

UCHWAŁA NR 1864/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 31 marca 2025 roku

w sprawie przyjęcia propozycji zmian programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027

Na podstawie art. 41 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 4 i 4a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566 z późn. zm.); art. 14g ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198); art. 18 ust. 1-3 oraz art. 24 ust. 1-4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE. L. 231/159 z 30.06.2021), uchwala się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się propozycję zmian programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
RENATA JANIK

(dokument podpisano elektronicznie)

Fundusze Europejskie
dla Świętokrzyskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Formularz oceny przeglądu śródkresowego w perspektywie 2021-2027

Fundusze Europejskie

Przegląd śródkresowy programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027

Spis treści

I. Ocena wyniku przeglądu śródkresowego na podstawie art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2021/1060	3
CZĘŚĆ A	3
Nowe wyzwania wskazane w stosownych zaleceniach dla poszczególnych krajów przyjętych w 2024 r.	3
Postępy w realizacji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu	7
Postępy w realizacji zasad Europejskiego filaru praw socjalnych	14
CZĘŚĆ B	39
Sytuacja społeczno-gospodarcza regionu, ze szczególnym naciskiem na potrzeby terytorialne, z uwzględnieniem wszelkich istotnych negatywnych zmian finansowych, gospodarczych lub społecznych	39
Najważniejsze efekty stosownych ewaluacji	46
Postępy w osiąganiu celów pośrednich przy uwzględnieniu istotnych trudności napotkanych podczas wdrażania programu	56
Czynniki wpływające na realizację, zakłócające wdrażanie programu regionalnego FEŚ 2021-2027	56
Postęp we wdrażaniu celów klimatycznych	57
Opis realizacji celów pośrednich wskaźników oddzielnie dla każdego celu szczegółowego	57
II. Opis zmian w programie na podstawie art. 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia 2021/1060	75
Opis alokacji zasobów finansowych w podziale na priorytety (w tym propozycję ostatecznej alokacji kwoty elastyczności)	75
Opis zmienionych lub nowych celów końcowych	91
Opis zmian, które nie wynikają z oceny przeglądu śródkresowego	117
Uzasadnienie dla braku zmian w programie	117

I. Ocena wyniku przeglądu śródkresowego na podstawie art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2021/1060

CZĘŚĆ A

1. Nowe wyzwania wskazane w stosownych zaleceniach dla poszczególnych krajów przyjętych w 2024 r.

I. Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski

16 lipca 2024 r. Rada uzgodniła zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich (tzw. *Country Specific Recommendations – CSR*), w tym dla Polski. Zalecenia zostały oficjalnie przyjęte przez Radę 21 października 2024 r. Przyjęcie zaleceń stanowi końcowy etap cyklu Semestru Europejskiego, który jest corocznym procesem koordynacji polityk gospodarczych i budżetowych w UE. Tegoroczne zalecenia dla Polski to:

Zalecenie 1 (CSR 1)

Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego obniżenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3% PKB oraz utrzymanie długu sektora instytucji rządowych i samorządowych na ostrożnym poziomie w średnim okresie. Poprawienie efektywności wydatków publicznych, w tym przez lepsze ukierunkowanie świadczeń społecznych, a także większą przejrzystość planowania inwestycji i powszechniejsze stosowanie znormalizowanych procedur oceny i wyboru projektów. Zapewnienie adekwatności przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego, m.in. przez wprowadzenie środków służących podwyższaniu rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i przez reformę preferencyjnych systemów emerytalnych.

Zalecenie 2 (CSR 2)

Wzmocnienie zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania planem odbudowy i zwiększania odporności, przyspieszenie inwestycji i utrzymanie tempa wdrażania reform.

Nadrobienie pojawiających się opóźnień, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r.

Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródkresowego – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, podjęcie działań w celu lepszego wspierania i integracji obywateli państw trzecich, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.

Zalecenie 3 (CSR 3)

Podjęcie działań na rzecz zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy grup defaworyzowanych, w tym przez poprawę jakości domowej i środowiskowej formalnej opieki długoterminowej oraz dostępu do takiej opieki. Wspieranie konkurencji w procedurach udzielania zamówień publicznych przez poprawę

ich efektywności i zmniejszenie uciążliwości, zwłaszcza dla MŚP. Wspieranie inwestycji prywatnych przez propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw.

Zalecenie 4 (CSR 4)

Podjęcie działań w celu przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym przez przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Poprawienie polityk w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych w celu zapewnienia długoterminowego zrównoważonego charakteru sektorów, które są zależne od usług ekosystemowych.

II. Wnioski dla Umowy Partnerstwa i programów polityki spójności 2021-2027

Z punktu widzenia oceny w tym punkcie, najistotniejsze znaczenie ma Zalecenie nr 2 a przede wszystkim jego druga część dotycząca polityki spójności. Wskazuje ono przede wszystkim na **przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności** jako generalną rekomendację dla Polski między innymi w związku z opóźnieniem rozpoczęcia wdrażania funduszy europejskich 2021-2027.

W przypadku perspektywy 2021-2027 proces ogłaszania naborów oraz oceny wniosków o dofinansowanie nie został zainicjowany w styczniu 2021 r., gdyż w tym czasie nie były przyjęte kluczowe unijne akty prawne umożliwiające uruchomienie wyżej wymienionych procesów. Rozporządzenie ogólne 2021/1060 zostało przyjęte dopiero w czerwcu 2021 rok, czyli pół roku po "formalnym" rozpoczęciu perspektywy. W przypadku poprzedniego okresu programowania 2014 - 2020 analogiczne rozporządzenie zostało przyjęte jeszcze w grudniu 2013 roku.

Legislacyjne opóźnienia po stronie unijnej skutkowały późniejszym zatwierdzeniem przez Komisję Europejską programów krajowych i regionalnych: w perspektywie 2014-2020 większość z nich została przyjęta w grudniu 2014 roku, to jest pod koniec pierwszego roku wdrażania, natomiast w perspektywie 2021-2027 *gros* programów zostało zatwierdzonych dopiero w grudniu 2022 r., czyli pod koniec drugiego roku wdrażania. Od tego czasu do 31 grudnia 2024 r. w ramach krajowych i regionalnych programów uruchomiono 2 344 nabory o dofinansowanie projektów o budżecie w kwocie 237,3 mld zł. Beneficjenci złożyli 47 478 wniosków o dofinansowanie. Kwota wydatków kwalifikowalnych wyniosła 379,9 mld zł, zaś dofinansowanie: 293,1 mld zł. Podpisano 11 432 umowy o dofinansowanie.

Kwota wydatków kwalifikowalnych w zakontraktowanych projektach wyniosła 142,1 mld zł, z czego 112,3 mld zł (34,8% alokacji) stanowi wkład UE.

Warto przypomnieć, że w analogicznym momencie poprzedniej perspektywy finansowej (tj. w 21 miesięcy po zatwierdzeniu wszystkich programów operacyjnych) mieliśmy podpisane umowy angażujące 73,1 mld złotych wkładu unijnego, co stanowiło równowartość 23,8% alokacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Bezsprzecznie dokonaliśmy zatem znacznie większego postępu we wdrażaniu programów niż w poprzednim okresie programowania.

Do 31 grudnia 2024 r. zarejestrowano wydatki o wysokości 27,1 mld zł w części dofinansowania. Składają się na nie kwoty z wniosków o płatność oraz udzielonych, ale nierozliczonych jeszcze zaliczek. Do Komisji Europejskiej przekazano wnioski o płatność opiewające na kwotę wydatków kwalifikowalnych: 20,6 mld zł, co pozwoliło na zawnioskowanie o refundację wydatków w kwocie 3,9 mld euro w części dofinansowania UE (tj. 5,3% alokacji). Należy podkreślić, że proces ogłaszania naborów, analizy i oceny wniosków o dofinansowanie oraz podpisywania umów o dofinansowanie odbywa się płynnie. Nie zostały zidentyfikowane żadne opóźnienia po stronie instytucji

zaangażowanych we wdrażanie funduszy unijnych, które mogłyby postawić pod znakiem zapytania terminowe i prawidłowe wydatkowanie alokacji.

W kolejnych miesiącach spodziewane jest przyspieszenie procesu wydatkowania i rozliczeń. Zainteresowanie wnioskodawców otrzymaniem wsparcia ze środków unijnych widoczne w znacznej liczbie i wartości złożonych wniosków o dofinansowanie, co przekłada się sukcesywnie na wzrost liczby i wartości podpisywanych umów o dofinansowanie. W kolejnym kroku umowy przełożą się na wzrost wydatków: najpierw ponoszonych na poziomie beneficjentów a następnie wykazywanych we wnioskach o płatność składanych do Komisji Europejskiej.

W Zaleceniu nr 2 w kontekście przeglądu śródkresowego zwraca się uwagę na **dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach**. Zgodnie z motywem nr 21 CSR ważne jest, aby Polska inwestowała w innowacyjną i inteligentną transformację gospodarczą oraz zacieśniała współpracę między środowiskiem naukowym a przedsiębiorstwami. Przyspieszenie zielonej transformacji i odchodzenie od węgla wymagają działań obejmujących zwiększenie produkcji czystej energii, zwiększenie inwestycji w produkcję technologii neutralnych emisyjnie, zmniejszenie zużycia energii i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Ważne jest inwestowanie w umiejętności cyfrowe i ekologiczne. Nadal priorytetem jest niwelowanie różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi.

Kontynuowanie uzgodnionych priorytetów w polityce spójności wpisuje się również w realizację rekomendacji zawartych w Zaleceniu nr 3 oraz Zaleceniu nr 4. Zalecenie nr 3 wskazuje bowiem w kwestii spójności społecznej na zwiększenie uczestnictwa osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy, poprawę dostępu do domowej i środowiskowej formalnej opieki długoterminowej oraz poprawę jej jakości, a w kwestii spójności gospodarczej na wspieranie konkurencji w zamówieniach publicznych przez poprawę ich efektywności i zmniejszenie uciążliwości, zwłaszcza dla MŚP, jak również propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw. Natomiast Zalecenie nr 4 koncentruje się na przechodzeniu na energię odnawialną w sektorze ciepłowniczym oraz - w szerszym ujęciu – na poprawę polityk w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.

Oprócz kontynuowania działań w zakresie uzgodnionym przy programowaniu, Zalecenie nr 2 w kontekście przeglądu wskazuje również na **wzmocnienie działań w celu lepszego wspierania i integracji obywateli państw trzecich** oraz wzięcie pod uwagę możliwości oferowanych przez **inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” (STEP)** w zakresie poprawy konkurencyjności.

W związku z tym w drugiej części motywu nr 21 CSR zachęca się, aby w ramach śródkresowego przeglądu programów polityki spójności po pierwsze zwrócić większą uwagę na inwestycje w systemy wsparcia dla obywateli państw trzecich oraz na możliwości kompleksowego wspierania ich integracji, w związku z bezprecedensowym napływem uchodźców z Ukrainy do Polski. W tym kontekście należy wskazać, że w ramach programów polityki spójności finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przewidziano realizację szeregu działań w zakresie integracji społeczno - ekonomicznej obywateli państw trzecich, zarówno na poziomie województw (w ramach programów regionalnych), jak i na poziomie krajowym (w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 - FERS). Interwencja w programach regionalnych skupia się na bezpośrednim wsparciu dla cudzoziemców, w tym obywateli Ukrainy, między innymi poprzez dostarczanie usług, które pozwolą im na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie (m.in. kursy języka polskiego, szkolenia z zakresu wartości i kultury polskiej, szkolenia zawodowe, dostarczanie praktycznych

informacji dotyczących różnych aspektów życia w Polsce). Wsparcie odbywa się w szczególności z wykorzystaniem wypracowanego wcześniej modelu Centrum Integracji Cudzoziemców (tzw. „one-stop shop”). Z kolei działania na poziomie krajowym obejmą wypracowanie oraz wdrożenie dostosowanego do zapotrzebowania systemu obsługi cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia oraz wspieranie procesów zarządzania migracjami zarobkowymi w celu lepszego wykorzystania potencjału migrantów zarobkowych i wsparcia pracodawców poszukujących pracowników cudzoziemskich. Dodatkowo w ramach FERS uruchamiane jest działanie wspierające edukację formalną dzieci i młodzieży z Ukrainy w polskich szkołach. Celem jest utrzymanie 30 tysięcy nowych uczniów z Ukrainy w szkołach. Wsparcie to obejmować będzie m.in. dofinansowanie zatrudnienia asystentów międzykulturowych, szkolenia dla nauczycieli oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla uczniów z Ukrainy. Uwzględniono również badania na temat dostosowania polskiego systemu edukacji do potrzeb dzieci z doświadczeniem migracyjnym. Wnioski z przygotowania i realizacji tych działań oraz ocena ewentualnych potrzeb ich rozszerzenia lub zmiany powinny być przedmiotem przeglądu programów.

Po drugie zgodnie z motywem nr 21 CSR, Polska może również wykorzystać inicjatywę STEP do wspierania transformacji swojej gospodarki, szczególnie w zakresie czystych i zasobooszczędnych technologii. W przypadku inicjatywy STEP Polska od momentu ogłoszenia inicjatywy była zainteresowana optymalnym zaprogramowaniem instrumentu, co przełożyło się na aktywny udział w jego negocjacjach. W ramach polityki spójności programy krajowe i regionalne przeprowadziły analizę możliwości wprowadzenia priorytetów STEP do programów. Ostatecznie żaden program nie zdecydował się na złożenie propozycji zmian w związku z uwzględnieniem priorytetu STEP do 31 sierpnia 2024 roku. Nie wyklucza to jednak możliwości uwzględnienia priorytetu dotyczącego STEP w trakcie prac prowadzonych nad zmianą programów w trakcie przeglądu śródkresowego.

Na wszystkie wyżej wymienione obszary wsparcia jako kluczowe w przeglądzie śródkresowym, wskazuje również ramka nr 4 w Sprawozdaniu krajowym na 2024 r. dotyczącym Polski.

Podsumowując, działania przewidziane w ramach Umowy Partnerstwa (UP) oraz programów ją realizujących, w dużej mierze **odpowiadają na obszary wskazane w ww. Zaleceniach**. W kontekście przeglądu śródkresowego konieczne jest zatem **skupienie się na dotychczas przyjętych priorytetach** odpowiadających na główne rekomendacje zawarte w CSR a zmiany powinny być wprowadzane przede wszystkim tam, gdzie identyfikowane są trudności we wdrażaniu działań. W szczególności podczas przeglądu śródkresowego należy przeanalizować programy pod kątem występowania czynników spowalniających wdrażanie, a w przypadku ich identyfikacji podjąć działania w celu zminimalizowania ich negatywnego oddziaływania.

2. Postępy w realizacji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu /biorąc również pod uwagę treść załącznika nr 8 „Sprawiedliwa transformacja w kierunku neutralności klimatycznej” do Sprawozdania krajowego na 2024 r. dotyczącego Polski/

Kontekst ogólny

UP jest zgodna z kierunkami rozwoju i partycypuje do celów wskazanych w Krajowym Planie w dziedzinie Energii i Klimatu (KPEiK), który powstał w oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

Programy polityki spójności są zgodne z zaleceniami Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski (CSR) z 2024 r. Uwzględniają zalecenie 4. dotyczące rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii oraz podjęcie działań w celu przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym. Szczególne znaczenie w kontekście realizacji tego zalecenia mają programy krajowe FEnIKS, FENG, FEPW oraz 16 programów regionalnych.

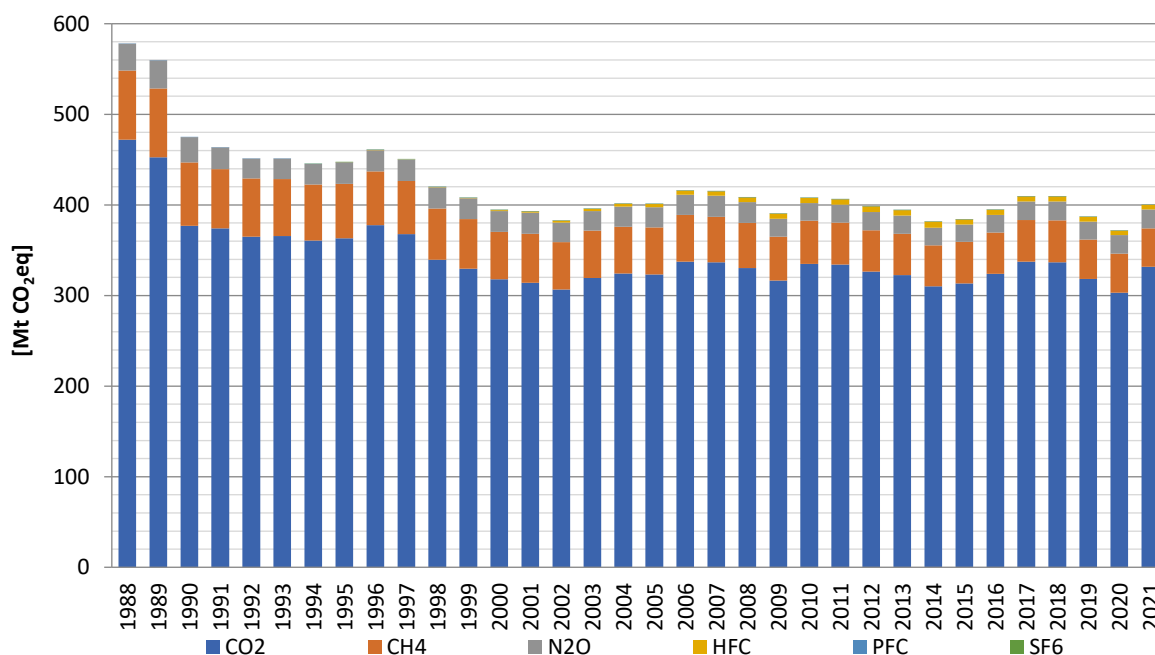
Transformacja energetyczna w Polsce jest procesem dynamicznym, który nabiera tempa w odpowiedzi na globalne wyzwania związane ze zmianami klimatu oraz zobowiązania wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej. Polska, tradycyjnie uzależniona od węgla jako głównego źródła energii, od kilkunastu lat zaczyna intensywnie rozwijać produkcję energii z alternatywnych źródeł, dążąc do zróżnicowania swojego mixu energetycznego i zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii (OZE). W ostatnich latach zauważalne są znaczące postępy w tej dziedzinie. Rozbudowa mocy wytwórczych z energii wiatrowej, zwłaszcza w sektorze lądowym oraz dynamiczny rozwój fotowoltaiki, zarówno na poziomie wielkoskalowym, jak i prosumenckim, wskazują na rosnącą rolę OZE w polskim systemie energetycznym. Wzrost liczby instalacji fotowoltaicznych w domach i przedsiębiorstwach, wspierany przez liczne programy dotacyjne, przyczynia się do decentralizacji produkcji energii i zwiększenia samowystarczalności energetycznej obywateli. Polska podejmuje również kroki w kierunku integracji nowoczesnych technologii magazynowania energii oraz rozwija mechanizmy Demand Side Response (DSR), które zwiększają elastyczność systemu elektroenergetycznego. Jednocześnie rośnie zainteresowanie wykorzystaniem wodoru jako nośnika energii, co może stać się kluczowym elementem przyszłego, niskoemisyjnego mixu energetycznego. Transformacja energetyczna w Polsce jest wspierana przez krajowe i europejskie strategie oraz plany, takie jak Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK), które wyznaczają cele redukcji emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia udziału OZE. Dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku wymaga kontynuacji i intensyfikacji wysiłków, jednak dotychczasowe osiągnięcia pokazują, że Polska jest na właściwej drodze do zrównoważonej i bezpiecznej przyszłości energetycznej.

I. Redukcja emisji gazów cieplarnianych

Krajowa emisja gazów cieplarnianych wykazuje ogólnie trend spadkowy, przy czym od 2000 r. można mówić o bardzo łagodnym tempie tego spadku, w tym występują lata, w których następuje niewielki wzrost emisji. Dominującą rolę w emisji krajowej odgrywa dwutlenek węgla, którego udział w 2021 r. wyniósł 82,9%. Udział metanu i podtlenku azotu jest znacznie mniejszy i wynosi odpowiednio: 10,7% i 5,2%. Fluorowane gazy przemysłowe (tzw. F-gazy) mają niewielki udział w krajowej emisji gazów cieplarnianych (łącznie ok. 1,3%), przy czym w Polsce nie odnotowano emisji NF3.

W 2021 r. całkowita emisja gazów cieplarnianych w Polsce (z uwzględnieniem emisji pośredniej CO₂ i wyłączeniem emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych z LULUCF – użytkowanie gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwo), przeliczona na ekwiwalent CO₂, wynosiła 399,94 Mt CO₂eq i była mniejsza o 30,8% od emisji w roku bazowym 1988. Wielkość emisji z uwzględnieniem LULUCF w roku 2021 wynosiła 379 842,88 Mt CO₂eq i była mniejsza w stosunku do roku bazowego o 32,25%. We wszystkich kategoriach źródeł zanotowano spadek emisji w stosunku do roku 1988. Największy spadek w emisji GHG zanotowano w kategoriach: 5. *Odpady*, 3. *Rolnictwo* i 1. *Energia* (odpowiednio o 74,4%, 32,0% i 29,9%).

Poniższy wykres przedstawia Emisje gazów cieplarnianych w latach 1988-2021.

Źródło: KOBIZE, IOŚ-PIB

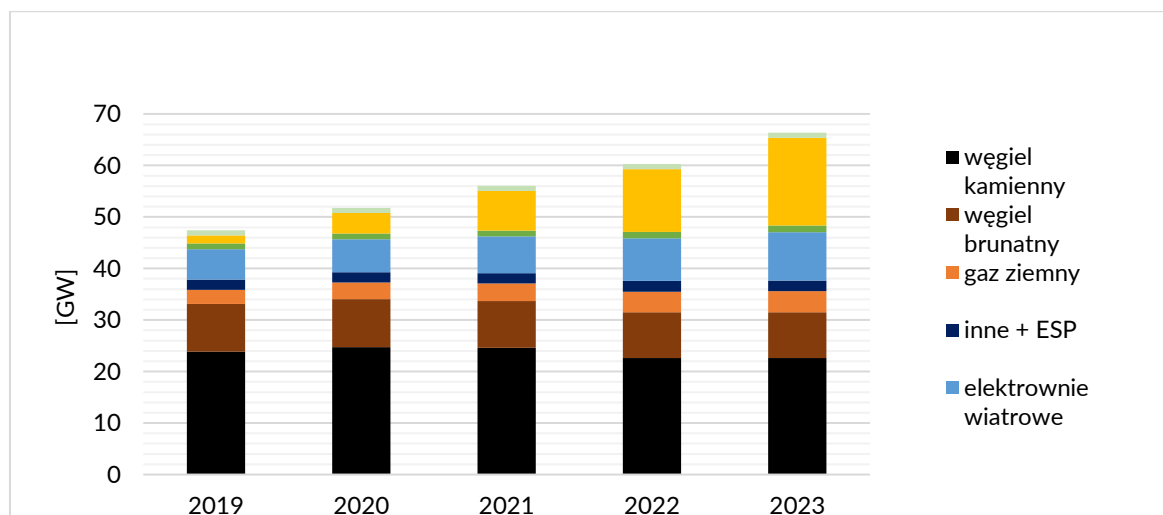
II. Elektroenergetyka i OZE

Dążąc do zróżnicowania swojego miksu energetycznego Polska poczyniła w ostatnich latach znaczące postępy w zmniejszaniu uzależnienia od węgla jako głównego źródła energii oraz w intensywnym rozwoju alternatywnych źródeł, zwłaszcza z odnawialnych źródeł energii (OZE). Na przestrzeni lat 2022-2023 odnawialne źródła energii zwiększyły swój udział w krajowym miksie energetycznym z 21% do 27%, podczas gdy udział węgla skurczył się z 70 % do 61%, osiągając najniższy poziom w ponad 100-letniej historii polskiej elektroenergetyki. Co istotne, zmiany w zakresie struktury miksu energetycznego wpłynęły również na zmiany w zakresie spadku wydobycia węgla, który w ostatnich latach kształtował się następująco 2021 – 55 mln ton, 2022 – 52, 8 mln ton, 2023 – 48,4 mln ton.

W Polsce sukcesywnie postępuje proces transformacji sektora elektroenergetycznego w kierunku zwiększenia wykorzystania źródeł odnawialnych. W okresie od 2019 do 2023 r. nastąpił wzrost mocy zainstalowanej w KSE z poziomu ok. 47 GW do poziomu ok. 66 GW. Największy udział w zwiększeniu mocy zainstalowanej odnotowały odnawialne źródła energii, głównie w wyniku przyłączeń generacji fotowoltaicznej (w szczególności mikroinstalacji prosumenckich). Na koniec 2023 r. moc zainstalowana źródeł odnawialnych wynosiła niemal 29 GW, co stanowiło ponad 43 % mocy zainstalowanej w KSE i oznaczało wzrost mocy zainstalowanej źródeł odnawialnych o ok. 27 % w stosunku do roku

poprzedniego. Dynamiczny rozwój mocy wytwórczych opartych o odnawialne źródła energii wpływa na strukturę produkcji energii elektrycznej. Tak duże zainteresowanie energetyką odnawialną wynika m.in. z obniżenia kosztów instalacji systemów odnawialnych źródeł energii, a także programów wsparcia finansowego (przykładem jest program Mój Prąd).

Poniższy wykres przedstawia moc zainstalowaną w KSE [GW] w latach 2019-2023 w podziale na technologie wytwarzania energii.

Źródło: Opracowanie MKiŚ na podstawie danych z ARE. S.A pochodzących z danych statystycznych statystyki publicznej

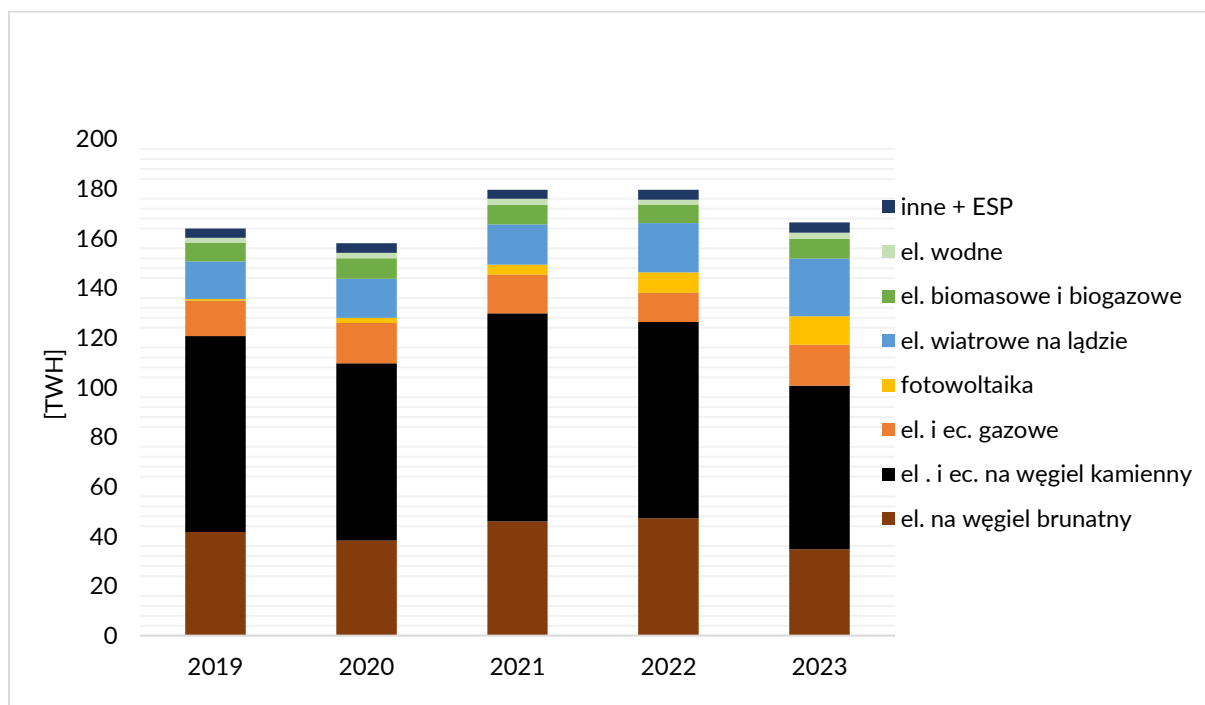
Poniższa tabela przedstawia moc zainstalowaną w KSE [GW] w latach 2019-2023 w podziale na technologie wytwarzania energii wraz z dynamiką przyrostu rok do roku.

[GW]	2019	2020	2021	2022	2023	dynamika 2019 vs 2020 [%]	dynamika 2020 vs 2021 [%]	dynamika 2021 vs 2022 [%]	dynamika 2022 vs 2023 [%]
węgiel kamienny	23,9	24,8	24,6	22,6	22,6	103,8%	99,4%	91,8%	100,2%
węgiel brunatny	9,3	9,3	9,1	8,9	8,9	100,0%	97,4%	98,4%	99,7%
gaz ziemny	2,7	3,2	3,4	4,0	4,1	119,5%	105,8%	117,0%	101,5%
inne + ESP	2,0	2,0	2,0	2,1	2,0	100,0%	100,0%	105,0%	97,3%
elektrownie wiatrowe	5,9	6,4	7,1	8,2	9,4	108,0%	111,5%	115,9%	114,3%
biomasa i biogaz	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	101,7%	101,1%	106,8%	102,3%
fotowoltaika	1,5	4,0	7,7	12,2	17,1	259,1%	193,9%	158,6%	140,0%
elektrownie wodne	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	100,3%	100,3%	100,1%	100,1%
paliwa kopalne	37,8	39,3	39,1	37,6	37,6	103,8%	99,5%	96,2%	100,1%
OZE	9,5	12,5	16,9	22,7	28,7	130,6%	135,9%	133,7%	126,9%
Suma	47,4	51,8	56,0	60,3	66,4	109,2%	108,3%	107,5%	110,1%
Udział OZE	20,14%	24,10%	30,24%	37,60%	43,30%				

Źródło: Opracowanie MKiŚ na podstawie danych z ARE. S.A pochodzących z danych statystycznych statystyki publicznej

Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Polsce stale rośnie – w latach 2019-2023 wzrosła o 78%. Udział OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem w tym okresie wzrósł z 15,5% do 27,1%. W 2023 roku energia elektryczna z OZE produkowana była przez poszczególne technologie w następujących proporcjach: elektrownie wodne 5,3%, elektrownie wiatrowe 51,5%, elektrownie fotowoltaiczne 25,3%, biopaliwa stałe 17,9%. O ile ze źródeł odnawialnych największy wzrost mocy zainstalowanej w latach 2019-2023 odnotowały elektrownie fotowoltaiczne, to elektrownie wiatrowe pozostały największym źródłem energii odnawialnej pod względem wielkości produkcji, generując ponad połowę energii elektrycznej z OZE.

Poniższy wykres przedstawia produkcję energii elektrycznej [TWh] w latach 2019-2023 w podziale na technologie wytwarzania energii

Źródło: Opracowanie MKiŚ na podstawie danych z ARE. S.A pochodzących z danych statystycznych statystyki publicznej

Poniższa tabela przedstawia produkcję energii elektrycznej [TWh] w latach 2019-2023 w podziale na technologie wytwarzania energii wraz z dynamiką przyrostu rok do roku.

[TWh]	2019	2020	2021	2022	2023	dynamika 2019 vs 2020 [%]	dynamika 2020 vs 2021 [%]	dynamika 2021 vs 2022 [%]	dynamika 2022 vs 2023 [%]
el. i ec. na węgiel kamienny	78,9	71,4	83,7	79,0	65,9	90,6%	117,2%	94,4%	83,4%
el. na węgiel brunatny	41,7	38,3	46,0	47,3	34,8	91,7%	120,2%	102,8%	73,5%
el. i ec. gazowe	14,3	16,2	15,6	11,7	16,5	113,5%	96,4%	75,0%	140,5%
inne + ESP	3,7	3,9	3,7	3,9	4,1	105,3%	96,9%	105,7%	103,6%
el. wiatrowe na lądzie	15,1	15,8	16,3	19,8	23,2	104,7%	102,9%	122,0%	117,1%
el. biomasowe i biogazowe	7,6	8,2	8,0	7,5	8,1	108,9%	96,7%	94,6%	107,1%
fotowoltaika	0,7	2,0	4,0	8,2	11,4	282,9%	195,8%	207,4%	138,7%
el. wodne	2,0	2,1	2,3	2,0	2,4	108,2%	110,5%	84,1%	122,4%
paliwa kopalne	138,6	129,8	149,1	142,0	121,3	93,7%	114,9%	95,2%	85,4%
OZE	25,3	28,2	30,5	37,5	45,1	111,2%	108,3%	123,0%	120,1%
Suma:	163,9	158,0	179,6	179,5	166,4	96,4%	113,7%	100,0%	92,7%
Udział OZE w produkcji	15,5%	17,8%	17,0%	20,9%	27,1%				

Źródło: Opracowanie MKiŚ na podstawie danych z ARE. S.A pochodzących z danych statystycznych statystyki publicznej

III. Efektywność energetyczna

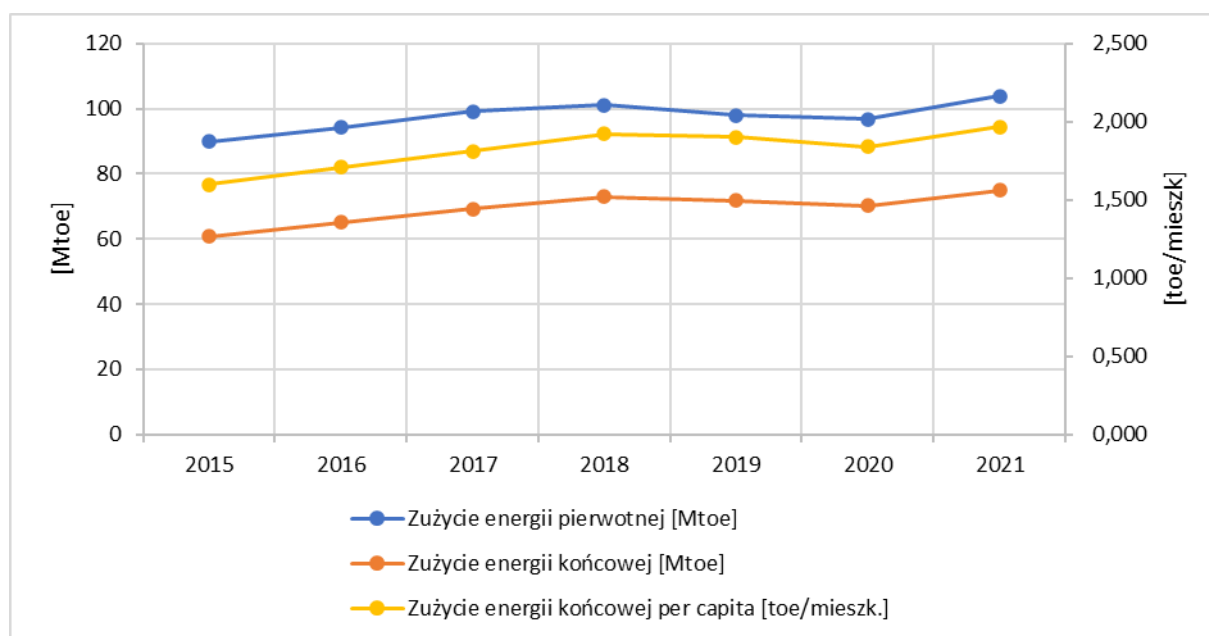
Niezwykle istotne jest również zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze przemysłowym i gospodarstwach domowych. Efektywność energetyczna odgrywa kluczową rolę w poprawie standardów życia na całym świecie, zapewniając niezawodny i przystępny cenowo dostęp do energii, wspierając wzrost gospodarczy, przyspieszając przejście na czystą energię, utrzymując bezpieczeństwo energetyczne i redukując emisje dwutlenku węgla.

W latach 2011–2021 roczne skumulowane tempo wzrostu efektywności energetycznej wyniosło 0,9%. Energochłonność pierwotna PKB obniżała się w tym okresie o średnio 2,6% rocznie, a energochłonność finalna PKB o 1,5%. Najszybsze tempo poprawy efektywności energetycznej odnotowano w transporcie (o 2,2%). Całkowite zużycie energii pierwotnej wzrosło w latach 2011–2021 z 96,6 Mtoe do 104,0 Mtoe (tj. skumulowany roczny wskaźnik wzrostu - 0,7%). Natomiast finalne zużycie energii wzrosło w analizowanym okresie z 64,7 do 75,2 Mtoe (tj. skumulowany roczny wskaźnik wzrostu - 1,5%). Zarówno zużycie całkowite, jak i finalne osiągnęło najwyższą wartość w 2018 r. (było to odpowiednio 104,1 Mtoe oraz 74,9 Mtoe).

W 2021 r., w odniesieniu do 2011 roku, energochłonność pierwotna PKB obniżyła się o 20,3%, a energochłonność finalna o 13,8%. Po uwzględnieniu korekty klimatycznej tempo poprawy było nieznacznie wyższe (odpowiednio o 21,0% i 15,0%).

Największy wpływ na zmianę zużycia miała aktywność gospodarcza, której zwiększenie przyczyniło się do wzrostu zapotrzebowania na energię o 11,7 Mtoe w 2021 r. w stosunku do 2011 r. W przypadku gospodarstw domowych czynnikami wpływającymi na zwiększenie zapotrzebowania na energię był wzrost liczby mieszkań i zmiana stylu życia (większe mieszkania) oraz warunki pogodowe. Zmiany strukturalne w przemyśle przyczyniły się do zmniejszenia zużycia energii o 0,4 Mtoe, natomiast w transporcie zwiększyły o 1,6 Mtoe. Oszczędności energii wyniosły łącznie 5,8 Mtoe, przy czym największe redukcje zostały osiągnięte w gospodarstwach domowych (2,4 Mtoe). Warunki pogodowe wpłynęły na zwiększenie zużycia energii o 1,0 Mtoe, a pozostałe czynniki na zmniejszenie o 0,1 Mtoe.

Charakterystyka zużycia energii pierwotnej, końcowej oraz zużycie energii per capita w latach 2015-2021.

Źródło: Raporty GUS: „Energia” 2017-2023, Energetyka polska Warszawa 2022

IV. Syntetyczny opis zmian celów w aktualizacji KPEiK dla wskazanych obszarów.

W I kwartale 2024r. Polska przygotowała wstępną wersję aktualizacji KPEiK, zawierającą m.in. kontrybucję do celów klimatyczno-energetycznych UE na 2030 r. oraz jeden scenariusz prognostyczny (WEM - with existing measures). Pakiet dokumentów przekazano do Komisji Europejskiej w dn. 1 marca 2024 r. W IV kwartale 2024 r. MKiŚ przeprowadził konsultacje publiczne projekt KPEiK, który został uzupełniony m.in. o scenariusz aktywnej transformacji (WAM with existing measures). Prace nad aktualizacją KPEiK zostaną sfinalizowane w 2025 r.

Wg najbardziej aktualnych danych podstawowe cele dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych, rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej kształtują się następująco:

Redukcja emisji gazów cieplarnianych	KPEiK'2019	WAM	WEM	Fit for 55	Uwaga
w całej gospodarce (vs. 1990)	-30%	-50% (44,5% bez LULUCF)	-42% (41% bez LULUCF)	–	bez obowiązku dla państw członkowskich
w sektorach non-ETS (vs. 2005)	-7%	-18,2%	-14,3%	-17,1%	indywidualny dla PL
wkład LULUCF		-42,1 mln t CO ₂ eq	-24,6 mln t CO ₂ eq	-38,1 mln t CO ₂ eq	indywidualny dla PL

Odnawialne źródła energii					
w finalnym zużyciu energii brutto	21-23%	32,6%	29,8%	32%	indywidualny dla PL, na podstawie formuły
w elektroenergetyce	32%	56,1%	50,1%	–	bez obowiązku dla państw członkowskich
w ciepłownictwie	28%	35,4%	32,1%	31,6%	przyrost o 0,8-1,1 pp r/r
w transporcie	14%	17,7%	17,7%	29%	dla wszystkich pcz

Efektywność energetyczna					
zużycie energii pierwotnej redukcja vs. prognozy PRIMES2020	(-23% vs. PRIMES2007)	-13,6%	-9,4%	-14,4%	indywidualny dla PL, na podstawie formuły
finalne zużycie energii redukcja vs. prognozy PRIMES2020	(-22% vs. PRIMES2007)	-4,6%	-0,5%	-12,8%	indywidualny dla PL, na podstawie formuły

Potwierdzenie kierunków wsparcia określonych w akPEiK oraz polityce spójności na podstawie zidentyfikowanych wskaźników:

Wskaźniki UP:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą

transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie.

- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej

Prognozy w scenariuszu WAM do projektu aktualizacji KPEiK wskazują na następujące wartości, które mogą ulec zmianie w finalnej wersji dokumentu:

- 50,45 % redukcji emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce w porównaniu do poziomu w roku 1990,
- 18,2 % redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 32,6 % udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto, uwzględniając: 56,1% udziału w elektroenergetyce, 17,7 % udziału OZE w transporcie i 35,4 % w ciepłownictwie i chłodnictwie,
- dążenie do 14,4 % redukcji energii pierwotnej oraz 12,8% energii finalnej w porównaniu z prognozami PRIMES2020.

3. Postępy w realizacji zasad Europejskiego filaru praw socjalnych

I. Europejski Filar Praw Socjalnych

Europejski Filar Praw Socjalnych, ogłoszony w 2017 r., określa 20 kluczowych zasad tworzenia silnej społecznie Europy. Zasady te dzielą się na trzy obszary interwencji: (1) równe szanse i dostęp do rynku pracy, (2) uczciwe warunki pracy oraz (3) ochrona socjalna i inkluzywność. 4 marca 2021 r. Komisja Europejska (KE) opublikowała ***Plan Działania dla wdrożenia Europejskiego Filaru Praw Socjalnych (EFPS)***. Plan określa szereg działań w ramach UE, które KE zobowiązała się podjąć w trakcie obecnego mandatu, opierając się na inicjatywach przedstawionych przez Komisję od czasu ogłoszenia Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w Goteborgu w 2017 r. Dokument ma szerszy zakres niżby sugerował jego tytuł. Ma to być także dokument programowy UE na obecną dekadę, do 2030 r.

W *Planie* przedstawiono trzy nowe główne cele UE w zakresie zatrudnienia, umiejętności i ochrony socjalnej, które mają zostać osiągnięte do 2030 r.:

1. Co najmniej 78 proc. osób w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie;
2. Co najmniej 60 proc. wszystkich osób dorosłych powinno każdego roku uczestniczyć w szkoleniu;
3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powinna zostać zredukowana o co najmniej 15 mln.

Są to cele do osiągnięcia na poziomie UE. Polska podczas posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów (EPSCO) 16 czerwca 2022 r. zobowiązała się do osiągnięcia do 2030 roku następujących wartości:

1. Co najmniej **78,3% osób w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie;**
2. Co najmniej **51,7% wszystkich osób dorosłych powinno każdego roku uczestniczyć w rozwoju umiejętności;**
3. Liczba osób zagrożonych **ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powinna zostać zredukowana o co najmniej 1,5 mln.**

Do ww. wartości odwołuje się również Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 jako oczekiwanych rezultatów do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji działań wskazanych w tym dokumencie.

II. Analiza realizacji celów krajowych Polski stanowiących wkład w realizację przez UE celów głównych wyznaczonych w Planie Działania dla wdrożenia Europejskiego Filaru Praw Socjalnych oraz ich związek z polityką spójności

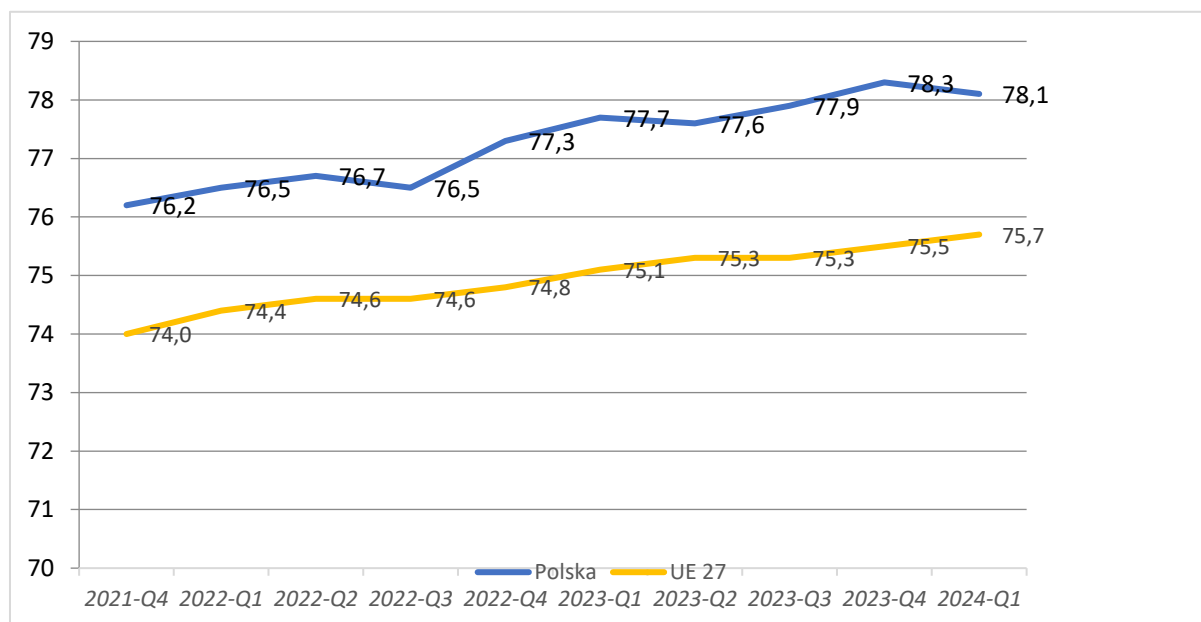
1. Zatrudnienie

Wskaźnik zatrudnienia na poziomie 78,3% do 2030 roku

1.1. Aktualna sytuacja w zakresie zatrudnienia

Wg danych Eurostatu¹ w 2023 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wyniósł w Polsce 77,9% i zwiększył się wobec poprzedniego roku o 1,2 p.p. Natomiast w ujęciu kwartalnym wskaźnik zatrudnienia obniżył się o 0,2 p.p. (względem tego samego kwartału ub. roku) osiągając w I kw. 2024 r. poziom 78,1%². Do celu wyznaczonego na 2030 rok dla Polski brakowało 0,2 p.p., natomiast przekraczamy docelowy poziom średniej unijnej założony na rok 2030. Roczny wskaźnik zatrudnienia wzrasta w Polsce regularnie od 2010 (wynosił wtedy 62,2%). Odnotowywane są jednak nieznaczne wahania kwartalne – krótkotrwałe spadki odnotowano np. w III kw. 2022 r. (o 0,2 p.p. kw/kw) i w II kw. 2023 r. (o 0,1 p.p. kw/kw). Nawet trudne okresy pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie, które powodowały zaburzenia na rynku pracy, w ujęciu rocznym nie zatrzymały trendu wzrostowego wskaźnika w Polsce.

Wykres 1. Wskaźnik zatrudnienia w Polsce i w UE (wiek 20-64 lata, w %)

Źródło: Opracowanie własne MRPiPS na podstawie danych Eurostatu.

¹https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a/default/table?lang=en&category=labour.employ.lfsi.lfsi_emp, dostęp 05.08.2024.

²https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_q/default/table?lang=en&category=labour.employ.lfsi.lfsi_emp, dostęp 08.08.2024.

Po gwałtownym spowolnieniu tempa wzrostu PKB w 2023 r. (do 0,2%) w 2024 r. nastąpiło przyspieszenie wzrostu gospodarczego. Według wstępnego szacunku GUS produkt krajowy brutto w 2024 r. wzrósł realnie o 2,9%³. W ustawie budżetowej na 2025 r., zakłada się, że wzrost PKB wyniesie 3,9%, w 2025 r. KE prognozuje wzrost polskiego PKB w 2025 r. na poziomie 3,6%⁴. Inflacja w całym 2024 roku wyniosła 3,6%⁵. Zgodnie z prognozą KE w 2025 r. będzie ona wyższa (4,7%), by w 2026 r. obniżyć się do 3,0%⁶.

Zgodnie z danymi KE spowolnienie gospodarcze w 2023 r. miało ograniczony wpływ na rynek pracy. Bezrobocie zasadniczo nie zmieniło się w 2023 r., ponieważ pracodawcy skrócili czas pracy, ale w większości niechętnie podchodzili do zwolnień pracowników. W czerwcu 2024 r. stopa bezrobocia, wg metodologii Eurostatu⁷, wyniosła 3,0% i utrzymuje się na historycznie niskim poziomie. Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w czerwcu 2024 r. wyniosła 4,9% i była niższa o 0,2 p.p. niż przed rokiem⁸. Prognozy Ministerstwa Finansów⁹ przewidują, że stopa bezrobocia rejestrowanego w 2025 obniży się do poziomu 4,9%, natomiast stopa bezrobocia wg BAEL obniży się do 2,7% w 2025 r. Prognoza stopy bezrobocia wg KE podaje 2,8% w 2025 r. i osiągnięcie wartości 2,7% w 2026 r.

1.2. Mapa drogowa realizacji celu w zakresie zatrudnienia

Biorąc pod uwagę aktualną sytuację, z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że Polska osiągnie wyznaczony cel dotyczący zatrudnienia osób w wieku 20–64 lat na poziomie co najmniej 78,3%. Wg danych Eurostatu w I kw. 2024 r. wskaźnik zatrudnienia wyniósł 78,1% i w związku z korzystną sytuacją na rynku pracy oraz koniunkturą gospodarczą (obniżanie się poziomu inflacji i odbicie wzrostu gospodarczego po słabym 2023 roku), przewidywane są dalsze jego wzrosty w kolejnych kwartałach. Przy zachowaniu obecnych trendów cel może zostać zrealizowany już w latach 2024–2025. Wg prognoz Komisji¹⁰ wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata osiągnie wartość 78,5% w 2024 r. i 79,5% w 2025 r.

Wskaźnik zatrudnienia nie będzie wzrastał stale w tak dynamicznym tempie jak obecnie ma to miejsce, ponieważ z czasem będzie wyczerpywać się przestrzeń uwarunkowana czynnikami społeczno-ekonomicznymi, w jakiej dalsze wzrosty mogłyby zachodzić (przykładowo, stopa bezrobocia nie będzie już dalej znacząco spadać, a liczba osób biernych, które można aktywizować, będzie się kurczyć). Niemniej jednak obecnie nie przewiduje się, by trend wzrostowy mógł się w nadchodzących latach odwrócić, co poskutkowałoby niższą wartością wskaźnika w 2030 r. niż zadeklarowana w celu krajowym wartość 78,3%.

³ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/produkt-krajowy-brutto-w-2024-roku-szacunek-wstepny,2,14.html>

⁴ <https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/poland/economic-forecast-poland>

⁵ <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/komunikat-w-sprawie-sredniorocznego-wskaznika-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-ogolem-w-2024-r-,50,12.html>

⁶ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/poland/economic-forecast-poland_en

⁷ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/3-01082024-ap>, dostęp 06.08.2024.

⁸ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-latach-1990-2024,4,1.html>, dostęp 06.08.2024.

⁹ <https://www.gov.pl/web/finanse/prognozy-makroekonomiczne-i-fiskalne>, dostęp 06.08.2024.

¹⁰ 2024 Employment Performance Monitor.

Niekorzystne czynniki demograficzne będą powodować zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym (także z tej przyczyny zatrudnienie osób w grupie 20-64 lata będzie wzrastać). Polska jest jednym z najszybciej starzejących się krajów w UE i w perspektywie długoterminowej tendencje demograficzne będą oddziaływać na jej system emerytalny. Przewiduje się, że współczynnik obciążenia demograficznego (65+/20-64) do 2070 roku będzie wynosił powyżej 60% (powyżej średniej UE)¹¹. Kluczowe zatem będzie zapewnienie maksymalnego uczestnictwa w rynku pracy grup niedostatecznie dotychczas reprezentowanych tj. m.in. osób starszych, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób młodych, osób o niskich kwalifikacjach i osób z doświadczeniem uchodźczym. W Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) realizowana jest reforma A4.6 Wzrost współczynnika aktywności zawodowej określonych grup poprzez rozwój opieki długoterminowej. Dzięki wdrożeniu reformy zostanie zwiększony dostęp do usług opieki długoterminowej, a także poprawiona zostanie jakość opieki, co przełoży się na odciążenie opiekunów faktycznych i możliwość kontynuacji lub podjęcia przez nich zatrudnienia.

Dodatkowe zachęty do pozostawania na rynku pracy, takie jak praca zdalna lub rozwiązania podatkowe dla seniorów (PIT-0), będą pozytywnie wpływać na dłuższą obecność na rynku pracy osób starszych, zwłaszcza kobiet (wiek emerytalny 60 lat). Istotnym impulsem do aktywności młodszych kobiet na rynku pracy mogą stać się założenia ustawy o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic”. Dodatkowym wsparciem w rozwoju aktywności zawodowej młodych rodziców poprzez zapewnienie dostępnej cenowo i terytorialnie opieki nad najmłodszymi dziećmi jest realizacja programu Aktywny Maluch (finansowanego ze środków europejskich oraz budżetu państwa). Celem programu jest utworzenie ponad 102 tys. miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów oraz dofinansowanie do ich funkcjonowania przez pierwsze 3 lata. Ważna będzie również reforma publicznych służb zatrudnienia i otwarcie urzędów pracy na osoby bierne zawodowo, która jest realizowana w ramach KPO. Ponadto, napływ imigrantów m.in. z Ukrainy w średnim i długim okresie również powinien oddziaływać pozytywnie na polski rynek pracy, zwłaszcza w warunkach sprzyjających integracji. Atrakcyjność polskiego rynku pracy dla migrantów i Polaków powracających z zagranicy będzie mieć duże znaczenie dla przyszłej podaży pracy. Interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w latach 2021-2027 również koncentruje się w obszarze rynku pracy na:

- wsparciu działań na rzecz większego dostępu do zatrudnienia dla wszystkich osób poszukujących pracy, poprzez aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, w tym zwłaszcza dla znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób młodych (w tym NEET), osób starszych, osób długotrwale bezrobotnych i osób o niskich kwalifikacjach i kompetencjach, osób z niepełnosprawnościami;
- integracji społeczno-zawodowej obywateli państw trzecich;
- promowaniu samozatrudnienia, w tym z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych;
- przeciwdziałaniu segmentacji rynku pracy m.in. poprzez zapewnienie większego dostępu do stabilnego zatrudnienia oraz możliwości podnoszenia kompetencji i kwalifikacji dla osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych, ubogich pracujących i osób odchodzących z rolnictwa;
- budowaniu zdolności partnerów społecznych i wzmocnieniu dialogu społecznego, aby skutecznie

¹¹ Sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczącego Polski towarzyszące Zaleceniom Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski (COM (2024) 621 s. 15

odpowiedzieć na wyzwania w zakresie zielonej i cyfrowej transformacji oraz potrzebą utrzymania pracowników jak najdłużej w aktywności zawodowej.

Osiągnięcie wyznaczonego celu mogą jednak utrudniać takie czynniki jak: niedopasowanie kompetencji pracowników do potrzeb rynku, który z jednej strony oparty będzie o wysokie kwalifikacje i nowe technologie, a z drugiej strony odczuwa niedobory pracowników w zawodach robotniczych i w usługowych, konieczność transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, a co za tym idzie utrata miejsc pracy i trudności w zatrudnieniu osób, które nie będą posiadać odpowiednich kompetencji. Prawdopodobnie dalsza automatyzacja, robotyzacja i wykorzystywanie AI spowodują, że zmniejszy się zapotrzebowanie na pracowników w niektórych branżach. Jednocześnie w dłuższej perspektywie czasowej ww. miejsca pracy zostaną zastąpione nowymi, o wyższej jakości.

W związku z powyższym istotnego znaczenia nabiera drugi z celów, jaki ma do zrealizowania Polska i UE, czyli zwiększenie wskaźnika kształcenia ustawicznego osób dorosłych. W kontekście ww. dwóch transformacji (cyfrowej i energetycznej) i zmian demograficznych wyraźnie widoczny staje się komplementarny charakter dwóch celów głównych do roku 2030 – wskaźnika zatrudnienia i wskaźnika w obszarze kształcenia ustawicznego, o którym mowa poniżej.

2. Uczestnictwo osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu

Do końca 2030 roku osiągnięcie wskaźnika uczestnictwa w kształceniu i szkoleniu na poziomie 51,7% (odsetek osób dorosłych uczestniczących każdego roku w szkoleniu).

2.1 Aktualna sytuacja w zakresie kształcenia i szkolenia

W *Planie działania na rzecz EFPS* przedstawione zostały konkretne przedsięwzięcia zbliżające państwa członkowskie do wyznaczonych celów, w tym w zakresie podnoszenia umiejętności. W 2022 r. przyjęto 2 zalecenia Rady w sprawie:

- indywidualnych rachunków szkoleniowych,
- w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zdolności do zatrudnienia.

Obydwa zalecenia są też częścią 12 działań zapowiedzianych w Europejskim Programie na Rzecz Umiejętności (z lipca 2020 r.). Indywidualne rachunki szkoleniowe zapewnią osobom w wieku produkcyjnym środki finansowe na szkolenia, które pozwolą przez całe życie podnosić umiejętności i zwiększać szanse na zatrudnienie. Mikropoświadczenia umożliwią potwierdzanie wyników niewielkich, zindywidualizowanych działań edukacyjnych (np. krótkich kursów czy szkoleń), a tym samym wspomogą ukierunkowane, elastyczne nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji.

W ramach upowszechnienia uczenia się dorosłych w Polsce niezbędne jest podjęcie intensywnych działań i inicjatyw ze strony resortów i obszarów przez nie nadzorowanych, instytucji rynku pracy, samorządów i organizacji pozarządowych. Konieczne jest także zbudowanie szerokiej świadomości społecznej na temat znaczenia uczenia się dorosłych dla możliwości długoterminowego zatrudnienia i godnej pracy.

Podstawowym dokumentem strategicznym odnoszącym się bezpośrednio do obszaru uczenia się dorosłych w Polsce jest przyjęta w grudniu 2020 r. przez Radę Ministrów Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (ZSU). W lutym 2023 r. Rada Ministrów przyjęła rządowy program pn. *Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (DCDP)*.

Rozwój umiejętności, w tym umiejętności cyfrowych, jest szeroko wspierany w ramach Funduszy UE w perspektywie finansowej na lata 2021-2027. W programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), który jest częścią polityki spójności, zaplanowano działania w czterech obszarach: promowanie i wzmocnienie systemu kształcenia zawodowego, rozwój narzędzi wspierających uczenie się osób dorosłych, koordynacja polityki uczenia się przez całe życie, wsparcie edukacyjne dla przedsiębiorców i ich pracowników w obszarach kluczowych dla współczesnej gospodarki oraz dla osób dorosłych w zakresie podstawowych umiejętności cyfrowych. Ponadto w Programie Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) wspierane jest podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników zaangażowanych w świadczenie cyfrowych procesów i usług oraz podnoszenie świadomości w zakresie korzystania z nowoczesnych technologii. Na poziomie regionalnym zapewnione jest również bezpośrednie wsparcie edukacyjne dla pracowników i osób dorosłych uczestniczących w szkoleniach z własnej inicjatywy. Dodatkowo część środków z KPO także istotnie wesprze obszary związane z rozwojem infrastruktury badawczej, cyfryzacją edukacji, szkolnictwem zawodowym oraz rozwojem polityki uczenia się przez całe życie.

Zgodnie z prawem krajowym minister do spraw pracy opracowuje i wdraża *Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (KPDZ)*. Od kilku lat rozwój umiejętności jest identyfikowany jako jeden z kluczowych celów krajowej polityki zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności cyfrowych, tzw. zielonych umiejętności oraz umiejętności potrzebnych w sektorach zdrowia i opieki. Pomimo prowadzonych działań, dane wskazują na stosunkowo niski w Polsce – w porównaniu z innymi państwami członkowskimi UE – udział osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu. Dane te pochodzą z Labour Force Survey (LFS), w Polsce znanego jako BAEL, w którym od wielu lat bada się aktywność edukacyjną dorosłych w zawężeniu do 4 tygodni przed badaniem. Takie podejście nie jest korzystne dla pełnej identyfikacji uczestnictwa dorosłych w edukacji innej niż formalna (pozaformalnej, tj. organizowanej poza programami kształcenia w oświacie i szkolnictwie wyższym). Tego typu edukacja opiera się głównie na krótkich cyklach. Z tego powodu dominuje w zorganizowanym uczeniu się dorosłych. Widać to nawet w ww. badaniu LFS, w którym w roku 2022 jedynie 3,3% dorosłych w UE deklaroowało uczestnictwo w edukacji formalnej, a 9,1% w edukacji pozaformalnej. W badaniu Adult Education Survey (AES), realizowanym co do zasady co 5 lat, stosującym odniesienie 12-miesięczne ta dominacja jest wyraźniejsza – w roku 2022 wynosiła odpowiednio 6,3% i 44,0%. W związku z tym w UE uzgodniono, że od roku 2022 badanie LFS stosować będzie także odniesienie 12-miesięczne.

W 2022 r. średnia wartość dla UE-27 wskaźnika opisującego udział osób w wieku 25-64 lata w kształceniu i szkoleniu (formalnym i pozaformalnym) w odniesieniu 4-tygodniowym wyniosła 11,9%. Do państw o najniższym poziomie wskaźnika zaliczono Bułgarię (1,7%), Grecję (3,3%) i Chorwację (4,4%). Do wiodących krajów w tym zakresie należą Dania (27,9%), Niemcy (26,4%), Finlandia (25,2%). W Polsce wartości wymienionego wskaźnika w zeszłych dwóch dekadach oscylowały w przedziale 3,5% (2015) - 5,7% (2018, po poszerzeniu części kwestionariusza dotyczącej edukacji pozaformalnej). W roku 2022 wskaźnik ten wzrósł do 7,6%, a w II kwartale 2023 wynosił 8,7%.

W odniesieniu 12-miesięcznym średnia wartość wskaźnika dla UE-27 (grupa wiekowa 25-64 lat) wyniosła w 2022 r. 25%. Dla ww. państw wartość ta wynosiła: Bułgaria – 2,9%, Grecja – 5,6%, Chorwacja – 8,2%, Dania – 49,1%, Niemcy – 45,4%, Finlandia – 43,9%. Dane dla Polski to 15,3% w roku 2022. Do chwili obecnej Eurostat nie opublikował danych w tym odniesieniu za 2023 r.

Jak wyżej zaznaczono, do monitorowania celu uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu używany będzie w UE, w tym w Polsce, nowy wskaźnik, w którym okresem referencyjnym

jest ostatnie 12 miesięcy przed badaniem. Do tej pory takiego wskaźnika używano w realizowanym co kilka lat badaniu AES. W edycji tego badania z roku 2016 (przed ustaleniem nowego celu na rok 2030 wynoszącego 51,7%) wskaźnik dla Polski kształtował się na poziomie 25,5% (w tym 20,9% - po odjęciu uczestnictwa dorosłych w planowanym szkoleniu na stanowisku pracy, które Eurostat uważa za zbyt trudne do badania) i był on traktowany jako wartość wyjściowa dla określenia celu uczestnictwa dorosłych w kształceniu i szkoleniu na poziomie 51,7% 2030 r. W roku 2022 wartość tego wskaźnika dla Polski osiągnęła 24,3% (co może być efektem zmniejszonej aktywności edukacyjnej podczas pandemii), a dla UE 46,6% (jeszcze bez podania o ile będzie on obniżony przez odjęcie uczestnictwa dorosłych w planowanym szkoleniu na stanowisku pracy).

Według badania AES 2022 główną barierą w rozwoju zorganizowanych instytucjonalnie form uczenia się dorosłych jest po prostu brak chęci do uczestnictwa w kształceniu i szkoleniu. Z niskiego na tle UE odsetka dorosłych uczestniczących w kształceniu i szkoleniu w Polsce (24,3% wobec 46,6% w UE) 19,5% zadeklarowało, że nie chce w nim uczestniczyć dalej (w UE 30,4%). Wśród tych w Polsce, którzy nie uczestniczyli w kształceniu i szkoleniu, 69,3% zadeklarowało, że dalej nie chce w nim uczestniczyć (w UE 42,4%). Razem daje to wyraźną większość dorosłych w Polsce deklarujących, że nie chce uczestniczyć w edukacji (kształceniu i szkoleniu). Głównym powodem jest brak odczuwania takiej potrzeby. Wskazało na to 68,1% z grona niechętnych uczestnictwu w Polsce. Na powody osobiste wskazało 12,1%, na inne powody 4,5%, a nie odpowiedziało 15,2% (w UE odpowiednio 75,9%, 9,2%, 11,6%, 3,4%). Niskie wyniki dotyczące motywacji dorosłych w Polsce do uczestnictwa w edukacji mogą być efektem stosowania języka kojarzącego to uczestnictwo z edukacją zapamiętaną ze szkoły. Symptomatic tego jest, że główne europejskie badanie uczenia się i edukacji dorosłych (Adult Education Survey) było u nas tłumaczone na Kształcenie osób dorosłych. Dopiero w jego ostatniej edycji w Polsce z roku 2022 nadano mu nazwę Uczenie się dorosłych.

W badaniach LFS i AES ukierunkowanych na uczestnictwo osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu nie bada się szerzej dbania o swoje umiejętności w obszarze edukacji innej niż formalna (pozaformalnej), która ma decydujący wpływ na ogólny wskaźnik uczestnictwa dorosłych w edukacji (kształceniu i szkoleniu). Tak zorientowany kierunek prezentuje Bilans Kapitału Ludzkiego (BKL) realizowany jedynie w Polsce. Z badań BKL roku 2017, 2019 i 2021 wynika, że większość dorosłych dba o swoje umiejętności (83%). W wywiadach z respondentami dotyczących edukacji innej niż formalna unika się skojarzeń z edukacją formalną, a uwaga koncentruje się na różnych sposobach dbania o umiejętności. Efektem tego około połowa respondentów w wieku 25-64 lat deklaruje uczestnictwo w tym co nazywamy edukacją formalną i pozaformalną (jest to aktywność edukacyjna II w terminologii BKL).

Jedną z przyczyn niskiego udziału osób dorosłych w zorganizowanym instytucjonalnie uczeniu się dorosłych w Polsce może być umiarkowane zainteresowanie przedsiębiorców szkoleniem pracowników, zwłaszcza z obszaru małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). Wykonane przez GUS w 2020 r. badanie na próbie 108,8 tys. firm w Polsce wskazuje, że większość respondentów (59,1%) w 2020r. w ogóle nie szkoliło swoich pracowników. Spośród nich 75,5% jako najczęstszą przyczynę braku działalności szkoleniowej podawało, że obecne kwalifikacje i umiejętności zatrudnionych w pełni odpowiadają potrzebom przedsiębiorstwa. W 2020 r. ustawiczne kształcenie zawodowe przeprowadziło tylko 40,9% respondentów.¹² Udział jednostek prowadzących szkolenia zawodowe wzrastał wraz z klasą wielkości przedsiębiorstw. Szkolenia prowadziło 35,5% przedsiębiorstw małych (o liczbie pracujących od 10 do 49 osób), 59,2% przedsiębiorstw średnich (o liczbie pracujących 50-249

¹² GUS (2022): Charakterystyka ustawicznego szkolenia zawodowego w przedsiębiorstwach w 2020 r.

osób) oraz 82,8% jednostek dużych (o liczbie pracujących powyżej 250 osób). Zapotrzebowanie na szkolenia było też zróżnicowane ze względu na rodzaj prowadzonej działalności. Spośród badanych najwięcej szkoleń (79,3%) przeprowadziły firmy zajmujące się finansową działalnością usługową, ubezpieczeniami, reasekuracją i funduszami emerytalnymi. W 71,5% przedsiębiorstw prowadzących szkolenia dominującą formą szkolenia były zaplanowane szkolenia na stanowisku pracy. Firmy chętnie korzystały też z kursów oraz z uczestnictwa w konferencjach, seminariach, w spotkaniach warsztatowych, targach i wykładach – odpowiednio 63,8% i 43,3% przedsiębiorstw zapewniających szkolenia. Na jednego uczestnika kursu przedsiębiorstwa wydały średnio 1673 zł w ciągu roku. Jednocześnie badanie wykazało, że najczęstszym sposobem na zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw w zakresie nowych umiejętności była rekrutacja nowych pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami i umiejętnościami, natomiast ustawiczne szkolenie zawodowe obecnych pracowników uplasowało się dopiero na trzecim miejscu.

2.2 Mapa drogowa realizacji celu w zakresie umiejętności

Wobec aktualnej sytuacji w zakresie uczenia się osób dorosłych w Polsce oraz podjętego zobowiązania osiągnięcia poziomu 51,7% osób dorosłych uczestniczących w szkoleniu w ciągu roku w perspektywie 2030 r. konieczne jest podjęcie intensywnych działań ukierunkowanych na upowszechnienie doskonalenia umiejętności. Dotyczy to zwłaszcza promowania edukacji dorosłych w środowiskach, w których oni najczęściej funkcjonują, tj. w miejscach pracy i różnych zorganizowanych społecznościach, w tym społecznościach lokalnych. Przykładem takiej inicjatywy może być wsparcie zaplanowane w programie FERS, w którym przewidziano przygotowanie przedstawicieli partnerów społecznych do pełnienia funkcji tzw. koordynatorów edukacyjnych, a więc osób, które będą zachęcać swoich współpracowników w zakładach pracy, w szczególności tych o najniższych kwalifikacjach, do rozwoju zawodowego i podpowiadać im o możliwościach uzyskania wsparcia w tym obszarze. Będzie to prowadzone równoległe z dalszym rozwojem sektorowych rad ds. kompetencji, uelastycznianiem edukacji formalnej dla dorosłych, zwiększaniem możliwości potwierdzania wiedzy i umiejętności zdobytych poza tą edukacją. Ważne jest też dalsze poprawianie współpracy różnych sektorów, działów administracji, instytucji i organizacji na rzecz uczenia się dorosłych, w tym tworzenia partnerstw na różnych poziomach (np. regionalnych i lokalnych), co należy do jednych z głównych kierunków wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030. We wzmacnianiu nakładów, m.in. z funduszy europejskich, ważne jest uwzględnienie edukacji dorosłych realizowanej w różnych obszarach resortowych – nie tylko w oświacie i szkolnictwie wyższym, ale także w ochronie zdrowia, instytucjach rynku pracy, wspieraniu przedsiębiorczości, wspieraniu obszarów wiejskich i obszarów zdegradowanych, kulturze, wspieraniu aktywności obywatelskiej, sporcie, turystyce, w systemie bezpieczeństwa publicznego, ochrony środowiska itp.).

Ze względu na konieczność prowadzenia kompleksowych działań w tym obszarze, zasadne jest zaprojektowanie wielopłaszczyznowych przedsięwzięć, które będą realizowane m.in. na szczeblu rządowym (szczególnie przez: struktury rządowe odpowiedzialne za cyfryzację społeczeństwa MC, MRPiPS, MEN, MRiT, MFiPR, MKiDN, MSiT, MZ, MSWiA, MON, MRiRW, MKiŚ), przez agendy rządowe (np. PARP), urzędy pracy oraz inne instytucje (Ochotnicze Hufce Pracy (OHP), Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), a także partnerów spoza administracji.

Gremium koordynującym wdrażanie poszczególnych instrumentów jest *grupa robocza do spraw rozwoju umiejętności dla rynku pracy* działająca w ramach *Międzyresortowego Zespołu do spraw Uczenia się przez Całe Życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji*, pod przewodnictwem MRPiPS.

Grupa robocza została powołana uchwałą nr 1/2023 Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji z dnia 7 czerwca 2023 r. Do zadań grupy należy m.in. wypracowanie ścieżki osiągnięcia celu krajowego w obszarze rozwoju umiejętności do roku 2030 i cykliczny monitoring realizacji tego celu. W IV kw. 2024 r. w ramach grupy roboczej zakończono prowadzone są prace nad przygotowaniem dokumentem pn. „Plan działania na rzecz realizacji celu krajowego dla Polski do roku 2030 w zakresie rozwoju umiejętności dorosłych”, prezentującego zakres i harmonogram działań instytucji publicznych w Polsce, ukierunkowanych na realizację celu EFPS w zakresie kształcenia i szkolenia. Dokument przekazano do Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Ochrona socjalna

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powinna zmaleć o 1,5 mln

3.1 Aktualna sytuacja w zakresie ubóstwa

Według danych Eurostatu, w Polsce w 2023 roku¹³ zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (według nowej definicji wskaźnika AROPE) było 5,972 mln osób. Przyjmując 2019 rok za rok bazowy, liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ogółem obniżyła się zatem o 603 tys.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (według nowej definicji) w Polsce w 2023 roku osiągnął wartość 16,3%, podczas gdy wartość średnia dla UE (27 krajów) wyniosła 21,4%, czyli o 5,1 p.p. więcej niż w Polsce. W 2023 roku zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (według nowej definicji wskaźnika AROPE) w Polsce było 1,136 mln dzieci w wieku do 17 lat, co oznacza, że liczba dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrosła w stosunku do roku bazowego o 47 tys., jednak nadal było to aż 704 tys. dzieci mniej niż w 2015 roku. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym dla dzieci w wieku do 17 lat osiągnął zatem wartość 16,9% w 2023 roku, podczas gdy średnia dla UE (27 krajów) wyniosła 24,8%, czyli o 7,9 p.p. więcej niż w Polsce.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w ostatnich latach nie tylko Polska, ale i cały świat stanął w obliczu trudnej sytuacji makroekonomicznej wywołanej najpierw pandemią COVID-19, a później zbrojnej napaści Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Przełożyło się to na wzrost inflacji i powiązane z tym zjawiskiem podniesienie wartości koszyka minimum egzystencji. Osłabienie koniunktury gospodarczej miało znaczący wpływ na zmianę wartości wskaźników ubóstwa. Zatem spadek liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ogółem w latach 2019-2023 nie był tak duży, jak przewidywano przy konstrukcji celu krajowego. Można również zauważyć, że pandemia COVID-19 oraz wybuch wojny na terytorium Ukrainy odbiły się w większym stopniu negatywnie na gospodarstwach domowych z dziećmi na utrzymaniu niż na gospodarstwach domowych bez dzieci.

3.2 Mapa drogowa realizacji celu ograniczenia ubóstwa lub wykluczenia społecznego

Cel dla Polski w zakresie ochrony socjalnej został określony na podstawie starej definicji wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w związku z czym mogą występować istotne różnice pomiędzy wartością oczekiwaną liczoną na podstawie starej definicji a wartością faktyczną

¹³ Według stanu na moment aktualizacji dokumentu, najnowsze dane Eurostatu dotyczące zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w Polsce odnoszą się do 2023 roku.

odnoszącą się do nowej definicji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Spadek wartości wskaźnika według nowej definicji może nie być tak samo intensywny, jak wcześniej założono.

Należy również pamiętać, że przy określeniu celu dla Polski w zakresie ubóstwa nie były brane pod uwagę takie czynniki jak: pandemia COVID-19 i agresja zbrojna wojsk rosyjskich na terytorium Ukrainy. Na skutek nich został wywołany ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy, który miał negatywny wpływ na wartości wskaźników odnoszących się do ubóstwa.

Trudno przewidzieć, jak będzie wyglądała sytuacja makroekonomiczna w Polsce i na świecie w kolejnych latach i jaki odniesie wpływ na wartości wskaźników dotyczących zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w następnych latach.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (AROPE) jest wskaźnikiem złożonym, którego wartość wynika z uwzględnienia różnych obszarów funkcjonowania gospodarstw domowych, w tym wielkości i struktury gospodarstwa, sytuacji dochodowej, sytuacji na rynku pracy, sytuacji mieszkaniowej itp. W każdym tym obszarze państwo powinno podejmować interwencje i przez to wpływać na wartość wskaźnika. Znaczenie ma tutaj w głównej mierze skuteczna polityka społeczna, w tym wspieranie osób z niepełnosprawnościami, sprawny system pomocy społecznej i dostępne usługi społeczne), jak również rozwój sektora ekonomii społecznej.

Szeroko pojęta polityka społeczna, rozumiana jako integracja społeczna, usługi społeczne i ekonomia społeczna, wspierana jest w programie krajowym FERS. Również w programach regionalnych wsparcie włączenia społecznego ma szeroki zakres – od działań aktywizujących osoby bierne zawodowo i zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przez rozwój systemu usług społecznych i tworzenie centrów usług społecznych oraz centrów integracji cudzoziemców, po bezpośrednie wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym wsparcie finansowe tworzenia miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podsumowanie

Polska poczyniła duże postępy w zakresie wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych. Jest to widoczne przede wszystkim w odniesieniu do celu dotyczącego poziomu zatrudnienia i zmniejszania poziomu ubóstwa. Nadal istnieją jednak wyzwania w obszarach objętych celami Planu działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych. Wyzwania te zostały między innymi opisane w załączniku nr 14 „Zatrudnienie, umiejętności oraz wyzwania polityki społecznej w świetle Europejskiego filaru praw socjalnych” do Sprawozdania krajowego na 2024 r. dotyczącego Polski. Są one związane z niewystarczającą obecnością na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz kobiet, nadal zbyt niskim poziomem uczenia się osób dorosłych, lukami w posiadaniu umiejętności cyfrowych szczególnie przez osoby starsze i innych czynnikach związanych ze starzejącym się społeczeństwem także w kontekście ubóstwa. Stąd też potrzebne jest dalsze promowanie zatrudnienia osób ze szczególnymi potrzebami, aktywizacja kobiet i osób z niepełnosprawnościami, którym należy też umożliwić niezależne życie. Będzie to realizowane poprzez wykorzystanie pełnego potencjału ekonomii społecznej, zlikwidowanie różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i niedrogiej opieki nad dziećmi, w tym inwestycje w umiejętności i warunki pracy osób zajmujących się opieką nad dziećmi, zwiększanie dostępu do wysokiej jakości, przystępnych cenowo i dostępnych na poziomie społeczności lokalnej usług opieki długoterminowej. Jak wskazano w przytoczonych wyżej badaniach, nie zawsze brak dostępnej oferty szkoleń czy środków na sfinansowanie w nich udziału jest największą barierą w uczestnictwie osób dorosłych w uczeniu się. Jednak by osiągnąć ambitny cel EFPS w tym zakresie, konieczne jest dalsze wspieranie inwestycji w umiejętności, w szczególności w uczenie się

osób dorosłych, rozwój umiejętności cyfrowych i zielonych umiejętności.

4. Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju lub regionów, ze szczególnym naciskiem na potrzeby terytorialne, z uwzględnieniem wszelkich istotnych negatywnych zmian finansowych, gospodarczych lub społecznych (biorąc również pod uwagę Sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Polski, w tym ramkę nr 4 dotyczącą przeglądu śródkresowego, załącznik nr 4 „Inne instrumenty UE na rzecz ożywienia gospodarczego i wzrostu” oraz załącznik 17 „Wyniki gospodarcze i społeczne na poziomie regionalnym” – w tym analizę dysproporcji społeczno-gospodarczych na poziomie kraju/regionów oraz identyfikację kluczowych potrzeb inwestycyjnych lub potrzeb w zakresie reform).

I. Wybrane aspekty sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju i regionów.

1. Demografia

W latach 2019-2023 nastąpiła **intensyfikacja niekorzystnych tendencji demograficznych** obserwowanych w ciągu ostatnich kilku lat. Największy wpływ na sytuację ludnościową w Polsce miała bardzo niska liczba urodzeń (272,5 tys. osób w 2023 r. w porównaniu z prawie 375 tys. osób w 2019 r.), w połączeniu z wysoką liczbą zgonów (409 tys. osób w 2023 r. w porównaniu z 409,7 tys. osób w 2019 r.). W rezultacie ujemna wartość przyrostu ludności była w 2023 r. ponad 4 razy wyższa niż przed wybuchem pandemii, tj. w 2019 r. (-136,6 tys. osób w porównaniu z -34,8 tys. osób w 2019 r.). W 2023 r. zmiana liczby ludności w Polsce wyniosła -3,6‰ (tj. -3,6 osób na 1000 osób) oznaczając kolejny rok spadku.

W rezultacie liczba ludności Polski zmniejszyła się z 38 382,6 tys. osób w 2019 r. do 37 766,3 tys. osób w 2023 r., tj. o 1,9%. W latach 2019-2023 spadek liczby ludności odnotowano w 13 województwach (najgłębszy był on w województwach: świętokrzyskim - o 5,3%, opolskim - 4,7%, oraz lubelskim i warmińsko-mazurskim - po 4,6%). Liczebność ludności zwiększyła się tylko w 3 województwach, przy czym największy jej wzrost odnotowano w województwie mazowieckim (1,6%).

Tabela 1. Wybrane dane demograficzne

	Liczba ludności			Przyrost ludności (na 1000 osób)				
	2019 Tysiące osób	2023 Tysiące osób	Zmiana (%) w latach 2019– 2023 (%)	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	38382,6	37766,3	-1,9	-0,91	-3,20	-4,95	-3,79	-3,62
DOLNOŚLĄSKIE	2900,2	2888,0	-0,7	-2,00	-4,07	-5,49	-4,62	-4,40
KUJAWSKO-POMORSKIE	2072,4	2006,9	-3,7	-1,33	-3,65	-5,71	-4,54	-4,40
LUBELSKIE	2108,3	2024,6	-4,6	-1,77	-4,46	-6,82	-4,78	-4,67
LUBUSKIE	1011,6	980,0	-3,6	-2,01	-4,01	-5,97	-4,65	-4,34
ŁÓDZKIE	2454,8	2378,5	-3,8	-3,64	-6,15	-7,67	-6,37	-5,90
MAŁOPOLSKIE	3410,9	3429,0	0,5	1,16	-1,00	-2,17	-1,42	-1,30
MAZOWIECKIE	5423,2	5510,6	1,6	0,35	-1,96	-3,54	-2,24	-2,35
OPOLSKIE	982,6	942,4	-4,7	-2,24	-4,96	-6,20	-5,24	-4,73
PODKARPACKIE	2127,2	2079,1	-2,6	0,27	-2,17	-4,10	-2,46	-2,33
PODLASKIE	1178,4	1143,4	-3,4	0,98	-3,50	-5,74	-3,76	-3,31

POMORSKIE	2343,9	2358,3	0,7	1,54	-0,50	-2,01	-1,89	-1,62
ŚLĄSKIE	4517,6	4346,7	-4,4	-2,49	-4,95	-7,15	-5,76	-5,56
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1234,0	1178,2	-5,3	-3,45	-6,49	-8,12	-6,45	6,09
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1422,7	1366,4	-4,6	-1,39	-3,34	6,01	-4,54	-4,48
WIELKOPOLSKIE	3498,7	3493,6	-0,3	0,92	-1,18	-2,74	-2,16	-2,18
ZACHODNIOPOMORSKIE	1696,2	1640,6	-3,8	-2,27	-4,38	-6,28	-5,33	-5,04

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Równocześnie obserwujemy proces starzenia się ludności kraju, przekładający się na wzrost odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej), jak i ludności w grupie 65 lat i więcej.

W latach 2019-2023 odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) zwiększył się w Polsce z 21,9% do 23,3%, przy czym tendencję wzrostową odnotowano we wszystkich województwach. Największy wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowano w tym okresie w: warmińsko-mazurskim (o 2,7 p. proc.), świętokrzyskim (o 2,4 p. proc.) oraz zachodniopomorskim i lubuskim (w obu województwach o 2,2 p. proc.), a najmniejszy w: mazowieckim (o 0,3 p. proc.) i małopolskim (o 1,0 p. proc.). W 2023 r. największy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowano w województwie świętokrzyskim (26,1%) łódzkim (25,9%), a najniższy w małopolskim (21,4%), pomorskim (21,6%) oraz wielkopolskim (21,8%).

Natomiast odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej zwiększył się z 18,1% w 2019 r. do 20,1% w 2023 r., przy czym wzrost odnotowano we wszystkich województwach – sięgał on od 1,1 p. proc. w województwie mazowieckim do 3,0 p. proc. w warmińsko-mazurskim. W 2023 r. udział tej grupy ludności w całości populacji Polski najwyższy był w świętokrzyskim (22,5%) oraz łódzkim (22,4%), a najniższy w województwie małopolskim (18,3%), pomorskim (18,6%) oraz wielkopolskim (18,7%).

Tabela 2. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym oraz w wieku 65 lat i więcej.

	Ludność w wieku poprodukcyjnym*			Odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem		
	2019	2023	Zmiana 2019-2023	2019	2023	Zmiana 2019-2023
	%	%	p. proc.	%	%	p. proc.
POLSKA	21,9	23,3	1,4	18,1	20,1	2,0
DOLNOŚLĄSKIE	23,1	24,3	1,2	19,0	21,0	2,0
KUJAWSKO-POMORSKIE	21,6	23,6	2,0	17,7	20,2	2,5
LUBELSKIE	22,3	24,4	2,1	18,6	21,0	2,4
LUBUSKIE	21,6	23,8	2,2	17,6	20,4	2,8
ŁÓDZKIE	24,3	25,9	1,6	20,1	22,4	2,3
MAŁOPOLSKIE	20,4	21,4	1,0	17,0	18,3	1,3
MAZOWIECKIE	21,8	22,1	0,3	18,1	19,2	1,1
OPOLSKIE	22,7	24,5	1,8	18,8	20,9	2,1
PODKARPACKIE	20,4	22,3	1,9	16,9	19,0	2,1
PODLASKIE	21,5	23,5	2,0	17,8	19,9	2,1
POMORSKIE	20,5	21,6	1,1	16,9	18,6	1,7
ŚLĄSKIE	23,3	24,9	1,6	19,2	21,3	2,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23,7	26,1	2,4	19,7	22,5	2,8

WARMIŃSKO-MAZURSKIE	20,5	23,2	2,7	16,6	19,6	3,0
WIELKOPOLSKIE	20,4	21,8	1,4	16,8	18,7	1,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	22,6	24,8	2,2	18,5	21,4	2,9

*Ludność wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni w wieku 65 lat i więcej).

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Według szacunków Polskiego Instytutu Ekonomicznego w 2024 r. w Polsce przebywa ok. 2,5 mln cudzoziemców, z których - wg. GUS – wg stanu na 31 marca 2024 roku 1011,6 tys. osób wykonywało pracę w Polsce. Według danych UNHCR całkowita liczba uchodźców w Polsce wyniosła – stan na 18.10.2023 - 958 935 osób. Do odpowiednich instytucji w Polsce uchodźcy złożyli 1 639 725 wniosków o różne formy ochrony tymczasowej. Większość z nich zatrzymała się w pięciu województwach: mazowieckim (które zdecydowanie przeważało jako miejsce ich osadnictwa), dolnośląskim, śląskim, wielkopolskim i małopolskim¹⁴. Szacowano, że blisko 90% uchodźców z Ukrainy stanowiły kobiety i dzieci, najliczniejszą grupą wiekową były osoby w wieku 27-44 lata (48 proc.), w wieku 45-59 lat (24%) oraz osoby do 26. roku życia (18%). Osoby starsze, które mają powyżej 60 lat, stanowią 9 proc. uchodźców (NBP, 2023a).

2. Produkt krajowy brutto

PKB Polski (w cenach bieżących) wzrósł z 2 288 492 mln PLN w 2019 r. do 3 067 495 mln PLN w 2023 r. (tj. o 34 %). Na szczeblu województw skumulowany wzrost nominalnego PKB w latach 2019–2022 wynosił od 26,7 % w województwie świętokrzyskim do 41,2% w województwie pomorskim. Największy udział w PKB Polski (w cenach bieżących) w 2022 r. odnotowano w następujących województwach: mazowieckie – 23,0 % (w porównaniu z 22,6 % w 2019 r.) i śląskie 12,1 % (w porównaniu z 12,0 %), natomiast najmniejszy udział odnotowano w przypadku województw: opolskiego (2,0 % w 2019 r. w porównaniu z 2,1 % w 2019 r.) i lubuskiego (2,1 % zarówno w 2019 r., jak i 2022 r.). Łączny udział 5 województw Polski Wschodniej w polskim PKB wyniósł w 2022 r. 14,3% (w porównaniu z 14,7% w 2019 r.).

Analiza realnego (tj. wyrażonego w cenach stałych) tempa wzrostu PKB wskazuje, że średnie roczne tempo wzrostu gospodarczego w Polsce w latach 2019–2022 wyniosło 3,6 %, na szczeblu województw kształtując się w przedziale od 2,1 % (w województwie świętokrzyskim) do 4,3 % (w województwie dolnośląskim).

Tabela 3. PKB w latach 2019-2022

	PKB w cenach bieżących						PKB w cenach stałych
	PKB (mln zł)			Udział (%) w PKB Polski			Średnia roczna dynamika (%) PKB
	2019	2022	Zmiana w latach 2019–	2019 %	2022 %	Zmiana w latach 2019–2022	2019-2020

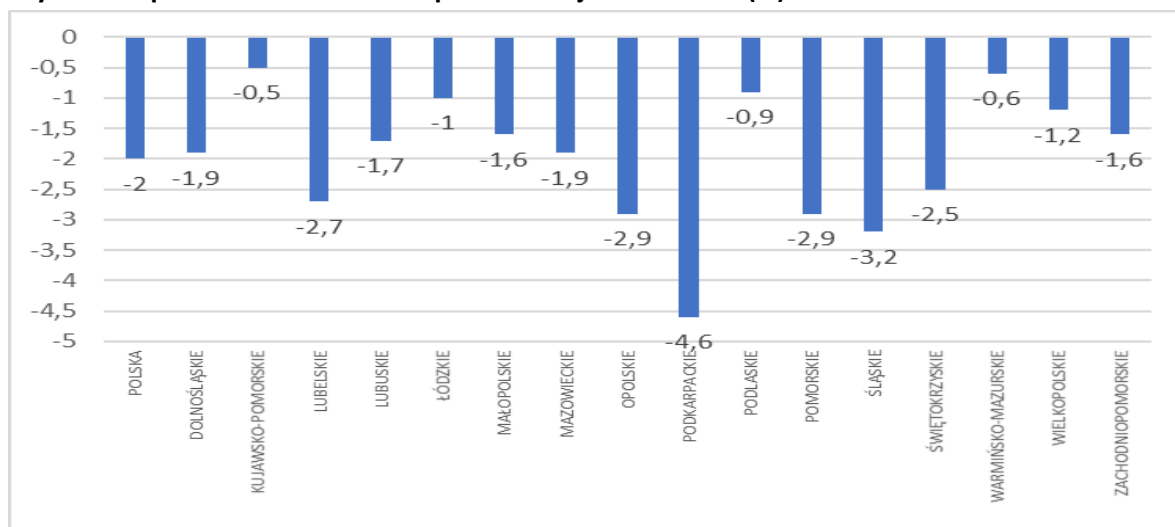
¹⁴ Uchodźcy z Ukrainy na polskim rynku pracy: możliwości i przeszkody. Instytut Ekonomiczny. 2023.

			2022 (%)			p.p.	
POLSKA	2 288 492	3 067 495	34,0	100,0	100,0	0,0	3,6
DOLNOŚLĄSKIE	188 974	263 119	39,2	8,5	8,6	0,1	4,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	98 401	133 869	36,0	4,4	4,4	0,0	3,5
LUBELSKIE	86 161	112 047	30,0	3,7	3,7	0,0	3,4
LUBUSKIE	48 996	65 163	33,0	2,1	2,1	0,0	3,4
ŁÓDZKIE	138 047	181 851	31,7	6,1	5,9	-0,2	3,2
MAŁOPOLSKIE	185 151	246 895	33,3	8,2	8,0	-0,2	3,4
MAZOWIECKIE	522 310	704 318	34,8	22,6	23,0	0,4	4,0
OPOLSKIE	46 396	60 854	31,2	2,1	2,0	-0,1	2,6
PODKARPACKIE	89 467	114 747	28,3	3,9	3,7	-0,2	3,0
PODLASKIE	50 801	68 542	34,9	2,2	2,2	0,0	3,6
POMORSKIE	135 565	191 386	41,2	6,0	6,2	0,2	3,9
ŚLĄSKIE	276 583	371 166	34,2	12,0	12,1	0,1	3,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	52 733	66 800	26,7	2,3	2,2	-0,1	2,1
WARMIŃSKO- MAZURSKIE	58 194	77 218	32,7	2,6	2,5	-0,1	3,5
WIELKOPOLSKIE	226 509	300 216	32,5	9,9	9,8	-0,1	3,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	84 205	109 303	29,8	3,7	3,6	-0,1	2,8

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Jeżeli chodzi o spadek PKB w 2020 r. związany z ograniczeniami działalności gospodarczej spowodowanymi pandemią COVID-19, PKB Polski zmniejszył się w 2020 r. w ujęciu realnym (tj. w cenach stałych) o 2 %, przy czym na poziomie poszczególnych województw tempo jego spadku było zróżnicowane. Spadek PKB odnotowano we wszystkich województwach, a jego tempo wynosiło od -0,5% w województwie kujawsko-pomorskim oraz -0,6% w województwie warmińsko-mazurskim do -4,6% w województwie podkarpackim.

Wykres 1. Spadek PKB w 2020 r. w polskich województwach (%)

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W latach 2019-2023 nastąpiła znacząca konwergencja Polski i jej regionów do średniego poziomu rozwoju w UE, wyrażonego wartością PKB na mieszkańca (według standardów siły nabywczej) w relacji do średniego poziomu dla Unii Europejskiej. W tym kontekście należy podkreślić, że w 2019 r. relacja PKB na mieszkańca do „średniej UE” wyniosła w Polsce 73 %, natomiast w latach 2022–2023 osiągnęła poziom 80%. Z drugiej strony na podkreślenie zasługuje fakt, że w 2023 r. nie odnotowano wzrostu tego wskaźnika w porównaniu z 2022 r.

Tabela 4. PKB na 1 mieszkańca w latach 2019–2022

	PKB na 1 mieszkańca				
	tys. zł	tys. zł	Polska = 100		Średnia stopa wzrostu (%)
	2019	2022	2019	2022	lata 2019–2022
POLSKA	59 618	81 093	100,0	100,0	3,9
DOLNOŚLĄSKIE	65 164	90 980	109,3	112,2	4,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	47 433	66 547	79,6	82,1	4,0
LUBELSKIE	40 792	55 182	68,4	68,0	4,1
LUBUSKIE	48 366	66 313	81,1	81,8	3,8
ŁÓDZKIE	56 113	76 228	94,1	94,0	3,8
MAŁOPOLSKIE	54 378	72 004	91,2	88,8	3,4
MAZOWIECKIE	96 519	127 791	161,9	157,6	3,8
OPOLSKIE	47 134	64 383	79,1	79,4	3,2
PODKARPACKIE	42 053	55 125	70,5	68,0	3,3
PODLASKIE	43 072	59 818	72,2	73,8	4,1
POMORSKIE	57 989	81 149	97,3	100,1	3,7
ŚLĄSKIE	61 136	85 131	102,5	105,0	4,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	42 617	56 507	71,5	69,7	3,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	40 810	56 368	68,5	69,5	4,1
WIELKOPOLSKIE	64 801	85 867	108,7	105,9	3,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	49 581	66 443	83,2	81,9	3,3

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

PKB na 1 mieszkańca wzrósł w Polsce z 59,6 tys. zł w 2019 r. do 81,1 tys. zł w 2022 r. W 2022 r. najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w województwie mazowieckim 127,8 tys. zł (czyli prawie 58 proc. powyżej średniej krajowej), natomiast najniższy w podkarpackim (55,1 tys. zł – tj. 32 proc. poniżej średniej krajowej) i lubelskim (55,2 tys. zł).

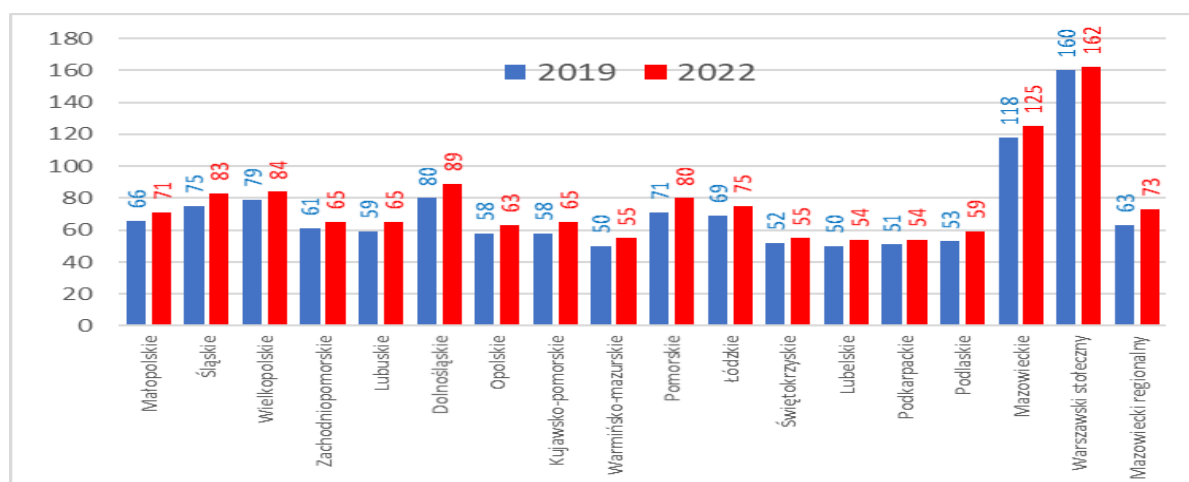
Zróżnicowania międzywojewódzkie pod względem poziomu PKB per capita wynikają głównie z różnic w poziomie wydajności pracy. Wydajność ta, mierzona jako wartość dodana brutto na jednego zatrudnionego (mierzona w PPS) odpowiadała w 2022 r. 84% przeciętnego poziomu w UE i charakteryzowała się znaczącymi różnicami na poziomie regionalnym. Przykładowo w regionie stołecznym warszawskim wynosiła 139,7%, podczas gdy we wszystkich pozostałych regionach NUTS-2 była niższa od średniego poziomu w UE. W regionach słabiej rozwiniętych (Lubelskie, Świętokrzyskie, Podlaskie and Warmińsko-Mazurskie) notowano najniższy jej poziom odpowiadający 58-63,9% „średniej unijnej”.

Średnie roczne tempo wzrostu PKB na 1 mieszkańca wyniosło w latach 2019-2022 w Polsce 3,9%, przy czym w przypadku poszczególnych województw wahało się ono od 3,0% w województwie świętokrzyskim do 4,6% w województwie dolnośląskim.

Na poziomie regionów NUTS-2 dane dotyczące relacji PKB na 1 mieszkańca (według standardu siły nabywczej) do średniego poziomu PKB dla UE są również dostępne tylko do 2022 r. W 2019 omawiana relacja mieściła się w przypadku Polski od 50 % średniej dla UE (w lubelskim i warmińsko-mazurskim) do 118 % średniej unijnej w województwie mazowieckim (w województwie mazowieckim obserwujemy jednak istotne różnice wewnętrzne pomiędzy regionami NUTS 2 wchodzącymi w jego skład, w 2019 analizowany wskaźnik wynosił od 63 % średniej UE w województwie mazowieckim do 160 % tej średniej w przypadku regionu warszawskiego stołecznego). W 2022 r. relacja PKB polskich regionów NUTS 2 do „średniej unijnej” była zauważalnie wyższa i sięgała od 54 % w województwie lubelskim i podkarpackim do 162 % w województwie mazowieckim (gdzie z kolei wynosiła 73 % w regionie mazowieckim regionalnym do 162 % w warszawskim stołecznym).

W latach 2019–2022 na szczeblu regionów NUTS-2 największy postęp w zakresie konwergencji w kierunku średniej wartości PKB na 1 mieszkańca (według standardu siły nabywczej) odnotowano w regionie mazowieckim regionalnym (gdzie dystans do średniego poziomu dla UE został zmniejszony o 10 pkt. proc.). Natomiast na szczeblu województw największy postęp w sferze konwergencji odnotowano w województwach: pomorskim i dolnośląskim (zmniejszenie dystansu o 9 punktów procentowych), natomiast najmniejszy w województwach podkarpackim i świętokrzyskim (gdzie dystans został zmniejszony o 3 p. proc.).

Wykres 2. PKB na 1 mieszkańca (według standardu siły nabywczej) na szczeblu NUTS-2 – relacja (%) do średniego poziomu w UE.

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W 2022 r. w województwach Polski Wschodniej wartość PKB na 1 mieszkańca (według standardu siły nabywczej) wahała się od 54% średniej unijnej (podkarpackie i lubelskie) do 59% (podlaskie).

3. Rynek pracy

Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej (na koniec roku) spadło z 16 120,6 tys. osób w 2019 r. do 14 789,1 tys. osób w 2020 r. (o 1 331,5 tys. osób - tj. o 8,3%). W kolejnych latach – wraz ze znoszeniem ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 i odbudową działalności gospodarczej – jego poziom zaczął rosnąć – do 15 209,7 tys. osób w 2022 r., a następnie odnotował nieznaczny spadek w 2023 r. – do 15 178,1 tys. osób.

Natomiast **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło w 2019 r. 10 799,6 tys. etatów (osób), a w 2020 r. odnotowało nieznaczny – uwzględniając uwarunkowania związane z COVID-19 – spadek (o 0,9%). Jednak w niektórych województwach skala tego spadku była znacznie głębsza (przykładowo, w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła ona 5,3%). W województwie podlaskim poziom przeciętnego zatrudnienia pozostał niemal niezmienny względem poprzedniego roku, natomiast w wielkopolskim i mazowieckim wzrósł (o odpowiednio 0,9% i 0,7%).

Począwszy od 2021 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw odzyskało swoją dynamikę – w 2022 r. zwiększyło się do 11 032,4 tys. osób – tj. o 2,2 % w porównaniu z 2019 r. W latach 2019–2022 poziom przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw wzrósł w 10 województwach – tempo jego wzrostu wynosiło od 0,1% w województwie świętokrzyskim i 0,5% w województwie zachodniopomorskim do 6,1% w województwie wielkopolskim i 4,4% w województwie mazowieckim. W województwie opolskim poziom przeciętnego zatrudnienia w 2022 r. był taki sam jak w 2019 r., natomiast w 5 województwach odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia (sięgający od -0,4 % w łódzkim do -4,8 % w warmińsko-mazurskim).

Tabela 5. Przeciętne zatrudnienie (pełne etaty) w sektorze przedsiębiorstw

	Liczba zatrudnionych (etaty o pełnym wymiarze czasu pracy)					
	2019	2020	2022	Zmiana (%) w latach 2019–2020	Zmiana (%) lata 2019–2022	Udział (%) w całkowitym przeciętnym zatrudnieniu w Polsce w 2023 r.
POLSKA	10 799 559	10 700 897	11 032 433	-0,9	2,2	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	810 764	795 353	823 592	-1,9	1,6	7,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	473 841	464 855	470 693	-1,9	-0,7	4,3
LUBELSKIE	421 106	416 757	427 626	-1,0	1,5	3,9
LUBUSKIE	231 503	226 363	229 223	-2,2	-1,0	2,1
ŁÓDZKIE	624 088	613 738	621 584	-1,7	-0,4	5,6
MAŁOPOLSKIE	910 572	897 754	939 744	-1,4	3,2	8,5
MAZOWIECKIE	2 467 224	2 485 498	2 575 022	0,7	4,4	23,3
OPOLSKIE	209 119	204 150	209 117	-2,4	0,0	1,9
PODKARPACKIE	450 605	441 745	456 804	-2,0	1,4	4,1
PODLASKIE	233 921	233 847	242 858	0,0	3,8	2,2
POMORSKIE	612 624	607 177	627 565	-0,9	2,4	5,7
ŚLĄSKIE	1 263 972	1 234 685	1 257 637	-2,3	-0,5	11,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	244 531	242 518	244 800	-0,8	0,1	2,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	285 378	270 306	271 578	-5,3	-4,8	2,5
WIELKOPOLSKIE	1 187 893	1 198 232	1 260 423	0,9	6,1	11,4

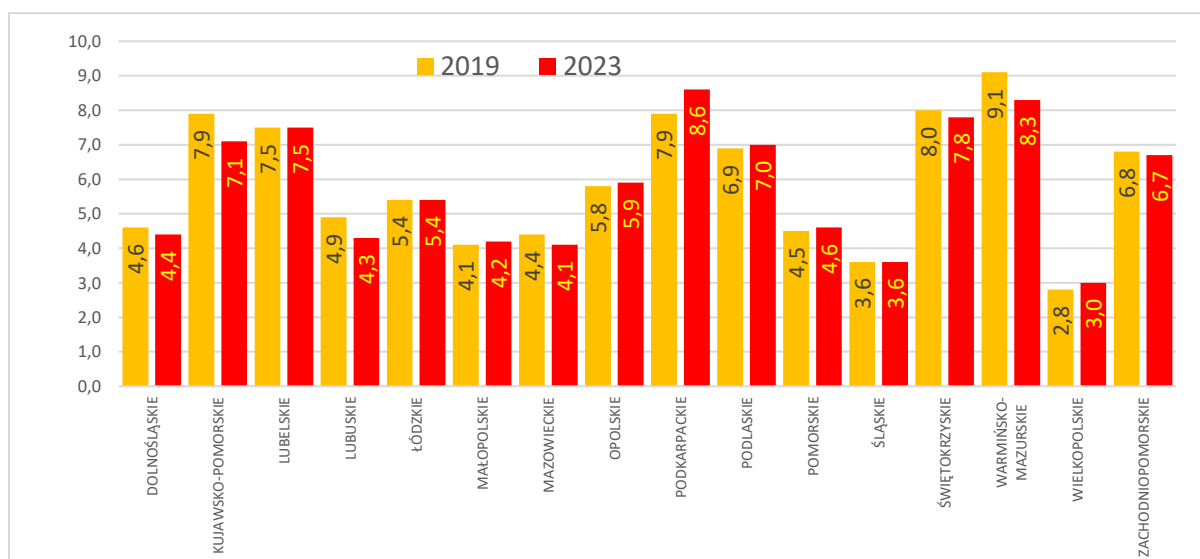
ZACHODNIOPOMORSKIE	372 418	367 919	374 169	-1,2	0,5	3,4

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W 2022 r. (tak samo jak w 2019 r.) województwo mazowieckie charakteryzowało się najwyższym udziałem w liczbie zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w całym kraju (wynosił on 23,3 % – w porównaniu z 22,8 % w 2019 r.), a na kolejnych miejscach plasowały się śląskie i wielkopolskie (z udziałem wynoszącym po 11,4 %). Najmniejszy udział w liczbie zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w kraju odnotowano w województwach: opolskim (1,9%) i lubuskim (2,1%). Natomiast łączny udział województw Polski Wschodniej w ogólnej liczbie zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw wyniósł w 2022 r. 14,9% (będąc o 0,2 pkt proc. niższym niż w 2019 r.), a w poszczególnych województwach regionu Polski Wschodniej wahał się od 2,2% (w województwach podlaskim i świętokrzyskim) do 4,1% (w podkarpackim).

W 2019 r. **stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła w Polsce 5,2%, sięgając na poziomie poszczególnych województw od 2,8% w wielkopolskim do 9,1% w warmińsko-mazurskim. W roku 2020 r. (COVID-19) wzrosła ona do 6,3 % (kształtując się na poziomie od 3,7 % w województwie wielkopolskim do 10,2 % w województwie warmińsko-mazurskim). W kolejnych latach nastąpił jej stopniowy spadek – do 5,1 % w 2023 r. (na poziomie województw wynosiła ona od 3 % w województwie wielkopolskim do 8,6 % w województwie podkarpackim).

Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwach

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

4. Poziom wykształcenia

Poziom **wykształcenia** Polaków stale się poprawia. Pozytywny trend wzrostowy zaobserwowano w kształceniu dorosłych, które dotyczyło również obszaru Polski Wschodniej. Według danych Eurostatu odsetek osób z **wykształceniem wyższym wzrósł w skali kraju z 32,4% w 2019 r. do 37,9% w 2023 r. Na szczeblu NUTS 2 wynosił on w 2023 r.** od 24,2 % w województwie warmińsko-mazurskim do 56,1 % w regionie warszawskim stołecznym.

Różnice w poziomie wykształcenia między mieszkańcami miast i wsi pozostały bardzo duże. W 2022 r. 37,2 % mieszkańców miast miało wyższe wykształcenie, w porównaniu z 19,2 % na obszarach wiejskich. Odsetek **osób dorosłych, które uczestniczyły w kształceniu lub szkoleniu, wyniósł wg danych Eurostatu w 2022 r.** 22,0% wśród mężczyzn oraz 26,6% wśród kobiet¹⁵. Natomiast dane Eurostatu pokazujące odsetek osób w wieku 25 do 64 lat, które w ostatnich 4 tygodniach uczestniczyły w kształceniu lub szkoleniu wskazują, że w Polsce odsetek ten wynosił w 2023 r. 8,7% (wobec 4,9% w 2019 r.), a na poziomie regionalnym wahał się w 2023 r. od 3,3 % (w województwie świętokrzyskim) do 14,6 % (w województwie małopolskim)¹⁶.

5. Badania i rozwój oraz innowacyjność

Relacja wydatków na działalność badawczo-rozwojową do PKB wzrosła w Polsce z 1,32 % w 2019 r. do 1,46 % w 2022 r. Charakteryzowała się jednak znacznym zróżnicowaniem pomiędzy poszczególnymi województwami - w 2022 r. sięgała ona od 0,38% w województwie lubuskim i 0,42% w województwie świętokrzyskim do 2,56% w województwie małopolskim i 2,22% w województwie mazowieckim. W przypadku tego ostatniego województwa istniały jednak głębokie różnice między regionem warszawskim stołecznym (w którym analizowany wskaźnik wyniósł 2,83% i był najwyższy wśród wszystkich polskich regionów NUTS2), a regionem mazowieckim (w którym osiągnął zaledwie 0,30% i był najniższy wśród polskich regionów NUTS2). W latach 2019–2022 wskaźnik ten wzrósł w całym kraju o 0,14 punktu procentowego, co wynikało ze wzrostu odnotowanego w 13 województwach (największym – o 0,33 punktu procentowego – w województwie małopolskim), przy jednoczesnym spadku w 3 województwach (lubuskim, podkarpackim i świętokrzyskim).

Wyrażone w cenach bieżących wydatki na działalność badawczo-rozwojową w Polsce wyniosły w 2022 r. 44,7 mld zł i były o 47,6% wyższe niż w 2019 r. Warto podkreślić, że wzrost odnotowano w 15 województwach (jego tempo wahało się od 4,2% w województwie lubelskim do 96% w województwie opolskim), natomiast w województwie świętokrzyskim poziom tych wydatków w 2022 r. był taki sam jak w 2019 r. i wyniósł 0,28 mld zł, co stanowiło zaledwie 0,6% analizowanych wydatków w skali kraju. Zarówno w 2019 r., jak i w 2022 r. blisko połowa wydatków na B+R została poniesiona w zaledwie 2 województwach - mazowieckim i małopolskim, których udział w analizowanych wydatkach wyniósł w 2022 r. odpowiednio 35,1% i 14,1%. Stosunkowo wysoki (wynoszący ok. 8-9% łącznych wydatków poniesionych w kraju) był również udział następujących województw: śląskie, pomorskie i dolnośląskie. Natomiast łączny udział województw Polski Wschodniej w wydatkach na B+R poniesionych w kraju w 2022 r. wyniósł 9,7%.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231016-2>

¹⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_lfse_04/default/table?lang=en

Tabela 6. Wydatki na działalność badawczo-rozwojową w województwach

	Wydatki na badania i rozwój (% PKB)			Wydatki na badania i rozwój (w cenach bieżących, mld PLN)			
	2019 r. (%)	2022 r. (%)	Zmiana w latach 2019–2022 (s. s.)	2022 r.	Zmiana w latach 2019–2022 (%)	Udział w wydatkach krajowych w 2022 r.	Zmiana udziału w latach 2019–2022
	%	%	p.p.	mld PLN	%	%	p.p.
POLSKA	1,32	1,46	0,14	44,70	47,6	100	X
DOLNOŚLĄSKIE	1,25	1,48	0,23	3,90	64,6	8,7	0,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,73	0,91	0,18	1,22	69,4	2,7	0,4
LUBELSKIE	1,14	1,18	0,04	1,32	33,3	3,0	-0,3
LUBUSKIE	0,48	0,38	-0,10	0,25	4,2	0,6	-0,2
ŁÓDZKIE	0,99	1,04	0,05	1,89	39,0	4,2	-0,3
MAŁOPOLSKIE	2,23	2,56	0,33	6,31	52,8	14,1	0,5
MAZOWIECKIE	2,08	2,22	0,14	15,67	43,9	35,1	0,9
OPOLSKIE	0,55	0,80	0,25	0,49	96,0	1,1	0,3
PODKARPACKIE	1,20	1,18	-0,02	1,36	27,1	3,0	-0,5
PODLASKIE	0,81	0,83	0,02	0,57	39,0	1,3	-0,1
POMORSKIE	1,69	1,86	0,17	3,56	55,5	8,0	0,4
ŚLĄSKIE	0,89	0,93	0,04	3,47	41,1	7,8	-0,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,53	0,42	-0,11	0,28	0,0	0,6	-0,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,80	1,02	0,22	0,79	68,1	1,8	0,2
WIELKOPOLSKIE	0,82	0,96	0,14	2,88	55,7	6,4	0,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,60	0,69	0,09	0,75	47,1	1,7	0,0

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Jeśli jednak chodzi o przełożenie działalności prac badawczo-rozwojowych na innowacyjność Polski i jej regionów, należy podkreślić, w Europejskim Rankingu Innowacyjności 2024 Polska nadal jest klasyfikowana jako „wschodzący innowator” (*emerging innovator*), tj. w kategorii, która w 2024 r. obejmuje 6 państw o najniższych w Unii Europejskiej wynikach w zakresie innowacji w UE (kategorie uwzględnione w rankingu to: „liderzy innowacji”, „silni innowatorzy”, „umiarkowani innowatorzy” i „wschodzący innowatorzy”). Najnowsze rezultaty dotyczące wyników w zakresie innowacyjności na poziomie regionalnym pochodzą z Regional Innovation Scoreboard 2023 – wynika z nich, że w Polsce region warszawski stołeczny jest najbardziej innowacyjnym regionem NUTS-2, który zgodnie z metodologią cytowanego badania jest sklasyfikowany jako „umiarkowany innowator” (do tej samej kategorii zaliczono województwo małopolskie), podczas gdy pozostałe polskie regiony NUTS2 są sklasyfikowane jako „wschodzący innowatorzy”.

6. Sytuacja materialna gospodarstw domowych

Przeciętne nominalne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w Polsce z 5 181,63 zł w 2019 r. do 7 595,30 zł – tj. o 46,6%, przy czym tempo wzrostu w poszczególnych województwach wynosiło od 42,9% w mazowieckim do 51,7% w województwie małopolskim.

Najwyższe przeciętne nominalne miesięczne wynagrodzenie brutto odnotowano w województwie mazowieckim, gdzie w 2022 r. było ono o 17,6% wyższe od średniej krajowej, natomiast najniższe w województwach Polski Wschodniej (gdzie średnie wynagrodzenie było o 10-15 % niższe od średniej krajowej) i kujawsko-pomorskim (11,5 % poniżej średniego poziomu krajowego).

W oparciu o dane dotyczące wynagrodzeń nominalnych, wyliczono tempo wzrostu wynagrodzeń w latach 2019-2022, **zmianę przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w ujęciu realnym**, posługując się wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2019-2022 (przyjmując ten poziom roku 2019=100) w poszczególnych województwach. Według danych GUS w 2022 r. poziom cen w Polsce był o 38,5% wyższy niż w 2019 r., przy czym skumulowany wzrost cen w województwach wynosił od 35,4% w województwie dolnośląskim do 41,9% w województwie małopolskim. Z obliczeń wynika, że w 2022 r. średnia miesięczna realna płaca brutto w Polsce była o 5,8% wyższa niż w 2019 r., przy czym w poszczególnych województwach jej wzrost mieścił się w przedziale od 3,1% w województwie wielkopolskim do 9,0% w województwie lubuskim.

Tabela 7. Przeciętne nominalne miesięczne wynagrodzenie brutto (w jednostkach gospodarki narodowej zatrudniających 10 pracowników i więcej) oraz w sektorze publicznym (niezależnie od liczby pracowników).

	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto			Poziom cen konsumpcyjnych w 2022 r. (2019=100)	Stopa wzrostu (%) średniego miesięcznego wynagrodzenia realnego brutto w latach 2019– 2022
	2019 (mln zł)	2022 r. (mln zł)	Zmiana 2019– 2022 (%)		
POLSKA	5 181,63	7 595,30	46,6	138,5	5,8
DOLNOŚLĄSKIE	5 323,55	7 850,30	47,5	135,4	8,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	4 494,37	6 721,48	49,6	139,5	7,2
LUBELSKIE	4 564,85	6 774,52	48,4	137,2	8,2
LUBUSKIE	4 559,96	6 882,46	50,9	138,5	9,0
ŁÓDZKIE	4 790,10	7 052,93	47,2	140,5	4,8
MAŁOPOLSKIE	5 098,26	7 736,56	51,7	141,9	7,0
MAZOWIECKIE	6 248,47	8 928,60	42,9	137,6	3,8
OPOLSKIE	4 712,47	6 975,81	48,0	138,4	7,0
PODKARPACKIE	4 388,16	6 436,15	46,7	136,7	7,3
PODLASKIE	4 575,88	6 805,04	48,7	136,7	8,8
POMORSKIE	5 142,01	7 550,99	46,8	137,8	6,6
ŚLĄSKIE	5 177,86	7 611,38	47,0	137,5	6,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	4 490,41	6 585,16	46,6	139,6	5,0

WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4 319,51	6 447,09	49,3	138,5	7,7
WIELKOPOLSKIE	4 687,39	6 772,06	44,5	140,1	3,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	4 769,71	7 007,40	46,9	138,4	6,2

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z wynikami badania budżetów gospodarstw domowych zaobserwowano stałą poprawę sytuacji materialno-finansowej gospodarstw domowych, co znalazło odzwierciedlenie we wzroście dochodów uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe. W 2022 r. **średni miesięczny dochód do dyspozycji** na osobę w gospodarstwie domowym (tj. przeznaczony na wydatki na dobra i usługi konsumpcyjne oraz na wzrost oszczędności) wyniósł 2 195 PLN, przy czym najwyższy dochód odnotowano w regionie warszawskim stołecznym (2998 PLN) i śląskim (2318 PLN), a najniższy – w województwie podkarpackim (1 791 PLN). Średni dochód w całej Polsce Wschodniej w 2022 r. wyniósł 1 992 zł i był niższy od średniej krajowej o 9,2%. Jedynym wyjątkiem było Podlaskie, gdzie dochód do dyspozycji przekroczył średnią dla Polski z 2022 r. o 5,2 %.

Dysproporcja dochodów na mieszkańca w gospodarstwach domowych, mierzona **współczynnikiem Giniego**¹⁷, **wyniosła w Polsce 0,314 w 2022 r.**, przy czym najwyższe nierówności odnotowano w opolskim (0,414), a najniższe w zachodniopomorskim (0,245). W Polsce Wschodniej współczynnik wyniósł 0,288. Dysproporcje w dochodach, które były wyższe od średniej krajowej, odnotowano w dużych miastach (0,327), natomiast w pozostałych analizowanych wymiarach miejskich były one niższe od średniej krajowej.

Według danych Eurostatu wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym obniżył się z 17,9% w 2019 r. do 15,9% w 2022 r., a następnie nieznacznie wzrósł – do 16,3% w 2023 r.

Natomiast z badania EU-SILC wynika, że **wskaźnik zagrożenia ubóstwem** po transferach socjalnych w Polsce w 2022 r. wyniósł 13,7 %. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w województwach wschodniopolskim – podlaskim (23,4%), lubelskim (22,6%) i warmińsko-mazurskim (20,6%). Najniższe wskaźniki odnotowano w województwie warszawskim Stołecznym (6,7%) i śląskim (7,8%).

7. Ochrona środowiska

Inwestycje w zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków, które mają kluczowe znaczenie dla przystosowania się do zmiany klimatu, znacznie wzrosły w ostatnim dziesięcioleciu, głównie dzięki wsparciu ze środków UE. Odsetek ludności korzystającej z komunalnych oczyszczalni ścieków wzrósł z 74,5 % w 2018 r. do 75,9 % w 2023 r. Na poziomie województwa odsetek ludności korzystającej z takich instalacji wahał się w 2023 r. od 58,7% w województwie lubelskim do 85,3% w województwie zachodniopomorskim. W miastach 94,8 % osób korzystało z nich zarówno w 2019 r., jak i 2023 r. (w 2023 r. odsetek ten wahał się od 91,1 % w województwie wielkopolskim do 97,1 % w województwie podkarpackim), natomiast na obszarach wiejskich odsetek użytkowników wzrósł z 44,0% do 48,2 % (wynosząc od 27,4 % w województwie podlaskim do 68,6 % w województwie pomorskim).

¹⁷ Miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1. Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy.

Odnotowano wzrost odsetka **odpadów komunalnych zebranych selektywnie** - z 31,2 % w 2019 r. do 40,7 % w 2023 r., przy czym odsetek ten wahał się w ostatnim roku od 35,0 % w województwie świętokrzyskim do 49,1 % w województwie lubelskim.

Natomiast **odsetek emisji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie szkodliwych dla czystości powietrza zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach redukcji zanieczyszczeń** wyniósł - w przypadku zanieczyszczeń pyłowych w 2023 r. 99,9%, a w poszczególnych województwach kształtował się na poziomie od 96,8% (w województwie lubelskim) do 100% (w łódzkim). W przypadku zanieczyszczeń gazowych odsetek zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych wzrósł w Polsce z 70,3% w 2019 r. do 74,1% w 2023 r., wahał się pod koniec analizowanego okresu od 7,1% w województwie warmińsko-mazurskim do 96,4% w województwie dolnośląskim. Jednocześnie, jakość powietrza szczególnie w centralnych i południowych regionach nie jest zadowalająca. Emisja gazów cieplarnianych pozostaje jedną z najwyższych w UE. Od 2012 roku stale zwiększają się inwestycje w odnawialne źródła energii, w szczególności energii wiatrowej i energii słonecznej. W 2022 roku udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce wyniósł 21%, przy czym różni się on znacznie między województwami od 5,6% w woj. opolskim i 6,3% w woj. łódzkim do 95,6% w woj. warmińsko-mazurskim i 80,3% w woj. podlaskim.

Tabela 8. Ochrona środowiska – wybrane dane

	% ludności korzystającej z planów oczyszczania ścieków komunalnych		% odpadów komunalnych zbieranych selektywnie		emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie szkodliwych dla czystości powietrza - % zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w systemach redukcji zanieczyszczeń w generowanych zanieczyszczeniach				udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej ogółem
	2023 r. (%)	Zmiana (p.proc.) w latach 2019–2023	2023 r. (%)	Zmiana (p.proc.) w latach 2019–2023	2023 r. (%) – cząstk i stałe	Zmiana (p.proc.) w latach 2019–2023, cząstki stałe	2023 r. (%) – gazy	Zmiana (p.p.) w odniesieniu do gazów w latach 2019–2023	2022 (%)
POLSKA	75,9	1,4	40,7	9,5	99,9	0,1	74,1	3,8	21,0
DOLNOŚLĄSKIE	81,5	-0,4	37,4	9,9	99,9	0,0	96,4	0,5	10,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	73,7	0,6	37,4	7,2	99,5	0,1	60,0	17,6	54,6
LUBELSKIE	58,7	0,7	49,1	9,9	97,8	0,0	91,4	0,3	51,6
LUBUSKIE	79,4	2,2	37,2	10,9	99,4	0,2	70,2	4,5	35,7
ŁÓDZKIE	71,4	1,2	40,4	7,8	100,0	0,0	90,6	0,5	6,3
MAŁOPOLSKIE	70,4	3,1	42,8	9,6	99,8	0,1	60,1	3,6	20,6
MAZOWIECKIE	74,4	0,9	38,5	10,4	99,7	-0,2	83,0	5,1	7,3
OPOLSKIE	79,6	2,8	43,7	8,4	100,0	0,0	72,9	-1,7	5,6
PODKARPACKIE	79,0	3,4	40,0	10,5	99,7	0,3	49,4	2,2	49,5
PODLASKIE	69,2	0,5	40,5	9,0	99,5	0,8	40,9	16,4	80,3
POMORSKIE	83,6	0,5	44,4	12,1	99,8	0,2	92,4	5,6	63,9
ŚLĄSKIE	83,6	1,9	44,9	5,6	99,8	0,1	26,8	1,0	9,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	69,9	4,9	35,0	5,5	99,9	0,0	51,4	-5,5	20,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	79,0	1,9	39,2	17,1	98,5	-0,3	7,1	3,8	95,6

WIELKOPOLSKIE	73,6	0,2	40,8	11,8	99,5	-0,2	56,3	-15,0	52,2
ZACHODNIOPOMORSKI E	85,3	2,3	35,5	9,0	99,9	0,2	58,1	-12,4	62,6

Źródło: Departament Strategii MFIPR na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Podsumowanie

Zmiany demograficzne w Polsce są związane z **niższym wskaźnikiem urodzeń, starzeniem się społeczeństwa i migracją obywateli Ukrainy**. Napływ obywateli Ukrainy wiąże się z korzyściami dla rynku pracy, ale niesie ze sobą również liczne wyzwania związane z ich integracją, obciążeniem usług publicznych w tym systemu opieki zdrowotnej oraz systemu edukacji w związku z przyjęciem dzieci i młodzieży z Ukrainy do polskich szkół.

W ostatnim dziesięcioleciu **pogłębiły się dysproporcje regionalne w PKB na mieszkańca**. Nadal obserwuje się **dysproporcje między regionami wschodnimi a resztą kraju**, a także dysproporcje wewnątrzregionalne. Utrzymują się **różnice w poziomie zatrudnienia, wyższego wykształcenia i kwalifikacji siły roboczej**, szczególnie pomiędzy obszarami miejskimi a pozamiejskimi. Jeden region (województwo łódzkie) znajduje się w **pułapce niedoboru talentów**¹⁸, a kolejne 7 regionów (opolskie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, lubelskie, podkarpackie, podlaskie, mazowieckie) jest zagrożone wpadnięciem w pułapkę niedoboru talentów.

Wszystkie regiony plasują się **poniżej średniej UE pod względem konkurencyjności w 2022 r.** z wyjątkiem regionu warszawskiego stołecznego. Ponadto, w całym kraju widoczne są **regionalne dysproporcje pod względem wyników w zakresie innowacji**. Tylko dwa regiony zostały sklasyfikowane jako umiarkowani innowatorzy (region stołeczny i małopolski), podczas gdy wszystkie pozostałe regiony zostały sklasyfikowane jako wschodzący innowatorzy.

Problemem jest nadal **wysoka emisja gazów cieplarnianych**, głównie w wyniku produkcji energii elektrycznej i ogrzewania z węgla. Kontynuacji wymaga transformacja energetyczna. Konieczne jest **dalsze przechodzenie na czystą energię**, poprawa efektywności energetycznej budynków i przedsiębiorstw oraz pozostałe inwestycje obniżające emisję gazów cieplarnianych, szczególnie w regionach z górnictwem węglowym i wysokoemisyjnymi gałęziami przemysłu. Ważne są również projekty inwestycyjne mające na celu zapewnienie odpowiedniego **zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych**. Kluczowe znaczenie ma również zapewnienie finansowania rozwiązań w zakresie przystosowania się do zmian klimatu na wszystkich szczeblach.

Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności również pozostaje jednym z priorytetów inwestycji w ramach polityki spójności. Kluczowe znaczenie ma wzmocnienie transferu technologii, wyników prac badawczo-rozwojowych, prac rozwojowych i innowacyjnych przedsiębiorstw, zacieśnienie współpracy między przedsiębiorstwami a nauką oraz komercjalizacja prac badawczo-rozwojowych, prac rozwojowych i innowacyjnych, a także zwiększenie udziału w europejskich sieciach, platformach i programach w zakresie badań naukowych i innowacji. Kluczowe znaczenie ma inwestowanie w rozwój umiejętności w sektorach inteligentnych specjalizacji i w innowacyjne modele biznesowe.

Istotnym obszarem jest także zapewnienie finansowania w celu poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych oraz **wsparcie integracji uchodźców**, przede wszystkim z Ukrainy w kontekście

¹⁸ Region jest klasyfikowany jako region w pułapce niedoboru talentów, jeżeli przez więcej niż 16 lat doświadcza spadku zatrudnienia, produktywności oraz wzrostu PKB poniżej średniej UE.

systemu edukacji. Kluczowym priorytetem pozostaje **uczenie się osób dorosłych oraz budowanie zielonych i cyfrowych umiejętności** pracowników celem zaspokojenia pojawiających się potrzeb w zakresie miejsc pracy w sektorach odnawialnych i neutralnych dla klimatu oraz wypełnieniem luki między popytem na specjalistów wykwalifikowanych cyfrowo a ich podażą. Poprawa umiejętności cyfrowych obywateli jest również konieczna w obliczu poprawy świadczenia usług publicznych m.in. w sektorze zdrowia.

Dodatkowo, w świetle wydarzeń z września 2024 r. i powodzi, która szczególnie dotknęła południowe obszary Polski, konieczne jest umożliwienie wprowadzenia zmian w programach, które pozwolą na szybkie i elastyczne podjęcie działań, przyczyniających się z jednej strony **do usuwania skutków samej powodzi, z drugiej na podejmowanie działań w obszarze ochrony przeciw skutkom ekstremalnych zjawisk atmosferycznych.**

5. W przypadku programów wspieranych z FST – ocena przeprowadzona przez Komisję zgodnie z art. 29 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) 2018/1999 (w szczególności jak analiza Komisji wpływa na realizację FST oraz ewentualne zmiany w priorytetach dotyczących FST);

Nie dotyczy woj. świętokrzyskiego.

CZĘŚĆ B

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza regionu, ze szczególnym naciskiem na potrzeby terytorialne, z uwzględnieniem wszelkich istotnych negatywnych zmian finansowych, gospodarczych lub społecznych

/biorąc również pod uwagę Sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Polski, w tym ramkę nr 4 dotyczącą przeglądu śródkresowego, załącznik nr 4 „Inne instrumenty UE na rzecz ożywienia gospodarczego i wzrostu” oraz załącznik 17 „Wyniki gospodarcze i społeczne na poziomie regionalnym” – w tym analizę dysproporcji społeczno-gospodarczych na poziomie regionu oraz identyfikację kluczowych potrzeb inwestycyjnych lub potrzeb w zakresie reform/

W Polsce dysproporcje regionalne pod względem PKB na mieszkańca stale się powiększały w ciągu ostatniej dekady, utrzymują się dysproporcje we wschodnich regionach i w pozostałej części kraju, a także dysproporcje wewnątrzregionalne.

W 2023 r. we wszystkich regionach odnotowano wzrost produktu krajowego brutto w cenach bieżących w porównaniu z 2022 r., przy czym największy w regionie warszawskim stołecznym – o 14,9%, a najmniejszy w regionie mazowieckim regionalnym – o 5,6%. Udziały poszczególnych regionów w generowaniu PKB w 2023 roku były znacznie zróżnicowane – od 2,0% w regionie opolskim do 18,3% w regionie warszawskim stołecznym, a w województwie świętokrzyskim – 2,3%.

W województwie świętokrzyskim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. kształtowała się na poziomie od 77,2 tys. zł (74,7% średniej krajowej - wobec 69,7% w 2023 r., 73,1% w 2021 r. oraz 72,9% w 2015 r.), podczas gdy w regionie warszawskim stołecznym wyniosła 181,9 tys. zł (201,2% średniej krajowej).

Sytuacja demograficzna w województwie świętokrzyskim w ostatnich latach nie uległa radykalnym zmianom. W regionie w tym obszarze wciąż utrzymują się negatywne tendencje, a niekorzystne zjawiska takie jak szybki proces starzenia się ludności, niski poziom dzietności czy niekorzystne saldo migracji nasilają się. Skutkiem tych procesów będą zmiany w strukturze gospodarki i sytuacji społeczno-ekonomicznej regionu.

Cechą województwa pozostaje w dalszym ciągu stosunkowo słaba produktywność i innowacyjność gospodarki. W tym kontekście kluczowe jest wsparcie małego i średniego biznesu oraz poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Zdecydowana większość firm w województwie to właśnie małe i średnie przedsiębiorstwa, które zatrudniają do 249 pracowników. Udział tego typu przedsiębiorstw w ogóle gospodarstw w świętokrzyskim w 2023 roku wynosił 99,9%. Udział przedsiębiorstw małych (poniżej 50 pracowników) w ogóle przedsiębiorstw wynosił natomiast 99,4%. Duże firmy stanowią tylko około 1% wszystkich przedsiębiorstw w regionie.

Województwo świętokrzyskie stoi przed wyzwaniem związanym z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury, która zagwarantuje spójność wewnątrzregionalną, podniesie jakość życia mieszkańców i przełoży się na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Potrzeby infrastrukturalne dotyczą w dużej mierze także poprawy efektywności energetycznej. Inwestycje w ten obszar wymuszają konieczność sprostania globalnym wyzwaniom, do których należą, m.in. dążenie do obniżenia energochłonności gospodarki i oszczędności zasobów (gospodarka w obiegu zamkniętym).

Kolejnym wyzwaniem dla województwa świętokrzyskiego w najbliższych latach będzie konieczność dostosowania się do zmieniającego się klimatu. Zmiany klimatyczne powodują ogromne problemy takie jak wichury, powodzie czy susze oraz mają istotny wpływ na gospodarkę wodną kraju. Polska ma stosunkowo niewielkie zasoby wodne, a województwo świętokrzyskie jest wśród regionów, które są

w dużym stopniu narażone na brak dostępności wody. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa należą do jednych z najmniejszych (551 hm³ w 2023 roku) i stanowią 2,92% zasobów całego kraju. Biorąc pod uwagę fakt, że tylko kilka procent wody opadowej jest zatrzymywana w glebie - region świętokrzyski stoi przed dużym wyzwaniem dotyczącym retencji zasobów wodnych. W regionie znajduje się tylko kilkanaście, w większości sztucznych, większych zbiorników wodnych, a liczba obiektów małej retencji wodnej w regionie wynosiła w 2023 roku 112 i zwiększyła się nieznacznie w ostatnich latach (2021 – 103 ob.). Bardzo istotną kwestią w zakresie zwiększenia poziomu jakości życia mieszkańców jest możliwość wykorzystania oprócz funkcji retencyjnej (zbiorników wody opadowej) także funkcji rekreacyjnej zbiorników wodnych. Możliwość spędzenia czasu nad wodą, ma duże znaczenie dla okolicznych mieszkańców zwłaszcza w okresie letnim w związku ze wzrastającymi średnimi temperaturami dobowymi i stanowi aktywną alternatywę dla spędzania czasu w domu. Wykorzystanie zbiorników jako bazy rekreacyjnej zwiększyło by znacząco ich funkcjonalność i wpłynęło na atrakcyjność turystyczną miejscowości zlokalizowanych przy zbiornikach wodnych.

Świętokrzyskie jest regionem, w którym udział powierzchni objętych różnymi formami ochrony przyrody w stosunku do całego obszaru województwa jest największy w Polsce i wynosił w 2023 r. 64,9% przy średniej dla kraju na poziomie 32,2%. Większość obszaru województwa objęta jest różnymi formami ochrony walorów przyrodniczych. Sytuacja taka oprócz niewątpliwych korzyści dla środowiska naturalnego niesie ze sobą pewne ograniczenia, dotyczące szczególnie sfery gospodarczej oraz możliwości rozwojowych regionu. Powierzchnia obszarów Natura 2000 w województwie w 2023 roku wynosiła 178 057 ha co stanowiło 2,09% powierzchni wszystkich tego typu obszarów w kraju. Powierzchnia specjalnego obszaru ochrony siedlisk stanowiła 87,7 % całej powierzchni Natura 2000 w regionie, natomiast 12,3% to obszary specjalnej ochrony ptaków. Powierzchnia obszarów Natura 2000 stanowiła w 2023 roku ok 15,2% całej powierzchni świętokrzyskiego. W związku z powyższym zasadna byłaby możliwość częściowej realizacji projektów w formule ZIT również na terenach województwa zlokalizowanych na obszarze Natura 2000.

Poszczególne obszary, zidentyfikowane na etapie programowania programu regionalnego FEŚ 2021-2027, nadal wymagają wsparcia w postaci środków Unii Europejskiej. Jak wynika ze Sprawozdania krajowego na 2024 r. dotyczącego Polski - Polityka spójności wspiera rozwój regionalny, konwergencję gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz konkurencyjność poprzez długoterminowe inwestycje zgodne z priorytetami UE oraz strategiami krajowymi i regionalnymi.

Aby efekty interwencji były zauważalne w wielu obszarach - nadal ważna jest kontynuacja realizacji zaplanowanych priorytetów, które uwzględniają:

- inwestycje w innowacje i inteligentną transformację, w oparciu o działalność badawczo-rozwojową, wdrażanie nowych technologii i zacieśnienie współpracy między nauką a biznesem,
- przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii,
- technologie wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza,
- inwestycje w infrastrukturę w transporcie,
- rozwój infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej oraz infrastruktury w kulturze i turystyce,
- instrumenty terytorialne i projekty partnerskie, które będą odpowiedzią na problemy danego obszaru i potrzeby społeczności lokalnej,
- inwestycje w umiejętności, w szczególności w uczenie się dorosłych oraz umiejętności cyfrowe i ekologiczne,

- niwelowanie różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi, w tym inwestycje w zwiększenie siły roboczej w sektorze opieki nad dziećmi, a także kwalifikacji i poprawy warunków pracy;
- zwiększenie dostępu do wysokiej jakości, przystępnych cenowo i dostępnych usług opieki długoterminowej poprawa warunków pracy.

Realizacji powyższych priorytetów nie sprzyja sytuacja demograficzna regionu - według danych statystycznych GUS¹⁹ w województwie świętokrzyskim nadal jest odnotowywany niski poziom urodzeń. Jak wynika z raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego 2024²⁰ w naszym regionie w ubiegłym roku zarejestrowano tylko 7238 urodzeń, tj. mniej o 11,3% niż w 2022 r., i aż o 31,6% w odniesieniu do 2015 r. Dane z raportu wskazują, że wyniki prognozy ludności do 2060 r. zakładają potęgowanie obserwowanych w województwie od wielu lat niekorzystnych zmian w zakresie depopulacji. GUS prognozuje, że w regionie nastąpi największy w całym kraju relatywny spadek liczby ludności. Zgodnie z prognozami liczba mieszkańców województwa zmniejszy się do 2060 r. o 30,6%.

W województwie świętokrzyskim w 2023 r. procentowy udział osób 60+ w ogóle mieszkańców regionu wynosił 29,1% i był większy o 3 pkt proc. od średniej w kraju (26,1%). W regionie odnotowujemy systematyczny wzrost udziału osób starszych w populacji. W 2023 roku udział mieszkańców w wieku 60 lat i więcej (29,1%) zwiększył się o 3,1 pkt proc. w odniesieniu do 2017 roku (26%) i jest większy od przyrostu odnotowanego w analogicznym okresie czasowym w Polsce (1,9 pkt proc.). Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wyższym przyrostem udziału mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w odniesieniu do średniej krajowej²¹.

W 2023 roku w stosunku do 2022 roku wzrosła liczba osób, która otrzymała pomoc społeczną z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (wzrost o 1703 osoby) oraz niepełnosprawności (wzrost o 2248 osób)²². W strukturze beneficjentów pomocy społecznej w 2023 roku w regionie najwięcej było rodzin emerytów i rencistów (7 338 rodzin).

Osoby starsze należą do grupy pacjentów, która ze względu na częste występowanie kilku chorób przewlekłych jednocześnie, wymaga w wielu przypadkach świadczeń opieki zdrowotnej z różnych zakresów. Niezwykle istotne jest zapewnienie tym osobom dostępu do kompleksowej i skoordynowanej opieki, która w pełni zaspokajałaby ich potrzeby. Jednak zapewnienie odpowiedniej dostępności do personelu medycznego, opartej na potrzebach mieszkańców, stanowi jedno z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki zdrowotnej. Według raportu naczelnej rady pielęgniarek i położnych (z 2022 r.) średnia wieku pielęgniarek w województwie świętokrzyskim wynosi 51 lat. Zatem do 2030 r. aż 65% pielęgniarek obecnie zatrudnionych będzie w wieku uprawniającym do świadczeń emerytalnych. Ze względu na niewystarczającą podaż w województwie usług opieki w szczególności nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami, opiekę nad tymi osobami przejmują opiekunowie faktyczni. Jednak w starzejącej się populacji zmniejszać się będą również zasoby nieformalnej opieki nad osobami starszymi, realizowanej dotychczas głównie w rodzinie. W konsekwencji nadal istnieje konieczność rozbudowy systemu opieki m.in. poprzez rozwój usług społecznych w środowisku lokalnym. Świadczenie takich usług wymaga fachowej wiedzy i praktyki,

¹⁹ GUS – Główny Urząd Statystyczny

²⁰ Link do Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego 2024: <https://kielce.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/inne-opracowania/raport-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej-wojewodztwa-swietokrzyskiego-2024,5,15.html>

²¹ Opracowanie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej z 2024 r. „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za 2023 rok”.

²² J.w.

a niestety występujący w regionie niedobór personelu opieki długoterminowej powoduje konieczność alternatywnych działań i uzupełnienia zapisów programu regionalnego FEŚ 2021-2027. Takim dobrym rozwiązaniem w naszej opinii jest np. pomoc opiekunom faktycznym osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Opieka nad osobą chorą, zależną, wpływa nie tylko na stan zdrowia fizycznego opiekunów, ale również na ich stan psychiczny. Długotrwała opieka nad osobą z niepełnosprawnością/ niesamodzielną często wiąże się ze znacznym obciążeniem narządu ruchu opiekuna, co skutkuje różnego rodzaju przeciążeniami i zwyrodnieniami. Doświadczanie takich dolegliwości bólowych wpływa niekorzystnie na ogólną kondycję fizyczną opiekuna i znacznie utrudnia sprawowanie opieki. Dodatkowo, ciągłe mierzenie się z chorobą czy niepełnosprawnością podopiecznych, znacznie wpływa na ogólny stan psychiczny opiekuna. Pogodzenie życia prywatnego z opieką (często nad osobą bliską, spokrewnioną) ma ogromny wpływ na dobrostan psychiczny opiekunów faktycznych. Dlatego, w opinii IZ, możliwość wsparcia w projekcie opiekuna faktycznego np. usługą rehabilitacyjną czy wsparciem psychologicznym poprawi jego funkcjonowanie w wymiarze fizycznym i psychicznym oraz zwiększy jakość opieki nad podopiecznym.

Świętokrzyski rynek pracy silnie odczuwa skutki procesów demograficznych, w wyniku których ubytki ludności oraz niekorzystne zmiany struktury wiekowej mieszkańców przebiegają z większym natężeniem niż w innych regionach. W wyniku spadku liczby ludności i zmian struktury wiekowej populacji **zmniejszają się zasoby siły roboczej na rynku pracy**²³. Aktywni zawodowo mieszkańcy w IV kwartale 2023 roku stanowili 54,4% ludności w wieku 15-89 lat. W porównaniu z IV kwartałem 2022 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1,7 p.proc. Liczba pracujących wyniosła 495 tys. osób (spadek o ok. 17 000 osób do roku 2022), a wskaźnik zatrudnienia ukształtował się na poziomie 52,4% (53,9% w 2022 r.). Populacja biernych zawodowo na koniec 2023 r. liczyła 431 tys., natomiast w 2022 r. 416 tys.²⁴. Powyższe dane pokazują, że przy zmniejszającej się liczbie osób aktywnych zawodowo, zdrowie osób pracujących nabiera szczególnego znaczenia w kontekście przemian demograficznych i nasilającej się potrzeby podtrzymywania aktywności zawodowej oraz produktywności starzejącej się populacji. Proces starzenia się mieszkańców regionu, związany przede wszystkim z trendem wydłużającego się czasu życia i niskim współczynnikiem dzietności determinuje potrzebę wspierania pracowników oraz stworzenia warunków umożliwiających im jak najdłuższą aktywność na rynku pracy.

Niekorzystne trendy demograficzne dotyczą również obszar wychowania przedszkolnego i jednoznacznie wskazują, że zapotrzebowanie na tworzenie nowych miejsc przedszkolnych w naszym regionie spada. Tendencja ta nie ulegnie zmianie w najbliższej przyszłości. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego w województwie świętokrzyskim obserwowany jest spadkowy trend urodzeń. W wyniku notowanych corocznie spadków urodzeń i wydłużenia trwania życia następują zmiany pokoleniowe, zmniejsza się udział ludzi młodych, a rośnie odsetek osób w wieku emerytalnym. Na 100 wnuczków przypada blisko 156 dziadków, co jest największą wartością w kraju. Na obszarach wiejskich to właśnie dziadkowie przejmują opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym, zwłaszcza nad dziećmi w wieku 3-5 lat. Potwierdzają to dane statystyczne, z których wynika, że udział dzieci w wychowaniu przedszkolnym na obszarach wiejskich jest znacznie niższy niż w miastach i w 2022 r. wyniósł 43,3%. Na terenie całego regionu odsetek dzieci 3-5 letnich objętych wychowaniem

²³ Na podstawie raportu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach „Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2023 r.”, luty 2024 r.

²⁴ Informacja sygnałna Urzędu Statystycznego w Kielcach pt. „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie świętokrzyskim w 4 kwartale 2023 r. (dane wstępne).

przedszkolnym wynosił w 2022 r. 89,3%. Natomiast aż 96,6% wszystkich sześciolatków uczęszczało do przedszkoli (wobec 94,1% w 2021 r.).

Powyższe dane pokazują, że ok 11% dzieci 3-5 letnich i tylko niespełna 3,5% dzieci 6 letnich nie jest objęta edukacją przedszkolną.

W latach 2021-2023 poziom bezrobocia w województwie świętokrzyskim systematycznie się zmniejszał. Spadek szczególnie był wyraźny w grupie osób młodych do 30 roku życia. Na koniec grudnia 2023 roku populacja osób młodych liczyła 8.757 osób, czyli o 33,0% mniej niż na koniec stycznia 2021 r. Zmniejszył się również udział tej grupy w bezrobociu ogółem. Na koniec 2023 r. osoby młode stanowiły 26,0% ogółu, wobec 27,8% na koniec stycznia 2021 roku. W bieżącym roku (2024) obserwowany jest dalszy spadek liczebności populacji młodych i ich udziału w bezrobociu.

Analizując trendy demograficzne dotyczące grupy osób młodych, tj. będących w wieku 18-24 lata, również zauważalny jest wyraźny spadek populacji tej grupy, np. na koniec 2023 roku osoby bezrobotne w wieku 18-24 lata stanowiły 4.661 osób bezrobotnych, czyli jedynie 13,8% z ogółu bezrobotnych w województwie świętokrzyskim. Porównując te dane do sytuacji ze stycznia 2021 roku bezrobocie zmniejszyło się aż o 27,8%. Aktualnie, tj. w 2024 roku poziom bezrobocia w tej grupie zmniejszył się na koniec lipca o prawie 500 osób, a udział ich do wartości ogółem spadł o kolejne 0,5 %. Wyżej opisane spadki bezrobocia wynikały między innymi ze zmniejszonego napływu osób do rejestrów, jak również spadku udziału wśród osób rejestrujących się.

Niekorzystne trendy demograficzne, a także różnice w poziomie zatrudnienia, wyższego wykształcenia i kwalifikacji siły roboczej, szczególnie pomiędzy obszarami miejskimi a pozamiejskimi, sprawiają, że **region świętokrzyski**, jako 1 z 7 regionów (opolskie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, lubelskie, podkarpackie, podlaskie, mazowieckie), **jest zagrożony wpadnięciem w pułapkę niedoboru talentów.**

W obliczu ww. wyzwań demograficznych Instytucja Zarządzająca programem regionalnym *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, dokonała analizy pierwotnie zaplanowanych działań w programie. W wyniku powyższego, według IZ zasadnym jest zmniejszenie alokacji na Działania 10.02 i 10.03 skierowanego do osób młodych i przesunięcie wsparcia do grup docelowych, które aktualnie potrzebują bardziej zintensyfikowanej pomocy (wskaźniki do programu FEŚ 2021-2027 ustalane były w 2022 roku, kiedy poziom bezrobocia osób młodych był znaczenie wyższy niż obecnie).

Dodatkowo na zmniejszenie alokacji (a tym samym wielkości grupy docelowej) w ramach Działania 10.02 wpływa fakt, że obecnie uczniowie OHP często nabywają praktycznych umiejętności w ramach umów o przygotowanie zawodowe, dlatego nie wpisują się w grupę docelową wskazaną w programie jako osoby bezrobotne, ponieważ należy ich traktować jako młodociane osoby pracujące. Dlatego rzeczywista liczba podopiecznych OHP, którzy mogą skorzystać ze wsparcia w ramach EFS+ jako osoby bezrobotne jest dużo mniejsza niż pierwotnie zakładano.

Mając na uwadze zmieniające się warunki demograficzne, skutkujące „ubywaniem” osób młodych z województwa świętokrzyskiego, mniejszą liczbę młodych osób bezrobotnych oraz wyżej opisaną strukturę klientów OHP, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, pełniący funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP), planuje (po konsultacjach z OHP), przeprowadzenie jeszcze 2 naborów w ramach Działania 10.2 na kwoty zbliżone do wartości obecnie realizowanej umowy (obecna wartość umowy z OHP wynosi: 1 027 843,24 PLN i została zmniejszona z pierwotnie podpisanej umowy na ok. 3 mln, a tym samym została zmniejszona liczba uczestników projektu o połowę, tj. z 200 na 100 osób). Niewykorzystana część alokacji zostanie przesunięta na inne działania w ramach Priorytetu 10.

W przypadku Działania 10.03, poza spadkiem potencjalnej grupy docelowej, należy wziąć pod uwagę, że projekty w ramach inicjatywy ALMA mają bardziej złożony charakter od projektów standardowych i wymagają dużego zaangażowania kadry zarządzającej projektem oraz współpracy z partnerami zagranicznymi, co z kolei będzie obligowało IP do analizy faktycznych efektów realizowanych projektów (relacji nakład-rezultat) w połowie okresu wdrażania projektów z pierwszego naboru. Co istotne, grupę docelową w programie ALMA stanowią wyłącznie osoby z grupy NEET, borykające się z wieloma problemami, które nierzadko pierwszy raz będą aktywizowane zawodowo w ramach projektu (a tym bardziej za granicą). Osoby te mogą wchodzić w konflikty ze sobą, pracodawcą czy prawem. Efekty końcowe udzielonego im wsparcia mogą być nieprzewidywalne. W innych województwach w których wdrażane jest działanie ALMA, Beneficjenci mają problem z rekrutacją NEET do projektów. Dlatego istnieje uzasadniona konieczność przeniesienia części środków (około 35 %) na inne działania.

Ponadto konieczność dokonania zmian z Priorytecie 10 programu wynika ze wzrostu cen towarów i usług (w tym usług szkoleniowych), które w istotny sposób różnią się od cen przyjętych na etapie tworzenia programu.

Ponadto, na etapie programowania programu FEŚ 2021-2027 zaplanowano Działanie 10.05 dedykowane wyłącznie dla kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, na które przeznaczono kwotę 10 012 664 EUR. Wynikało to z trudnej sytuacji kobiet na świętokrzyskim rynku pracy, wyższego, niż w przypadku mężczyzn, poziomu bezrobocia oraz z trudności kobiet w powrocie na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem lub osobą wymagającą wsparcia. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat sytuacja kobiet poprawia się, jednak w sposób bardzo powolny (kobiety do 30 roku życia, stanowią 54% z ogółu bezrobotnych, w tej kategorii wiekowej). Co istotne, ponad 27% z wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych kobiet stanowią te, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Kobiety również rzadziej niż mężczyźni podejmują pracę.

Wskazane dane potwierdzają konieczność większego wsparcia skierowanego do kobiet w celu powrotu na rynek pracy, dlatego IZ, proponuje zwiększenie alokacji na Działanie 10.05 o kwotę 3 056 179,78 EUR (EFS).

Na etapie programowania działań w ramach FEŚ 2021-2027 zaplanowano realizację Działania 10.07 dedykowanego osobom, które utraciły zatrudnienie z przyczyn leżących po stronie pracodawców lub były zagrożone zwolnieniem. Wynikało to z faktu rosnącej inflacji oraz sytuacji w Ukrainie, które nie pozostały bez wpływu na kondycję finansową świętokrzyskich firm. Zaplanowana alokacja na poziomie 3 000 000 EUR (EFS) została w całości wykorzystana w ramach jednego naboru. Istnieje uzasadniona potrzeba przeznaczenia dodatkowych środków na wsparcie osób zagrożonych utratą pracy oraz zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawców ze względu na utrzymujące się negatywne skutki inflacji oraz działań wojennych za wschodnią granicą. Na koniec czerwca 2024 r. w rejestrach urzędów pracy pozostawało blisko 1.200 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (z miesiąca na miesiąc napływ bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy jest wyższy niż ich odpływ wynikający z podjęcia pracy). Dlatego IP proponuje, zwiększenie alokacji na Działanie 10.07 o kwotę 2 156 399 EUR, co pozwoli na ogłoszenie kolejnych dwóch naborów, a tym samym kontynuowanie pomocy na rzecz osób zwolnionych / zagrożonych utratą pracy do końca perspektywy finansowej 2021-2027.

Niestabilne formy zatrudnienia (w oparciu o umowy krótkoterminowe i cywilno-prawne) są jednym z większych problemów rynku pracy. Praca w ramach tych umów charakteryzuje się często niską płacą, brakiem możliwości awansu i rozwoju zawodowego, a niejednokrotnie może prowadzić do bezrobocia, bierności zawodowej i ubóstwa. Szczególnie trudna jest sytuacja osób zatrudnionych w oparciu

o umowy cywilno-prawne, które w przypadku pogorszenia się sytuacji na rynku pracy są w pierwszej kolejności zagrożone zwolnieniami. Zazwyczaj to osoby młode, które nie posiadają doświadczenia zawodowego i wchodzą na rynek pracy są bardziej skłonne zawierać umowy na gorszych warunkach, tj. w ramach umów cywilno-prawnych. Problem ten potwierdzają również informacje zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, z której wynika, że w Polsce w dalszym ciągu występuje nierównowaga w dostępie do stabilnych form zatrudnienia, a nasz kraj posiada najwyższy odsetek pracy na umowach nietrwałych spośród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. W szczególnie trudnej sytuacji w województwie świętokrzyskim znajdują się kobiety, które stanowią aż 54,4% wszystkich osób zatrudnionych w oparciu o umowy zlecenia i umowy pokrewne. Powyższe analizy potwierdzają konieczność zwiększenia alokacji na Działanie 10.08 o kwotę 1 910 112 EUR, co umożliwi objęcie większej liczby osób kompleksowym wsparciem ułatwiającym przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia.

W 2022 r. wartość wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców w województwie świętokrzyskim wyniosła 17.

Najbardziej zagrożone ubożeniem są osoby zatrudnione na niepełny etat oraz umowy terminowe. Pracujący w niepełnym wymiarze byli ponad dwukrotnie bardziej narażeni na ubóstwo niż osoby zatrudnione na cały etat. Pracownicy zatrudnieni w ramach elastycznych form zatrudnienia, są szczególnie zagrożeni ubóstwem (working poor), co sprzyja zagrożeniu strukturalnym ubóstwem gospodarstw domowych, mimo posiadania przez ich członków zatrudnienia.

Niestabilne zatrudnienie ma również istotny wpływ na wysokość przyszłej emerytury.

Statystycznie zarobki w województwie świętokrzyskim są na bardzo niskim poziomie (średnie wynagrodzenie w czerwcu 2024 r. wyniosło 6 838 zł, co plasuje region na 3 miejscu od końca w skali kraju). Szczególnie narażone na ubóstwo są gospodarstwa domowe rolników oraz osób utrzymujących się głównie z tzw. niezarobkowych źródeł.

Polska należy do krajów, w których zagrożenie ubóstwem wśród osób pracujących jest relatywnie wysokie w porównaniu do innych krajów należących do Unii Europejskiej. Według danych Eurostatu Polska znajduje się wśród państw unijnych, w których ryzyko zagrożenia ubóstwem u osób pracujących jest wyższe, niż średnia w UE.

Powyższe dane potwierdzają konieczność zwiększenia alokacji na Działanie 10.10 o kwotę 1 910 112 EUR, co umożliwi objęcie większej liczby osób ubogich pracujących kompleksowym wsparciem mającym na celu poprawę ich sytuacji ekonomicznej.

2. Najważniejsze efekty stosownych ewaluacji

/w szczególności rekomendacje z ewaluacji oraz przewidywany sposób ich uwzględnienia przez Instytucję Zarządzającą/

Wypełniając obowiązki wynikające z art. 44 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 - Instytucja Zarządzająca FEŚ 2021-2027 przygotowała Plan ewaluacji programu regionalnego FEŚ 2021-2027, zatwierdzony przez Komitet Monitorujący FEŚ 2021-2027 w dniu 23 listopada 2023 r.

Jego realizacja rozpoczęła się przed formalnym przyjęciem, a wynikało to z faktu uwzględnienia w nim dwóch badań, które zostały zaplanowane w perspektywie 2014-2020, a zrealizowane ze środków FEŚ 2021-2027.

- Pierwsze badanie, pn.: *Ocena efektów RPOWŚ 2014-2020 w obszarze integracji społecznej, w tym na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej*. Dokonano w nim oceny wpływu interwencji na poprawę sytuacji społeczno-zawodowej mieszkańców województwa świętokrzyskiego dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz rozwój sektora ekonomii społecznej w regionie. W obszarze **aktywnej integracji** pozytywnie oceniono ułatwienia w dostępie do środków w ramach Działania 9.1 RPOWŚ 2014-2020 dla gmin (w tym w szczególności wprowadzenie pozakonkursowego trybu wyboru projektów), gdyż to one w zdecydowanej większości realizują projekty dla mieszkańców obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Formy wsparcia w projektach były zróżnicowane, kompleksowe i odpowiadające na indywidualne potrzeby uczestników. Część uczestników zgłaszała potrzebę silniejszego wsparcia w zakresie poszukiwania zatrudnienia (aktywne pośrednictwo pracy). Po zakończeniu udziału w projekcie pracę zarobkową posiadało 53,1% uczestników, co stanowi znaczący wzrost w porównaniu do początkowych 7,6%. Główne przyczyny braku aktywności zawodowej wśród uczestników projektów to problemy zdrowotne oraz opieka nad dziećmi lub osobami starszymi. Istotnym problemem nie jest natomiast brak ofert pracy. W związku z tym zalecane jest kontynuowanie inwestycji w usługi społeczne, w tym opiekę nad dziećmi, osobami starszymi, aby umożliwić uczestnikom projektów większą aktywność zawodową.

Jak wskazały wyniki badania sektor **przedsiębiorstw społecznych (PS)** w regionie jest słabo rozwinięty. Większość zarejestrowanych PS znajduje się w powiatach o relatywnie dobrej sytuacji społeczno-gospodarczej. Kondycja funkcjonujących PS jest umiarkowana. Przyczyny zakończenia działalności przez przedsiębiorstwa społeczne to niewystarczające przychody pandemia COVID-19 oraz odejścia pracowników do innych pracodawców. Efekty wsparcia dla NGO to przede wszystkim poprawa jakości działań, rozszerzenie działalności i poprawa zarządzania organizacjami. Wsparcie tego sektora ze środków europejskich pozwoliło utworzyć łącznie 431 miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Wsparcie w zakresie tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w mniejszym stopniu było ukierunkowane na obszary województwa znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej. Zidentyfikowano występowanie efektu „jałowego biegu” – zdecydowana większość osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach społecznych mogłaby znaleźć pracę także w firmach komercyjnych.

- Drugie badanie wynikało z wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr

1304/2013 i objęło wszystkie PI skierowane do osób w ramach CT, dotyczących EFS. Wyniki badania posłużyły do szacowania **wskaźnika rezultatu długoterminowego**, pn.: „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu ” W ramach trzeciego pomiaru wartości powyższego wskaźnika efekty podjętej interwencji oceniono jako satysfakcjonujące biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalnego rynku pracy oraz obiektywne utrudnienia, które wystąpiły w okresie realizacji planowanych działań a wynikające z destabilizacji sytuacji społeczno-ekonomicznej w związku z pandemią oraz inwazją Rosji na Ukrainę. Zarekomendowano kontynuowanie wsparcia w formie szkoleń/kursów w tym prowadzących do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowej oraz opieki nad dzieckiem do lat 3 lub refundacji kosztów opieki nad dziećmi do lat 7 lub inną osobą zależną w kolejnej perspektywie finansowej.

Realizując założenia *Wytycznych dotyczących ewaluacji polityk spójności na lata 2021-2027*, oraz Planu ewaluacji FEŚ 2021-2027 Jednostka Ewaluacyjna we współpracy z wyłonionym wykonawcą zrealizowała kolejne z zaplanowanych badań. *Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów FEŚ na lata 2021-2027 - Fundusz: EFS i EFRR* ma na celu dokonanie oceny kryteriów i innych elementów systemu wyboru projektów przez pryzmat faktycznego zapewnienia realizacji celów polityki i celów szczegółowych FEŚ 2021-2027 wraz ze wskazaniem koniecznych modyfikacji systemu. Istotnym elementem niniejszej analizy była również ocena kryteriów oraz procesu oceny i wyboru projektów z punktu widzenia realizacji wskaźników, w tym m.in. wpływ kryteriów oraz procesu naboru na strukturę i dynamikę wydatkowania środków finansowych. Badanie zakończyło się początkiem lutego bieżącego roku.

W perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego zrealizowano łącznie 23 badania ewaluacyjne a ich koszt wyniósł 2 708 092,75 zł. IZ RPOWŚ na bieżąco informowała przedstawicieli Komitetu Monitorującego o wynikach prowadzonych badań ewaluacyjnych i sformułowanych rekomendacjach.

W wyniku przeprowadzonych badań ewaluacyjnych sformułowano 217 rekomendacji z czego 18 programowych strategicznych, 1 poza systemową oraz 198 programowych operacyjnych. Część rekomendacji została odrzucona, głównie ze względu na brak zasadności lub ograniczenie ich realizacji ze względu na brak możliwości ingerencji w niektóre ogólnie określone elementy systemu wdrażania polityki spójności czy specyfiki funduszy.

Podsumowując ustalenia z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych, należy potwierdzić, że realizacja Programu przebiegała prawidłowo, a efekty interwencji są zauważalne w wielu obszarach.

System wyboru projektów w ramach RPOWŚ 2014-2020 został oceniony jako zróżnicowany m.in. ze względu na źródło finansowania jednak w obu przypadkach był oparty na działaniach prowadzących do osiągnięcia celów RPOWŚ. Czas oceny wniosków, został oceniony przez wnioskodawców jako „długi” (72,4%), a wyniki analizy wskazały dodatkowo, że rzeczywisty czas oceny wniosków, jest postrzegany jako rozczarowujący względem planowanego. Funkcjonalność Lokalnego Systemu Informatycznego, który stanowi jeden z kluczowych elementów wspierających proces wyboru projektów została oceniona przez wnioskodawców pozytywnie. Badanie kryteriów wykazało, że kryteria ogólne w ramach EFRR wymagają doprecyzowania oraz dostosowania do sposobu deklarowania przez wnioskodawców planowanych wskaźników. W celu skrócenia okresu oceny projektów przydzielono ekspertom zewnętrznym zadania związane z oceną merytoryczną oraz w większym stopniu nadano jej charakter punktowy.

W badaniu dotyczącym **oceny systemu wdrażania i zarządzania**, struktura instytucjonalna w ramach RPOWŚ została oceniona jako zgodna z systemem instytucjonalnym wskazanym dla programów

regionalnych w Umowie Partnerstwa. Ocena systemu wdrażania i zarządzania, kontroli oraz certyfikacji RPOWŚ 2014-2020 była pozytywna pod względem jego efektywności i skuteczności. W toku badania zidentyfikowano potrzeby szkoleniowe pracowników realizujących zadania związane z zarządzaniem, wdrażaniem i kontrolą oraz certyfikacją RPOWŚ, które zostały zaspokojone licznymi szkoleniami. W wyniku przeprowadzonego badania ewaluacyjnego zgodnie z rekomendacją utworzono osobny oddział ds. odwołań, który zajmuje się rozpatrywaniem protestów składanymi przez wnioskodawców. W ramach **ewaluacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020** wywnioskowano, że gospodarka województwa świętokrzyskiego charakteryzuje się stosunkowo niższym poziomem rozwoju gospodarczego. Implikacją powyższego jest niższy poziom przedsiębiorczości i co za tym idzie relatywnie niska zdolność do tworzenia radykalnych innowacji zarówno produktowych jak i procesowych. W wyniku powyższego, zgodnie z rekomendacją przeniesiono część środków z działania wspierającego projekty B+R na działania skierowane do przedsiębiorców, ale dające większą swobodę w kwestii tematyki zadań projektowych.

Efektom **ewaluacji mid-term** było wiele przesunięć środków między działaniami jak również weryfikacja poziomów wielu wskaźników. Dzięki powyższemu możliwe było zwiększenie końcowej absorpcji środków w programie oraz skierowania wsparcia w te obszary, w których zidentyfikowano największe potrzeby odbiorców.

Wyniki badania dotyczącego **wskaźników długoterminowych** wpłynęły na zmianę sposobu rekrutacji uczestników projektów. Ewaluator wskazał, że konieczne jest skierowanie wsparcia do osób znajdujących się w złej sytuacji na rynku pracy. Zgodnie z rekomendacją umożliwiono pracodawcom wskazywanie pracowników do udziału we wsparciu w oparciu o zidentyfikowane przez siebie potrzeby rozwojowe.

Działania służące zapewnieniu **realizacji polityk horyzontalnych** przewidziano na każdym etapie projektowania i wdrażania Programu. Zapisy RPOWŚ 2014-2020, a także sposób wdrażania Programu wykazują zgodność z europejskimi dokumentami strategicznymi, jak również z krajowymi regulacjami. System oceny i wyboru projektów skonstruowano w taki sposób, aby zgodność z politykami horyzontalnymi przesądzała o możliwości uzyskania dofinansowania. Uczestnicy projektów wskazywali, że projekty były dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz faktycznie przyczyniały się do realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne realizowane były na obszarze Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego tworzonego przez miasto Kielce i 11 gmin, jest to jedna z najmniejszych grup gmin wśród wszystkich ZIT w Polsce. Projekty były realizowane głównie w ramach wiązek projektów zbieżnych tematycznie w obrębie poszczególnych gmin. Nieliczne projekty były wdrażane w formule partnerskiej i takie występowały jedynie w ramach EFS, gdzie zawiązywanie partnerstw premiowane było na etapie oceny wniosków o dofinansowanie. Jako potencjalne kierunki wsparcia w przyszłości wskazano przedsięwzięcia dotyczące systemu komunikacji miejskiej, skoordynowanej polityki senioralnej, rozwoju sieci szerokopasmowego Internetu oraz wdrożenia inteligentnych systemów zarządzania miastem i jego obszarem funkcjonalnym, a także dalsze wspólne rozwiązywanie problemów dotyczących stanu środowiska naturalnego z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wspólnych rozwiązań antysmogowych oraz systemu zagospodarowania odpadów.

Oceniając wsparcie **edukacji** w ramach RPOWŚ 2014-2020 stwierdzono, że uczestnicy projektów mieli możliwość uzyskania dostępu do wsparcia w postaci nowoczesnego sprzętu, dostosowywania infrastruktury i zajęć do uczniów niepełnosprawnych czy doskonalenia umiejętności i kompetencji kadr danych podmiotów niezależnie od poziomu edukacji. Wsparciem objęto również budowę

i modernizację infrastruktury szkolnej, rozwój współpracy szkół i podobnych placówek z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, podnoszenie kompetencji cyfrowych czy znajomości języków obcych zarówno uczniów jak i kadry nauczycielskiej. Zauważono wyraźne wsparcie dla doskonalenia zawodowego i kompetencji kluczowych dla osób dorosłych, a także pomoc dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej czy materialnej, poprzez stypendia, specjalne kursy i szkolenia. W odniesieniu do całości interwencji w tym obszarze dominujące znaczenie miały problemy związane z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19. Wsparcie umożliwiało rozszerzenie zakresu rzeczowego projektów o działania związane z przeciwdziałaniem i łagodzeniem skutków pandemii. Rekomendacje skoncentrowano na zaleceniach dotyczących przyszłego okresu finansowania tzn.: utrzymanie zakresu interwencji w sferze edukacji, rozważenie rozwiązań zorientowanych na zapewnienie adekwatności wsparcia wobec problemów i wyzwań spowodowanych pandemią oraz innych sytuacji kryzysowych.

W obszarze działań **pro-środowiskowych** – odnotowano wysoką skuteczność osiągania celów, z wyjątkiem wsparcia zabezpieczeń przeciwpowodziowych (kwestie regulacyjne). Wsparcie otrzymały inwestycje zlokalizowane we wszystkich 6 regionach gospodarki odpadami w woj. świętokrzyskim. Po zakończeniu projektów poprawiła się efektywność systemu gospodarowania odpadami oraz jakość gleb i system odzysku materiałów. Zwiększyła się dostępność oczyszczania ścieków, co wpływa na poprawę jakości wód gruntowych, bieżących i do użytku mieszkańców. Wsparcie uzyskały 33 aglomeracje o RLM od 2 tys. do 10 tys. spośród 56 wyszczególnionych w KPOŚK dla województwa świętokrzyskiego. Oznacza to wpływ Programu na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w 60% aglomeracji spełniających kryteria dostępu. Realizacja przedsięwzięć przyczyniła się zarówno do poprawy ochrony różnorodności biologicznej, jak i zahamowania spadku różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo. Działania pro środowiskowe dostarczyły także pozytywnych efektów społecznych, koncentrujących się na zapobieganiu utracie walorów rekreacyjnych terenów przyrodniczych oraz poprawie jakości życia mieszkańców. Dużo projektów stanowiło kontynuację/ uzupełnienie inwestycji realizowanych w latach 2007-2013 w wielu gminach aglomeracji 2-10 tys. RLM. W ramach obu perspektyw w wyniku wsparcia udało się skanalizować ponad 80% tych terenów. Wsparcie RPOWŚ charakteryzuje się wysoką wartością dodaną poprzez realizację kompleksowych inwestycji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, ich utylizację i segregację, także odzysk materiałów, wypełnianie zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz poprzez wysoką skalę dofinansowania Ochotniczych Straży Pożarnych.

Potrzeby środowiskowe, mimo istotnej roli wsparcia RPOWŚ 2014-2020 nie zostały do końca zaspokojone.

W obszarze **rynku pracy i zatrudnienia** interwencja RPOWŚ 2014-2020 uzasadniona była m.in. wysoką stopą bezrobocia w województwie świętokrzyskim. W roku 2014 wynosiła ona 14,1%. W latach 2014-2019 stopa bezrobocia sukcesywnie obniżała się i w roku 2019 wyniosła 7,9% - należy jednak podkreślić, że jest to wartość znacznie wyższa niż w przypadku wartości tego wskaźnika dla Polski (5,2%). Na podstawie badania ewaluacyjnego stwierdzono, że udział w projekcie pozwolił uczestnikom na zdobycie zatrudnienia, a średnio co trzecia osoba deklarowała podniesienie swoich kwalifikacji zawodowych oraz odbycie stażu czy praktyki zawodowej. Największy wpływ na osiągnięcie założonych efektów miał udział w kursie lub szkoleniu, dofinansowanie do otworzenia działalności gospodarczej, podniesienie kwalifikacji, pomoc w znalezieniu pracy. Z analizy wynika też, że znaczna część przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie z EFS w ramach RPOWŚ zaprzestało działalności. Firma blisko co czwartego beneficjenta została zamknięta (24,3%), a w 15,6% przypadków zawieszono jej działalność. Wśród działań, które należałoby wspierać w przyszłości wskazano przede wszystkim:

szkolenia i kursy mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, staże i praktyki zawodowe oraz dofinansowanie do wynagrodzenia lub do składek społecznych pracownika, utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym czy u dziennego opiekuna bądź pokrycie kosztów wynagrodzenia niani. W związku z pandemią COVID-19 konieczne wsparcie zarówno osób pozostających bez pracy, jak i przedsiębiorców. Negatywne konsekwencje gospodarcze, przejawiającymi się przede wszystkim we wzrastającej liczbie zamykanych przedsiębiorstw i zwiększającym się udziale osób pozostających bez pracy, większe jest zapotrzebowanie na formy wsparcia skoncentrowane na odwracaniu tych trendów. Warto podkreślić, że w województwie świętokrzyskim występowało bardzo duże zapotrzebowanie na tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. W roku 2014 liczba dzieci do lat 3 wynosiła 32 601, natomiast opieką żłobkową objętych było jedynie 1 260 dzieci w tym wieku (3,86%). Wskazuje to, iż realizacja interwencji w ramach Działania 8.1 RPOWŚ 2014-2020 była w pełni uzasadniona.

Na podstawie wyników badania dotyczącego **osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu** należy uznać, że interwencja skoncentrowana na poprawie sytuacji i wzmocnieniu kompetencji osób pracujących jest zasadna i należy ją kontynuować. W stosunku do I etapu badania, nastąpiła znacząca poprawa w zakresie oceny wpływu konkretnych form wsparcia na zmianę sytuacji zawodowej jego uczestników. Wysoki odsetek wskazań w ramach danego PI, przekładał się również na częstą zmianę sytuacji zawodowej uczestników wsparcia. Szczególnie widoczne było to we wsparciu w opiece nad dziećmi, które przełożyło się na poprawę zarówno rodzaju i formy zatrudnienia, jak i stanowiska respondentów. Skuteczne doradztwo i wizyty studyjne, w ramach wspierania ekonomii i przedsiębiorczości społecznej, przełożyły się na częste zmiany stanowisk na wymagające wyższych kompetencji. Zróżnicowane formy wsparcia, w ramach rozwoju szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego, były zaś najskuteczniejsze w zakresie wychodzenia z niepewnego zatrudnienia.

W oparciu o doświadczenia związane z wdrażaniem **instrumentów finansowych** w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz analizy dotyczące rentowności projektów, potencjału finansowego różnych grup podmiotów do zaciągania zobowiązań finansowych uznano, że w FEŚ 21-27 dominującą formą wsparcia powinna być dotacja. Zdecydowana większość planowanych do wsparcia typów projektów to projekty nie generujące zysków dla realizujących je instytucji, których istotą jest dostarczanie tzw. dóbr publicznych (np. projekty dotyczące infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej czy projekty społeczne finansowane z EFS). Wśród argumentów przemawiających przeciwko zastosowaniu instrumentów finansowych w wybranych typach projektów należy wymienić również długi czas zwrotu z inwestycji (np. wysokokosztowe inwestycje w transport publiczny), ryzykowny charakter projektów (projekty z obszaru badań i rozwoju) czy niskie zainteresowanie korzystaniem ze zwrotnych źródeł finansowania charakterystyczne w szczególności dla jednostek samorządu terytorialnego. W odniesieniu do inwestycji z obszaru efektywności energetycznej i OZE zarekomendowano wykorzystanie produktu finansowego łączącego w sobie instrument finansowy oraz dotację. Maksymalna wartość pożyczki powinna wynieść 2 mln zł.

Realizowane działania mające wpływ na poprawę jakości i zwiększenie **dostępności usług społecznych i zdrowotnych** odpowiadały w bardzo dużym stopniu na potrzeby mieszkańców regionu oraz charakteryzowały się stosunkowo dużą skutecznością w poprawie sytuacji odbiorców wsparcia. Trafnie zaprojektowano logikę interwencji, zdiagnozowano w niej ważniejsze problemy regionalne dotyczące infrastruktury zdrowotnej i społecznej oraz dostępności do usług społecznych i zdrowotnych, a także w prawidłowy sposób uwzględniono je w ramach interwencji. Duża część wskaźników monitorujących

wykazuje poziom ponadnormatywny w stosunku do stanu docelowego określonego dla 2023 roku. W ocenie odbiorców ostatecznych najwyższym stopniem użyteczności cieszyły się formy wsparcia tj.: zajęcia dodatkowe dla uczniów, usługa opiekuńcza lub specjalistyczna usługa opiekuńcza, usługa asystencka, usługa aktywnej integracji o charakterze zdrowotnym i społecznym, szkolenia/kursy, doskonalenie zawodowe oraz poradnictwo zawodowe. Wyzwania stojące przed regionem w kolejnych latach to starzejące się społeczeństwo i wielochorobowość. W kwestii infrastruktury społecznej przede wszystkim konieczny jest dalszy rozwój domów dziennego pobytu. W zakresie poprawy dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, konieczne wydaje się podniesienie nakładów na rozwój usług opiekuńczych, doradztwa psychologicznego, w szczególności dla młodzieży. Na podstawie ustaleń ewaluacji zaleca się kontynuowanie wsparcia ukierunkowanego na poprawę dostępności usług społecznych i zdrowotnych w nowej perspektywie finansowej.

Interwencje w zakresie transportu pozytywnie wpłynęły na poprawę dostępności komunikacyjnej województwa świętokrzyskiego i pozwoliły na realizację założonych celów Programu. Wdrożone projekty umożliwiły poprawę przepustowości na drogach o znaczeniu regionalnym i niwelowanie zatorów. Poprawa dostępności regionu nastąpiła także dzięki realizacji projektów z zakresu transportu kolejowego: budowie odcinka linii kolejowej oraz dostawie taboru kolejowego o większej pojemności. Zrealizowane inwestycje drogowe wpływają na poprawę bezpieczeństwa na drogach m.in. dzięki budowie obwodnic, zwiększeniu szerokości jezdni, a tym samym przepustowości, odwodnieniu dróg, a także przebudowie niebezpiecznych skrzyżowań i odcinków dróg. Świadczą o tym m.in. spadek liczby wypadków w latach 2014-2020 (o 36,5%) oraz zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych (o 26,1%), jak również efekty wskazywane przez uczestników badania w ramach wdrożonych projektów.

Obserwuje się także pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego m.in. poprzez odpowiednio zaprojektowane odwodnienie drogi np. kanalizacja deszczowa z separatorami i podczyszczalniami, zbiorniki zbierające wodę, nasadzenia zieleni, zastosowanie cichej nawierzchni, zwiększenie przepustowości dróg, a tym samym redukcję emisji CO₂. Widoczne jest nadal zapotrzebowanie na budowę nowych dróg (przede wszystkim obwodnic odciążających miasta od ruchu samochodowego, a także dróg prowadzących do terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych) oraz modernizację już istniejących dróg. Brakuje też dobrze funkcjonujących węzłów multimodalnych, łączących drogi z siecią kolejową oraz sieciami innych gałęzi transportu. Transport publiczny drogowy oraz kolejowy wymaga dalszej modernizacji. Dodatkowo rekomenduje się podjęcie działań zapewniających dostęp do pozamiejskiego publicznego transportu zbiorowego w miejscach dotychczasowo pozbawionych tego rodzaju formy komunikacji.

W wyniku przeprowadzonej analizy **wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MSP** wskazano, że 77% beneficjentów/ przedsiębiorców (działanie 2.5) i 75% pożyczkobiorców (działanie 2.6) uznało, że inwestycja zrealizowana dzięki wsparciu miała duże lub bardzo duże znaczenie dla ich firmy. 74% przedsiębiorców i 57% pożyczkobiorców deklaruje umocnienie pozycji konkurencyjnej w porównaniu do momentu poprzedzającego otrzymanie wsparcia. Beneficjenci 2.5 otrzymali silniejszy impuls rozwojowy aniżeli pożyczkobiorcy w działaniu 2.6 – wpływ na to miała zarówno forma wsparcia jak i jego wartość (prawie trzykrotnie wyższa w 2.5). 70% beneficjentów działania 1.2 – badania i rozwój - zainicjowała dzięki wsparciu aktywność związaną z prowadzeniem prac B+R. Działania podejmowane w ramach promocji gospodarczej regionu wpisywały się w potrzeby przedsiębiorców (77% przedsiębiorców oceniających dobrze i bardzo dobrze). Największy wpływ na wzrost umiędzynarodowienia miały wyjazdy na targi zagraniczne, a najbardziej istotną i pożądaną formą wsparcia są bezpośrednie kontakty, w szczególności spotkania B2B. Uzbieranie i tworzenie

nowych terenów inwestycyjnych miało wieloaspektowy wpływ na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, choć zdecydowanie bardziej w skali lokalnej niż regionalnej. Potencjał IOB do świadczenia usług dla MŚP zwiększył się dzięki inwestycjom w infrastrukturę, profesjonalizacji kadr oraz dopasowaniu oferty do potrzeb firm. Wśród najważniejszych rekomendacji z przeprowadzonego badania należy wymienić konieczność wprowadzenia rozwiązań, które pozwolą na minimalizację obciążeń finansowych firm związanych z realizacją projektów; wykorzystanie formuły panelu ekspertów do oceny projektów badawczo-rozwojowych; premiowanie pośredników finansowych za pozyskiwanie zaawansowanych technologicznie projektów do portfela pożyczek; Większe ukierunkowanie wsparcia dotyczącego umiędzynarodowienia na startupach oraz długofalowe wsparcie przedsiębiorstw z zakresu umiędzynarodowienia, wykraczające poza pierwsze nawiązanie kontaktu z przedsiębiorstwem zagranicznym; wprowadzenie standardu badania potrzeb przedsiębiorstw przez IOB.

Interwencja w obszarze **zastosowań TIK dla usług publicznych** była wynikiem odnotowywanej na terenie świętokrzyskiego niewystarczającej ilości i jakości e-usług w sektorze publicznym. W obszarze e-zdrowia na szczególną uwagę zasługuje projekt pn. „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego (InPlaMed WŚ)”, który objął 20 podmiotów leczniczych w terenie województwa. Projekty z zakresu e-geodezji realizowane były prawie we wszystkich powiatach województwa świętokrzyskiego (poza ostrowieckim). Połowa projektów z zakresu e-geodezji to projekty partnerskie realizowane wspólnie przez powiaty. Wdrożenie e-systemów w wpłynęło (lub w niedługim czasie po zakończeniu projektów prawdopodobnie wpłynie) na usprawnienie pracy i zapewnienie udogodnień dla obywateli. Najczęściej wskazywanymi efektami będą: spadek liczby klientów załatwiających sprawy w sposób tradycyjny (83,3%), skrócenie czasu załatwiania konkretnych spraw (75%), skrócenie czasu obiegu dokumentów (66,7%), ograniczenie zużycia papieru (58,3%) oraz lepsze postrzeganie urzędu przez klientów (58,3%). W badaniu wskazane zostały obszary wymagające wsparcia m.in.: wyposażenie lokalnej administracji publicznej w narzędzia informatyczne umożliwiające integrację z centralną architekturą informatyczną; zastosowanie sztucznej inteligencji w procesach przetwarzania danych; wsparcie podnoszenia kompetencji cyfrowych pracowników instytucji sektora publicznego; cyberbezpieczeństwo, ukierunkowane na wzmacnianie bezpieczeństwa świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez budowę lub modernizację istniejących systemów, o zasięgu regionalnym i lokalnym; usługi w zakresie e-zdrowia. Pozytywnie oceniono także zaplanowany zakres działań w ramach FEŚ 2021-2027.

Z danych pozyskanych w ramach badania CAWI/CATI z beneficjentami **projektów rewitalizacyjnych** wynika, że około 40% gmin ma duże lub bardzo duże trudności w tym zakresie. Trudności sprawiło gminom wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wynikające głównie z braku doświadczenia w zakresie prowadzenia analiz wewnętrzniejskich. Warto podkreślić, że jest również znikome zaangażowanie mieszkańców w tworzenie planów rewitalizacji. Mechanizmy wdrażania przyjęte dla Działania 6.5 usprawniły wdrażanie interwencji i pozytywnie wpłynęły na postępy w realizacji projektów. Zasada przyjęta w RPOWŚ 2014-2020 umożliwiła gminom podejmowanie projektów w partnerstwach, dzięki czemu urzędy sprawowały pieczę nad przebiegiem procesów rewitalizacyjnych. Pozytywnie należy ocenić dwuetapowy wybór projektów, umożliwiający wydłużenie czasu na przygotowanie kompletnej dokumentacji projektowej oraz brak potrzeby angażowania środków finansowych beneficjenta na przygotowanie dokumentacji projektowej przed ogłoszeniem konkursu. W ramach projektów zaangażowano łącznie 83 partnerów, z czego 36% stanowiły podmioty z sektora MŚP – najczęściej lokalne przedsiębiorstwa handlowo-usługowe. W projektach zabrakło jednak współpracy w formule PPP – działania podejmowane przez firmy stanowiły samodzielne zadania podejmowane na rzecz jego wewnętrznej działalności. Z uwagi na szczególne potrzeby miast

średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w przypadku rewitalizacji rekomenduje się zastosowanie preferencji wspierających rewitalizację OSI dla tych miast w ramach FEŚ 2021-2027. Preferowaną formą finansowania inwestycji w tym zakresie są dotacje bezzwrotne. Zaleca się także wybór projektów w trybie konkursowym, z uwagi na konieczność realizacji projektów wyróżniających się pod kątem jakości i kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów obszarów rewitalizacji. Rekomendowane jest kontynuowanie premiowania projektów wykazujących bezpośrednie powiązania z innymi działaniami o charakterze społecznym.

W ramach ewaluacji RPOWŚ 2014-2020 dokonano także oceny **efektów inwestycji z zakresu efektywności energetycznej**, OZE, redukcji emisji i poprawy jakości powietrza zrealizowanych w ramach III osi priorytetowej Efektywna i zielona energia RPOWŚ 2014-2020 oraz VI osi priorytetowej Rozwój miast RPOWŚ 2014-2020. Przeprowadzone badanie wykazało również, że interwencja zaplanowana w ramach III i VI osi priorytetowej RPOWŚ 2014-2020 była w wysokim stopniu adekwatna do problemów i wyzwań energetycznych województwa świętokrzyskiego i stanowiła odpowiedź na cele zawarte w dokumentach strategicznych regionu. Alokacja przeznaczona na wdrożenie opisywanej interwencji oraz jej podział na poszczególne działania III i VI osi priorytetowej RPOWŚ 2014-2020 była w dużym stopniu adekwatna do uwarunkowań oraz możliwości zidentyfikowanych na etapie planowania Programu. Analiza wykazała, że województwo świętokrzyskie posiada duże potrzeby związane z rozwojem OZE, w szczególności w zakresie inwestycji związanych z rozwojem biogazowni, ale też rozbudową sieci dystrybucyjnej oraz magazynów energii. Badanie pokazało jednocześnie, że w województwie świętokrzyskim w dalszym ciągu identyfikuje się zapotrzebowanie na wsparcie w zakresie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach. Do nowych obszarów, które wymagają objęcia wsparciem Programu w perspektywie 2021+ należy zaliczyć: tworzenie banków energii, budowę i modernizację elektroenergetycznych sieci przesyłowych dla potrzeb zasilania w pełnej mocy stacji ładowania pojazdów elektrycznych, dostosowanie linii energetycznych do potrzeb przesyłania wytworzonej energii przez instalację fotowoltaiczną, budowę instalacji zasilanych przez pompy ciepła, modernizację sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, tworzenie lokalnych instalacji energetycznych, które uniezależniłyby gminy od zewnętrznych dostawców energii, likwidowanie miejskich wysp ciepła oraz tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury.

W ramach RPOWŚ 2014-2020 udało się zrealizować szereg działań z zakresu **profilaktyki zdrowotnej**. Skala założeń i celów dla poszczególnych rodzajów interwencji była niekiedy określona bardzo ambitnie (np. w kwestii liczby osób objętych wsparciem). W wyniku analizy ww. zakresu interwencji stwierdzono, że należy rozważyć wprowadzenia dwóch trybów wdrażania wsparcia dotyczącego niwelowania zdrowotnych czynników ryzyka: tryb konkurencyjny – dla przedsięwzięć o większej skali, tryb niekonkurencyjny – projekt zapewniający dostępność wsparcia dla przedsięwzięć o mniejszej skali. Za istotne uznano również wprowadzenie w FEŚ 2021-2027 dodatkowych preferencji w ramach wspieranych działań rozwojowych/szkoleniowych przedsiębiorstw, jeśli działania te cechuje pozytywny wpływ na niwelowanie czynników ryzyka w miejscu pracy.

Od marca 2020 r. zrealizowano 30 projektów w ramach Działania 8.1 RPOWŚ 2014-2020. 26 spośród 30 zrealizowanych projektów zakładało utworzenie **nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3**. Łącznie w ramach tych projektów utworzono 665 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 utworzono w większości w miastach. Badanie wykazało, że występuje bariera finansowa w dostępie do istniejących miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, po zakończeniu okresu ich finansowania ze środków projektowych. Łącznie w 50,1% analizowanych przypadków, brak

wsparcia w postaci możliwości skorzystania z miejsca opieki nad dzieckiem do lat 3 (żłobka lub klubu dziecięcego), które zostało utworzone w ramach projektu, doprowadziłby do ograniczenia aktywności zawodowej rodziców lub innych członków rodziny dziecka. W obszarze **wychowania przedszkolnego** od marca 2020 r. zrealizowano 73 projekty w ramach Działania 8.3 RPOWŚ2014-2020. 68 spośród 73 projektów zakładało utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego. Łącznie utworzono 1918 nowych miejsc wychowania przedszkolnego, z czego około połowę na obszarach wiejskich. Zidentyfikowano potrzeby w zakresie poprawy rzetelności analizy sytuacji demograficznej/aktualnego i prognozowanego zapotrzebowania na usługi OWP w społeczności lokalnej (w gminie/powiecie). W raporcie końcowym z tego badania pn. „Pomiar wskaźników długoterminowych EFS w obszarze zatrudnienia w ramach PI 8iv oraz edukacji w ramach PI 10i” ujawniono, że mimo wysokiego poziomu wykorzystania miejsc wychowania przedszkolnego funkcjonujących w placówkach, które korzystały ze wsparcia na tworzenie nowych miejsc (94,2%), to jednak miejsca te nie są w pełni wykorzystywane. Jak wynika z zapisów raportu (str. 62) jako przyczynę braku pełnego wykorzystania miejsc wychowania przedszkolnego badani Beneficjenci najczęściej wskazywali sytuację demograficzną (małą liczbę dzieci w wieku przedszkolnym – ponad 60% wskazań). Na drugim miejscu wskazywano brak zainteresowania ze strony rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, a na kolejnym – wysokie opłaty za przedszkole. W obszarze **edukacji szkolnej ogólnej** od marca 2020 r. zrealizowano 95 projektów w ramach Działania 8.3 RPOWŚ 2014-2020, w których wyposażono szkoły w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych i/lub doposażono szkolne pracownie przedmiotowe. 92 projekty zawierały komponent doposażenia łącznie 152 szkół/placówek w sprzęt TIK a 34 projekty zawierały komponent doposażenia szkolnych pracowni przedmiotowych w łącznie 48 szkołach/placówkach. Zidentyfikowane problemy w zakresie wykorzystania sprzętu TIK to przede wszystkim brak odpowiednich postaw nauczycieli w stosunku do TIK (brak dostrzeganej potrzeby korzystania z zakupionego sprzętu TIK, brak umiejętności wykorzystania sprzętu), a także zużycie się sprzętu.

Badania ewaluacyjne dotyczące realizacji projektów przedszkolnych (uzasadniające zmniejszenie wskaźnika rezultatu)

Aspektem przemawiającym za obniżeniem wskaźnika rezultatu „Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego” są rekomendacje z badań ewaluacyjnych projektów „przedszkolnych” realizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego. Zalecenie obniżenia przy okazji przeglądu śródkresowego w regionach celów końcowych wskaźników dot. utworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego wynika np. z raportu końcowego badania ewaluacyjnego pn. „Wpływ polityki spójności 2014-2020 na system kształcenia i szkolenia”²⁵ (rekomendacja nr 6 kierowana m.in. do IZ programów regionalnych).

Badania ewaluacyjne dotyczące realizacji projektów przedszkolnych (uzasadniające zmniejszenie wskaźnika rezultatu)

Aspektem przemawiającym za obniżeniem wskaźnika rezultatu „Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego” są rekomendacje z badań ewaluacyjnych projektów „przedszkolnych” realizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego. Zalecenie obniżenia przy okazji przeglądu śródkresowego w regionach celów końcowych wskaźników dot. utworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego wynika np. z raportu końcowego badania ewaluacyjnego pn. „Wpływ

²⁵ Badanie ex-post zrealizowane na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przez konsorcjum firm Piotr Fuchs Smart Research, IDEA Instytut Sp. z o.o., Pracownia Rozwoju Przemysław Kozak, w okresie lipiec 2023 r. - luty 2024 r., dostępne pod linkiem: <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/wplyw-polityki-spojnosci-2014-2020-na-system-ksztalcenia-i-szkolenia/>

polityki spójności 2014-2020 na system kształcenia i szkolenia”²⁶ (rekomendacja nr 6 kierowana m.in. do IZ programów regionalnych). Podobne wnioski zostały zawarte w raporcie końcowym z badania pn. „Pomiar wskaźników długoterminowych EFS w obszarze zatrudnienia w ramach PI 8iv oraz edukacji w ramach PI 10i”²⁷. Dowodzą one, że mimo wysokiego poziomu wykorzystania miejsc wychowania przedszkolnego funkcjonujących w placówkach, które korzystały ze wsparcia na tworzenie nowych miejsc (94,2%), to jednak miejsca te nie są w pełni wykorzystywane. Jak wynika z zapisów raportu (str. 62) jako przyczynę braku pełnego wykorzystania miejsc wychowania przedszkolnego badani Beneficjenci najczęściej wskazywali sytuację demograficzną (małą liczbę dzieci w wieku przedszkolnym – ponad 60% wskazań). Na drugim miejscu wskazywano brak zainteresowania ze strony rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, a na kolejnym – wysokie opłaty za przedszkole.

²⁶ Badanie zrealizowane ex-post na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przez konsorcjum firm Piotr Fuchs Smart Research, IDEA Instytut Sp. z o.o., Pracownia Rozwoju Przemysław Kozak, w okresie lipiec 2023 r. - luty 2024 r., dostępne pod linkiem: <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/wpływ-polityki-spojnosci-2014-2020-na-system-ksztalcenia-i-szkolenia/>

²⁷ Badanie zrealizowane na zlecenie Województwa Świętokrzyskiego – Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, przez firmę Piotr Fuchs Smart Research w okresie sierpień – listopad 2023 r., w odniesieniu do projektów realizowanych od marca 2020 r. m. in. w ramach Działania 8.3 Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, dostępne pod linkiem: <https://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/przeczytaj-analizy-raporty-i-podsumowania/ewaluacja>

3. Postępy w osiąganiu celów pośrednich przy uwzględnieniu istotnych trudności napotkanych podczas wdrażania programu oraz spełnieniu zobowiązań określonych w Terytorialnych Planach Sprawiedliwej Transformacji tam, gdzie mają one zastosowanie

/w szczególności czy istnieją zobowiązania, w przypadku których napotkano szczególne trudności w realizacji i w jaki sposób problemy w realizacji zostały/zostaną rozwiązane/

Czynniki wpływające na realizację, zakłócające wdrażanie programu regionalnego FEŚ 2021-2027

Ze względu na opóźnienia w rozpoczęciu wdrażania perspektywy finansowej 2021-2027 (m.in.: - rozporządzenie ogólne 2021/1060 przyjęto w czerwcu 2021 r., pół roku po "formalnym" rozpoczęciu perspektywy 2021-2027, zatwierdzenie Programu przez KE w grudniu 2022 r.; dość późne zatwierdzenie przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wytycznych określających zasady wsparcia w programach perspektywy 2021 – 2027, w tym w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus - kwiecień 2023 r.; powołanie Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia – kwiecień 2023 r.; przyjęcie rekomendacji Komitetu Sterującego dla kryteriów wyboru projektów w zakresie deinstytucjonalizacji opieki medycznej i profilaktyki związanej z miejscem pracy – październik 2023 r.), skutkujące ogłoszeniem pierwszych naborów z EFS+ dopiero w kwietniu 2023 r. (a w przypadku naborów obejmujących świadczenie usług społecznych i zdrowotnych w styczniu 2024 r.), a w konsekwencji podpisaniem umów i rozpoczęciem realizacji pierwszych projektów w III kwartale 2023 r., osiągnięcie założonych w programie wartości docelowych wskaźników jest na dość niskim poziomie.

Na opóźnienie realizacji Programu wpływ miały również inne czynniki. Wśród nich należy wymienić nowe wyzwania dotyczące terytorializacji wsparcia, ponieważ dotychczasowe doświadczenia wskazują, że opracowanie wspólnych strategii terytorialnych dla obszaru kilku/kilkunastu gmin stanowi trudność, a postęp prac nad ich przygotowaniem jest wciąż niezadowalający. Istotną kwestią, która wpływa negatywnie na realizację programu jest zmiana sytuacji społeczno-ekonomicznej, a co za tym idzie wysoki wzrost cen, który powoduje wyższe koszty realizacji projektów oraz zagrożenia związane z nieosiągnięciem zaplanowanych w programie wartości wskaźników. W zakresie EFRR, kolejnym czynnikiem jest niski poziom przygotowania dokumentacji projektowej oraz długotrwałe oczekiwanie na pozyskanie niezbędnych decyzji i pozwoleń przez Wnioskodawców. Ważną kwestią jest również rygorystyczne podejście do niektórych typów inwestycji – np. konieczność uzyskania opinii Ministerstwa dotyczących projektów w zakresie infrastruktury badawczej (procedura jest długotrwała) lub istotne ograniczenia dotyczące wielkości aglomeracji w przypadku inwestycji kanalizacyjnych jak również problemy z interpretacją niektórych przepisów np. dotyczących wsparcia inwestycji wykorzystujących paliwa kopalne.

Postęp we wdrażaniu celów klimatycznych

W Programie na realizację celów klimatycznych przeznaczono łącznie: 386,9 mln EUR, czyli 38,33 % alokacji EFRR bez PT, w tym:

W CP 1 - Priorytet 1. FE dla konkurencyjnej gospodarki - 15,8 mln EUR

W CP 2 - Priorytet 2. FE dla środowiska, Priorytet 3. FE na mobilność miejską - 326,2 mln EUR

W CP 3 - Priorytet 4. FE dla dostępności świętokrzyskiego - 44,9 mln EUR.

Na koniec 2024 r. beneficjenci zadeklarowali we wnioskach o płatność wydatki klimatyczne w wysokości 20,1 mln PLN wkładu UE (ok. 4,9 mln EUR) - całość w ramach kodu 059. Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: pożary realizowanego w Priorytecie 2.

Należy zaznaczyć, że w podpisanych umowach, na koniec roku 2024 r. wkład UE na wydatki klimatyczne wyniósł ponad 619,9 mln PLN (ok 145 mln EUR), czyli ponad 37% celu.

Opis realizacji celów pośrednich wskaźników oddzielnie dla każdego celu szczegółowego

PRIORYTET 1 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI

CP.1.I - Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	59	0
2	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	5	0
3	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	54	0
4	PLRO07	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	7	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

W odniesieniu do wykonania wskaźników odpowiadających realizacji projektów B+R przez przedsiębiorstwa (RCO01, RCO02 i PLRO07) należy wskazać na przedłużającą się procedurę oceny wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 1.2. Wsparcie działalności przedsiębiorstw w zakresie B+R. W odniesieniu do oceny podjęta została decyzja o zmianie sposobu dokonywania oceny merytorycznej, tj. zastosowanie panelu ekspertów. W ramach Instytucji Zarządzającej nie korzystano do tej pory z takiej formy oceny projektów. Rozwiązanie to wymagało przeprowadzenia szeregu czynności przygotowawczych do rozpoczęcia oceny merytorycznej wniosków. Dodatkowo nastąpiła zmiana w strukturze organizacyjnej Urzędu, zmiany kompetencji poszczególnych departamentów, co wydłużyło proces wyboru ekspertów i podpisywania umów na świadczenie usług. Procedura wykorzystania ekspertów zewnętrznych znacznie wydłużyła okres oceny wniosków o dofinansowanie ze względów organizacyjnych i proceduralnych.

Pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie zakończył się w lutym 2024 r., a ocena kryteriów formalnych złożonych wniosków w lipcu 2024 r. W listopadzie 2024 r. dokonano rozstrzygnięcia naboru, podpisano 3 umowy o dofinansowanie na realizację projektów o przyznanej kwocie

dofinansowania ok. 2,5 mln PLN. Negatywny wynik oceny na etapie oceny formalnej lub merytorycznej dopuszczającej uzyskało 9 wniosków o dofinansowanie.

W październiku 2024 r. zakończył się drugi nabór projektów B+R dla przedsiębiorstwo budżecie 25 mln PLN. W odpowiedzi złożonych zostało 6 wniosków o dofinansowanie o wartości dofinansowania EFRR blisko 18 mln PLN, aktualnie trwa ich ocena.

Z uwagi na powyższe uwarunkowania przeprowadzania oceny wniosków o dofinansowanie przedsiębiorców w obszarze B+R, brak wykorzystania w złożonych wnioskach o dofinansowanie alokacji przewidzianej w obu budżetach naboru, umowy o dofinansowanie w ramach Działania 1.2 nie zostały podpisane do końca 2024 r., co ma wpływ na wartość pośrednią wskaźnika.

Obok wsparcia skierowanego do przedsiębiorców w ramach CS1(i) przewidziano finansowanie także dla publicznych instytucji badawczych, instytucji otoczenia biznesu, ośrodków innowacji, klastrów, konsorcjantów, dla których nabory zostały ogłoszone, jednak nie stanowią one podmiotów spełniających kryteria powyższych wskaźników.

W odniesieniu do realizacji celu pośredniego wskaźnika RCO04 Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe należy wziąć pod uwagę trzy nabory wniosków o dofinansowanie w ramach Działania FESW.01.03 oraz FESW.01.05 przeprowadzone w 2024 r. Łącznie złożonych zostało 14 wniosków o wartości wnioskowanego dofinansowania 13,7 mln PLN przy budżecie naborów 20,5 mln PLN. Na dzień 31 grudnia 2024 r. w trakcie oceny było 10 wniosków, podpisane były dwie umowy o dofinansowanie, dwa wnioski były ocenione negatywnie.

W procesie ogłaszania naboru oraz oceny wniosków o dofinansowanie pojawiła się konieczność dodatkowych uzgodnień dot. zagadnienia udzielanej pomocy publicznej, co miało wpływ na tempo wdrażania interwencji. Dodatkowo zwracamy uwagę, iż dwa nabory dotyczą profesjonalizacji usług MŚP, co oznacza, że dopiero z ich efektów będą mogli korzystać przedsiębiorcy (co stanowi źródło wskaźnika). Biorąc pod uwagę powyższe do końca 2024 r. nie została osiągnięta zakładana wartość celu pośredniego wskaźnika.

Realizacja wskaźnika RCO04 wpływa także na realizację wskaźnika agregującego RCO01.

CP1.II - Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (Działanie 1.6)

Wskaźniki produktu:

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	Instytucje publiczne	5	0
2	PLRO010	Liczba podmiotów, które udostępniły informacje sektora publicznego/dane prywatne on-line	Szt.	5	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Przedmiotowe wskaźniki będą realizowane w ramach jednego projektu dot. informatyzacji placówek medycznych województwa świętokrzyskiego zidentyfikowanego w Kontrakcie Programowym. Jednym z kryteriów dopuszczających jest uzyskanie przez Wnioskodawcę pozytywnej Opinii o Celowości

Inwestycji. Komplet tych dokumentów (Opinii o Celowości Inwestycji) Wnioskodawca uzyskał w końcówce IV kwartału 2024 r. Kolejnym elementem wpływającym na termin realizacji inwestycji jest kryterium dopuszczające dot. zgodności z obowiązującym Wojewódzkim Planem Transformacji. Obwieszczenie Wojewody Świętokrzyskiego w sprawie aktualizacji Wojewódzkiego Planu Transformacji dla województwa świętokrzyskiego na lata 2022-2026 miało miejsce 31 grudnia 2024r.

W związku z powyższym zakłada się, że przeprowadzenie naboru nastąpi dopiero w pierwszym kwartale 2025 r.

Jednocześnie należy podkreślić, iż nie identyfikuje się przesłanek do modyfikacji celu końcowego powyższych wskaźników.

CP1.III - Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	121	102
2	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	89	16
3	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	34	86

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Wskaźnik RCO04 „Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe” realizowany jest w ramach projektu realizowanego przez województwo świętokrzyskie pn. „Świętokrzyskie dla biznesu” wybranego w trybie niekonkurencyjnym w lipcu 2024 r. W roku 2024 zrealizowano dwie misje wyjazdowe dla 17 przedsiębiorców, a także interbranżową konferencję regionalną. Łącznie wsparciem w ramach projektu w 2024 r. objęto 86 niepowtarzających się podmiotów - MŚP. Powyższe dane pochodzą od Beneficjenta – UMWS. Zaplanowane i zrealizowane do końca 2024 r. zadania w na rzecz MŚP będą uwzględnione w systemie teleinformatycznym w ramach wniosków o płatność rozliczających realizację projektu za okres do końca 2024 r.

Jednocześnie IZ zgłosiła do zmiany wartość celu końcowego dla powyższego wskaźnika, z 341 na 300 przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (zgodnie z decyzją o dofinansowanie), co jest związane z mniejszą niż pierwotnie planowano wartością projektu oraz przesunięciem części alokacji do pozostałych działań w CP1.III.

W odniesieniu do wsparcia MŚP poprzez instrumenty finansowe ramach wskaźnika RCO04 do końca 2024 r. zawarto 73 umowy z ostatecznymi odbiorcami (73 niepowtarzające się przedsiębiorstwa uzyskały wsparcie). Z uwagi na obowiązki dot. m.in. wniesienia zabezpieczenia przed faktyczną wypłatą środków dla przedsiębiorców, realizację wskaźnika na koniec 2024 r. wykazano na poziomie 16 MŚP.

Mniejsza niż zaplanowano realizacja wskaźnika RCO04 w wpłynęła na wskaźnik agregujący RCO01. Jednocześnie nie identyfikuje się konieczności modyfikacji celów końcowych wskaźnika RCO04.

PRIORYTET 2 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚRODOWISKA

CP2.I Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	6	0
2	RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²	5 000	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Wskaźnik RCO03 Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych dotyczy Działania 2.2 Efektywność energetyczna - IF. Wskaźnik RCO19 Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej jest realizowany zarówno w Działaniu 2.1 Efektywność energetyczna - dotacje jak i Działaniu 2.2 Efektywność energetyczna – IF. W przypadku obu wyżej wymienionych wskaźników wartość realizacji celu pośredniego wynosi 0. Wynika to z późniejszego niż przewidywano podpisania decyzji o dofinansowanie projektu w Działaniu 2.2 wybranego w trybie niekonkurencyjnym (projekt dot. IF - Beneficjent BGK). Spowodowało to niewielkie opóźnienie rozpoczęcia realizacji projektu. Rozpoczęcie udzielania pożyczek nastąpi w II kwartale 2025 r.

Pierwszy nabór wniosków w ramach Działania 2.1 dotyczący poprawy EE budynków użyteczności publicznej zakończył się pod koniec listopada 2024 r. Trwa ocena merytoryczna projektów. Drugi nabór dot. budynków komunalnych zakończył się w styczniu 2025 r., natomiast w związku z wycofaniem się jedyne Wnioskodawcy anulowano postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania dla przedmiotowego naboru.

CP2.II Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej [1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	7	0
2	RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	5	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

W przypadku obu wyżej wymienionych wskaźników wartość realizacji celu pośredniego wynosi 0. Wynika to z późniejszego niż przewidywano na etapie szacowania wartości wskaźników podpisania decyzji o dofinansowanie projektu wybranego w trybie niekonkurencyjnym (Działanie 2.4 Zielona energia – IF, Beneficjent – BGK). Rozpoczęcie wdrażania instrumentów finansowych nastąpi jeszcze w I kwartale 2025 r.

Dopiero w grudniu zakończył się pierwszy nabór z Działania 2.3 Zielona energia – dotacje, co wpływa na brak osiągnięcia wartości pośredniej wskaźnika RCO22. Trwa ocena projektów.

CP2.IV Wsparcie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania do zmian klimatu	hektary	1	0
2	RCO28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	hektary	11	543 285

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Cel pośredni wskaźnika RCO26 nie został osiągnięty na moment przeglądu. Nabór na projekty realizujące wskaźnik zakończył się w grudniu 2024 r. W naborze (adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu) wpłynęły jedynie 2 wnioski o dofinansowanie.

Cel pośredni wskaźnika RCO28 osiągnięto na wyższym niż założono poziomie, z uwagi na początkowo błędnie przyjętą metodologię szacowania wskaźnika. Pierwszy nabór na projekty związane z przeciwdziałaniem klęskom żywiołowym i realizujący dany wskaźnik zakończył się w sierpniu 2023 r., ostatecznie do dofinansowania zostało wybranych 85 projektów na łączną kwotę dofinansowania 71,9 mln zł (ok. 16,9 mln EUR). W ogłoszonym naborze doprecyzowano definicję wskaźnika w taki sposób, że w przypadku jednostek wpisanych do KSRG obszarem objętym działaniem jest teren powiatu (na terenie, którego ma siedzibę dana jednostka), natomiast dla OSP aspirującego do KSRG jest teren gminy, na terenie której ma siedzibę dana jednostka. Dla wyliczenia wartości docelowej wskaźnika wartości dla poszczególnych powiatów/gmin będą zliczane jednokrotnie.

IZ w ramach przeglądu wnosi o zmianę wartości celu końcowego wskaźnika do 900 tys. hektarów (uzasadnienie w części dot. zmian wartości końcowych wskaźników)

CP2.V Wsparcie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO30	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	3	0
2	RCO31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	5	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Pierwsze dwa nabory dot. inwestycji wodno-kanalizacyjnych (realizujące wskaźniki RCO30 oraz RCO31) dla aglomeracji 10-15 tys. RLM oraz 2-10 tys. RLM ogłoszono jeszcze w listopadzie 2023 r. Nabory te unieważniono z uwagi na rozbieżności między Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2021/2139 z 04.06.2021 r. (załącznik nr 1 do rozporządzenia, rozdział 5.3 i 5.4), a Rozporządzeniem PE i Rady (UE) 2021/1060 z 24.06.2021 r. co do wymogów w zakresie pożądanej efektywności

energetycznej realizowanych inwestycji ściekowych. Powyższe wpłynęło na brak realizacji w/w wskaźników. Obydwa nabory ogłoszono ponownie, nabór wniosków zakończył się we wrześniu 2024 r. Z końcem września 2024 r. zakończył się również nabór na projekty dot. rozbudowy systemów wodociągowych oraz poprawy efektywności dostaw wody, realizujący wskaźnik RCO030. Zawarcie umów nastąpi w pierwszym półroczu 2025 r.

CP2.VII Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	PLRO071	Liczba wspartych form ochrony przyrody	Szt.	3	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Ogłoszono trzy nabory dot. ochrony dziedzictwa i różnorodności biologicznej w tym jeden w trybie konkurencyjnym (nabór zakończył się 21.02.2025 r., w ramach konkursu wpłynęły 4 wnioski) oraz dwa nabory w trybie niekonkurencyjnym, które zostały zakończone. Pierwszy z nich zakończył się 31 października 2024 r., a drugi 15 listopada 2024 r. Realizacja wskaźnika nastąpi w 2025 r. (ocena wniosku, przygotowanie dokumentów do podpisania decyzji o dofinansowaniu).

Należy podkreślić, że na ten moment nie identyfikuje się zagrożenia realizacji celu końcowego wskaźnika.

PRIORYTET 3 FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA MOBILNOŚĆ MIEJSKĄ
→ cele pośrednie wszystkich wskaźników produktu w Programie zostały określone na poziomie 0, wobec czego nie wypełnia się tabeli dot. wykonania założonych celów pośrednich

PRIORYTET 4 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA DOSTĘPNOŚCI ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
→ cele pośrednie wszystkich wskaźników produktu w Programie zostały określone na poziomie 0, wobec czego nie wypełnia się tabeli dot. wykonania założonych celów pośrednich.

PRIORYTET 5 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU SPOŁECZNEGO

CP4.II - Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (Działanie 5.1)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	PLRO125	Liczba wspartych szkół	Szt.	2	0
2	RCO67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	218	0

3	PLRO121	Liczba wspartych przedszkoli	Szt.	1	1
4	RCO66	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	osoby	75	100
5	PLRO 132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Szt.	3	1

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

IZ ogłosiła jeden nabór konkurencyjny dotyczący infrastruktury na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych, który zakończył się 26.08.2024 r. Realizacja projektów złożonych w tym naborze pozwoli osiągnąć zakładane wartości wskaźników: PLRO125 i RCO67. Biorąc jednak pod uwagę czas potrzebny na dokonanie oceny i zawarcie umów z beneficjentami na koniec 2024 r. wartości te nie zostały osiągnięte. Dodatkowo na ten typ operacji został ogłoszony drugi nabór w trybie niekonkurencyjnym, który zakończył się 20.01.2025 r. Trwa ocena złożonego projektu.

W związku z rozstrzygnięciem jeszcze w 2023 r. naboru z zakresie infrastruktury przedszkolnej wskaźniki w tym obszarze zostały zrealizowane. Wskaźnik PLRO 132 w realizowanych umowach został zaplanowany na poziomie 12 sztuk.

CP4.III - Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (Działanie 5.2)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	42	0
2	RCO113	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	osoby	28	0
3	PLRO132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Szt.	1	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

IZ ogłosiła jeden nabór dotyczący wsparcia infrastruktury społecznej, który zakończył się 7.01.2025 r. Nabór dotyczył typu projektów – Inwestycje w mieszkania społeczne rozumiane jako mieszkalnictwo wspomagane (treningowe i wspierane). Alokacja naboru wynosiła 5 mln EUR (ok. 21,4 mln zł). W ramach naboru wpłynęły 3 wnioski o dofinansowanie, z wnioskowaną kwotą dofinansowania UE 11 mln zł (ok. 2,5 mln EUR), które zakładają utworzenie 30 mieszkań dla 36 osób.

W związku z niewielką alokacją tj. 5 mln euro przewidzianą na kategorię interwencji 126 Infrastruktura mieszkalnictwa Instytucja Zarządzająca dopuściła jedynie przebudowę, rozbudowę istniejących już obiektów, bez możliwości budowy nowych obiektów od podstaw. W perspektywie 2014 - 2020 udało się wykonać 176 mieszkań dla 535 osób w ramach Działania 7.3 Infrastruktura społeczna (1 konkurs)

oraz z Działania CARE 13.2 (2 konkursy) 47 mieszkań dla 117 uchodźców z Ukrainy. W związku z powyższym dostępne zasoby mieszkaniowe samorządów zostały zmodernizowane. Obecnie zainteresowanie konkursem na wsparcie mieszkań jest niewielkie.

IZ FEŚ planuje ogłosić w II kwartale 2025 r. kolejny nabór na mieszkania społeczne rozumiane jako: mieszkalnictwo wspomagane (treningowe i wspierane) w zakresie dot. remontu, przebudowy, modernizacji i wyposażenia w celu uzupełnienia wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, kwota planowana na dofinansowanie naboru będzie ponad 10 mln PLN, tak aby wykorzystać całą pulę środków tj. 5 mln euro przewidzianą na zakres interwencji 126 Infrastruktura mieszkalnictwa.

CP4.V - Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (Działanie 5.3)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	Szt.	1	0
2	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoba/rok	64 825	0
3	RCO70	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania)	osoba/rok	605	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

IZ nie ogłosiła jeszcze naborów dotyczących wsparcia Ambulatoryjnej Opieki Szpitalnej oraz szpitali jednego dnia, które pozwoliłyby na realizację wskaźników PLRO133 i RCO69. Pierwszy nabór planowany jest na początek marca 2025 r. Powyższe nie pozwoliło na osiągnięcie zakładanych wartości pośrednich. Natomiast z uwagi na ograniczoną alokację CP4.V oraz koncentracji działań na wsparciu infrastruktury zdrowotnej, w tym AOS i POZ, zaproponowano usunięcie wskaźnika RCO70 dot. infrastruktury społecznej.

PRIORYTET 6 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WSPÓLNOT LOKALNYCH

CP5.I - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (Działanie 6.1)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	5 000	0
2	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkład na rzecz strategii	1	0
3	RCO76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty	2	0

4	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	2	0
5	RCO112	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	udział podmiotów instytucjonalnych	3	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

Pierwsze nabory dotyczące wsparcia Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, które realizujące powyższe wskaźniki ogłoszono pod koniec października 2024 r. – z planowanym terminem zakończenia 31.12.2024 r. Należą do nich: 4 nabory konkursowe w ramach Działania 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT). W ramach pierwszego naboru złożono 1 wniosek. Ogłoszono także termin pierwszego naboru z Działania 6.2 Rewitalizacja miast planowany w terminie od 13.01.2025 do 09.05.2025 z dofinansowaniem UE w wysokości ok. 40 mln PLN. Pomimo niekonkurencyjnego trybu wyboru projektów, brak gotowości przedsięwziąć do realizacji nie pozwolił na osiągnięcie zakładanych wartości docelowych wskaźników do końca 2024 r. Planowany jest także drugi nabór działania 6.2 na II kwartał 2025 r. w trybie konkurencyjnym.

CP5.II - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (Działanie 6.3 i 6.4)

Lp.	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni wg. Programu	Realizacja celu pośredniego
1	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	5 000	0
2	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkład na rzecz strategii	2	0
3	RCO76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty	2	0
4	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	2	0
5	RCO80	Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	strategie	2	0
6	RCO112	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	udział podmiotów instytucjonalnych	4	0

Uzasadnienie stopnia realizacji celu pośredniego

IZ ogłosiła jeden nabór niekonkurencyjny z Działania 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie, który rozpoczął się 24.10.2024 i zakończył się 31.01.2025 r. na kwotę dofinansowania UE w wysokości ponad 41 mln PLN W ramach naboru złożono 4 wnioski. Planowane są też dwa nabory z tego samego działania na kwiecień/maj 2025 r. Kolejne nabory – w ramach Działania 6.4 zaplanowano w IV kwartale 2025 r. Poziom zaawansowania powyższych przedsięwzięć nie pozwala na osiągnięcie zakładanych wartości pośrednich wskaźników.

PRIORYTET 7. ZDROWIE I AKTYWNI ZAWODOWO

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.4 *Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia*

Działanie 7.1 Wsparcie zdrowotne świętokrzyskich pracowników					
Działanie 7.2 Programy rehabilitacyjne ułatwiające powrót na rynek pracy					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLDCO08	Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia	osoby	6 471	3 402	53%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. **PLDCO08 Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia** – cel pośredni osiągnięty na poziomie 53% – ogłoszono trzy nabory, w ramach których podpisana została w połowie roku jedna umowa dla projektu niekonkurencyjnego (okres realizacji od 2024-07-01 do 2029-06-30 - zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu stanowi 74% celu końcowego), a w III i IV kw. 2024 r. 24 umowy wybrane do dofinansowania w sposób konkurencyjny. Na ten moment nie identyfikuje się zagrożenia realizacji celu końcowego wskaźnika.
2. Dodatkowe czynniki wpływające na realizację:
 - opóźnienia w ogłaszaniu naborów w obszarze zdrowia w związku z przyjęciem Planów Działania w sektorze zdrowia na lata 2023 i 2024 w grudniu 2023 r. – na IV posiedzeniu Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia – co umożliwiło ogłoszenie pierwszego naboru z obszaru zdrowia dopiero w styczniu 2024 r.

PRIORYTET 8. EDUKACJA NA WSZYSTKICH ETAPACH ŻYCIA

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.6 *Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami*

Działanie 8.1 Wsparcie edukacji przedszkolnej					
Działanie 8.2 Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego					
Działanie 8.3 Wysoka jakość edukacji ponadpodstawowej ogólnej					
Działanie 8.4 Rozwój szkolnictwa branżowego					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	sztuki	410	70	17%
PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty	osoby	12 548	7 168	57%

	prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem				
PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	4 282	3 573	83%
PLEFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	340	775	228%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. PLFCO02 **Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **17%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 52% celu pośredniego oraz 20% celu końcowego). Ogłoszone zostały trzy nabory, przy czym trzeci zakończył się dopiero w listopadzie 2024 r. IZ w ramach spotkania rocznego zgłaszała KE brak możliwości osiągnięcia celu końcowego ze względu na niskie zainteresowanie wnioskodawców wynikające z braku potrzeby tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego. Propozycja zmiany celu końcowego wraz z uzasadnieniem w pkt. II.2 formularza.
2. PLFCO03 **Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **57%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 125% celu pośredniego oraz 38% celu końcowego). Ogłoszone zostały dwa nabory konkurencyjne dla uczniów szkół podstawowych, przy czym w ramach drugiego naboru nie zakończyła się jeszcze procedura wyboru projektów, trzy nabory dla uczniów szkół ponadpodstawowych (trzeci nabór ogłoszono dopiero w grudniu 2024 r.) oraz po dwa nabory niekonkurencyjne dot. realizacji programu stypendialnego. Dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego realizowany jest również projekt strategiczny niekonkurencyjny.
3. PLFCO04 **Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **83%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 297% celu pośredniego oraz blisko 72% celu końcowego). Ogłoszone zostały trzy nabory konkurencyjne, dwa nabory niekonkurencyjne dot. realizacji programu stypendialnego oraz nabór niekonkurencyjny dla projektu strategicznego (projekt rozpoczął się we wrześniu 2024 r. i w ramach pierwszego wniosku o płatność nie wykazano osiągnięcia wskaźników).
4. PLEFCO05 **Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **228%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 70% celu końcowego). Ogłoszone zostały trzy nabory konkurencyjne, przy czym trzeci nabór zakończył się w październiku 2024 r. oraz nabór niekonkurencyjny dla projektu strategicznego, które realizują niniejszy wskaźnik.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.7 *Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie*

przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Działanie 8.5 Wsparcie edukacji osób dorosłych					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych	osoby	371	370	99,7%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. PLGCO03 **Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych** – cel pośredni osiągnięty na poziomie blisko 100% (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 24% celu końcowego). Ogłoszone zostały dwa nabory, przy czym jeden zakończył się dopiero pod koniec sierpnia 2024 r. (trwa ocena merytoryczna).

Zagrożenie osiągnięcia celu końcowego:

IZ analizując projekty przyjęte do realizacji w ramach pierwszego naboru widzi zagrożenie dla osiągnięcia zakładanego celu końcowego określonego w programie ze względu na znacznie wyższy koszt przypadający na jednego uczestnika niż zakładano to w Metodologii szacowania wskaźników do programu. IZ podjęła środki zaradcze zmierzające do osiągnięcia celu końcowego przez określenie w ramach drugiego naboru maksymalnego kosztu przypadającego na uczestnika w projekcie (5 tys. PLN).

PRIORYTET 9. USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.8 *Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji*

Działanie 9.1 Aktywna integracja społeczna i zawodowa					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
EECO02+04	Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie	osoby	217	115	53%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. EECO02+04 **Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **53%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 189% celu pośredniego oraz 14% celu końcowego). Ogłoszone zostały trzy nabory na aktywną integrację społeczno-zawodową. W wyniku pierwszego naboru podpisanych zostało 6 umów. W dwóch następnych naborach beneficjentami były Lokalne Grupy Działania. Jeden nabór zakończył się podpisaniem jednej umowy, która ostatecznie została rozwiązana. W ramach drugiego naboru żaden wniosek nie został pozytywnie oceniony

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.9 *Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów*

Działanie 9.3 Aktywna integracja społeczna i zawodowa obywateli państw trzecich					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie	osoby	189	2 142	1 133%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. EECO13 **Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **1 133%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 312% celu końcowego). Ogłoszony został jeden nabór.

Wyjaśnienie dotyczące osiągnięcia celu ze znaczną nadwyżką:

W ramach realizowanych projektów koszt wsparcia przypadającego na jednego uczestnika, w szczególności w jednym z projektów o największej liczbie uczestników realizujący wsparcie w ramach Centrum Integracji Cudzoziemców, okazał się dużo niższy niż szacowano w Metodologii szacowania wartości wskaźników dla programu w oparciu o dane historyczne wsparcia realizowanego w PI 9i, tj. interwencji ściśle związanej z kompleksową aktywizacją społeczno-zawodową uczestników. Część uczestników w ramach funkcjonujących Centrów Integracji Cudzoziemców korzysta jedynie z krótkotrwałych, niskokosztowych form, np. z doradztwa/konsultacji w sprawach socjalno-bytowych, doradztwa psychologicznego, doradztwa zawodowego lub pomocy prawnej.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.11 *Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej*

Działanie 9.4 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)

PLKLC002	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	1 737	2 327	134%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. PLKLC002 **Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **134%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 97% celu końcowego). Ogłoszono cztery nabory, w tym jeden niekonkurencyjny dla projektu strategicznego Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.12 *Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci*

Działanie 9.5 Wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
EEO001	Całkowita liczba osób objętych wsparciem	osoby	1 940	3 531	182%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. EEO001 **Całkowita liczba osób objętych wsparciem** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **182%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 43% celu końcowego). Ogłoszonych zostało pięć naborów, w tym niekonkurencyjny dla organizatorów pieczy zastępczej.

PRIORYTET 10. AKTYWNI NA RYNKU PRACY

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej*

Działanie 10.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy (projekty PUP/MUP) Działanie 10.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy (projekty OHP) Działanie 10.3 Wsparcie osób młodych z grupy NEET- Inicjatywa ALMA					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji i celu pośr. (2024)
EEO002	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby	6 602	6 961	105%

EECO03	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby	2 971	2 839	96%
EECO08	Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	1 278	394	31%
EECO07	Liczba osób w wieku 18 - 29 lat objętych wsparciem w programie	osoby	3 001	3 388	113%
EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	660	468	71%
PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	osoby	1 452	1 064	73%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

Wartość pośrednia wskaźnika EECO08 nie zostanie osiągnięta na założonym poziomie. Wojewódzki Urząd Pracy dla zabezpieczenia realizacji celu końcowego przedmiotowego wskaźnika uwzględni w najbliższych naborach odpowiednie kryteria, które pozwolą zwiększyć udział osób po 55 roku życia w realizowanych projektach.

Realizacja umów zawartych w ramach Działania 10.01 i 10.02 oraz umów, które zostały wybrane do realizacji w ramach Działania 10.03 zwiększy stopień realizacji wszystkich celów pośrednich. Wartości docelowe wskaźników EECO02 i EECO07 zostały już osiągnięte. Wartości założone dla wskaźników EECO03, EECO12 i PLACO01 zostaną osiągnięte w 100% lub nieco poniżej zaplanowanego poziomu, co będzie widoczne po rozliczeniu wniosków o płatność złożonych za okres IV kwartału 2024 roku.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.2 *Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy*

Działanie 10.4 Kompetentne kadry instytucji rynku pracy w regionie					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	0	0	0

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.3 *Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu*

Działanie 10.5 Zrównoważony rynek pracy - nowa "JA"

Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLCCO01	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie równości kobiet i mężczyzn	osoby	135	13	10%

W wyniku naboru przeprowadzonego w II kwartale 2024 roku w ramach Działania 10.5 realizowanych będzie 13 umów o dofinansowanie projektów. W ramach ich wdrażania wsparciem zostanie objętych 1 411 uczestniczek. Realizacja projektów rozpoczęła się na przełomie III/IV kwartału 2024 roku. Wartość docelowa wskaźnika produktu założona w dotychczas podpisanych umowach stanowi ponad 1 045% celu pośredniego oraz 52% celu końcowego. Procent realizacji celu pośredniego założony na koniec 2024 r. wzrośnie po rozliczeniu wniosków o płatność, które zostaną złożone za okres IV kwartału 2024 r.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.4 *Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia*

Działanie 10.6 Konkurencyjne kadry świętokrzyskich pracodawców i przedsiębiorstw					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLDCO04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	osoby	968	1 452	150%
PLDCO05	Liczba pracowników dużych przedsiębiorstw objętych usługą rozwojową	osoby	114	316	277%
PLDCO01	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa	387	636	164%
PLDCO02	Liczba dużych przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa	2	16	800%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. PLDCO04 **Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **150%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 30% celu końcowego).

2. PLDCO05 **Liczba pracowników dużych przedsiębiorstw objętych usługą rozwojową** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **277%** (osiągnięta wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 26% celu końcowego).
3. PLDCO01 **Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **164%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 32% celu końcowego).
4. PLDCO02 **Liczba dużych przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **800%** (osiągnięta wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 42% celu końcowego).

Działanie 10.7 Działania na rzecz osób zagrożonych utratą pracy					
Działanie 10.8 Zwiększenie możliwości zawodowych osób zatrudnionych					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
PLDCO06	Liczba osób objętych wsparciem z zakresu outplacementu	osoby	216	249	115%
EECO05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie	osoby	32	0	0

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

Od stycznia 2024 r. ruszyła realizacja 10 projektów w ramach Działania 10.7. Ich wdrażanie pozwoli objąć wsparciem 1 225 uczestników. Wartość pośrednia wskaźnika PLDCO06 założona na koniec 2024 została osiągnięta.

W wyniku naboru przeprowadzonego w II kwartale 2024 r., w ramach Działania 10.8 zawarto 13 umów o dofinansowanie projektów. W ramach ich realizacji wsparciem zostanie objętych 2 009 uczestników. Realizacja projektów rozpoczęła się w III/IV kwartale 2024 r. w związku z czym wartość pośrednia wskaźnika EECO05 założona na koniec 2024 r. zostanie osiągnięta, co będzie widoczne po rozliczeniu wniosków o płatność za IV kwartał 2024 r.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.7 *Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej*

DZIAŁANIE 10.9 Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób dorosłych w regionie					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)

PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	1 290	1 422	110%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

1. PLGCO01 **Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi** – cel pośredni osiągnięty na poziomie **110%** (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 30% celu końcowego). W ramach realizowanego projektu ogłoszono 7 naborów wniosków o dofinansowanie usługi rozwojowej i planowane są kolejne.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.12 *Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci*

Działanie 10.10 Zwiększenie możliwości zawodowych osób ubogich pracujących					
Nr ID	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Cel pośredni (2024)	Osiągnięta wartość wskaźnika	% realizacji celu pośr. (2024)
EECO01	Całkowita liczba osób objętych wsparciem	osoby	46	232	504%

Dane z CST2021 z zatwierdzonych wniosków o płatność za okres do końca 2024 r. – stan na dzień 09.01.2025 r.

W I kwartale 2024 roku ruszyła realizacja 5 projektów wyłonionych w naborze przeprowadzonym w ramach Działania 10.10. Ich realizacja pozwoli objąć wsparciem 875 uczestników. Wartość pośrednia założona na koniec 2024 r. została osiągnięta.

II. Opis zmian w programie na podstawie art. 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia 2021/1060

1. Opis alokacji zasobów finansowych w podziale na priorytety (w tym propozycję ostatecznej alokacji kwoty elastyczności, o której mowa w art. 86 ust. 1 akapit drugi) oraz uzasadnienie wprowadzonych zmian.

Część Programu finansowana z EFRR:

W **Sprawozdaniu krajowym dotyczącym Polski na 2024 r.** (dalej: Sprawozdanie) opublikowanym w ramach wiosennego pakietu Semestru Europejskiego 2024 wskazane zostały obszary inwestycji już uwzględnione w priorytetach programów perspektywy 2021 – 2027 na etapie programowania, które pozostają istotne i zasługują na szczególną uwagę i kontynuację, a także priorytety lub obszary które należy wziąć pod uwagę podczas przeglądu śródkresowego, dla których może być uzasadnione zwiększenie środków (obszary te wskazano w BOX. 4 Sprawozdania)

Ze Sprawozdania wynika, że w Polsce w ostatniej dekadzie nadal pogłębiają się dysproporcje regionalne pod względem PKB na mieszkańca, utrzymują się dysproporcje we wschodnich regionach i w pozostałej części kraju, a także dysproporcje wewnątrzregionalne.

Zgodnie z powyższym nadal ważne jest, aby w ramach programów perspektywy finansowej 2021 - 2027 kontynuować realizację zaplanowanych priorytetów, zwracając szczególną uwagę na:

- a) inwestycje w innowacyjne i inteligentne transformacje, w oparciu o działalność badawczo-rozwojową, wdrażanie nowych technologii i zacieśnienie współpracy między nauką a biznesem;
- b) odejście od węgla,
- c) przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii oraz zerowej emisji netto technologie wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza; oraz
- d) inwestycje w umiejętności, w szczególności w uczenie się dorosłych oraz umiejętności cyfrowe i ekologiczne, w oparciu o kompleksową strategię i wzmocnienie środków, które pomagają kobietom i osobom z niepełnosprawnościami znaleźć pracę, w tym poprzez wykorzystanie pełnego potencjału gospodarki;
- e) niwelowanie różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi, w tym inwestycje w zwiększenie siły roboczej w sektorze opieki nad dziećmi, a także kwalifikacji i poprawy warunków pracy;
- f) zwiększenie dostępu do wysokiej jakości, przystępnych cenowo i dostępnych usług opieki długoterminowej, poprawa warunków pracy i równowagi między życiem zawodowym, a prywatnym opiekunów.

W Sprawozdaniu wskazano również wyzwania wynikające z bezprecedensowego napływu uchodźców z Ukrainy i związanych z tym wyzwań w zakresie rozwoju odpowiedniego systemu wsparcia, również dla osób niebędących uchodźcami. Zwrócono również uwagę na możliwości wszechstronnej integracji z obywatelami Państw UE.

Ponadto w Sprawozdaniu, w ramach nowych obszarów, KE zwróciła uwagę na możliwość, jakie stwarza platforma "Technologie strategiczne dla Europy" (STEP) w celu wsparcia transformacji gospodarki, zwłaszcza w zakresie czystych i zasobooszczędnych technologii.

W ramach przeprowadzanego przeglądu śródkresowego należy wskazać, czy środki finansowe przeznaczone na już zaplanowane priorytety wskazane w Sprawozdaniu w ramce 4 (BOX 4) zostały utrzymane/wzmocnione?

Jak wskazano powyżej, wśród obszarów, dla których zalecana jest kontynuacja wsparcia należą:

- inwestycje w innowacyjne i inteligentne transformacje, w oparciu o działalność badawczo - rozwojową, wdrażanie nowych technologii i zacieśnienie współpracy między nauką a biznesem;
- odejście od węgla;
- przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii oraz zerowej emisji netto
- technologie wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza;
- inwestycje w umiejętności, w szczególności w uczenie się dorosłych oraz umiejętności cyfrowe i ekologiczne, w oparciu o kompleksową strategię i wzmocnienie środków, które pomagają kobietom i osobom z niepełnosprawnościami znaleźć pracę, w tym poprzez wykorzystanie pełnego potencjału gospodarki;
- niwelowanie różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi, w tym inwestycje w zwiększenie siły roboczej w sektorze opieki nad dziećmi, a także kwalifikacji i poprawy warunków pracy;
- zwiększenie dostępu do wysokiej jakości, przystępnych cenowo i dostępnych usług opieki długoterminowej, poprawa warunków pracy i równowagi między życiem zawodowym, a prywatnym opiekunów.

Generalnie w przypadku FEŚ 2021 – 2027, w ramach przeglądu śródkresowego, planuje się utrzymanie środków alokowanych na powyższe obszary, a w przypadku EFS+ zwiększenie o 2 mln EUR alokacji na wsparcie systemu opieki nad dziećmi (w ramach realokacji kwoty elastyczności z Priorytetu 9. Usługi społeczne i zdrowotne do Priorytetu 8. Edukacja na wszystkich etapach życia).

W zakresie EFRR, planuje się utrzymanie kwot elastyczności dla wszystkich priorytetów, poza Priorytetem 1. FE dla konkurencyjnej gospodarki, gdzie z kwoty elastyczności wynoszącej 34 662 499 EUR, planuje się przenieść 4 mln EUR do Priorytetu 2. FE dla środowiska.

Aktualne kwoty elastyczności dla Priorytetów finansowanych z EFRR, wraz zaplanowanymi zmianami obrazuje poniższa tabela:

Priorytet	Kwoty elastyczności w EUR		
	Aktualna	Planowana zmiana	Po zmianie
Priorytet 1. FE dla konkurencyjnej gospodarki	34 622 499	- 4 000 000	30 622 499
Priorytet 2. FE dla środowiska	57 141 389	+ 4 000 000	61 141 389
Priorytet 3. FE na mobilność miejską	8 052 650		8 052 650
Priorytet 4. FE dla dostępności Świętokrzyskiego	22 547 335		22 547 335
Priorytet 5. FE dla rozwoju społecznego	16 829 975		16 829 975

Priorytet 6. FE dla wspólnot lokalnych	23 378 504		23 378 504
Priorytet 11. Pomoc Techniczna (EFRR)	6 756 208		6 756 208

Zatem, w zakresie EFRR sumarycznie nie ulegają zmianie alokacje na obszary wskazane jako kluczowe w Sprawozdaniu, czyli na:

- inwestycje w innowacyjne i inteligentne rozwiązania, w oparciu o działalność badawczo-rozwojową, wdrażanie nowych technologii i zacieśnienie współpracy między nauką a biznesem;
- odejście od węgla - przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii oraz zerowej emisji netto, technologie wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza;
- inwestycje infrastrukturalne dotyczące opieki na dziećmi (przedszkola).

Zmiana kwoty elastyczności polega na przesunięciu z Priorytetu 1. FE dla konkurencyjnej gospodarki, realizującego inwestycje w innowacyjne i inteligentne rozwiązania, w oparciu o działalność B+R, wdrażanie nowych technologii i zacieśnienie współpracy między nauką, a biznesem na Priorytet 2. FE dla środowiska, realizujący odejście od węgla - przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcję czystej energii oraz zerowej emisji netto, technologii wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza.

Szczegółowe uzasadnienie ostatecznego przydzielenia kwot elastyczności dla poszczególnych Priorytetów FEŚ 2021 – 2027 zawarto poniżej:

PRIORYTET 1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI

Na realizację Priorytetu 1. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności **214 976 615 EUR**, w tym kwota elastyczności wynosi **34 622 499 EUR**.

Z Priorytetu 1. FE dla konkurencyjnej gospodarki, planowane jest przesunięcie kwoty elastyczności 4 mln EUR do Priorytetu 2. FE dla środowiska.

W Priorytecie 1. wyodrębniono osiem działań, dedykowanych wsparciu infrastruktury organizacji badawczych i wzmocnieniu działań B+R przedsiębiorstw oraz pobudzeniu szeroko rozumianego wzrostu konkurencyjności świętokrzyskiej gospodarki.

W ramach Priorytetu 1 ogłoszono dotychczas 9 naborów - 5 w trybie konkurencyjnym i 4 w trybie niekonkurencyjnym. Łączna alokacja na ogłoszone nabory wynosiła blisko 438,5 mln PLN, czyli ponad (102,5 mln EUR), co stanowi 48% alokacji całego Priorytetu.

(RSO 1.1) **Działanie 1.1** Wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych – alokacja 50,0 mln EUR (wnioskowane przesunięcie dodatkowych 7 mln EUR z Działania 1.2 również w ramach RSO 1.1)

Środki z tego działania przeznaczone są w całości na realizację projektów pozakonkursowych uwzględnionych w Kontrakcie Programowym dla Województwa Świętokrzyskiego jako projektów strategicznych dla rozwoju regionu:

- *Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miast - etap I faza II,*
- *Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miast – etap II,*
- *Budowa i wyposażenie centrum Badań Molekularnych (CBM) Świętokrzyskiego Centrum Onkologii.*

Podpisano już umowę na realizację projektu „Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar – Etap I – faza II. Całkowita wartość przedsięwzięcia wynosi: prawie 55,9 mln PLN, wartość dofinansowania UE – blisko 9,3 mln PLN (ok. 2,2 mln EUR)

Zgodnie z Kontraktem Programowym, dla inwestycji z zakresu infrastruktury badawczej, wymagane jest uzyskanie pozytywnej opinii Strony rządowej (ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki). Na dzień 31 grudnia 2024 r. trwała procedura opiniowania projektów: „Budowa i wyposażenie Centrum Badań Molekularnych (CBM)” oraz Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar – Etap II. Termin ogłoszenia naborów na te przedsięwzięcia uzależniony był od uzyskania w/w pozytywnych opinii. W styczniu 2025 r. oba projekty otrzymały pozytywne opinie (IZ ogłosiła nabory w marcu 2025 r.)

(RSO 1.1) Działanie 1.2 Wsparcie działalności przedsiębiorstw w zakresie B+R – alokacja 37,0 mln EUR (planowane zmniejszenie o 11 mln EUR, w tym 7 mln EUR do Działania 1.1 oraz 4 mln EUR do Priorytetu 2)

Obserwowana na rynku sytuacja społeczno – ekonomiczna (rosnące koszty prowadzenia działalności, dużo szybsze tempo podwyżek płac niż tempo wzrostu wydajności pracy, do tego widoczny również odpływ siły roboczej oraz inflacja, silne umocnienie złotego nie sprzyjają podejmowaniu ryzykownych działań w zakresie prac B+R), powoduje, że firmy, szczególnie te mniejsze, nadal z ostrożnością podchodzą do angażowania się w wymagającą wysokich nakładów finansowych oraz angażowania wykwalifikowanej kadry i specjalistycznego sprzętu, działalność B+R.

Widoczne jest to szczególnie w Działaniu 1.2., gdzie w ramach dotychczas ogłoszonych dwóch naborów zainteresowanie było znikome:

- w pierwszym naborze dotyczącym **wsparcia infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach** na dofinansowanie projektów przeznaczono 45,2 mln PLN. W naborze wpłynęło tylko 12 wniosków, o wartości dofinansowania z EFRR nieco ponad 14 mln PLN. Do dofinansowania wybrano tylko 3 projekty, na kwotę dofinansowania EFRR niecałe 2,4 mln PLN.
- w drugim naborze, którego przedmiotem było **wsparcie prac B+R** na dofinansowanie projektów przeznaczono 25 mln PLN. Wpłynęło tylko 6 wniosków o wartości dofinansowania EFRR 17,9 mln PLN (trwa ocena).

Powodem małego zainteresowania naborami jest m.in. struktura świętokrzyskich przedsiębiorstw, ze znaczną przewagą mikro i małych podmiotów, których potencjał do realizacji projektów B+R jest ograniczony.

W Działaniu 1.2. przewidziano również wsparcie w formie dotacji warunkowych (typ projektu wdrożenie wyników prac B+R w ramach kompleksowych projektów). Nabór na ten typ projektów nie był jeszcze ogłaszany, jednak małe zainteresowanie naborami już przeprowadzonymi na wsparcie infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach oraz prace B+R sugeruje, że wdrożenie wyników prac B+R w ramach kompleksowych projektów, w połączeniu z nową dla świętokrzyskich przedsiębiorców formą wsparcia w postaci dotacji warunkowej, nie spotykają się z dużym zainteresowaniem.

W Działaniu 1.2 planuje się jeszcze ogłoszenie co najmniej jednego naboru (IZ podjęła decyzję o ogłoszeniu w 2025 r. dwóch naborów), których warunki udziału będą dostosowane do potrzeb i możliwości świętokrzyskich przedsiębiorstw. IZ planuje zmianę kryteriów wyboru projektów dla Działania 1.2 w zakresie wymaganego minimalnego progu % przy kryteriach punktowych z 50% do 40%. Ponadto, IZ przewidziała działania informacyjno-promocyjne w zakresie wsparcia przedsiębiorstw w ramach Działania 1.2 na działalność badawczo-rozwojową. Podczas spotkań z potencjalnymi wnioskodawcami omawiane będą m.in. zasady aplikowania o dofinansowanie oraz rodzaje działań,

które mogą uzyskać dofinansowanie. Jednak mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia z wdrażania, w tym z RPOWŚ 2014 – 2020, szacuje się, że środki Działania 1.2 nie zostaną w całości wykorzystane. Planuje się przesunąć je do Priorytetu 2. oraz wewnątrz Priorytetu 1 w ramach RSO 1.1 do Działania 1.1.

(RSO 1.1) Działanie 1.3. Budowanie potencjału IOB – alokacja 2,0 mln EUR

W ramach Działania 1.3. dotychczas przeprowadzono w trybie konkurencyjnym dwa nabory

- w ramach pierwszego konkursu wpłynęły tylko 4 wnioski na łączną kwotę dofinansowania ponad 4 mln PLN (ok. 0,9 mln EUR). Do dofinansowania wybrano jedynie 2 projekty, na kwotę dofinansowania EFRR wynoszącą niecałe 2,1 mln PLN (niecałe 0,5 mln EUR)
- w drugim naborze konkursowym skierowanym na wsparcie zasobów i kompetencji IOB w celu zdobycia akredytacji na poziomie krajowym oraz świadczenia usług akredytowanych IOB na rzecz MŚP, wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu, złożono 3 wnioski na nieco ponad 2,8 mln PLN (około 0,6 mln EUR). Trwa ocena wniosków.

W ramach tego działania IZ planuje wykorzystanie całości alokacji na nie przeznaczanej.

(RSO 1.1) Działanie 1.4 Budowanie i wzmacnianie powiązań klastrowych – alokacja 2,0 mln EUR

Ogłoszenie naboru na całość alokacji Działania planowane jest na przełomie I/II kwartału 2025 r. Nie przewiduje się oszczędności w tym Działaniu.

(RSO 1.1) Działanie 1.5 Zwiększenie potencjału MŚP i rozwój regionalnego ekosystemu innowacji – alokacja 6,0 mln EUR

Dotychczas z Działania 1.5 przeprowadzono dwa nabory.

- na typ projektów: *Wsparcie Konsorcjów na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji* w trybie konkurencyjnym wpłynęło 7 wniosków, których łączna kwota dofinansowania wynosi prawie 8,0 mln PLN, ok. 1,8 mln EUR (trwa ocena).
- 18.09.2024 r. rozstrzygnięto nabór (niekonkurencyjny) – dofinansowanie uzyskał projekt strategiczny dla rozwoju województwa, ujęty w Kontrakcie Programowym pn. „Inteligentne świętokrzyskie – współpraca na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji”. Kwota dofinansowania UE na realizację projektu wynosi 8,6 mln PLN (ok. 2 mln EUR)

Wybrany do realizacji projekt strategiczny wraz z projektami w trakcie oceny, jak również planowanym do uruchomienia w II kwartale 2025 r. nabór na „Proinnowacyjne usługi doradcze dla MŚP (vouchery)”, w całość wyczerpią alokację na Działanie 1.5.

(RSO 1.2) Działanie 1.6. Cyfryzacja w sektorze usług publicznych – alokacja 22,9 mln EUR.

Nabór dotyczący ujętego w KP dla Województwa Świętokrzyskiego projektu pn. „InPlamed II - Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego – II”, IZ zamierza ogłosić na przełomie I/II kwartału 2025 r.

Planuje się wykorzystanie całej alokacji Działania.

(RSO 1.3) Działanie 1.7. Wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw i infrastruktury biznesu – alokacja 30,5 mln EUR.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. przeprowadzono jeden nabór (tryb niekonkurencyjny) na typ projektu - wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw (MŚP). W dniu 24.07 2024 podpisano decyzję o dofinansowaniu projektu pn. „Świętokrzyskie dla biznesu”, realizowanego przez Województwo Świętokrzyskie, o wartości dofinansowania UE ponad 33,6 mln PLN (ok. 8 mln EUR).

W ramach Działania 1.7 IZ planuje ogłosić kolejne nabory, które powinny w całości wyczerpać alokację na to działanie, w tym nabór niekonkurencyjny na kolejne przedsięwzięcie ujęte w Kontrakcie Programowym pn. „Rozbudowa Zespołu Inkubatorów Technologicznych KPT – Budowa Inkubatora California INC” z planowaną wartością dofinansowania 15,5 mln EUR.

(RSO 1.3) Działanie 1.8 Kapitał dla MŚP (IF) – alokacja 64,5 mln EUR.

W lipcu 2024 r. IZ dokonała wyboru projektu pozakonkursowego GBK „Fundusz Powierniczy Województwa Świętokrzyskiego” o wartości dofinansowania UE prawie 287 mln PLN. Tym samym zakontraktowano całość środków Działania 1.8.

Podsumowując, w ramach Priorytetu 1. na koniec 2024 r. złożono 36 wniosków, zawarto 4 umowy na dofinansowanie na łączną wartość dofinansowania 338,5 mln PLN (ok. 79 mln EUR), co stanowi 37 % alokacji Priorytetu 1.

Warto podkreślić, że świętokrzyskie jest jednym z najmniejszych regionów administracyjnych Polski i jednym z najbardziej potrzebujących dynamicznego rozwoju pod względem aktywności badawczo-rozwojowej oraz innowacyjności i internacjonalizacji przedsiębiorstw.

Stąd w ramach Priorytetu 1., w Działaniach realizowanych z celów szczegółowych RSO 1.1, RSO 1.2, RSO 1.3, przewidziano do realizacji w trybie niekonkurencyjnym projekty o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionu, które ujęto również w Kontrakcie Programowym dla Województwa Świętokrzyskiego (7 projektów na kwotę dofinansowania 98,7 mln EUR). Projekty te dotyczą wsparcia infrastruktury B+R, rozwoju innowacji, wzrostu przedsiębiorczości i internacjonalizacji.

Niezwykle istotna w tym wypadku jest kontynuacja działań wspierających potencjał badawczo-rozwojowy, uwzględniający możliwość rozwoju istniejącego lub stworzenia nowego zaplecza B+R, służącego stymulowaniu działalności innowacyjnej przedsiębiorstw.

Należy zauważyć, że ewentualne niewykorzystane środki, dotyczą jedynie Działania 1.2. Jak już wyżej wspomniano, pomimo tego, że IZ w ramach tego działania planuje na preferencyjnych warunkach, ogłoszenie jeszcze co najmniej jednego naboru w trybie konkurencyjnym (ostatecznie IZ podjęła decyzję o ogłoszeniu w 2025 r. jeszcze dwóch naborów), szacuje się, że środki na nim nie zostaną w całości wykorzystane.

Odpowiadając na Zalecenie 4 (CSR4), które dotyczy m.in. wsparcia przechodzenia na energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych oraz poprawy polityk w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów, planuje się dokonać przesunięcia z Priorytetu 1. części kwoty elastyczności w wysokości (4,0 mln EUR) do Priorytetu 2. Fundusze Europejskie dla środowiska, do Działania 2.3 Zielona energia – dotacje, które cieszy się dużym zainteresowaniem wśród beneficjentów.

Utrzymanie w Priorytecie 1 pozostałej kwoty elastyczności na poziomie 30 622 499 EUR jest niezbędne dla efektywnego i celowego wykorzystania środków w programie, jak również pozwoli na uruchomienie kolejnych naborów w ramach Priorytetu 1 (w tym dla projektów ujętych w Kontrakcie Programowym), które będą odpowiadały na potrzeby przyszłych beneficjentów oraz będą miały korzystny wpływ dla rozwoju regionu oraz świętokrzyskiej przedsiębiorczości.

Przesunięcie kwoty elastyczności do Priorytetu 2. spowoduje zmniejszenie alokacji dedykowanej na Cel Polityki 1. W Programie na CP 1 przeznaczono 214,98 mln EUR (21,3% alokacji EFRR bez PT), czyli po zmniejszeniu o w/w 4,0 mln EUR, alokacja na CP 1 wyniesie 210,98 mln EUR (20,1% alokacji EFRR bez PT).

Jednocześnie zwiększy się o 4,0 mln EUR alokacja CP2, która aktualnie wynosi 379,8 mln EUR (po zwiększeniu wyniesie 383,8 mln EUR).

PRIORYTET 2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚRODOWISKA

Na realizację Priorytetu 2. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 354 800 000 EUR, w tym kwota elastyczności wynosi 57 141 389 EUR.

Jak wskazano powyżej, do Priorytetu 2. planowane jest przesunięcie kwoty elastyczności w wysokości 4 mln EUR z Priorytetu 1.

Dane dotyczące wdrażania Działań w ramach tego Priorytetu na koniec 2024 r. wskazują na stosunkowo duży procent zaangażowania dostępnej alokacji w ogłoszonych naborach. W ramach wszystkich Działań ogłoszono nabory na co najmniej 50% alokacji – w przypadku trzech Działań było to 100% alokacji (bez kwoty elastyczności). Jednocześnie można zaobserwować dużą różnorodność w poziomie zainteresowania wnioskodawców poszczególnymi naborami, co obrazuje liczba złożonych wniosków w poszczególnych Działaniach.

Na koniec grudnia 2024 r. zakontraktowano 41% alokacji Priorytetu 2 (bez kwoty elastyczności), w tym całość środków dedykowanych na realizację wsparcia w formie IF w Priorytecie, czyli Działanie 2.2 Efektywność energetyczna – IF, Działanie 2.4 Zielona energia – IF, Działanie 2.8 Gospodarowanie odpadami – IF.

Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszyły się nabory wniosków w ramach Działania 2.5 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym (RSO 2.4) - 149 wnioski, przede wszystkim dotyczące typu operacji - Rozwój potencjału służb publicznych – projekty doposażenia OSP, Działania 2.1 Efektywność energetyczna – dotacje (RSO 2.1) - 45 wniosków (typ operacji: budynki użyteczności publicznej) na łączną kwotę dofinansowania ponad 156 mln zł, co stanowi półtorakrotne przekroczenie alokacji dostępnej w naborze (alokacja naboru 23,3 mln EUR, czyli 99,9 mln zł)

W ramach ogłoszonego naboru w Działaniu 2.3 Zielona energia – dotacje (RSO 2.2) złożono 12 wniosków (typ operacji: Magazyny energii na potrzeby istniejących instalacji OZE – projekty parasolowe) na łączną kwotę dofinansowania ponad 148 mln zł, co oznacza ponad dwukrotne przekroczenie budżetu naboru (15 mln EUR, 64,4 mln EUR).

Tak wysokie zainteresowanie wnioskodawców powyższymi Działaniami świadczy o dużym zapotrzebowaniu na środki, co uzasadnia konieczność zwiększenia kwoty elastyczności przewidzianej dla Priorytetu 2.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń przeprowadzonych naborów planuje się zwiększenie alokacji (przesunięcie 4 mln EUR z kwoty elastyczności przewidzianej pierwotnie w Priorytecie 1) na Działanie 2.3 Zielona energia – dotacje (RSO 2.2) dotyczące promowania wykorzystania zielonej energii, co jest zgodne z zaleceniami Rady dla Polski na 2024 r. Zgodnie z nimi polskim priorytetem powinny być działania zmierzające do przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym poprzez przejście na energię odnawialną. W tej kwestii niezwykle istotne jest wspieranie inwestycji publicznych wspierających zieloną i cyfrową transformację oraz wzmacniających bezpieczeństwo energetyczne. W zaleceniach podkreślono również potrzebę skoncentrowanych działań na rzecz redukcji emisji CO₂ w budynkach, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy efektywności energetycznej i dekarbonizacji systemów ciepłowniczych.

Zgodnie z Zaleceniem 4 Priorytety programu powinny wpływać na poprawienie polityk w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych w celu zapewnienia długoterminowego zrównoważonego charakteru sektorów, które są zależne od usług ekosystemowych. W związku z powyższym zasadnym wydaje się ulokowanie części kwoty elastyczności w Działaniu 2.5 – Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym (RSO 2.4), Działaniu 2.6 – Infrastruktura wodno-ściekowa (RSO 2.5) oraz Działaniu 2.9 – Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej (RSO 2.7), które to zalecenie realizują.

Zwiększenie wysokości zaplanowanej w programie kwoty elastyczności w Priorytecie 2 jest uzasadnione efektywnym wykorzystaniem środków Programu i pozwala to na dostosowanie alokacji do zmieniających się potrzeb beneficjentów i maksymalizację korzyści dla regionu.

W związku z przesunięciem kwoty elastyczności z Priorytetu 1, zwiększeniu ulegnie również kwota środków przewidziana na Cel Polityki 2 o 4 mln EUR, do łącznej kwoty 383,8 mln EUR (aktualnie 379,8 mln EUR).

PRIORYTET 3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA MOBILNOŚĆ MIEJSKĄ

Na realizację Priorytetu 3. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 50 000 000 EUR.

W ramach Priorytetu 3. planuje się utrzymanie kwoty elastyczności (utrzymana kwota elastyczności wynosi 8 052 650 EUR).

W Priorytecie 3. wyodrębniono dwa działania dot. mobilności miejskiej:

1. Działanie 3.1 Mobilność miejska w MOF (ZIT) – RSO 2.8

Działanie przeznaczone jest dla miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), dla których przewidziano realizację instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

Dotychczas zakończono ocenę w dwóch naborach, w ramach których podpisano 3 umowy o dofinansowanie o wartości dofinansowania 45,1 mln PLN (ok 10,5 mln EUR). Wszystkie trzy umowy dotyczą realizacji Strategii MOF Busko-Zdrój.

Pozostałe MOF będą ubiegać się o dofinansowanie w kolejnych ogłaszanych sukcesywnie naborach:

- w listopadzie 2024 r. zakończył się nabór na typ projektów: Infrastruktura oraz tabor na potrzeby transportu zbiorowego w ramach miast i ich obszarów funkcjonalnych, w ramach którego wpłynęły 2 wnioski na kwotę dofinansowania 38,8 mln PLN (ok. 9,2 mln EUR). Alokacja naboru wynosiła 32 mln PLN (ok. 7,4 mln EUR).
- w grudniu 2024 r. zakończył się nabór na typ projektów: rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu - drogi dla rowerów/drogi dla pieszych i rowerów, w ramach którego wpłynęło 7 wniosków na kwotę dofinansowania 74,7 mln PLN (ok. 17,5 mln EUR). Alokacja naboru wynosiła 70 mln PLN (ok. 16,4 mln EUR).
- Kolejne nabory przewidziane w zależności od stopnia wykorzystania alokacji.

2. Działanie 3.2 Mobilność miejska – RSO 2.8

Działanie przeznaczone jest dla miast i miejskich obszarów funkcjonalnych, dla których nie przewidziano realizacji instrumentu ZIT.

Pierwszy nabór w ramach Działania rozpoczął się w grudniu 2024 r. – typ projektów: Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu – drogi dla rowerów/drogi dla pieszych i rowerów. Alokacja naboru – 29 mln PLN (ok. 6,7 mln EUR).

W Priorytecie 3. na dofinansowanie projektów przeznaczono 50 mln EUR. Wg stanu na 31.12.2024 r. podpisano umowy o łącznej wartości dofinansowania ok. 10,5 mln EUR. Oznacza to wykorzystanie alokacji na Priorytecie na poziomie ok. 21%.

Zaplanowane zostały kolejne nabory w Działaniu 3.1, w ramach, których miejskie obszary funkcjonalne, wykorzystując instrument ZIT, będą mogły pozyskać dofinansowanie na projekty zidentyfikowane w ich strategiach terytorialnych. Ruszyły również nabory w Działaniu 3.2.

Działania realizowane w Priorytecie 3., wspierające zapewnienie wysokiego poziomu dostępności w obszarach miejskich, rozwój zrównoważonego transportu publicznego, bezemisyjnej i niskoemisyjnej

komunikacji publicznej i mobilności, a w konsekwencji także zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych - są zgodne z zaleceniami Rady dotyczącymi kontynuacji zaplanowanych priorytetów, zwracając szczególną uwagę na:

- odejście od węgla,
 - przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii oraz zerowej emisji netto, technologie wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza;
- Biorąc pod uwagę powyższe, planuje się utrzymanie kwoty elastyczności w Prioryecie 3.

PRIORYTET 4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA DOSTĘPNOŚCI ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Na realizację Priorytetu 4. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 140 000 000 EUR.

W ramach Priorytetu 4. nie planuje się zmian kwoty elastyczności (utrzymana kwota elastyczności wynosi 22 547 335 EUR).

W Prioryecie 4. wyodrębniono dwa Działania:

(RSO 3.2) - Działanie 4.1 Działanie Infrastruktura drogowa - alokacja 86 000 000 EUR.

Działanie przeznaczone jest na dofinansowanie inwestycji w infrastrukturę dróg wojewódzkich wykazanych w Regionalnym Planie Transportowym Województwa Świętokrzyskiego. Dla Działania przewidziano niekonkurencyjny tryb wyboru projektów.

Dotychczas w ramach Działania wybrano do dofinansowania 3 projekty o łącznej wartości dofinansowania 187,5 mln PLN (ok. 43,9 mln EUR).

Kolejne nabory będą sukcesywnie ogłaszane z uwzględnieniem gotowości beneficjenta do złożenia wniosków o dofinansowanie.

(RSO 3.2) - Działanie 4.2 Rozwój transportu zbiorowego i poprawa bezpieczeństwa ruchu - alokacja 54 000 000 EUR

W ramach Działania przeprowadzono nabór dot. typu projektów: „Budowa i modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotywowanego – drogi dla rowerów/drogi dla pieszych i rowerów. W ramach tego naboru wybrano do dofinansowania 4 projekty o łącznej wartości 54,8 mln PLN (ok. 12,7 mln EUR).

Przeprowadzono również nabór dot. typu projektów: Zakup bezemisyjnego taboru kolejowego o charakterze regionalnym. W ramach tego naboru wpłynął projekt o wartości dofinansowania 47,2 mln PLN (ok. 11,2 mln EUR), który jest obecnie w trakcie oceny merytorycznej.

W Prioryecie 4. na dofinansowanie projektów przeznaczono 140 mln EUR. Wg stanu na 31.12.2024 r. podpisano umowy o łącznej wartości dofinansowania ok. 56,8 mln EUR. Oznacza to wykorzystanie alokacji Priorytetu na poziomie ok. 41%. Planowane jest przeprowadzenie kolejnych naborów w ramach powyższych Działań.

Działania realizowane w Prioryecie 4, dotyczące zapewnienia niezbędnych połączeń do TEN-T, wsparcia transportu bezemisyjnego, rozwoju infrastruktury publicznego transportu zbiorowego oraz transportu multimodalnego, a także poprawy bezpieczeństwa transportu - są zgodne z zaleceniami Rady dotyczącymi kontynuacji zaplanowanych priorytetów, zwracając szczególną uwagę na:

- poprawę dostępności transportu publicznego,
- poprawę bezpieczeństwa transportu,
- odejście od węgla,
- przyspieszenie transformacji ekologicznej, produkcji czystej energii oraz zerowej emisji netto technologie wytwarzania i zmniejszania zużycia energii oraz zanieczyszczenia powietrza.

Biorąc pod uwagę powyższe, planuje się utrzymanie kwoty elastyczności w Prioryecie 4.

PRIORYTET 5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU SPOŁECZNEGO

Na realizację Priorytetu 5. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 104,5 mln EUR.

W ramach Priorytetu 5. planuje się utrzymanie kwoty elastyczności, która wynosi 16,8 mln EUR.

W ramach Priorytetu 5. realizowane są cztery Działania:

(RSO 4.2) - Działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna – alokacja 24 mln EUR

W ramach działania przeprowadzono do tej pory 3 nabory na łączną kwotę 95,8 mln PLN co stanowi 94% alokacji ogółem przeznaczonej na działanie. Nabory dotyczyły projektów w zakresie inwestycji w infrastrukturę edukacji przedszkolnej oraz szkolnictwa zawodowego/ustawicznego. Na chwilę obecną podpisano 14 umów o dofinansowanie na kwotę ponad 27 mln PLN.

(RSO 4.3) - Działanie 5.2 Infrastruktura społeczna – alokacja 11,5 mln EUR

Aktualnie zakończył się (07.01.2025) nabór na projekty dotyczące inwestycji w mieszkania społeczne rozumiane jako mieszkalnictwo wspomagane (treningowe i wspierane). Kwota przeznaczona na nabór wynosiła ponad 21 mln PLN co stanowi 44% dostępnej alokacji Działania. W ramach zakończonego naboru wpłynęły 3 wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania ze środków EFRR 11 mln PLN.

(RSO 4.5) - Działanie 5.3 Infrastruktura zdrowotna – alokacja 46 mln EUR

Przeważająca część alokacji Działania dedykowana jest na realizację projektów ujętych w Kontrakcie Programowym, poza projektami ujętymi w KP w Działaniu realizowane będzie wsparcie POZ.

Pierwszy nabór planowany jest w lutym 2025 r. - dla projektu niekonkurencyjnych z zakresu infrastruktury zdrowotnej (Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, budżet przewidziany na dofinansowanie tego projektu wynosi ponad 18 mln PLN). W 2025 roku planowane są także nabory dla projektów strategicznych dla rozwoju województwa świętokrzyskiego:

- Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach
- Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze;
- Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy.

(RSO 4.6) - Działanie 5.4 Infrastruktura w kulturze i turystyce – 23 mln EUR

W grudniu 2024 r. zakończył się nabór dla projektu niekonkurencyjnego – Europejskiego Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie, kwota przeznaczona na nabór wyniosła ok. 7 mln PLN. W II kwartale 2025 r. planowany jest nabór konkurencyjny dla projektów dot. ochrony, rozwoju i promowania dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury. Planowana kwota dofinansowania w ramach tego naboru wynosić będzie ponad 38 mln PLN (ok. 9 mln EUR).

Wszelkie działania prowadzone przez IZ FEŚ 2021-2027 mające na celu ogłaszanie kolejnych naborów, podpisywanie umów oraz rozliczanie wniosków o płatność, przyczyniają się do przyspieszenia wdrażania programów polityki spójności (CSR 2) w tym także do realizacji Celu polityki 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych. Działania realizowane w Priorytecie przyczyniają się do zwiększania dostępności m.in. do usług opieki nad dziećmi, opieki społecznej, edukacji. Alokacja Priorytetu 5. jest niewielka w porównaniu do potrzeb, stąd w celu uzyskania zamierzonych celów pozostawienie kwoty elastyczności w tym Priorytecie jest niezbędne dla jego właściwej realizacji.

PRIORYTET 6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WSPÓLNOT LOKALNYCH

Na realizację Priorytetu 6. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności **145 160 862 EUR**. Nie planuje się zmian kwoty elastyczności, utrzymuje się kwotę 23 378 504 EUR.

Województwo świętokrzyskie zajmuje szczególne miejsce na mapie geograficznej, jak i gospodarczej Polski, stanowi jednak przykład regionu problemowego. Głównym wyznacznikiem jest niski poziom konkurencyjności i intensyfikacja niekorzystnych tendencji demograficznych: (znaczny spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa) czy niski udział nakładów finansowych na działania z zakresu B+R.

Nieodczynnym elementem przyspieszającym rozwój regionu świętokrzyskiego jak i podnoszenia jakości życia mieszkańców jest wsparcie finansowe ze środków UE.

Niwelowanie nadal występujących ograniczeń jest możliwe dzięki inwestycjom w rozwój kluczowych dziedzin regionalnej gospodarki, m.in. turystyki czy wzmacniania lokalnych/regionalnych potencjałów. Równoważenie procesów związanych z występującymi w regionie dysproporcjami jest możliwe właśnie dzięki działaniom realizowanym głównie w Prioryecie 6., z wykorzystaniem odpowiednich dla obszaru instrumentów terytorialnych w postaci ZIT, IIT czy RLKS.

Dotychczas zrealizowane wsparcie, w tym ze środków perspektywy 2014 - 2020 umożliwiło jedynie częściową realizację działań na obszarach problemowych, dlatego dostrzega się konieczność dalszego wsparcia.

Kluczowym elementem dalszego wzmacniania rozwoju ww. obszarów jest przede wszystkim fakt, iż w stosunku do początkowych założeń liczba obszarów strategicznej interwencji nie zmniejszyła się, co może świadczyć o ciągłym wpływie negatywnych czynników gospodarczych oraz społecznych na tych terenach.

Należy zaznaczyć, iż z powodu długiego procesu powstawania i zatwierdzania Strategii ZIT, a także niskiego poziomu gotowości inwestycji do realizacji, pierwsze nabory w Prioryecie 6 ogłoszono pod koniec października 2024 r. – z planowanym, terminem zakończenia 31.12.2024 r.

- 4 nabory konkursowe w ramach Działania 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT),
- 1 nabór niekonkurencyjny z Działania 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie) – nabór zakończony w styczniu 2025 r.

Ogłoszono już również pierwszy nabór z Działania 6.2 Rewitalizacja miast z dofinansowaniem UE ponad 8,3 mln EUR, tj. ok. 35 mln PLN.

Na koniec listopada br. alokacja ogłoszonych naborów wyniosła ponad 50% alokacji Priorytetu.

Z uwagi na formułę realizacji Priorytetu 6., nie ma podstaw do realokowania kwoty elastyczności do innego Priorytetu.

PRIORYTET 11. POMOC TECHNICZNA (EFRR)

W zakresie Pomocy Technicznej finansowanej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zaplanowano kwotę elastyczności w wysokości 6 756 208 EUR. Sumarycznie na realizację zadań z tego zakresu przewidziano w programie kwotę 41 950 375 EUR, co jest zgodne z założeniami przyjętymi w art. 5 Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego. W ramach niniejszego zadania ogłoszono trzy nabory wniosków, a ich łączny budżet wyniósł 185 642 998 PLN. Podpisano trzy decyzje o dofinansowaniu projektu na kwotę 151 211 739 PLN co stanowi wyczerpanie kwoty alokacji (bez kwoty elastyczności). Pozostała część alokacji Priorytetu zostanie zakontraktowana po zakończeniu przeglądu śródkresowego. Z uwagi na przeznaczenie

środków PT, pozostawianie kwoty elastyczności w zaplanowanej wysokości jest niezbędne dla zabezpieczenia wdrażania Programu.

Część Programu finansowana z EFS+:

Kwoty elastyczności dla Priorytetów finansowanych z EFS+ obrazuje poniższa tabela:

Priorytet	Kwoty elastyczności w EUR		
	Aktualna	Planowana zmiana	Aktualna
Priorytet 7. Zdrowi i aktywni zawodowo	6 113 386		6 113 386
Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia	11 836 327	+ 2 009 036	13 845 363
Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne	21 398 066	- 2 009 036	19 389 030
Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy	23 228 943		23 228 943
Priorytet 12. Pomoc Techniczna (EFS+)	2 631 590		2 631 590

PRIORYTET 7. ZDROWI I AKTYWNI ZAWODOWO

Na realizację Priorytetu 7. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności **32 914 693 EUR**.

W ramach Priorytetu 7. nie planuje się zmian kwoty elastyczności (utrzymana kwota elastyczności wynosi 6 113 386 EUR).

W Priorytecie 7. wyodrębniono dwa działania dot. wsparcia zdrowotnego mieszkańców województwa świętokrzyskiego aktywnych zawodowo oraz programów rehabilitacyjnych ułatwiających powrót na rynek pracy.

Dotychczas w ramach pierwszego Działania 7.1 Wsparcie zdrowotne świętokrzyskich pracowników (ESO 4.4) ogłoszono 3 nabory, na które wpłynęło 134 wnioski o dofinansowanie projektów. Do końca 2024 r. podpisano 25 umów, w których wkład UE przekroczył 84,5 mln PLN.

W lutym 2025 r. ogłoszony został nabór na wdrożenie Regionalnego Programu Zdrowotnego w zakresie rehabilitacji onkologicznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Ze względu na fakt, że świętokrzyski rynek pracy silnie odczuwa skutki procesów demograficznych, w wyniku których ubytki ludności oraz niekorzystne zmiany struktury wiekowej mieszkańców, przebiegają z większym natężeniem niż w innych regionach, powoduje to zmniejszanie się zasobów siły roboczej na rynku pracy. Biorąc pod uwagę powyższe, nadal widzimy potrzebę wspierania pracowników oraz stworzenia warunków umożliwiających im jak najdłuższą aktywność na rynku pracy i dlatego nie planujemy zmian alokacji w Priorytecie 7.

PRIORYTET 8. EDUKACJA NA WSZYSTKICH ETAPACH ŻYCIA

Na realizację Priorytetu 8. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 72 141 098 EUR.

W ramach Priorytetu 8. planuje się nieznaczne zwiększenie kwoty elastyczności o 2 009 036 EUR, kwota po zwiększeniu wyniesie 13 845 363 EUR. Środki zostaną realokowane w celu ESO4.6 (f) w ramach Działania 8.1 *Wsparcie edukacji przedszkolnej*, co pozwoli na niwelowanie różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi oraz poprawę wartości końcowej wskaźnika rzeczowego.

W Priorytecie 8. wyodrębniono 5 działań dotyczących wsparcia edukacji na każdym etapie życia, począwszy od przedszkola, przez szkołę podstawową, ponadpodstawową, a na wsparciu edukacji osób dorosłych kończąc. Dotychczas w ramach Priorytetu ogłoszonych zostało 21 naborów, na które wpłynęło 571 wniosków o dofinansowanie projektów. Do końca 2024 r. zostało podpisanych 145 umów, na które przeznaczono 180 mln PLN wkładu UE.

Natomiast w ramach Działania 8.1 Wsparcie edukacji przedszkolnej, pomimo wykorzystania 100% alokacji, wskaźnik: „Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego” nie został osiągnięty. W związku z czym IZ proponuje przeznaczenie większej kwoty środków na realizację celu szczegółowego (f).

Zwiększona kwota będzie przesunięta z Priorytetu 9., Działania 9.3. Aktywna integracja społeczna i zawodowa obywateli państw trzecich (ESO4.9 (i)), w ramach którego IZ osiągnęła już planowaną do wykonania wartość końcową wskaźnika: „Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie”.

PRIORYTET 9. USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

Na realizację Priorytetu 9. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 132 540 142 EUR.

W ramach Priorytetu 9. planuje się zmniejszenie kwoty elastyczności o 2 009 036 EUR, kwota po zmniejszeniu wyniesie 19 389 030 EUR. Środki zostaną realokowane z celu ESO4.9 (i) z Działania 9.3 Aktywna integracja społeczna i zawodowa obywateli państw trzecich w związku z osiągnięciem zakładanego w programie wskaźnika rzeczowego „Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie”. W ramach ogłoszonego naboru, na który przeznaczono 9,2 mln PLN wkładu UE, został osiągnięty cel pośredni na poziomie ponad 1 130% (zakładana wartość docelowa wskaźnika produktu w podpisanych umowach stanowi 312% celu końcowego). Ponadto, z danych dostępnych na stronie internetowej www.migracje.gov.pl wynika, że w województwie świętokrzyskim sytuacja się ustabilizowała i w 2023 r. w naszym regionie przebywało najmniej cudzoziemców w całym kraju.

W Priorytecie 9. wyodrębniono 6 działań, których realizacja przyczyni się do zwiększenia dostępności usług społecznych i zdrowotnych dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Dotychczas w ramach Priorytetu ogłoszono 15 naborów, na które wpłynęło 285 wniosków o dofinansowanie projektów. Pozwoliło to podpisać 85 umów na 325,7 mln PLN wkładu UE.

Ponieważ w naszym regionie odnotowujemy systematyczny wzrost udziału osób starszych w populacji i wzrost liczby osób, które otrzymały pomoc społeczną z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności, priorytetem dla województwa jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości, przystępnych cenowo i dostępnych usług długoterminowej opieki środowiskowej, przy jednoczesnej poprawie warunków pracy i równowagi między życiem prywatnym, a zawodowym opiekunów. Nieznaczne zmniejszenie alokacji nie wpłynie negatywnie na realizację pozostałych działań Priorytetu 9.

PRIORYTET 10. AKTYWNI NA RYNKU PRACY

Na realizację Priorytetu 10. przeznaczono łącznie z kwotą elastyczności 150 857 257 EUR.

W ramach Priorytetu 10. nie planuje się zmian kwoty elastyczności i utrzymuje się kwotę 23 228 943 EUR. Nastąpiły jedynie przesunięcia pomiędzy poszczególnymi działaniami (z wyłączeniem projektów PUP/MUP w ramach Działania 10.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy (ESO 4.1 (a)), BUR - Działania 10.6 – Konkurencyjne kadry świętokrzyskich pracodawców i przedsiębiorstw (ESO 4.4 (d)) i 10.9 – Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób dorosłych w regionie (ESO4.7 (g)) i Działania 10.11 – Wsparcie osób powracających z zagranicy – EURES (ESO4.2 (b)). Utrzymanie zaplanowanej kwoty elastyczności jest zgodnie z Zaleceniem CSR nr 3, które dotyczy podjęcia działań na rzecz zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy grup defaworyzowanych, w tym poprzez poprawę jakości domowej i środowiskowej formalnej opieki długoterminowej oraz dostępu do takiej opieki.

W ramach Priorytetu ogłoszono 13 naborów, w ramach których wpłynęło 184 wnioski o dofinansowanie projektów. Podpisano 80 umów, co pozwoliło zakontraktować 247,2 mln PLN ze środków UE.

W Priorytecie 10. wyodrębniono 11 działań polegających między innymi na wspieraniu i aktywizowaniu:

- osób bezrobotnych, w tym w szczególności osób długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób po 55 roku życia, osób z niskimi kwalifikacjami oraz osób w wieku 18-29 lat,
- kobiet powracających na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki nad dzieckiem do lat 3 lub osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- osób zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawcy lub zagrożonych zwolnieniem,
- osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych lub pracujących w ramach umów cywilnoprawnych,
- osób ubogich pracujących.

Każda z wymienionych grup docelowych wymaga pomocy i wsparcia na rynku pracy. Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na koniec listopada 2024 r. osiągnęła poziom 7,4%, dla porównania w Polsce wyniosła 5,0%. Świętokrzyski rynek pracy odczuwa skutki procesów demograficznych, w wyniku których ubytki ludności oraz niekorzystne zmiany struktury wiekowej mieszkańców przebiegają z większym natężeniem niż w innych regionach. Proces starzenia się mieszkańców regionu, związany przede wszystkim z trendem wydłużającego się czasu życia i niskim współczynnikiem dzietności, determinuje potrzebę wspierania pracowników oraz tworzenia warunków umożliwiających im jak najdłuższą aktywność na rynku pracy.

Problemem jest również trudna sytuacja kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem lub osobą wymagającą wsparcia. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat sytuacja kobiet poprawiła się, jednak w sposób bardzo powolny. Uwagę zwraca fakt, że ponad 27% z wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych kobiet stanowią te, które w ogóle nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Kobiety również rzadziej niż mężczyźni podejmują pracę oraz mniej zarabiają (skorygowana luka płacowa jest dużo większa od nieskorygowanej, którą podaje EUROSTAT, GUS). Potwierdza to konieczność podejmowania większych wysiłków na rzecz kobiet, by umożliwić im powrót na rynek pracy.

Na koniec czerwca 2024 r. w rejestrach urzędów pracy z terenu województwa świętokrzyskiego pozostawało blisko 1 200 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (z miesiąca na miesiąc napływ bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy jest wyższy niż ich odpływ wynikający z podjęcia pracy). Na etapie programowania działań w ramach FEŚ 2021-2027 zaplanowano realizację Działania 10.7 dedykowanego osobom, które utraciły zatrudnienie z przyczyn leżących po stronie pracodawców lub były zagrożone zwolnieniem (ESO 4.4 (d)). Wynikało to z faktu

rosnącej inflacji oraz sytuacji w Ukrainie, które miały wpływ na sytuację finansową świętokrzyskich firm. Zaplanowana alokacja na poziomie 3 000 000 EUR (EFS) została w całości wykorzystana, jednak ze względu na utrzymujące się negatywne skutki inflacji oraz działania wojenne za wschodnią granicą, istnieje uzasadniona potrzeba dalszego wsparcia osób zagrożonych utratą pracy oraz zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawców.

Niepokojącym zjawiskiem na rynku pracy jest również wzrost ubóstwa wśród osób pracujących, a Polska należy do krajów, w których zagrożenie ubóstwem jest wysokie w porównaniu do innych krajów Unii Europejskiej. Najbardziej zagrożone ubóstwem są osoby zatrudnione na niepełny etat oraz umowy terminowe (pracujący w niepełnym wymiarze byli ponad dwukrotnie bardziej narażeni w porównaniu do osób zatrudnionych na cały etat). Niestabilne formy zatrudnienia (w oparciu o umowy krótkoterminowe i cywilno-prawne) są jednym z większych problemów świętokrzyskiego rynku pracy. Praca w ramach tych umów charakteryzuje się zazwyczaj niską płacą, brakiem możliwości awansu i rozwoju zawodowego, a w efekcie może prowadzić do bezrobocia, bierności zawodowej i ubóstwa. Szczególnie trudna jest sytuacja osób zatrudnionych w oparciu o umowy cywilno-prawne, które w przypadku pogorszenia się sytuacji na rynku pracy są w pierwszej kolejności zagrożone zwolnieniami. W Polsce w dalszym ciągu występuje nierównowaga w dostępie do stabilnych form zatrudnienia, a nasz kraj posiada najwyższy odsetek pracy na umowach nietrwałych spośród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

W 2022 r. w województwie świętokrzyskim wartość wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wyniosła 17 na 1 000 mieszkańców, tym samym świętokrzyskie znalazło się w czołówce województw, których mieszkańcy najczęściej korzystają z pomocy społecznej (sytuacja jest gorsza jedynie w warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim).

Potwierdza to konieczność objęcia wsparciem, ułatwiającym przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia, jak największej liczby osób.

PRIORYTET 11. POMOC TECHNICZNA EFS+

W zakresie Pomocy Technicznej finansowanej z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus zaplanowano kwotę elastyczności w wysokości 2 631 590 EUR. Sumarycznie na realizację zadań z tego zakresu przewidziano w programie kwotę 16 406 810 EUR, co jest zgodne z założeniami przyjętymi w art. 5 Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego. W ramach niniejszego zadania ogłoszono jeden nabór w trybie niekonkurencyjnym. Budżet naboru wynosił 72 605 058 PLN. Podpisana została decyzja o dofinansowanie jednego projektu na kwotę 59 185 233 PLN co w pełni wyczerpuje alokację Działania (bez kwoty elastyczności).

Pozostała część alokacji Priorytetu zostanie zakontraktowana po zakończeniu przeglądu śródkresowego. Z uwagi na przeznaczenie środków PT, pozostawianie kwoty elastyczności w zaplanowanej wysokości jest niezbędne dla zabezpieczenia wdrażania Programu.

W Sprawozdaniu krajowym na 2024 r., wskazano również, aby w ramach przeglądu śródkresowego wziąć pod uwagę obszary, w których zwiększenie środków może być uzasadnione (trzeci akapit boxu 4). Mowa tu o wsparciu uchodźców z Ukrainy, systemie wsparcia dla osób niebędących uchodźcami, a także wszechstronnej integracji z obywatelami państw UE.

Polska mogłaby również skorzystać z możliwości, jakie stwarza Platforma "Technologie Strategiczne dla Europy" (STEP) w celu wsparcia transformacji gospodarki, zwłaszcza w zakresie czystych i zasobooszczędnych technologii.

W zakresie FEŚ 2021-2027, zarówno w przypadku EFRR jak i EFS+ nie planuje się realokacji kwot elastyczności na wskazane obszary, wsparcie skierowane na wzmacnianie wszechstronnej integracji na ten moment IZ ocenia jako wystarczające.

Analogicznie, po szczegółowej analizie, IZ nie widzi możliwości skorzystania z możliwości jakie daje STEP w zakresie programów perspektywy 2021- 2027.

2. Opis zmienionych lub nowych celów końcowych

Propozycje zmian celów końcowych:

PRIORYTET 1 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI

EFRR/FS.CP1.I:

WSKAŹNIKI PRODUKTU:

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO01 - *Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)* z 269 do 256 przedsiębiorstw.**

Wartości celu końcowego stanowi sumę dla wartości wskaźników RCO02 i RCO04. W związku z aktualizacją wartości docelowej wskaźnika RCO02 i RCO04 analogicznej zmianie podlega wartość docelowa wskaźnika RCO01.

- **zwiększenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO02 - *Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji* z 44 do 85 przedsiębiorstw**

Wsparcie MŚP w zakresie B+R:

W związku ze zmniejszeniem o 11 mln EUR (tj. ok 30%) alokacji środków przewidzianych na wsparcie badawczo rozwojowe dla przedsiębiorstw w ramach RSO.1.1 stosownej aktualizacji podlega wartość docelowa wskaźnika.

Szacuje się, że łącznie zrealizowanych może zostać 37 projektów w zakresie B+R dla przedsiębiorstw. Uwzględnić należy poziom powtarzających się MŚP, ze względu na konieczność monitorowania wskaźnika z pominięciem podwójnego liczenia tych samych podmiotów, dlatego też przyjęto, iż **31 MŚP** zostaną objęte wsparciem w zakresie B+R do 2029 r. (70% pierwotnej wartości wskaźnika).

Wsparcie MŚP poprzez proinnowacyjne usługi doradcze:

W związku ze zmianą koncepcji wdrażania wsparcia w postaci proinnowacyjnych usług doradczych dla MŚP, konieczna jest zmiana wskaźników RCO04 oraz RCO02. Pierwotnie MSP uwzględnione były we wsparciu niefinansowym w ramach wskaźnika RCO04. Aktualnie istnieje konieczność zmodyfikowania założeń szacowania, polegającą na „przesunięciu” **54 MŚP**, które zostaną objęte wsparciem doradczym (8 mln PLN - alokacja na usługi doradcze / 150 tys PLN - jednostkowe wsparcie dla MŚP) z RCO04 – MŚP objęte wsparciem niefinansowym do RCO02 – MŚP objęte wsparciem w formie dotacji.

łącznie wartość wskaźnika RCO02 to 31 + 54 = 85 MŚP.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO04 - *Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe* z 225 do 171 przedsiębiorstw**

Zgodnie z wyjaśnieniami powyżej dot. wsparcia dla MŚP w postaci proinnowacyjnych usług doradczych zmniejszeniu ulega o 54 liczba MŚP otrzymujących wsparcie niefinansowe, na rzecz zwiększenia liczby MŚP otrzymujących dotacje.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO10 - *Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi* z 10 do 8 przedsiębiorstw**

W związku z przedstawioną propozycją zmniejszenia łącznie o 11 mln EUR alokacji na wsparcie infrastruktury oraz prace badawczo-rozwojowe dla przedsiębiorstw (zmniejszenie środków na kodach 002 i 003), stosownej zmianie ulegają wskaźniki produktu, które odnoszą się do przedmiotowego wsparcia.

Mając na uwadze znaczenie korzyści z realizacji projektów badawczo-rozwojowych opartych na współpracy z jednostkami B+R, uwzględniając także wymogi co do aktywnego uczestnictwa we wspólnych projektach, złożono, iż aktywną współpracę zgodnie z definicją niniejszego wskaźnika podejmie min. 25 % MŚP objętych wsparciem w zakresie B+R (RCO01) tj. 31 MŚP x 25%.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu PLRO07 - *Liczba realizowanych projektów B+R z 46 do 39 przedsiębiorstw***

W związku z przedstawioną propozycją zmniejszenia łącznie o 11 mln EUR alokacji na wsparcie infrastruktury oraz prace badawczo-rozwojowe dla przedsiębiorstw (zmniejszenie środków na kodach 002 i 003), stosownej zmianie ulegają wskaźniki produktu, które odnoszą się do przedmiotowego wsparcia.

Szacuje się, że łącznie zrealizowanych może zostać 37 projektów B+R realizowanych przez MŚP oraz 2 projekty strategiczne.

WSKAŹNIKI REZULTATU:

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR01 *Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach z 113 do 83 przedsiębiorstw***

W związku ze zmniejszeniem o 11 mln EUR alokacji środków przewidzianych na wsparcie badawczo rozwojowe dla przedsiębiorstw w ramach RSO.1.1 stosownej aktualizacji podlega wartość docelowa wskaźnika.

Wskaźnik odnosi się do liczby wspartych MŚP (łącznie z powtarzającymi się projektami) – szacunek liczby wspartych MŚP w RCO02 tj. 37 MŚP x 2 EPC, oraz liczby EPC oszacowanych przez wnioskodawców projektów strategicznych (9 EPC), tj. łącznie 83 EPC.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR02 *Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe) z 27 880 000 EUR do 13 000 000 EUR.***

W związku ze zmniejszeniem o 11 mln EUR alokacji środków przewidzianych na wsparcie badawczo rozwojowe dla przedsiębiorstw w ramach RSO.1.1 stosownej aktualizacji podlega wartość docelowa wskaźnika.

Przyjęto, iż średnia wysokość dofinansowania dla MŚP może stanowić ok 66% wartości projektu, a zatem wartość inwestycji uzupełniających dla zmienionej alokacji dla projektów B+R przedsiębiorstw tj. 26 mln EUR, wyniesie 13 mln EUR.

Dodatkowo dokonano korekty wskaźnika w odniesieniu do wsparcia publicznej infrastruktury badawczej, z uwagi na fakt, że wkład własny projektu Głównego Urzędu Miar będzie pochodził w całości z właściwej części BP przypisanej do Głównego Urzędu Miar, nie jest zatem możliwe uznanie, że wkład odnoszący się do części wydatków w projekcie przypisanych GUM będzie spełniał przesłanki do uznania go za wkład prywatny realizujący wskaźnik.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR03 *Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe z 40 do 28***

W związku ze zmniejszeniem o 11 mln EUR (tj. ok 30%) alokacji środków przewidzianych na wsparcie badawczo rozwojowe dla przedsiębiorstw w ramach RSO.1.1 stosownej aktualizacji podlega wartość docelowa wskaźnika.

Założono, iż minimum 90% MŚP realizujących projekty B+R wprowadzi innowację produktową lub procesową (RCO02 – 31*90%), tj. 28.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR06 *Złożone wnioski patentowe* z 18 do 15**

W związku ze zmniejszeniem o 11 mln EUR alokacji środków przewidzianych na wsparcie badawczo rozwojowe dla przedsiębiorstw w ramach RSO.1.1 stosownej aktualizacji podlega wartość docelowa wskaźnika.

Wskaźnik odnosi się do liczby wspartych MŚP (łącznie z powtarzającymi się projektami) – szacunek liczby wspartych MŚP w RCO02 tj. 37 MŚP x 40%, tj. łącznie 15.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr ID	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.1	EFRR	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	59,00	~~269,00~~ 256,00
1	RSO1.1	EFRR	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	5,00	~~44,00~~ 85,00
1	RSO1.1	EFRR	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	54,00	~~225,00~~ 171,00
1	RSO1.1	EFRR	RCO10	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	przedsiębiorstwa	0,00	~~10,00~~ 8,00
1	RSO1.1	EFRR	PLRO07	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	7,00	~~46,00~~ 39,00

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami:

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych
1	RSO1.1	EFRR	RCR01	Miejsca pracy utworzone we	roczny EPC	0,00	2021	~~113,00~~ 83,00	CST2021

				wspieranych podmiotach					
1	RSO1.1	EFRR	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	~~27 880 000,00~~ 13 000 000,00	CST2021
1	RSO1.1	EFRR	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0,00	2021	~~40,00~~ 28,00	CST2021
1	RSO1.1	EFRR	RCR06	Złożone wnioski patentowe	zgłoszenia patentowe	0,00	2021	~~18,00~~ 15,00	CST2021

EFRR/FS.CP1.II: Bez zmian w zakresie wskaźników produktu i rezultatu.

EFRR/FS.CP1.III:

WSKAŹNIKI PRODUKTU

- zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO01 *Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)* z 1 170 do 1 131.

W związku z aktualizacją wartości docelowej wskaźnika RCO04 analogicznej zmianie podlega wartość docelowa wskaźnika RCO01.

- zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO04 *Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe* z 341 do 300.

W związku z faktem, iż wartość projektu dotyczącego wsparcia MŚP jest mniejsza niż pierwotnie planowano, stosownej aktualizacji podlega wartość docelowa wskaźnika.

Pierwotnie planowano, iż na przedmiotowe wsparcie przeznaczone będą środki w wysokości ok. 41 mln PLN. Przy aktualnej wartości projektu wynoszącej 33,6 mln PLN możliwe będzie wsparcie 300 niepowtarzających się przedsiębiorstw.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr ID	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.3	EFRR	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	121,00	~~1 170,00~~ 1 131,00
1	RSO1.3	EFRR	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	34,00	~~341,00~~ 300,00

PRIORYTET 2 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚRODOWISKA

W zakresie EFRR/FS.CP2.IV:

- **zwiększenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO28 - Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami z 110 ha do 900 tys. ha.**

Wartość wskaźnika oszacowano na podstawie danych dotyczących powierzchni objętej pożarami w 2020 r. na terenie woj. Wg danych GUS w 2020 r. pożary objęły teren 1 196 ha. W celu oszacowania wskaźnika przyjęto założenie dotyczące wpływu planowanej interwencji na ograniczenie przestrzenne pożarów w województwie o 10% zatem cel końcowy został oszacowany na poziomie 110 ha. Jako cel pośredni przyjęto wartość 11 ha.

Na potrzeby przeprowadzonego już z FEŚ 2021 – 2027 naboru przyjęto definicję wskaźnika z WLWK, z doprecyzowaniem w rozróżnieniu na jednostki OSP należące do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG) oraz do niego aspirujących.

Definicja przyjęta w naborze: Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami [ha] - powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami rozwiniętymi lub znacznie zmodernizowanymi w ramach projektów objętych wsparciem. Znaczna modernizacja odnosi się na przykład do nowych funkcji ochrony lub realizacji istniejących środków ochrony na większą skalę. W przypadku jednostek wpisanych do KSRG obszarem objętym działaniem jest teren powiatu (na terenie, którego ma siedzibę dana jednostka), natomiast dla OSP aspirującego do KSRG jest teren gminy, na terenie której ma siedzibę dana jednostka.

Przy czym na potrzeby agregowania wartości przedmiotowego wskaźnika w skali programu, powierzchnia danego powiatu/gminy będzie liczona jednokrotnie, aby nie prowadzić do dublowania danych. Ponadto w zależności od wielkości przeznaczonej alokacji, w wyniku realizacji projektów wartość docelowa wskaźnika może objąć całe województwo, którego powierzchnia wynosi 1,17 mln ha lub jego znaczną część.

- **zwiększenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR36 - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami ze 115 tys. osób do 800 tys. osób.**

Wartość docelowa wskaźnika w programie wynosi 115 000 osób, została oszacowana w oparciu o powierzchnię objętą środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami. Planowana do wsparcia powierzchnia 110 ha została przemnożona przez gęstość zaludnienia w województwie świętokrzyskim – 2 157 osób/km² (dane GUS z 2020 roku). Stąd szacunkowa liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami to 115 tysięcy osób.

Na potrzeby przeprowadzonego naboru przyjęto definicję z WLWK, z doprecyzowaniem w rozróżnieniu na jednostki OSP należące do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG) oraz do niego aspirujących.

Definicja przyjęta w naborze: *Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami [osoby]* - ludność mieszkająca na obszarach narażonych na ryzyko niekontrolowanych pożarów, na których podatność na takie pożary zmniejsza się w wyniku projektów objętych wsparciem. Wskaźnik obejmuje środki ochrony, które są wyraźnie zlokalizowane na obszarach wysokiego ryzyka i które bezpośrednio dotyczą zagrożeń związanych z niekontrolowanymi pożarami, w przeciwieństwie do bardziej ogólnych środków wdrażanych na poziomie krajowym lub regionalnym; Wartość bazowa dla wskaźnika = 0, wartość docelowa wskaźnika = liczba ludności na podstawie danych GUS z ewentualnym uwzględnieniem negatywnych trendów demograficznych. W przypadku jednostek wpisanych do KSRG docelową wartością wskaźnika będzie liczba ludności zamieszkująca teren powiatu (na terenie, którego ma siedzibę dana jednostka), natomiast dla OSP aspirującego do KSRG liczba ludności zamieszkująca teren gminy, na terenie której ma siedzibę dana jednostka.

Przy czym na potrzeby agregowania wartości przedmiotowego wskaźnika w skali programu, ludność danego powiatu/gminy będzie liczona jednokrotnie, aby nie prowadzić do dublowania danych. Ponadto w zależności od wielkości przeznaczonej alokacji, w wyniku realizacji projektów wartość docelowa wskaźnika może objąć całe województwo, którego ludność wynosi 1,17 mln osób lub jego znaczną część, skorygowana o negatywny trend demograficzny w województwie.

W oparciu o przyjętą metodologię proponuje się zmienić cel końcowy na 800 tys. osób.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu PLRO044 - *Pojemność obiektów małej retencji* z 3 000 tys. m³ do 1200 tys. m³.**

Wartość wskaźnika została oszacowana w oparciu o deklaracje potencjalnych beneficjentów co do realizacji projektów z zakresu małej retencji a także danych GUS dotyczących tego typu inwestycji realizowanych w województwie świętokrzyskim. Zgodnie z danymi ujętymi w GUS (wskaźniki dot. efektów rzeczowych i nakładów finansowych związanych z inwestycjami w obiekty małej retencji) w latach 2016-2021 na wykonanie obiektów małej retencji wodnej poniesiono nakłady 3,17 mln zł dzięki którym zwiększono pojemność obiektów małej retencji o ok. 476 tys. m³. W związku z powyższym średni koszt jednostkowy zwiększenia pojemności obiektów małej retencji o 1 m³ wyniósł wówczas ok. 7 zł. Biorąc pod uwagę powyższe oraz zakładając wzrost cen dotyczących usług i materiałów budowlanych obliczono, że zaplanowana alokacja wystarczy na realizację wskaźnika na poziomie ok. 3 mln m³. W związku z realizacją projektu dotyczącego zbiornika Bzin, który ostatecznie będzie realizowany ze środków krajowych konieczne jest urealnienie celu końcowego wskaźnika do wartości 1,2 mln m³, przy założeniu, że w FEŚ dopuszczone będzie wsparcie zbiorników wielofunkcyjnych.

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR035 - *Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej* z 40 000 osób do 16 000 osób.**

Wartość celu końcowego została oszacowana na podstawie Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego z listopada 2022 roku, w którym w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego znajdują się 53 gminy zagrożone powodziami. Łączna populacja niniejszych gmin to blisko 600 tysięcy mieszkańców. W celu oszacowania potencjalnej liczby ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej odcięto wartości skrajne oraz przyjęto założenie, że zagrożenie powodziowe dzięki środkom europejskim przeznaczonym na niniejsze działanie zostanie zmniejszone o ok. 10%. Na tej podstawie oszacowano cel końcowy na liczbę 40 000 osób. W związku z wnioskowaną zmianą wskaźnika produktu PLRO044 - Pojemność obiektów małej retencji, należy proporcjonalnie zmniejszyć wskaźnik rezultatu RCR035 - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej. IZ przeprowadziła już pierwszy nabór projektów na małą retencję, w ramach którego wpłynęło tylko 5 projektów dot. zbiorników małej retencji o łącznej pojemności zaledwie 113 595 m3. i liczbie ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej na poziomie 5 800 osób (trwa ocena projektów).

Powyższe potwierdza, że wartości docelowe dla obu wskaźników na obecnym poziomie będą niemożliwe do osiągnięcia.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr ID	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.IV	EFRR	RCO28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	hektary	11,00	~~110,00~~ 900 tys. ha
2	RSO2.IV	EFRR	PLRO044	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m3	0,00	~~3 000,00~~ 1 200,00

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr ID	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych
2	RSO2.4	EFRR	RCR35	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	0,00	0	~~40 000,00~~ 16 000,00	CST2021
2	RSO2.4	EFRR	RCR36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony	osoby	0,00	0	~~115 000,00~~ 00	CST2021

				przed niekontrolowanymi pożarami				800 000, 00	

PRIORYTET 3 FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA MOBILNOŚĆ MIEJSKĄ

Instytucja Zarządzająca FEŚ 2021-2027 obecnie nie planuje zmiany celów końcowych.

PRIORYTET 4 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA DOSTĘPNOŚCI ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W zakresie EFRR/FS.CP3.II

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR055 *Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg* - 55 336 190 do 41 502 142 pasażerokilometry/rok**

Na potrzeby szacowania wartości celu końcowego wskaźnika posłużono się metodologią wskazaną przez KE „Wsparcie metodologiczne wskaźników rezultatu EFRR i Funduszu Spójności w obszarze transportu po 2020 r.” JASPERS (2021): https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/evaluations/guidance/2021/transport-indicators/methods_support_indicators_post_2020_en.pdf. Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich w GPR 2020/2021 w woj. Świętokrzyskim wynosi 4 459 poj./dobę i jest nieco wyższy niż średnia krajowa; obłożenie pojazdów średnio wynosi od 1-3 osoby na pojazd - na potrzeby obliczenia wskaźnika przyjęto 2 osoby dla wszystkich typów pojazdów. CEL NA 2029 r. wynosi: $4459 \times 17 \text{ km} \times 2 \text{ osoby} \times 365 \text{ dni} = 55\,336\,190$ pasażerokilometry /rok. Dla wyliczenia celu końcowego przyjęto tę samą wartość ŚDRR, zakładając, że część ruchu z dróg przebudowanych lub modernizowanych zostanie przeniesiona na nowo wybudowane odcinki i sumarycznie nie nastąpi znaczące zwiększenie wartości średniego dobowego rocznego ruchu. Na etapie ogłaszania naborów zarekomendowano uśrednienie liczby pasażerów dla wszystkich typów pojazdów z 2 do 1,5 co zmniejszyło wartość celu końcowego wskaźnika. $4\,459 \times 17 \text{ km} \times 1,5 \text{ osoby} \times 365 \text{ dni} = 41\,502\,142$

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika rezultatu RCR056 *Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej* z 227 855 do 7 120 osobodni/rok**

Na potrzeby szacowania wartości celu końcowego wskaźnika wykorzystana została metodologia wskazana przez KE „Wsparcie metodologiczne wskaźników rezultatu EFRR i Funduszu Spójności w obszarze transportu po 2020 r.” JASPERS (2021):

Zgodnie z wzorem metodologii: $[(\text{odległość podstawowa: średnia prędkość podstawowa}) - (\text{odległość osiągnięta: średnia osiągnięta prędkość})] \times \text{obłożenie} \times \text{AADT (średni roczny ruch dobowy)} \times 365 \text{ dni} = \text{osobodni/rok}$.

- Sieć dróg wojewódzkich, która jest przyjmowana przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach liczy 1050,798 km (stan na 31.12.2021 r.),
- Założony w Programie wskaźnik pn. Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T wynosi 12 km,
- Sieć dróg wojewódzkich po wybudowaniu zaplanowanych odcinków dróg – 1062 km,
- średnia prędkość na istniejących drogach - 60 km/h,

- średnia prędkość osiągnięta po wybudowaniu nowych dróg - 80 km/h,
- średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich w GPR 2020/2021 w woj. Świętokrzyskim wynosi 4 459 poj./dobę,
- obłożenie pojazdów średnio wynosi od 1-3 osoby na pojazd - na potrzeby obliczenia wskaźnika przyjęto 2 osoby dla wszystkich typów pojazdów

Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej: $\{(1050/60) - [1062/((1050*60+12*80)/1050)]\} \times 2 \times 4\,459 \times 365 = (17,5 - 17,43) \times 2 \times 4\,459 \times 365 = 227\,855$.

W dokumencie metodologicznym pt. „Wsparcie metodologiczne wskaźników rezultatu EFRR i Funduszu Spójności w obszarze transportu po 2020 r.” JASPERS (2021) użytą jednostką miary jest pasażerogodzina/rok, natomiast według Listy Wskaźników Kluczowych stosowaną jednostką jest pasażerodzień/rok. Spowodowało to konieczność podzielenia wyliczonej wartości na 24. Ponadto uśredniono liczbę pasażerów dla wszystkich typów pojazdów z 2 osób do 1,5 co miało wpływ na ostatecznie zaproponowaną wartość wskaźnika.

Nowe wyliczenie oszczędności czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej: $\{(1050/60) - [1062/((1050*60+12*80)/1050)]\} \times 1,5 \times 4\,459 \times 365 = (17,5 - 17,43) \times 1,5 \times 4\,459 \times 365 = 170\,891 : 24h = 7\,120$ osobodni/rok

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr ID	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych
4	RSO3.2	EFRR	RCR 55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr/rok	16 275 350,00	2021	~~55 336 190,00~~ 41 502 142	CST2021
4	RSO3.2	EFRR	RCR 56	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodzień/rok	0,00	0	~~227 855~~ 7 120	CST2021

PRIORYTET 5 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU SPOŁECZNEGO

W zakresie EFRR/FS.CP4.III

- **zmniejszenie celu końcowego wskaźnika produktu RCO065. Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych z 462 do 50 osób.**

Do oszacowania celu końcowego wskaźnika Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych przyjęto średnią liczbę lokali socjalnych jakie powstały w wyniku realizacji analogicznego typu wsparcia w RPOWŚ 2014-2020. Z analizy danych wynika, iż średni koszt jednostkowy inwestycji wspierających infrastrukturę, w której realizowano usługi aktywizacji społeczno-zawodowej wyniósł 1 629 907 PLN. Na podstawie powyższych danych przyjęto, iż średni koszt wsparcia inwestycji w perspektywie 2021-2027, przy uwzględnieniu wzrostu cen materiałów i robót budowlanych średnio o 25% wyniesie 2 037 384 PLN.

Alokacja / koszt jednostkowy = (5 000 000 EUR) 22 700 000 PLN / 2 037 384 PLN =11 obiektów.

Średnia liczba lokali jaka powstała w wyniku realizacji projektów w perspektywie 2014-2020 wyniosła 10 lokali, przy założeniu, iż maksymalna liczba osób które mogą być zakwaterowane w mieszkaniu (ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ 1 z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych) to 7 osób. Wobec powyższego cel końcowy został oszacowany na poziomie 770 osób. Brak jest potencjału do realizacji inwestycji w analogicznej skali. Zakłada się, iż interwencje będą w znacznej mierze skupiać się na pojedynczych mieszkaniach stąd założono poziom realizacji wskaźnika 60%. tj. 462 osób.

W związku z niewielką alokacją tj. 5 mln euro przewidzianą na kategorię interwencji 126 Infrastruktura mieszkalnictwa Instytucja Zarządzająca dopuściła jedynie przebudowę, rozbudowę istniejących już obiektów, bez możliwości budowania nowych obiektów od podstaw. Jednocześnie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej liczba osób w mieszkaniu treningowym i wspomagającym od dnia 1 stycznia 2026r. nie może być wyższa niż 6. W poprzednim okresie 2014 - 2020 udało się wykonać 176 mieszkań dla 535 osób w ramach Działania 7.3 Infrastruktura społeczna (1 konkurs) oraz z Działania CARE 13.2 (2 konkursy) 47 mieszkań dla 117 uchodźców z Ukrainy. W związku z powyższym dostępne zasoby mieszkaniowe samorządów zostały zmodernizowane. Obecnie zainteresowanie konkursem na wsparcie mieszkań jest niewielkie proponuje się zmniejszenie wskaźnika z 462 na 50 osób.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	42,00	~~462,00~~ 50,00

W zakresie EFRR/FS.CP4.V usunięcie wskaźników:

Mimo przewidzianego w FEŚ jak element wsparcia wzmocnienie potencjału instytucji systemu pomocy i integracji społecznej na etapie wdrażania programu zdecydowano na położeniu pełnego akcentu na wciąż wymagające silnego wsparcia dofinansowanie POZ i AOS w związku z przekierowaniem świadczeń zdrowotnych z leczenia szpitalnego do AOS. Potrzeby te powodują, iż zaplanowana alokacja celu CP.4.V jest wciąż niewystarczająca, zdecydowano więc na rezygnację ze wsparcia

w obszarze opieki społecznej. Konsekwencją powyższego jest usunięcie wskaźnika produktu RCO70 i odpowiadającego mu wskaźnika rezultatu RCR74

- produktu RCO70 - Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania)

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO70	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania)	osoba/rok	605,00	6 678,00

- rezultatu RCR74 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej - wskaźniki te dot. infrastruktury społecznej nie zdrowotnej

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR74	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki społecznej	użytkownicy/rok	91,00	2021	604,00	EST2021

PRIORYTET 6 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WSPÓLNOT LOKALNYCH

W zakresie EFRR.CP5.I

- zmniejszenie wartości celu końcowego wskaźnika RCO114 *Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich* ze 1 000 000 do 200 000 metrów kwadratowych

Wartość docelową wskaźnika oszacowano w oparciu o koszty jednostkowe. Uwzględniono przy tym dostępne dane historyczne z realizacji RPOWŚ 2014-2020, OP 6 Rozwój miast, działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich. Koszt jednostkowy zrewitalizowanego obszaru

o powierzchni 1 ha w perspektywie 2014-2020 wyniósł 621 544,17 PLN, biorąc pod uwagę teren 9 zrewitalizowanych gmin adekwatnie do analogicznego obszaru w ramach celu szczegółowego 5(i) „obszary miejskie” perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Koszt jednostkowy w nowej perspektywie finansowej, po uwzględnieniu 50% wzrostu cen związanego z sytuacją rynkową, przy alokacji 25 000 000 EURO, tj. 111 250 000 PLN, wyniósł 932 316,25 PLN. Alokacja (krok 1) / koszt jednostkowy (krok 2) = 111 250 000 PLN / 932 316,25 PLN = 100 ha = 1 000 000 m².

Alokacja środków przewidzianych na rewitalizację obszarów miejskich wynosi 25 mln euro. W ramach tego Działania realizowany będzie projekt niekonkurencyjny miasta Kielce o dofinansowaniu z EFRR wynoszącym ponad 8,3 mln euro. Na podstawie identyfikacji projektu wiadomo, że powierzchnia objęta rewitalizacją przedmiotowego projektu wyniesie 1,5 ha tj. 15 000 metrów kwadratowych. W ramach pozostałej kwoty tj. 16,7 mln euro szacuje się, że możliwa będzie rewitalizacja ok. 18,5 ha. Wobec powyższego zachodni konieczność urealnienia wartości wskaźnika do 200 000 m².

- **zmniejszenie wartości wskaźnika produktu PLRO 146 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją z 100 do 20 ha.**

Wartość docelową wskaźnika oszacowano w oparciu o koszty jednostkowe. Uwzględniono przy tym dostępne dane historyczne z realizacji RPOWŚ 2014-2020, OP 6 Rozwój miast, działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich. Koszt jednostkowy zrewitalizowanego obszaru o powierzchni 1 ha w perspektywie 2014-2020 wyniósł 621 544,17 PLN, biorąc pod uwagę teren 9 zrewitalizowanych gmin adekwatnie do analogicznego obszaru w ramach celu szczegółowego 5(i) „obszary miejskie” perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Koszt jednostkowy w nowej perspektywie finansowej, po uwzględnieniu 50% wzrostu cen związanego z sytuacją rynkową, przy alokacji 25 000 000 EURO, tj. 111 250 000 PLN, wyniósł 932 316,25 PLN. Alokacja (krok 1) / koszt jednostkowy (krok 2) = 111 250 000 PLN / 932 316,25 PLN = 100 ha.

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacji poddane zostały większe miasta powiatowe w tym między innymi: Sandomierz, Starachowice, Końskie, Busko-Zdrój, Włoszczowa - w ramach, których rewitalizacji poddane zostały duże obszary, w tym parki miejskie, place miejskie, osiedla. Łącznie było to ponad 170 ha. W okresie 2021-2027 rewitalizacja będzie miała charakter punktowy, stąd też przy ograniczonym budżecie zakładane 100 ha nie będzie możliwe do osiągnięcia. Przedmiotowy wskaźnik jest niejako analogicznym do wskaźnika RCO114 i opierając się na analizie kosztów i planowanym do rewitalizacji obszarze zaproponowano urealnienie wartości do 20 ha.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO114	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	metry kwadratowe	0,00	~~1 000 000,00~~ 200 000
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej	PLRO146	Powierzchnia obszarów	ha	0,00	~~100,00~~

			rozwinie e		objętych rewitalizacją			20

W zakresie EFRR.CP5.II

- zmniejszenie wartości celu końcowego wskaźnika produktu PLRO 146 **Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją z 36 do 10 ha**

Wartość docelową wskaźnika, oszacowano w oparciu o koszty jednostkowe. Uwzględniono przy tym dostępne dane historyczne z realizacji RPOWŚ 2014-2020, OP 6 Rozwój miast, działania 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich. Koszt jednostkowy zrewitalizowanego obszaru o powierzchni 1 ha w perspektywie 2014-2020 wyniósł 663 011,46 PLN, biorąc pod uwagę teren 19 zrewitalizowanych gmin adekwatnie do analogicznego obszaru w ramach celu szczegółowego 5(ii) „obszary inne niż miejskie”, perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Koszt jednostkowy w nowej perspektywie finansowej, po uwzględnieniu 50% wzrostu cen związanego z sytuacją rynkową, przy alokacji 8 000 000 EURO, tj. 35 600 000 PLN, wyniósł 994 517,19 PLN. Z analizy danych wynika, że cel końcowy na 2029 rok dla wskaźnika ukształtował się na poziomie 36 hektarów. Alokacja środków przewidzianych na rewitalizację obszarów innych niż miejskich wynosi zaledwie 8 mln euro. Instytucja Zarządzająca planuje wyznaczyć maksymalną kwotę dofinansowania ok.1 mln euro na projekt. W związku z powyższym szacuje się, że w wyniku realizacji 8 projektów na obszarach wiejskich możliwe będzie osiągnięcie wskaźnika na poziomie ok. 10 ha.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,00	~~36,00~~ 10

PRIORYTET 7. Zdrowi i aktywni zawodowo

Instytucja Zarządzająca FEŚ 2021-2027 obecnie nie planuje zmiany celów końcowych.

PRIORYTET 8. Edukacja na wszystkich etapach życia

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.6 *Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami*

- PLFCO02 **Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego** – obniżenie wartości celu końcowego z 1 062 na 584 miejsca

W związku z zakontraktowaniem 70% alokacji na działania dotyczące wsparcia edukacji przedszkolnej (8.1), Instytucja Zarządzająca identyfikuje brak możliwości osiągnięcia założonego w programie wskaźnika produktu „Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego”.

Ogłosiliśmy dwa nabory, które przewidywały wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc przedszkolnych lub rozszerzenia oferty o zajęcia rozwijające jakość edukacji przedszkolnej. W naborach tych Wnioskodawcy wybierali głównie typ operacji dotyczący rozszerzenia oferty przedszkoli poprzez organizowanie dodatkowych zajęć w celu podniesienia jakości kształcenia. Pomimo zastosowania w konkursach kryterium premiującego (dodatkowe 15 punktów na 40 punktów premiujących możliwych do uzyskania), które miało na celu zachęcić do tworzenia nowych miejsc przedszkolnych, ten typ operacji wybrało jedynie 6 wnioskodawców (5 wnioskodawców na 54 w pierwszym naborze oraz 1 wnioskodawca na 48 w drugim naborze). W projektach tych zaplanowano łącznie utworzenie tylko 213 nowych miejsc przedszkolnych (w pierwszym naborze – 197, w drugim naborze – 16). To niewielka liczba w stosunku do wartości docelowej wskaźnika zaplanowanego w FEŚ 2021-2027, która wynosi 1 062 miejsc. Dodatkowo, w dofinansowanych projektach – w których tworzone są nowe miejsca wychowania przedszkolnego – średni koszt przypadający na utworzenie takiego miejsca aktualnie wynosi ponad 52 000 PLN, podczas gdy w Metodologii szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu FEŚ 2021-2027 do obliczenia wartości docelowej ww. wskaźnika, szacowanej od 55% alokacji na interwencję poświęconą edukacji przedszkolnej, przyjęto wartość utworzenia miejsca wychowania przedszkolnego na poziomie 26 151,64 PLN (już z założeniem wzrostu cen towarów i usług oraz wynagrodzeń). To również może mieć wpływ na ryzyko nieosiągnięcia wartości ww. wskaźnika. Zwiększenie kosztów tworzenia i utrzymania miejsc w przedszkolach i placówkach, niewątpliwie związane jest ze znacznym (wyższym niż przewidzianym w metodologii) wzrostem cen w 2023 r. Konieczne jest również zwrócenie uwagi na ograniczenie ryzyka inwestowania funduszy publicznych w tworzenie miejsc, które nie będą efektywnie wykorzystywane (z powodu niskiej liczby urodzeń dzieci).

Instytucja Zarządzająca podejmuje wszelkie działania w celu zwiększenia szans na realizację ww. wskaźnika. W kolejnym naborze, który został ogłoszony we wrześniu 2024 r. umożliwiliśmy realizowanie wyłącznie projektów, które będą miały na celu utworzenie nowych miejsc. W ramach tego naboru złożonych zostało 19 wniosków o dofinansowanie (w tych projektach średni koszt utworzenia miejsca to już ponad 66 tys. zł.). Projekty dopiero przejdą ocenę formalną i merytoryczną.

Jednak w sytuacji opisanej powyżej (m.in. niekorzystne dane statystyczne dotyczące urodzeń, znaczny wzrost kosztów utworzenia miejsca wychowania przedszkolnego), osiągnięcie wskaźnika mimo wszystko może być niemożliwe.

Ponieważ KE utrzymuje swoje stanowisko dotyczące pozostawienia wskaźnika na aktualnym poziomie, IZ widząc poważne zagrożenie nieosiągnięcia wartości wskaźnika w programie Zaproponowała realokację środków w celu zwiększenia alokacji na działanie dotyczące wsparcia edukacji przedszkolnej (8.1) Propozycja przesunięcia kwoty 6 000 000 euro z celu ESO4.8 (działanie 9.1) została przesłana do KE. Przesunięcie powyższej kwoty będzie skutkowało zmniejszeniem wartości docelowej wskaźnika produktu w celu ESO4.8 *Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie z 2 889 na 1 565 osób.*

Tabela 2: wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr ID	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)
8	ESO4.6	EFS+	PLEFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	340,00	4 872,00	nd
8	ESO4.6	EFS+	PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	szt.	410,00	1 062,00	584,00
8	ESO4.6	EFS+	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	12 548,00	41 165,00	nd
8	ESO4.6	EFS+	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	4 282,00	16 657,00	nd

- **PLEFCR03 Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki** – propozycja usunięcia wskaźnika rezultatu z programu – wskaźnik rezultatu długoterminowego usunięty z Listy Wskaźników Kluczowych 2021-2027– EFS+ w wyniku uwag zgłoszonych przez Instytucje Zarządzające co do niskiej wartości informacyjnej tego wskaźnika, wysokich kosztów prowadzenia ewaluacji, a także istotnych trudności organizacyjnych związanych z mierzaniem tego wskaźnika w ramach ewaluacji.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych
8	ESO4.6	EFS+	PLEFCR03	Liczba uczniów-szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki	osoby	56,00	2021	56,00	ewaluacja
8	ESO4.6	EFS+	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	90%	2021	70%	CST2021
8	ESO4.6	EFS+	PLFCR04	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu	szt.	98%	2020	98%	ewaluacja

PRIORYTET 9. Usługi społeczne i zdrowotne

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.9 Wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

- EECO13 **Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie** – zmiana wartości celu końcowego w wyniku zmiany w metodologii średniego koszu przypadającego na wsparcie jednego uczestnika – zmiana celu końcowego z 942 na 970 osób.

Przygotowując metodologię do oszacowania wartości docelowej wskaźnika, ze względu na brak realizacji tożsamego wsparcia w perspektywie finansowej 2014-2020, IZ do oszacowania kosztu przypadającego na uczestnika projektu posłużyła się danymi historycznymi z realizacji wsparcia w ramach PI 9i *Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie* – interwencji ściśle związanej z kompleksową aktywizacją społeczno-zawodową uczestników zgodnie z indywidualną ścieżką reintegracji. W założeniach metodologii nie zostało uwzględnione, że w ramach interwencji będą tworzone Centra Integracji Cudzoziemców, tj. placówki umożliwiające korzystanie z szerokiej gamy usług wg indywidualnych potrzeb uczestników, które obejmują m.in. pomoc prawną, socjalno-bytową, pomoc psychologiczną, poradnictwo w sprawach zatrudniania i zdobywania kwalifikacji, wsparcie w procesie nauki języka polskiego jak również szkolenia, warsztaty i spotkania mające na celu wspieranie procesu integracji społecznej i kulturowej obywateli państw trzecich, w ramach których koszt wsparcia osób jest mocno zróżnicowany. Część klientów CIC ma potrzebę skorzystać jedynie z krótkotrwałych, o niskim koszcie, form, np. z doradztwa/konsultacji w sprawach socjalno-bytowych, doradztwa psychologicznego, doradztwa zawodowego lub pomocy prawnej.

Ze względu na powyższe, błędne założenie wysokości wsparcia osób z krajów trzecich, IZ zgłasza propozycję zmiany założeń szacowania wskaźnika przez skorygowanie założonego kosztu przypadającego na uczestnika projektu, co wpłynie na wartość wskaźnika założonego w programie.

Tabela 2: Wskaźnik produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)
9	ESO4.9	EFS+	EECO13	Obywatele państw trzecich	osoby	189,00	942,00	970,00

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.11 *Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej*

- **PLKLCR02 Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej** – obniżenie wartości celu końcowego z 1 965 na 545 miejsc

Instytucja Zarządzająca identyfikuje brak możliwości osiągnięcia założonej w programie wartości wskaźnika rezultatu dot. utworzenia nowych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej w formie stacjonarnej.

Czynniki wpływające na brak możliwości osiągnięcia założonego celu końcowego:

- wyłączenie z szacowanego wskaźnika w porównaniu do perspektywy 2014-2020 osób świadczących usługi społeczne niestacjonarnie, w tym osób których wynagrodzenie jest finansowane ze środków projektu. Do wyliczenia kosztu jednostkowego na podstawie danych historycznych IZ przyjęła wartości osiągniętych w perspektywie 2014-2020 wskaźników: *Liczba*

utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich, opiekuńczych oraz usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych oraz Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług zdrowotnych – osiągnięte wartości nie zostały skorygowane o osoby świadczące usługi niestacjonarnie,

- b) znaczne ograniczenie potrzeby tworzenia nowych miejsc świadczenia usług w formie stacjonarnej ze względu na realizację tożsamych działań w perspektywie 2014-2020,
- c) ograniczenie możliwości finansowania na dotychczasowych warunkach tworzenia dziennych form usług opiekuńczych w postaci klubów seniora – możliwość realizacji wyłącznie kompleksowych projektów, które obowiązkowo będą łączyć usługi społeczne i zdrowotne.

Analiza podpisanych przez IZ umów o dofinansowanie projektów dotyczących świadczenia usług społecznych i zdrowotnych (w szczególności usług opiekuńczych i asystenckich), wskazuje na niewielkie zainteresowanie tworzeniem nowych miejsc stacjonarnego świadczenia tych usług (w 24 podpisanych umowach, na blisko 180 mln PLN dofinansowania UE (60% alokacji przeznaczonej na działanie), założono utworzenie tylko 231 miejsc świadczenia usług).

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Nowy cel końcowy (2029)
9	ESO4.11	EFS+	PLKLCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	szt.	1 777,00	2021	1 965,00	CST2021	545,00

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.12 *Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci*

- PLHILCR01 **Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu** – przyjęcie błędnego założenia przy wyborze wskaźnika rezultatu dla celu szczegółowego ESO4.12 (I) zaplanowanego do wdrożenia w ramach Priorytetu 9. Propozycja zastąpienia niniejszego wskaźnika wskaźnikiem PLKLCR06 **Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu**, który jest adekwatny do głównego celu interwencji, czyli wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Szacowana wartość wskaźnika – 1 177 sztuk.

IZ wybierając wskaźnik rezultatu „Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu” do monitorowania interwencji w ramach cs (I) w Priorytecie 9 błędnie założyła, że jest on na tyle uniwersalny, że może zostać zastosowany w odniesieniu do całej grupy docelowej zaplanowanej do objęcia wsparciem w ramach ww. celu. Na dalszym etapie wdrażania programu (etap zatwierdzania kryteriów dostępu) MFiPR zgłosiło uwagę odnośnie braku adekwatności zastosowania

w naborach dot. wspierania rodziny i pieczy zastępczej niniejszego wskaźnika rezultatu. W ramach Priorytetu 9 wspieranie rodziny i pieczy zastępczej stanowi główny cel interwencji cs (I).

Zgodnie ze stanowiskiem MFIPR wskaźnik „Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu” dotyczy wyłącznie wsparcia osób w kryzysie bezdomności oraz interwencji w zakresie aktywizacji społecznej osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, na które zaplanowano ok. 10% środków przeznaczonych na interwencję w cs (I) w ramach Priorytetu 9.

W Metodologii szacowania wartości docelowych dla programu założono, że wyrażony procentowo wskaźnik „Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu” odnosi się do całkowitej liczby osób objętych wsparciem w ramach celu. W związku z powyższym nie ma możliwości jego osiągnięcia, gdyż finalnie na jego realizację będzie miało wpływ jedynie 10% interwencji. W ramach ogłoszonych do tej pory naborów, zgodnie ze stanowiskiem MFIPR, projekty dot. wspierania rodziny i pieczy zastępczej nie zakładają realizacji wskaźnika „Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu”.

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.12	EFS+	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	78,00	2021	80,00	CST2021	
9	ESO4.12	EFS+	PLKLCR06	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	sztuki	4 028,00	2021	1 177,00	CST2021	

PRIORYTET 10. Aktywni na rynku pracy

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej*

Zmiany wartości końcowych wskaźników produktu i rezultatu podyktowane zostały:

- **zmniejszeniem alokacji na Działanie 10.02 i 10.03;**

W latach 2021-2023 poziom bezrobocia w województwie świętokrzyskim systematycznie się zmniejszał, szczególnie w grupie osób młodych do 30 roku życia, tj.:

- na koniec grudnia 2020 r. – 12 377 osób młodych (27,6% ogółu bezrobotnych),
- na koniec grudnia 2021 r. – 9 456 osób młodych (24,9% ogółu bezrobotnych),
- na koniec grudnia 2022 r. – 8 523 osoby młode (25,0% ogółu bezrobotnych).

Na koniec grudnia 2023 r. było 8 757 osób młodych, czyli o ok. 30,0% mniej niż na koniec grudnia 2020 r. – 12 377 osób). W tym samym czasie bezrobocie ogółem zmniejszyło się o ok. 28,2%. Aktualnie obserwowany jest dalszy spadek liczebności populacji młodych i ich udziału w bezrobociu – na koniec czerwca 2024 r. zarejestrowanych było jedynie 7 666 osób do 30 r.ż.

Biorąc pod uwagę fakt, że wskaźniki do programu FEŚ 2021-2027 ustalane były w 2022 r., kiedy poziom bezrobocia osób młodych był znaczenie wyższy niż obecnie (liczba bezrobotnych do 30 roku życia na koniec stycznia 2022 r. wynosiła 9 952 osoby, natomiast na koniec czerwca 2024 r. – 7 666 osób, tj. różnica w odpływie osób młodych bezrobotnych wyniosła 2 286 osób w ciągu zaledwie 2,5 roku), zasadnym jest dokonanie zmniejszenia alokacji na Działania 10.02 i 10.03 skierowanego do osób młodych i przesunięcie wsparcia do grup docelowych, które aktualnie potrzebują zintensyfikowanej pomocy.

OHP (jedyne Beneficjent działania 10.02) nie jest w stanie zrealizować działań na pierwotnie założoną kwotę alokacji, ponieważ nie zrekrutuje tak dużej liczby uczestników, jaka została planowana na etapie analizy wskaźników do działania. Na zmniejszenie alokacji (a tym samym wielkości grupy docelowej) w ramach Działania 10.02 wpływa fakt, że obecnie uczniowie OHP często nabywają praktyczne umiejętności w ramach umów o przygotowanie zawodowe, dlatego nie wpisują się w grupę docelową, jako osoby bezrobotne (w obecnie realizowanym projekcie uczestnikami są w 70% młode osoby pracujące). Ponadto po konsultacjach z OHP wynika, że rzeczywista liczba podopiecznych OHP jest dużo mniejsza niż pierwotnie zakładano (w obecnym projekcie na wniosek OHP została zmniejszona liczba uczestników projektu z 200 na 100 osób) i OHP planuje realizację wsparcia w kolejnych latach na podobną liczbę uczestników, tj. projekty, których okres realizacji wynosi 1 rok i będą skierowane dla około 100 osób/rocznie. Dlatego niezbędne jest przeniesienie około 85% alokacji na inne działania.

W przypadku Działania 10.03, poza wynikającym z poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy systematycznym spadkiem potencjalnej grupy docelowej, należy wziąć pod uwagę, że projekty w ramach inicjatywy ALMA mają bardziej złożony charakter od projektów tzw. standardowych i wymagają dużego zaangażowania kadry zarządzającej projektem oraz współpracy z partnerami

zagranicznymi. Ponadto grupę docelową stanowią osoby z grupy NEET, borykające się z wieloma problemami, które nierzadko pierwszy raz będą w ramach projektu aktywizowane zawodowo (a tym bardziej za granicą), co zniechęca Beneficjentów do składania wniosków o dofinansowanie. W innych województwach, w których wdrażane jest działanie ALMA, Beneficjenci mają problem z rekrutacją NEET do projektów. Dlatego IP prognozuje, że nie zostanie wydatkowana cała alokacja na działanie (aktualnie w naborze na ok. 31 mln zł, została zakontraktowana kwota ok. 16 mln zł z uwagi na małe zainteresowanie działaniem).

Po dokonaniu analizy możliwości wydatkowania środków w ramach Działania 10.03 zasadnym będzie przeprowadzenie jeszcze jednego naboru w 2025 r. z alokacją 20 mln PLN. Dlatego istnieje konieczność przeniesienia części środków (około 35%) na inne działania.

- **potrzebą skorygowania pierwotnie zastosowanej stawki udziału uczestnika w projekcie w ramach Działania 10.01, w przypadku której nie uwzględniono skutków inflacji, tak jak zostało to zrobione w pozostałych Działaniach**

W przyjętej na etapie szacowania wartości docelowych wskaźników, stawce udziału uczestnika w projekcie w ramach Działania 10.01, nie uwzględniono wzrostu cen towarów i usług oraz wynagrodzeń (tak jak zostało to skalkulowane w odniesieniu do innych działań, gdzie każdorazowo wskazaną stawkę zwiększono o 30%). W związku z korektą, pierwotnie zastosowana w Działaniu 10.01 stawka udziału uczestnika w projekcie, została zwiększona o 30%, czego efektem jest obniżenie poziomu wskaźników.

$$13\,375,59\text{ zł} \times 30\% = 4\,012,68\text{ zł}$$

$$13\,375,59\text{ zł} + 4\,012,68\text{ zł} = 17\,388,27\text{ zł}$$

Zasadność uwzględnienia 30% wzrostu kosztu jednostkowego przyjętego w ramach Działania 10.01 potwierdzają również projekty realizowane w roku 2023 i 2024, w których nastąpił wzrost m.in.: cen usług szkoleniowych, usług doradców zawodowych, pośredników pracy itd.

- **uwzględnieniem w metodologii szacowania wskaźników struktury podopiecznych Ochotniczego Hufca Pracy**

Podopieczni OHP uzupełniają wykształcenie ogólne na poziomie szkoły podstawowej, przyuczając się do wykonywania określonej pracy oraz kontynuują naukę w szkole branżowej I stopnia lub na kursach zawodowych w formie kursowej przygotowujących do egzaminu nadającego kwalifikacje zawodowe. Zatrudnienie i przygotowanie zawodowe uczestników OHP odbywa się na podstawie indywidualnych umów o pracę zawartych pomiędzy uczestnikiem OHP, a pracodawcą lub na warsztatach OHP (na zasadach dotyczących pracowników młodocianych). Dlatego podopiecznymi OHP są w około 70% młodociani pracujący, natomiast osoby młode bezrobotne mogą stanowić około 30%. Biorąc pod uwagę powyższe, szacuje się, że wśród 397 osób, które zostaną zaktywizowane w ramach Działania 10.02, jedynie 120 osób (397 x 30%) stanowić będą osoby bezrobotne. Rzeczywista liczba podopiecznych OHP jest dużo mniejsza niż pierwotnie zakładano.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)

10	ESO4.1	EFS+	EECO02	Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	osoby	6 602,00	33 012,00	23 011,00
10	ESO4.1	EFS+	EECO03	Długotrwale bezrobotni	osoby	2 971,00	14 855,00	10 355,00
10	ESO4.1	EFS+	EECO07	Osoby młode w wieku 18–29 lat	osoby	3 001,00	15 007,00	9 161,00
10	ESO4.1	EFS+	EECO08	Uczestnicy powyżej 54 lat	osoby	1 278,00	6 389,00	4 915,00
10	ESO4.1	EFS+	EECO12	Uczestnicy z niepełnosprawnościami	osoby	660,00	3 301,00	2 301,00
10	ESO4.1	EFS+	PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	1 452,00	7 260,00	5 585,00

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Nowy Cel końcowy (2029)	Źródło danych
10	ESO4.1	EFS+	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	4 860,00	2021	12 875,00	8 974,00	CST2021
10	ESO4.1	EFS+	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	16 839,00	2021	20 467,00	14 267,00	CST2021

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.2 *Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy*

Pierwotnie zastosowana stawka udziału uczestnika w projekcie w ramach Działania 10.04 nie uwzględniała skutków inflacji, co zostało skorygowane przy wykorzystaniu zwiększenia alokacji. Wzrost stawki udziału uczestnika w projekcie nie będzie miał wpływu na zmianę przyjętych pierwotnie wartości docelowych wskaźników. Zarówno wskaźniki produktu, jak i wskaźniki rezultatu pozostawiono na dotychczasowym poziomie.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.3 *Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu*

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach na etapie tworzenia programu FEŚ 2021-2027 zaplanował Działanie 10.05 dedykowane wyłącznie dla kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, na które przeznaczono kwotę 10 012 664 EUR. Wynikało to z trudnej sytuacji kobiet na świętokrzyskim rynku pracy, wyższego, niż w przypadku mężczyzn, poziomu bezrobocia kobiet oraz z trudności w ich powrocie na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem lub osobą wymagającą wsparcia. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat sytuacja kobiet poprawia się w sposób bardzo powolny, nadal utrzymuje się wysoki odsetek bezrobotnych kobiet do 30 roku życia, które stanowią ponad 54% ogółu bezrobotnych w tej kategorii wiekowej. Ponadto ponad 27% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych kobiet stanowią te, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Kobiety również stanowią mniejszą grupę wśród osób podejmujących pracę (49%).

Powyższe dane potwierdzają konieczność dalszego wsparcia tej grupy kobiet w ich skutecznym powrocie na rynek pracy, w związku z czym IP proponuje zwiększenie alokacji na Działanie 10.05 o kwotę 3 056 179,78 EUR (EFS), a tym samym zwiększenie wartości końcowej wskaźnika produktu.

Tabela 2: Wskaźnik produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)
10	ESO4.3	EFS+	PLCCO01	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie równości kobiet i mężczyzn	osoby	135,00	2 714,00	3 634,00

Wartość docelowa wskaźnika rezultatu została pozostawiona na przyjętym pierwotnie poziomie, tj. 60%.

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO4.4 *Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia*

Zmiany wartości końcowych wskaźników produktu EECO05 i PLDCO06 podyktowane zostały:

– **zwiększeniem alokacji na Działanie 10.07 i 10.08;**

Na etapie programowania działań w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 zaplanowano realizację Działania 10.07 dedykowanego osobom, które utraciły zatrudnienie z przyczyn leżących po stronie pracodawców lub były zagrożone zwolnieniem. Wynikało to z faktu rosnącej inflacji oraz sytuacji w Ukrainie, które nie pozostały bez wpływu na kondycję finansową świętokrzyskich firm. Zaplanowana alokacja na poziomie 3 000 000 EUR (EFS) została w całości wykorzystana w ramach jednego naboru, jednak w kontekście utrzymujących się negatywnych skutków inflacji oraz działań wojennych za naszą wschodnią granicą, istnieje uzasadniona potrzeba przeznaczenia dodatkowych środków na wsparcie osób zagrożonych utratą pracy oraz zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawców. IP proponuje zwiększenie alokacji na Działanie 10.07 o kwotę 2 156 398 EUR, co pozwoli na ogłoszenie kolejnych dwóch naborów, a tym samym utrzymanie płynnej pomocy na rzecz osób zwolnionych/zagrożonych utratą pracy do końca perspektywy finansowej 2021-2027.

Niestabilne formy zatrudnienia (w oparciu o umowy krótkoterminowe i cywilno-prawne) są jednym z większych problemów rynku pracy. Problem potwierdzają również informacje zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, z której wynika, że w Polsce w dalszym ciągu występuje nierównowaga w dostępie do stabilnych form zatrudnienia, a nasz kraj posiada najwyższy odsetek pracy na umowach nietrwałych spośród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Powyższe potwierdza konieczność zwiększenia alokacji na Działanie 10.08 o kwotę 1 910 112 EUR, co umożliwi objęcie większej liczby osób kompleksowym wsparciem ułatwiającym przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia.

– **potrzebą skorygowania pierwotnie zastosowanej stawki udziału uczestnika w projekcie w ramach Działania 10.07**

Pierwotnie na etapie szacowania wartości docelowych wskaźnika PLDCO06 przyjęto nieprawidłową stawkę udziału uczestnika w projekcie tj. stawkę obowiązującą w projektach realizowanych w perspektywie finansowej 2007-2013 (7 258,64zł/os.). Z uwagi na fakt, iż rodzaj proponowanego w ramach Działania 10.07 wsparcia jest zbieżny z instrumentami i usługami rynku pracy, wynikającymi z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/ustawy o wspieraniu zatrudnienia oraz aktów wykonawczych, przy ponownym wyliczaniu wartości wskaźnika uwzględniono stawkę aktywizacji osoby bezrobotnej tj. 10 154,30 zł ujętą w opracowaniu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy z września 2020 r. pn. „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2019 roku”, zwiększoną o 30% z uwagi na inflację (tak jak zostało to skalkulowane w odniesieniu do Działania 10.08, gdzie do szacowania wskaźnika posłużono się tą samą stawką opracowaną przez MRPiPS zwiększoną o 30%).

$$10\,154,30\text{ zł} \times 30\% = 3\,046,29\text{ zł}$$

$$10\,154,30\text{ zł} + 3\,046,29\text{ zł} = 13\,200,59\text{ zł/osobę}$$

Ponadto skorygowano wartość docelową wskaźnika rezultatu EECR03, ponieważ nie uwzględniała uczestników Działania 10.08.

Tabela 2: Wskaźniki produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)
10	ESO4.4	EFS+	EECO05	Osoby pracujące, w tym prowadzące działalność na własny rachunek	osoby	32,00	1 586,00	2 344,00
10	ESO4.4	EFS+	PLDCO06	Liczba osób objętych wsparciem z zakresu outplacementu	osoby	216,00	2 164,00	2 180,00

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	ESO4.4	EFS+	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	4 398,00	2021	8 656,00	10 531	CST2021	
10	ESO4.4	EFS+	EECR06	Uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy po upływie sześciu miesięcy	osoby	30%	2020	40%	Nie dotyczy	ewaluacja	

				od opuszczeniu programu							
10	ESO4.4	EFS+	PLDCR02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/ poprawy środowiska pracy podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	70%	2020	70%	Nie dotyczy	CST2021	

CEL SZCZEGÓŁOWY ESO.4.12 *Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci*

Końcowa wartość docelowa wskaźnika produktu została zmieniona z uwagi na zmianę wysokości alokacji. Zwiększenia alokacji na Działanie 10.10 o kwotę 1 910 112 EUR umożliwi objęcie większej liczby osób ubogich pracujących kompleksowym wsparciem mającym na celu poprawę ich sytuacji ekonomicznej.

Tabela 2: Wskaźnik produktu z wnioskowanymi zmianami

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)	Nowy cel końcowy (2029)
10	ESO4.12	EFS+	EECO01	Całkowita liczba uczestników	osoby	46,00	1 190,00	1 947,00

Wartość docelowa wskaźnika rezultatu została pozostawiona na przyjętym pierwotnie poziomie. tj. 70%.

3. Opis zmian, które nie wynikają z oceny przeglądu śródkresowego.

Zgodnie z Instrukcją - opis zmian programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 - 2027 zawarto w odrębnej tabeli (exel)

III. Zmieniony program

Załącznik do formularza jako plik WORD w trybie rejestruj zmiany.

IV. Uzasadnienie dla braku zmian w programie

Nie dotyczy programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027.

Program SFC2021 wspierany z EFRR (cel „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”), EFS+, Funduszu Spójności, FST i EFMRA – art. 21 ust. 3

CCI	2021PL16FFPR013
Tytuł w języku angielskim	European Funds for Świętokrzyskie 2021-2027
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	PL - Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027
Wersja	1.2
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	1 sty 2021
Kwalifikowalny do	31 gru 2029
Nr decyzji Komisji	C(2022)8862
Data decyzji Komisji	7 gru 2022
Regiony NUTS objęte programem	PL72 - Świętokrzyskie PL721 - Kielecki PL722 - Sandomiersko-jędrzejowski
Odnosny fundusz lub odnośne fundusze	EFRR EFS+
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne	2120
Tabela 1.....	3130
2. Priorytety.....	6563
2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna.....	6563
2.1.1. Priorytet: 1. Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki	6563
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)	6563
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	6563
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	6563
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	6866
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	6866
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	6967
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	6967
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	7068
2.1.1.1.2. Wskaźniki	7068
Tabela 2: Wskaźniki produktu	7068
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	7169
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	7169
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	7269
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	7370
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	7370
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	7370
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	7371
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR).....	7472
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	7472
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	7472
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	7674
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	7674
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	7775
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	7775
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	7876
2.1.1.1.2. Wskaźniki	7976
Tabela 2: Wskaźniki produktu	7977
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	7977

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	7977
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	7977
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	8078
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	8078
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	8078
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	8078
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)	8179
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	8179
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	8179
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	8381
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	8381
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	8482
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	8482
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	8583
2.1.1.1.2. Wskaźniki	8583
Tabela 2: Wskaźniki produktu	8583
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	8684
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	8684
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	8684
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	8784
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	8785
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	8785
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	8785
2.1.1. Priorytet: 2. Fundusze Europejskie dla środowiska	8886
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)	8886
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	8886
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	8886
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	9088
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	9189
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	9189
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	9290
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	9290
2.1.1.1.2. Wskaźniki	9391

Tabela 2: Wskaźniki produktu	9391
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	9391
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	9492
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	9492
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	9492
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	9593
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	9593
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	9593
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR).....	9694
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	9694
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	9694
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	9896
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	9896
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	9997
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	9997
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	10098
2.1.1.1.1.2. Wskaźniki	10098
Tabela 2: Wskaźniki produktu	10098
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	10098
2.1.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	10199
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	10199
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	10199
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	102400
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	102400
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	102400
2.1.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR).....	103401
2.1.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	103401
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	103401
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	105403
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	105403
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	106404
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	106404

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii)	
rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>107105</u>
2.1.1.1.2. Wskaźniki	<u>107105</u>
Tabela 2: Wskaźniki produktu	<u>107105</u>
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	<u>107105</u>
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	
.....	<u>108106</u>
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	<u>108106</u>
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	<u>108106</u>
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	<u>108106</u>
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	<u>109107</u>
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu	
Spójności i FST	<u>109107</u>
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki	
wodnej (EFRR)	<u>110108</u>
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	<u>110108</u>
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych	
przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	<u>110108</u>
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych	
przepisów:	<u>112109</u>
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22	
ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w	
sprawie EFS+	<u>112110</u>
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego	
wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie	
wspólnych przepisów	<u>112110</u>
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi)	
rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>113111</u>
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii)	
rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>113111</u>
2.1.1.1.2. Wskaźniki	<u>114112</u>
Tabela 2: Wskaźniki produktu	<u>114112</u>
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	<u>114112</u>
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	
.....	<u>114112</u>
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	<u>115112</u>
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	<u>115113</u>
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	<u>115113</u>
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	<u>115113</u>
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu	
Spójności i FST	<u>116113</u>
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu	
zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR).....	<u>117115</u>
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	<u>117115</u>
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych	
przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	<u>117115</u>
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych	
przepisów:	<u>119116</u>
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22	
ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w	
sprawie EFS+	<u>119117</u>
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego	
wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie	
wspólnych przepisów	<u>120117</u>

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	120118
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	120118
2.1.1.1.2. Wskaźniki	121119
Tabela 2: Wskaźniki produktu	121119
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	121119
2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	122120
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	122120
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	122120
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	123121
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	123121
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	123121
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)	124122
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	124122
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	124122
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	126124
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	126124
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	127125
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	127125
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	128126
2.1.1.1.2. Wskaźniki	128126
Tabela 2: Wskaźniki produktu	128126
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	128126
2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	129127
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	129127
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	129127
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	129127
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	130127
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	130128
2.1.1. Priorytet: 3. Fundusze Europejskie na mobilność miejską (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności).....	131129
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)	131129
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	131129
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	131129
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	133131

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	133131
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	134132
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	134132
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	135133
2.1.1.1.2. Wskaźniki	135133
Tabela 2: Wskaźniki produktu	135133
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	136134
2.1.1.1.3. Indykatory podziału zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	136134
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	136134
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania	137135
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	137135
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	137135
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	137135
2.1.1.1. Priorytet: 4. Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego	139137
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)	139137
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	139137
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	139137
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	141139
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	141139
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	142140
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	142140
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	143141
2.1.1.1.1.2. Wskaźniki	143141
Tabela 2: Wskaźniki produktu	143141
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	144141
2.1.1.1.1.3. Indykatory podziału zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	144142
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	144142
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania	145143
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	145143
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	145143
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	145143
2.1.1.1. Priorytet: 5. Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego	147144
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe	

życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR).....	147144
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	147144
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	147144
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	149146
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	149146
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	150147
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	150147
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	151148
2.1.1.1.2. Wskaźniki	151148
Tabela 2: Wskaźniki produktu	151148
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	152149
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	152149
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	152149
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	152149
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	153150
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	153150
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	153150
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR).....	154151
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	154151
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	154151
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	156153
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	157154
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	157154
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	157154
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	158155
2.1.1.1.2. Wskaźniki	158155
Tabela 2: Wskaźniki produktu	158155
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	159156
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	159156
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	159156
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	160157
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	160157

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	160157
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	160157
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)	161158
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	161158
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	161158
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	163160
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	163160
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	164161
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	164161
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	165162
2.1.1.1.2. Wskaźniki	165162
Tabela 2: Wskaźniki produktu	165162
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	166163
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	166163
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	166163
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania	167163
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	167164
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	167164
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	167164
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)	168165
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	168165
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	168165
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	170167
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	171168
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	171168
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	171168
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	172169
2.1.1.1.2. Wskaźniki	173170
Tabela 2: Wskaźniki produktu	173170
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	173170
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	173170

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	174171
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	174171
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	174171
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	174171
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	174171
2.1.1. Priorytet: 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych.....	175172
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)....	175172
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	175172
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	175172
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	177174
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	177174
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	178175
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	179176
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	179176
2.1.1.1.2. Wskaźniki	180177
Tabela 2: Wskaźniki produktu	180177
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	181177
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	181178
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	181178
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	181178
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	182178
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	182179
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	182179
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)	183180
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	183180
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	183180
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	185182
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	185182
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	186183
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	187184
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	187184

2.1.1.1.2. Wskaźniki	187184
Tabela 2: Wskaźniki produktu	188184
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	188185
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	189185
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	189186
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	189186
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	189186
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	190186
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	190187
2.1.1. Priorytet: 7. Zdrowi i aktywni zawodowo	191188
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)	191188
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	191188
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	191188
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	193190
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	193190
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	194191
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	194191
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	195191
2.1.1.1.2. Wskaźniki	195192
Tabela 2: Wskaźniki produktu	195192
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	195192
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	195192
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	195192
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	196193
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	196193
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	196193
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	196193
2.1.1. Priorytet: 8. Edukacja na wszystkich etapach życia	198194
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+).....	198194
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	198194
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	198194
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	200196

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	<u>201197</u>
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>201197</u>
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>202198</u>
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>202198</u>
2.1.1.1.2. Wskaźniki	<u>203199</u>
Tabela 2: Wskaźniki produktu	<u>203199</u>
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	<u>203199</u>
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	<u>204200</u>
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	<u>204200</u>
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	<u>204200</u>
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	<u>204200</u>
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	<u>205200</u>
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	<u>205201</u>
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+).....	<u>206202</u>
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	<u>206202</u>
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	<u>206202</u>
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	<u>207203</u>
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	<u>207203</u>
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>208204</u>
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>208204</u>
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<u>209205</u>
2.1.1.1.1.2. Wskaźniki	<u>209205</u>
Tabela 2: Wskaźniki produktu	<u>209205</u>
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	<u>209205</u>
2.1.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	<u>209205</u>
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	<u>209205</u>
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	<u>210206</u>
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	<u>210206</u>
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	<u>210206</u>
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	<u>210206</u>
2.1.1. Priorytet: 9. Usługi społeczne i zdrowotne	<u>211207</u>

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)	211207
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	211207
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	211207
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	213209
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	214210
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	215211
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	216211
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	216211
2.1.1.1.2. Wskaźniki	216212
Tabela 2: Wskaźniki produktu	216212
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	217212
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	217212
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	217212
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	217213
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	218213
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	218213
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	218213
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+)	219215
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	219215
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	219215
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	220216
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	221217
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	222218
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	222218
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	222218
2.1.1.1.2. Wskaźniki	222218
Tabela 2: Wskaźniki produktu	223219
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	223219
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	223219
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	223219
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	223219
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	224219
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	224220

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	224220
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)	225221
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	225221
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	225221
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	228223
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	228224
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	229225
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	229225
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	230226
2.1.1.1.2. Wskaźniki	230226
Tabela 2: Wskaźniki produktu	230226
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	230226
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	231227
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	231227
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania	231227
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	231227
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	232227
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	232228
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)	233229
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	233229
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	233229
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	235231
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	236232
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	237233
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	237233
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	238234
2.1.1.1.2. Wskaźniki	238234
Tabela 2: Wskaźniki produktu	238234

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	238234
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	239234
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	239234
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	239235
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	239235
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	239235
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	240235
2.1.1. Priorytet: 10. Aktywni na rynku pracy	241237
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+).....	241237
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	241237
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	241237
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	242238
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	243239
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	244240
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	244240
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	244240
2.1.1.1.2. Wskaźniki	244240
Tabela 2: Wskaźniki produktu	245241
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	245241
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	245241
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	246242
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	246242
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	246242
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	246242
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	247242
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS+).....	248244
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	248244
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	248244
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	249245
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	249245

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	250246
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	250246
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	251247
2.1.1.1.2. Wskaźniki	251247
Tabela 2: Wskaźniki produktu	251247
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	251247
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	252247
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	252248
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	252248
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	252248
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	252248
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	252248
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+).....	254250
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	254250
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	254250
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	255251
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	255251
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	256252
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	257253
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	257253
2.1.1.1.2. Wskaźniki	257253
Tabela 2: Wskaźniki produktu	257253
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	258254
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	258254
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	258254
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	258254
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	258254
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	259255
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	259255
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)	260256
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	260256
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	260256

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	262258
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	262258
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	263259
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	263259
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	264260
2.1.1.1.2. Wskaźniki	264260
Tabela 2: Wskaźniki produktu	264260
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	265261
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	265261
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	265261
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	266261
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	266262
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	266262
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	266262
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+).....	268263
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	268263
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	268263
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	269264
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	269264
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	270265
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	270265
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	271266
2.1.1.1.2. Wskaźniki	271266
Tabela 2: Wskaźniki produktu	271266
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	271266
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	272267
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	272267
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	272267
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	272267
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	272267
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	273268

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)	274269
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	274269
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	274269
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	275270
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	275270
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	276271
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	276271
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	277272
2.1.1.1.2. Wskaźniki	277272
Tabela 2: Wskaźniki produktu	277272
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	277272
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	277272
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	278272
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania	278273
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ...	278273
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	278273
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	278273
2.2. Priorytety pomocy technicznej	280275
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 11. Pomoc Techniczna EFRR	280275
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy	280275
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	280275
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	283278
2.2.1.2. Wskaźniki	283278
Tabela 2: Wskaźniki produktu	283278
2.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	284279
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	284279
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	284279
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	284279
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 12. Pomoc Techniczna EFS+	286280
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy	286280
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	286280
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	288282
2.2.1.2. Wskaźniki	289283
Tabela 2: Wskaźniki produktu	289283

2.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	289283
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	289283
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	289283
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	289283
3. Plan finansowy	291284
3.1. Przesunięcia i wkłady (1)	291284
Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)	291284
Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)	291284
Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU	292285
Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)	292285
Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)	292285
Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie	292285
Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)	292285
Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)	293286
Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie	293286
Table 21: Resources contributing to the objectives set out in Article 21c(3) of Regulation (EU) 2021/241	293286
3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)	293286
3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego	293286
Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)	293286
Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego do innych programów (w podziale według roku)	293286
3.4. Przesunięcia z powrotem (1)	294287
Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)	294287
Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie)	294287
3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata	295288
Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata	295288
3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	296289
Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	296289
4. Warunki podstawowe	298291
5. Instytucje programu	376348
Tabela 13: Instytucje programu	376348
Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji	376348
6. Partnerstwo	377349
7. Komunikacja i widoczność	380352
8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	382354
Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	382354
Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe	383355

A. Podsumowanie głównych elementów	383355
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji.....	384356
C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych	384356
1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):	384356
2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:	384356
3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.	384356
4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:	384356
5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.	385357
Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami	386358
A. Podsumowanie głównych elementów	386358
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji.....	387359
Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem	388360
DOKUMENTY	389361

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii), art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (RWP)

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (PR FEŚ) jest ważnym elementem realizacji Polityki Spójności, stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i jest ukierunkowany na rozwój oraz wzmocnienie potencjału regionu. Program uwzględnia kierunki interwencji, określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych.

Mocną stroną Woj. Świętokrzyskiego (Woj.) jest lokalizacja (niemal centrum Polski) oraz przestrzeń z unikatowymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi. Ważne znaczenie mają zasoby surowców mineralnych i skalnych, występowanie wód leczniczych, obecność Gór Świętokrzyskich, Targów Kielce - jednego z największych ośrodków targowo-wystawienniczych Europy Środkowej oraz rozwój OZE i biogospodarki (w tym rolnictwa i przemysłu spożywczego).

Region jest jednym z najmniejszych w Polsce z małą gęstością zaludnienia, niskim poziomem urbanizacji i systematycznym spadkiem liczby ludności, spowodowanym procesami migracyjnymi i ujemnym przyrostem naturalnym. Ważnym wyzwaniem jest zatrzymanie i odwrócenie niekorzystnych procesów demograficznych.

Pomimo zauważalnego, w stosunku do lat poprzednich, wzrostu gospodarczego Woj., mierzonego wskaź. PKB, w 2019 z wartością 42 666 zł na mieszkańca, plasuje się ono na 13 pozycji w kraju. Na wys. PKB wpływa struktura gospodarki i niski poziom innowacyjności. W 2019 wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej wynosiła 6 185 140 tys. zł (16 m-ce w kraju). Liczba podmiotów gospodarczych w Woj. zwiększa się, ale w 2020 stanowiła tylko 2,57% podmiotów w kraju (14 m-ce w kraju).

Działania zaplanowane w PR FEŚ są zgodne ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+)*, z której wynika, że Woj. rozwija się, ale wolniej niż inne regiony w kraju, dlatego zmiana ścieżki rozwoju stanowi ważne zadanie w perspektywie nadchodzącej dekady.

Najważniejsze wyzwania:

- wzmocnienie potencjałów i wyeliminowanie niekorzystnych cech gospodarki regionalnej,
- osłabienie negatywnych zjawisk związanych z zanieczyszczeniem środowiska i zmianami klimatycznymi, zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych,
- racjonalne i prorozwojowe gospodarowanie przestrzenią, w szczegól. obszarów słabo zurbanizowanych,
- podniesienie standardu życia, poprawa i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

Wyzwaniem jest **zwiększenie aktywności badawczej i innowacyjnej** w regionie oraz wspieranie transferu zaawansowanych technologii. W 2019 przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 11,5% przedsiębior. regionu (14 m-ce w kraju). Na niski poziom innowacyjności wpływa, m.in. niedostatecznie rozwinięta współpraca partnerów publicznych i prywatnych w obszarze B+R+I, co dot. szczegól. powiązań pomiędzy sektorem nauki i biznesu. Podmioty MŚP angażują się we współpracę w o wiele mniejszym stopniu niż w większości państw UE (KE, European Innovation Scoreboard 2021). Woj. w rankingu *innowacyjności regionów* (ang. Regional Innovation Scoreboard) zostało zaklasyfikowane do ostatniej grupy „słabych innowatorów”.

Potencjałem do rozwoju regionu jest zaangażowanie w B+R, ale nakłady wewnętrzne na B+R są niskie (w 2019: 0,93% nakł. w kraju). Poza wsparciem przedsiębior. konieczne jest dalsze finansowanie infrastrukt. publicznej B+R, kierowane do podmiotów realizujących badania ukierunkowane na komercjalizację i współpracę z przedsiębior. oraz na zintensyfikowanie transferu technologii z ośrodków naukowych do biznesu, zapewniających dyfuzję innowacji, czemu będzie sprzyjała budowa Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miast - et. II (GUM) oraz Centrum Badań Molekularnych (CBM), przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii (SCO).

Duże znaczenie w regionie ma SCO – ośrodek diagnostyki i leczenia nowotworów. Planowane jest wsparcie proj. CBM, którego celem jest wdrożenie polskiej technologii terapii CAR-T dla chorych na

nowotwory (własną technologię CAR-T mają tylko USA, Izrael). Planowane jest prowadzenie zaawansowanych badań z dziedziny biotechnologii z wykorzyst. metod i technik inżynierii genetycznej dla przygotowania terapii CAR-T. CBM będzie stanowiło zarazem 'hub biotechnologiczny' w bezpośrednim sąsiedztwie największych szpitali w Woj., by kumulować i generować wymianę myśli między naukowcami, praktykami różnych specjalizacji i dziedzin gospodarki. Planowane inwestycje: GUM i CBM w pełni wpisują się w inteligentne specjalizacje regionu (RIS).

Efektom tych przedsięwzięć będzie stworzenie profesjonalnego zaplecza infrastrukturalnego i eksperckiego, stymulującego aktywność przedsiębior. w zakr. B+R+I.

Jak wykazała inicjatywa Catching-up Regions w zakr. podnoszenia konkurencyjności świętokrzyskich przedsiębior., istotne jest także zapewnienie dostępu do usług doradczych, sprofilowanych względem branży (RIS) i zindywidualizowanych, w tym doradztwa technologicznego. Ważną rolę odgrywać będą jako wykonawcy tych usług - akredytowane ośrodki innowacji, klastry i regionalne uczelnie wyższe: Politechnika Świętokrzyska i jej Centrum Naukowo-Wdrożeniowe Inteligentnych Specjalizacji Regionu Świętokrzyskiego CENWIS oraz Uniwersytet Jana Kochanowskiego.

Wyzwanie stanowi wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu (IOB), w tym budowanie kompetencji, w szczegól. w obszarze RIS (branża metalowo-odlewnicza, rolnictwo i przemysł spożywczy, budownictwo, turystyka zdrowotna i prozdrowotna), co wpłynie na wzrost innowacyjności i konkurencyjności MŚP. Wykorzystując potencjał wielu interesariuszy w procesie kreowania RIS, wspierany będzie również proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO). Konieczne jest także wsparcie internacjonalizacji sektora MŚP.

Ważnym aspektem jest cyfryzacja instytucji publicznych - niezbędne są dalsze działania i szersze wykorzystanie usług w zakr. e-zdrowia na rzecz stworzenia spójnego z krajowym - systemu zdrowia cyfrowego.

Wyzwania:

- wzrost atrakcyjności dla inwestorów, rozwój infrastrukt. sprzyjającej podejmowaniu działalności inwestycyjnej i innowacyjnej,
- pozyskiwanie krajowych inwestycji publicznych w sektorach stwarzających możliwość dyfuzji innowacji,
- zwiększenie aktywności B+R, m.in. zacieśnianie współpracy między podmiotami, wzmocnienie aktywności i skuteczności podmiotów składających się na tzw. otoczenie instytucjonalne,
- zwiększenie konkurencyjności na rynkach zagranicznych i przychodów z eksportu i wzmocnienie pozycji firm,
- zwiększanie wykorzystania narzędzi informatycznych do rozwoju e-usług, zwiększenie cyfryzacji MŚP i wykorzystania nowoczesnych technologii.

W Woj. występuje deficyt i słaba jakość **wód powierzchniowych**. Lepsza jest jakość wód podziemnych, ale ich zasoby eksploatacyjne są jednymi z najmniejszych w kraju. Nie ma większych jezior naturalnych. Są zbiorniki sztuczne łączące różne funkcje, np.: przeciwpowodziowe, kompensacyjne, rekreacyjne, energetyczne. Niski jest poziom retencji wody. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla potrzeb socjalno-bytowych są wody podziemne, na cele przemysłowe - wody powierzchniowe.

Wysokie jest zużycie wody na potrzeby gospodarki i ludności. W latach 2010-2020 długość czynnej **sieci wodociągowej** rozdzielczej wzrosła o 12,8%. Gęstość sieci w 2019 wyniosła 119 km/100 km² (większa niż śr. krajowa).

Awaryjność sieci wodociągowej jest akceptowalna (śr. Woj. 0,23 WA), ale w 37 gminach ze 102 jest wyższa niż śr. krajowa. Generalnie krajowa infrastr. wodociągowa ma dość wysoki poziom strat wody. Największe straty dot. gmin poniżej 10 tys. mieszk.

W latach 2010-2020 dług. czynnej **sieci kanalizacyjnej** wzrosła o 95%. W 2019 jej gęstość wynosiła 54,9 km/100 km² (Polska 52,8 km/100 km²). Nadal odsetek korzystających z kanalizacji jest niski (2019 - 59,4%, 15 m-ce w kraju). Nadal niski jest stopień skanalizowania obsz. wiejskich (i jak w przypadku

sieci wodociąg. występuje zróżnicowanie przestrzenne wskaź. skanalizowania) oraz odsetek korzystających z **oczyszczalni ścieków**, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

W 2019 masa wytworzonych **komunalnych osadów ściekowych** w Woj. wyniosła ponad 95 ton.

Występują przekroczenia norm **jakości powietrza**, głównie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzo(a)piranu i ozonu.

W skutek **zmian klimatu** występują zjawiska ekstremalne: fale upałów, nawałnice, susze, wiatry huraganowe, trąby powietrzne. Zagrożeniem są powodzie, obszary narażone na podtopienia, ale też niedobory wody, związane z suszami, potęgowane niską zasobnością w wodę.

Lesistość jest przeciętna (28,4%). Głównymi zagrożeniami dla lasów są ekstremalne zjawiska pogodowe, szkodniki owadzie, pożary, zwiększająca się penetracja terenów leśnych przez ludzi (głównie w celach turystycznych), często połączona ze szkodnictwem leśnym oraz izolacja kompleksów leśnych poprzez presję zabudowy.

Wzrasta masa wytwarzanych **odpadów komunalnych** - 256 kg/mieszk. w 2020 (śr. kraj. 342 kg). Niższy niż w kraju jest poziom selektywnej zbiórki odpadów – 31,1% w 2020. Nadal problemem są dzikie wysypiska - na koniec 2019: 47 (powierzchnia ponad 70 ha). W 2019 w Woj. funkcjonowało 81 PSZOK, zebrano w nich ponad 20 tys. Mg odpadów komunalnych.

Obszary chronione zajmują 66,2% regionu - najwyższy odsetek w Polsce.

W ostatniej dekadzie nastąpił znaczący wzrost produkcji energii z **OZE**. W 2019 działały instalacje OZE o mocy 288,1 MW. W tym instalacje na biomasę stanowiły 85%, głównie za sprawą Elektrowni Połaniec, ponad 8% wiatrowe i ponad 5% słoneczne. W 2020 instalacje OZE osiągnęły łączną moc 301,2 MW.

W ostatniej dekadzie rozbudowano **sieć ciepłowniczą** – dług. sieci przesyłowej i rozdzielczej wzrosła o 8%. Wzrosła gęstość sieci, ale w 2018 nadal była mniejsza niż przeciętna w kraju. Sieć ciepłownicza cechuje się rozproszeniem źródeł energii – na 1 kotłownię przypada ok. 33% mniej ogrzewanej kubatury niż przeciętnie w kraju.

Wyzwania:

- proekologiczna transformacja gospodarki regionalnej
- promowanie zrównoważonej konsumpcji energii, zwiększenia wykorzystania OZE
- rozpowszechnienie korzystnych dla klimatu systemów komunalnych, zwłaszcza w ogrzewaniu mieszkań i zasilaniu w centralną ciepłą wodę użytkową
- wspieranie sprzyjających środowisku form mobilności
- upowszechnienie świadomości ekologicznej
- przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych
- poprawa efektywności gospodarki wodnej
- zwiększanie retencji wód powierzchniowych
- zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk półnaturalnych i zasobów genetycznych
- rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym posiarkowych
- ochrona i zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej w miastach (rozwój błękitno-zielonej infrastrukt.).

Transport drogowy jest jednym z głównych źródeł emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza. Przekroczone są poziomy docelowe i cel długoterminowy ozonu (Ocena jakości powietrza za 2019), którego największymi prekursorami są tlenki azotu i niemetanowe lotne związki organiczne, a największa emisja tlenków azotu pochodzi z transportu drogowego i procesów spalania w sektorze produkcji energii. Z transportu pochodzą również zanieczyszczenia w postaci pyłów (ścieranie opon, hamulców, nawierzchni dróg i unoszenie zanieczyszczeń z dróg). W 2020 udział w emisji zanieczyszczeń z

transportu drogowego w regionie stanowił: 38,5% emisji tlenków azotu, 6,8% pyłu PM_{2,5} i 6,8 pyłu PM₁₀ i 0,3% B(a)P. W 2018 transport wyemitował aż 25% gazów cieplarnianych w UE (UP).

Nadal wsparcia wymaga obszar komunikacji publicznej oraz różnych form komunikacji i mobilności aktywnej. Na koniec 2020 długość linii komunikacji miejskiej wynosiła 1 760 km (13 m-ce w kraju). Z komunikacji miejskiej skorzystało 32,9 mln osób - 1,45% w odniesieniu do skali kraju (14 poz.). Liczba korzystających z komunikacji publicznej w porównaniu do 2019 spadła o 13,4 mln osób (udział COVID-19).

W 2020 odsetek autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych wyniósł 81,2% (jeden z dwóch najniższych w Polsce). W Woj. występowała najniższa dostępność systemów Park&Ride w kraju.

Poprawy wymaga bezpieczeństwo pieszych uczestników ruchu i rowerzystów. W 2019 na 131 ofiary śmiertelne wypadków drogowych w Woj. 33% stanowili piesi (43 ofiary). Na koniec 2020 na wszystkich ciężko rannych w wypadkach drogowych było 35 rowerzystów (11% ogółu), wśród ofiar śmiertelnych 9 (9,4% ogółu ofiar w regionie).

Woj. jest położone pomiędzy największymi aglomeracjami: Warszawą, Łodzią, obszarem śląsko-krakowskim, a także Lublinem i Rzeszowem. Niektóre obszary nadal cechuje niekorzystna dostępność komunikacyjna. W 2017 wskaź. dostępności WMDT wynosił 80% śr. krajowej. W regionie są tylko dwie drogi ekspresowe: S7 (północ-południe) i S74 (zachód-wschód), 8 odcinków ciągów komunikacyjnych, zaliczonych do dróg krajowych o nawierzchni twardej 756,6 km (ostatnie m-ce w kraju).

Problemem są niskie parametry techniczne dużej części dróg (np. wąskie pasy drogowe, brak ścieżek rowerowych) i obiektów mostowych, brak rozdzielenia ruchu lokalnego od dalekobieżnego, co powoduje obniżenie prędkości komunikacyjnych, zagrożenie wypadkami. Mało wydolne układy drogowe na wylotach miast, mała ilość chodników i ścieżek rowerowych, są przyczyną kolizji ruchu pieszego i rowerowego z samochodowym.

Niezadowalający jest poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego i małe wykorzystanie kolei do przewozów masowych. Przeciwdziałając wykluczeniu komunikacyjnemu w 2021 wznowiono transport kolejowy na przebiegającej przez świętokrzyskie linii 25 Łódź Kaliska – Dębica, która wymaga dalszych inwestycji, w tym zakupu taboru.

Problemem jest brak terminali przeładunkowych. Planowana jest budowa multimodalnego terminala przeładunkowego w Grzybowie, obejmującego budowę węzła kolejowego na styku linii nr 65 i 70 (przeładunki między transportem drogowym i kolejowym).

Słabo rozwinięta jest infrastrukt. paliw alternatywnych i rynek e-mobilności. Elektryfikacja transportu ma zastosowanie głównie w obrębie miast.

W 2020 funkcjonowały 262 krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej (15 m-ce w kraju) o dł. 11 717 km (13 m-ce w Polsce). Zdecydowaną większość stanowiły linie podmiejskie.

Gęstość linii kolejowych wynosiła 6,2 km/100km² (równa śr. krajowej).

Długość ścieżek rowerowych wyniosła 392,8 km (ostatnia poz. w kraju), a ich gęstość była jedną z dwóch najniższych w Polsce.

Istotnym problemem regionu, w zakr. **opieki zdrowotnej**, są tendencje demograficzne: najniższy w kraju odsetek osób (os.) w wieku przedprodukcyjnym - 16,5%, rosnący odsetek os. w wieku poprodukcyjnym 24,1% (2020). Wg prognoz na 2050 średnia wieku w regionie wyniesie 55,9 lat, tj. 3,4 lat ponad śr. krajową. Skutkuje to rosnącym obciążeniem służby zdrowia i obniża dostępność do usł. medycznych i personelu medycznego, a także dostępność do odpowiednio dostosowanej infrastrukt. ochrony zdrowia. Ograniczenia w dostępie do lekarzy POZ i AOS, dot. szczegól. grup defaworyzowanych ze względu na miejsce zamieszkania (obszary wiejskie), a także dla os. z niepełnosprawnościami, o niskich dochodach, bezrobotnych, starszych, os. w kryzysie bezdomności, doświadczających dyskryminacji lub innej trudnej sytuacji życiowej (SRWŚ 2030+).

Mapy potrzeb zdrowotnych regionu i dane, zawarte w *Wojewódzkim Planie Transformacji na lata 2022-2026*, wskazują niedobór personelu medycznego jako jedną z najważniejszych barier w dostępie do

opieki zdrowotnej. Najczęstsze przyczyny zgonów w regionie (2019 – 14 494 os.), to choroby układu krążenia i nowotwory (71,6%), w tym zapadalność na choroby kardiologiczne i odsetek zgonów jest najwyższy w kraju – 48,3%.

Dostępność do lekarzy w regionie w 2019 – 8 m-ce w kraju, zaś liczba os. personelu medycznego/10 tys. mieszkańców wynosiła 53,3 (śr. krajowa: 58,8). Jednocześnie wydatki samorządów na ochronę zdrowia w 2019 wyniosły w regionie 102,6 zł/os. (śr. krajowa: 117,41 zł).

Lecznictwo uzdrowiskowe - na koniec 2019 było 16 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego – łącznie 3 tys. łóżek. W 2019 opieką medyczną objęto 74,6 tys. kuracjuszy.

Deinstytucjonalizacja - w CP 4 EFRR, inwestycje infrastrukturalne w placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową w instytucjonalnych formach są niedozwolone. Ponadto, w każdym CP inwestycje w infrastruktur. i usł. edukacyjne, społeczne i zdrowotne muszą być zgodne z art. 9 Rozporz.1060/2021, wymogami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (w szczegól. art.19), w tym Komentarzami Ogólnymi 4 i 5 oraz uwagami końcowymi dla Polski Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, z należyтым poszanowaniem zasad równości, wolności wyboru, prawa do niezależnego życia, dostępności i zakazu wszelkich form segregacji. Inwestycje będą musiały wykazać zgodność ze strategią deinstytucjonalizacji oraz odpowiednią polityką UE i ramami prawnymi odnośnie przestrzegania zobowiązań w zakresie praw człowieka: Kartą Praw Podstawowych, Europejskim Filarem Praw Społecznych, Strategią na rzecz praw osób niepełnosprawnych 2021-2030, Konwencją ONZ o Prawach Dziecka (w szczegól. art. 20 i 21). Zostanie to odpowiednio odzwierciedlone w kryteriach wyboru projektów.

Wyzwania:

- poprawa dostępu do podstawowej, pozaszpitalnej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, podnoszenie jej jakości i odporności na sytuacje kryzysowe,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców i wydłużanie aktywności zawodowej,
- deinstytucjonalizacja usł. opieki zdrowotnej,
- deinstytucjonalizacja opieki długoterminowej, paliatywnej/hospicyjnej oraz dbałość o wysoką jakość świadczeń,
- wsparcie dorosłych mieszkańców w zakresie zdrowia psychicznego,
- poprawa jakości infrastrukt. i dostosowanie placówek ochrony zdrowia.

Dostęp do **edukacji** i jakość infrastrukt. edukacyjnej odgrywa szczególną rolę dla jakości życia. Nadal są obszary wymagające wsparcia.

W 2020 wychowaniem przedszkolnym objętych było 27 051 dzieci (3-5 lat), tj. 84,3% w Woj. (obsz. wiejski – 62,8%) – śr. w kraju 87,2% (obsz. wiejski – 67,7%). W 2019 zmniejszyła się liczba szkół podstawowych do 563 (w 2018 - 571). Uczyło się w nich 89 506 uczniów.

Na terenach wiejskich na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest również niższy poziom wyników z egzaminów końcowych szkoły podstawowej. Średni wynik z języków obcych w miastach Woj. wynosił 68%, natomiast na obszarach wiejskich 47%. Na wyniki w nauce mogą mieć wpływ nasilające się problemy psychiczne u dzieci i młodzieży (w latach 2018-2019 ok. 34% uczniów korzystało z pomocy psychologiczno-pedagogicznej), pogłębione dodatkowo COVID-19. Wzrasta liczba wydawanych opinii i orzeczeń, dot. potrzeby kształcenia specjalnego.

Słabsze niż w kraju są wyniki zdawalności matur: w 2020 w liceach – 90,7% (Polska 91,3%), technikach 68,1% (Polska 73,1%).

Konieczne jest objęcie wsparciem i ofertą edukacyjną uczniów uzdolnionych w trudnej sytuacji materialnej.

W 2019 w Woj. kwalifikacje zawodowe można było uzyskać w 91 szkołach: zasadniczych zawodowych, branżowych I stopnia i specjalnych przysposabiających do pracy. Uczyło się w nich 5 989 uczniów. W ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, udział absolwentów zasadniczych szkół zawodowych wyniósł w 2019 – 10,4% (Polska 13,6%) – 13 m-ce w kraju.

Problemem pozostaje niedostosowana do potrzeb rynku pracy oferta edukacyjna szkół branżowych. Niezadowalający jest stan zaplecza placówek edukacyjnych (braki sprzętu specjalistycznego, pomocy dydaktycznych, sprzętu IT z dostępem do Internetu, narzędzi TIK - 1 komputer / 6 uczniów). Niewystarczające jest również wyposażenie w sprzęt pracowni związanych z nauczaniem zawodu w szkołach branżowych. Ponad 80% placówek oświatowych jest niedostosowanych do potrzeb os. z niepełnosprawnościami.

Wyzwania:

- upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej,
- zwiększenie jakości i dostępności do usł. edukacyjnych,
- dostosowanie szkolnictwa branżowego do potrzeb rynku pracy,
- podniesienie jakości i efektywności kształcenia, w tym edukacji włączającej,
- zwiększenie dostępności do usł. psychologiczno-pedagogicznych,
- kontynuacja i rozszerzenie pomocy stypendialnej dla uczniów uzdolnionych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
- rozwój doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacji,
- zwiększenie udziału os. dorosłych w kształceniu i szkoleniu,
- zwiększenie kompetencji kadry szkolnej związane m.in. z zapobieganiem przemocy i dyskryminacji, np. ze względu na orientację seksualną uczniów.

Sytuacja społeczna regionu nie jest zadowalająca. Wysoki jest odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej progu ubóstwa, gorsze niż w kraju są wskaźn. określające zagęszczenie ludności w mieszkaniach, nierównomierny dostęp terytorialny do usł. społecznych (szczegół. kulturalnych, rekreacyjnych, zdrowotnych i opiekuńczych).

Wskaźn. zagrożenia ubóstwem w 2019 wyniósł 19,2% (Polska – 13%, 13-m-ce). Wskaźn. granicy ubóstwa skrajnego – 6,2% (Polska 4,2%), ubóstwa ustawowego 13,4% (kraj 9,0%). Wiąże się to z niskim PKB per capita – 71% śr. krajowej.

Wysoki jest odsetek korzystających z pomocy społecznej - w 2019 - 6,4% (Polska 4,6%, 14 m-ce).

Wzrosła liczba os. objętych interwencją kryzysową o 4,6% (w latach 2018-2019 z 1673 do 1750). Konieczne są działania integrujące i włączające dla grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym społeczności romskiej (Romowie w Woj. - ok. 600 os.).

Wzrasta odsetek seniorów będących beneficjentami pomocy społecznej (z 13,2% do ok. 21% w latach 2013-2019) i os. korzystających z usług opiekuńczych (o 32% w latach 2014-2019). Jak wynika ze *Strategii Polityki Społecznej Woj. Świętokrzyskiego na lata 2021-2030*, w regionie jest duże zapotrzebowanie na mieszkania socjalne. W 2019 takich mieszkań było 2874, a ze Strategii wynika, że na mieszkania socjalne czeka w kolejce 2 311 os. Dostępność infrastrukt. społecznej, w tym mieszkań wspomaganych / [chronionych-treningowych](#) jest ograniczona. W regionie, na 102 gminy tylko w 30 (dane za 2020) takie mieszkania się znajdują (292 szt.).

W 2019 funkcjonowało w Woj. 206 placówek wsparcia dziennego (z 987 miejscami). W 2019 skorzystało z nich 6 725 os. W ramach rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało 980 rodzin zastępczych, opiekujących się 1 358 dziećmi. W 13 rodzinnych domach dziecka było 86 wychowanków.

Sytuacja migracyjna w Woj. uległa zmianie w wyniku konfliktu zbrojnego w Ukrainie. Liczba obywateli Ukrainy, którzy otrzymali nr PESEL w Woj. wynosi ok. 11 tys. os. (stan na IX.2022). Do czasu wybuchu konfliktu zbrojnego, w Woj. przebywało ok. 3 tys. obywateli Ukrainy.

Wyzwania:

- rozwój systemu usł. społecznych i mieszkaniowych zapobiegających różnym formom wykluczenia społecznego (dot. w szczegól. osób zagrożonych bezdomnością i w

kryzysie bezdomności, starszych, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i z niepełnosprawnościami),

- podniesienie zdolności os. bezrobotnych, biernych zawodowo, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, os. ze społeczności romskiej, do podjęcia i utrzymania zatrudnienia,
- zwiększenie / ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usł. społecznych i usł. mieszkaniowych, w szczegól. dla os. w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością, dla seniorów i os. potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz wspierających rodziny i pieczę zastępczą, realizowanych w społeczn. lokalnych,
- zmniejszenie skali zjawisk, skutkujących koniecznością umieszczania dzieci i młodzieży w systemie opieki zastępczej,
- zwiększenie udziału sektora ekonomii społecznej w gospodarce i liczbie tworzonych miejsc pracy,
- dział. w zakresie wsparcia integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich i migrantów, w szczegól. obywateli Ukrainy,
- podnoszenie kompetencji pracowników instytucji z obszaru pomocy społecznej i służby zdrowia z zakr. zapobiegania dyskryminacji,
- dział. informacyjno-edukacyjne w celu przeciwdziałania dyskryminacji.

Rynek pracy - w 2019 w Woj. pracowało 486 tys. os. (Polska 15 782 991) – 1 139 os. więcej niż w 2018. Udział pracujących w regionie do wszystkich pracujących w Polsce wyniósł 3,08%. W 2019 struktura pracujących była niekorzystna, dwukrotnie wyższy niż w kraju był udział pracujących w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo). Udział pracujących w usługach, był w Woj. o 11,8% mniejszy niż w Polsce. Obecne tempo zmian struktury pracujących jest mniejsze niż w kraju.

W 2019 utworzono 14 tys. miejsc pracy (13 m-ce w kraju), a zlikwidowano 7,6 tys. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2020 wynosiło 4 800,21 zł (723,11 zł mniej od śr. krajowej) - 14. m-ce, płace były o 13,1% niższe niż śr. w Polsce. W ostatniej dekadzie średnie wynagrodzenie w Woj. wzrosło o 1 828,63 zł (wzrost śr. płacy krajowej – 2 088,32 zł).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 wyniosła 8,5% (8% w 2019) - w kraju w 2020 - 6,2% w 2019 – 5,2%. W latach 2014-2019 w regionie i w kraju bezrobocie spadało. Wzrost poziomu bezrobocia w 2020 związany był z COVID-19.

Wysoki jest udział os. młodych do 30 r. życia (27,6%) w ogóle bezrobotnych. Wyższy niż w kraju jest udział młodzieży NEET (16,5%) – trzeci najwyższy wskaź. Dużo bezrobotnych to os. powyżej 50 lat – 24,9%. Większość bezrobotnych to kobiety (51,4%), najczęściej w wieku 55 lat i więcej, co potwierdza trudniejszą sytuację kobiet na rynku pracy. Podobnie jak przed rokiem więcej bezrobotnych zamieszkało na wsi (54,7%). W 2020 - 26,3% bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

53,8% zarejestrowanych to długotrwale bezrobotni (w porównaniu do końca 2019 wzrost o 14,4%). Na koniec 2020 bezrobotni niepełnosprawni stanowili 5,7% ogółu bezrobotnych – 2 565 os.

Wyzwania:

- aktywizacja zawodowa niewykorzystanych zasobów na rynku pracy,
- zwiększenie liczby wykwalifikowanych pracowników gotowych do podjęcia zatrudnienia,
- zwiększenie dostępności do polityk rynku pracy,
- zwiększenie aktywności zawodowej starszego pokolenia i wydłużenie okresu aktywności zawodowej,
- podniesienie jakości usł. świadczonych przez Publiczne Służby Zatrudnienia (PSZ),
- poprawa dostępu do zatrudnienia dla os. w niekorzystnej sytuacji poprzez zwiększenie świadomości i kompetencji pracodawców / związków zawodowych na temat sposobów zapobiegania dyskryminacji i tworzenia przyjaznego środowiska pracy.

Turystyka w regionie opiera się na dziedzictwie kulturowym oraz bogactwie przyrodniczym, w tym wodach leczniczych wykorzystywanych w działalności uzdrowiskowej.

W ciągu dekady zwiększył się potencjał bazy noclegowej - liczba miejsc noclegowych całorocznych wzrosła o 57,67% (w kraju 34,54%) do 15 237. Stopień nasycenia miejscami noclegowymi jest jednak mniejszy niż śr. krajowa. Ruch turystyczny w ostatnich latach wzrastał (2010-2019), wzrost liczby turystów korzystających z turystycznych obiektów noclegowych wyniósł 61,43%. Jednak w 2020, liczba turystów spadła w stosunku do roku poprzedzającego o 48,93% (COVID-19).

W regionie zachowały się liczne zabytki (powiat kielecki i Kielce, powiaty: sandomierski, opatowski i ostrowiecki, jędrzejowski). Istotne dla regionalnego dziedzictwa są też występujące zabytkowe obszary krajobrazowe. W Woj. działają instytucje kultury o znaczeniu lokalnym i ponadregionalnym (np. muzea, galerie). W 2019 - 453 podmioty (3,2% podmiotów w Polsce).

Nadal identyfikowana jest niewystarczająca współpraca między obszarami turystycznymi, a także bariery wynikające ze słabej dostępności transportowej i niskich inwestycji prywatnych przeznaczanych na rozwój turystyki. Mało skuteczna jest organizacja ruchu turystycznego, brak pakietów turystycznych o charakterze sieciowym i brak spójnego systemu informacji turystycznej.

Wyzwania:

- wykorzystanie potencjału turystycznego, powiązanie go z rozwojem gospodarczym i włączeniem społecznym,
- rozwój turystyki zdrowotnej,
- rozwój infrastrukt. umożliwiającej wykorzystanie na cele turystyczne obiektów dziedzictwa kulturowego, walorów naturalnych i innych atrakcji turystycznych regionu,
- wzmacnianie potencjału instytucji kultury, wspieranie rozwoju sektorów kreatywnych i przemysłu czasu wolnego,
- rozwój współpracy w zakresie tworzenia kompleksowych produktów turystycznych.

Woj. to jeden z najslabiej zurbanizowanych terytoriów w kraju. Większe miasta koncentrują się w części północnej, południowa część jest słabiej zurbanizowana, pełni funkcje głównie rolnicze.

Najważniejszym ośrodkiem miejskim są Kielce (stolica Woj.). Duże znaczenie dla zrównoważonego rozwoju regionu mają miasta: Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Końskie (północ Woj.), które łączy historia związana z rozwojem COP. Są to obszary z niekorzystną sytuacją demograficzną, wysokim bezrobociem i terenami poprzemysłowymi.

Świętokrzyskie miasta (w tym stolica regionu i 8 miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze) wraz z ich obszarami funkcjonalnymi muszą stawić czoła szeregom wyzwań związanych z depopulacją, zanieczyszczeniem środowiska, zmianami klimatycznymi, potrzebą wykorzystania technologii cyfrowych oraz koniecznością dostosowania przestrzeni miejskich i usł. publicznych do potrzeb starzejącej się ludności.

Dla ww. obszarów zaplanowano wsparcie jako instrument terytorialny ZIT w ramach 2 działań w Priorytetach: 3 i 6. Nie wyklucza się w trybie konkurencyjnym naboru wniosków, gdzie preferencjami zostaną objęte projekty wynikające ze strategii ZIT. Instr. ZIT daje możliwość wsparcia obszarów funkcjonalnych, jednak wymaga by samorządy znajdujące się na ich terenie ściśle ze sobą współpracowały. Jest to warunek konieczny skutecznego i efektywnego wdrażania instrumentu terytorialnego - istotne jest skierowanie wsparcia na rozwój współpracy i aktywizację partnerów, co będzie możliwe w ramach Pomocy Technicznej.

Ze środków EFS+ planuje się w naborach konkurencyjnych premiowanie proj. realizowanych na OSI wyznaczonych w KSRR 2030 oraz w ramach regionalnych OSI, w tym w ramach instr. ZIT.

W Woj. jest 40 gmin miejsko-wiejskich i wiejskich zagrożonych trwałym wykluczeniem z procesów rozwoju, zgodnie z KSRR 2030. Występują one prawie we wszystkich powiatach. Głównie rolniczy charakter gmin implikuje niski poziom przedsiębiorczości i wysoki poziom bezrobocia. Widoczna jest depopulacja i peryferyzacja tych obszarów.

Dla ww. obszarów przewidziano wsparcie jako inny instrument terytorialny (IIT) w Priorytecie 6, gdzie realizowane będą działania na rzecz rozwoju lokalnej gospodarki, w tym interwencja w obszarze rewitalizacji.

Ponadto na obszarach wiejskich w formule instrumentu terytorialnego Rozwój Lokalny Kierowany Społeczność (RLKS), będą realizowane działania, wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju.

Wyzwania:

- zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi częściami regionu,
- przywrócenie funkcji społeczno-gospodarczych, poprawa jakości życia na terenach zmarginalizowanych,
- poprawa stanu zdegradowanych przestrzeni w miastach i na obszarach wiejskich.

W zakresie wyzwań dot. **zdolności administracyjnych, zarządzania oraz środków upraszczających** problemem jest niewystarczający potencjał administracyjny oraz rotacja pracowników. Planuje się wykorzystanie narzędzi, takich jak: motywacyjny system wynagradzania, finansowanie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników instytucji w zakresie FE (szkolenia, kursy, warsztaty, studia podyplomowe). Działania te będą istotnym czynnikiem zapobiegającym rotacji pracowników zajmujących się funduszami unijnymi i mogą przyczynić się do pozyskiwania wykwalifikowanej kadry z rynku pracy. Istotnym problemem jest nowe podejście w zakresie realizacji proj. w formule ESCO oraz PPP. Wsparcie pracowników poprzez m.in.: szkolenia, kursy, umożliwi realizację ww. proj. Dla beneficjentów zostaną wprowadzone uproszczenia. IZ w coraz większym stopniu będzie korzystać z uproszczonych metod rozliczania wydatków, zgod. z art. 53 CPR. W przypadku kontroli i audytów, przewiduje się stosowanie zasady proporcjonalności. Zostaną wprowadzone uproszczenia w analizie ekonomicznej proj. W zakresie komunikacji: standaryzacja stron internetowych, wykorzystanie nowoczesnych technologii i elektronicznych generatorów wniosków.

Wyzwania:

- ograniczenie rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenie ich motywacji,
- wsparcie przy realizacji projektów w formule ESCO (Energy Service Company) i PPP.

Program w stosownych przypadkach będzie wspierać inwestycje, które z powodzeniem łączą zasady zrównoważonego rozwoju, estetyki i inkluzywności zawarte w inicjatywie nowego europejskiego Bauhausu w celu znalezienia przystępnych cenowo, sprzyjających włączeniu społecznemu, zrównoważonych i atrakcyjnych rozwiązań wyzwań klimatycznych.

Przy realizacji programu IZ będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publ. do wspierania celów polityki (w tym wysiłki na rzecz profesjonalizacji w celu wyeliminowania braków w zakresie zdolności). Beneficjenci będą zachęceni do stosowania w większym stopniu kryteriów dot. jakości i kosztów cyklu życia. Tam, gdzie jest to wykonalne, w procedurach udzielania zamówień publicznych uwzględniane będą aspekty środowiskowe (np. kryteria zielonych zamówień publicznych) i społeczne, a także zachęty do innowacji.

Przewiduje się możliwość kontynuacji finansowania inwest. realizowanych w ramach RPOWŚ 2014-2020.

W odniesieniu do badań i innowacji zachodzi spójność interwencji na poziomie celów w zakresie Polityki Spójności oraz Instrumentu Horyzont Europa.

Procedury wyboru operacji w Programie mogą być konkurencyjne lub niekonkurencyjne, pod warunkiem że zastosowane kryteria i procedury są niedyskryminujące, włączające i przejrzyste, a wybrane operacje maksymalizują wkład finansowania unijnego i są zgodne z zasadami horyzontalnymi określonymi w Rozporz. 2021/1060. Możliwości zastosowania procedury niekonkurencyjnej zostały dodatkowo ograniczone przez przesłanki określone w ustawie z 24.03.2022 o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspekt. finans. 2021–2027, co oznacza, że podstawowym

sposobem wyboru jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów.

Wsparcie z Programu będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporz. PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporz. 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Zgodnie z założeniami strategicznymi oraz w odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania rozwojowe, za cel główny PR FEŚ przyjęto:

Wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych, przyrodniczych, kulturowych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zrównoważonemu, innowacyjnemu i zintegrowanemu rozwojowi Woj. Świętokrzyskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia jego mieszkańców.

Cel główny zostanie osiągnięty przez interwencję w ramach 12 Priorytetów, obejmujących 5 Celów Polityki pakietu legislacyjnego UE.

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	Zgodnie z Wytocznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027, które stanowią załącznik D do Dokumentu roboczego Służb Komisji, sprawozdanie krajowe - Polska 2019 - wyniki Polski w zakresie innowacji są znacznie niższe od średniej UE, co wywołane jest niewystarczającymi inwestycjami w B+R i ograniczoną współpracą partnerów publicznych i prywatnych w zakresie innowacji. Zgodnie z RSI WŚ 2030+ region wciąż pozostaje w grupie słabych innowatorów, co oznacza potrzebę zmian. Słabymi stronami są niskie nakłady na dział. B+R, aktywność MŚP w zakresie innowacji, słaba polityka w zakresie ochrony własności intelektualnej i nieznaczny udział osób zatrudnionych w sektorach średniowysokiej i wysokiej technologii. Świętokrzyskie ma małą liczbę zgłaszanych patentów - 47 patentów 2020r., co stanowiło 2,08% w skali kraju. Wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej w 2019r. na poziomie 6 185 140 tys. zł plasowała województwo na ostatnim miejscu w kraju. Nakłady wewnętrzne poniesione na działalność badawczo rozwojową w 2019 r. wynosiły 280,3 mln zł, co stanowiło 0,93% wszystkich poniesionych nakładów na B+R w kraju (14. miejsce). Zjawiskom tym towarzyszyły słabe powiązania pomiędzy środowiskiem naukowym i biznesem, skutkujące niskim poziomem

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		współpracy. Realizacja cs1(i) jest powiązana z 1 celem strategicznym SRWS 2030+: Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie. Sektor B+R daje podstawy do opracowywania i wdrażania innowacji i stwarzania warunków do dyfuzji innowacji, czemu będzie sprzyjać realizacja przedsięwzięć strategicznych wskazanych w kontrakcie programowym. Wsparcie projektów B+R w perspektywie 2014-2020 w dużej mierze skierowane było na inwestycje w infrastrukturę B+R. Infrastruktura jest narzędziem, które może przynieść korzyść w przypadku posiadania niezbędnego potencjału operacyjnego. Istotne jest większe stymulowanie proj. B+R realizowanych min. w konsorcjach oraz przedsiębiorstwach współpracujących z jednostkami naukowymi. Także odpowiednio sprofilowane usługi przyczynią się do pobudzenia rozwoju innowacyjności.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	W obliczu coraz szybszych zmian technologicznych, cyfryzacja jest jednym z najbardziej istotnych czynników zmian społecznych i gospodarczych. Jest motorem rozwoju gospodarki opartej o dane cyfrowe i oddziałuje na wszystkie dziedziny życia i działalność produkcyjną, realizowaną w regionie. Dzięki rozwiniętej cyfryzacji, polscy obywatele mogą korzystać z e-usług publicznych, zlokalizowanych na różnych platformach i portalach rządowych. Polska nadal znajduje się poniżej średniej unijnej pod względem dostępności cyfrowych usług online z wynikiem 65, jeżeli chodzi o cyfrowe usługi publiczne dla obywateli (średnia dla UE:75). Zgodnie z Wytycznymi

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027, stanowiącymi załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe Polska 2019” – Interakcje cyfrowe obywateli z instytucjami publicznymi, pozostają w Polsce na niskim poziomie. Ważne jest, aby obywatele i organy publiczne mogli wykorzystać możliwości płynące z cyfryzacji, w szczególności w celu modernizacji i przyspieszenia administracji elektronicznej. Sprawdzianem funkcjonowania rozwiązań cyfrowych były ograniczenia, spowodowane COVID-19, które pokazały jak ważną rolę odgrywa we współczesnym świecie możliwość komunikacji elektronicznej oraz potwierdziły konieczność rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych na szczeblu instytucji publicznych. Pandemia COVID-19 uwypukliła konieczność popularyzacji rozwiązań z zakresu e-zdrowia i zasadność podejmowania działań, które przyczynią się do stworzenia spójnego z krajowym systemem zdrowia cyfrowego. Dlatego istotne będzie jak najlepsze przygotowanie regionu do pełnego wykorzystania szans jakie daje transformacja gospodarki, z możliwością większego wykorzystania i zastosowania narzędzi informatycznych do rozwoju e-usług. Nieodzownym elementem staje się więc poprawa dostępności cyfrowej w celu zminimalizowania ryzyk wystąpienia obszarów i grup zmarginalizowanych pod tym względem.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej	RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc	Zgodnie z dokumentem Komisji Europejskiej, Sprawozdanie krajowe - Polska 2019, załącznik D: Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	finansowania polityki spójności na lata 2021–2027: „Wydajność małych i średnich przedsiębiorstw wzrasta powoli. Mniejsze przedsiębiorstwa napotykają również trudności z utrzymaniem przewag konkurencyjnych oraz prowadzeniem działalności na rynkach krajowych i zagranicznych.” Priorytetowe jest wsparcie działań zwiększających wydajność, ułatwienie dostępu do zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw, stymulowanie środowiska przedsiębiorczości, wdrażania technologii cyfrowych. Wg danych REGON na koniec 2018r. w Świętokrzyskim funkcjonowało 116 493 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (w przel. na 10 tys. ludności) kształtowała się na poziomie 944 (12 miejsce w rankingu województw). Pod względem nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej region zajmował ostatnie 16 miejsce. Świętokrzyskie zajmuje 13 miejsce pod względem PKB na mieszkańca (42 666 zł). Dlatego bardzo ważne jest wspieranie zarówno wzrostu produktywności i innowacyjności przedsiębiorstw, zwiększenie poziomu cyfryzacji sektora MŚP, zapewnienie warunków rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności i umiędzynarodowienia. Istotnym elementem potencjału rozwojowego jest wykorzystanie i promocja kluczowych gałęzi świętokrzyskiej gospodarki, zwiększenie jej konkurencyjności i innowacyjności. Pobudzanie impulsów rozwojowych uzależnione jest od stworzenia właściwych form współpracy, kreowania pozytywnego wizerunku regionu w kraju i za granicą, budowania rozpoznawalnej

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		marki uwzględniając zidentyfikowane mocne strony, tradycje przemysłowe i zasoby surowcowe. Służyć temu będzie promocja gospodarcza ukierunkowana na najważniejsze branże gospodarki województwa. Dostęp do kapitału MŚP na finansowanie inwestycji, zapewnią instrumenty finansowe. Interwencja realizowana w ramach Cs 1(iii) będzie realizować cele SRWŚ2030+ oraz RSI WŚ 2030+.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Zgodnie z polityką klimatyczną UE, Polska dąży do znaczącego obniżenia emisyjności, stworzenia gospodarki przyjaznej środowisku i wpisującej się w model niskoemisyjnej gospodarki obiegu zamkniętego. Interwencja Programu będzie zgodna ze strategią Europejskiego Zielonego Ładu dla UE i jej obywateli, zgodnie z którą do 2050 r. UE ma osiągnąć neutralność klimatyczną. Obniżenie emisyjności gospodarki wiąże się jednak z transformacją wielu sektorów: energetycznego, transportowego, przemysłu, usług (UP). Wytyczne inwestycyjne dla Polski na lata 2021–2027 – Zał. D podkreślają, iż krajowa gospodarka charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników emisyjności w UE. Niedostateczna izolacja cieplna budynków publicznych i prywatnych przyczynia się do większego zużycia energii i ubóstwa energetycznego. W Polsce znajdują się też miasta o największym zanieczyszczeniu powietrza w UE (w tym w woj. św.). W Zał. D, zwiększenie udziału niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej produkcji energii oraz zmniejszenie zużycia energii, uznane zostały za działania wysoce priorytetowe, których realizacja ma się odbywać m.in. poprzez

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		termomodernizację budynków publicznych i prywatnych, zastąpienie kotłów na paliwa kopalne instalacjami o niskim poziomie emisji CO₂ i zwiększeniem generacji energii rozproszonej z OZE. Głównymi przyczynami zanieczyszczeń powietrza w woj. jest stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach, wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w bilansie energetycznym, eksploatacja instalacji energetycznych o małej mocy, emisja z ruchu pojazdów oraz z zakładów przemysłowych. Wysoka jest również emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych. W celu poprawy jakości powietrza, Sejmik Woj. w 2020 r. przyjął: Programu ochrony powietrza dla woj. św. oraz uchwałę w spr. wprowadzenia na obszarze woj. ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. uchwała antysmogowa. Minimalizacja negatywnych zjawisk związanych z zanieczyszczeniem środowiska, zjawiska smogu i zmian klimatycznych to również jedne z najważniejszych wyzwań regionu w perspektywie kolejnych lat (SRWŚ 2030+), a także cele określone w Długoterminowej Strategii Renowacji.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich,	RSO2.2. Wsparcie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Interwencja CP2 wynika z polityki UE dot. przeciwdziałania zmianom klimatu i założonych celów ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (GHG) do 2030 r. Zmiany klimatyczne, zanieczyszczenie powietrza i związane z tym zjawisko smogu stanowią problem globalny i wymagają pilnej interwencji. Podstawą globalnej

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		polityki klimatycznej jest ratyfikowane przez Polskę Porozumienie paryskie. W Polsce dokumentem strategicznym określającym cele polityki klimatycznej jest Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP) stanowiąca uszczegółowienie SOR. Jednym z najważniejszych wyzwań w PEP jest eliminacja niskiej emisji. Utrzymanie przyjaznego dla środowiska i czystego województwa, wymaga odpowiedniej polityki energetycznej. Istotne jest rozszerzenie struktury wytwarzania energii i koncentracja na zwiększeniu wykorzystania różnorodnych odnawialnych źródeł (OZE). Odpowiedni dobór OZE zwiększy samowystarczalność i zapewni bezpieczeństwo energetyczne regionu. Działania te powinny być powiązane z efektywnym zarządzaniem energią, promowaniem zrównoważonej konsumpcji energii i upowszechnieniem korzystnych dla klimatu systemów komunalnych w sferze ogrzewania mieszkań. Mając na względzie konieczność podjęcia działań mających na celu poprawę jakości powietrza, Sejmik Województwa w 2020 r. przyjął 2 akty prawa miejscowego: uchwałę w sprawie Programu ochrony powietrza dla woj. świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych oraz uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. uchwała antysmogowa.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Zgodnie z Wytycznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027, stanowiącymi załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji,

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		Sprawozdanie krajowe – Polska 2019” w całym kraju, a zwłaszcza na obszarach miejskich coraz bardziej odczuwalne są negatywne skutki zmiany klimatu, w tym powodzie, fale upałów i gwałtowne burze. Dlatego w ramach polityki spójności na lata 2021-2027 powinny być realizowane działania związane z ochroną przed klęskami żywiołowymi i zapobieganie im, przy priorytetowym traktowaniu rozwiązań opartych na ekosystemach, w tym poprzez wymianę najlepszych praktyk i wykorzystanie dostępnych zasobów wspólnie z sąsiednimi regionami i krajami, np. w regionie Morza Bałtyckiego; a także polegające na wdrażaniu planów adaptacji miast do zmiany klimatu. Realizacja tego celu szczegółowego jest ściśle powiązana z Celem strategicznym 2. Przyjazny dla środowiska czysty region (SRWŚ 2030+). Jednym z głównych czynników mających wpływających na zmiany klimatu jest ilość emitowanego do atmosfery CO ₂ . Jak wskazano w UP w 2018 r. Polska wyemitowała do atmosfery 344 Mt CO ₂ i była 2. największym emitentem CO ₂ w UE oraz 18. na świecie. Na poziomie woj. świętokrzyskiego najważniejsze konsekwencje zmian klimatu dotyczą z jednej strony deficytów wody z drugiej zagrożenia powodziowego. Na poziomie krajowym działania planowane do realizacji w CP2 są zgodne z krajowym dokumentem strategicznym – Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030).
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Przystępując do UE Polska zobowiązała się do wypełnienia wymagań dyrektywy 91/271/EWG dotyczących systemów kanalizacji i oczyszczalni

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		ścieków komunalnych. Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień tej dyrektywy w Polsce jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Obejmuje on aglomeracje powyżej 2 000 RLM i podlega okresowej aktualizacji (obowiązującą wersją jest VI aktualizacja). Celem inwestycji wskazanych w AKPOŚK jest zmniejszenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków. Zgodnie z Wytocznymi inwestycyjnymi dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 - załącznik D konieczny jest dalszy rozwój systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, a także inwestycje związane z efektywnym wykorzystaniem wody. Pomimo poczynionych postępów ścieki komunalne nadal nie są odprowadzane i oczyszczane w odpowiednim stopniu. Analogicznie jak w kraju, w świętokrzyskim nadal znajdują się aglomeracje poniżej i powyżej 10 tys. RLM, które nie spełniają kryteriów dyrektywy ściekowej. Problemem jest również stosunkowo wysoka awaryjność sieci wodociągowej i tym samym znaczny poziom strat wody. Stąd działania tego celu mają zapewnić przede wszystkim właściwe zagospodarowanie ścieków zmniejszenie ładunku substancji biogennych w wodach, zmniejszeniem strat wody i zapewnieniem dostępu do wody dobrej jakości.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia	RSO2.6. Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Wytocznym inwestycyjnym dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 - załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019” wskazują, że gospodarka odpadami notuje opóźnienia pod względem recyklingu, odzysku i

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		gospodarki o obiegu zamkniętym. Za priorytetowe potrzeby inwestycyjne uznano wspieranie recyklingu odpadów komunalnych i efektywne gospodarowanie zasobami oraz zmiany zachowań obywateli oraz MŚP poprzez edukację i podnoszenie świadomości. Głównymi czynnikami determinującymi ilość wytwarzanych odpadów są intensywność produkcji oraz wzorce konsumpcyjne. Diagnoza sytuacji w Polsce przeprowadzona w UP wskazuje na konieczność racjonalizacji i maksymalizacji wykorzystania zasobów, systemowego ograniczania ilości wytwarzanych i składowanych odpadów na składowiskach oraz ich wtórne wykorzystanie. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nadal zbyt duże ilości odpadów są kierowane do składowania, a także utylizowane w niedozwolony sposób, np. poprzez spalanie w paleniskach domowych, powodując dodatkowo zwiększenie niskiej emisji. Pandemia COVID-19 i ogromna ilość zużywanych środków ochrony osobistej, w perspektywie kolejnych kilku lat spowoduje powstanie kolejnych ton odpadów. Jak wskazano w SRWŚ 2030+ tworzenie nowych produktów i procesów produkcyjnych w ramach koncepcji GOZ jest szansą na zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw oraz podniesienie konkurencyjności gospodarki regionalnej. Dlatego też jest to jeden z kierunków rozwoju dla województwa, na który samorząd województwa chce położyć zwiększony nacisk i podkreślić jako nowy model gospodarczy, łączący ze sobą kwestie środowiskowe oraz ekonomiczno-społeczne.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego Polski poprzez podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju, w tym doskonalenie systemu ochrony przyrody, zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków, utrzymanie i odbudowę funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka jest jednym z priorytetów strategii - Polityka Ekologiczna Państwa 2030. Zgodnie z PEP2030 należy dążyć do wzmocnienia systemu ochrony przyrody, w tym usprawnić zarządzanie siecią Natura 2000, kontynuować proces planowania zadań ochronnych lub tworzenia planów ochrony dla wymagających tego form ochrony przyrody oraz doskonalić system ocen oddziaływania na środowisko. Zlikwidowanie przyczyn utraty zasobów różnorodności biologicznej, wynikających z działań społecznych i gospodarczych, wymaga spójnej polityki i bardziej efektywnego włączenia różnorodności biologicznej do głównego nurtu całej sfery działalności państwa, w tym do wszystkich branż, zwłaszcza takich jak: rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, gospodarka wodna i gospodarka morska, które w sposób bezpośredni i pośredni wpływają na stan zasobów różnorodności biologicznej oraz do sektora odpowiedzialnego za zwalczanie przestępczości wobec środowiska i dzikiej przyrody. Interwencja celu odpowiada założeniom SRWŚ 2030+, gdzie ochrona bioróżnorodności stanowi kluczowy kierunek

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		działań jednego z celów operacyjnych Celu Strategicznego 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Niemal połowa mieszkańców obszarów zurbanizowanych nie ma bezpośredniego dostępu do transportu publicznego. Rozwój miast i obszarów otaczających, brak planów miejscowych i chaotyczna urbanizacja zwiększyły zapotrzebowanie na dojazdy tak, że transport publ. nie może go zaspokoić, a samorządów nie stać na sfinansowanie efektywnego transportu publicznego (rozproszenie zabudowy potęguje potrzebne nakłady). Słabo rozwinięty transport publ., długi czas dojazdów do obszarów miejskich powodują dalsze uzależnienie od transportu indywidualnego, co prowadzi do zatorów komunikacyjnych i dużej liczby wypadków. Przyjmuje się ponadto, że obszary miejskie odpowiadają za ok. 23% emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu [SWD(2021) 470 final]. W Europejskim Zielonym Ładzie w ramach wizji konkurencyjnego i zrównoważonego transportu jako jeden z kierunków wskazano rozwiązanie problemu emisji i zatorów w miastach oraz poprawę transportu publicznego. Rosnącemu natężeniu ruchu samochodowego, należy przeciwdziałać zwiększając dostęp i atrakcyjność komunikacji publicznej, w szczególności w kontekście dojazdów do pracy i szkół, wspierać rozwój indywidualnej mobilności aktywnej, w tym ruchu pieszego i rowerowego. Wszystkie działania powinny uwzględniać dostępność dla osób o ograniczonej mobilności i z niepełnosprawnościami i przyczyniać się do

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, co jest zgodne z zaleceniem Rady UE we wspieraniu zrównoważonego transportu w celu przyczyniania się do stopniowej dekarbonizacji gospodarki. PEP2030 z kolei podkreśla znaczenie zmniejszenia zanieczyszczeń z pojazdów w kontekście polepszenia stanu powietrza i eliminacji tzw. niskiej emisji. W SRT2030 jednym z działań do 2030 jest z kolei wymiana taboru do świadczenia usług publicznego transportu na ekologiczny, niskoemisyjny, przystosowany do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością, - budowę systemów ładowania i tankowania pojazdów i jednostek bezemisyjnych, a także - zwiększenie dostępności do transportu publicznego, w tym dla osób z niepełnosprawnością i ograniczonej możliwości poruszania.
3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	Dostępność transportowa jest istotnym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność i konkurencyjność regionu. Dotychczasowe inwestycje w infrastrukturę drogową znacznie poprawiły jakości i dostępności transportu. Nadal jednak identyfikowane są istotne deficyty w obszarze infrastruktury (w zakresie sieci kolejowej, oraz drogowej, zarówno w sieci TEN-T, jak i poza siecią). Bariery te wyszczególniono w Wytycznych inwestycyjnych dla Polski, Załącznik D: „siatkę połączeń transportowych, zwłaszcza w sieci TEN-T charakteryzują luki. Problemem są też niskie standardy w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa. Niniejsze potrzeby inwestycyjne określono jako wysoce priorytetowe w celu osiągnięcia zrównoważonej mobilności intermodalnej, obejmującej TEN-T i połączenia

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		transgraniczne (...)). Braki w sieci drogowej występują głównie na obszarach zmarginalizowanych i peryferyjnych. Gęstość sieci kolejowej jest zbliżona do średniej krajowej, jednak świętokrzyskie ma stosunkowo duży odsetek miast bez ruchu pasażerskiego normalnotorowego. SRWS 2030+ podkreśla, iż spójność terytorialna stanowi warunek harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Jej podstawowym założeniem jest sprawność systemów transportowych oraz rozwój transportu zrównoważonego, wykorzystującego inteligentne multimodalne rozwiązania. Wymaga to poprawy parametrów infrastruktury drogowej, kolejowej i transportu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem węzłów przesiadkowych, wiaduktów, obwodnic oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym również rowerowej i informatycznej, a także inwestycji w tabor przeznaczony dla transportu publicznego oraz porty przeładunkowe. Realizacja tych inwestycji przyczyni się do poprawy powiązań komunikacyjnych, poprawy jakości oferty systemu transportowego oraz ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko. Działania celu 3 (ii) będą wynikać z Regionalnego Planu Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030, będącego wypełnieniem warunku podstawowego CP3.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez	Wytyczne inwestycyjne dla Polski, załącznik D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, wskazują na występowanie istotnych wyzwań w polskim systemie kształcenia, co potwierdza również

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	SRWŚ 2030+, gdzie jednym z kluczowych kierunków działań w zakresie edukacji jest jej zmiana o charakterze jakościowym. Z uwagi na niezadowalający stan infrastruktury edukacyjnej, różnice w dostępie i jakości edukacji, istotne jest inwestowanie w infrastrukturę placówek edukacyjnych, tym samym wpływając na poprawę poziomu edukacji w województwie. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego z 2019 r., wskazuje, że poziom wykształcenia mieszkańców woj. świętokrzyskiego jest niższy niż średnio w Polsce. Jako priorytetowe obszary wsparcia w obszarze edukacji SRWŚ 2030+ definiuje kompetencje uniwersalne (m.in. językowe, cyfrowe, w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych), kształtowanie postaw prozdrowotnych (min. aktywność fizyczna, zdrowy styl życia), a uzupełniając umiejętności i postawy społeczne obejmujące: kompetencje w zakresie zdolności komunikowania się, kreatywnego myślenia, ekonomiczno-finansowe, uczenie się przez całe życie, umiejętności w zakresie pracy w grupie i adaptacji do zmieniających się uwarunkowań, kompetencje w zakresie edukacji środowiskowej, kulturalnej, sportowej i obywatelskiej. KSRR 2030 duży nacisk kładzie na wsparcie edukacji zawodowej, w zakresie podniesienia jakości kształcenia i dopasowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, oraz budowanie pozytywnego wizerunku szkół zawodowych. Wyniki badania Rynek pracy, edukacja, kompetencje z 2020 r. wskazują, że 70% polskich pracodawców ma trudności ze znalezieniem pracowników o pożądanych umiejętnościach (85% dużych

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		przedsiębiorstw). Kierunek ten jest zgodny ze SRWŚ 2030+ - szkolnictwo zawodowe, będzie miało wpływ na wyzwania związane z rozwojem nowoczesnego przemysłu, gdzie niezbędne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu kształcenia w sektorach technologicznych.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	Zgodnie z Załącznikiem D do Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019”, ubóstwo i wykluczenie społeczne zmniejszają się, ale wciąż dotyczą pewnych rodzajów gospodarstw domowych i regionów; utrzymują się też niedociągnięcia w integracji pracowników migrujących. Jak wynika z UP, problem ubóstwa i wykluczenia społecznego dotyczy zwłaszcza terytoriów peryferyjnych zagrożonych trwałą marginalizacją. Zjawisko to negatywnie oddziałuje na jakość kapitału ludzkiego, ogranicza aktywność, przedsiębiorczość i innowacyjność oraz podnosi koszty funkcjonowania państwa. W szczególności zagrożone nim są rodziny wielodzietne, rodziny z osobami z niepełnosprawnościami, osoby bezrobotne, dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, osoby starsze, osoby opuszczające zakłady karne, osoby bezdomne i osoby z niepełnosprawnościami. Cel 4 (iii) wpisuje się w cele operacyjne SRWŚ 2030+. Dla realizacji celu istotne są działania łączące się z podniesieniem bezpieczeństwa społecznego, mieszkaniowego i zdrowotnego Oznacza to podjęcie aktywności związanych z włączeniem społecznym (eliminacją nierówności), działalnością prozdrowotną i aktywnością fizyczną. Wiąże się to z koniecznością zapewnienia wysokiej jakości

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		infrastruktury usług mieszkaniowych i usług społecznych świadczonych na rzecz osób w trudnej sytuacji życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym usług świadczonych na odległość, np. teleopieka, telemedycyna. W kwestii jakości życia mieszkańców szczególną rolę odgrywa dostęp i jakości istniejącej infrastruktury społecznej: opieki na dziećmi, edukacji, zdrowia i kultury. W tym zakresie województwo oraz JST działające w regionie podejmują wiele przedsięwzięć systemowych i inwestycyjnych. Jednym z celów jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez dofinansowanie tworzenia i rozwoju placówek dziennego popytu i placówek krótkookresowego pobytu w formie całodobowej wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym przystosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie będzie bezpośrednio powiązane i będzie mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 współfinansowanych ze środków EFS+ m.in. CS (h) i CS (k).
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	Wytyczne inwestycyjne dla Polski w załączniku D do „Dokumentu roboczego Służb Komisji, Sprawozdanie krajowe – Polska 2019 wskazują, że opieka długoterminowa nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami i przewlekłe chorymi jest słabo rozwinięta, a efekty zdrowotne tylko powoli ulegają poprawie. System opieki zdrowotnej jest zbyt skoncentrowany na szpitalach, dlatego powinno się dążyć do przejścia z opieki szpitalnej i instytucjonalnej na przystępne cenowo i wysokiej

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		jakości usługi w zakresie opieki domowej i usługi środowiskowe. Wyniki w obszarze zdrowia poprawiają się, ale nadal pozostają poniżej średniej UE. Wyzwania obszaru zdrowia, dotyczą intensyfikacji działań z zakresu zdrowia publicznego, profilaktyki i prewencji chorób, wzmocnienia infrastruktury podmiotów leczniczych, zwiększania dostępności usług zdrowotnych z uwzględnieniem różnicowań regionalnych. Potrzebny jest wzrost efektywności i jakości całego systemu, w tym upowszechniania e-zdrowia oraz wsparcie rozwoju kadr. Z uwagi na planowany kierunek zmian systemowych w ochronie zdrowia, mający na celu, zgodnie z CSR, wzrost roli POZ, a tym samym zwiększenie zakresu świadczeń realizowanych przez te podmioty, przewiduje się również potrzeby inwestycyjne w tym zakresie, m.in. rozwoju telemedycyny i inwestycji w infrastrukturę na potrzeby świadczenia rozszerzonych usług finansowanych w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia. Powyższe znajduje potwierdzenie w SRWŚ 2030+, gdzie wskazano, że w regionie poza rozwojem usług społecznych potrzebne jest pilne wsparcie obszaru zdrowia, w którym silnie odczuwalne są braki zarówno infrastruktury jak również personelu medycznego. W świętokrzyskim dostęp do personelu medycznego wzrósł w ostatniej dekadzie, mimo to wskaźnik dostępności lekarzy (Dostępność do lekarzy w regionie liczba osób personelu medycznego/10 tys. mieszkańców wynosiła 53,3 (śr. krajowa: 58,8). Ponadto pandemia COVID-19 uwypukliła konieczność zwiększenia nakładów finansowych na ochronę zdrowia oraz kontynuacji

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		działań długoterminowych wynikających z ram strategicznych, które budują odporność i wydolność systemu w czasach kryzysu.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	Niniejszy cel szczegółowy wpisuje się w cele operacyjne SRWŚ 2030+. Wsparcie inwestycji w obszarze kultury, w tym wsparcie instytucji kultury oraz działania na rzecz ochrony zabytków jest warunkiem niezbędnym do zachowania regionalnej tradycji i tożsamości kulturowej, a w konsekwencji dla wzmocnienia atrakcyjności turystycznej województwa, rozwój gospodarczy i włączenie społeczne.. Z uwagi na to, że kapitał społeczny buduje się we współpracy z innymi ludźmi, warto działać w kierunku poprawy warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców, w tym również społecznego zaangażowania świętokrzyskiej młodzieży. Rola kultury w społeczności lokalnej opisana jest też w UP. Inwestycje w kulturę i turystykę będą realizowały cele społeczne i gospodarcze zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Po okresie przestoju w obu tych sektorach na skutek pandemii COVID-19 inwestycje zwiększające atrakcyjność turystyczną i kulturalną miejscowości, subregionów i regionów poprzez wzrost dochodów przyczynią się do odbudowy lokalnych gospodarek. Ponadto wyzwaniem w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego, związanym również z podnoszeniem atrakcyjności turystycznej regionów, jest poprawa stanu zabytków i potencjału szlaków kulturowych. Świętokrzyskie jest regionem w którym w dziedzictwie kultury upatruje się istotny czynnik wpływający na rozwój

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		społeczno-gospodarczy jak również w zakresie budowania tożsamości kulturowej. Realizacja inwestycji w zakresie ogólnorozumianej kultury przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego, pobudzenia aktywności gospodarczej województwa oraz zwiększenia dostępu mieszkańców regionu do dóbr kultury, w tym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Działania z zakresu dziedzictwa kulturowego oraz turystyki, koncentrują się na rozwoju społecznym i wsparciu potencjału regionu. Wsparcie będzie skierowane na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zabytków w celu poprawy stanu technicznego tych obiektów, dostosowania tych obiektów do funkcji turystycznych lub kulturowych, zwiększenia potencjału gospodarczego regionu oraz włączenia społecznego.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;	W latach 2014-2019 poziom bezrobocia rejestrowanego przyjmował wartości niższe w relacji do analogicznych okresów lat poprzednich, ale tempo spadku w ostatnich trzech latach ulegało wyhamowaniu. Wzrost gospodarczy oraz popyt na pracę przełożył się w tym okresie na wzrost przeciętnego zatrudnienia, chociaż dynamika pozytywnych zmian stopniowo ulegała osłabieniu. W 2020 z gospodarki opartej na wzroście przeszliśmy w gospodarkę zmagającą się z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19, który nasilił problemy na rynku pracy wymagające interwencji jeszcze przed jego wystąpieniem. Najważniejsze wyzwania w nowej perspektywie to aktywizacja zawodowa młodych, w szczególności osób NEET, długotrwale bezrobotnych, biernych

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zawodowo, kobiet oraz wspieranie zatrudnienia osób powyżej 55 roku życia. Tylko zapewnienie kompleksowego, zgodnego z bieżącymi potrzebami pracodawców wsparcia oraz stworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości umożliwi tym osobom trwałą integrację z rynkiem pracy. Zalecenia zawarte w CR 2019, również wskazują na potrzebę działań prowadzących do poprawy dostępu do zatrudnienia, przede wszystkim grup w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Działania będą ukierunkowane na znoszenie barier występujących na rynku pracy związanych z dyskryminacją. Wsparcie będzie komplementarne z działaniami zaplanowanymi w celu szczegółowym (h) w zakresie kompleksowego wsparcia osób w niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej i ich powrotu na rynek pracy.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	W wyniku Brexitu zauważalny jest wzrost liczby rejestracji osób powracających z zagranicy. Osoby te wracając często znajdują się w zupełnie innej rzeczywistości, nie posiadają umiejętności poszukiwania pracy w polskich realiach, ich kwalifikacje są niedopasowane do rynku pracy. Zasadnym jest więc podnoszenie umiejętności kadr PSZ w pracy zarówno z osobami powracającymi z zagranicy, jak i zainteresowanymi podjęciem zatrudnienia za granicą. Konieczne jest także budowanie adaptacyjności i elastyczności pracowników rozumianej jako gotowość do zmian wynikających zarówno z rozwoju nowoczesnych technologii, jak również z sytuacji o charakterze nagłym i nieprzewidywalnym. Istotnym ogniwem w

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		procesie obsługi osób pozostających bez zatrudnienia jest kadra PSZ. Tylko systematyczne podnoszenie ich kwalifikacji i kompetencji zapewni, że ich pomoc osobom poszukującym pracy będzie efektywna i skuteczna. Zasadnym jest więc podnoszenie umiejętności kadr PSZ w pracy zarówno z osobami powracającymi z zagranicy, jak i zainteresowanymi podjęciem zatrudnienia za granicą. Zgodnie z zaleceniami CR 2019, istnieje potrzeba podnoszenia kompetencji służb zatrudnienia, w celu skutecznego ukierunkowania polityki rynku do poszczególnych grup docelowych. Działania w zakresie podnoszenia potencjału instytucji rynku pracy, w tym publicznych służb zatrudnienia, szczególnie w zakresie pracy z osobami znajdującymi się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wpisują się również w założenia Umowy Partnerstwa.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Zaplanowane działania będą komplementarnie do działań na rzecz aktywizacji zawodowej kobiet podejmowanych w ramach celu szczegółowego (a). Wspierane inicjatywy mają na celu ułatwienie podejmowania aktywności zawodowej opiekunom/rodzicom – kobietom. Interwencje przyczynią się do zwalczania stereotypów płciowych i przeciwdziałania dyskryminacji na rynku pracy i w edukacji. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego będą opierać się na założeniach wynikających z Decyzji Rady (UE) 2020/1515 w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich. W ramach tego celu zaplanowano również – wpisujące się w CR 2019 – kampanie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		informacyjne związane z promowaniem równości płci w zakresie zatrudnienia.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	Według prognoz demograficznych GUS do 2050 wystąpi wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w populacji WŚ o 16,3%, natomiast w Polsce o 14,8%. W oparciu o prognozy, udział osób w wieku 60+ osiągnie 44% ogółu mieszkańców. Region „starzeje się” szybciej niż inne województwa. Dla zachowania aktywności zawodowej mieszkańców i zwiększenia ich szans pozostania na rynku pracy należy wdrożyć działania umożliwiające wcześniejsze i dokładniejsze diagnozowanie chorób, eliminowanie czynników ryzyka w miejscu pracy. Konieczność takiego wsparcia potwierdzają zapisy UP mówiące o upowszechnianiu profilaktyki zdrowotnej na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej i podniesienia poziomu bezpieczeństwa pracowników. Profilaktyka zdrowotna służąca utrzymaniu aktywności zawodowej jest jednym z celów SRWŚ 2030+ (cel 1.2.5). Potwierdzają to zapisy zawarte w zaleceniach CR 2019, w których wskazano m.in. potrzeby inwestycyjne w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej w celu promowania aktywnego i zdrowego starzenia się. Zaplanowane działania są zgodne z EFPS, w zakresie równych szans i dostępu do zatrudnienia oraz uczciwych warunków pracy. Wyzwaniem staje się również dostosowanie kompetencji i kwalifikacji pracowników do zmieniających się potrzeb pracodawców i regionalnej gospodarki. W celu zapewnienia kompleksowości wsparcia pracowników zaplanowano usługi rozwojowe w

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		ramach PSF dla pracodawców i ich pracowników zgodnie z potrzebami. Istnieją przesłanki przemawiające za potrzebą zaprogramowania przyszłego wsparcia w formule outplacementu. Analizy prowadzone przez PARP (Raport o stanie sektora MŚP w Polsce, Warszawa 2021) wskazują, że należy liczyć się z odroczonymi w czasie konsekwencjami wynikającymi z wpływu pandemii na gospodarkę i rynek pracy. Deklarowane przez przedsiębiorców ograniczenie inwestycji i brak działań prorozwojowych charakteryzujących się efektem prozatrudnieniowym może spowodować zmiany w poziomie zatrudnienia w firmach. Możliwość zastosowania rozwiązań w ramach outplacementu ułatwią pracownikom przejście do innej formy aktywności zawodowej i uchronią przed długotrwałym bezrobociem. Działania będą realizowane zgodnie z Decyzją Rady (UE) 2020/1512 w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Wytyczne dla Polski CR 2019, wskazują na potrzebę działań w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych oraz dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy i doradztwa zawodowego. Wspierana będzie wysoka jakość kształcenia, na rzecz wyrównywania szans u uczniów, w szczególności z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym mieszkającym na obszarach zmarginalizowanych lub wiejskich, od etapu przedszkolnego, poprzez kształcenie w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, po uczenie się dorosłych. Planowane jest wsparcie dla uczniów z o. wiejskich w celu eliminowania

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		przedwczesnego kończenia nauki i niwelowania różnic w posługiwaniu się jęz. angielskim między uczniami z o. wiejskich i miejskich. Nacisk zostanie położony na edukację włączającą. Kluczowe będą działania ukierunkowane na doradztwo zawodowe. W celu wzmocnienia kondycji psychicznej uczniów planowane jest wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oraz działania dla nauczycieli, rodziców w zakresie kompetencji społeczno-wychowawczych celem kompleksowego wsparcia. Podjęte będą działania dla uczniów i kadry, związane z zapobieganiem dyskryminacji m.in. ze względu na płeć, rasę, niepełnosprawność czy światopogląd. Kontynuowane będą programy stypendialne a także dodatkowe zajęcia rozwijające umiejętności podstawowe i przekrojowe i działania na rzecz podniesienia kompetencji kadr systemu oświaty, w szczególności w zakresie rozwijania kompetencji cyfrowych u uczniów i nauczycieli, komplementarne do wsparcia w zakresie wyposażenia instytucji oświatowych w sprzęt cyfrowy. W związku z niskim udziałem osób dorosłych w kształceniu, planowane jest wsparcie ich umiejętności/kompetencji.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	Wytyczne dla Polski CR 2019, wskazują na potrzebę działań w zakresie podnoszenia podstawowych umiejętności i promowania uczenia się dorosłych. W województwie zaplanowano działania na rzecz zwiększenia uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie, poprzez m.in. kursy podnoszące kompetencje. Edukacja osób dorosłych powinna wychodzić poza kształcenie w instytucjach systemu oświaty

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		obejmując również edukację pozaformalną, ukierunkowaną na dopasowanie do dynamiki rynku pracy. Jest to istotne w kontekście zachodzących zmian demograficznych (starzejące się społeczeństwo) i konieczności powstrzymania dezaktualizacji wiedzy. Planowane są działania zmierzające do poprawy umiejętności osób dorosłych, zwłaszcza o niskich kwalifikacjach. Nacisk zostanie położony podniesienie kompetencji podstawowych (w szczególności kompetencji cyfrowych i wykorzystanie narzędzi TIK), zwłaszcza przez osoby starsze, w celu zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu. Planuje się również działania ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy będą chciały skorzystać z Bazy Usług Rozwojowych w ramach PSF.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	W 2019 najczęstszymi powodami wykluczenia społecznego w regionie były: długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność. Pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej, 58,8% świadczeniobiorców to osoby długotrwale korzystające z tej pomocy. Region charakteryzuje wysoki odsetek osób biernych zawodowo – stanowią oni 45% ogółu ludności w wieku ponad 15 lat (wg danych na II kw. 2020 r.). Dodatkowo w związku z pandemią COVID-19 obserwowany jest wzrost bezrobocia, co może również przełożyć się na nasilenie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Stopa bezrobocia w woj. świętokrzyskim na koniec maja 2022 r. wynosiła 6,8% (dla kraju 5,1%). Pomimo, że bezrobocie w regionie systematycznie maleje, to jednak i tak jest powyżej średniej krajowej.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		Istnieje konieczność realizacji działań integrujących i włączających dla grup zagrożonych ubóstwem i wykl. społ., w tym społeczności romskiej, przez m.in: wsparcie ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową (instrumenty i narzędzia aktywnej integracji w wymiarze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym). Region cechuje niski kapitał społeczny, liczba podmiotów NGO wynosi 2,9 tys. co stanowi 3,1% ogólnej liczby organizacji w kraju. W regionie na 100 tys. mieszkańców przypada 1,85 przedsiębiorstw społecznych, co lokuje region na 12 pozycji w kraju, natomiast średnia dla Polski wynosi 2,98. Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia (np.: przez realizację kompleksowego pakietu wsparcia doradczego i usługowego) wpłynie na pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej osób w trudnej sytuacji społeczno-bytowej. Powyższe dane wskazują na konieczność uruchomienia wszelkich możliwych instrumentów wzmacniających PES. ~~W ramach celu zostanie zastosowany instrument terytorialny RLKS.~~ Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia CR 2019 dotyczące wspierania zintegrowanych działań na rzecz aktywnego włączenia mających dotrzeć do większej liczby osób ze środowisk defaworyzowanych.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	Spadek liczby ludności nasilił się w 2019 i wzrósł do 3,8% w porównaniu z 2010. Starzenie się kadr gospodarki przy jednoczesnym spadku liczby ludności skutkuje koniecznością uruchomienia innych zasobów kadrowych, np.: obywateli państw trzecich, którzy mając dostęp do niezbędnych im

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		usług (m.in.: wsparcie rodziny, nauka języka polskiego, pomoc psychologiczna, aktywizacja zawodowa) mogliby zasilić rynek pracy. Na terenie regionu w 2020 przebywało 4669 cudzoziemców z czego największą grupę w liczbie 2725 osób stanowili obywatele jednego z państw trzecich – Ukrainy. W odniesieniu do kraju najmniej cudzoziemców przebywa na terenie woj. świętokrzyskiego (odpowiednio w latach: 2015 - 1,1% oraz w 2016 - 1,2%). Wdrożenie programów wsparcia dla obywateli państw trzecich przyczyni się do ich integracji społeczno-gospodarczej, a co za tym idzie do wzmocnienia działań włączających do rynku pracy, w szczególności: usługi dla cudzoziemców i ich rodzin, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie. Konieczność takiego wsparcia potwierdzają zapisy UP mówiące o integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich. Realizacja wsparcia będzie spójna z zaleceniami CR 2019 dotyczącymi opracowania i wdrożenia ram integracji cudzoziemców.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	Konsekwencją zmian demograficznych będzie zwiększone obciążenie systemu pomocy społecznej i zdrowotnej. Zasada deinstytucjonalizacji wzmacnia potrzebę zwiększenia dostępności i poszerzenia katalogu usług dostępnych w pobliżu miejsca zamieszkania. Dlatego wspierany będzie proces przygotowania do deinstytucjonalizacji na tych obszarach, na których można zauważyć relatywnie wysoką instytucjonalizację wsparcia. W 2019 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wzrosła o 4,2% do liczby 4 442 osób. Istotnym aspektem

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		interwencji będą działania skierowane do osób starszych, przebywających w placówkach całodobowych, ukierunkowane na objęcie tych osób opieką domową, a tym samym na opuszczenie przez nie systemu opieki instytucjonalnej. Procesy społeczno-demograficzne zachodzące w regionie wymuszają podjęcie działań w zakresie zapewnienia dostępu do kompleksowych świadczeń zdrowotnych, przede wszystkim dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (m.in.: zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami (OzN), o niskich dochodach, bezrobotnych, starszych, osób w kryzysie bezdomności), lub innej trudnej sytuacji życiowej, m.in.: w szczególności w zakresie opieki długoterminowej, paliatywno-hospicyjnej i świadczeń rehabilitacyjnych. Wsparcie ww. osób, zgodnie z UP, jest priorytetowe. Zaplanowane działania są zgodne z celem 3.2.1 SRWŚ 2030+. Powyższe potwierdzają również zapisy zaleceń CR 2019, które wskazują na słabo rozwiniętą opiekę długoterminową nad osobami starszymi, OzN i osobami cierpiącymi na choroby przewlekłe. Ze względu na konieczność dostosowania placówek społecznych i zdrowotnych dla osób o specyficznych potrzebach oraz podniesienia kompetencji pracowników medycznych i pracowników instytucji pomocy społecznej będą realizowane działania w zakresie niwelowania barier związanych z dyskryminacją osób oraz negatywnych postaw i stereotypów. Interwencja realizowana w celu (k) będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności do założeń celu (v) i (iii).

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Potrzeby w zakresie rozwoju środowiskowych usług społecznych wskazują, że należy kontynuować prace nad deinstytucjonalizacją usług społecznych oraz pieczy zastępczej. Liczba rodzin w 2019 objętych interwencją kryzysową wzrosła o 12% w stosunku do 2018 (z 619 do 694 rodzin). Ze względu na rosnące statystyki w tym zakresie należy podjąć działania wspierające rodziny oraz ośrodki świadczące usługi w ramach kryzysu rodziny. W przypadku dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej lub zagrożonych jej utratą, istotne są przedsięwzięcia w zakresie wsparcia pieczy zastępczej i systemu wsparcia rodziny. Ze względu na dobro dziecka należy wdrożyć działania, które będą minimalizowały ryzyko umieszczenia dziecka w opiece zastępczej. Realizacja działań odpowiadać będzie na zalecenia CR 2019 dotyczące wzmocnienia systemu wsparcia rodziny oraz przyspieszenia procesu deinstytucjonalizacji, w szczególności w odniesieniu do dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Interwencja w ramach celu szczegółowego zostanie skierowana również do osób w kryzysie bezdomności. Wsparcie polegające na ułatwieniu dostępu do mieszkań ~~chronionych~~ chronionych-treningowych /wspomaganych/ adoptowalnych będzie ukierunkowane na osiągnięcie efektu komplementarności do założeń celu (iii) np. obejmujących wsparcie infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizację usług. Konieczność takiego wsparcia potwierdzają zapisy UP mówiące m.in. o

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		deinstytucjonalizacji usług w kontekście zapewnienia dzieciom jak najlepszych warunków do życia i rozwoju. Sytuacja na świętokrzyskim rynku pracy wskazuje na potrzebę podjęcia działań zwiększających szansę na stabilne zatrudnienie osób ubogich pracujących. Niepewne warunki wywołane COVID-19 niekorzystnie wpłynęły na cały rynek pracy i spowodowały ograniczenia, dlatego objęcie wsparciem osób ubogich pracujących jest zasadne i będzie opierać się na Decyzji Rady (UE) 2020/1512 w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	Woj. ma doświadczenie we wdrażaniu ZIT. Instrument opierał się na porozumieniu JST i realizacji wspólnej Strategii, zawierającą listę proj. strat. Kontynuacja takiej formy wdrażania ZIT jest słuszna, wymaga tylko niewielkich modyfikacji (Ocena instrumentu ZIT w ramach RPOWŚ 14-20, 2019 r.). Modyfikacje te przyczynią się do realiz. bardziej zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych. Dla ZIT zaplanowano dedyk. wsparcie w 2 Priorytetach: P.3-40 mln EUR, P. 6-65 mln EUR. IZ nie wyklucza pref. dla proj. wynikających ze Strat. ZIT (otwarte nabory). Istotnym obszarem działań będzie wykorzystanie endogen. potencjałów w celu wzmocnienia i zwiększenia odporności lokalnych gospodarek przez zrównoważone wsparcie w zakresie turystyki, kultury, dziedzictwa kult. i naturaln., ekoturystyki, które przyczyni się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gosp., społ., i środowiskowego, opartego na strategiach teryt. Wsparcie na rzecz zrównoważ. rozwoju

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		obszarów miejs. musi położyć szczeg. nacisk na wkład w transformację ekolog. i cyfrową oraz funkcjonalną współpracę obszarów miejs. przez działania przyczyniające się do przygotowania mieszkańców miast do funkcjonowania w gospodarce cyfrowej i w warunkach większych wymagań związanych z ochroną środowiska. Jednym z rozwiązań cyfrowych będzie digitalizacja zasobów i oferty kultury w tym utworzenie multimed. centrów kultury dostępnych on-line, rozwiązania innowacyjne w obszarze turystyki, co poszerzy możliwości instytucji w dotarciu do większego grona odbiorców. W proj. infrastrukt. dot. kultury i zrównoważonej turystyki zachowany będzie czynnik uwzględniający aspekt środowiskowy, szczeg. w zakresie jakości powietrza, rozwoju i ochrony zieleni, ograniczaniu niskiej emisji. Obok interw. dla ZIT przewidziano kompleksowe inwest. mające na celu ożywienie zdegradow. obszarów miast przez nadawanie i przywracanie funkcji gospod., edukac., turyst., społecz. i kultur. Dot. to interwencji związanych z rewitalizacją obszarów zdegrad. Działania te będą wdrażane z pomocą IIT. W reg. na 31.03.21 r. obowiązują 93 progr. rewitalizacji na 102 gminy. 13 progr. realizowanych w formule GPR. Dane potwierdzają konieczność prowadzenia działań rewitaliz. Potwierdzeniem potrzeb rewitaliz. są proj. na listach rezerw. konkursów rewitaliz. RPOWŚ 14-20 (war 135 mln zł).
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa	W celu zwiększenia spójności społeczno-gospod. regionu niezbędne jest skierowanie wsparcia na obszary pozamiejskie przez zawiązanie współpracy-partnerstwa pomiędzy JST. Mając na

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	uwadze obszary delimitowane w SRWŚ 2030 + oraz kierunki działań cs 5(ii) odpowiada na zdiagnozowane potrzeby w zakresie endogenicznych potencjałów w celu wzmocnienia i zwiększenia odporności lokalnych gospodarek przez zrównoważone wsparcie w zakresie kultury, turystyki, dziedzictwa kultur. i naturaln., które przyczyni się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospod., społecznego i środowiskowego opartego na strategiach teryt. Wsparcie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów musi położyć szczególny nacisk na wkład w transformację ekologiczną i cyfrową oraz funkcjonalną współpracę obszarów poprzez działania przyczyniające się do przygotowania mieszkańców obszarów wiejskich do funkcjonowania w gospodarce cyfrowej i w warunkach większych wymagań związanych z ochroną środow. Jednym z rozwiązań cyfrowych będzie digitalizacja zasobów i oferty kultury w tym utworzenie multimed. centrów kultury dostępnych on-line, co przyczyni się do poszerzenia możliwości instytucji w dotarciu z ofertą do większego grona odbiorców. W proj. infrastruktur. dot. kultury i zrównoważonej turystyki zachowany będzie czynnik uwzględniający aspekt środowiskowy, szczeg. w zakresie jakości powietrza, rozwoju i ochrony zieleni oraz działania służące ograniczeniu niskiej emisji. W 5 (ii) obok interwencji w zakresie endogenicznych potencjałów przewidziano dział. mające na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom społ.-gospod. Dot. one kompleksowych inwest. mających na celu ożywienie zdegradowanych obszarów, które utraciły swoją pierwotną funkcję,

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		poprzez nadawanie i przywracanie im funkcji gospod., edukacyjnych, turystycznych, społecznych i kulturalnych, które będą realizowane w ramach IIT. Potwierdzeniem potrzeb rewit. są dane wskazujące, że wartość proj. z list rezerwowych konkursów rewitaliz. RPOWŚ 14-20 wynosi ponad 135 mln zł. Jednocześnie w woj. dostrzega się konieczność wykorzystania dotychczas niestosowanego w okresie 2014-2020 instrumentu teryt. jakim jest RLKS. RLKS pozwoli zaktywizować społeczności lok. uwzględniając lokalne potrzeby, co przyczyni się do podejmowania działań rozwojowych.

* Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Priorytet: 1. Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Czynnikiem pobudzającym do zmian technologicznych powinna być wiedza. Nie jest wystarczającym wykorzystywanie jedynie własnych zasobów, ważne jest bowiem jej równoległe pozyskiwanie z zewnątrz. Wyzwaniem pozostaje wsparcie procesu inicjowania, tworzenia, rozwoju i wdrażania innowacji, tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorstw, które dzięki działaniom unowocześnią wachlarz usług i produktów, wzmocnią kompetencje pracowników jak również skuteczniej zaadaptują się do wymogów rynku.

Poszukiwanie efektów synergii wynikających ze współpracy z innymi podmiotami, w tym z zapleczem badawczo - naukowym, ośrodkami innowacji i instytucjami otoczenia biznesu (IOB) odgrywa ważną rolę w generowaniu innowacji stanowiąc pewien rodzaj ekosystemu, w ramach którego przedsiębiorstwa o ograniczonym dostępie do wiedzy/technologii zdobywają ją z zewnątrz, co z kolei umożliwia im generowanie nowych pomysłów i innowacyjnych rozwiązań. Transfer technologii (prace badawcze zlecone przez MŚP, realizacja projektów partnerskich, doradztwo, usługi proinnowacyjne oraz inne pożądane formy współpracy wyłonione na późniejszym etapie, będące odpowiedzią na potrzeby MŚP) wpływa korzystnie na wzrost zdolności badawczych przedsiębiorstw oraz wykorzystywanie technologii. Czynnikiem wzmacniającym efektywność działań oraz pobudzającym do udziału w transferze technologii będzie wzrost kompetencji pracowników interesariuszy.

Jednostki naukowe wykorzystują infrastrukturę badawczą głównie na potrzeby wewnętrzne co wynika m.in. z braku systemowej współpracy z biznesem oraz niewielkiego korzystania ze strony biznesu z infrastruktury jednostek naukowych. W celu poprawy dostępności i użyteczności dotychczas wspartej infrastruktury publicznej preferowane będą projekty przedsiębiorstw zakładające współpracę z jednostkami naukowymi.

W ramach interwencji przewidziano wsparcie projektów badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw, uwzględniających możliwość rozwoju istniejącego lub stworzenia nowego zaplecza B+R, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw. Projekty dotyczące prac B+R i wsparcia infrastruktury B+R przedsiębiorstw powinny zakładać prowadzenie badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych (z wyłączeniem badań podstawowych).

W celu zwiększenia potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii przewidziano także objęcie wsparciem publicznej infrastruktury organizacji badawczych w sektorach stwarzających możliwość dyfuzji innowacji, z uwzględnieniem kluczowych kierunków działań określonych w SRWŚ 2030+ oraz regionalnych inteligentnych specjalizacji w ramach RIS Województwa Świętokrzyskiego. Istotne jest

wzmacnianie współpracy nauki z biznesem w celu umożliwienia komercjalizacji wyników badań naukowych oraz zapewnienia innowacyjnych i opartych na badaniach naukowych rozwiązań do gospodarki. Transfer wiedzy z sektora nauki do biznesu będzie stanowić element obligatoryjny w projektach. Planuje się prowadzenie zaawansowanych badań w szczególności z dziedziny biotechnologii oraz metrologii.

W ramach CS1(i) realizowane będzie również wsparcie na zakup proinnowacyjnych usług doradczych dla MŚP, świadczonych przez profesjonalne podmioty, jako kontynuacja pilotażowego projektu realizowanego w okresie finansowania 2014-2020.

Ponadto, interwencja zostanie skierowana na proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO) mający na celu, m.in. pobudzanie współpracy międzyinstytucjonalnej, angażowanie środowiska akademickiego i naukowego, wsparcie organizowania się środowiska regionalnego systemu innowacji, podnoszenie kompetencji i wiedzy w zakresie transformacji przemysłowej, przedsiębiorczości i innowacji wśród szerokiego gremium interesariuszy RIS (w szczególności MŚP, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, jednostki naukowe, IOB i inne instytucje wspierające ekosystem innowacji). Konieczne jest właściwe zarządzanie innowacjami i stała analiza rynku na rzecz wyłaniania nowych obiecujących obszarów, które wykazują potencjał rozwojowy. W obszarze tych działań przewidziano również wzmocnienie kompetencji i potencjału IOB i klastrów do świadczenia wysokich jakościowo proinnowacyjnych usług na rzecz MŚP, m.in.: w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywania zaawansowanych technologii.

Działania podejmowane w ramach CS1(i) muszą wpisywać się w obszary regionalnych inteligentnych specjalizacji lub obszary zidentyfikowane w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania.

W CS1(i) wspierane będą następujące typy projektów:

-wsparcie prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa i konsorcja z ich udziałem, z możliwością uwzględnienia wdrożenia wypracowanych w ramach projektu wyników prac B+R. Preferowane będą projekty z udziałem organizacji badawczych, uczelni wyższych i organizacji pozarządowych.

-wsparcie infrastruktury B+R przedsiębiorstw, o ile służy realizacji agendy badawczej.

-wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych – w zakresie infrastruktury publicznej, przewiduje się możliwość finansowania przedsięwzięć dotyczących infrastruktury, która będzie wykorzystywana również do działalności gospodarczej. Projekty dotyczące publicznej infrastruktury badawczej będą realizowane na warunkach wynikających z UP.

Jako element uzupełniający projektu, przewiduje się wsparcie kompetencji kadr związanych z pracami B+R, zdobywanie przez nich nowych umiejętności oraz wiedzy a także nabywania kwalifikacji, kompetencji niezbędnych do obsługi infrastruktury badawczej, kompetencji osób zarządzających infrastrukturą B+R w celu podniesienia poziomu komercyjnego wykorzystania. W odniesieniu do publicznej infrastruktury badawczej komponent rozwoju kompetencji, w szczególności mających na celu zwiększanie skuteczności transferu technologii na rynek, będzie stanowił obligatoryjny element projektu.

-proinnowacyjne usługi doradcze dla MŚP (w formie voucherów) jako element systemu zachęt do działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej. Instrument stanowić będzie wsparcie MŚP z zastosowaniem mechanizmu popytowego. Usługi będą dotyczyły zwiększenia potencjału MŚP. Wsparcie unowocześni wachlarz usług i produktów, wzmocni kompetencje, ułatwi wdrożenie przez MŚP nowych modeli biznesowych odpowiadających wyzwaniom cyfrowej i zielonej transformacji. Preferowane będzie wsparcie świadczenia usług w zakresie cyfryzacji, automatyzacji i robotyzacji, gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej. W celu zapewnienia właściwych standardów i odpowiedniej jakości usług IOB usługodawcą będą mogły być wyłącznie akredytowane podmioty, które uzyskają status Ośrodka Innowacji lub podmioty akredytowane na poziomie regionalnym.

-rozwój potencjału regionalnego ekosystemu innowacji - działania związane ze zwiększaniem zdolności do sieciowania przedsiębiorstw z sektorem nauki, nabywaniem kwalifikacji oraz inicjowaniem współpracy interesariuszy PPO w szczególności z zakresu obszarów RIS, transformacji przemysłu w kierunku Przemysłu 4.0, przedsiębiorczości, transferu technologii, zarządzania innowacjami, ekoprojektowania oraz wyłonionych obiecujących obszarów dla rozwoju regionu.

-budowanie i wzmacnianie powiązań klastrowych - w tym podnoszenie kwalifikacji, wsparcie finansowe klastrów załączkowych (z wyłączeniem umiędzynarodowienia i potencjału infrastrukturalnego) oraz regionalnych klastrów wzrostowych w związku z nową usługą. Wsparcie przyczyni się do zwiększenia potencjału klastrów i budowania ich zdolności do kooperacji poprzez m.in. profesjonalizację zarządzania i kadr, wzmocnienie kompetencji koordynatorów klastrów, wzmocnienie zasobów infrastrukturalnych, rozwój i profesjonalizację świadczonych przez nie usług, testowanie nowych/ulepszonych usług.

-budowa potencjału IOB - wsparcie zasobów, kompetencji IOB do świadczenia określonych funkcjonalności i zdobycia akredytacji na poziomie krajowym i/lub regionalnym oraz świadczenia usług akredytowanych IOB na rzecz przedsiębiorców, wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu. Profesjonalizacja IOB będzie dotyczyła m.in. wzmocnienia zasobów ludzkich i infrastrukturalnych, know-how, kompetencji zarządczych, kształcenia kadr, wymiany doświadczeń, zatrudnienia ekspertów, budowy platform, sieciowania.

Konieczność inwestycji mających na celu wzmacnianie i rozwój potencjału podmiotów świadczących usługi dla biznesu będzie poprzedzona analizą potrzeb oraz weryfikacją dotychczasowej oferty tak, aby instytucje te stanowiły stabilny i istotny element ekosystemu innowacji, dostarczający na rynek wysokojakościową, wystandaryzowaną ofertę ułatwiającą transformację MŚP - zapewniając spójną komunikację dotyczącą oferty usług otoczenia biznesu. Warunki interwencji w obszarze wsparcia IOB będą uwzględniać m. in. dostępność adekwatnej oferty usług IOB dla MŚP poza dużymi ośrodkami miejskimi.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Właściciele i pracownicy przedsiębiorstw, organizacji badawczych, organizacji pozarządowych, IOB, klastrów, jednostek naukowych, kierownictwo i pracownicy uczelni wyższych i ich centrów badawczo-rozwojowych, osoby prowadzące działalność naukową, użytkownicy wspartej infrastruktury, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, korzystający z rezultatów projektu.

Duże przedsiębiorstwa wykazują większą skłonność do inwestowania i współpracy w zakresie działalności B+R+I, dzięki temu stwarzają lepsze warunki do budowania ekosystemu innowacji, dając możliwość przestrzeni dla synergii działań wspólnie z MŚP. W związku z powyższym dopuszcza się możliwość wsparcia dużych przedsiębiorstw w ramach realizacji projektów B+R. Warunkiem wsparcia dużych firm będzie zapewnienie konkretnych efektów dyfuzji działalności innowacyjnej oraz B+R do gospodarki oraz że będą współpracowały z MŚP - widoczne efekty aktywnej współpracy, przynoszące wymierne korzyści MŚP (w szczególności: dostęp do wiedzy, know-how, wykwalifikowane kadry, zaplecza B+R oraz rozwiązań organizacyjnych w przedsiębiorstwie).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Wspierana infrastr. będzie podlegać standardom dostępn. Budowa nowej i modernizacja już istniejącej infrastr. będzie zgodna z zas. uniwersalnego projektowania, a tam, gdzie nie będzie możliwe ich zastosow., wprowadzone będą usprawnienia eliminujące bariery.

Pozytywny wpływ na zas. dostępn. dla osób z niepełnospr. będzie kryt. dostępu warunkującym dofinans. W proj., w których będzie występował produkt neutr. pod względem zas. równości szans i niedyskrym., zas. zostanie zapewniona na poziomie zarządzania proj. i dostępn. cyfrowej dok. proj. publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowaln. takich wydatków w proj.

Uwzględniając wyniki badań dot. ograniczenia aktywności kobiet w obszarze B+R planuje się zast. kryt. premiującego związanego z zapewnieniem % udziału kobiet we (uzupełniając w tym celu) wsparciu podn. kompetencji pracowników.

Pref. będą proj., w których beneficjent będzie prowadził we wspartej infrastr. dział. badawczą z uwzgl. równości kobiet i mężczyzn, np. poprzez zastosowanie metod wypracowanych dla inst. naukowych w ramach proj. EIGE pt. "Promoting gender equality in academia and research institutions" lub stosując inne narzędzia, np. gwarancję % udziału kobiet w gremiach decyz. i w zesp. badawczych.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnospr., art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zasada równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryt. wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinans. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskrymin.

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Równość szans i niedyskrymin., w tym zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (zgodnie z art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego) będzie weryfikowana przez analizę działań projektowych.

Prod. i usługi będą zgodne z dyr. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publ. (Dyr. (UE) 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. (UE) 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS(i) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu 1.1 będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUEMB w realizację strategii “Europa 2020”, 3.3 Zwiększenie globalnej konkurencji Regionu Morza Bałtyckiego).

Region objęty jest programami wspólnoty terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FES 2021 – 2027 realizowanych będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym wszystkie cele szczegółowe CP1. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść, a konkretnym celem będzie przygotowanie wniosków wyciągniętych ze współpracy do polityk i działań regionalnych i w dalszym ciągu, na bieżąco udostępnianie usług umożliwiających pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej – zgodnie z podejściem platformy learningowej Interreg Europa – aby umożliwić podmiotom regionalnym z całej UE wykorzystanie odpowiednich doświadczeń i praktyk w razie potrzeby wzmacniania ich polityk.
- **Interreg Europa Środkowa** wspier. opracowanie i wdrożenie strategii, planów działań, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: umiejętności dla sektorów istotnych z punktu widzenia inteligentnej specjalizacji, budowania zdolności i uczenia się w warunkach

instytucjonal. na rzecz inteligentnej specjalizacji, dostosowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w regionach przechodzących transformację przemysłową i cyfrową, kompetencji dot. zarządzania innowacjami w MŚP i przedsiębiorstwach.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk oraz zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie B+R. W odniesieniu do badań i innowacji możliwe będzie premiowanie proj., które wykażą komplem. z Horyzont Europa.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Projekty B+R, budowanie potencjału IOB, klastrów, regionalnych systemów innowacji w ramach PPO cechuje brak bezpośredniego generowania zysków lub oszczędności - wspierane będą w formie dotacji. Ryzyko wdrożenia prac B+R jest duże, a oszacowanie potencjalnych przychodów trudne - firmy nie uzyskują wystarczającego finansowania ze źródeł rynkowych. Przerwanie prac w przypadku napotkania nie dających się rozwiązać problemów technologicznych i procesowych, generuje problem z przeznaczeniem pozostałej części pożyczki - dalsze wydatki na B+R nie będą ponoszone. Dotacja jest formą zachęty do podjęcia działań B+R, które w regionie nie są wystarczająco powszechne. Proj. B+R polegające na absorpcji gotowych technologii będą finansowane w cs1(iii). Wdrożenie wyników prac B+R w ramach projektów kompleksowych wspierane będzie w formie dotacji warunkowych. W cs 1(i) przewidziano proinnowacyjne usługi doradcze dla MŚP. Ze względu na brak bezpośredniego generowania zysków lub oszczędności projekty te uzyskają wsparcie w formie voucherów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	59,00	~~269,00~~ 256

1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	5,00	~~44,00~~ <u>85</u>
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	54,00	~~225,00~~ <u>171</u>
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO10	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	przedsiębiorstwa	0,00	~~10,00~~ <u>8</u>
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO101	MŚP inwestujące w umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	przedsiębiorstwa	0,00	50,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO07	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	7,00	~~46,00~~ <u>39</u>

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	roczny EPC	0,00	2021	~~113,00~~ <u>83</u>	CST2021	
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	~~27 880 000,00~~ <u>13 000 000,00</u>	CST2021	
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0,00	2021	~~40,00~~ <u>28,00</u>	CST2021	
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR06	Złożone wnioski patentowe	zgłoszenia patentowe	0,00	2021	~~185,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	002. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych ośrodkach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	~~15 000 000,00~~ 8 000 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	003. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	~~73 000 000,00~~
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	004. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych ośrodkach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	~~50 000 000,00~~ 57 000 000,00
<u>1</u>	<u>RSO1.1</u>	<u>EFRR</u>	<u>Regiony słabiej rozwinięte</u>	<u>010. Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów</u>	~~10 000 000,00~~ 9 000 000,00
<u>1</u>	<u>RSO1.1</u>	<u>EFRR</u>	<u>Regiony słabiej rozwinięte</u>	<u>011. Działania badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów</u>	~~3 000 000,00~~
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	023. Rozwój umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej, przedsiębiorczości i zdolności dostosowawczych przedsiębiorstw w razie zmian	6 000 000,00
<u>1</u>	<u>RSO1.1</u>	<u>EFRR</u>	<u>Regiony słabiej rozwinięte</u>	<u>026. Wsparcie dla klastrów innowacyjnych, w tym między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i organami publicznymi oraz sieciami biznesowymi, z korzyścią głównie dla MŚP</u>	~~2 000 000,00~~
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	027. Procesy innowacji w MŚP (innowacje w zakresie procesów, organizacji, marketingu, i współtworzenia, innowacje zorientowane na użytkownika i motywowane popytem)	~~4 000 000,00~~ 2 000 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	029. Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, ośrodkami badań naukowych i uniwersytetami koncentrujące się na gospodarce niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmiany klimatu	~~15 000 000,00~~ 3 000 000,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~97 000 000,00~~ 93 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Według danych GUS *Spółeczeństwo informacyjne Polsce Wyniki badań statystycznych z lat 2015-2019* województwo świętokrzyskie cechuje się niskimi wskaźnikami w następujących obszarach związanych z wykorzystaniem ICT (TIK) w administracji publicznej:

1. przedsiębiorstwa korzystające z e-administracji: 91,6% (średnia w kraju: 95,7%),
2. osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy: 30%-35,9% (średnia w kraju: 40,4%),
3. jednostki administracji publicznej posiadające intranet: 32,5%-38,0% (średnia w kraju: 41,9%), przy czym w jednostkach administracji państwowej intranet wykorzystywano dwukrotnie częściej niż w jednostkach samorządowych,
4. jednostki administracji publicznej zapewniające szkolenia dla pracowników w zakresie ICT: 47,6% w 2017r, 45,7% w 2018r (średnia w kraju: 53,7% w 2017r, 48,8%).

Rozwój e-usług jest jednym z priorytetów wskazanych przez Cyfryzacja KPRM, mającym na celu wzmocnienie rozwoju cyfryzacji w tym obszarze, do poziomu średniego w Europie. Zgodnie z rankingiem indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2021r. Polska zajmuje dopiero 24 miejsce wśród 27 państw członkowskich UE. W kategorii cyfrowych usług publicznych-22 miejsce w UE[1].

Celem wsparcia jest wdrożenie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych, zapewniających wysoki poziom jakości i dostępności e-usług, szczególnie w obszarach kluczowych dla mieszkańców. Realizacja wsparcia przyczyni się do poprawy dojrzałości cyfrowej, zwiększenia zakresu danych dostępnych w postaci cyfrowej oraz usprawnienia procesów w administracji publicznej. Rezultatem interwencji będzie zwiększenie podaży, jakości i dostępności e-usług oraz łatwiejszy i szerszy dostęp do zasobów, w tym danych i informacji gromadzonych w sektorze publicznym zgodnie z Europejską Dyrektywą INSPIRE i Programem Otwierania Danych Publicznych.

W ramach CS1(ii) wspierane będą projekty dotyczące:

transformacji cyfrowej gospodarki, polegającej w szczególności na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzanie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych w tym platformy e-usług publicznych, usług w zakresie e-zdrowia min. w obszarze następujących działań:

- zwiększanie podaży, podnoszenie jakości i użyteczności e-usług sektora publicznego (w tym: wsparcie rozwoju platform e-usług publicznych szczególnie regionalnego/lokalnego) oraz digitalizacja i zwiększenie dostępności danych publicznych (w tym ich standaryzacja, strukturyzacja), a także cyfrowych zasobów o znacznym potencjale ponownego wykorzystania, pozostających w dyspozycji podmiotów sektora publicznego i prywatnego;
- wyposażenie lokalnej administracji publicznej w narzędzia informatyczne umożliwiające integrację z centralną architekturą informatyczną;

- zastosowanie sztucznej inteligencji w procesach przetwarzania danych;
- wsparcie podnoszenia kompetencji cyfrowych pracowników instytucji sektora publicznego (jako element projektu), ze szczególnym uwzględnieniem zaawansowanych kompetencji oraz kompetencji z zakresu cyberbezpieczeństwa. Dodatkowo (jako element projektu) przewidziano działania mające na celu zwiększanie świadomości obywateli dotyczącej korzystania z nowoczesnych technologii;
- usługi w zakresie e-zdrowia, w tym w szczególności:
 - realizacja projektów z zakresu e-usług z uwzględnieniem standardów wypracowanych na poziomie krajowym,
 - wdrażanie TIK w podmiotach leczniczych innych niż na poziomie krajowym, mające na celu zapewnienie interoperacyjności z platformami centralnymi e-zdrowia,
 - cyfryzacja procesów back-office,
 - zwiększenie poziomu wykorzystania nowoczesnych technologii w systemie ochrony zdrowia,
 - wdrażanie systemowych rozwiązań z zakresu telemedycyny,
 - zastosowanie sztucznej inteligencji – projekty regionalne,
 - poprawa dojrzałości cyfrowej placówek medycznych: w tym działania zapewniające interoperacyjność rozwiązań centralnych z istniejącymi i tworzonymi rozwiązaniami regionalnymi i lokalnymi oraz doposażanie podmiotów leczniczych w narzędzia informatyczne umożliwiające integrację z centralną architekturą informatyczną e-zdrowia.
- cyberbezpieczeństwo (jako element projektu), ukierunkowane na wzmacnianie bezpieczeństwa świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez budowę lub modernizację istniejących systemów, o zasięgu regionalnym i lokalnym.

W ramach CS1(ii) wsparcie rozwoju kompetencji cyfrowych skierowane zostanie do pracowników instytucji sektora publicznego w ramach realizowanych projektów, z kolei uniwersalne kompetencje cyfrowe, mogą być wspierane przez EFS+.

Interwencja zapewni dalszy rozwój cyfryzacji, będzie prowadzić do wygodnego załatwiania spraw z zakresu e-zdrowia, e-usług publicznych oraz szybszego i tańszego procesu administracyjnego, co będzie korzystne, zarówno dla obywateli jak i instytucji publicznych.

Model wdrożenia rozwiązania e-usługi w projekcie powinien być zgodny z Prynypiami Architektury Informacyjnej Państwa, zawartymi w dokumencie z 25 listopada 2020r.

Projekty z zakresu digitalizacji zasobów sektora publicznego muszą być zgodne z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.

Wspierane e-usługi muszą być zgodne z zapisami Europejskiego Aktu w Sprawie Dostępności-Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019r. oraz Dyrektywy (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego.

Wspierane e-usługi muszą zapewnić tzw. pełną dostępność online. W CS1(ii) wspierane będą w szczególności e-usługi na poziomie dojrzałości 4. Wszystkie realizowane projekty muszą zapewnić interoperacyjność i komplementarność (również w ramach digitalizacji zasobów publicznych) z systemami i platformami e-usług na poziomie krajowym.

Wspierane inwestycje muszą zawierać element innowacyjny, aby przyczynić się do realizacji celu do zapewnienia inteligentnej i innowacyjnej transformacji gospodarczej, np. opracowanie, testowanie/pilotaż nowych rozwiązań w zakresie administracji elektronicznej oraz modernizacja usług elektronicznych.

Inwestycje w infrastrukturę informatyczną muszą być uzasadnione celami projektu oraz analizą wskazującą na niedostępność wystarczających zasobów w administracji publicznej niezbędnych do tworzenia, wdrażania lub świadczenia elektronicznych usług publicznych.

Przedsięwzięcia z zakresu e-zdrowia mogą zostać objęte wsparciem, o ile zostały pozytywnie zaopiniowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia w zakresie zgodności projektu z dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze zdrowia cyfrowego oraz jego komplementarności i interoperacyjności z rozwiązaniami centralnymi w zakresie e-zdrowia. Będą także podlegały uzgodnieniom na forum Komitetu Sterującego zgodnie z przyjętym systemem koordynacji.

Preferencjami zostaną objęte projekty sieciowane lub realizowane w partnerstwie, wykorzystujące innowacyjne rozwiązania dotyczące funkcjonalności/dostępu do e-usług, np. aplikacje na urządzenia mobilne, elementy sztucznej inteligencji, wprowadzenie rozwiązań chmurowych.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

[1] <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/countries-digitisation-performance>

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pracownicy podmiotów leczniczych, pracownicy sektora administracji publicznej, pracownicy uczelni wyższych, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Wsparcie procesów cyfryzacji przyczyni się do podniesienia jakości i dostępności świadczonych e-usług, zwłaszcza dla grup defaworyzowanych. Dot. to głównie niepełnosprawności, miejsca zamieszkania oraz wieku użytkowników. W prod., usługach, systemach i narzędziach informatycznych będących efektem realizacji proj. wymagana będzie dostępność cyfrowa na poziomie standardu WCAG 2.1. na poziomie AA, a pozytywna realizacja cyfrowego standardu dostępności będzie war. brzegowym.

W przypadku proj., w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskrym., zas. zostanie zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępn. cyfrowej dokumentacji projektowej publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w proj.

W zakresie podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa aspekt premiujący zostanie położony na dział. związane z przeciwdziałaniem cyberprzemocy, na którą w większym stopniu mogą być narażone dziewczęta i kobiety. Jest to jedna z form dyskrym. ze względu na płeć i jej przeciwdziałanie jest niezbędne w dział. związanej z wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art.10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, art.73 Rozp. ogólnego zgodnie z Rozdziałem 9.UP.

Zasada równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinansowanie będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji.

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Równość szans i niedyskryminacji, w tym zapewnienie dostępności dla osób z niepełnospraw. będzie weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 ust. 3 Rozp.ogólnego.

Produkty i usługi będą zgodne z dyr. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publ.(Dyr.(UE)2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyr.(UE)2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS 1 (ii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest SUERMB. Interwencja celu będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUERMB w realizację strategii “Europa 2020”, 3.3 Zwiększenie globalnej konkurencyjności Regionu Morza Bałtyckiego).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FEŚ 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym obszary tematyczne objęte wszystkimi celami szczegółowymi w ramach CP 1. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść, a konkretnym celem będzie przygotowanie włączenia wniosków wyciągniętych ze współpracy do polityk i działań regionalnych i w dalszym ciągu, na bieżąco udostępniać usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej – zgodnie z podejściem platformy learningowej Interreg Europa – aby umożliwić podmiotom regionalnym z całej UE wykorzystanie odpowiednich doświadczeń i praktyk w razie potrzeby wzmacniania ich polityk.
- **Interreg Europa Środkowa** wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: umiejętności dla sektorów istotnych z punktu widzenia inteligentnej specjalizacji, budowanie zdolności i uczenia się w warunkach instytucjonalnych na rzecz inteligentnej specjalizacji, dostosowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w regionach przechodzących transformację przemysłową i cyfrową, kompetencji w zakresie zarządzania innowacjami w MŚP i przedsiębiorczości.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komárom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie e-usług.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego 1(ii) nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych. Podstawową formą finansowania będzie dotacja. Kosztowne inwestycje w sprzęt konieczny do wdrożenia e-usług oraz wysokie koszty utrzymania infrastruktury i jej modernizacji stanowią barierę dla potencjalnych beneficjentów do inwestowania w technologie cyfrowe. Ponadto w regionie zaobserwowano stosunkowo niskie zainteresowanie obywateli korzystaniem z e-usług oraz niewielkie zaangażowanie samorządów w zakresie wdrażania tego typu projektów. Stąd konieczne jest zastosowanie silnych bodźców w formie rozwiązań dotacyjnych dla tego typu działań. E-usługi co do zasady są nieodpłatne. Oznacza to brak potencjału finansowej wykonalności rozumianej jako brak możliwości generowania zysków lub oszczędności. Beneficjenci (JST) nie mają możliwości prostego zwrotu kapitału z tych projektów, co uniemożliwia zastosowanie instrumentów zwrotnych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	instytucje publiczne	5,00	17,00
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO010	Liczba podmiotów, które udostępniły informacje sektora publicznego/dane prywatne on-line	szt.	5,00	17,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	2 100,00	2021	21 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	016. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	20 976 615,00
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	017. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji zgodne z kryteriami redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteriami efektywności energetycznej	2 000 000,00

1	RSO1.2	Ogółem			22 976 615,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	22 976 615,00
1	RSO1.2	Ogółem			22 976 615,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	22 976 615,00
1	RSO1.2	Ogółem			22 976 615,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	22 976 615,00
1	RSO1.2	Ogółem			22 976 615,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Województwo świętokrzyskie na tle innych regionów zajmuje 13 miejsce w kraju pod względem wartości PKB na mieszkańca z kwotą 42 666zł. Notowany rokrocznie wzrost PKB nie pozwala na zmniejszenie dystansu do średniej krajowej, która w 2019r. osiągnęła 59 598 zł/os. Pod względem wartości nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej województwo zajmowało ostatnie 16 miejsce. Wartość nakładów inwestycyjnych w kraju wynosiła 320 937 423 tys. zł, natomiast w świętokrzyskim 6 185 140 tys. zł (1,93% nakładów poniesionych w kraju). Pod względem liczby prowadzących działalność podmiotów z kapitałem zagranicznym województwo zajęło 16 miejsce (0,77% wszystkich tego typu podmiotów w kraju) [1]. Pod względem integracji technologii cyfrowej w działalności przedsiębiorstw, Polska zajmuje 24 miejsce wśród krajów UE - 52% polskich MŚP osiągnęło co najmniej podstawowy poziom wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych, co stanowi wynik poniżej średniej dla UE wynoszącej 60% [2]. Jak wynika z danych dotyczących wykorzystania TIK w przedsiębiorstwach w 2019r. w województwie odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery wynosił 94,5%, co plasuje je na 15 miejscu w kraju [3].

Niska atrakcyjność inwestycyjna, relatywnie niski poziom innowacyjności oraz ograniczony potencjał eksportowy przedsiębiorstw są czynnikami, wpływającymi na gospodarkę regionu, a tym samym na powstawanie nowych miejsc pracy oraz jakość życia mieszkańców. Przyciąganie inwestorów, tworzenie nowych miejsc pracy oraz pozytywne trendy w kwestii zarobków w przedsiębiorstwach mają wpływ na powstrzymanie młodych ludzi przed wyjazdem z województwa. Dlatego też niezmiernie ważne jest wspieranie zarówno wzrostu produktywności i innowacyjności przedsiębiorstw oraz zapewnienie warunków rozwoju dla przedsiębiorczości, innowacyjności i umiędzynarodowienia. Kluczowym obszarem będzie wspieranie rozwoju przedsiębiorstw poprzez zwiększenie aktywności inwestycyjnej i zatrudnienia, które będzie skutkowało trwałym rozwojem firm, wprowadzaniem na rynek nowych produktów i usług oraz zdobywaniem nowych rynków zbytu. W ramach CS1(iii) wspierane będą m.in. inwestycje produkcyjne związane z rozbudową firm i ich rozwojem, zakup maszyn i sprzętu, projekty innowacyjne (z wyłączeniem projektów badawczo-wdrożeniowych), wprowadzenie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych, projekty związane z zakupem i wdrożeniem gotowej technologii nie wymagającej przeprowadzenia dodatkowych prac B+R lub stanowiącej kontynuację wcześniej przeprowadzonych prac B+R, zakup praw własności intelektualnej.

Interwencja ukierunkowana będzie przede wszystkim na wsparcie konkurencyjności, innowacyjności oraz zwiększenie poziomu cyfryzacji sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, zwiększenia intensywności wykorzystania technologii i wiedzy w gospodarce, zwiększenia możliwości adaptacji i dostosowania się przedsiębiorstw do sytuacji rynkowej, implementacji gotowych rozwiązań lub wdrożenia wyników prac B+R (bez konieczności wcześniejszego przeprowadzenia prac B+R), a także umiędzynarodowienia działalności MŚP. Warunki interwencji w obszarze wsparcia instytucji otoczenia biznesu będą uwzględniać m. in. dostępność adekwatnej oferty usług instytucji otoczenia biznesu dla przedsiębiorców zlokalizowanych poza dużymi ośrodkami miejskimi.

Preferowane będą inwestycje produkcyjne realizowane w obrębie inteligentnych specjalizacji. Planowanie wsparcia dla przedsiębiorstw wymaga także uwzględnienia długotrwałych skutków pandemii COVID-19 i kryzysu nią wywołanego. Należy ułatwić przedsiębiorcom odbudowę ich potencjałów w sposób długofalowy i wspierać te inwestycje związane z dostosowaniem profilu działalności i modelu biznesowego do zmian w gospodarce. Planowana jest kontynuacja wsparcia z okresu 2014-2020 w formie instrumentów finansowych (pożyczki na rozwój firm, jak również możliwość wsparcia MŚP w zakresie inwestycji z uzupełniającym komponentem dotyczącym płynności finansowej).

W ramach CS1(iii) zapewnione zostanie również wsparcie dla rozwoju internacjonalizacji działalności firm. Wsparcie to skierowane będzie bezpośrednio lub pośrednio do sektora MŚP (działania systemowe na rzecz MŚP koordynowane będą przez samorząd województwa). Wsparcie obejmie m.in.: udział przedsiębiorców w misjach gospodarczych i wizytach studyjnych, misjach przyjazdowych zagranicznych przedsiębiorców i inwestorów połączone ze spotkaniami B2B, giełdami kooperacyjnymi, wizytami studyjnymi w siedzibach regionalnych przedsiębiorstw, udział regionalnych przedsiębiorców w międzynarodowych targach branżowych forach gospodarczych, cykliczną aktualizację bazy terenów inwestycyjnych, spotkania informacyjne oraz doradztwo w zakresie eksportu dla przedsiębiorców, ekspertyzy w zakresie potencjału pro-eksportowego w ramach poszczególnych branż, dopłaty do certyfikatów eksportowych dla przedsiębiorców. Zakłada się również podjęcie działań umożliwiających poszczególnym MŚP promocję na rynkach zagranicznych. Poprzez te działania stworzone zostaną warunki, ułatwiające regionalnym przedsiębiorcom działającym w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz obszarach wyłaniających się w ramach PPO ekspansję na rynki zagraniczne. Udział w międzynarodowych wydarzeniach o charakterze gospodarczym będzie stanowić postawę do stymulowania wzrostu konkurencyjności i produktywności świętokrzyskich przedsiębiorstw, co wpłynie pozytywnie na rozwój eksportu i tworzenie nowych miejsc pracy, a także do rozwoju innowacyjnych dziedzin działalności gospodarczej. Możliwość wymiany doświadczeń z przedsiębiorcami z bardziej rozwiniętych krajów i przyciągnięcie nowego know-how do regionu będzie istotnym czynnikiem, wpływającym na wzrost innowacyjności województwa świętokrzyskiego w obszarze gospodarki.

W CS1(iii) dopuszcza się także realizację projektów grantowych w obszarze internacjonalizacji przedsiębiorstw oraz przy zastosowaniu modelu popytowego na wsparcie usług doradczych dla przedsiębiorstw. Taka formuła umożliwi wnioskodawcom już na etapie planowania projektu doradztwo wyspecjalizowanego podmiotu/ekspertów w zakresie m.in. budowy strategii eksportowej, wyboru odpowiednich rynków ekspansji czy odpowiedniej zmiany modelu biznesowego prowadzonej działalności. Dla budowy potencjału gospodarczego istotne jest wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą lokowaniu działalności gospodarczej. Zatem interwencja zostanie skierowana również na wsparcie infrastruktury biznesowej, o ile zostanie uzasadniona przeprowadzoną analizą potrzeb w tym zakresie.

W ramach CS1(iii) realizowane będą następujące typy projektów:

-inwestycje w MŚP, w szczególności zwiększające ich zaawansowanie technologiczne, poziom robotyzacji, cyfryzacji i zdolność do wdrażania innowacji (w tym również w zakresie rozwiązań w ramach Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii). Inwestycje w zakresie cyfryzacji będą mieć charakter uzupełniający w stosunku do pozostałych rodzajów inwestycji wspieranych w ramach celu szczegółowego,

-wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw - w tym zwiększenie zdolności przedsiębiorstw do tworzenia produktów i usług o wysokiej wartości dodanej, charakteryzujących się dużym potencjałem eksportowym (rozwój produktów), poszukiwanie i zdobywanie nowych rynków, zmiany modelu biznesowego oraz działalności przedsiębiorstw w obszarze inteligentnych specjalizacji regionu,

-tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości poprzez wsparcie infrastruktury biznesowej.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

[1] *Raport o Stanie Województwa Świętokrzyskiego w 2020 roku*, Kielce 2021

[2] <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/countries-digitisation-performance>

[3] Identyfikacja wąskich gardeł dla dyfuzji innowacji w województwie świętokrzyskim - Raport z badań *Lokalne Badania Społeczne dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach*

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Właściciele i pracownicy przedsiębiorstw, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami będzie kryt. dostępu warunkujące dofinansowanie. W projektach, w których występował będzie produkt neutralny pod względem zas. równości szans i niedyskryminacji, zostanie ona zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępności cyfrowej dokumentacji projektowej publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w projekcie.

Uwzględniając wyniki badań obrazujące ograniczenia aktywności kobiet w obszarze przedsiębiorczości, planuje się zastosowanie kryt. premiujących dla projektów skierowanych na wsparcie przedsiębiorczości kobiet. W związku z widocznymi w Polsce ograniczeniami dla wchodzących na rynek młodych przedsiębiorców, szczególnie innowacyjnych firm, zap. będzie wsparcie dla osób rozpoczynających dział.

W projektach dotyczących podnoszenie kompetencji pracowników MŚP zastosowane zostanie kryterium premiujące wsparcie skierowanie do grup narażonych na dyskryminację ze względu na cechy prawnie chronione uwzgl. w art. 9 Rozp. 1060/2021.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 73 Rozp. *ogólnego*, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zasada równości szans i niedyskryminacji oraz zasada równości kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór projektów będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinansowanie będzie klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji.

Zasady horyzontalne przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Równość szans i niedyskryminacji, w tym zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami będzie weryfikowana przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyr. (UE) 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. (UE) 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS 1 (iii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUERMB w realizację strategii “Europa 2020”, 3.3 Zwiększenie globalnej konkurencyjności Regionu Morza Bałtyckiego).

Świętokrzyskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, dlatego działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FEŚ 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym obszary tematyczne objęte wszystkimi celami szczegółowymi w CP 1. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk

i innowacyjnych podejść, a konkretnym celem będzie przygotowanie włączenia wniosków wyciągniętych ze współpracy do polityk i działań regionalnych i w dalszym ciągu, na bieżąco udostępniać usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej – zgodnie z podejściem platformy learningowej Interreg Europa – aby umożliwić podmiotom regionalnym z całej UE wykorzystanie odpowiednich doświadczeń i praktyk w razie potrzeby wzmacniania ich polityk.

- **Interreg Europa Środkowa** wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: umiejętności dla sektorów istotnych z punktu widzenia inteligentnej specjalizacji, budowanie zdolności i uczenia się w warunkach instytucjonalnych na rzecz inteligentnej specjalizacji, dostosowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w regionach przechodzących transformację przemysłową i cyfrową, kompetencji w zakresie zarządzania innowacjami w MŚP i przedsiębiorczości.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W celu szczegółowym 1(iii) jako podstawowe źródło kapitału dla MŚP zastosowane zostaną instrumenty finansowe - głównie pożyczki inwestycyjne oraz pożyczki inwestycyjno-obrotowe. Środki te posłużą rozbudowie infrastruktury i zakupowi wyposażenia przedsiębiorstw. W ramach celu 1(iii) przewiduje się również wsparcie dla MŚP m.in. w celu: internacjonalizacji, wejścia na rynki zagraniczne, udziału w targach, misjach i rozwijaniu współpracy międzynarodowej. Projekty tego typu nie wpisują się w założenia Art. 58 CPR i charakteryzują się brakiem potencjału finansowej wykonalności, rozumianej jako brak potencjału do bezpośredniego generowania zysków lub oszczędności. Nie uzyskują one wystarczającego finansowania rynkowego. Dla takich projektów przewidziano zastosowanie dotacji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	121,00	~~1 170,00~~ <u>1 131</u>
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	89,00	891,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	34,00	~~341,00~~ <u>300</u>

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	0	6 130 000,00	CST2021	
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0,00	0	267,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	013. Cyfryzacja MŚP (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe, ośrodki innowacji cyfrowych, żywe laboratoria, przedsiębiorcy internetowi i przedsiębiorstwa ICT typu start-up, usługi B2B)	20 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	020. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	~~45 22~~ 500 000,00

1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	021. Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	592 500 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			95 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	30 500 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	64 500 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			95 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	95 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			95 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	95 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			95 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 2. Fundusze Europejskie dla środowiska

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W woj. występują przekroczenia norm jakości powietrza - pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, ozonu.

Przyczynami zanieczyszczeń pyłami jest stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki, spalanie odpadów w kotłach, wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w ogólnym bilansie energet., nieefektywne energet. zasoby budowlane, niski poziom życia ludności i wiedzy ekologicznej.

Polska gosp. jest jedną z najmniej efektywnych pod względem ograniczeń emisji CO2. Nieodpowiednia izolacja budynków publ. i pryw. jest przyczyną większego zużycia energii i ubóstwa energet. Renowacja zasobów budowl. jest jednym z największych wyzwań infrastrukt. Polski do 2050r.[1]

Największy potencjał redukcji tej emisji to inwestycje w poprawę efektywności energetycznej (EE), prowadzące do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, zwiększenia udziału ciepła systemowego, które realizowane będą w cs 2(i) a także zmniejszenia emisji z transportu, przemysłu oraz przechodzenia na produkcję energii z OZE, wspierane w innych cs Programu.

Zgodnie z UP, kluczowe jest skumulowanie działań na poprawie jakości pow., stąd w cs 2(i) realizowane będą działania mające na celu poprawę EE budynków mieszkalnych (z wyłączeniem bud. jednorodzinnych), użyteczności publicznej (wraz z sektorem zdrowia i edukacji) oraz przedsiębiorstw, prowadzące do zmniejszenia zapotrzebowanie na energię i wpływające na poprawę stanu pow., a w przypadku budynków mieszk. także zmniejszające zjawisko ubóstwa energet.

Zarówno w przypadku wielorodzinnych budynków mieszkalnych jak i użyteczności publicznej wspierane będą budynki, które zgodnie z linią demark. nie kwalifikują się do wsparcia krajowego. Będą to np. budynki których właścicielem jest samorząd teryt. oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne oraz jednostki zarządzane, szkoły, przedszkola, świetlice wiejskie szpitale, zakłady leczenia uzdrowiskowego, budynki użyteczności publicznej nie związane z administracją rządową w tym np. budynki parafii, instytucji NGO, niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, niepublicznych placówek oświatowych.

Wsparcie obejmie m.in. ocieplenie obiektu, wykorzystanie technol. odzysku ciepła, przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej, instalację nowych niskoemisyjnych lub odnawialnych źródeł ciepła lub energii elektrycznej na potrzeby własne, w tym przydomowych magazynów energii wymiany oświetlenia na bardziej energooszczędne, urządzeń umożliwiających indywidualne rozliczenie kosztów dostarczonego ciepła lub chłodu wyposażonych w funkcje zdalnego odczytu oraz zastosowanie systemów zarządzania energią w budynku (BMS), a także modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji. Wsparcie przedsiębiorstw (~~mikro i małe~~) obejmie inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesach produkcyjnych,

zastosowanie efektywnych energet. technologii, kompleksową modernizację energet. budynków przedsiębiorstw, jak też wymianę urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE. Poprawa EE przedsiębiorstw będzie realizowana zgodnie z LD lub w ramach odstępstwa od KP.

Mając na względzie konieczność osiągnięcia możliwie najwyższych efektów ekologicznych, przy wyborze proj. pod uwagę brany będzie jak największy stopień poprawy EE w wyniku realizacji proj., przy jednoczesnym koniecznym do spełnienia warunku osiągnięcia min. poziomu poprawy efektyw. wynoszącego 30% (z wyjątkiem obiektów zabytkowych).

Szczególne warunki wsparcia, w tym zapewniające promowanie efektywności kosztowej, jak największej redukcji emisji gazów cieplarnianych, promowanie OZE w termomodernizowanych budynkach, zwalczanie ubóstwa energetycznego w mieszkalnictwie będą określone na etapie wyboru proj.

W ramach realizowanych inwestycji priorytetowo traktowane będą instalacje OZE. W budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, użyteczności publicznej i przedsiębiorstw wymiana indywidualnego źródła ciepła opartego na spalaniu paliw kopalnych możliwa będzie w oparciu o hierarchię źródeł ciepła.: 1. Ciepło systemowe 2. Odnawialne Źródła Energii (tj. pompy ciepła). 3. Źródła wykorzystujące paliwo gazowe. Dopiero uzasadnienie dla braku możliwości technicznych lub ekonomicznych może być podstawą wyboru źródła ciepła o niższej hierarchii. W przypadku źródeł ciepła systemowego wymiana źródła opartego na węglu na gazowe będzie możliwe tylko w przypadku, gdy zastosowanie OZE nie będzie technicznie lub ekonomicznie wykonalne.

Zastosowanie gazu w obszarze EE będzie odpowiadać celom Europejskiego Zielonego Ładu oraz warunkom określonym w rozporz. w sprawie EFRR/FS. Działania będą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza, jako kontynuacji działań poprzedniej perspektywy finansowej, które wspierały m.in. wymianę źródeł ciepła z RPO w celu wdrożenia rezolucji antysmogowych.

Wykorzystanie gazu w ogrzewaniu będzie połączone z obowiązkową termomodernizacją budynków, w których instalowane są dane urządzenia tak aby zmniejszyć zapotrzebowanie na energię, emisję gazów cieplarnianych i ubóstwo energet. Możliwe będzie również jego wykorzystanie w budynkach w gdzie wykonana została już termomodernizacja.

We wszystkich proj. (gdzie będzie to zasadne i możliwe) stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego, jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (np. zielona i niebieska infrastr., efektywne wykorzystanie zasobów wodnych) - jako element proj.

Wymagany będzie, aby inwestycje w zakresie EE zarówno przedsięb. jak i budynków wynikały z audytów energet. Audyty energet. będą mogły być finansowane jako element proj. w połączeniu z inwestycjami w zakresie efekt. energet. z zastrzeżeniem przepisów dot. pomocy publ.

W przypadku kompleksowych proj. wspierane mogą być też uzasadnione elementy niewynikające z audytów energet., jeżeli realizują szersze cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii Fali renowacji (...), jak rozwiązania przyczyniające się do zwiększenia powierzchni zielonych (np. zielone dachy, ściany), rozwiązania na rzecz GOZ, infrastruktura związana z dostępnością. Dodatkowe elementy wykraczające poza rekomendacje wynikające z audytu energet. mogą stanowić max. 15% kosztów kwalifik. proj. Istotnym elementem w ograniczaniu zanieczyszczenia pow., walki ze smogiem, niską emisją jest podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców, jst w zakresie działań na rzecz niskoemisyjnej GOZ, w tym efektywności energet. i wykorzystania OZE oraz polityki klimatycznej UE. Działania te będą realizowane jako element kompleksowych proj.

Program będzie też wspierał działania w zakresie dekarbonizacji i modernizacji sektora ciepłowniczego, w kierunku systemów efektywnych w rozumieniu dyrektywy o efektywności energet. Interwencja będzie też wspierać wykonanie woj. programu ochrony powietrza oraz wprowadzonych na terenie woj. ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych i obejmą realizację działań edukacyjnych szkoleniowych i innych, w tym działań komplementarnych do krajowych progr. wsparcia w zakresie ochrony powietrza lub eliminacji niskiej emisji w tym Programu Czyste powietrze.

Przewiduje się możliwość realizacji proj. parasolowych (przede wszystkim o obszarze budynków mieszk.)

Główne typy działań:

1. Zwiększanie efektywności energet. wielorodzinnych budynków mieszkalnych, (jak m.in. budynki komunalne, wspólnot mieszkaniowych, TBS) i budynków użyteczności publicznej, w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego (wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, czy z instalacją urządzeń OZE).
2. Poprawa EE w ~~mikro i małych~~ przedsiębiorstwach, inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, zastosowanie efektywnych energetycznie technologii, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków w przedsiębiorstwach, wymiana urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE. Poprawa EE przedsiębiorstw będzie realizowana zgodnie z LD lub w ramach odstępstwa od KP.
3. Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych.
4. Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne.
5. Działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności.
6. Wsparcie realizacji woj. programu ochrony pow., uchwał antysmogowych oraz wprowadzanych ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, polegające na wzmocnieniu potencjału administracyjnego gmin, np.: - działania wspierające kontrolę jakości pow. poprzez -doposażenie w niezbędne narzędzia i instrumenty np. zakup przyrządów pomiarowych wspomagających prowadzenie kontroli pieców i spalanych w nich paliw

-wyposażenie pracowników urzędów gmin i jednostek podległych takich, jak straże miejskie, ekopatrole itp. w odpowiednie narzędzia kontrolne

-wdrażania systemów informat. wspierających procesy zarządzania jakością pow. (jako element proj.)

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą 'nie czynić znaczących szkód' (Do No Significant Harm).

[1] Długookres. Strategia Renowacji, luty 21r.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownicy wspartej infrastruktury, w tym osoby fizyczne, przedsiębiorcy, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury oraz instytucje zarządzające obiektami dziedzictwa kulturowego, instytucje i inne podmioty, właściciele i pracownicy przedsiębiorstw, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Analizy wskazują, że ubóstwo energet. dotyka szczególnie osoby mniej zamożne, w tym starsze, rodziców samotnie wychowujących dzieci (w większości kobiety), osoby z niepełnospr., rodziny wielodzietne. Działania uwzględnią wsparcie osób dotkniętych lub narażonych na zjawisko ubóstwa energet. – w przypadku budynków mieszkalnych priorytetowo traktowane będą proj. ograniczające ubóstwo energet. oraz położone na obszarach o znacznym zanieczyszczeniu pyłowym.

Przewiduje się też wsparcie na promocję, doradztwo i podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie EE i wykorzystania OZE. Z badań wynika konieczność prowadzenia działań adaptacyjnych do zmian klim. w celu poprawy warunków i jakości życia mieszkańców regionu. Inwestycje w EE wpłyną pozytywnie na zdrowie i długość życia mieszkańców, a tym samym będą pośrednio ograniczać zjawisko wykluczenia społ. i związanego z nim ubóstwa. Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla osób z niepełnospr. będzie kryterium dostępu warunkujące otrzymanie dofinans. W przypadku proj., w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskryminacji, zasada niedyskryminacji zostanie zapewniona na poziomie zarządzania proj. i dostępności cyfrowej dokumentacji proj. publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w projekcie.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zasada równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinans. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji.

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w spr. dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyr. UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS 2 (i) planowane jest wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się również zastosowanie preferencji lub dedykowanych naborów dla miejskich obszarów funkcjonalnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Działania celu będą komplementarne ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.4 Adaptacja do zmian klimatycznych, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym wszystkie cele szczegółowe CP 2 w zakresie współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej (budowanie zdolności, transfer dobrych praktyk).
- **Interreg Europa Środkowa** wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie m.in. wspierania transformacji energetycznej dla neutralności klimatycznej, w tym w ramach wsparcia przyznawanego na współpracę transnarodową ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej i zrównoważonego wykorzystania energii z OZE.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

Region aplikował jako partner w proj. NACAO Nature-based Carbon Offsets w pierwszym naborze wniosków Interreg Europa 2021-2027. Celem projektu jest wspieranie wymiany doświadczeń, nowatorskie rozwiązania i budowa potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego w kontekście promowania kompensacji emisji gazów cieplarnianych: wymiana dobrych praktyk i regulacji prawnych.

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewidziano dotacje i IF. W proj. popr. EE przedsięb. i wymiany/modernizacji oświetlenia ulicznego stosowane będą IF łączone z dotacjami w ramach 1 operacji. W zakr. budynków - IF stosow. będą w przyp. wszystkich inwest. poza bud. komunaln., historyczn. i użyteczn. publ. spełniającymi kryt. warunkujące wsparcie dotacyjne. Planuje się skorzystanie z opcji przewidz. w art. 58 ust. 5 Rozp. ogólnego w celu skrócenia okresu zwrotu z inwest. Poziom dotacji będzie uzależniony od osiągniętych efektów oszczęd. energet. i redukcji emisji CO₂ w wyniku realiz. przedsięb. w stosunku do stanu wyjściowego. Kryt. warunkującym możliwość wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w EE bud. publ. jest przyjęcie przez region progr. ochrony pow., zgod. z art. 23 Dyr. 2008/50/WE oraz uchw. antysmog. Kolejne kryt. - niewprowadzanie do tych aktów zmian niekorzystnych z pkt widzenia ochrony pow., w

szczeg. polegających na łagodzeniu ograniczeń i zakazów w zakr. eksploatacji instalacji lub odroczeniu terminów wejścia w życie tych ogran. i zakazów. 3-cim kryt. jest wsk. dochodów podatk.gminy Gg, który winien być niższy od uśred. wart. dla reg.Wszystkie 3 war. należy traktować łącznie.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	6,00	60,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	lokale mieszkalne	0,00	60,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	metry kwadratowe	5 000,00	180 000,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	0-0	6 600 000,00	CST2021	
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	126 000,00	2021	88 200,00	CST2021	

2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	17 640,00	2021	8 820,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	040. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP lub w dużych przedsiębiorstwach oraz działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	22 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	041. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych do celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	5 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	042. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych do celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	20 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	044. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	5 800 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	72 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	046. Wsparcie dla podmiotów, które świadczą usługi przyczyniające się do gospodarki niskoemisyjnej i odporności na zmianę klimatu, w tym działania w zakresie zwiększania świadomości	2 000 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			126 800 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	65 000 000,00

2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	31 518 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	30 282 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			126 800 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	19. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – funkcjonalne obszary miejskie	~~40 000 000,00~~ 15 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	27. Inne podejścia – funkcjonalne obszary miejskie	30 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~56 800 000,00~~ 81 800 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			126 800 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	126 800 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			126 800 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wsparcie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ostatnich latach w województwie sukcesywnie wzrasta produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).

W latach 2008 - 2017 r. wzrosła o 238%, a udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem przekroczył 20%.

Na przeważającym obszarze województwa istnieją korzystne warunki do rozwoju energetyki słonecznej, w obrębie całego województwa może być również prowadzona uprawa roślin energetycznych. Najlepszą lokalizacją elektrowni wiatrowych jest północna i północno-wschodnia część województwa. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, największe potencjały produkcji energii pochodzącej z OZE w regionie dotyczą energii słonecznej, biomasy oraz biogazu.

Analiza wielkości emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza, na potrzeby opracowania Programu ochrony powietrza (dla woj. świętokrzyskiego) wykazała, że aż 77% emisji zanieczyszczeń ogółem stanowi emisja ze źródeł komunalno-bytowych.

Mając na uwadze potrzeby regionalne, a także globalnie występujący problem zanieczyszczenia powietrza, komplementarnie do celu szczegółowego 2 (i), w którym realizowane będą działania związane z efektywnością energetyczną w celu szczegółowym - 2 (ii) realizowane będą działania mające na celu zmniejszanie emisyjności poprzez zwiększenie udziału energii z OZE w produkcji energii ogółem z wykorzystaniem potencjału regionu w obszarze OZE i energetyki rozproszonej.

Wspieranie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu ich promocji i zwiększenia udziału w produkcji, pozwoli na realizację kierunków wyznaczonych w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Planowane działania stanowią również realizację celu interwencji w obszarze energetyki, określonego w UP, jakim jest dekarbonizacja sektora energetycznego, a także zwiększenie udziału energii z OZE w miksie energetycznym.

Według założeń PEP 2040 udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. ma wynieść co najmniej 23%.

Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane będą głównie poprzez pryzmat efektywności kosztowej oraz osiągniętych efektów wpisujących się w cele celu szczegółowego 2 (i).

Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia, będzie koncepcja opłacalności, czyli najlepszego stosunku wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy danej instalacji.

Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Promowane będą również OZE innowacyjne i hybrydowe.

Główne typy działań realizowanych w tym obszarze dotyczyć będą:

1. Budowy lub rozbudowy instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii z:

- wiatru,
- biomasy,
- wody,
- promieniowania słonecznego,
- biogazu, wodoru odnawialnego, biometanu,
- biopaliw II i III generacji.

2. Budowy lub rozbudowy instalacji do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł energii wraz z możliwością budowy magazynów ciepła działających na potrzeby danego źródła OZE.

3. Rozbudowy istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła.

Analogicznie do celu szczegółowego 2 (i) część z w/w działań planuje się realizować w formie projektów parasolowych.

Wykorzystanie biomasy do celów energetycznych powinno odbywać się z poszanowaniem zasady „nie czynić poważnych szkód” w szczególności w odniesieniu do zanieczyszczenia powietrza i różnorodności biologicznej.

W zakresie biopaliw, zgodnie z UP wspierane będą projekty związane z biopaliwami drugiej i trzeciej generacji, które spełniają kryteria środowiskowe określone w art. 29 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania energii ze źródeł odnawialnych (RED II).

Inwestycje w elektrownie wodne ograniczone będą do działań dotyczących istniejących obiektów. Nie mogą one powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000.

Produkcja energii z OZE realizowana będzie zarówno z poziomu regionalnego jak i krajowego, w zależności od mocy instalacji zgodnie z linią demarkacyjną.

We wszystkich projektach (gdzie będzie to zasadne i możliwe) stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego, jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (np. zielona i niebieska infrastruktura, efektywne wykorzystanie zasobów wodnych). Dodatkowe elementy mogą być uwzględniane, jeżeli realizują szersze cele Polityki Spójności (np. punkty ładowania pojazdów, zielona infrastruktura, rozwiązania na rzecz GOZ), przy czym nie mogą one stanowić dominującej części projektu.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czynić znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury (m.in. osoby fizyczne, podmioty publiczne, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury oraz instytucje zarządzające obiektami dziedzictwa kulturowego, prywatne, przedsiębiorcy, pracownicy firm i instytucji).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zwiększenie poziomu produkcji energii z OZE ma na celu m.in. ochronę przed pogłębianiem ubóstwa energet. odbiorców końcowych.

Jak wskazują analizy, ubóstwo energet. dotyka szczególnie osoby mniej zamożne, w tym starsze, z niepełnospr., rodziny wielodzietne, samotnych rodziców, w większości są to kobiety. Zmiany w sektorze energetyki (np. w zakresie opłat) mają zróżnicowane oddziaływanie na każdą z płci. Chodzi tu przede wszystkim o wysokość dochodów każdej płci, samodzielne rodzicielstwo, prowadzenie gospodarstwa przez jedną czy więcej płci. Wg badań Banku Światowego (Tools to understand social issues in energy tariff and subsidy reforms in Europe and Central Asia), ubóstwo, które dotyka w większym stopniu kobiet (feminizacja biedy), może sprawić, że nie będzie ich stać na opłaty w razie podwyżki; z kolei w gospodarstwach prowadzonych samodzielnie przez kobiety, częściej kupuje się opał w mniejszych ilościach, zamiast hurtowo, co znacząco podnosi koszty. W celu 2(ii) możliwe będzie również wsparcie lub preferencje dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z LGD.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla osób z niepełnospr. będzie kryt. dostępu warunkujące otrzymanie dofinans. W proj. w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskr., zasada niedyskr. zostanie zapewniona na poziomie zarządzania proj. i dostępności cyfrowej dokumentacji proj. publikowanej na str. zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w proj.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnospr., art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zas. równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn- będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinans. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w spr. dostępności stron internet. i mobilnych aplikacji organów sektora publ (Dyr. UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Planuje się natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, OSI Ponidzie, OSI obszar uzdrowiskowy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest SUERMB. Działania celu będą komplementarne ze Strategią, w szczególności Celem Strategicznym 2. Rozwój połączeń w regionie (2.2 Wiarygodne rynki energetyczne), Celem Strategicznym 3. Wzrost dobrobytu (3.4 Adaptacja do zmian klimatycznych, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym wszystkie cele szczegółowe CP 2 w zakresie współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej (budowanie zdolności, transfer dobrych praktyk).
- **Interreg Europa Środkowa** wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie m.in. wspierania transformacji energetycznej dla neutralności klimatycznej, w tym w ramach wsparcia przyznawanego na współpracę transnarodową ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej i zrównoważonego wykorzystania energii z OZE.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

Region aplikował jako partner w proj. **BIOWIND Increasing social acceptance for wind Energy in EU regions through environmental and community based planning** w pierwszym naborze wniosków Interreg Europa 2021-2027. Celem projektu jest wspieranie wymiany doświadczeń, nowatorskie rozwiązania i budowa potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego w kontekście przyspieszenia rozwoju energetyki wiatrowej.

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie rozwoju OZE. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W celu szczegółowym 2 (ii) inwestycje z zakresu OZE mając na uwadze generowanie oszczędności będą finansowane poprzez instrumenty finansowe z uwzględnieniem zachęty w postaci łączenia ich z dotacją z uwagi na wysokie nakłady początkowe i długi okres zwrotu z inwestycji.

Dotacje będą stosowane dla tych rodzajów OZE, w których brakuje systemów wsparcia operacyjnego lub gdy technologia OZE jest niewystarczająco dojrzała lub charakteryzuje się wyższym ryzykiem albo niższą rentownością. Wsparciem w formie dotacji będą objęte inwestycje dotyczące budowy magazynów energii, z uwagi na wysokie koszty i potrzebę zachęcenia prosumentów do tego rodzaju inwestycji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	7,00	70,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	5,00	50,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	0	4 000 000,00	CST2021	

2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MWh/rok	0,00	2021	40 000,00	CST2021	
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR32	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW	0,00	0	50,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	047. Energia ze źródeł odnawialnych: wiatrowa	2 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	048. Energia ze źródeł odnawialnych: słoneczna	549 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	049. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa	1 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	050. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	2 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	1 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			560 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	2248 000 000,00

2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	19 380 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	18 620 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			560 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	560 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			560 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	560 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			560 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wsparcie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Jak wskazano w dokumencie *Polityka Ekologiczna Państwa 2030* występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost średniej rocznej temperatury, nasilenie ekstremalnych zjawisk pogodowych, stanowią zagrożenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego oraz dla zasobów przyrody.

Świętokrzyskie jest szczególnie wrażliwe na skutki zmian klimatu (SRWŚ 2030+). Konieczne jest zatem podejmowanie działań na rzecz dostosowania do prognozowanych skutków zmian klimatu.

Z jednej strony problemem regionu są niedobory wody, związane z suszami i potęgowane niską zasobnością w wodę, zmianami klimatycznymi, a także dużym zużyciem wody na potrzeby przemysłu, a z drugiej występowanie zagrożenia powodziowego. Problemem jest zbyt szybki odpływ wód opadowych, co wpływa na zmniejszanie się i tak małych zasobów wody słodkiej. Coraz częściej obserwowane są ekstremalne zjawiska atmosferyczne jak grad, huragany, nawalne deszcze czy trąby powietrze, jak również pożary lasów.

Niezbędne jest zatem przeprowadzenie kompleksowych inwestycji, które będą wspierać przystosowanie do zmiany klimatu, a także zapobiegać ryzyku i zwiększać odporność na klęski żywiołowe z uwzględnieniem działań spowalniających odpływ oraz zwiększenie retencjonowania wody wraz z systemami jej dystrybucji w okresie suszy, czy też eliminowaniem lokalnych wysp ciepła.

W celu zwiększenia retencji stosowane będą rozwiązania zatrzymujące wodę w krajobrazie (możliwe do zrealizowania nawet na obszarach silnie zurbanizowanych), poprzez zamianę powierzchni nieprzepuszczalnych na przepuszczalne, wprowadzanie terenów zielonych, renaturyzację obszarów wodno-błotnych, zadrzewienia, wprowadzanie trwałych użytków zielonych (UP).

Celem realizowanych działań będzie również podniesienie świadomości społeczeństwa na temat zmian klimatu i ich konsekwencji. Działania te będą realizowane jako element kompleksowych projektów.

Zakres wsparcia Programu regionalnego będzie uwzględniał uzgodnienia w zakresie demarkacji z *programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

Zgodnie z UP, realizowane działania muszą być zgodne m.in. z dyrektywą siedliskową (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21.05.1992 r), dyrektywą w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywa Rady 2009/147/WE z 30.11.1992 r), ramową dyrektywą wodną (dyrektywa 2000/60/WE).

Wspierane inwestycje, nie mogą co do zasady powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000, chyba że zachodzą przesłanki do odstępstw przewidzianych w dyrektywie siedliskowej. Projekty, które powodują zastosowanie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, nie będą wspierane.

W ramach celu szczegółowego nie będą wspierane prace utrzymaniowe na rzekach ani regulacja rzek.

Przedsięwzięcia powinny być nastawione przede wszystkim na chronienie życia ludzkiego przed skutkami klęsk żywiołowych.

W projektach, w których będzie to zasadne stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii z OZE). Mogą być również finansowane elementy spełniające szersze cele Polityki Spójności (np. usuwanie barier architektonicznych), jako element projektu.

Finansowane będą OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz OSP, które będą wypełniać kryteria włączenia do KSRRG dzięki realizacji projektu oraz będą dążyć do włączenia do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

W ramach Celu szczegółowego 2 (iv) Wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe zakłada się:

1. Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu.
2. Adaptację terenów zurbanizowanych do zmian klimatu – kompleksowe działania w celu m.in. dostosowania infrastruktury do ekstremalnych stanów pogodowych, zatrzymania odpływu wód opadowych (w tym rozwój zielonej oraz zielono - niebieskiej infrastruktury), likwidacji miejskich wysp ciepła, wspierania systemów gospodarowania wodami opadowymi, (w tym inteligentnych systemów zarządzania), zapobiegających podtopieniom i zalaniom, ograniczających skutki tych zjawisk, spowalniających odpływ oraz zapewniających retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji na okres suszy.
3. Wspieranie retencjonowania wody, w tym przede wszystkim małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe (nature based solutions) oraz zbiorników mających również inne funkcje niż retencyjne. -
4. Niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy (w szczególności, modernizacja/odbudowa urządzeń hydrotechnicznych w celu zwiększenia retencji korytowej oraz gruntowo-glebowe, zbiorniki suche, poldery przeciwpowodziowe, wały przeciwpowodziowe), jeśli naturalne mechanizmy ekosystemowe są niewystarczające, a podjęcie tych działań nie zwiększy zagrożenia w sytuacjach nadzwyczajnych.
5. Rozwój potencjału służb publicznych – rozwój monitoringu, systemów prognozowania i ostrzegania przed stanami nadzwyczajnymi oraz systemów ratownictwa, w tym doposażenie służb ratowniczych (m.in. zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych), ~~budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury służb ratowniczych.~~
6. Edukację zwiększającą świadomość na temat zmian klimatu, sprzyjającą racjonalnemu korzystaniu z zasobów środowiskowych i wspierającą ochronę zasobów nieodnawialnych oraz promującą bezpieczne zachowania indywidualne i grupowe w sytuacjach zagrożenia ekologicznego, pożarowego, powodziowego (jako element szerszego projektu).

Zgodnie z UP działania dot. adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu powinny wynikać z miejskich planów adaptacji (MPA), w przypadku, gdy nie ma prawnego obowiązku posiadania/opracowywania MPA, działania adaptacyjne do zmian klimatu mogą być realizowane w sposób zintegrowany uwzględniając włączenie różnych interesariuszy.

Wsparcie kanalizacji deszczowej będzie możliwe tylko w ramach kompleksowych projektów zagospodarowania wód opadowych nakierowanych na zatrzymanie wód w miejscu ich opadu i roztopu, zawierających komponenty z zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz bez wsparcia kanalizacji sanitarnej. Realizowane działania dot. kanalizacji deszczowej muszą wynikać dla miast powyżej 20 tys. mieszkańców z MPA (Miejskie Plany Adaptacji), a dla miast poniżej 20 tys. mieszkańców z innych dokumentów wskazujących na istnienie ryzyka powodziowego.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury i sprzętu, użytkownicy korzystający z zasobów środowiska, w tym JST, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, OSP, PSP.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Analizy wskaz. konieczność prowadzenia dział.adaptacyjnych do zmian klim. w celu poprawy war. i jakości życia mieszkańców miast. Wspieranie inwestycji w tkankę przyrodniczą miast, powiększanie terenów ziel., usuwanie i przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zm. klimat. wpłynie pozyt. na zdrowie i dł. życia mieszk. miast i będzie pośrednio ograniczać zjawisko wykl. społ. i związanego z nim ubóstwa. Przeciwdział. zagrożeń. związanym ze zmian. klimat. w miastach w postaci racjonalnego i ekologicznego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi oraz inwestowania w ziel-nieb infrastr., podniesie parametry zdrowotne i komfort życia mieszk. miast, co przełoży się ograniczenie zjawiska utraty funkcji społ-gospod. Dbłość o środowisko nat. i lepsze, bardziej efekt. gospodarowanie zasobami przyrod. na terenach najsilniej zurbanizowanych będzie zapobiegać długofalowo wykluczeniu i marginalizacji tych obszarów; sprzyjać tworzeniu miejsc bezpiecznych dla życia mieszk. i odpornych na występowanie nowych zjawisk kryzysowych, związanych ze zmianami klim. i sprzyjać tworzeniu przestrzeni publ. zachowującej funkcje przyrodnicze

Przez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego i cyfrowego, ziel-nieb infrastr. będzie dostępna dla ogółu społec., w tym będzie odpowiadała także na specyficzne potrzeby osób w niekorz. syt: kobiet, os. z niepełnospr., starszych, o ogranicz. możliw. poruszania, opiekunów z dziećmi czy os. zależnymi

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnospr., art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP

Zas. równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryt. wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofin. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskrym

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programow., wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów. Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w spr. dostępności str. internet. i mobilnych aplikacji organów sektora publ. (Dyr.. UE 2016/2102) i w spr. wymogów dostępności prod. i usług (Dyr. UE 2019/882)

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach Celu 2 (iv) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest SUERMB. Działania celu będą komplementarne ze Strategią, w szczególności Celem Strategicznym 3. Wzrost dobrobytu (3.4 Adaptacja do zmian klimatycznych, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym wszystkie cele szczegółowe CP 2 w zakresie współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej (budowanie zdolności, transfer dobrych praktyk).
- **Interreg Europa Środkowa**, wspierającym współpracę transnarodową, mającą na celu wzmacnianie uczenia się polityk i zdolności regionalnych w zakresie odporności klimatycznej. Działania będą ukierunkowane na zrównoważone, oparte na ekosystemie rozwiązania i podejścia do adaptacji do zmian klimatycznych.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie rozwoju OZE. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego 2 (iv) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych. Projekty zdefiniowane w ramach tego celu szczegółowego nie generują dochodów, a ilość potencjalnych beneficjentów oraz zdolność zadłużania się potencjalnych beneficjentów wsparcia jest bardzo ograniczona. Projekty w zakresie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe przyczyniają się do wypełnienia założeń unijnych i krajowych dokumentów strategicznych oraz realizują ważne cele środowiskowe oraz społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	hektary	1,00	5,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	hektary	11,00	~~110 900 000,00~~
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO044	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m3	0,00	~~31 020 000,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR35	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	0,00	0	~~1640~~ 000,00	CST2021	
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	osoby	0,00	0	~~115 800~~ 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	058. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: powodzie i osuwiska (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	~~3024 05~~ 000 000,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	059. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: pożary (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	~~10 016~~ 600 000,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	~~243 54~~ 000 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			64 500 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	64 500 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			64 500 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	64 500 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			64 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	64 500 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			64 500 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Podobnie jak Polska, świętokrzyskie posiada małe zasoby wód podziemnych i powierzchniowych. Niski jest również poziom retencji wody. Na wysokim poziomie z kolei jest zużycie wody na potrzeby gospodarki.

Mimo znacznych postępów, ścieki komunalne nadal nie są odprowadzane i oczyszczane w odpowiednim stopniu.

W 2019 r. odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wynosił 65% (Polska - 75%), odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej 91,5% (Polska - 92,2%), ludności korzystającej z kanalizacji 59,4% (Polska - 71,2%), przy czym na obszarach wiejskich wynosił jedynie 36,3%.

Zgodnie z VI AKPOŚK z 2022 r. w świętokrzyskim jest łącznie 66 aglomeracji, w tym 48 między 2 tys. - 10 tys. RLM; 7 między 10 tys. - 15 tys. RLM; 10 między 15 tys. RLM - 100 tys. RLM i 1 powyżej 100 tys. RLM. Na 48 aglomeracji między 2 tys. - 10 tys. RLM, 31 aglomeracji nie spełnia wymogów wynikających dyrektywy 91/271/EWG (ładunek ścieków 155 tys. RLM), z 7 aglomeracji między 10 tys. - 15 tys. RLM, wymogów dyrektywy nie spełnia 5 aglomeracji (ładunek ścieków 58 tys. RLM) Przy czym procent skanalizowania aglomeracji między 10 – 15 tys. RLM niespełniających wymogów dyrektywy wynosi 95 – 98%.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotna jest różnica w poziomie zwodociągowania i skanalizowania jednostek terytorialnych. Niekorzystna jest sytuacja, w której znaczący odsetek ludności korzysta z sieci wodociągowej (co pociąga za sobą wzrost zużycia wody i produkowanych ścieków), jednak nie korzysta z kanalizacji (lub innego sposobu odprowadzania i utylizacji ścieków bytowych).

W świętokrzyskim, pomimo postępów sytuacja przedstawia się niezbyt korzystnie, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie różnica między udziałem ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji przekraczała w 2019 r. 51,5%. Nadal znaczne potrzeby inwestycyjne występują również w obszarze zaopatrzenia w wodę. *Program Inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, w przypadku świętokrzyskiego za kluczowe inwestycje uznaje m.in.: pobór wód-ujęcia, uzdatnianie i magazynowanie wody, sieci dystrybucji, infrastrukturę IT, dostęp do wody, przyłącza i instalacje.

Mając na uwadze powyższe ważne z jednej strony jest zapobieganie szybkiemu odpływowi wód opadowych (realizowane w celu szczegółowym 2.4), a z drugiej poprawa stanu wód, dostępu do wody do spożycia, zmniejszanie zanieczyszczeń ze ścieków komunalnych i przemysłowych, a także usprawnienie gospodarki wodą i zmniejszanie strat wody.

Biorąc pod uwagę rozwój sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, a także budowę nowych oraz zwiększanie przepustowości istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych, coraz większym problemem staje się wzrost masy osadów ściekowych, które będą wymagały unieszkodliwienia i zagospodarowania. W związku z powyższym, integralną część projektów, których głównym celem będzie doprowadzenie do zgodności aglomeracji z wymogami dyrektywy ściekowej, obejmujących budowę lub modernizację oczyszczalni ścieków, będą mogły stanowić działania związane z infrastrukturą służącą przeróbce i zagospodarowaniu osadów ściekowych (w tym m.in. poprzez energetyczne wykorzystanie biogazu).

Obszar inwestycji ściekowych, związany jest z wypełnieniem Dyrektywy Rady dot. oczyszczania ścieków komunalnych nr 91/271/EWG, dlatego przedsięwzięcia dotyczące oczyszczania ścieków komunalnych muszą spełniać wymagania tej Dyrektywy i być zgodne z dokumentem strategicznym w zakresie gospodarki ściekowej obowiązującym w Polsce jakim jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków (KPOŚK).

Zgodnie z UP, działania związane z budową nowej i przebudową/remontem istniejącej infrastruktury, niezbędne do wypełnienia zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG realizowane będą w aglomeracjach w przedziałach 10 tys. RLM – 15 tys. RLM oraz 2 tys. RLM – 10 tys. RLM ujętych w KPOŚK (nabory będą prowadzone równolegle). Dla zapewnienia priorytetu inwestycjom w aglomeracjach w przedziale 10 tys. RLM – 15 tys. RLM, wydzielona zostanie dedykowana alokacja o wartości co najmniej 8 mln EUR.

W obszarze wody priorytetem jest efektywne wykorzystanie i oszczędzanie wody (a nie rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę - wodociągów).

W ramach Celu szczegółowego 2 (v) realizowane będą następujące działania:

1. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią) zgodnie z priorytetami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
2. Rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni), w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, zgodnie z priorytetami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
3. Rozbudowa systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią, jako element projektu wodno-kanalizacyjnego (do 25% wartości wydatków kwalifikowalnych projektu) lub jako samodzielne projekty. Zadania te będą mogły być realizowane wyłącznie w sytuacji, gdy zapewniona jest gospodarka ściekowa zgodna z przepisami krajowymi i unijnymi na danym obszarze (lub taka zgodność zostanie uzyskana w wyniku zakończenia realizowanych już projektów).
4. Zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat wody i poprawa jej jakości, w tym m.in. poprzez modernizację/naprawę sieci wodociągowej wraz z instalacją inteligentnych systemów monitorowania i zarządzania siecią, modernizację stacji uzdatniania wody, rozwiązania pozwalające a zmniejszenie zużycia wody, ujęcia jej w obieg zamknięty oraz wtórne jej wykorzystanie. Samodzielne projekty dotyczące zaopatrzenia w wodę będą realizowane w gminach określonych w LD lub uzgodnionych w ramach odstępstwa od KP-o liczbie ludności poniżej 15 tys. mieszkańców, przy czym rozbudowa infrastruktury będzie dozwolona jedynie w sytuacji, gdy obszar realizacji inwestycji będzie zgodny z Dyrektywą 91/271/EWG.

W projektach, w których będzie to zasadne, stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii z OZE), a także elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu w szczególności w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Jako element projektu, realizowane będą mogły być również działania edukacyjne i świadomościowe.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm)

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, w tym jednostki samorządu terytorialnego podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działanie będzie miało wpływ na poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców, a tym samym pośrednio ograniczy zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa, na które w szczególności narażone są osoby starsze, z niepełnosprawnościami, rodzice prowadzący samodzielnie gospodarstwa domowe (w większości kobiety samodzielnie wychowujące dzieci). Nastąpi to poprzez: poprawę warunków dla zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych (dostęp do wysokiej jakości wody), zwiększenie odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków oraz zmniejszenia ubóstwa dzięki wsparciu inwestycji, których celem jest ograniczenie strat wody oraz awaryjności systemów oraz kampaniom podnoszącym świadomość mieszkańców/institucji/przedsiębiorstw w zakresie oszczędzania wody.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami będzie kryterium dostępu warunkującym otrzymanie dofinansowania. W przypadku projektów, w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskryminacji, zasada niedyskryminacji zostanie zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępności cyfrowej dokumentacji projektowej publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w projekcie.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zasada równości szans i niedyskryminacji oraz zasada równości kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinansowanie będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów. Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa (UE) 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa (UE) 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS 2 (v) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych. Możliwe jest natomiast stosowanie preferencji dla obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, w szczególności miejskich obszarów funkcjonalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest SUERMB. Działania celu będą komplementarne ze Strategią, w szczególności Celem Strategicznym 1. Ochrona Morza (1.1 Czystość wód morskich; 1.2 Bogata i zdrowa przyroda).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FEŚ 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- Programie Interreg Europa, który wspierać będzie obszary tematyczne objęte wszystkimi celami szczegółowymi CP 2. Program ten będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść, a konkretnym celem będzie przygotowanie włączenia wniosków wyciągniętych ze współpracy do polityk i działań regionalnych i w dalszym ciągu, na bieżąco udostępniać usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej – zgodnie z podejściem platformy learningowej
- Interreg Europa – aby umożliwić podmiotom regionalnym z całej UE wykorzystanie odpowiednich doświadczeń i praktyk w razie potrzeby wzmacniania ich polityk.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komárom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie rozwoju OZE. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej mogą generować przychody, jednak nie są realizowane dla zysku, a wynikają z konieczności realizacji zadań własnych gminy. Projekty te są wysoce kapitałochłonne, a budżety JST w województwie świętokrzyskim nie pozwalają na zaciąganie kolejnych dużych zobowiązań (ustawowe limity zadłużenia). Sytuacja finansowa gmin jest szczególnie trudna ze względu na malejące dochody własne samorządów

lokalnych. W związku z powyższym w ramach celu szczegółowego 2 (v) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO30	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	3,00	30,00
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	5,00	60,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR41	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	0,00	0	1 850,00	CST2021	
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR42	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	0,00	0	4 400,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	062. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę pitną)	2 000 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	063. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę pitną) zgodne z kryteriami efektywności	~~8 000 000,00~~ 14 300 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	065. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	4 000 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	066. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	~~36 000 000,00~~ 29 700 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			50 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	50 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			50 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	50 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			50 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	50 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			50 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Środowisko naturalne, stanowi kluczowy kapitał regionu, a jego stan i w dużym stopniu zależy od gospodarki odpadami i obiegu surowców w gospodarce. Wzrastająca ilość odpadów wymaga podejmowania działań w kierunku przechodzenia na model gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), opierający się na zrównoważonej produkcji i konsumpcji, efektywnym wykorzystaniu zasobów, materiałów i produktów oraz zapobieganiu i minimalizowaniu masy wytwarzanych odpadów.

Zgodnie z GOZ produkty, materiały i surowce powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a odpady – jeżeli już powstaną powinny być traktowane jako surowce wtórne, które należy poddać recyklingowi, przetworzyć i ponownie wykorzystać. Należy odzyskać ich wartość gospodarczą oraz zniwelować lub ograniczyć negatywny wpływ na środowisko.

Transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, tworzenie i rozwój niskoemisyjnej, zasobooszczędnej gospodarki wymaga odpowiednich rozwiązań m.in. w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi.

W ostatnich latach coraz więcej selektywnie zbieranych odpadów komunalnych było przekazywanych do odzysku, w tym recyklingu i ponownego użycia co pozwoliło większości gmin na osiągnięcie coraz wyższych wskaźników recyklingu i odzysku.

W 2035 r. gminy są zobowiązane do przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wszystkich odpadów komunalnych na poziomie 65%.

W tym celu konieczne jest dalsze intensyfikowanie działań zwiększających poziom recyklingu odpadów, tworzenie infrastruktury do recyklingu odpadów, przekształcania zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych w regionalne centra odzysku i recyklingu.

Dla maksymalizacji stopnia odzysku, mając na uwadze postęp techniczny i technologiczny w kwestii przetwarzania odpadów komunalnych zasadna jest modernizacja/rozbudowa ww. zakładów m.in. celem podniesienia efektywności procesów przetwarzania odpadów w instalacjach do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów (MBT). Wsparcie w modernizacji lub rozbudowę MBT będzie możliwe tylko w celu wprowadzenia technologii odzysku materiałów z odpadów do celów gospodarki o obiegu zamkniętym, zgodnie z art. 7 rozporządzenia ERDF/CF.

Poza recyklingiem, należy przede wszystkim minimalizować ilość wytwarzanych odpadów oraz ograniczać masę odpadów składowanych.

Istnieje więc potrzeba tworzenia i rozwoju systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym PSZOK, z uwzględnieniem rozwiązań zapobiegających powstawaniu odpadów i ponownego użycia tj. finansowanie w ramach PSZOK punktów napraw, punktów wymiany rzeczy używanych.

W zakresie PSZOK bardzo istotne jest również zwiększenie ich dostępności dla mieszkańców. Wskazane jest wsparcie zarówno działań inwestycyjnych (zaplecze infrastrukturalne), jak i nie inwestycyjnych (promocja i organizacja efektywnego systemu napraw, wymiany rzeczy używanych).

W zakresie systemu zbierania odpadów komunalnych potrzeba istotnych zmian widoczna jest zwłaszcza w miastach na terenach zabudowy wielorodzinnej, gdzie występują problemy z właściwą segregacją odpadów.

Ważne jest również wdrażanie technologii zapobiegających powstawaniu odpadów lub ograniczaniu ich ilości w przedsiębiorstwach.

Ponadto w ramach tego celu szczegółowego planuje się realizację inwestycji w zakresie zwiększenia mocy i modernizacji istniejącej instalacji termicznego przetwarzania odpadów medycznych i weterynaryjnych. Kluczowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania z odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w Polsce jest ustawa o odpadach. W kontekście możliwości przetwarzania odpadów medycznych i weterynaryjnych istotne znaczenie mają art. 20, zakazujący unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych poza obszarem województwa, na terenie którego zostały wytworzone (tzw. zasada bliskości) oraz art. 95 ust. 2, mówiący, że zakaźne odpady medyczne i weterynaryjne unieszkodliwia się przez termiczne przekształcanie w spalarniach odpadów niebezpiecznych. Jedyna działająca w regionie instalacja o mocy 0,81 tys. Mg/rok nie jest wystarczająca w zakresie unieszkodliwiania wytwarzanych odpadów (w 2018 r. stanowiły one 2,4 tys. Mg)

W ramach Celu szczegółowego 2 (vi) Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym realizowane będą działania obejmujące:

1. Wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, w kierunku priorytetowych procesów określonych w hierarchii sposobów postępowania z odpadami (w tym instalacje do odzysku/przygotowania do recyklingu/recyklingu, z uwzględnieniem biokompostowni).
2. Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym budowa, rozbudowa, modernizacja PSZOK) z uwzględnieniem rozwiązań zapobiegających powstawaniu odpadów i/lub ponownego użycia.
3. Wsparcie instalacji termicznego przetwarzania odpadów medycznych i weterynaryjnych.
4. Inwestycje wspierające gospodarkę o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach w tym technologie mało i bezodpadowe, zmniejszenie zużycia surowców (w tym wody), ponowne wykorzystanie surowców i recykling w tym upcykling materiałów.

Zakres wsparcia Programu regionalnego będzie uwzględniał uzgodnienia w zakresie demarkacji z programem *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*. Co do zasady, realizowane projekty nie będą dotyczyły transformacji modeli biznesowych w kierunku GOZ, które wspierane będą z poziomu krajowego. Będą skupiały się na inwestycjach w zakup maszyn i urządzeń.

5. Edukacja w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego [z uwzględnieniem dobrych praktyk innych krajów europejskich dot. działań edukacyjnych w obszarze zagospodarowania bioodpadów, m.in. wypracowanych w trakcie realizacji projektu „CORE – kompostowanie na obszarach wiejskich”](#) (jako element projektu).

We wszystkich projektach, gdzie będzie to zasadne i możliwe, zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii z OZE) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmiany klimatu i łagodzeniu jej skutków (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). Uwzględnione mogą być również dodatkowe elementy, jeżeli realizują szersze cele polityki spójności np. usuwanie barier architektonicznych.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm)

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, osoby, instytucje, jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działanie przyczyni się do poprawy sytuacji osób wykluczonych oraz w trudnej sytuacji materialnej, w tym starszych, z niepełnospr., rodziców prowadzących samodzielnie gospodarstwa domowe (w większości kobiet samodzielnie wychowujących dzieci), które są najbardziej narażone na zjawisko ubóstwa. Zapobieganie powstawania odpadów, w tym zwłaszcza marnotrawienia niewykorzystanych produktów będzie możliwe poprzez kierowanie ich do punktów z zakresu systemów selektywnej zbiórki, będących przedmiotem wsparcia w tym celu: PSZOK, centra napraw, punkty ponownego użycia, wymiany rzeczy używanych oraz systemy selektywnej zbiórki odpadów gromadzonych u źródła.

Dodatkowe obligatoryjne działania inform.-edukacyjne dot. sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów, a także zasad ich segregacji i działania informacyjno – promocyjne dot. GOZ zwiększą świadomość w zakresie zrównoważonej konsumpcji i przyczynią się do zmniejszenia ubóstwa.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla osób z niepełnospr. będzie kryt. dostępu warunkujące otrzymanie dofin. W proj., w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskrym., zasada niedyskryminacji zostanie zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępności cyfrowej dokumentacji projektowej publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w projekcie.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zasada równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinansowanie będzie klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów. Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internet. i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyr. UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. UE 2019/882)

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS 2 (vi) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Polska objęta jest SUERMB. Działania będą komplementarne ze Strat., w szczeg. Celem Strat. 3. Wzrost dobrobytu (3.4 Adaptacja do zmian klimat., zapobieganie i zarządzanie ryzykiem).

Region objęty jest programami współpr. teryt. Interreg, działania międzyreg., transgraniczne i transnarodowe komplementarne do FES realizowane będą w:

- **Interreg Europa** wspierającym wszystkie cs CP 2 w zakr. współpracy międzyreg. między podmiotami polityki regionalnej (budowanie zdolności, transfer dobrych praktyk).
- **Interreg Europa Środk.** wspierającym działania z zakresu współpracy transnarod., ukierunk. na stosowanie podejść opartych na GOZ w skali całego obszaru objętego progr. Działania z zakresu współpracy obejmują opracowanie i realizację strategii i planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych działań. Działania powinny być zgodne z Europejskim Zielonym Ładem i planem działania UE na rzecz GOZ i w konsekwencji przyczyniać się do poprawy cykli życia produktów, promowania procesów GOZ i propagowania zrównoważonej konsumpcji (odmawianie, przemysłowe, redukcja, ponowne wykorzystanie, naprawa, odnowienie, regeneracja, zmiana przeznaczenia, recykling, odzysk). Współpraca transnarod. powinna przyczyniać się do przyspieszenia przejścia do GOZ przez pogłębianie wiedzy, doskonalenie uczenia się, testowanie dobrych praktyk.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Reg. Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

Region aplikował jako partner proj. **CORE Composting in Rural Environments** w 1-szym naborze Interreg Europa 2021-2027. Cel proj. - wspieranie wymiany doświadczeń, nowatorskie rozwiązania i budowa potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego w kontekście gospodarowania bioodpadami w szczeg. na słabo zaludnionych obsz. wiejskich.

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi w celu wymiany wiedzy/dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpr. w zakresie rozwoju GOZ. Możliwe będzie również premiowanie proj. podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyreg. lub międzynarod.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego 2(vi) stosowane będą zarówno dotacje jak również IF. W przypadku inwestycji przedsiębiorstw w GOZ ze względu na potencjalne korzyści ekonomiczne, przewiduje się stosowanie instrumentów finansowych połączonych z dotacją w jednej operacji

Projekty z zakresu gospodarki komunalnej oraz rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych należą do projektów generujących dochód. Przychody w większości przypadków nie pokrywają kosztów tych działań. Nie są to projekty realizowane dla zysku, a wynikają z konieczności realizacji zadań własnych gmin. Tym samym nie spełniają one przesłanek przepisów Art. 58 Rozporządzenia (UE) 2021/1060. Projekty te mimo zastosowania w poprzedniej perspektywie dofinansowania do 80% nie cieszyły się zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów. Ze względu na bardzo istotny charakter tych projektów, konieczne jest podjęcie działań zwiększających ich liczbę. Podstawową formą finansowania tych projektów będzie dotacja.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	6,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO34	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tony/rok	0,00	1 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	0,00	1 000 000,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne	EUR	0,00	0	750 000,00	CST2021	

					(w tym: dotacje, instrumenty finansowe)						
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR47	Odpady poddane recyklingowi	tony/rok	0,00	0	1 000,00	CST2021	
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRR019	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych	osoby	0,00	0	30 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	067. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	5 000 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	070. Gospodarowanie odpadami przemysłowymi i handlowymi: odpady resztkowe i niebezpieczne	5 500 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	075. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w MŚP	5 000 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			15 500 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	10 500 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	2 550 000,00

2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	2 450 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			15 500 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	15 500 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			15 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	15 500 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			15 500 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, zarówno przyrody ożywionej i jak i nieożywionej. Region cechuje największy udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni wśród województw w Polsce (66,2%). Natomiast obszary Natura 2000 zajmują w porównaniu do innych regionów stosunkowo niewielką powierzchnię 15% (w Polsce średnio 27%).

Na terenie województwa występują jedne z najstarszych gór w Europie - Góry Świętokrzyskie (a na ich obszarze jeden z najstarszych parków - Świętokrzyski Park Narodowy) oraz Góry Pieprzowe. Jedną z wyróżniających cech województwa świętokrzyskiego jest jego niezwykle urozmaicona budowa geologiczna. Decyduje ona zarówno o bogactwie przyrodniczo-krajobrazowym regionu, jego bogactwach naturalnych, jak i jest swoistą wizytówką świętokrzyskiego.

Zasoby przyrodnicze wpływają na jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarki, w tym przede wszystkim rekreacji i turystyki. Jednak rozwój turystyki, nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, a także inne czynniki będące efektem działalności człowieka i postępujących zmian klimatu powodują degradację środowiska naturalnego. Wymusza to realizację działań, które spowodują ograniczenie negatywnego wpływu oddziaływania człowieka na środowisko, szczególnie na obszarach przyrodniczo chronionych, zapewnią właściwe zabezpieczenie i rozwój tych obszarów.

Stąd w Programie realizowane będą działania służące ochronie i odtworzeniu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, ograniczające antropopresję, eliminujące gatunki inwazyjne, a także zapewniające infrastrukturę niezbędną do ochrony roślin i zwierząt z uwzględnieniem komponentu edukacyjnego. Interwencja obejmie również planowanie oraz wdrażanie działań ochronnych wraz z monitoringiem obszarów chronionych. Działania realizowane będą częściowo również na obszarach Natura 2000.

W ramach PR FEŚ 2021 – 2027 na działania związane z bioróżnorodnością przeznaczono 5,5% alokacji EFRR (wraz z PT) obliczoną zgodnie z metodologią KE, przy czym wartość ta może ulec zmianie na etapie wdrażania Programu.

Planowana jest również remediacja (w tym dekontaminacja) i rekultywacja terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych, w tym nielegalnych składowisk odpadów. Działania te co do zasady powinny prowadzić m.in. rozwoju nowych terenów zielonych i zielonej infrastruktury, a także terenów spełniających funkcje publiczne, społeczne oraz przyrodnicze. Jeżeli takie przeznaczenie nie jest możliwe ze względu na poziom zanieczyszczenia lub względy związane z ładem przestrzennym i zrównoważonym rozwojem wskazują, iż uzasadnione będzie zagospodarowanie terenu na cele gospodarcze, wówczas dopuszcza się działalność gospodarczą wnoszącą istotny wkład w realizację co najmniej jednego celu środowiskowego w rozumieniu Rozporządzenia w sprawie Taksonomii. Wsparcie może być udzielone w przypadkach, gdy podmiot odpowiedzialny za degradację terenu czy też nielegalne składowanie odpadów nie może być zidentyfikowany lub nie może zostać obciążony odpowiedzialnością za sfinansowanie remediacji lub rekultywacji zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci. Kompleksowość planowanych działań będzie miała również istotny wpływ na poprawę jakości powietrza w regionie.

W ramach tego celu szczegółowego planowane są następujące typy projektów:

1. Opracowanie i aktualizacja dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych.
2. Działania służące zachowaniu i odtworzeniu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków na obszarach chronionych, w tym ochrona czynna, odtworzenie wyginiętych gatunków, odbudowa korytarzy migracji zwierząt, usuwanie inwazyjnych gatunków obcych oraz będący elementem projektów monitoring obszarów chronionych m.in. z wykorzystaniem geoinformacji; odbudowa naturalnych reżimów hydrologicznych, w szczególności terenów podmokłych i ekosystemów zależnych od wody, odbudowa terenów zalewowych.
3. Rozwój infrastruktury miejsc edukacji ekologicznej.
4. Rozwój infrastruktury centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime (np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, ośrodki rehabilitacji dzikich zwierząt).
5. Ograniczanie antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na terenie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo (m.in.: infrastruktura dla ruchu rowerowego, ścieżki edukacyjne) jako element szerszego projektu.
6. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, mającej na celu ochronę bioróżnorodności, w tym na obszarach miejskich.
7. Kompleksowe działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów).
8. Działania w zakresie edukacji, komunikacji i rozpowszechniania wiedzy dotyczącej ochrony przyrody, przyrodniczego potencjału regionu i zasad ochrony poszczególnych obszarów (jako element projektu).

Zakres wsparcia Programu regionalnego będzie uwzględniał uzgodnienia w zakresie demarkacji z programami krajowymi, w tym programem *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*, z uwzględnieniem zapisów *Kontraktu Programowego*.

Zgodnie z UP Realizowane działania powinny być zgodne m.in. z unijną strategią na rzecz różnorodności biologicznej z perspektywą do 2030 r. dyrektywą siedliskową (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21.05.1992 r.) oraz dyrektywą w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywa Rady 2009/147/WE z 30.11.1992 r.)

Projekty realizowane na obszarach chronionych muszą być zgodne z planami ochrony właściwymi dla danego obszaru, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody. Wsparcie instytucji odpowiedzialnych za obszary chronione, będzie zapewnione w ramach krajowego programu PTFE.

Wsparcie dla projektów infrastrukturalnych niezwiązanych z bezpośrednią ochroną gatunków i siedlisk, takich jak centra różnorodności biologicznej (np. banki genów, **parki miejskie**, ogrody botaniczne, ekoparki) i **nowa** infrastruktura związana z kanałami turystycznymi, wyniesie maksymalnie 30 % alokacji celu szczegółowego 2.7.

Wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych będzie ograniczone do inwestycji, których głównym celem będzie ochrona środowiska naturalnego poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób odwiedzających. Koszty parkingów oraz dróg dojazdowych nie będą kwalifikowane, chyba że potrzeba ich budowy wynika z zapisów planu ochrony dla danego obszaru lub konieczności ograniczenia presji ze strony ruchu turystycznego na ten obszar i uzyskano potwierdzenie organu sprawującego nadzór nad obszarem. Ww. wydatki będą stanowić wyłącznie element projektu i będą ograniczone do 20% kosztów kwalifikowalnych projektu

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czynić znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego instytucje, podmioty, przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektów.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przy projektowaniu działań z zakresu edukacji ekologicznej uwzględnione zostaną potrzeby wszystkich grup odbiorców, w tym osób starszych i z niepełnospr. Działania informacyjno-edukacyjne zwiększające świadomość ekologiczną społeczeństwa będą realizowane z zachowaniem standardów dostępności, z wykorzystaniem różnorodnych form i kanałów komunikacji, w celu dotarcia do możliwie największej liczby mieszkańców. Przez zastosowanie standardu dostępn.: architektonicznego, cyfrowego, informacyjno-promocyjnego i szkoleniowego, usługi oraz produkty proj. np. strony intern. i dokumentacja, będą dostępne dla szerokiego grona odbiorców, w tym w szczeg. dla os. z niepełnospr. Wsparta w tym celu infrastruktura (turystyczna, zielona, błękitna) będzie podlegała zasadom uniwersalnego proj.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępn. dla osób z niepełnospr. będzie kryterium dostępu warunkujące otrzymanie dofinans.

W proj., w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskrym., zasada niedyskrym. zostanie zapewniona na poziomie zarządzania proj. i dostępności cyfrowej dokumentacji proj. publikowanej na str. zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w proj.

Możliwe jest wsparcie lub preferencje w obszarze ochrony, regeneracji i zrównoważonego wykorzystania obszarów chronionych dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z LGD.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnospr., art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zas. równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryt. wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofin. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie - programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów. Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internet. i mobilnych aplikacji organów sektora publ. (Dyr.UE 2016/2102) i w spr. wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS 2(vii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cała Polska objęta jest SUERMB. Działania celu będą komplementarne ze Strategią, w szczególności Celem Strategicznym 1. Ochrona Morza (1.2 Bogata i zdrowa przyroda), Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.4 Adaptacja do zmian klimatycznych, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- **Interreg Europa** wspierającym wszystkie cele szczegółowe CP 2 w zakresie współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej (budowanie zdolności, transfer dobrych praktyk).
- **Interreg Europa Środkowa**, wspierającym działania z zakresu współpracy transnarodowej, służące opracowaniu i realizacji strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń i działań pilotażowych służących bardziej efektywnej ochronie przyrody i bardziej zrównoważonemu zarządzaniu środowiskiem. Działania powinny koncentrować się na opracowaniu i wdrażaniu udoskonalonych polityk na rzecz ochrony środowiska, a także na opracowaniu wspólnych sposobów podejścia dostosowanych do szczególnych warunków lokalnych. Ekosystemy wykraczające poza granice (np. dorzecza rzek, korytarze ekologiczne itd.) powinny odnosić korzyści ze współpracy transnarodowej takiej jak już istniejące inicjatywy wielostronne, np. inicjatywa zielonych płuć Europy (Green Belt Initiative).

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie ochrony bioróżnorodności. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego 2 (vii) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty z założenia nie generują dochodu. Realizacja części projektów może mieć istotny wpływ na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w obszarze ochrony przyrody. Beneficjentem projektów będą m.in. jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające w imieniu JST, instytucje powołane w celu ochrony przyrody, jednostki naukowe, które mają ograniczone możliwości zaciągania zobowiązań na realizację projektów unijnych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	hektary	0,00	3,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	hektary	0,00	3,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO071	Liczba wspartych form ochrony przyrody	Sztuka	3,00	35,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0,00	0	25 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	073. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	2 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	074. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	1 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	078. Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	3 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i błękitna infrastruktura	36 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			42 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	42 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			42 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	42 000 000,00

2	RSO2.7	Ogółem			42 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	42 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			42 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 3. Fundusze Europejskie na mobilność miejską (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Strategicznym celem interwencji programu w obszarze zrównoważonej mobilności miejskiej jest zapewnienie wysokiego poziomu dostępności w obszarach miejskich poprzez rozwój zrównoważonego transportu publicznego oraz bezemisyjnej mobilności, a także przez zmniejszenie poziomu emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza pochodzących z transportu. Zgodnie z Artykułem 3 ust. 1(b)(viii) Rozporządzenia 2021/1058, interwencja celu szczegółowego 2 viii jest ukierunkowana na dążenie do osiągnięcia gospodarki bezemisyjnej.

Realizując cel operacyjny określony w Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego, jakim jest osiągnięcie poziomu celu długoterminowego, poprzez zmniejszenie emisji prekursorów ozonu w ramach celu szczegółowego 2 (viii), zaproponowane działania w sektorze transportu będą koncentrować się na rozwoju bezemisyjnej i niskoemisyjnej komunikacji publicznej oraz zwiększeniu wykorzystania pojazdów bezemisyjnych.

Z uwagi na zachodzące i prognozowane w regionie niekorzystne zmiany demograficzne, prowadzące do wzrostu odsetka osób starszych, wspierane inwestycje będą obejmowały zapewnienie bezpiecznych formy mobilności dostosowanych do potrzeb tej grupy społeczeństwa, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnoprównościami.

Mając na uwadze powyższe w ramach Celu szczegółowego 2 (viii) Promowanie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, na obszarach miast i ich obszarów funkcjonalnych realizowane będzie:

1. Zakup i modernizacja taboru dla publicznego transportu zbiorowego w ramach miast i ich obszarów funkcjonalnych, spełniając wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE.
2. Rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego, w tym integracja różnych form mobilności w postaci centrów przesiadkowych dla transportu publicznego.
3. Cyfryzacja transportu miejskiego – miejskie systemy ITS dla transportu publicznego, systemy ITS zmniejszające oddziaływanie transportu na środowisko, systemy współdzielenia środków transportu oraz systemy integracji taryfowej i wdrażające koncepcję „Mobilność jako usługa” (MaaS), w tym systemy biletowe i aplikacje planowania podróży.
4. Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu (np. w ramach stref wolnych od ruchu samochodowego, drogi i pasy rowerowe, spójne sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą, likwidacja utrudnień i zagrożeń w ruchu pieszym i rowerowym, tworzenie możliwie bezkolizyjnych, ciągłych i bezpośrednich tras pieszych, doświetlenie przejść dla pieszych i inne rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów).

5. Rozwój infrastruktury ładowania i tankowania bezemisyjnych środków transportu, a także systemów autonomicznych w transporcie miejskim.
6. Realizacja działań związanych z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej opracowywanych i wdrażanych przez odpowiednie organy gmin lub umocowane do tego formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego.

Nie będą wspierane inwestycje w infrastrukturę drogową służącą dla indywidualnego ruchu samochodowego, z wyłączeniem:

- obiektów P+R („parkuj i jedź”), dla których wsparcie będzie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich na obrzeżach miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym;
- infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi [Rozporządzenia 2023/1804](#) ~~Dyrektywy 2014/94/UE~~ oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu i potrzeb.

Realizowane działania kierowane będą do miast i ich obszarów funkcjonalnych. Do realizacji tego celu służyć będzie w szczególności instrument ZIT.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą zgodne z odpowiednim dokumentem planowania mobilności miejskiej, który przyjmie następujące formy:

- w mieście wojewódzkim oraz w gminach położonych w jego obszarze funkcjonalnym przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia SUMP;
- w pozostałych miastach przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia odpowiedniego dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego (np. odpowiednio dostosowanej strategii ZIT), przy czym preferowany będzie SUMP.

W przypadku wymogu przyjęcia SUMP wymóg ten zostanie uznany za spełniony, jeżeli plan:

- obejmuje właściwy miejski obszar funkcjonalny;
- jest zgodny z wymogami dotyczącymi SUMP wynikającymi z odpowiedniego komunikatu Komisji w sprawie SUMP i rozporządzenia UE w sprawie sieci TEN-T;
- jest przyjmowany przez właściwy terytorialnie i rzeczowo organ, w formie zapewniającej praktyczną realizację SUMP.

Zapewnione zostanie priorytetowe wsparcie dla wszystkich projektów w zakresie mobilności miejskiej, które powiązane są z wprowadzaniem integracji taryfowej oraz wdrażaniem koncepcji MaaS.

We wszystkich projektach (gdzie będzie to zasadne i możliwe) stosowane będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego, jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (np. zielona i niebieska infrastruktura) zgodnie ze „Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu”. Dodatkowe elementy mogą być uwzględniane, jeżeli realizują szersze cele Polityki Spójności (np. zielona infrastruktura, usuwanie barier architektonicznych), przy czym nie mogą one stanowić dominującej części projektu.

Wszystkie działania w obszarze transportu miejskiego zarówno w zakresie infrastruktury jak i taboru powinny uwzględniać dostępność dla osób do ograniczonej mobilności oraz z niepełnosprawnościami.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, JST, instytucje, przedsiębiorcy, użytkownicy korzystający z ulepszonej komunikacji.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przy projektowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć będą podejmowane obligatoryjne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury i usług transportu miejskiego, zgodnie ze standardem: transportowym (szczegółności dla infrastruktury komunikacji publicznej, taboru), architektonicznym (m.in. dot. stanowisk postojowych, przemieszczania się, oznaczeń wewn. / zewn. budynków) i cyfrowym (dot. sprzętu informatycznego szczególnego przeznaczenia, np. biletomatów). Wspierana infrastruktura, tabor, oferta przewozowa będą odpowiadały na potrzeby wszystkich użytkowników, w szczególności osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, OzN, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi, osób zależnych. Zasada dostępności dla OzN będzie kryterium dostępu, warunkującym otrzymanie dofinansowania.

Inwestycje będą uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotoryzowanych uczestników ruchu (w tym kobiet).

W celu uniknięcia dyskryminacji pośredniej (nierówny dostęp do informacji), której doświadczają osoby państw trzecich, zaplanowane zostaną działania zapewniające powszechnie dostępne, przejrzyste i aktualizowane przez kompetentne instytucje informacje w jęz. obcych (angielski/ukraiński).

Przestrzegane będą zasady horyzontalne wskaz. w art. 2 i 3 TUE art. 10 TFUE, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 73 *Rozporządzenia ogólnego*, zgodnie z Rozdziałem 9 UP.

Zasady horyzontalne, w tym zasada równości szans i niedyskryminacji oraz zasada równości kobiet i mężczyzn, znajdą one odzwierciedlenie w kryteriach wyboru, a wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. Ich realizację zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu (programowanie, wdrażanie, monitorowanie, kontrola, informacja i promocja, realizacja projektów, ewaluacja).

IZ zapewni dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie kierowane jest do wszystkich miast i ich obszarów funkcjonalnych.

W szczególności dla miast średnich tracących funkcje społeczno - gospodarcze wraz z ich obszarami funkcjonalnymi, zidentyfikowanymi w SRWŚ 2030+, tj. MOF Jędrzejów, MOF Busko-Zdrój, MOF Staszów, MOF Sandomierz oraz MOF Miasta Północy (Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski), jak również dla miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego – Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, wsparcie realizowane będzie za pomocą instrumentu ZIT.

Zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny wsparcie w zakresie mobilności miejskiej dla ZIT miast wojewódzkich (Kielecki Obszar Funkcjonalny) realizowane będzie przede wszystkim w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*. W PR FEŚ 2021 – 2027 możliwa będzie realizacja projektów komplementarnych, uzupełniających do inwestycji FEPW.

Ponadto jedno z miast MOF Miasta Północy – Ostrowiec Świętokrzyski, zgodnie z linią demarkacyjną jako miasto pow. 50 tys. mieszkańców, również otrzyma wsparcie z programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027*.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Polska objęta jest SUERMB. Cel 2.8 będzie komplementarny ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 2. Rozwój połączeń w regionie (2.1. Dobre warunki transportowe; 2.3. Łączenie ludzi w regionie).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg:

- Interreg Europa, wspierającym obszary tematyczne objęte wszystkimi celami szczegółowymi CP 2. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść. W dalszym ciągu, na bieżąco udostępniać będzie usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej.
- Interreg Europa Środkowa, wspierającym działania z zakresu współpracy transnarodowej, służące opracowaniu i realizacji strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń i działań pilotażowych służących bardziej efektywnej działaniom pilotażowym służącym bardziej efektywnej nauce polityk oraz poprawy umiejętności w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej. Działania powinny skupiać się na zintegrowanej i inteligentnej ekologicznej mobilności na obszarach MOF poprzez uwzględnienie aspektów zarządzania i poprawę koordynacji między właściwymi interesariuszami i politykami.

Zgodnie z unijnym „pakietem dotyczącym mobilności w mieście”, działania powinny obejmować opracowanie i wdrożenie zintegrowanych strategii, testowanie i wdrażanie nowych ekologicznych podejść i technologii w celu zapewnienia rozwiązań dla wyzwań związanych z mobilnością w mieście, wyrównywać różnice między terytoriami mniej i bardziej rozwiniętymi pod względem ekologicznej mobilności miejskiej.

Region współpracuje z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii, Obwodem Winnickim (Ukraina), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy w zakresie rozwoju mobilności. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego 2 (viii) podstawową formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych. Wskazane typy projektów nie spełniają podstawowego warunku dla zastosowania IF, tj. nie są rentowne - brak potencjału finansowej ich wykonalności, rozumianej jako brak potencjału generowania zysku lub oszczędności. Inwestycje dotyczą przede wszystkim publicznego transportu zbiorowego. W latach poprzednich miasta dopłacały do komunikacji zbiorowej, np. w Kielcach dopłaty w roku 2019 wyniosły 198 zł/mieszkańca, a średnio w województwie 29 zł. Zanotowano znaczący spadek liczby pasażerów, a tym samym zmniejszyły się wpływy z biletów, co skutkuje koniecznością zwiększania kwoty dopłat. By spopularyzować transport publiczny część samorządów planuje udostępnienie bezpłatnej komunikacji zbiorowej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	0,00	180,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0,00	80,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	duże i małe miasta	0,00	1,00

3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0,00	200 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	0,00	5,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	300,00	2020	258,00	CST2021	
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy/rok	0,00	2021	225 000,00	CST2021	
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR64	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	0,00	2021	200 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	081. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego	5 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	082. Tabor na potrzeby czystego transportu miejskiego	7 000 000,00

3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	35 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	084. Cyfryzacja transportu miejskiego	1 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	085. Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych: transport miejski	1 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	086. Infrastruktura paliw alternatywnych	1 000 000,00
3	RSO2.8	Ogółem			50 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	50 000 000,00
3	RSO2.8	Ogółem			50 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	40 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	26. Inne podejścia – miasta, małe miasta i przedmieścia	5 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	27. Inne podejścia – funkcjonalne obszary miejskie	5 000 000,00
3	RSO2.8	Ogółem			50 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	50 000 000,00
3	RSO2.8	Ogółem			50 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 4. Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach Celu szczegółowego (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej, realizowane będą działania, mające na celu wsparcie infrastruktury drogowej, rozwój i usprawnienie publicznego transportu zbiorowego oraz działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa transportu.

Inwestycje w infrastrukturę drogową będą skierowane na poprawę stanu sieci dróg wojewódzkich. Wsparciem zostaną objęte następujące kategorie inwestycji w infrastrukturę dróg wojewódzkich:

- zapewnienie niezbędnych połączeń do TEN-T, a także zapewnienia niezbędnych połączeń do miejsc inwestycyjnych, centrów logistycznych oraz innych gałęzi zrównoważonego transportu (np. terminali intermodalnych, węzłów kolejowych);
- budowa lub przebudowa dróg wojewódzkich w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej;
- budowa obwodnic (w ciągu dróg wojewódzkich) w celu eliminacji niedogodności wynikających z przebiegającego ruchu tranzytowego, przede wszystkim w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń;
- rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych, jako element kompleksowych projektów.

Ponadto infrastruktura drogową zostanie wsparta poprzez:

- punktowe inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- budowę infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi [Rozporządzenia 2023/1804](#) [Dyrektywy 2014/94/UE](#) oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu i potrzeb.

Wszystkie projekty dotyczące budowy lub modernizacji dróg będą obejmowały dostosowanie dróg do nośności 11,5 tony/oś.

Za wyjątkiem obwodnic, inwestycje drogowe realizowane na obszarach miast nie będą obejmowały budowy nowych dróg, parkingów ani zwiększenia przepustowości istniejących dróg lub parkingów i nie będą przyczyniały się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego w obszarach miejskich.

Interwencja w zakresie dróg wojewódzkich będzie komplementarna do inwestycji finansowanych w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej*, a podstawę demarkacji będą stanowiły zapisy w Regionalnym Planie Transportowym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.

Istotne znaczenie będzie miało także zwiększenie roli publicznego transportu zbiorowego. Działania w tym zakresie będą obejmowały:

- Zakup bezemisyjnego taboru kolei regionalnej, wyposażonego w urządzenia pokładowe ERTMS i spełniającego wymagania w zakresie interoperacyjności.

Tabor objęty wsparciem będzie wykorzystywany do przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej, wykonywanych przez operatorów wyłonionych zgodnie z prawem UE (w tym tzw. czwartym pakietem kolejowym). W przypadku umów zawartych po grudniu 2020 roku dofinansowanie będzie dotyczyć taboru wykorzystywanego przez operatorów wybranych w konkurencyjnej procedurze przetargowej w rozumieniu Rozporządzenia 1370/2007 z zastrzeżeniem wyjątków wskazanych w tym rozporządzeniu. Realizowane będą te projekty, w których nastąpi pełne rozliczenie korzyści wynikającej z dofinansowania inwestycji taborowej. Między innymi możliwe będzie przejęcie taboru przez organizatora po cenie rynkowej bez pomocy publicznej, bądź udostępnienie taboru innym uczestnikom rynku na niedyskryminujących warunkach.

- Budowę i modernizację infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, w tym węzłów przesiadkowych, m.in. w celu dostosowania obiektów do potrzeb osób o ograniczonej mobilności i z niepełnosprawnościami, oraz zakup i modernizację taboru autobusowego wykorzystywanego w pozamiejskim publicznym transporcie zbiorowym na zasadach użyteczności publicznej i spełniającego wymogi „czystych ekologicznie pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy 2009/33/EC (z preferencją dla transportu bezemisyjnego). Wsparcie dla obiektów P+R („parkuj i jedź”) będzie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich poza centrami miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym.

Przewiduje się również wsparcie dla transportu multimodalnego poza TEN-T, poprzez inwestycje w budowę portu przeładunkowego, umożliwiającego dekarbonizację transportu towarowego i jego przeniesienie z dróg na tory.

Wybór projektów obejmujących inwestycje w infrastrukturę kolejową będzie dokonywany m.in. w oparciu o kryteria minimalnej częstotliwości pociągów, wielkości obsługiwanego ruchu pasażerskiego lub towarowego lub zwiększenia punktualności i prędkości handlowej pociągów.

W ramach celu szczegółowego będą mogły być również realizowane inwestycje ~~ukierunkowane na podniesienie bezpieczeństwa i ochrony transportu (doposażenie służb nadzoru i ratownictwa technicznego, działania informacyjno-promocyjne), jak również inne działania~~ poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Wsparciem będzie również objęta budowa i modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, w tym drogi rowerowe oraz ciągi pieszo-rowerowe.

W miarę możliwości technicznych projekty w zakresie infrastruktury drogowej obejmują elementy zapewniające retencję i oczyszczanie wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na zasobach przyrody.

Wspierane inwestycje będą uwzględniały potrzeby związane z adaptacją do zmian klimatu, zgodnie ze „Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu”.

Powstała w ramach interwencji infrastruktura jak również zakupiony tabor będą dostępne dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

Wsparcie inwestycji w ramach Celu szczegółowego (ii) będzie możliwe pod warunkiem zgodności projektów z Regionalnym Planem Transportowym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 lub innymi planami warunkującymi zasadność realizacji projektów w danym obszarze (np. Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego, dokumentem dotyczącym planowania transportu na szczeblu lokalnym - np. lokalne drogi rowerowe). W przypadku inwestycji realizowanych na obszarach miejskich, inwestycje te będą musiały być spójne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli nie są one wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej. Ocena zgodności zostanie przeprowadzona przez Instytucję Zarządzającą programem na etapie wyboru projektów.

W rezultacie planowanych działań nastąpi:

- poprawa dostępności transportowej województwa – wzmocnienie spójności komunikacyjnej regionu, ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego,
- poprawa dostępności i konkurencyjności publicznego transportu zbiorowego,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu na drogach (w tym niezmotoryzowanych uczestników ruchu),
- poprawa jakości środowiska, stanu powietrza oraz obniżenie negatywnego oddziaływania transportu na zdrowie i jakość życia mieszkańców poprzez obniżenie emisyjności systemu transportowego: wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miast, a tym samym ograniczenie niskiej emisji, zwiększenie wykorzystania transportu publicznego i zrównoważonego poza obszarami miast,
- zwiększenie wykorzystania publicznego transportu zbiorowego poprzez jego rozbudowę i integrację transportu zbiorowego oraz poprawa dostępności transportu dla osób o ograniczonej mobilności,
- zwiększenie możliwości przemieszczania się mieszkańców regionu – powiązanie obszarów peryferyjnych z ośrodkami wzrostu, sprawna obsługa transportowa społeczeństwa i gospodarki.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Grupą docelową będą użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z dofinansowanej środkami UE infrastruktury drogowej i kolejowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego i drogowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeby wszystkich użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Celem podejmowanych działań m.in. w zakresie transportu kolejowego i drogowego, obiektów inżynierskich i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje (dążąc do zmniejszenia ruchu samochodowego w centrach gmin) będą uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla OzN będzie kryterium dostępu warunkującym otrzymanie dofinansowania.

W celu uniknięcia dyskryminacji pośredniej (nierówny dostęp do informacji), której doświadczają osoby państw trzecich, zaplanowane zostaną działania zapewniające powszechnie dostępne, przejrzyste i aktualizowane przez kompetentne instytucje informacje w językach obcych (angielski/ukraiński).

Przestrzegane będą zasady horyzontalne wskaz. w art. 2 i 3 TUE art. 10 TFUE, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 73 *Rozporządzenia ogólnego*, zgodnie z Rozdziałem 9 UP.

Zasady horyzontalne, w tym zasada równości szans i niedyskryminacji oraz zasada równości kobiet i mężczyzn, znajdują one odzwierciedlenie w kryteriach wyboru, a wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. Ich realizację zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu (programowanie, wdrażanie, monitorowanie, kontrola, informacja i promocja, realizacja projektów, ewaluacja).

IZ zapewni dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach Celu szczegółowego 3 (ii) nie jest planowane wykorzystanie instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu 3.2 będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 2. Rozwój połączeń w regionie (2.1. Dobre warunki transportowe; 2.3. Łączenie ludzi w regionie).

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii, Obwodem Winnickim (Ukraina), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach Celu szczegółowego 3 (ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

W obszarze transportu realizowane są zadania z zakresu usług publicznych w ogólnym interesie publicznym. Projekty te charakteryzuje brak potencjału finansowej wykonalności, rozumianej jako brak potencjału do generowania zysków lub oszczędności. Rozbudowa sieci dróg wojewódzkich, budowa obwodnic, tras rowerowych, węzłów przesiadkowych, czy parkingów nie wpłynie na zwiększenie dochodów/zysków Jednostek Samorządu Terytorialnego. W przypadku braku dostępu do finansowania bezzwrotnego, realizacja tego typu inwestycji przez samorządy mogłyby okazać się niemożliwa. Czynnikiem utrudniającym wparcie w formie instrumentów finansowych jest pogarszająca się sytuacja finansowa wielu JST. Dostęp do wsparcia dotacyjnego w zakresie inwestycji transportowych, pozwoli realizować niezbędne inwestycje transportowe bez nadmiernego obciążania budżetów samorządów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	0,00	12,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0,00	5,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	0,00	3,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr/rok	16 275 350,00	2021	~~41 502 142,00~~ ~~55 336 190,00~~	CST2021	
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR56	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodzień/rok	0,00	0	~~7 120,00~~ ~~227 855,00~~	CST2021	
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRR22	Liczba osób korzystających z zakupionego lub zmodernizowanego kolejowego taboru pasażerskiego w ciągu roku	osoby / rok	0,00	0	100 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	077. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji hałasu	8 000 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	26 500 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	086. Infrastruktura paliw alternatywnych	1 000 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	089. Nowo wybudowane lub rozbudowane drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T	83 500 000,00

4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	093. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	2 000 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	107. Bezemisyjny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy	11 000 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	109. Transport multimodalny (nie w zastosowaniu miejskim)	8 000 000,00
4	RSO3.2	Ogółem			140 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	140 000 000,00
4	RSO3.2	Ogółem			140 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	140 000 000,00
4	RSO3.2	Ogółem			140 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	140 000 000,00
4	RSO3.2	Ogółem			140 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 5. Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie infrastrukturalne w przedszkolach zostanie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach o słabym dostępie do tego typu usług. Ważnym elementem w polityce edukacji dzieci i młodzieży jest tzw. wskaźnik uprzedzkolnienia. W województwie Świętokrzyskim w grupach wiekowych 3 – 6 lat wynosi on 86,3%. Ogółem w województwie świętokrzyskim w 2021 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 796 jednostek co stanowiło około 4% wszystkich placówek w kraju

Wiodącym kierunkiem polityki edukacyjnej jest edukacja włączająca. Edukacja włączająca rozumiana jest jako podejście w procesie kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. To systemowe, wielowymiarowe i wielokierunkowe podejście do edukacji nastawione na dostosowanie wymagań edukacyjnych, warunków nauki i organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia. W ramach programu zaadresowany będzie aspekt zwiększenia dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, co jest elementem edukacji włączającej.

W ramach Celu szczegółowego 4 (ii) działania związane z budową, rozbudową infrastruktury będą uwzględniać uwarunkowania demograficzne występujące na danym obszarze województwa świętokrzyskiego, sytuację społeczno-ekonomiczną mieszkańców, wyniki egzaminów zewnętrznych oraz zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach dozwolonych typów projektów Przy realizacji projektów będzie stosowany standard dostępności zgodnie z modelem „Przestrzeń dostępnej szkoły”.

Działania finansowane w ramach EFRR będą ukierunkowane na tworzenie infrastruktury zwiększającej dostępność, w szczególności na obszarach charakteryzujących się słabym dostępem do edukacji tj. obszarach defaworyzowanych/strefach ubóstwa. Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągnięcia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań. W głównej mierze wsparcie będzie koncentrować się na obszarach priorytetowych zdefiniowanych w Załączniku D Raportu Krajowego: kształcenie włączające (dot. Osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych), edukacja przedszkolna oraz kształcenie zawodowe.

Jako element projektów, możliwe będzie uzupełnienie przyszkolnej infrastruktury sportowej, w tym przystosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami o ile wynika to

z analizy potrzeb, jest powiązane z celami EFS+ i wspiera rozwój działań integracyjnych, włączających, w ramach walki z wykluczeniem społecznym (z zastrzeżeniem, że wsparcie infrastruktury sportowej nie może stanowić samodzielnego projektu, a wyłącznie być częścią większego projektu oraz zapewniać pełną dostępność do wspartej infrastruktury.)

Inwestycje infrastrukturalne w edukacji ogólnej są możliwe w mniejszym stopniu, jeżeli na etapie wdrażania na podstawie analiz potrzeb regionalnych lub lokalnych zostanie wykazane, że potrzeby w zakresie edukacji włączającej, edukacji przedszkolnej oraz kształceniu zawodowym zostały wyczerpane. Mogą one dotyczyć doposażenia sal do zajęć praktycznych STEM, powiązanych z potrzebami rynku pracy i wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb regionalnych. W ramach tego typu projektów nie jest możliwe wsparcie w zakresie podstawowej bazy dydaktycznej, niezwiązanej z nauczaniem praktycznym lub zawodowym. Jak wynika z raportu o stanie województwa za 2021 r. zdawalność egzaminu ośmioklasisty np. z matematyki w 2021 r. była na poziomie 47%¹.

Wsparcie ze środków EFRR w obszarze edukacji będą zgodne z zasadą zachowania trwałości, dostępności i proekologicznym podejściem.

Szkoły specjalne i inne placówki, które prowadzą do segregacji lub utrzymania segregacji jakiejkolwiek grupy defaworyzowanej/lub zagrożonej wykluczeniem społecznym, nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia.

W dziedzinie kształcenia zawodowego, wsparcie będzie bazować na modernizacji istniejącej infrastruktury i sprzętu, przeznaczonych na użytek kształcenia zawodowego, oraz dostosowaniu ich do rzeczywistych warunków pracy tak by uczniowie mogli przygotowywać się do pracy w zawodzie na nowoczesnym sprzęcie, który będzie wykorzystywany w miejscu pracy.

Na każdym etapie wsparcia będą prowadzone działania, aby zapewnić wsparcie uczniom w ramach edukacji włączającej poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. *Ponadto w ramach edukacji włączającej priorytetem będzie zapewnienie niezbędnego wsparcia wszystkim osobom uczącym się stosownie do ich szczególnych potrzeb, w tym osobom ze środowisk w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, osobom ze środowisk migracyjnych, osobom o specjalnych potrzebach.*

Dozwolone typy projektów to:

- a) inwestycje w infrastrukturę edukacji przedszkolnej wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia; zakup niezbędnego sprzętu i pomocy multimedialnych,
- b) inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie szkół podstawowych i ponadpodstawowych w zakresie niezbędnym dla umożliwienia dostępu do infrastruktury edukacyjnej dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- c) inwestycje w infrastrukturę na potrzeby szkolnictwa branżowego i kształcenia ustawicznego oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia i zakup niezbędnego sprzętu.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną przyczynią się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej w zakresie wyrównywania dostępu do usług edukacyjnych oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci z różnych środowisk i obszarów w szczególności Romowie, dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, młodzież NEET.

Niewielkie inwestycje w obszarze ICT są możliwe tylko jako element projektu, jeżeli wynika to z analizy potrzeb, z zastrzeżeniem, że inwestycje nie mogą dotyczyć zakresu wsparcia, który będzie objęty KPO. Wsparcie będzie bezpośrednio powiązane i będzie mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 współfinansowanych ze środków EFS+.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyń znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- dzieci biorące udział w edukacji przedszkolnej, w tym szczególności osoby z obszarów wiejskich i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym szczególności osoby z obszarów wiejskich i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- psychologowie i pedagodzy szkolni,
- rodzice/opiekunowie prawni, pracodawcy,
- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do szkolnictwa zawodowego poprzez m.in. przystosowanie obiektów edukacyjnych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Likwidacja barier umożliwi osobom narażonym na dyskryminację ze względu na niepełnosprawność oraz wiek nabycie umiejętności i kompetencji zawodowych. Inwestycje w infrastrukturę będą przebiegać zgodnie z zasadami uniwersalnego proj, a tam, gdzie nie będzie możliwe ich pełne zastosowanie, zostaną wprowadzone usprawnienia eliminujące bariery funkcjonalne.

Preferowane będą proj., w ramach których beneficjent będzie prowadził we wspartej infrastrukturze działania wspierające równość kobiet i mężczyzn i zapobiegające dyskryminacji w edukacji, takie jak np. wzmocnienie pozycji dziewcząt i młodych kobiet, aby robiły karierę w STEM. Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej wyrówna z kolei szanse w dost do zatrudnienia opiekunów dzieci, w szczegól kobiet z obszarów wiejskich, sprzyjając ich aktywizacji zawodowej.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla OzN będzie kryterium dostępu warunkującym otrzymanie dofinansowania. W przypadku projektów, w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskryminacji, zasada niedyskryminacji zostanie zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępności cyfrowej dokumentacji projektowej publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku

kwalifikowalności takich wydatków w proj. Przestrzegane będą zasady horyzontalne, wskazane w art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karcie Praw Podst. UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepeł, art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozd 9. UP.

Zasady horyzont. przestrzegane będą na każdym etapie progr, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, realizacji proj. ewaluacji.

Przeciwdziałając wszelkiej bezp. i pośr. dyskryminacji IZ zapewni dostęp do inf publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrekt w sprawie dostępności stron intern i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa UE 2019/882).

Projekty będą oceniane zgodnie z zasadą równości kobiet i mężczyzn i zasadą równości szans i niedyskryminacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu 4.2 będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUEMB w realizację strategii “Europa 2020”).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do FES 2021-2027 realizowane będą w Programach:

- Interreg Europa, wspierającym obszary tematyczne objęte CP 4. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść. W dalszym ciągu, na bieżąco udostępniał będzie usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej.
- Interreg Europa Środkowa – obejmujący m.in. wspieranie regionalnych i lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego i umiejętności w regionach borykających się z problemem drenażu mózgów oraz wyzwaniami związanymi z przemianami przemysłowymi i cyfryzacją, zwłaszcza na obszarach wiejskich i kurczących się.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komárom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Inwestycje w szeroko rozumianą infrastrukturę edukacyjną nie mają potencjału do generowania przychodów, a tym samym nie spełniają podstawowego warunku dla zastosowania instrumentu finansowego tj. nie są rentowne. Jednostki samorządu terytorialnego, organy prowadzące szkoły i przedszkola, placówki kształcenia ustawicznego, ośrodki i centra egzaminacyjne, centra kształcenia zawodowego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego wykonują swoje zadania w ogólnym interesie publicznym. Poza nimi w sektorze występują podmioty prywatne, przede wszystkim prowadzące przedszkola lub szkoły wyższe, działające dla zysku. Ich populacja jest jednak niewielka i nie ma uzasadnienia do tworzenia odrębnego instrumentu finansowego. Wobec powyższego w ramach Celu szczegółowego 4 (ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO66	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	osoby	75,00	825,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	218,00	7 491,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 121	Liczba wspartych przedszkoli	szt.	1,00	11,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 125	Liczba wspartych szkół	szt.	2,00	33,00

5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	3,00	22,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR70	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	użytkownicy/rok	25,00	2020	275,00	CST2021	
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/rok	344,00	2020	5 676,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	121. Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem	5 000 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	122. Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	6 000 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	13 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			24 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	24 000 000,00

5	RSO4.2	Ogółem			24 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	24 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			24 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	9 600 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	14 244 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			24 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W związku ze zdiagnozowaniem niedoborów w zakresie infrastruktury społecznej związanej ze świadczeniem usług socjalnych, w perspektywie finansowej 2021-2027 niezbędne jest wsparcie działań objętych zakresem interwencji celu szczegółowego 4 (iii).

Na terenie województwa Świętokrzyskiego zauważalne są dysproporcje terytorialne w dostępie do usług społecznych z dominującą pozycją instytucjonalnych form pomocy. Wskaźnik ubóstwa mieszkańców województwa jest jednym z wyższych w Polsce, dodatkowo coraz większe wyzwanie dla systemu stanowi postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Ograniczony dostęp do wysokiej jakości usług społecznych dotyka w największej mierze osoby wykluczone, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym m.in. rodziny wielodzietne, osoby bezrobotne, dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, osoby starsze, osoby opuszczające zakłady karne, osoby opuszczające placówki pieczy zastępczej, osoby bezdomne czy osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny, osoby z zaburzeniami psychicznymi w tym osoby uzależnione i ich rodziny. Inwestycje w infrastrukturę należy uzupełnić innymi rodzajami finansowania z EFS+, aby ułatwić integrację społeczną.

Włączenie i integracja społeczna przede wszystkim skupi się na następujących działaniach, a proponowane wsparcie pozwoli na osiągnięcie następujących rezultatów:

1. wzrost dostępności do wysokiej jakości usług społecznych na obszarze całego województwa,
2. wzmocnienie potencjału instytucji systemu pomocy i integracji społecznej, jako element projektu,
3. wzmocnienie odporności systemu usług społecznych na zagrożenie epidemiczne,
4. wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych i rozwój środowiskowych form pomocy.

W zakresie infrastruktury społecznej ze środków EFRR priorytetem jest dopasowanie istniejącej infrastruktury, a w przypadku gdy zostanie zdiagnozowana taka potrzeba, uzupełnienie jej w celu zwiększenia integracji społ-ekonomicznej marginalizowanych społeczności oraz w niekorzystnej sytuacji nie tylko bezrobotni, ale inne grupy społeczne m.in. Romowie, osoby starsze, osoby opuszczające domy dziecka. Osoby te mogą borykać się z innymi trudnościami takimi jak trudności z transportem oraz z przeszkodami w dostępie do istniejącej powszechnej, niewydzielonej infrastruktury społecznej (duże odległości, brak transportu, segregacja, dyskryminacja itp).

W głównej mierze wsparcie będzie koncentrować się na obszarach priorytetowych zdefiniowanych w Załączniku D Raportu Krajowego, gdzie kładziony jest nacisk na promowanie równości płci w zatrudnieniu oraz poprawa dialogu społecznego poprzez zwiększenie zdolności partnerów społecznych. Infrastruktura społeczna powinna przyczyniać się do równego dostępu i wzmocnienia pozycji kobiet, zwłaszcza ze słabszych grup społecznych, i podmiotów społecznych. Z tego powodu zasadne jest wsparcie rozwoju infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług, w szczególności w zakresie wsparcia mieszkalnictwa społecznego. oraz przeciwdziałania problemowi

bezdomności. Pozwoli to na wydłużenie pozostawania osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i z niepełnosprawnościami w środowisku domowym, co wzmocni poczucie godności i podmiotowości tych osób.

W ramach zapewnienia dostępu do mieszkań dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością zgodnych z wytycznymi deinstytucjonalizacji są planowane prace modernizacyjne oraz tworzenie nowych mieszkań społecznych.

Ze względu na horyzontalną zasadę deinstytucjonalizacji, środki europejskie mogą być przeznaczane wyłącznie na infrastrukturę placówek świadczących usługi w społeczności lokalnej, a więc z poszanowaniem zasad indywidualizacji wsparcia, zapewnienia osobom kontroli nad swoim życiem i decyzjami, które ich dotyczą, pierwszeństwa indywidualnych potrzeb mieszkańców przed wymaganiami organizacyjnymi.

Rozwój usług socjalnych dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspieranych z EFRR, będzie zgodny z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, w tym z komentarzem ogólnym nr 5 (2017) oraz uwagami końcowymi dla Polski, Strategia rozwoju usług społecznych – polityka publiczna na lata 2021–2030 z perspektywą do 2035 r. oraz z wytycznymi wskazanymi w krajowym programie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznym (aktualizacja na lata 2021–2027) oraz strategiach na rzecz osób niepełnosprawnością na lata 2021–2030..

Jak wynika ze Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030, w woj. Świętokrzyskim jest duże zapotrzebowanie na mieszkania socjalne. W 2019 r. takich mieszkań było 2874, a ze strategii wynika, że na mieszkania socjalne czeka w kolejce 2 311 osób.

W ramach CS 4 (iii), dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne - realizowane będą działania obejmujące, m.in.:

1. tworzenie i rozwój infrastruktury na potrzeby realizacji usług w środowisku, w formach dziennych,
2. inwestycje w infrastrukturę dzienną i środowiskową wspierającą rodziny, dzieci i młodzież,
3. infrastrukturę społeczną powiązaną z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacja usług, poprzez zakup wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych, w zakresie zgodności z zasadami deinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej nad osobami starszymi,
4. inwestycje w mieszkania o charakterze wspomagającym: chronione, treningowe i wspierane, powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej, które będą się przyczyniać do zmniejszenia segregacji przestrzennej grup marginalizowanych, Wsparcie lokale nie powinny być zapewniane na obszarach odizolowanych od społeczności lokalnej i słabo skomunikowanej.
5. wspieranie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej osób takich jak m.in. CIS, KIS, ZAZ. (wsparcie ZAZ będzie możliwe jedynie w przypadku przedstawienia potrzeb i uzasadnienia w kontekście lokalnego rynku pracy).

Wsparcie dla ZAZ oraz WTZ będzie mieć charakter warunkowy tj. będzie możliwe tylko o ile placówka otrzyma wsparcie z EFS+ zgodnie z warunkami wskazanymi w odpowiedniej części programu w ramach CS 4h oraz gdy będzie wynikało z regionalnej strategii deinstytucjonalizacji.

Wszystkie powyższe działania będą bezpośrednio powiązane i będzie mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 współfinansowanych ze środków EFS+ m.in. cel szczegółowy:

- h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji;

oraz

k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.

Priorytetowo będą traktowane inwestycje mające na celu usamodzielnianie się ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dlatego też zakłada się wsparcie inwestycji dotyczących remontu, przebudowy i wyposażenia infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania społeczne rozumiane jako:

(i) mieszkalnictwo wspomagane (treningowe i wspierane),

(ii) mieszkalnictwo chronione,

(iii) inne formy mieszkań z usługami oraz

(iv) mieszkania w ramach najmu społecznego, w tym oferowane przez społeczne agencje najmu skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, infrastrukturę szkół przysposabiających do pracy - w celu uzupełnienia wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym planowane jest również wsparcie w postaci remontu, przebudowy, modernizacji i wyposażenia infrastruktury szkół przysposabiających do pracy.

Decyzje o udzieleniu wsparcia powinny być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. instytucjonalne, środowiskowe i w rodzinie) oraz uwzględniać indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług (w tym preferowane przez nich opcje opieki, z uwzględnieniem opcji zgodnych z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Jeśli opcje preferowane przez odbiorców usług nie są dostępne, priorytetem powinno być ich zapewnienie.

Możliwości zastosowania procedury niekonkurencyjnej zostały dodatkowo ograniczone przez przesłanki określone w ustawie z dnia 24 marca 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, co oznacza, że podstawowym sposobem wyboru jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów. Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

1) mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, w tym społeczności lokalne,

2) osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem oraz otoczenie osób wykluczonych społecznie,

3) osoby w podeszłym wieku.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W wyniku realizowanych proj, poprzez m.in. przystosowanie obiektów objętych wsparciem do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, nastąpi poprawa dostępu do infrastruktury społ powiązanej z procesami integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej z poszanowaniem horyzontalnej zasady deinstytucjonalizacji. Działania będą nakierowane na poprawę dostępu do zapewnienia potrzeb bytowych os bezdomnych, niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych, osób bezrob, dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, starszych, opuszczających zakłady karne, opuszczających placówki pieczy zastępczej czy osób ze środowisk LGBT+ celem umożliwienia wejścia/powrotu do samodzielnego życia. Wraz ze wsparciem placówek dziennego pobytu i placówek krótkookresowego pobytu w formie całodobowej lub dziennej, nastąpi pośrednio wsparcie osób, które sprawują opiekę nad osobami zależnymi, czyli wg statystyk kobiet, które z racji pełnienia tej opieki narażone są na dyskryminację w życiu zawod i społ.

Pozytywny wpływ na zasadę niedyskryminacji zapewniony zostanie poprzez kryterium dostępu warunkującego otrzymanie dofinansowania. Inwestycje w infrastrukturę będą przebiegać zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. W przypadku proj, w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskryminacji, zgodność z zasadą zostanie zapewniona na poziomie zarządzania proj i dostępności cyfrowej dokumentacji proj publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w proj.

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, wskazane w art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepeł*, art. 73 *Rozp ogólnego*, zgodnie z Rozdziałem 9 UP.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa UE 2019/882).

Równość szans i niedyskryminacji, w tym zapewnienie dostępności dla os z niepełnosprawnościami będzie weryfikowana przez analizę działań proj – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki z art. 9 ust. 3 rozp ogólnego.

Projekty są oceniane zgodnie z zasadą równości kobiet i mężczyzn i zasadą równości szans i niedyskryminacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu 4.3 będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUERMB w realizację strategii “Europa 2020”).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- Interreg Europa, wspierającym obszary tematyczne objęte CP 4. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść. W dalszym ciągu, na bieżąco udostępniał będzie usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej.
- Interreg Europa Środkowa – obejmującego m.in. wzmocnienie potencjału sektora publicznego i prywatnego w celu zapewnienia sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji gospodarczej.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania związane z Celem szczegółowym 4 (iii) nie są ukierunkowane na osiągnięcie korzyści ekonomicznych – mają charakter rozwiązywania coraz bardziej istotnych problemów społecznych, a tym samym nie spełniają podstawowego warunku dla zastosowania instrumentu finansowego tj. nie są rentowne. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w regionie jest ubóstwo, bezrobocie, choroba oraz niepełnosprawność. Skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz jego negatywnym skutkom wymaga działań o charakterze wspierającym i wzmacniającym, co włącza możliwość stosowania zwrotnych form wsparcia. Wsparcie będzie realizowane w formie dotacyjnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	42,00	~~462,00~~ 50,00
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO113	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	osoby	28,00	283,00
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1,00	15,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR67	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	użytkownicy/rok	0,00	2021	198,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	126. Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	5 000 000,00

5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	6 500 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			11 500 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	11 500 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			11 500 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	11 500 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			11 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	4 600 000,00
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	611 9500 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			11 500 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach CS 4 (v) realizowane będą działania obejmujące szeroko rozumiane inwestycje w infrastrukturę zdrowotną ukierunkowane na rozwój niższych szczebli opieki, tj. przede wszystkim POZ i AOS. Niezaspokojone potrzeby w zakresie usług medycznych wg CSR zmniejszyły się w 2017 r., ale pozostają nadal jednymi z najwyższych w UE. Ze względu na ograniczone zasoby finansowe niezbędna jest kontynuacja najważniejszych wyzwań regionu. Jednym z nich są inwestycje w sprzęt o wysokiej skuteczności, chroniące pacjenta jak i ograniczające koszty dalszego leczenia. Jak wskazano w Mapie potrzeb zdrowotnych populacja woj. świętokrzyskiego charakteryzuje się starszą strukturą wieku ludności niż populacja Polski - w 2016 r. osób w wieku co najmniej 65 lat było blisko 223 tys., co stanowiło 17,8 proc. ludności ogółem w porównaniu z 16,4 proc. Dla całej Polski, tendencja cały czas rosnąca. Woj. świętokrzyskie znajduje się wysoko, bo na 4 miejscu w kraju biorąc pod uwagę współczynnik chorobowości szpitalnej, wyraża się on poprzez liczbę osób hospitalizowanych z powodu wszystkich przyczyn lub z powodu danej jednostki chorobowej w ciągu roku w przeliczeniu na 100 000 ludności i wynosi 12 529 osób hospitalizowanych na 100 tys. ludności. Najczęstszymi przyczynami zgonów na terenie woj. były choroby kardiologiczne, onkologiczne, choroby aorty i naczyń obwodowych z uwzględnieniem nadciśnienia tętniczego oraz choroby układu nerwowego.

Jak wynika z Wojewódzkiego Planu Transformacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2022-2026 problemami zdrowotnymi populacji woj. jest starzejące się społeczeństwo co ma odzwierciedlenie w popycie na świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze, które nie korespondują z podażą tego zakresu usług. Starzenie się społeczeństwa determinuje przede wszystkim zapotrzebowanie na opiekę geriatryczną. Województwo stoi przed dużym wyzwaniem zapewnienia kompleksowej opieki pacjentom w wieku starszym oraz przewlekle, terminalnie chorym. Konieczne będzie rozlokowanie świadczeń z uwzględnieniem bliskiego dostępu od miejsca zamieszkania. Działania będą polegały na dostosowaniu infrastruktury opieki zdrowotnej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Powyższe działania przyczynią się do realizacji celów określonych w polityce publicznej „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.”²² (cele 1.1 Zapewnienie równej dostępności do świadczeń zdrowotnych w ilości i czasie adekwatnych do uzasadnionych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa i 2.4 Optymalizacja piramidy świadczeń), w tym w części dotyczącej zwiększenia roli i zakresu usług świadczonych przez POZ, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, zdeinstytucjonalizowane formy opieki oraz dotyczącej rozwoju opieki koordynowanej. Planowana interwencja przyczyni się ponadto do zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców woj. świętokrzyskiego, w szczególności w zakresie dążenia do zmniejszenia zapadalności i przedwczesnej umieralności z powodu chorób układu sercowo – naczyniowego, w tym udarów mózgu, chorób nowotworowych, chorób układu oddechowego. Wsparcie obejmie również wskazaną w ww. Rozporządzeniu jako priorytet – rehabilitację. Opisane powyżej przedsięwzięcia wniosą także wkład w realizację Priorytetów dla RPZ WŚ, przede wszystkim w zakresie priorytetów dotyczących: wzmocnienia opieki długoterminowej i rozwój opieki środowiskowej, a także zapewnienia kompleksowej opieki rehabilitacyjnej, jak również

dofinansowania POZ i AOS w związku z przekierowaniem świadczeń zdrowotnych z lecznictwa szpitalnego do AOS, , wzmocnienie opieki rehabilitacyjnej, jak również zapewnienie opieki nad pacjentami z zaburzeniami psychicznymi.

W celu zapewnienia właściwego ukierunkowania interwencji, efektywności kosztowej oraz precyzyjnego dostosowania interwencji do zidentyfikowanych, na poziomie kraju i poszczególnych regionów, potrzeb udział w zatwierdzaniu projektów będzie miał Komitet Sterujący ds. koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia.

Realizowane będą działania z zakresu, m.in.:

- inwestycji mających na celu odwrócenie piramidy świadczeń i poprawę dostępu do opieki na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich na AOS i POZ,
- wzmocnienia roli POZ w dostarczaniu usług zdrowotnych oraz poprawy dostępności do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i szpitalnej,
- wzmocnienie potencjału instytucji systemu pomocy i integracji społecznej, jako element projektu,
- inwestycje w infrastrukturę i sprzęt szpitali opieki jednego dnia w tym wsparcie na rzecz diagnostyki oraz wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie w sprzęt medyczny - inwestycje w nowoczesną infrastrukturę i sprzęt szpitali, w tym wsparcie na rzecz diagnostyki będą możliwe, o ile będą nakierowane na rozwój opieki jednego dnia oraz wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. a także w zakresie wdrażania standardu dostępności (jako element projektu),
- wdrożenie standardów dostępności w POZ w celu poprawy dostępności placówek POZ dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze architektonicznym, cyfrowym, komunikacyjnym i organizacyjnym, w powiązaniu z działaniami z EFS+ (w ramach cross-financingu),
- rozwój AOS poprzez budowę, przebudowę i modernizację obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie, m.in. w sprzęt medyczny , w celu rozwoju opieki koordynowanej, stopniowego odwracania piramidy oraz poprawy dostępu do świadczeń, w tym przede wszystkim na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich, w powiązaniu z działaniami z EFS+ w ramach rozwoju usług społecznych i zdrowotnych w CS(k),
- inwestycji w nowoczesne formy świadczenia usług medycznych i opiekuńczych (telemedycyna, telerehabilitacja, teleopieka), wykorzystanie sztucznej inteligencji do opisu badań diagnostycznych,
- dostosowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- deinstytucjonalizacji świadczenia usług zdrowotnych, w tym z zakresu opieki psychiatrycznej, z zakresu opieki długoterminowej oraz z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej, obejmująca rozwój ambulatoryjnych, dziennych (np. DDOM), domowych i środowiskowych form opieki , a także środowiskowej opieki psychiatrycznej (np. Centrów Zdrowia Psychicznego) poprzez budowę, przebudowę i modernizację obiektów i/lub ich wyposażenie, w szczególności dla osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi,
- infrastruktura i wyposażenie na potrzeby usług opieki paliatywnej i hospicyjnej świadczonej w formach zdeinstytucjonalizowanych w zakresie opieki zdrowotnej nad osobami starszymi.

W KPO w obszarze zdrowia wdrażane będą reformy przede wszystkim w zakresie leczenia szpitalnego. EFS+ oraz EFRR będą uzupełniać i wzmacniać te reformy poprzez inwestycje w POZ i AOS. Projekty finansowane w ramach programu regionalnego ze środków EFRR lub EFS+ nie mogą powielać zakresu, na który dany podmiot otrzymał wsparcie w ramach KPO.

Wsparcie będzie bezpośrednio powiązane i będzie mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 współfinansowanych ze środków EFS+ m.in. w celu szczegółowym (k), gdzie realizowany będzie rozwój procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym w ramach Dziennych Domów Opieki Medycznej, Centrów Zdrowia Psychicznego.

Dla zapewnienia spójności z krajowymi ramami strategicznymi reformy psychiatrii projekty infrastrukturalne w zakresie reformy zdrowia psychicznego będą realizowane po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia. Inwestycje będą skupione przede wszystkim na pierwszym i drugim poziomie referencyjnym i nie będą prowadziły do zwiększenia ogólnej liczby łóżek szpitalnych w systemie ochrony zdrowia, w tym w dziedzinie psychiatrii oraz psychiatrii dziecięcej. Trzeci poziom referencyjny może być wspierany jedynie w ramach kompleksowych projektów Centrów Zdrowia Psychicznego obejmujących inwestycje we wszystkie poziomy referencyjne.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyni znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Decyzje o udzieleniu wsparcia powinny być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. instytucjonalne, środowiskowe i w rodzinie) oraz uwzględniać indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług (w tym preferowane przez nich opcje opieki, z uwzględnieniem opcji zgodnych z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Jeśli opcje preferowane przez odbiorców usług nie są dostępne, priorytetem powinno być ich zapewnienie.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkańcy, w tym w szczególności mieszkańcy obszarów o niezadowalającej dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych, osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji (m.in. starsze, osoby z niepełnosprawnością, o niskich dochodach, bezrobotne, w kryzysie bezdomności, doświadczające dyskryminacji),
- podmioty wykonujące działalność leczniczą.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W wyniku realizowanych proj. nastąpi poprawa dostępu do usług zdrowotnych w wymiarze terytorialnym (na obszarach z niskim dostępem do usług zdrowotnych, w szczególności na obszarach wiejskich) oraz indywidualnym poprzez eliminację barier fizycznych w dostępie do infrastruktury ochrony zdrowia, która zostanie dostosowana do potrzeb osób starszych i z niepeł. Szczególne działania będą nakierowane na poprawę dostępu do usług zdrowotnych dla osób ze środowisk LGBT+, w tym działania podnoszące świadomość personelu medycznego w odniesieniu do grup narażonych na dyskryminację. Wykorzystane zostaną standardy dostępności placówek medycznych wypracowane w POWER w ramach Dostępność+.

Wspierane będą interwencje gwarantujące właściwą opiekę medyczną nad matką i dzieckiem, a także odpowiadające na potrzeby osób najstarszych i niesamodzielnych.

Wspierane będą również inwestycje związane z cyfryzacją opieki zdrowotnej, w tym z wdrożeniem rozwiązań teleinformatycznych umożliwiających świadczenie usług medycznych, co poprawi dostępność tych usług, zwłaszcza dla grup defaworyzowanych do tej pory w tym obszarze.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla OzN będzie kryterium dostępu warunkującym otrzymanie dofinansowania. W przypadku proj, w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskryminacji, zasada niedyskryminacji zostanie zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępności cyfrowej dokumentacji proj. publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w proj.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdz 9. UP. Projekty będą oceniane zgodnie z zasadą równości kobiet i mężczyzn i zasadą równości szans i niedyskryminacji. Równe szanse i polityka antidyskryminacyjna będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty rzetelny i bezstronny. W umowach o dofin będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa (UE) 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności prod i usług (Dyrektywa (UE) 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu 4.5 będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUEMB w realizację strategii “Europa 2020”).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- Interreg Europa, wspierającym obszary tematyczne objęte CP 4. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść. W dalszym ciągu, na bieżąco udostępniał będzie usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej.
- Interreg Europa Środkowa – obejmującego m.in. wzmocnienie potencjału sektora publicznego i prywatnego w celu zapewnienia sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji gospodarczej.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy. Możliwe będzie również premiowane projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Stan zdrowia ludności przekłada się na wiele aspektów społecznych i gospodarczych, a troska o zdrowie mieszkańców jest jednym z ważniejszych celów polityki regionalnej. Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej w regionie, tak jak w całym kraju, oparte jest o system publicznej służby zdrowia. Jednostkami prowadzącymi szpitale, przychodnie i itp. są w większości JST i inne instytucje publiczne. Wykonują one zadania w ramach swoich obowiązków ustawowych. System finansowania sprawia, iż mimo znacznych przepływów finansowych są to działania niedochodowe, a tym samym zastosowanie instrumentów zwrotnych nie ma uzasadnienia. Wyzwania z zakresu systemu ochrony zdrowia, także w kontekście pojawiających się zagrożeń i kryzysów, muszą być traktowane priorytetowo oraz mieć zapewnione finansowanie w formie dotacji. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoba/rok	64 825,00	234 964,00
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO70	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania)	osoba/rok	605,00	6 678,00
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 133	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą.	szt.	1,00	30,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	1 713,00	2021	51 390,00	CST2021	
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR74	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej	użytkownicy/rok	91,00	2021	604,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	128. Infrastruktura ochrony zdrowia	31 000 000,00
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	129. Sprzęt medyczny	15 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			46 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	46 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			46 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	46 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			46 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	46 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			46 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wyzwania w obszarze kultury i turystyki, na które odpowiada interwencja funduszy europejskich, to przede wszystkim wzmocnienie roli kultury i turystyki dla rozwoju gospodarczego i spójności społecznej, w tym modernizacja infrastruktury kultury i turystyki, wzmacnianie potencjału instytucji kultury, wspieranie rozwoju sektorów kreatywnych, promocja dziedzictwa narodowego i walorów turystycznych Polski. Zagadnienia te zostały rozwinięte i uzupełnione w zintegrowanych strategiach, przede wszystkim projekcie Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Cele wskazane w rozporządzeniu ogólnym, związane ze zwiększaniem roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych są zgodne z założeniami ww. dokumentów.

Rozwój turystyki w województwie świętokrzyskim opiera się zarówno na bogactwie przyrodniczym, jak i dziedzictwie kulturowym. Największym potencjałem przyrodniczym regionu z punktu widzenia rozwoju turystyki jest różnorodność ukształtowania form powierzchni terenu i złożona budowa geologiczna. Wzmacniają go bioróżnorodność i walory krajobrazowe podlegające ochronie w parkach narodowych, krajobrazowych i rezerwatach. Wsparcie, ukierunkowane terytorialnie, będzie bazować na gospodarczym wykorzystaniu mocnych stron tych obszarów, w szczególności wyróżniających je zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Szczególna uwaga zostanie położona na spójne, kompleksowe i interdyscyplinarne podejście do planowanego wsparcia, tworzenie nowych miejsc pracy, oraz wzmocnienie spójności społecznej danego terytorium. Działania z zakresu rozwoju kultury i turystyki będą uwzględniać zasady zrównoważonego wpływu na środowisko, cyfryzację, zasadę dostępności dla osób o szczególnych potrzebach oraz zasadę efektywności finansowej i odporności na kryzysy m.in. kryzys klimatyczny.

Wsparcie inwestycji w obszarze kultury, w tym wsparcie instytucji kultury oraz działania na rzecz ochrony zabytków jest warunkiem niezbędnym do zachowania regionalnej tradycji i tożsamości kulturowej, a w konsekwencji dla wzmocnienia atrakcyjności turystycznej województwa.

Jak wynika z Raportu o stanie turystyki w Województwie Świętokrzyskim główne cele to m.in.:

- synergia między różnymi rodzajami turystyki w ramach regionu i poszczególnych obszarów turystycznych m.in. przez tworzenie produktów sieciowych, integrującą region i/lub poszczególne obszary turystyczne w ramach wybranego tematu, zgodnego z obowiązującymi trendami, jak np. zdrowie,
- wspieranie dywersyfikacji produktowej w ramach obszarów koncentracji ruchu turystycznego przez tworzenie nowych, odpowiednio zarządzanych produktów turystycznych bazujących na istniejących atrakcjach lub wykorzystujących zidentyfikowane walory przyrodnicze i kulturowe,
- wspieranie współpracy między interesariuszami branży turystycznej, w tym między sektorem publicznym i prywatnym w działaniach na rzecz rozwoju turystyki m.in. przez: monitoring stanu infrastruktury turystycznej jak np. szlaki, oznakowanie atrakcji,
- poszerzenie i lepsze ukierunkowanie działań i komunikatów promocyjnych poprzez podniesienie widoczności całego województwa, jak też poszczególnych marek terytorialnych w mediach społecznościowych.

Wsparcie w ramach CS będzie realizowało cele Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, promocji różnorodności kulturowej, poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych oraz włączenia społecznego.

Programując wsparcie uwzględniono również rezultaty projektu KEEP ON poprzez działania: realizacja szerszego spektrum typów projektów w perspektywie finansowej 2021-2027, rozproszenie terytorialne wsparcia z uwzględnieniem wpływu projektów na społeczność lokalną oraz uwzględnienie instytucji kultury oraz instytucji zarządzających obiektami dziedzictwa kulturowego w katalogu beneficjentów działań niezwiązanych bezpośrednio z sektorem kultury i turystyki. Wsparcie dla kultury i turystyki wdroży postanowienia strategicznych dokumentów UE, tj. nowego europejskiego programu na rzecz Kultury, europejskich ram działania na rzecz dziedzictwa kulturowego na 2018 r. oraz konkluzje Rady w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2019–2022.

Pod względem uwarunkowań rozwoju turystyki woj. świętokrzyskie wyróżnia się na tle kraju dużymi walorami przyrodniczymi

i antropogenicznymi/kulturowym. W pierwszym przypadku dotyczy to zwłaszcza odsetka powierzchni objętej różnymi formami ochrony przyrody, który wynosi według danych GUS około 65% (dwukrotnie więcej niż przeciętnie w kraju). W drugim ujęciu przejawia się to m.in. dużą liczbą obiektów uznanych za pomniki historii, których gęstość w przeliczeniu na km² powierzchni jest ponad dwukrotnie wyższa niż średnia krajowa. Odbudowa, ochrona, rewaloryzacja i renowacja obiektów historycznych (w tym zabytków) nie może być pojedynczą interwencją, lecz musi być częścią większego projektu łączącego rozwój kulturowy z rozwojem gospodarczym, włączeniem społecznym i innowacjami społecznymi na skalę krajową, regionalną lub lokalną.

W ramach Celu szczegółowego 4 (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych realizowane będą działania obejmujące m.in.:

- wzmocnienie potencjału turystycznego zabytków o szczególnym znaczeniu i ich oddziaływania na rozwój gospodarczy poprzez dostosowanie obiektów zabytkowych do pełnienia funkcji związanych z kulturą. Realizowane będą przedsięwzięcia dot. rozwoju infrastruktury obejmujące m.in. renowację, modernizację, ochronę i rozwój infrastruktury zabytkowej w celu podniesienia jej atrakcyjności turystycznej i dostępności (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami),
- udostępnienie i ułatwienie dostępu do dóbr kultury oraz zastosowania nowoczesnych technologii poszerzających krąg odbiorców oferty - projekty polegające m.in. na konserwacji zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie, także przez proces digitalizacji, w tym wsparcie bibliotek, bibliotek multimedialnych, domów kultury i innych instytucji kultury,
- wspieranie konkurencyjności i odporności sektora turystycznego (ulepszenie infrastruktury turystycznej, dywersyfikacja produktów, zastosowanie modeli biznesowych) poprzez tworzenie nowych, rozbudowę istniejących miejsc atrakcyjnych turystycznie poprzez roboty budowlane, modernizację, wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów atrakcyjnych turystycznie,
- inwestycje w obiekty/miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne (obiekty/miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych) lub turystyczne szlaki rodzajowe (np. kajakowe, rowerowe, kamperowe), w tym poprawę ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami.

Projekty turystyczne będą miały charakter zintegrowany, tj. będą zakładały oddziaływanie na gospodarkę, środowisko i życie społeczne w regionie (np. rynek pracy, przedsiębiorczość, innowacje społeczne, ochronę przyrody, edukację lub włączenie społeczne).

Wsparcie będzie skierowane do projektów turystycznych, które są: poparte odpowiednią analizą popytu i oceną potrzeb, aby ograniczyć ryzyko nieskuteczności; skoordynowane z projektami w sąsiednich obszarach, aby uniknąć powielania i konkurencji; oddziałują w sposób, który wpływa na stymulowanie działalności turystycznej w regionie; są trwałe i będą utrzymywane po ich zakończeniu. Zasadne jest wykorzystanie zaleceń wynikających z dokumentu Europejskie Zasady Jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe (ICOMOS) oraz rekomendacjami ETO nr 8/2020 Unijne inwestycje w obiekty kultury oraz nr. 27/2021 Unijne wsparcie na rzecz turystyki

W całym CS inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym w parkingi) nie będą wspierane, chyba że stanowią nieodłączny element większego projektu, nie są one dominującym elementem tego projektu a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych. W miastach projekty te nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz w odniesieniu do istniejących - zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.

Preferowane będzie wsparcie istniejącej infrastruktury, natomiast nowe inwestycje będą dopuszczalne tylko w wyjątkowych, uzasadnionych okolicznościach.

Projekty starające się o dofinansowanie w ramach CS 4.6 powinny dążyć do większej samowystarczalności finansowej.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą 'nie czyni znaczących szkód' (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, turyści , z uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- jednostki samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury, z wyłączeniem państwowych instytucji kultury oraz współprowadzonych przez Ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, działające w sferze ochrony środowiska, kultury, turystyki,
- parki narodowe i krajobrazowe,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje kultury oraz instytucje zarządzające obiektami dziedzictwa kulturowego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Utrudnienia w korzystaniu z oferty kulturalnej związane są głównie z sytuacją finansową, brakiem chęci partycypacji w wydarzeniach kulturalnych, brakami w infrastrukturze, brakiem kompetencji kulturowych oraz ograniczonym dostępem do informacji o wydarzeniach kulturalnych. Interwencja przyczyni się do zmniejszenia i eliminacji barier utrudniających dostęp do dóbr kultury. Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, produkty turystyczne będą dostępne dla ogółu społ, w tym będą odpowiadały na szczególne potrzeby kobiet, OzN: ruchową, wzrokową, słuchową, intelektualną; osób starszych, opiekunów z dziećmi czy os zależnymi.

Pozytywny wpływ na zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami będzie kryterium dostępu warunkującym otrzymanie dofinansowania. Proj, w których występował będzie produkt neutralny pod względem zasady równości szans i niedyskryminacji, zasada niedyskryminacji zostanie zapewniona na poziomie zarządzania projektem i dostępności cyfrowej dokumentacji projektowej publikowanej na stronach zgodnych z WCAG, nawet w przypadku braku kwalifikowalności takich wydatków w projekcie.

Do zwiększenia udziału mieszkańców w kulturze przyczynią się również planowane działania na rzecz rozwoju szeroko rozumianego sektora kultury, co wpłynie pozytywnie na proces integracji społecznej różnych grup społecznych i rozwoju potencjału społecznego na rzecz budowania gospodarki opartej na wiedzy oraz wzmocnienia aktywności placówek kulturalnych na rzecz wspierania branż kreatywnych.

Przestrzegane będą zasady art. 2 i 3 TUE, art 10 TFUE, Karty Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepeł, art 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdz 9.UP. Projekty będą oceniane zgodnie z zasadą równości kobiet i mężczyzn i zasadą równości szans i niedyskryminacji. Równe szanse i polityka antidyskryminacyjna będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty rzetelny i bezstronny. W umowach o dofin będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji.

Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa UE 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu 4.6 będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności

w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUERMB w realizację strategii “Europa 2020”).

Region objęty jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do FES 2021 – 2027 realizowane będą w Programach:

- Interreg Europa, wspierającym obszary tematyczne objęte CP 4. Program będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść. W dalszym ciągu, na bieżąco udostępniał będzie usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej.
- Interreg Europa Środkowa – obejmującego m.in. wzmocnienie potencjału sektora publicznego i prywatnego w celu zapewnienia sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji gospodarczej.

Region aplikował jako partner w proj. PATHS – Participative policies for mountain Areas growTH and Sustainability w pierwszym naborze wniosków Interreg Europa 2021-2027.

Projekt ma na celu poprawę polityk i programów zarządzania turystyką i komunikacją skierowaną na tereny górskie z uwzględnieniem specyfiki i tożsamości kulturowej miejsc, w których góry wyznaczają sposób działania i model życia.

Od wielu lat region posiada sformalizowaną współpracę z partnerami zagranicznymi: Regionem Centralnej Finlandii (Republika Finlandii), Obwodem Winnickim (Republika Ukrainy), Województwem Komarom-Esztergom (Węgry), Regionem Zala (Węgry).

IZ przewiduje poszukiwanie nowych partnerów, zacieśnianie współpracy z obecnymi partnerami w celu wymiany wiedzy oraz dobrych praktyk, a także zachęcanie regionalnych partnerów do merytorycznej współpracy. Możliwe będzie również premiowanie projektów podmiotów zaangażowanych we współpracę międzyregionalną lub międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Ze względu na różne grupy interesariuszy i różne oczekiwane korzyści z projektów, Cel szczegółowy 4 (vi) może zawierać projekty posiadające potencjał do wygenerowania dodatnich przepływów finansowych jak i projekty koncentrujące się na rozwoju społecznym, w których czynnik ekonomiczny jest drugorzędny. Inwestycje w obiekty dziedzictwa kulturowego czy infrastrukturę turystyczną są kosztowne i większość publicznych przedsięwzięć w tym zakresie nie ma potencjału do wykorzystania instrumentów finansowych. Inwestycje o charakterze niekomercyjnym, nienastawionym na osiągnięcie zysku, promujące zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego oraz poprawiających dostęp do usług społecznych w obszarze kultury, będą wspierane przy pomocy dotacji. Nie generujące zysku działania wspierające turystykę, będą wspierane w formie dotacji. Wspieranie projektów nakierowanych na osiągnięcie dochodów będą podlegały wsparciu zwrotnemu.

MŚP w późniejszym okresie mogą skorzystać z ogólnie zdefiniowanych preferencyjnych pożyczek w ramach innego celu szczegółowego. Podstawową formą wsparcia będzie dotacja.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	0,00	15,00
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	0,00	12,00
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 135	Długość wspartych szlaków turystycznych	km.	0,00	22,00
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 139	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	0,00	10,00
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 141	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	0,00	10,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	129 000,00	2021	161 250,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	12 000 000,00
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	11 000 000,00
5	RSO4.6	Ogółem			23 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	23 000 000,00
5	RSO4.6	Ogółem			23 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	23 000 000,00
5	RSO4.6	Ogółem			23 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	23 000 000,00
5	RSO4.6	Ogółem			23 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Główne kierunki działań dot. spójności społ.-gosp. i przestrzennej regionu wiążą się z równoważeniem procesów zachodzących w przestrzeni regionalnej. Elementem równoważenia przestrzeni jest wykorzystanie instr. terytorialnych ZIT, które będą odpowiedzią na problemy danego obszaru i potrzeby społeczności lokalnej. Zintegrowane podejście pozwala na projekty przyczyniające się do rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb danego obszaru, ujętych w strategii terytorialnej. Problemy z jakimi borykają się miasta wymagają podejścia zintegrowanego uwzgl. potrzeby danego obszaru i potencjały terytoriów. W celu zapewnienia efektywności wsparcia, odpowiadając na problemy miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+) wyznaczone zostały OSI, na terenie których podejmowana będzie interwencja. Obszarem koncentracji problemów rozwojowych są miasta średnie tracące funkcje społ.-gosp. wraz z obszarami funkcjonalnymi (MOF) - jako OSI regionalne, gdzie odnotowuje się niekorzystne zjawiska demograficzne, starzenie się społeczeństwa, brak atrakcyjnych miejsc pracy, wys. poziom bezrobocia. Konieczne jest zapew. warunków do wzrostu, wzmocnienie ich roli w obszarze aktyw. społ.-gosp.,kulturalnej czy turystycznej. Instr. ZIT będzie wykorzystywany do wspierania miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF). Poza ZIT w ramach cs 5(i) przewidziano Inny Instrument Terytorialny (IIT) dla działań rewitalizacyjnych wpisujących się w Gminne Programy Rewitalizacyjne (GPR).

Identyfikacja kierunków działań w ramach CS 5(i) została określona z uwzględn. postulatów zgłaszanych podczas konsultacji społ. Programu oraz SRWŚ 2030+.

Przewidziano następujące działania, typy projektów:

1) w **formule ZIT** w zakresie wsparcia:

- **zrównoważonej turystyki** - projekty dot. centrów/punktów infor. kulturalnej i turystycznej, budowę, tworzenie, rozwój tras i szlaków turyst. odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, edukacyjnych. Rozwojowi zrównoważonej turystyki w ramach MOF będzie sprzyjać budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury oraz promocja walorów środowiskowych regionu, prod. regionalnych.
- **kultury i dziedzictwa kulturowego** – wzmocnienie potencjału woj. w zakresie ochrony i rozw. dziedzictwa kulturowego, zwiększenia dostępu mieszk. do dóbr kultury w tym podniesienie atrak. turystycznej MOF. Wspierane będą m.in.: działania na rzecz ochrony zabytków, roboty budowlane i modernizacyjne dot. zabytków i zespołów zabytk. wraz z otoczeniem (m.in: mała architektura, ścieżki piesze, tereny zielone) oraz obiektów infrastruktury kultury, digitalizację zasobów i oferty kultury, ochronę dziedzictwa niematerialnego.

- **dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000)** - ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000 m.in. ochronę różnorodności biologicznej w oparciu o gat. rodzime oraz różnorodności geologicznej w ramach MOF. Wspierane będą: budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działań. w zakr. edukacji ekologicznej; inwestycje mające na celu ograniczanie negat. oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo oraz służące edukacji i promowaniu form ochrony przyrody i rozwojowi ekoturystyki. W uzasadnionych przypadkach, w ograniczonym zakresie dopuszcza się możliwość częściowej realizacji projektów na obszarze Natura 2000.

2) w formule IIT:

- **rewitalizacja obszarów zdegradowanych, fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej** - kompleksowe działania na rzecz rozwoju lokalnej społ. i gospodarki, ładu przestrzennego, służące przeciwdziałaniu zjawiskom kryzysowym. Przewiduje się działania dot. m.in.: przebudowy, adaptacji zdegradowanych budynków, terenów i przestrzeni, a także zagosp. terenów i przestrzeni na obszarze rewitalizacji (w tym nowych i istniejących terenów zielonych) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych lub edukacyjnych. Wsparcie obejmie roboty budowlane, restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych, znajdujących się w rejestrze zabytków oraz obiektów w strefie ochrony konserwatorskiej, wraz z zagosp. terenu funkcjonalnie związanego z danym obiektem. Wsparcie rewitalizacji będzie w oparciu o GPR pozyt. zaopiniowane przez IZ programem, spełniające wymogi określone w art. 29 ust.1 rozp. ogólnego (CPR). Organy gmin odpowiadają za przygotowanie GPR, zgodnie z regulacjami ustawowymi, z uwzgl. partycypacji społ. o której mowa w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. z późn. zm. IZ prowadzi i na bieżąco aktualizuje wykaz GPR pozyt. zaopiniowanych. W rewitalizacji realizacja działań inwestycyjnych będzie uzależniona od potrzeb społ. poprzez powiązanie inwestycji infrastrukt. z działaniami o charakterze nieinfrastrukt. w szczególności z działaniami współfin. z EFS+. Preferowane będą interwencje, które wykażą, że w okresie 2014-2020 i/lub 2021-2027 była/będzie podejmowana interwencja z wykorzystaniem środków EFS. Przewiduje się preferencje dla działań rewitalizacyjnych na obszarach miast średnich tracących funkcje społ.-gosp. delimitowanych w KSRR 2030.

W ramach CS 5 (i) nowa infrastruktura będzie wspierana w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach. Preferencjami zostaną objęte działania polegające na adaptacji istniejącej infrastruktury. Elementem projektów rewitalizacyjnych będą inwestycje, dot. systemów poprawy bezp. publicznego oraz inne inwestycje ukierunkowane na poprawę jakości przestrzeni publicznych, a także inwestycje w zakresie efektywności energetycznej.

W ramach CS 5 (i) wsparciem nie będą objęte inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), chyba, że stanowią one nieodłączny element większego projektu (nie są one dominującym elementem tego projektu), a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji. W miastach projekty te nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz w odniesieniu do istniejących – zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w żaden inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.

Nie planuje się powierzać Związkom ZIT zadań szerszych niż udział w wyborze projektów ZIT, tym samym nie planuje się wskazywać ich, jako Instytucji Pośredniczących. Tym niemniej w ramach Pomocy Technicznej przewiduje się możliwość finansowania wydatków na budowę potencjału administracyjnego, rozwój współpracy, aktywizację partnerów, zachowanie możliwości rozwoju np. szkolenia, warsztaty.

Szczególna uwaga zostanie zwrócona na sprostanie wyzww. środowiskowym i klimatycznym, na transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 roku, na wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych do celów innowacji i wspieranie MOF.

Interwencje powinny być zgodne z dok. dot. „Europejskich zasad jakościowych dla interwencji finansowanych przez UE o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe” (EUQS_revised-2020_EN_ebook.pdf (icomos.org).

W obszarze kultury i zrównoważonej turystyki ważnym czynnikiem będzie uwzgl. aspektów środowiskowych, poprzez włączenie zielonych elementów infrastruktury objętych wsparciem (np. systemy odzysku wody deszczowej, czy pozyskiwanie energii z paneli słonecznych) oraz łączenia aspektów kulturowych z ochroną środowiska w otoczeniu wspieranego obiektu.

W rewitalizacji należy zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, w tym ochronę drzew.

Mając na uwadze potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, należy dążyć do zwiększania pow. biologicznie czynnych i unikanie tworzenia pow. uszczelnionych, oraz uwzgl. założenia Nowego Europejskiego Bauhausu.

W ramach ZIT oraz IIT wspierane będą rozwiązania cyfrowe, np. zdalny dostęp do usług publicznych, digitalizacja zasobów i oferty kultury (w tym utworzenie multimedialnych centrów kultury on-line), innowacyjne rozwiązania służące poprawie zarządzania turystyką i oferty turystycznej, co przyczyni się do poszerzenia możliwości instytucji w docieraniu z ofertą do większego grona odbiorców. Wsparcie dla kultury i turystyki wdroży postanowienia strategicznych dok. UE, tj. nowego europejskiego programu na rzecz Kultury, europejskich ram działania na rzecz dziedzictwa kulturowego na 2018 r. oraz konkluzje Rady w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2019–2022.

Przewiduje się, iż na jednym obszarze może funkcjonować równolegle więcej niż jeden instr. terytorialny (wykluczając pokrywanie się instr. tego samego typu), zapewniając komplementarność działań. Działania w CS5.1 będą komplementarne do działań, m.in.: w CP2 i CP3 oraz CP4.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Grupę docelową działań podejmowanych w ramach przedmiotowego celu stanowić będą mieszkańcy miast województwa świętokrzyskiego, w szczególności:

- mieszkańcy MOF-ów,
 - mieszkańcy miast województwa świętokrzyskiego, objętych GPR,
- a także instytucje kultury oraz instytucje zarządzające obiektami dziedzictwa kulturowego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Jak wynika z analiz, utrudnienia w korzystaniu z oferty dziedzictwa kulturowego, atrakcji turystycz., budynków i przestrzeni poddawanych rewit. związane są gł. z brakiem dostosowania ich do potrzeb os. z niepełnospr. i ograniczeniami funkcjonalnymi.

Interwencja przyczyni się do zmniejszenia i eliminacji barier utrudn. dostęp do szlaków dziedzictwa kulturowego, obiektów i szlaków turyst. oraz budynków i przestrzeni poddawanych rewit. Przez zastosowanie standardu dostępności: architekt., cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, produkty powstałe w wyniku realizacji proj. będą dostępne dla ogółu społ., i będą odpowiadały na szczególne potrzeby kobiet, os. z niepełnospr.: ruchową, wzrokową, słuchową, intelektualną; os. starszych, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Pozyt. wpływ na zasadę dostęp. dla os. z niepełnospr. będzie kryt. dostępu warunkującym dofinans. W proj. gdzie będzie produkt neutralny pod względem zas. równ. szans i niedyskr., zas. niedyskr. będzie zapewniona na poziomie zarząd. proj. i dostępności cyfrowej dokumentacji proj. publikowanej na str. zgodnych z WCAG, nawet w przyp. braku kwalifik. takich wydatków w proj.

Przestrzegane będą zasady horyz. art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karcie Praw Podst. UE, Konwencji ONZ o prawach os. niepełnospr., art. 73 Rozp. ogóln., zgodnie z Rozdz. 9. UP.

Zas. równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryt. wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinans. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskrym.

Realizację zasad horyz. zapewnią adekwatne procedury na każdym etapie real. Progr. (programowanie, wdrażanie, monitorowanie, kontrola, inform.-prom., realizacja proj., ewaluacja).

Przeciwdziałając wszelkiej bezpośr. i pośredniej dyskrym. IZ zapewni dostęp do informacji publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Równość szans i niedyskr., w tym zapewnienie dostęp. dla os. z niepełnospr. będzie weryfikowana przez analizę działań proj.– czy nie dyskryminują nikogo ze względu na przesłanki wskaz. w art. 9 ust. 3 Rozp. ogóln. Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w spr. dostępności str. int. i mobilnych aplikacji organów sektora publiczn. (Dyr. UE 2016/2102) i w spr. wymogów dostępności produktów i usług (Dyr. UE 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS5 (i) realizowane będą działania objęte instr. terytorialnymi: Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT) i Innym Instrumentem Terytorialnym (IIT). Działania z wykorzystaniem instr. terytorialnych (ZIT, IIT) muszą wynikać ze strategii terytorialnych. Strategie terytorialne muszą spełniać minimalne warunki określone w art. 29 rozporządzenia ogólnego. Strategia rozwoju ponadlokalnego przygotowana dla obszaru funkcjonalnego może być wykorzystana i pełnić funkcję strategii terytorialnej (o ile spełnia wymogi art. 29 rozporządzenia ogólnego).

Instr. ZIT planuje się wykorzystać wobec Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) w postaci Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF):

- OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny,
- OSI MOF miast średnich: MOF Miasta Północy, MOF Jędrzejowa, MOF Staszowa, MOF Sandomierza, MOF Buska-Zdrój,

celem aktywizacji ich zasobów i potencjałów mogących skutecznie przeciwstawić się procesom polaryzacyjnym.

W przypadku działań rewitalizacyjnych funkcję Strategii IIT pełnić będą GPR, opracowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miejskich, pod warunkiem spełnienia wymogów wynikających z art. 29 rozporządzenia ogólnego. Z pomocą narzędzia IIT możliwa będzie realizacja przez pojedyncze gminy przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR. Wydanie pozytywnej opinii strategii terytorialnej ZIT i IIT poprzedzone będzie przeprowadzoną analizą na podstawie listy sprawdzającej w zakresie spełnienia min. wymogów jakie musi zawierać strategia, zgodnie z art.29 rozporządzenia ogólnego. Aktualizacja strategii będzie wymagała ponownej weryfikacji w oparciu o listę sprawdzającą. Zapisy dotyczące zaangażowania partnerów lokalnych w prace nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii terytorialnych będą weryfikowane przez IZ na etapie opiniowania przedmiotowego dokumentu. Wskazanie w strategii listy projektów stanowi obowiązkowy mechanizm zagwarantowania ZIT udziału w wyborze projektów. Realizacja instrumentów terytorialnych będzie dedykowana w: CP 2 (Priorytet 3) oraz CP 5 (Priorytet 6).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUEMB w realizację strategii “Europa 2020”).

IZ będzie starać się zachęcać potencjalnych beneficjentów wdrażających strategię terytorialną do korzystania z efektów projektów współpracy międzyregionalnej, transgranicznej czy transnarodowej z wykorzystaniem instrumentu INTERREG.

Realizacja komplementarnych inwestycji rozwojowych powinna być wykorzystywana we współpracy samorządów lokalnych do zwiększenia efektu skali podejmowanych interwencji- na zasadzie dobrych praktyk.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Proj. cs 5 (i) nie spełniają podst. war. dla IF - cechuje je brak potencjału do bezpośredniego generowania zysków lub oszczędności. Proj. dot. wspierania zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społ. rozwoju społ., gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa nat., zrównoważonej turyst. i bezpieczeństwa na obsz. miejskich realiz. będą przede wszystkim przez JST. Interwencja ukierunk. jest na maksymaliz. efektów społ., ma charakter wieloaspektowy (czynniki gospodarcze, społeczne, przestrzenne, środowiskowe i kulturowe) i co do zasady pomocowy. Rewitalizacja jest procesem długotrwałym (wieloletnim), wymagającym licznych środków, niezbędnych do pobudzenia terenów zdegrad. do stopniowego odzyskiwania atrakcyjności inwest., stąd wymaga zastos. dotacji.

Inwest. o charakt. niekomercyjnym, nienastawionym na osiągnięcie zysku, promujące zachowanie i ochronę dziedzictwa kultur. i poprawiających dostęp do usług społ. w obszarze kultury, będą wspierane przez dotacje. Nie generujące zysku działania wspierające turystykę, będą wspierane w formie dotacji. Proj. nakierowane na osiąganie dochodów będą podlegały wsparciu zwrotnemu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	5 000,00	214 000,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	1,00	6,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty	2,00	10,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	2,00	36,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO112	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	udział podmiotów instytucjonalnych	3,00	40,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO114	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	metry kwadratowe	0,00	~~1 000 000,00~~ 200 000,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,00	~~100,00~~ 20,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO148	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0,00	28,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	40 000,00	2019	44 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	25 160 862,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	20 000 000,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	167. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	20 000 000,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	25 000 000,00
6	RSO5.1	Ogółem			90 160 862,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	90 160 862,00
6	RSO5.1	Ogółem			90 160 862,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	65 160 862,00
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	18. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – miasta, małe miasta i przedmieścia	25 000 000,00
6	RSO5.1	Ogółem			90 160 862,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	90 160 862,00
6	RSO5.1	Ogółem			90 160 862,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wsparcie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W celu zapewnienia efektywności wsparcia, odpowiadając na problemy obszarów wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+) wyznaczono OSI jako obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionu. Obszary te borykają się z niekorzystną sytuacją demograficzną oraz z utrudnionym dostępem do podst. usług publicznych, co negatywnie wpływa na ich atrakcyjność w sferze społ.-gosp. Konieczne jest podjęcie działań związanych z racjonalnym wykorzystaniem uwarunkowań społ.-gosp. wykorzystując potencjał endogeniczny tych obszarów do wzmocnienia lokalnej gospodarki, co będzie realizowane przy pomocy Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT).

Doświadczenia w obszarze rewitalizacji wskazują, że ma ona duży wpływ na lokalny rozwój środowiskowy, społeczny i gospodarczy. Kontynuacja działań przy pomocy instr. IIT pozwoli na ożywienie zdegradowanych obszarów innych niż miejskie, które utraciły swoją pierwotną funkcję. Na obszary wiejskie negat. wpływa również utrudniony dostęp do usług publicznych.

Woj. świętokrzyskie posiada doświadczenie w implementowaniu instr. terytorialnych opartych o Strategie, a także skutecznie wdrażało w ramach PROW podejście LEADER, które było adresowane do LGD. Wsparcie UE pozwoliło na częściowe rozwiązywanie problemów. Jednak poziom dostępnej dotychczas alokacji - niższy niż potrzeby, skutkowało realizacją działań w ograniczonym zakresie, dlatego też nadal dostrzega się konieczność zaktualizowania społeczności lokalnych. W tym celu zastosowanie będzie miał instr. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) w formule bezpośredniej.

Identyfikacja kierunków działań w ramach CS 5 (ii) została określona z uwzględnieniem postulatów zgłaszanych podczas konsultacji społecznych programu oraz SRWŚ 2030+.

Przewidziano następujące działania, typy projektów:

1) **w formule IIT** w zakresie wsparcia:

- **zrównoważonej turystyki** - projekty dot. centrów/punktów informacji kulturalnej i turystycznej oraz budowy tras i szlaków turystycznych odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, edukacyjnych. Rozwojowi zrównoważonej turystyki będzie sprzyjać także budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury poprawiającej dostępność obiektów i atrakcji turystycznych oraz promocja walorów środowiskowych regionu, prod. regionalnych.

- **kultury i dziedzictwa kulturowego** - wzmocnienie potencjału województwa w zakresie ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego i potencjału turystycznego przyczyniające się m.in. do zachowania dziedzictwa kulturowego i zwiększania dostępu mieszk. do dóbr kultury.

- **dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000)** - ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000 m.in. ochronę różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime oraz różnorodności geologicznej. Wspierana będzie budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. Wspierane będą inwestycje mające na celu

ograniczanie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo oraz służące edukacji i promowaniu form ochrony przyrody i rozwojowi ekoturystyki. W uzasadnionych przypadkach, w ograniczonym zakresie dopuszcza się możliwość częściowej realizacji projektów na obszarze Natura 2000.

- **przedsięwzięć inwestycyjnych mających na celu poprawę sytuacji gospodarczej danego obszaru** m.in.: uzbrojenie terenów inwestycyjnych, budowa inkubatorów przedsiębiorczości oraz centrów rozwoju/logistycznych jako działania mające na celu poprawę warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

- **rewitalizacji obszarów zdegradowanych, fizycznej odnowy i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej** - kompleksowe działania na rzecz rozwoju lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego, służące przeciwdziałaniu nieprzewidzianym zjawiskom kryzysowym prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji. Przewiduje się działania dot. m.in.: przebudowy, adaptacji zdegradowanych budynków, terenów i przestrzeni, a także zagospod. terenów i przestrzeni na obszarze rewitalizacji (w tym nowych i istniejących terenów zielonych), w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społ., kulturalnych, gospodarczych lub edukacyjnych. Wsparcie obejmie roboty budowlane, restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych, znajdujących się w rejestrze zabytków oraz obiektów położonych w strefie ochrony konserwatorskiej, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z danym obiektem. Podstawą działań będzie GPR pełniący funkcje strategii IIT, pod warunkiem spełnienia wymogów art. 29 rozp. ogólnego.

Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społ. nastąpi poprzez realizację inwestycji infrastrukt. prowadzących do aktywizacji społ.-gosp. W obszarze rewitalizacji realizacja działań inwestycyjnych będzie uzależniona od potrzeb społ. poprzez powiązanie inwestycji infrastrukt. z działaniami o charakterze nieinfrastrukturalnym w szczególności z działaniami współfin. z EFS+. Preferowane będą interwencje, które wykażą, że okresie 2014-2020 i/lub 2021-2027 była/będzie podejmowana interwencja z wykorzystaniem środków EFS. Elementem projektów będą inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego oraz inne inwestycje dot. poprawy jakości przestrzeni publicznych, a także inwestycje w zakresie efektywności energetycznej. Należy zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury w tym ochronę drzew. Mając na uwadze adaptacje do zmian klimatu należy dążyć do zwiększania pow. biologicznie czynnych i unikanie tworzenia pow. uszczelnionych oraz uwzględniając założenia Nowego Europejskiego Bauhausu.

Nowa infrastruktura będzie wspierana w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach. Preferencją zostaną objęte działania polegające na adaptacji istniejącej infrastruktury.

W ramach CS 5(ii) wsparciem nie będą objęte inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), chyba, że stanowią one nieodłączny element większego projektu (nie są one dominującym elementem tego projektu), a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Rozwiązania cyfrowe przewiduje się jako element projektu możliwy do realizacji zarówno w obszarze kultury jak również zrównoważonej turystyki. Jednym z możliwych rozwiązań będzie zdalny dostęp do usług publicznych, digitalizacja zasobów i oferty kultury (w tym utworzenie multimedialnych centrów kultury on-line), innowacyjne rozwiązania służące poprawie zarządzania turystyką i oferty turystycznej, co przyczyni się do poszerzenia możliwości instytucji w docieraniu z ofertą do większego grona odbiorców.

Wsparcie dla kultury i turystyki wdroży postanowienia strategicznych dokumentów UE, tj. nowego europejskiego programu na rzecz Kultury, europejskich ram działania na rzecz dziedzictwa kulturowego na 2018 r. oraz konkluzje Rady w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2019–2022. Działania realizowane w ramach CS5.2 będą komplementarne do działań m.in.: w CP2 i CP3 oraz CP4.

2) w formule **RLKS** - realizacja działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) przez Lokalne Grupy Działania (LGD). Ze wsparcia będą mogły skorzystać wszystkie LGD działające na terenie woj. świętokrzyskiego, odpowiedzialne za przeprowadzenie procedury wyboru projektów wpisujących się w LSR.

W ramach RLKS będzie możliwe zastosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków (SCOs).

Zakres wsparcia zostanie doszczegółowiony w SZOP i będzie wynikał z LSR, niemniej jednak mając na względzie wstępne informacje uzyskane od lokalnej społeczności (LGD), IZ zakłada, że wsparcie w szczególności obejmie:

- odnawialne źródła energii,
- przestrzeń publiczną, likwidację barier architektonicznych,
- infrastrukturę edukacyjną, turystyczną i kulturalną,

W obszarach wsparcia RLKS zostanie zachowana demarkacja ze wsparciem w ramach LEADER (budżet EFRROW) i działań Priorytetu IX. Usługi społeczne i zdrowotne.

Wsparcie realizowane będzie za pomocą EFRR.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą ‘nie czyni znaczących szkód’ (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego obszarów objętych IIT; w tym GPR.
- mieszkańcy obszarów objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.
- instytucje kultury oraz instytucje zarządzające obiektami dziedzictwa kulturowego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Wsparcie rewitaliz. obszarów wiejskich zostanie udzielone proj. kompleksowym, adresującym zróżnicowane potrzeby i problemy obszarów wiejskich w sferze ekonomicznej, społecznej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Zaplanowane działania to element podwójnego podejścia (dual approach) do zasady równości szans i niedyskr. – na poziomie horyzontalnym obligatoryjny będzie pozytywny wpływ na tę zasadę poprzez konieczność realizacji standardów dostępności, natomiast interwencja zaplanowana w tym celu ma znamiona działań wyrównawczych tzw. specific actions – polega na

działaniach niwelujących bariery i zapobiegających dyskryminacji ze względu na miejsce zamieszkania – dzięki wsparciu kompleksowego zintegrowanego rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich. Gminne programy rewitalizacji będą stanowić narzędzia służące rozwiązywaniu złożonych problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych włącznie z wyrówn. szans społeczności wiejskich w sferach: gospodarczej, społecznej i środowiskowej.

Przestrzegane będą zasady horyzont., wskazane w art. 2 i 3 TUE, art. 10 TFUE, Karcie Praw Podstawowych UE, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnospr., art. 73 Rozp. ogólnego, zgodnie z Rozdziałem 9. UP.

Zas. równości szans i niedyskr. oraz zas. równ. kobiet i mężczyzn będą odzwierciedlone w kryteriach wyboru. Wybór proj. będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W umowach o dofinans. będzie klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji.

Realiz. zasad horyzont. zapewnią adekwatne procedury na każdym etapie realizacji Progr. (programowanie, wdrażanie, monitorowanie, kontrola, informacja i promocja, realizacja projektów, ewaluacja).

Przeciwdziałając wszelkiej bezpośredn. i pośredniej dyskryminacji IZ zapewni dostęp do inform. publ. oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów.

Równość szans i niedyskryminacji, w tym zapew. dostęp. dla osób z niepełnospr. będzie weryfik. przez analizę działań projektowych – czy nie dyskryminują one nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 ust. 3 rozporządzenia ogóln. Produkty i usługi będą zgodne z dyrektywami w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dyrektywa (UE) 2016/2102) i w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dyrektywa (UE) 2019/882).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego realizowane będą działania objęte instrumentami terytorialnymi, tj. Innym Instrumentem Terytorialnym (IIT) oraz Rozwojem Lokalnym kierowanym przez Społeczność (RLKS).

W ramach instrumentu IIT realizowane będzie wsparcie:

- na obszarze OSI wyznaczonych w SRWŚ 2030 + tj.: OSI Góry Świętokrzyskie, OSI Obszar Uzdrowiskowy, OSI Ponidzie, OSI Dolina Wisły,
- obszarów, dla których partnerstwa JST wspólnie opracowały dokumenty strategiczne, spełniające wymogi właściwe dla Strategii IIT,
- działań rewitalizacyjnych -instrument IIT stanowić będą gminne programy rewitalizacji przygotowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów innych niż miejskie, a także działania w zakresie zrównoważonej kultury, turystyki i dziedzictwa naturalnego wynikające ze Strategii IIT. Funkcję Strategii IIT pełnić będą GPR, przygotowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów wiejskich. Z pomocą narzędzia IIT możliwa będzie realizacja przez pojedyncze gminy przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR. Preferencjami zostaną objęte obszary zagrożone trwałą marginalizacją wyznaczone w KSRR2030.

Instrument RLKS zakłada wspieranie projektów, których realizacja wynikać będzie z Lokalnych Strategii Rozwoju, a których celem jest zaspokojenie potrzeb lokalnych społeczności.

Wydanie pozytywnej opinii strategii terytorialnej IIT poprzedzone będzie analizą na podstawie listy sprawdzającej w zakresie spełnienia min. wymogów, zgodnie z art.29 rozporządzenia ogólnego. Aktualizacja strategii będzie wymagała ponownej weryfikacji w oparciu o listę sprawdzającą. Zapisy dotyczące zaangażowania partnerów lokalnych w prace nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii terytorialnych będą weryfikowane przez IZ na etapie opiniowania przedmiotowego dokumentu. Zawarta w strategiach m.in.: lista projektów oznacza zapewnienie udziału władz miejskich, lokalnych lub innych organów terytorialnych w wyborze projektów.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Całe terytorium Polski objęte jest Strategią Regionu Morza Bałtyckiego. Interwencja celu będzie komplementarna ze Strategią, w szczególności w ramach Celu Strategicznego 3. Wzrost dobrobytu (3.2. Wkład SUEMB w realizację strategii “Europa 2020”). IZ będzie starać się zachęcać potencjalnych beneficjentów wdrażających strategię terytorialną do korzystania z efektów projektów współpracy międzyregionalnej, transgranicznej czy transnarodowej z wykorzystaniem instrumentu INTERREG. Realizacja komplementarnych inwestycji rozwojowych powinna być wykorzystywana we współpracy samorządów lokalnych do zwiększenia efektu skali podejmowanych interwencji- na zasadzie dobrych praktyk.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Proj. 5(ii) ukierunk. są na maksym. efektów społ. Nie spełniają podst. warunku dla IF - brak potencjału do bezpośred. generow. zysków lub oszczędn. Proj. zintegrowanego wsparcia w zakr. włączenia społ., gosp. i środowiskowego, kultury, dziedzictwa nat. zrównoważonej turyst. i bezpieczeństwa na obsz. innych niż miejskie realiz. będą głównie przez JST. Dotacje przewidz. też dla LGD odpowiedzialnych za przeprowadzenie proced. wyboru proj. wpisujących się w LSR. Interw. publ. ma char. wieloaspekt. (czynniki gospod., społ., przestrzenne, środowiskowe i kultur.) i co do zasady pomocowy. Kompleksowa rewitaliz. jest procesem wieloletnim i kosztownym. Pobudzenie ter. zdegrad. do odzyskiwania atrakcyjności inwestyc. wymaga dotacji. Dotacja jest również zasadna ze wzgl. na ukierunk. 5(ii) na ter. wiejskie, gdzie dysfunkcje we wskaz. obszarach są większe.

Inwest. o char. niekomerc., nienastaw. na zysk, promujące zachowanie i ochronę dziedzictwa kultur., poprawiających dostęp do usług społ. w obszarze kult.-wpierane będą przez dotacje. Nie generujące zysku dział. wspierające turystykę - dotacje. Proj. nakierowane na osiągn. dochodów - wsparcie zwrotne.

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	5 000,00	214 000,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	2,00	14,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty	2,00	14,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	2,00	39,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO80	Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	strategie	2,00	15,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO112	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	udział podmiotów instytucjonalnych	4,00	60,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,00	~~36,00~~ 10,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO148	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0,00	37,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	150 000,00	2019	165 000,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	25 000 000,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	10 000 000,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	167. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	9 000 000,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	8 000 000,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	169. Inicjatywy rozwoju terytorialnego, w tym przygotowanie strategii terytorialnych	3 000 000,00
6	RSO5.2	Ogółem			55 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	55 000 000,00
6	RSO5.2	Ogółem			55 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	12. RLKS – obszary wiejskie	3 000 000,00
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	18. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – miasta, małe miasta i przedmieścia	20 000 000,00

6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	20. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – obszary wiejskie	532 000 000,00
6	RSO5.2	Ogółem			55 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	55 000 000,00
6	RSO5.2	Ogółem			55 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 7. Zdrowi i aktywni zawodowo

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zdrowie osób pracujących, nabiera szczególnego znaczenia w kontekście przemian demograficznych i nasilającej się potrzeby podtrzymywania aktywności zawodowej oraz produktywności starzejącej się populacji. Proces starzenia się mieszkańców regionu, związany przede wszystkim z trendem wydłużającego się czasu życia i niskim współczynnikiem dzietności determinuje potrzebę wspierania pracowników oraz stworzenia warunków umożliwiających im jak najdłuższą aktywność na rynku pracy. Kluczowym czynnikiem wpływającym na stan zdrowia pracowników jest profilaktyka. Mając na celu wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, zaplanowano szereg przedsięwzięć ukierunkowanych na wczesne wykrywanie problemów zdrowotnych dotyczących miejsca pracy i rehabilitację leczniczą w zakresie schorzeń stanowiących główne przyczyny niezdolności do pracy.

Zgodnie z założeniami Strategicznych ram UE dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021-2027 – „Bezpieczeństwo i higiena pracy w zmieniającym się świecie pracy” istotnym kierunkiem działań będzie wsparcie pracowników poprzez eliminowanie czynników ryzyka w miejscu pracy, mających charakter psychospołeczny lub ergonomiczny. Poprawa ergonomii stanowiska pracy oraz ograniczanie ryzyka zawodowego, przyczyni się do wydłużenia aktywności zawodowej świętokrzyskich pracowników.

W ramach celu zostały zaplanowane działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację, np.: szkolenia dla pracowników podnoszące wiedzę na temat niedyskryminacji w miejscu pracy.

Zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa skłania do dostrzegania potencjału zawodowego osób 50+. Dlatego **preferowane będą projekty** skierowane do tej grupy osób oraz projekty, które będą zapewniały dogodne warunki pracy dla osób 50+. Premiowane będą również przedsięwzięcia realizowane w partnerstwie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, podmiotami leczniczymi, pracodawcami i instytucjami naukowymi, co wpłynie na zwiększenie efektywności i jakości zaplanowanych w projektach działań wspierających m.in. wydłużenie aktywności zawodowej oraz poprawę dostępu do profilaktyki. Mając na uwadze powyższe, premiowane będą również projekty wspierające dobre warunki pracy i zwiększające profilaktykę wypalenia zawodowego i chorób zawodowych pracowników opieki długoterminowej.

Możliwa będzie również realizacja działań polegających na wdrożeniu wypracowanych w FERS przez partnerów społecznych pakietów rekomendacji/ dobrych praktyk oraz propozycji rozwiązań systemowych w obszarze wspierania aktywnego starzenia się w środowisku pracy oraz utrzymania pracowników w zdrowiu.

Zaplanowane w ramach celu działania wpisują się w Europejski Filar Praw Socjalnych, który gwarantuje każdemu prawo do wysokiego poziomu ochrony zdrowia oraz będą realizowały założenia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522. Przedsięwzięcia będą zgodne z dokumentem strategicznym *Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.* oraz z mapami potrzeb

zdrowotnych i *Wojewódzkim Planem Transformacji dla województwa świętokrzyskiego na lata 2022-2026* w zakresie czynników ryzyka i profilaktyki, rehabilitacji medycznej.

W celu szczegółowym (d) zostaną zastosowane mechanizmy koordynacji stworzone na poziomie krajowym np. Komitet Sterujący ds. zdrowia.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 w zakresie wsparcia infrastruktury zdrowotnej oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanymi z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020).

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

1. Wsparcie pracodawców i pracowników ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka występujących w miejscu pracy umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej pracowników.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą w szczególności działania obejmujące m.in.:

- zapewnienie badań profilaktycznych wynikających z charakteru wykonywanej pracy (wg kryterium płci i wieku),
- zapewnienie ergonomii oraz bezpieczeństwa stanowiska pracy,
- pakiety rehabilitacyjne dla pracowników umożliwiające powrót do pracy lub pozostanie w zatrudnieniu (w tym również pracowników przebywających na długotrwałych zwolnieniach lekarskich),
- kursy/szkolenia przekwalifikowujące pracowników do wykonywania innej, mniej obciążającej pracy (na innym stanowisku),
- edukację zbiorową na terenie zakładu pracy prowadzoną przez fizjoterapeutę psychologa/psychoterapeutę – właściwa organizacja stanowiska pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii, diagnoza zachowań zdrowotnych pracowników na danym stanowisku pracy, ćwiczenia korekcyjne pozwalające zapobiec dalszemu postępowaniu zdiagnozowanych wad, szkolenia na temat zdrowych nawyków w miejscu pracy i zapobiegania wypaleniu zawodowemu.

2. Programy rehabilitacyjne ułatwiające powrót na rynek pracy [1].

Planuje się opracowanie i realizację programów obejmujących zarówno rehabilitację w celu przeciwdziałania przerwaniu aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych osób pracujących oraz umożliwienia powrotu na rynek pracy osobom bezrobotnym. Ponadto działania projektowe przyczynią się do wsparcia tych osób w zakresie kompleksowej ścieżki powrotu do pracy.

Zamierza-Planuje się również realizację przedsięwzięcia priorytetowego, wskazanego w Kontrakcie Programowym dla Województwa Świętokrzyskiego, skierowanego do pracujących mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku produkcyjnym nie mobilnym (4540+) ze szczególnym uwzględnieniem wytypowanych grup ryzyka (w ramach przedsięwzięcia nr 1). Założeniem projektu jest wczesne wykrycie chorób związanych z wykonywaną pracą. W tym celu działania zaplanowane w ramach projektu będą stanowić rozszerzenie świadczeń proponowanych w ramach badań profilaktycznych (tj. wstępnych, okresowych i kontrolnych) oraz uzupełnienie świadczeń oferowanych przez NFZ.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

[1] Programy rehabilitacyjne realizowane w formule Regionalnego Programu Zdrowotnego.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- pracodawcy i ich pracownicy,
- osoby świadczące usługi zdrowotne,
- osoby bezrobotne zarejestrowane w urzędach pracy,
- przedstawiciele związków zawodowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Aby zapewnić wszystkim osobom równy dostęp do profilaktyki, rozwoju kariery i warunków pracy niezależnych od płci, przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiegokolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów, w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni, aby zachować aktywność zawodową będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia

społecznego bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;

- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w PR FEŚ 2021-2027 dla CS (d) działania są potencjalnie synergiczne ze Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu”, szczególnie w obszarze Polityki Zdrowia, ponadto z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 (Cel programu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”). Planowane w celu (d) działania, tj. wsparcie pracodawców i pracowników w regionie, ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy oraz wydłużenie aktywności zawodowej pracowników, bezpośrednio przyczynią się do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w obszarze polityki zdrowotnej, ukierunkowanej na promowanie aktywnego i zdrowego starzenia się. Ponadto działania te są spójne z celem 1.1 programu Interreg w zakresie budowania odporności gospodarek i społeczeństw, poprzez wydłużanie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, co stanowi adekwatną odpowiedź na wyzwania demograficzne.

Możliwe będzie wspieranie synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO08	Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia	osoby	6 471,00	67 696,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCR03	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	80,00	2021	80,00	CST2021	wartość procentowa

2.1.1.1.3. Indykatory podziału zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	144. Działania na rzecz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy przeciwdziałające zagrożeniom dla zdrowia i obejmujące promocję aktywności fizycznej	32 914 693,00
7	ESO4.4	Ogółem			32 914 693,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	32 914 693,00
7	ESO4.4	Ogółem			32 914 693,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	32 914 693,00
7	ESO4.4	Ogółem			32 914 693,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	32 914 693,00
7	ESO4.4	Ogółem			32 914 693,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	32 914 693,00
7	ESO4.4	Ogółem			32 914 693,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 8. Edukacja na wszystkich etapach życia

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W województwie świętokrzyskim występują duże różnice w poziomie upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie wynosił 84,3% (2020 r.), natomiast na terenach wiejskich tylko 62,8%. Najniższy poziom był na terenie wiejskim powiatu kazimierskiego i wynosił 35,1%, buskiego – 38,9% i koneckiego – 48,6%. Dlatego też w pierwszej kolejności wspierane będzie tworzenie nowych miejsc na obszarach wiejskich (797 miejsc tj. 75% z wszystkich planowanych do utworzenia miejsc). Planowane jest podniesienie poziomu upowszechnienia z 84% do 90% w 2029 r. oraz udział w projektach ok. 4 000 dzieci i objęcie ich dodatkowymi zajęciami. **Premiowanie projektów skierowanych na obszary o najniższym stopniu „uprzedyskryminowania” – tereny wiejskie, wzmocni poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej oraz wpłynie na lepsze wyniki osiągane przez dzieci w szkołach na obszarach wiejskich.** Średni wynik z języków obcych w miastach wynosił 68%, natomiast na obszarach wiejskich 47%, a dodatkowo obserwowany jest niższy poziom wyników z egzaminów szkoły podstawowej na terenach wiejskich.

W ramach kształcenia na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym wspierane będą działania zmierzające do dobrej jakości kształcenia i szkolenia uczniów, zwłaszcza w zakresie rozwijania ich zainteresowań, umiejętności oraz kompetencji, w szczególności dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji. Realizowane będzie wsparcie rozwoju doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacji, działania dla doradców zawodowych z zakresu niedyskryminacji (szkolenia, kursy, itp.), z zakresu wyboru ścieżek edukacyjnych dla uczniów, w tym dot. wsparcia wyboru dziewcząt w zakresie STEM.

Ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację wśród uczniów i kadry pedagogicznej np.: szkolenia, warsztaty podnoszące wiedzę na ten temat.

Planowane są działania na wszystkich etapach kształcenia w zakresie edukacji włączającej oraz poprawy dostępności placówek oświatowych (np. poprzez upowszechnianie modelu dostępnej szkoły). **Promowane będą również przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwijanie wśród uczniów postaw proekologicznych.** Wsparcie tych działań, szczególnie w szkolnictwie branżowym oraz promowanie „zielonego” podejścia do środowiska przyczyni się do poprawy jakości życia w regionie. **Promowane będą również przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwijanie wśród uczniów tożsamości regionalnej,** wiedzy dotyczącej dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego naszego regionu oraz poprawę jakości życia mieszkańców, poprzez edukację ekologiczną, ukierunkowaną m.in. na świadomą konsumpcję. Działania wzmocnią świadomość uczniów na temat zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem środowiska.

W związku ze zwiększającą się liczbą uczniów potrzebujących pomocy psychologicznej, planowane jest wsparcie w tym zakresie. Szczególnie dotyczy to osób w niekorzystnej sytuacji, w tym doświadczających dyskryminacji lub przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzinny, wyznanie lub światopogląd.

W obrębie szkolnictwa branżowego wdrażany będzie Wzorcowy Model Kształcenia Praktycznego. W ramach projektów współfinansowane będą m.in. staże uczniowskie (rozliczane wyłącznie w oparciu o stawkę jednostkową) oraz zajęcia praktyczne u pracodawców. Zaplanowane działania nie będą powielać wsparcia realizowanego w projektach krajowych. Szkolnictwo branżowe w regionie będzie wspierane w ramach kształcenia formalnego i pozaformalnego (np. na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, szkoleniach, przy wykorzystaniu walidacji i certyfikacji). Planowane są działania skierowane do uczniów kształcących się w placówkach prowadzących kształcenie zawodowe, które będą dążyły do zapewnienia około 5 000 uczniom uczestnictwo w stażach/praktykach do 2029 r.

W ramach zaplanowanych typów operacji **premiowane będą projekty realizowane w formule partnerstwa**, w tym partnerstwa z organizacjami pozarządowymi.

Planowane działania na rzecz dzieci są zgodne z zaleceniami zawartymi w *Europejskiej gwarancji dla dzieci* (Zalecenia Rady (UE) 2021/1004 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci), np. w zakresie edukacji włączającej oraz Europejskim obszarem edukacji do 2025 r.

Przedsięwzięcia zaplanowane w obszarze edukacji wpisują się w kierunki działań ujęte w polityce publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030”.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 w zakresie wsparcia infrastruktury edukacyjnej oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanych z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020).

Planuje się w szczególności realizację następujących przedsięwzięć:

I. Upowszechnianie wychowania przedszkolnego poprzez m.in. tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w szczególności na obszarach wiejskich, wsparcie edukacji włączającej, zajęcia dodatkowe rozszerzające ofertę ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP) oraz unowocześnianie bazy lokalowej i dydaktycznej, a także podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej.

II. Wsparcie szkół podstawowych i ponadpodstawowych ogólnych, ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz wzmacnianie systemu kształcenia, m.in. poprzez wsparcie edukacji włączającej, rozszerzenie oferty dydaktycznej, doradztwo zawodowe, podnoszenie kompetencji/kwalifikacji kadry nauczycielskiej, zajęcia dodatkowe, m.in. w ramach rozwijania postaw proekologicznych, realizację programów stypendialnych dla uczniów zdolnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

III. Działania dla szkół branżowych, ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy, m.in. poprzez wsparcie edukacji włączającej, kompleksowych programów rozwojowych, staży uczniowskich, współpracy z pracodawcami, doradztwa zawodowego i podnoszenie kompetencji/kwalifikacji kadry nauczycielskiej, zajęcia dodatkowe m.in. w ramach rozwijania postaw proekologicznych oraz realizację programów stypendialnych dla uczniów zdolnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

W celu (f) zaplanowano realizację przedsięwzięć priorytetowych, wskazanych w Kontrakcie Programowym dla Województwa Świętokrzyskiego:

- „Świętokrzyska edukacja zawodowa”. Projekt będzie wykorzystywał Wzorcowy Model Kształcenia Praktycznego opracowany w ramach projektu pn. „Innowacyjna edukacja – nowe możliwości zawodowe” realizowanego w POWER oraz zastosuje rozwiązania w zakresie utworzy skuteczny model doradztwa zawodowego dla dwóch etapów edukacyjnych: łączący dwa etapy edukacyjne: szkoły podstawowe i szkoły kształcenia zawodowego, z uwzględnieniem zasad niedyskryminacji i przeciwdziałania stereotypom oraz wspierania wyborów dziewcząt w dziedzinie nauk ścisłych, technologii, inżynierii oraz matematyki. Projekt zostanie ukierunkowany na praktyczną naukę zawodu w rzeczywistych warunkach pracy oraz przygotowanie uczniów do zmieniających się potrzeb pracodawców na rynku pracy. Wsparcie szkolnictwa branżowego będzie powiązane z inteligentnymi specjalizacjami naszego regionu.

- „Dziś uczeń - jutro student”. Głównym założeniem projektu będzie rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów szkół ponadpodstawowych oraz zwiększenie liczby osób kontynuujących naukę na uczelniach wyższych (głównie na kierunkach matematyczno-przyrodniczych) i zmniejszenie odsetka osób porzucających studia. Ważnym działaniem planowanego przedsięwzięcia będą zajęcia prowadzone poza szkołą w lokalnych uczelniach wyższych, organizowane w specjalistycznych pracowniach i laboratoriach, jako element zachęcający do kontynuowania nauki w szkolnictwie wyższym.

- „Programy stypendialne”. W ramach wspierania równego dostępu do wysokiej jakości kształcenia będą realizowane projekty stypendialne skierowane do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego. Stypendia przyznawane będą uczniom zdolnym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- ośrodki wychowania przedszkolnego,
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ogólne i zawodowe (z wyłączeniem szkół specjalnych),
- dzieci w wieku przedszkolnym,
- uczniowie/słuchacze,
- nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, kadra kierownicza,

- doradcy zawodowi,
- psycholodzy, pedagodzy,
- rodzice/opiekunowie.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 20 i 21 *Konwencji ONZ o prawach dziecka* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W ramach celu przewidziano działania ukierunkowane na zapobieganie dyskryminacji wśród uczniów i nauczycieli – między innymi przez organizację szkoleń/kursów o tematyce antydyskryminacyjnej dla doradców zawodowych w projektach oraz wykorzystywanie zdobytej przez doradców wiedzy w zajęciach z uczniami.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

W zakresie edukacji przedszkolnej, będzie brany pod uwagę wskaźnik upowszechnienia, który różni się pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w FEŚ 2021-2027 działania dla CS (f) działania są potencjalnie synergiczne ze Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu”, szczególnie w obszarze Polityki Edukacji, ponadto z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 (Cel programu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”). W celu (f) działania (tj. wsparcie wychowania przedszkolnego, szkół ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, rozwijanie i dostosowywanie szkolnictwa zawodowego do realiów rynku pracy) kompleksowo przyczynią się do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w obszarze polityki edukacyjnej, ukierunkowanej na zapobieganie wczesnemu opuszczaniu szkoły oraz wspieranie młodych ludzi w procesie przejścia od kształcenia do rynku pracy.

Działania w CS (f) są spójne z celem 1.1 programu Interreg w zakresie budowania odporności gospodarek i społeczeństw, poprzez ułatwianie dostępu do wysokiej jakości nowoczesnej edukacji, co wzmacnia spójność społeczną regionu i jednocześnie stanowi bazę do wprowadzania zmian kulturowych, zmian zachowań oraz mobilizuje do kreatywności w odpowiedzi na wyzwania wewnętrzne i zewnętrzne. Edukacja w zakresie postaw proekologicznych, która będzie elementem działań w ramach CS (f), przyczyni się długofalowo do wzmocnienia efektów zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz efektów wdrażania Strategii „Od pola do stołu”.

Możliwe będzie wspieranie synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter społeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLEFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	340,00	4 872,00
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	szt.	410,00	1 062,00
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	12 548,00	41 165,00
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	4 282,00	16 657,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLEFCR03	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki	osoby	56,00	2021	56,00	ewaluacja	

8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	90,00	2021	70,00	CST2021	Wartość procentowa
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCR04	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu	szt.	98,00	2020	98,00	ewaluacja	Wartość procentowa

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	~~17 658 769,00~~ ~~11 658 769,00~~ ~~769,00~~ ~~9 649 733,00~~
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	58 565 955,00
8	ESO4.6	Ogółem			~~76 224 724,00~~ ~~224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~76 224 724,00~~ ~~70 224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~
8	ESO4.6	Ogółem			~~76 224 724,00~~ ~~70 224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~76 224 724,00~~ ~~70 224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~

8	ESO4.6	Ogółem			~~76 224 724,00~~ ~~70 224 724~~ ~~68 215 688,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	06. Przeciwdziałanie ubóstwu wśród dzieci	20 000 000,00
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	~~506 224 724,00~~ ~~48 215 688,00~~
8	ESO4.6	Ogółem			~~706 224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	~~706 224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~
8	ESO4.6	Ogółem			~~706 224 724,00~~ ~~68 215 688,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zaplanowane zostały działania zmierzające do nabywania przez osoby dorosłe kompetencji podstawowych, głównie kompetencji cyfrowych, realizowanych poza Podmiotowym Systemem Finansowania usług rozwojowych. Wsparcie dla osób dorosłych realizowane będzie w trzech krokach: diagnoza umiejętności, działania edukacyjne dopasowane do indywidualnych potrzeb uczestników oraz walidacja efektów uczenia się. W celu zwiększenia liczby osób dorosłych w zakresie umiejętności podstawowych „Upskilling pathways”, w celu szczegółowym (g) oraz w priorytecie 10. (usługi rozwojowe oferowane przez Bazę Usług Rozwojowych) do końca 2029 r. wsparcie zostanie udzielone około 17 tys. osobom.

W ramach edukacji osób dorosłych przewiduje się działania kształtujące zielone kompetencje, poprzez podnoszenie umiejętności w zakresie zwiększania świadomości i postaw proekologicznych, ukierunkowane m.in. na świadomą konsumpcję.

Planowane przedsięwzięcia będą uzupełnione o działania antydyskryminacyjne realizowane w celu zwalczania np.: dyskryminacji i „mowy nienawiści”, przemocy ze względu na pochodzenie etniczne, niepełnosprawność, orientację seksualną.

Planowane działania w obszarze edukacji wpisują się w kierunki działań ujęte w polityce publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030”.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 w zakresie wsparcia infrastruktury edukacyjnej oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanych z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020). Działania w ramach podnoszenia kompetencji cyfrowych będą komplementarne do interwencji w FERS polegającej na tworzeniu klubów rozwoju cyfrowego (KRC).

Planuje się realizację przedsięwzięć:

1. Wsparcie osób dorosłych w zakresie umiejętności i kompetencji podstawowych [1], w tym cyfrowych, umożliwiające wdrażanie Upskilling Pathways.
2. Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (na przykładzie Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji - LOWE) np. poprzez tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami.

[1] Umiejętności podstawowe zdefiniowane jako umiejętność czytania, pisania i rozumienia tekstu, liczenia i rozumowania matematycznego oraz umiejętność korzystania z nowych technologii.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Osoby dorosłe, w szczególności:

- o niskich kwalifikacjach,
- starsze,
- z niepełnosprawnościami.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu, tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na

pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;

- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w FEŚ 2021-2027 działania dla CS (g) działania są potencjalnie synergiczne ze Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu” (Increase Prosperity), szczególnie w obszarze Polityki Edukacji (Policy area Education), ponadto z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 (Cel programu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”). Planowane w celu (g) wsparcie osób dorosłych w zakresie umiejętności i kompetencji podstawowych przyczyni się do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w obszarze polityki edukacyjnej, ukierunkowanej m. in. na zwiększenie dostępu do rynku pracy poprzez uczenie się przez całe życie, pozwalające na dostosowanie się do potrzeb rynku pracy – w tym wyzwań digitalizacji – oraz do własnych możliwości, związanych ze stanem zdrowia lub wiekiem (np. poprzez znalezienie pracy mniej obciążającej fizycznie).

Możliwe będzie wspieranie synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych	osoby	371,00	4 545,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	16 342,00	2021	3 636,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	3 925 410,00
8	ESO4.7	Ogółem			3 925 410,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	3 925 410,00
8	ESO4.7	Ogółem			3 925 410,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	3 925 410,00
8	ESO4.7	Ogółem			3 925 410,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	3 925 410,00
8	ESO4.7	Ogółem			3 925 410,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	3 925 410,00
8	ESO4.7	Ogółem			3 925 410,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 9. Usługi społeczne i zdrowotne

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wspierane będą kompleksowe działania wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej. Interwencja będzie również możliwa w ramach aktywizacji w podmiotach reintegracji społecznej tj. Klubach Integracji Społecznej (KIS), Centrach Integracji Społecznej (CIS), Zakładach Aktywności Zawodowej (ZAZ) oraz Warsztatach Terapii Zajęciowej (WTZ) [1].

Działania będą ukierunkowane zwłaszcza na potrzeby osób w trudnej sytuacji na rynku pracy tj. osób z niepełnosprawnościami. Zostaną zastosowane **preferencje dla osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności** oraz **preferencje dla osób zamieszkujących obszary poddane rewitalizacji** wskazane w gminnych programach rewitalizacyjnych. Zaplanowane przedsięwzięcia będą spójne z *Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030* oraz ze *Strategią na rzecz osób z niepełnosprawnościami*.

W obszarze ekonomii społecznej (ES) interwencja będzie polegała głównie na realizacji usług na rzecz rozwoju tego sektora przez podmioty posiadające akredytację i status ośrodka wsparcia ekonomii społecznej przyznawane przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Działania w obszarze ES będą skierowane na tworzenie miejsc pracy w nowych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych (PS). Zakłada się między innymi bezzwrotne wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie [2] utworzonego miejsca pracy w PS, usługi wspierające rozwój PS realizowane w szczególności za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR).

Przewiduje się również przedsięwzięcia w zakresie tworzenia planów reintegracji społeczno-zawodowej i jej realizacji obejmującej m.in.: warsztaty animacyjne, szkolenia, doradztwo, działania mentoringowe, coachingowe oraz inne formy usług rozwojowych. Istotne będą działania antydyskryminacyjne realizowane w celu zwalczania np.: dyskryminacji i „mowy nienawiści”, przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne powody.

Dodatkowo, świętokrzyski sektor ES będzie rozwijany poprzez animowanie powstawania i wspieranie nowych podmiotów ekonomii społecznej (PES). Potencjał sektora ekonomii społecznej może zostać wykorzystany w zakresie zielonej transformacji czy przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu. Istotny będzie również rozwój PES w obszarze usług społecznych. Ponadto projekty realizowane w ramach celu szczegółowego (h) będą uwzględniały stosowanie aspektów społecznych. Wsparcie ES będzie realizowane w oparciu o zapisy *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej* oraz jego aktualizacją.

~~W celu zaspakajania specyficznych potrzeb lokalnych społeczności, zgłaszanych i wypracowanych oddolnie, zakłada się realizację instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) [3]. Wsparcie dla RLKS realizowane będzie przez Lokalne Grupy Działania (LGD), wdrażające opracowane Lokalne Strategie Rozwoju (LSR) [4]. LGD będą prowadziły działania skoncentrowane na aktywnej integracji społecznej i zawodowej realizowane w oparciu o m.in. aktywizację społeczną, zawodową, edukacyjną i zdrowotną oraz formy wsparcia środowiskowego. Gminy, które nie będą~~

objęte aktywizacją społeczną i zawodową przez Lokalne Grupy Działania (z siedzibą na terenie województwa świętokrzyskiego) w ramach Lokalnych Strategii Rozwoju (instrumentem RLKS), zostaną objęte ww. działaniami w ramach typu przedsięwzięcia nr I.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanych z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020).

Planuje się w szczególności następujące przedsięwzięcia:

I. Aktywizacja osób biernych zawodowo (niepracujących i niebędących bezrobotnymi), osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym ~~poprzez [3]: poprzez: w tym poprzez udział we wsparciu oferowanym w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej, przez tworzenie nowych podmiotów (CIS, KIS, ZAZ) oraz wsparcie w istniejących podmiotach reintegracyjnych.~~

~~II. Aktywizacja osób biernych zawodowo (niepracujących i niebędących bezrobotnymi) oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym realizowana przez LGD w ramach Instrumentu RLKS poprzez:~~

1. Kompleksowe wsparcie aktywizacyjne rodzin, osób i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym.

Interwencja ta będzie dotyczyć m.in.: terapii, poradnictwa psychologicznego, kursów zawodowych, staży, szkoleń mających na celu m.in.: przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu. Działania w tym zakresie mogą być uzupełniane usługami społecznymi i zdrowotnymi w zależności od potrzeb konkretnych osób.

2. Rozwój wsparcia środowiskowego i poszerzenie zakresu współpracy międzysektorowej.

~~3. Kompleksowe wsparcie oferowane w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej w nowotworzonych podmiotach (CIS, KIS, ZAZ) oraz w istniejących podmiotach reintegracyjnych.~~

III. Kompleksowe wsparcie sektora ekonomii społecznej [543] obejmujące usługi wsparcia w ramach OWES:

a) animację lokalną – działania o charakterze animacyjnym umożliwiające tworzenie PES-ów oraz budowę i wsparcie partnerstw na rzecz rozwoju ES,

b) inkubację – kompleksowe wsparcie dla tworzenia i rozwoju PES w szczególności PS, wsparcie dla istniejących PS w tym rozwijanie skali ich działalności rynkowej, m.in. działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych PES, np. szkolenia; doradztwo indywidualne i grupowe, przekształcanie PES-ów w PS, tworzenie i utrzymanie miejsc pracy w PS (bezzwrotne wsparcie finansowe przyznawane w formie stawek jednostkowych określonych przez MFiPR), wsparcie realizacji indywidualnego procesu reintegracji,

c) doradztwo biznesowe – wsparcie dla istniejących PS i rozwijania skali ich działalności na rynku (doradztwo prawne, biznesowe, finansowe), wsparcie dla usług oferowanych przez PES (podnoszenie jakości oferowanych usług/produktów, wzmocnienie PES jako realizatora usług społecznych).

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

[1] ZAZ-y mogą otrzymać wsparcie jedynie w przypadku przedstawienia lokalnych potrzeb i uzasadnienia wsparcia ZAZ w oparciu o lokalny rynek pracy. Wsparcie w ramach WTZ i ZAZ może być zapewnione przez ograniczony czas dla konkretnego uczestnika (max 2 lata [w każdym z podmiotów reintegracyjnych](#)). Warunkiem wsparcia w ramach WTZ jest zaoferowanie uczestnikom realnej ścieżki dojścia do ZAZ (lub innej formy zatrudnienia). Wsparcie w ramach ZAZ jest możliwe pod warunkiem, że 5% uczestników ZAZ wejdzie na otwarty rynek pracy lub zarejestruje się w Urzędzie Pracy.

[2] Finansowanie utrzymania miejsca pracy ma na celu wsparcie nowotworzonych miejsc w zakresie zapewnienia ich stabilności w pierwszych 12 miesiącach funkcjonowania miejsca pracy.

[\[3\] Realizacja wsparcia wskazana w typie I, pkt. 1 i 2 będzie realizowana przez Lokalne Grupy Działania \(LGD\) z terenu województwa świętokrzyskiego. IZ zastrzega sobie możliwość rozszerzenia realizatorów wsparcia \(poza LGD\). Zastosowanie powyższego warunku będzie wynikać z oceny ewentualnego zagrożenia dla osiągnięcia zaplanowanych w programie FEŚ wskaźników.](#)

~~[3] RLKS, czyli oddolność (szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji strategii), terytorialność (lokalna strategia rozwoju przygotowana dla danego, spójnego obszaru), zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu), partnerstwo (lokalna grupa działania jako lokalne partnerstwo, w którym uczestniczą różne podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego), innowacyjność (w skali lokalnej), współpraca (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk).~~

~~[4] LSR-y, spełniające wymogi wynikające z art. 32 rozporządzenia ogólnego.~~

[543] Realizacja wsparcia zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej, z dnia 5 sierpnia 2022 r.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Ekonomia społeczna:

- PES,
- PS,
- osoby i/lub rodziny zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- społeczności lokalne,
- osoby fizyczne oraz podmioty zainteresowane założeniem i/lub prowadzeniem działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie przedsiębiorstwa społecznego,

- pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji pozarządowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Aktywna integracja:

- uczestnicy w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej,
- osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie,
- osoby i/lub rodziny zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ich otoczenie,
- osoby bierne zawodowo i ich otoczenie,
- społeczności lokalne,
- społeczność romska,
- osoby, które opuściły zakłady karne,
- więźniowie pod dozorem elektronicznym,
- —pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji pozarządowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
-

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Aby zapewnić wszystkim osobom równy dostęp do aktywnego włączenia społecznego przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

W ramach celu przewidziano działania poświęcone integracji społecznej i zawodowej. W ich rezultacie osoby bierne zawodowo oraz zagrożone wykluczeniem społecznym będą przygotowane do ponownego włączenia się w życie społeczne i zawodowe.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni, aby zachować aktywność zawodową będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

~~W ramach celu, w typie przedsięwzięć II, planuje się wykorzystanie instrumentu terytorialnego – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) [7].~~

~~Instrument ten będzie wdrażany przez Lokalne Grupy Działania (LGD). Instrument RLKS zakłada wspieranie projektów, których realizacja wynikać będzie z Lokalnych Strategii Rozwoju, a których celem jest zaspokojenie potrzeb lokalnych społeczności. RLKS będzie realizowany na terenie województwa przez wszystkie istniejące Lokalne Grupy Działania, których LSR zostaną ocenione pozytywnie i wybrane do dofinansowania.~~

~~[7] W przypadku niepodpisania do końca 2023 r. umów z LGD na realizację projektów, IZ zastrzega możliwość rezygnacji z instrumentu RLKS i przeniesienia środków na działania realizowane w typie przedsięwzięcia nr I. Zastosowanie powyższego warunku będzie wynikać z oceny ewentualnego zagrożenia dla osiągnięcia zaplanowanych w programie FEŚ wskaźników.~~

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

W ramach celu preferowane będą działania realizowane na Obszarach Strategicznej Interwencji ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do usług społecznych na obszarach funkcjonalnych miasto – wieś. Planowane jest również zastosowanie preferencji punktowych dla LGD.

Ponadto zróżnicowany terytorialnie dostęp do usług społecznych, w tym zdrowotnych, zostanie wsparty m.in. przez osadzenie usług opiekuńczych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja), wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej oraz poprawę dostępności usług społecznych i zdrowotnych.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa

Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w CS (h) działania wspierają synergii FES 2021-2027 ze Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (RMB) w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu”, szczególnie w obszarze Polityki Edukacji oraz Polityki Zdrowia, ponadto z programem Interreg RMB 2021-2027.

Planowana w celu (h) kompleksowa aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna i zdrowotna osób biernych zawodowo oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także wsparcie sektora ES przyczyni się do realizacji założeń Strategii UE dla RMB w obszarze polityki edukacyjnej oraz zdrowia, ukierunkowanych m.in.: zwiększenie dostępu do rynku pracy poprzez uczenie się przez całe życie, pozwalające na dostosowanie się do potrzeb rynku pracy oraz do własnych możliwości psychofizycznych. Planowane działania są komplementarne z programem Interreg w zakresie Cel 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”.

Cel obejmuje możliwość wspierania synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO02+04	Osoby niezatrudnione	osoby	217,00	~~2 889,00~~ 1 565,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	420,00	2021	595,00	CST2021	
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	78,00	2021	78,00	CST2021	Wartość procentowa

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	14 111 945,00
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	153. Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	~~7 667 464,00~~ 13 667 464,00
9	ESO4.8	Ogółem			271 779 409,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	271 779 409,00
9	ESO4.8	Ogółem			217 779 409,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	16. RLKS – inne rodzaje terytoriów docelowych	6 000 000,00
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	21 271 779 409,00
9	ESO4.8	Ogółem			271 779 409,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	14 111 945,00
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	7 667 464,0013 667 464,00
9	ESO4.8	Ogółem			217 779 409,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	217 779 409,00
9	ESO4.8	Ogółem			271 779 409,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Polska, w tym woj. świętokrzyskie jest celem nasilonej migracji osób uciekających z terenu Ukrainy. Polską granicę przekroczyło około 2,9 mln uchodźców (kwiecień 2022), w tym zdecydowana większość to kobiety i dzieci. Ostateczna skala tej migracji jest trudna do oszacowania ze względu na brak możliwości określenia momentu zakończenia konfliktu. Niemniej ma ona już wpływ na zakres potrzeb w ramach polityki społecznej. Działania w ramach celu ukierunkowane będą na wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich (OPT), w szczególności uchodźców z Ukrainy oraz migrantów zarobkowych i są one zgodne z *Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021-2027*. W niniejszym planie działania promuje się zintegrowane podejście do włączenia społecznego migrantów i ma on na celu stworzenie ścisłej synergii z istniejącymi i opracowywanymi strategiami UE na rzecz wspierania równości i spójności społecznej, aby zapewnić pełną integrację i uczestnictwo wszystkich członków europejskiego społeczeństwa. W szczególności będzie on realizowany w ścisłym powiązaniu z planem działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych.

Wsparcie na rzecz integracji obywateli państw trzecich będzie uwzględniać działania tj. poprawę funkcjonowania w polskim społeczeństwie (m.in.: wsparcie w zakresie kontaktów z lokalnymi instytucjami i społecznością lokalną), pomoc psychologiczną, działania preaktywizacyjne i aktywizację zawodową, pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia, usługi społeczne (np.: wsparcie psychologiczne, mieszkaniowe), szkolenia z języka polskiego i z kultury polskiej. Istotne jest również zapewnienie wsparcia dla dzieci i niepracujących członków rodzin (np.: grupy wsparcia, kursy języka polskiego, zapewnienie opieki nad osobą zależną w trakcie trwania wsparcia, wsparcie w środowisku szkolnym: działania integrujące dzieci OPT w szkołach, asystenci szkolni, tutoring, pomoc w lekcjach). W ramach programu możliwe będzie tworzenie Centrów Integracji Cudzoziemców w ramach kompleksowego wsparcia integracyjnego.

Preferowane będą projekty uwzględniające partnerstwa z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w ramach ścieżek integracji i/lub pracodawcami i/lub partnerami społecznymi, i/lub z jst, a także projekty wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat.

Interwencja będzie również ukierunkowana na podniesienie znajomości funkcjonowania państwa polskiego w zakresie m.in.: potrzeb społecznych, mieszkalności, szkolnictwa, prawodawstwa. Wsparcie skierowane będzie również do pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich w zakresie np.: świadomości różnic kulturowych czy przeciwdziałania konfliktom. Uzupełniającym elementem działań będzie szkolenie kadr bezpośrednio pracujących z obywatelami państw trzecich, w tym instytucji publicznych i niepublicznych oraz instytucji współpracujących w zakresie ich zatrudniania.

Ponadto planuje się działania budujące pozytywny wizerunek obywateli państw trzecich w regionie np.: wydarzenia o charakterze integracyjnym. Istotne będą działania antydyskryminacyjne w szczególności:

- współpraca ze społecznościami lokalnymi (w tym organizacjami pozarządowymi) i partnerami społecznymi;
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- promowanie dialogu obywatelskiego;

- budowanie wrażliwości społecznej

w celu zwalczania np.: dyskryminacji i „mowy nienawiści”, przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne powody.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanych z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020).

Planuje się w szczególności następujące przedsięwzięcia:

I. Kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, uchodźców, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie:

1. Wsparcie dla zatrudniania obywateli państw trzecich (zindywidualizowane wsparcie, doradztwo, poradnictwo, mentoring, szkolenia zawodowe np.: w postaci szkoleń na opiekuna osoby zależnej) [1] oraz zatrudniających ich przedsiębiorców, w tym szkolenia i doradztwo z zakresu rekrutacji pracowników migracyjnych, organizacji międzykulturowego środowiska pracy, przeciwdziałania dyskryminacji etc.
2. Kompleksowe zintegrowane wsparcie z elementami usług społecznych, edukacji, kultury [2] (np.: kursy języka polskiego, w tym specjalistyczne, poradnictwo obywatelskie, prawne, psychologiczne, antydyskryminacyjne, działania integrujące obywateli państw trzecich oraz społeczeństwo przyjmujące, pomoc w poszukiwaniu i wynajmie mieszkania, asysta kulturowa w kontaktach z instytucjami wsparcie m.in.: dla nauczycieli w pracy z dziećmi OPT, etc.
3. Wspieranie rozwoju osób pracujących z obywatelami państw trzecich z instytucji publicznych i niepublicznych jako element kompleksowego projektu.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

[1] s. 27 Toolkit on the use of EU funds for the integration of people with a migrant background, 2021-2027 programming period.

[2] s. 29 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021-2027.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- obywatele państw trzecich oraz ich rodziny i ich otoczenie,
- osoby świadczące usługi na rzecz obywateli państw trzecich (m.in.: kadry organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych, kadry instytucji publicznych i niepublicznych),
- pracodawcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Aby zapewnić wszystkim osobom równy dostęp do integracji społeczno-gospodarczej w Polsce przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 20 i 21 *Konwencji ONZ o prawach dziecka* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Działania w tym celu przyczynią się do wyrównania szans na rynku pracy obywateli państw trzecich przebywających w Polsce.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. [Planowane jest zastosowanie preferencji punktowych dla LGD.](#)

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w CS i) działania wspierają synergii FES 2021-2027 ze Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu”, szczególnie w obszarze Polityki Edukacji, ponadto z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Planowane w celu i) usługi dla obywateli państw trzecich, które pozwolą na ich lepszą integrację oraz funkcjonowanie w polskim społeczeństwie oraz na rynku pracy, a także podnoszenie potencjału partnerów społecznych i NGO działających w obszarze włączenia i integracji społecznej, przyczyni się do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego przede wszystkim w obszarze polityki edukacyjnej, ukierunkowanej na rozpoznawanie potencjału i ułatwianie migrantom, w szczególności uchodźcom, efektywnej integracji socjoekonomicznej. Ponadto ww. działania są komplementarne z programem Interreg w zakresie Celu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”, ponieważ wspierają spójność społeczną.

Cel obejmuje możliwość wspierania synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EEO13	Obywatele państw trzecich	osoby	189,00	970,00942,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	78,00	2021	78,00	CST2021	Wartość procentowa

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	157. Działania na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich	2 132 943,004 141 979,00
9	ESO4.9	Ogółem			2 132 943,004 141 979,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	2 132 943,004 141 979,00
9	ESO4.9	Ogółem			2 132 943,004 141 979,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	2 132 943,004 141 979,00
9	ESO4.9	Ogółem			2 132 943,004 141 979,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	2 132 943,004 141 979,00
9	ESO4.9	Ogółem			2 132 943,004 141 979,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	2 132 943,004 141 979,00
9	ESO4.9	Ogółem			2 132 943,004 141 979,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu realizowane będą usługi społeczne i zdrowotne, zgodnie z celami strateg. nr 2, 3 i 4 *Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*, przyczyniające się do przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej. Usługi społeczne możliwe do realizacji to m.in.: opiekuńcze, asystenckie, usługi w środowiskowych domach samopomocy, w dziennych domach pomocy, klubach seniora, czy mieszkaniach [chronionych treningowych](#)/wspomaganych/adaptowalnych. Zwiększanie dostępu do usług społ. będzie możliwe dzięki tworzeniu centrów usług społecznych (CUS) i rozwoju dostarczanych przez nie usług. Program zakłada wsparcie procesu usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych z wykorzystaniem usług mieszkalnictwa wspomaganego, asystentury osobistej, kręgów wsparcia i innych usług specjalistycznych. Wsparcie zostanie również ukierunkowane na tworzenie i funkcjonowanie placówek pobytu dziennego w celu zapobiegania umieszczania osób wymagających wsparcia w placówkach całodobowych. Możliwe będzie również wsparcie rodzinnych domów pomocy dla osób starszych z zastrzeżeniem przestrzegania zasady deinstytucjonalizacji. W celu uzupełnienia wsparcia planuje się szkolenia kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej.

Zaplanowane do realizacji usługi społeczne i zdrowotne będą spójne z *Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030*, który jest dokumentem strategicznym określającym działania służące rozwijaniu m.in.: usług społecznych, np. opieki długoterminowej. Szczegóły interwencji będą sprecyzowane w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji), za który odpowiedzialny będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS).

W ramach celu będzie położony nacisk na te obszary woj. świętokrzyskiego, w których występują ograniczenia w dostępie do usług społecznych i zdrowotnych. Równy dostęp do usług opieki zdrowotnej będzie zapewniony przez **realizowanie projektów w pierwszej kolejności na obszarach „białych plam” oraz objęcie wsparciem osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji** (m.in. osób z niepełnosprawnością, o niskich dochodach, bezrobotnych, starszych, osób w kryzysie bezdomności, doświadczających dyskryminacji lub innej trudnej sytuacji życiowej). Realizowana będzie również deinstytucjonalizacja opieki medycznej w zakresie opieki długoterminowej, hospicyjnej/paliatywnej, psychiatrycznej świadczonej w środowisku lokalnym a także szkolenia personelu jako wsparcie uzupełniające oraz działania zwiększające atrakcyjność zawodów związanych z opieką długoterminową. Wspierana Realizowane będzie również wsparcie: w zakresie deinstytucjonalizacji opieki medycznej w zakresie: dla osób z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionych oraz opiekunów faktycznych. np.: w ramach Dziennych Domów Opieki Medycznej, Centrów Zdrowia Psychicznego dla dorosłych. Zaplanowane działania są odpowiedzią na sytuację demograficzną, pogarszającą się kondycję psychiczną osób dorosłych oraz skutków tego zjawiska w postaci depresji, zaburzeń odżywiania, zachowań autoagresywnych czy uzależnień nałogów. Planuje się rozwój opieki psychiatrycznej, długoterminowej, hospicyjnej/paliatywnej świadczonej w środowisku lokalnym a także szkolenia personelu jako wsparcie uzupełniające oraz działania zwiększające atrakcyjność zawodów związanych z opieką długoterminową.

Zaplanowane wsparcie jest zgodne z dokumentem „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” i jego załącznikami: *Strategią deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi* oraz *Strategią deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi*. Interwencja będzie również zgodna z mapą potrzeb zdrowotnych i *Wojewódzkim Planem Transformacji dla województwa świętokrzyskiego na lata 2022-2026* w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, opieki paliatywnej, hospicyjnej i długoterminowej.

Zostaną zastosowane mechanizmy koordynacji stworzone na poziomie krajowym np. Komitet Sterujący ds. zdrowia.

Ważnym aspektem będzie koordynacja usług zdrowotnych i społecznych. Łączenie tych usług skutkować będzie wzrostem ich dostępności, jakości i trwałości. Przewiduje się również wsparcie dla opiekunów faktycznych osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z zakresu [ich rehabilitacji](#), opieki nad tymi osobami, w tym szkolenia.

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie m.in. z organizacjami pozarządowymi, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, osobami fizycznymi, prawnymi oraz jst.

Istotne będą działania antydyskryminacyjne realizowane w celu zwalczania np.: dyskryminacji i „mowy nienawiści”, przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne powody oraz przedsięwzięcia podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji wobec osób przebywających w placówkach usług społecznych i zdrowotnych.

Zaplanowane wsparcie polegające na ułatwianiu dostępu do usług zdrowotnych będzie spójne z założeniami celu (v) np.: wsparcie infrastruktury zdrowotnej, dostosowanie podmiotów leczniczych i placówek opieki długoterminowej do wymagań osób starszych i OzN.

Dodatkowo działania polegające na ułatwieniu dostępu do mieszkań [treningowych](#)/[chronionych](#)/wspomaganych/adoptowalnych będą spójne z założeniami celu (iii) np. obejmującymi wsparcie infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizację usług.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 w zakresie wsparcia infrastruktury społecznej i zdrowotnej oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanych z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020).

Projekty będą uwzględniały stosowanie aspektów społecznych. Planuje się, aby projekty uwzględniające wsparcie mieszkaniowe dążyły do realizacji założeń Nowego Europejskiego Bauhausu.

Prowadzone będą działania służące budowaniu zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych w zakresie m.in. wsparcia dialogu międzysektorowego i budowy potencjału partnerów społecznych; sieciowanie i budowania partnerstw; edukacja o społeczeństwie obywatelskim np.: przez wzmacnianie potencjału merytorycznego i organizacyjnego [1].

W ramach celu szczegółowego planuje się w szczególności następujące przedsięwzięcia:

I. Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji:

1. Zapewnienie usług społecznych i/lub zdrowotnych w społeczności lokalnej.
2. Tworzenie i rozwijanie CUS.

3. Szkolenia, rehabilitacja, wsparcie psychologiczne oraz organizacja opieki wytnieniowej dla opiekunów faktycznych.
 4. Wsparcie m.in. dla tworzenia i funkcjonowania mieszkań wspomaganych/~~chronionych~~treningowych/adaptowalnych (jako element działań w ramach kompleksowego projektu).
 5. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr/osób na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej, w tym personelu opieki długoterminowej.
 6. Koordynacja usług społecznych i zdrowotnych.
 7. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji instytucji całodobowych [2].
 8. Wsparcie kompleksowej opieki medycznej: długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej, w tym świadczonej dla dzieci i młodzieży oraz psychiatrycznej dla osób dorosłych.
 - ~~9. Deinstytucjonalizacja usług społecznych i zdrowotnych skierowanych do osób dorosłych z problemami zdrowia psychicznego, w tym do osób uzależnionych.~~
- II. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Zaplanowano również realizację przedsięwzięcia priorytetowego pn.: „Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów” wskazanego w Kontrakcie Programowym polegającego na koordynacji usług społecznych i zdrowotnych na obszarze powiatu kieleckiego i miasta Kielce. Założeniem projektu jest pilotażowe wdrożenie narzędzia koordynacji usług społecznych i zdrowotnych i wdrożenie go na większą skalę. Istotą opracowanego narzędzia będzie trwała i efektywna współpraca pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, jst i instytucjami świadczącymi usługi społeczne oraz podmiotami leczniczymi świadczącymi podstawową opiekę zdrowotną, a także innymi podmiotami działającymi lokalnie, m.in. NGO, spółdzielniami socjalnymi, grupami nieformalnymi, przedsiębiorcami itd.

[1] Pomimo zawarcia działań w zakresie budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w celu (k), zakres merytoryczny tych działań będzie szerszy i będzie mógł dotyczyć budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w obszarach wszystkich celów szczegółowych EFS+.

[2] Placówki całodobowe będą mogły otrzymać wsparcie jedynie na inwestycje pozainfrastrukturalne, mające na celu deinstytucjonalizację świadczonych usług. Rozwijanie usług środowiskowych przez personel placówki musi wynikać z lokalnej analizy potrzeb i nie może wzmacniać realizowanych w placówce instytucjonalnych usług.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji (m.in. starsze, OzN, o niskich dochodach, bezrobotne, w kryzysie bezdomności, doświadczające dyskryminacji),
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie, w tym rodziny i dzieci,
- pensjonariusze placówek opiekuńczych całodobowych, (jedynie w zakresie usamodzielniania i usług świadczonych w społeczności lokalnej),
- opiekunowie faktyczni,
- pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej,
- osoby w kryzysie bezdomności i osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym i ich otoczenie,
- obywatele państw trzecich, migranci, uchodźcy,
- osoby świadczące usługi społeczne i zdrowotne,
- pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji pozarządowych, społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 20 i 21 *Konwencji ONZ o prawach dziecka* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

W ramach celu założono pomoc dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób chorych, starszych i z niepełnosprawnościami. Będzie się ona odbywać poprzez ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach, w środowisku lokalnym. Ponadto działania przyczynią się do wzmocnienia procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

W ramach celu preferowane będą działania realizowane na Obszarach Strategicznej Interwencji ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do usług społecznych na obszarach funkcjonalnych miasto – wieś. Ponadto zróżnicowany terytorialnie dostęp do usług społecznych, w tym zdrowotnych, zostanie wsparty m.in. przez osadzenie usług opiekuńczych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja), wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej oraz poprawę dostępności usług społecznych i zdrowotnych.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w CS (k) działania mogą wspierać synergię FEŚ 2021-2027 ze Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu”, szczególnie w obszarze Polityki Edukacji oraz Polityki Zdrowia, ponadto z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 (Cel programu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”).

Planowane w celu (k) kompleksowe zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności na rzecz osób w niekorzystnej sytuacji społecznej jest komplementarne z Celem 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności” z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027, przede wszystkim w zakresie budowania spójności społecznej, wspólnego systemu wartości oraz odporności na wstrząsy. Przyczynią się także do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w obszarze polityki zdrowia, ukierunkowanej m.in.: na poprawę zdrowia i dobrostanu społecznego w obliczu zmian demograficznych oraz na zdrowe i aktywne starzenie się.

Cel obejmuje możliwość wspierania synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKLC002	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	1 737,00	12 635,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKLCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	szt.	1 777,00	2021	<u>545,00</u> ~~1 965,00~~ <u>908,00</u>	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	36 928 268,00
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	159. Działania na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	17 276 155,00
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	161. Działania na rzecz poprawy dostępu do opieki długoterminowej (z wyłączeniem infrastruktury)	17 276 154,00
9	ESO4.11	Ogółem			71 480 577,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	71 480 577,00
9	ESO4.11	Ogółem			71 480 577,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	71 480 577,00

9	ESO4.11	Ogółem			71 480 577,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	07. Budowanie zdolności partnerów społecznych	950 384,00
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	08. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	1 425 576,00
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	69 104 617,00
9	ESO4.11	Ogółem			71 480 577,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	71 480 577,00
9	ESO4.11	Ogółem			71 480 577,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. [Promowanie-Wspieranie](#) integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Mimo spadku liczby osób, którym przyznano świadczenia w ramach pomocy społecznej, nadal duża grupa osób długotrwale z niej korzysta. Grupami społecznymi podatnymi na wykluczenie społeczne są m.in.: dzieci i młodzież ze środowisk defaworyzowanych, dzieci wychowujące się poza rodziną, kobiety samotnie wychowujące dzieci, osoby z niepełnosprawnościami, osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym i osoby w kryzysie bezdomności. W celu szczegółowym zaplanowano realizację szerokiego zakresu usług wsparcia rodziny. Działania mają na celu rozwój procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w tym szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, jak również realizację usług na rzecz rodzin wychowujących dzieci. Planowane działania będą przyczyniały się m.in.: do minimalizowania ryzyka umieszczenia dziecka w opiece zastępczej (wsparcie dla asystentów rodziny, poradnictwo terapeutyczne dla rodzin). Będą one zgodne z celami strategicznymi nr 1 i 3 *Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*.

Planuje się realizację usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie. W ramach programu przewiduje się również wsparcie adresowane do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub mających trudną sytuację majątkową, przez objęcie ich m.in.: działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi, profilaktycznymi np.: w ramach placówek wsparcia dziennego. Program zakłada wsparcie procesu usamodzielniania m.in.: osób opuszczających pieczę zastępczą oraz przebywających w placówkach całodobowych. Proces ten będzie realizowany np.: z wykorzystaniem mieszkań wspomaganych czy związanym ze wsparciem w poszukiwaniu pracy.

Szczegóły interwencji będą sprecyzowane w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji), za który odpowiedzialny będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Planowane działania na rzecz dzieci są zgodne z zaleceniami zawartymi w *Europejskiej gwarancji dla dzieci* (Zalecenia Rady (UE) 2021/1004 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci), np.: w zakresie pieczy zastępczej, usług wsparcia dzieci, młodzieży, w tym rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami.

Wspierane będą usługi w zakresie wsparcia rodzin w procesie adopcji (m.in.: wsparcie preadopcyjne – szkoleniowe, doradcze i postadopcyjne – terapeutyczne, psychologiczne).

Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym to grupa, która doświadcza jednej z najbardziej skrajnych form wykluczenia społecznego, dlatego ważne jest, aby oferowane jej wsparcie było kompleksowe i zindywidualizowane.

W pierwszej kolejności będą wdrażane rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe jako punkt początkowy procesu wsparcia osób w kryzysie bezdomności, w tym program „Najpierw mieszkanie”, a następnie działania związane z poprawą zdrowia i aktywną integracją społeczną. Działania będą zgodne z celem strategicznym nr 5 *Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)* oraz będą spójne z *Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030*.

Wspierane będą działania odnoszące się do niedyskryminacji m.in. ze względu na orientację seksualną, wiek, światopogląd m.in.: działania antidyskryminacyjne realizowane przez partnerów społecznych i organizacje pozarządowe w szczególności:

- współpraca ze społecznościami lokalnymi (w tym organizacjami pozarządowymi) i partnerami społecznymi;
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- promowanie dialogu obywatelskiego;
- budowanie wrażliwości społecznej

w celu zwalczania dyskryminacji i "mowy nienawiści", zwalczania przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne powody.

Interwencja zaplanowana w ramach EFS+ będzie ukierunkowana na osiągnięcie efektu komplementarności z działaniami, zaplanowanymi w EFRR 2021-2027 w zakresie wsparcia infrastruktury społecznej oraz z efektami przedsięwzięć, zrealizowanych z funduszy unijnych w poprzednich perspektywach finansowych (2007-2013 oraz 2014-2020).

Dodatkowo projekty realizowane w ramach celu szczegółowego (I) będą uwzględniały stosowanie aspektów społecznych. Planuje się, aby projekty uwzględniające wsparcie mieszkaniowe dążyły do realizacji założeń Nowego Europejskiego Bauhausu.

W ramach celu szczegółowego planuje się wsparcie osób w kryzysie bezdomności, rodziny oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w szczególności:

1. Wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny (w szczególności działania asystenta rodziny, poradnictwo dla rodzin, powoływanie rodzin wspierających, przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej, wsparcie preadopcyjne i postadopcyjne).
2. Wspieranie tworzenia i działalności placówek wsparcia dziennego.
3. Działania na rzecz dzieci oraz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (grupy samopomocowe, asysta rodzinna, konsultacje ze specjalistami w zakresie zdiagnozowanych problemów i deficytów w rodzinie, terapia w rodzinie).
4. Wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym wsparcie rodziców i wychowanków pieczy zastępczej (np.: podniesienie kompetencji rodzicielskich – komunikacja bez przemocy, stawianie granic).
5. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież.
6. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wsparcia rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w środowisku lokalnym (m.in.: działania podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji).
7. Wsparcie m.in. dla tworzenia i funkcjonowania mieszkań wspomaganych/ [treningowych](#)/~~chronionych~~/adaptowalnych (jako element działań w ramach kompleksowego projektu) oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe dla osób w kryzysie bezdomności.

8. Usługi dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w tym wsparcie usług środowiskowych skierowanych do osób w kryzysie bezdomności.
9. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz osób w kryzysie bezdomności [1].
10. Aktywizacja społeczna osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym.
11. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek w tym usługi dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia przebywających w różnego rodzaju ośrodkach/instytucjach (np.: ośrodkach wychowawczych) [2], polegające na realizowaniu działań poza dotychczasowymi zadaniami.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

[1] Z wyłączeniem pracowników socjalnych, którzy otrzymają wsparcie w ramach FERS.

[2] Działania mające na celu wsparcie dzieci i młodzieży przebywających w całodobowych instytucjach opieki nie mogą wzmacniać potencjału instytucjonalnego tych placówek.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby najbardziej zagrożone ubóstwem i wyklucz. społ. oraz ich otoczenie, w tym rodziny i dzieci,
- osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- kandydaci na rodziców adopcyjnych i członkowie ich rodzin oraz rodziny adopcyjne,
- osoby usamodzielniane,
- osoby opuszczające pieczę zastępczą i inne rodzaje instytucji całodobowych, w których przebywają dzieci i młodzież,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- opiekunowie faktyczni osób potrzeb. wsparcia,

- rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społ.,
- dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej,
- rodziny wielodzietne, rodziny z OzN,
- ofiary przemocy, w tym przemocy w rodzinie,
- osoby świadczące usługi m.in, dla dzieci i młodzieży, rodzin, pieczy zastępczej ofiar przemocy, osób w kryzysie bezdomności,
- osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wyklucz. mieszkaniowym, ich otoczenie,
- osoby zagrożone dyskryminacją.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, *Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, art. 19 *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, art. 20 i 21 *Konwencji ONZ o prawach dziecka* oraz art. 73 rozporz. ogólnego. Przestrzeganie wszystkich zasad horyzont. zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskrymin. o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jst (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Podejmowane działania będą zapewniały dostępność, m.in. przez promowanie przejścia od opieki instytucyj. do opieki rodzinnej i środowiskowej. Przyczyniać się one będą do zwiększenia równego dostępu do wysokiej jakości usług, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup defaworyz. poprawy dostępności, w tym dla osób w kryzysie bezdomności. Zaplanowane działania będą wyrównywać szanse w dostępie do usług publicznych, co wpłynie na realizację koncepcji niezależnego życia i równoprawny udział każdej jednostki w życiu społecznym.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich sferach życia społecznego bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum;

- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1] z uwzględnieniem ZIT.

W ramach celu preferowane będą działania na obszarach strategicznej interwencji ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do usług społecznych na obszarach funkcjonalnych miasto – wieś. Planowane jest również zastosowanie preferencji punktowych dla LGD. Ponadto zróżnicowany terytorialnie dostęp do usług społecznych zostanie wsparty m.in. przez osadzenie usług społecznych, w tym opiekuńczych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja).

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej, zdrowotnej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Zaplanowane w CS (I) działania mogą wspierać synergii FEŚ 2021-2027 ze Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie założenia 3. „Wzrost poziomu dobrobytu”, szczególnie w obszarze Polityki Edukacji oraz Polityki Zdrowia, ponadto z programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 (Cel programu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”).

Planowane w celu I) wsparcie osób w kryzysie bezdomności, wsparcie funkcjonowania rodzin oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej jest spójne z założeniami Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego przede wszystkim w obszarze polityki HIAP (Health in All Policies), w tym przypadku m. in. w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów psychologicznych, co sprzyja podnoszenia doborostanu i aktywności socjoekonomicznej ww. osób. Ponadto ww. działania są komplementarne z programem Interreg w zakresie Celu 1.1 „Odporne gospodarki i społeczności”, poprzez wzmacnianie odporności na zmiany osób w szczególnie trudnym położeniu.

Cel obejmuje możliwość wspierania synergii i komplementarności pomiędzy projektami regionalnymi i programem krajowym FERS, np. w zakresie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się z partnerami zagranicznymi w celu wypracowania i wdrożenia nowych rozwiązań lub rozszerzenia projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter społeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO01	Całkowita liczba uczestników	osoby	1 940,00	13 005,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	~~PLKLCR06PLHL~~ CR01	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	~~osoby~~ sztuki	~~4 028,00~~ 78,00	2021	~~1 177~~ 981,00	CST2021	

					poprawie po opuszczeniu programu						

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	159. Działania na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	26 182 711,00
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	2 955 466,00
9	ESO4.12	Ogółem			29 138 177,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	29 138 177,00
9	ESO4.12	Ogółem			29 138 177,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	29 138 177,00
9	ESO4.12	Ogółem			29 138 177,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	06. Przeciwdziałanie ubóstwu wśród dzieci	17 479 992,00
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	2 955 466,00
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	8 702 719,00
9	ESO4.12	Ogółem			29 138 177,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	29 138 177,00
9	ESO4.12	Ogółem			29 138 177,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 10. Aktywni na rynku pracy

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W celu szczegółowym 4 (a) przewidziano kompleksową aktywizację zawodową osób bezrobotnych związaną z powrotem na rynek pracy. Szczególny nacisk położony zostanie na pomoc osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy tj. osobom po 55 roku życia, osobom z niepełnosprawnościami, kobietom, długotrwale bezrobotnym, osobom z niskimi kwalifikacjami zawodowymi lub bez kwalifikacji oraz powracającym na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki, które skorzystają z szerokiego wachlarza instrumentów i usług rynku pracy oferowanych przez urzędy pracy, mających na celu przygotowanie do podjęcia zatrudnienia, w szczególności ze szkoleń zawodowych, staży, subsydiowanego zatrudnienia, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej (wyłącznie w projektach urzędów pracy), poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.

Wsparciem poprzez indywidualną i kompleksową aktywizację zostaną objęte również osoby młode. Ważnym elementem aktywizacji będzie dotarcie do jak największej liczby osób z grupy NEET. Szczególny nacisk zostanie położony na podniesienie kwalifikacji i umiejętności osób młodych oraz nabycie doświadczenia zawodowego, w tym w sposób umożliwiający podejmowanie zatrudnienia wysokiej jakości na cyfrowych i zielonych miejscach pracy oraz w miejscach pracy związanych z usługami opiekuńczymi i zdrowotnymi. Powyższe działania będą realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy (PUP), a w przypadku miasta Kielce – Miejski Urząd Pracy oraz przez Ochotnicze Hufce Pracy (OHP). Dodatkowo oferta wsparcia zostanie skierowana do grup zagrożonych dyskryminacją.

Planowana jest kontynuacja działań dla osób objętych wsparciem w ramach celu szczegółowego (h) przez dodatkowe **premiowanie tych osób**, aby otrzymały kompleksowe wsparcie przyczyniające się do powrotu na rynek pracy.

Odpowiedzią na potrzeby młodzieży jest wdrażanie Inicjatywy ALMA, której działania zostaną skierowane do młodych ludzi w wieku 18-29 lat, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, a także są najbardziej narażeni na utrudniony dostęp do pracy lub szkoleń z przyczyn indywidualnych lub strukturalnych (np. niepełnosprawność, długotrwale bezrobocie, niewystarczające wyniki w nauce/umiejętności, pochodzenie migracyjne). Osoby młode będą mogły uczestniczyć w zagranicznych stażach zawodowych połączonych z pogłębionym doradztwem i mentoringiem. Staże te będą poprzedzone intensywnymi, dopasowanymi do indywidualnych potrzeb szkoleniami w kraju. Po powrocie, uczestnikom zapewnione zostanie stałe wsparcie, by znaleźć zatrudnienie lub kontynuować naukę.

Realizacja Inicjatywy ALMA w regionie w znacznym stopniu przyczyni się do wzmocnienia wdrażania Gwarancji dla młodzieży przyjętej w 2020 r.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 4 (a) będą odpowiadać na założenia wynikające z Planu realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce oraz będą opierać się na założeniach wynikających z wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.

Ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację uczestników poszczególnych form wsparcia. Powzięte będą działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwiększania równości płci w obszarze kształcenia i szkolenia, a także przeciwdziałania pauperyzacji kobiet oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego poprzez dostęp do opieki nad dziećmi i osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Planuje się realizację następujących działań:

I. Realizacja przez Powiatowe Urzędy Pracy/Miejski Urząd Pracy (PUP/MUP) instrumentów i usług rynku pracy, określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz aktów wykonawczych, skierowanych m.in. do osób młodych poniżej 30 roku życia.

II. Kompleksowa aktywizacja zawodowa osób młodych w ramach projektów OHP, obejmująca instrumenty i usługi rynku pracy wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz aktów wykonawczych, jak również działania towarzyszące, w tym:

- wsparcie osób młodych w wyrównaniu zaległości edukacyjnych oraz rozwijaniu zdolności i umiejętności m.in. poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych oraz zajęć integracyjnych i rozwoju osobistego,
- wsparcie rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych osób młodych m.in. poprzez zajęcia terapeutyczno-korekcyjne, szkolenia z zakresu umiejętności.

III. Realizacja programu ALMA obejmująca w szczególności działania:

- nadzorowany pobyt za granicą (w innym państwie członkowskim UE) przez okres od dwóch do sześciu miesięcy,
- coaching i doradztwo na każdym etapie realizacji projektu.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

1. Osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w tym w szczególności:

- osoby młode w wieku 18-29 lat, w tym osoby z grupy NEET, osoby samotnie wychowujące dzieci oraz osoby opuszczające pieczę zastępczą,
- osoby po 55 roku życia,
- kobiety,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, bez kwalifikacji,

- osoby sprawujące opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz powracające na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki.

2. Reemigranci i imigranci (o ile wpisują się w kategorię osób bezrobotnych, podopiecznych OHP lub uczestników inicjatywy ALMA).

3. Osoby młode w wieku 15-24 lata będące klientami OHP (uczestnicy, absolwenci).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o UE*, art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu UE*, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* i art. 73 rozporządzenia ogólnego. Zasady horyzontalne, w tym wyrównywanie szans i polityka antidyskryminacyjna znajdą odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, które będą przejrzyste, rzetelne i bezstronne. W celu przeciwdziałania wszelkiej dyskryminacji na każdym etapie wdrażania będzie zapewniony dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów a także stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział we wszystkich formach aktywizacji zawodowej – bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości szans i niedyskryminacji będzie przestrzegana na każdym etapie realizacji projektu, od rekrutacji, poprzez kompleksową aktywizację zawodową, jak również dostęp do ofert pracy. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji,

- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Działania realizowane w obszarze CS (a) przyczynią się również do realizacji zaplanowanych działań w zakresie zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz na rzecz niebieskiego wzrostu i niebieskiej gospodarki w regionie. Interwencje realizowane w CS (a) są również zgodne z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Współpraca transnarodowa będzie w szczególności występować w działaniach związanych z realizacją Inicjatywy ALMA, w ramach której polska młodzież, poprzez udział w stażach zagranicznych, z jednej strony będzie zdobywać doświadczenie zawodowe, z drugiej zaś poznawać specyfikę zagranicznych rynków pracy, w szczególności w zakresie wykorzystywanych tam nowoczesnych technologii.

Działania realizowane w obszarze CS (a) przyczynią się do realizacji celów zawartych w Programie Zielony Ład, m.in. w zakresie ekologii (zielona transformacja), cyfryzacji, czystej energii, klimatu w szczególności poprzez premiowanie dodatkowymi punktami projektów zakładających podwyższanie kwalifikacji i umiejętności uczestników w ww. obszarach.

Działania projektowe w ramach osi 10 będą realizować zalecenia wynikające z załącznika nr 3 Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w obszarze tematycznym „Edukacja – badania i zdolność do zatrudnienia”.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania jest dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO02	Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	osoby	6 602,00	~~33-01223~~ 011,00
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO03	Długotrwale bezrobotni	osoby	2 971,00	~~14-85510~~ 355,00
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO07	Osoby młode w wieku 18–29 lat	osoby	3 001,00	~~15-0079~~ 161,00
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO08	Uczestnicy powyżej 54 lat	osoby	1 278,00	~~6-3894~~ 915,00
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO12	Uczestnicy z niepełnosprawnościami	osoby	660,00	~~3-2~~ 301,00
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	1 452,00	~~7-2605~~ 585,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	4 860,00	2021	~~12-8758~~ 974,00	CST2021	
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	16 839,00	2021	~~20-46714~~ 267,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	46 000 648,00
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	136. Wsparcie specjalne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	~~45 193 945~~ 35 874 625,00
10	ESO4.1	Ogółem			~~91 194 593~~ 81 875 273,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~81 875 273~~ 91 194 593,00
10	ESO4.1	Ogółem			~~81 875 273~~ 91 194 593,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~81 875 273~~ 91 194 593,00
10	ESO4.1	Ogółem			~~81 875 273~~ 91 194 593,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	~~81 875 273~~ 91 194 593,00
10	ESO4.1	Ogółem			~~81 875 273~~ 91 194 593,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	81 875 27391 194 593 ,00
10	ESO4.1	Ogółem			81 875 27391 194 593 ,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Realizacja wsparcia będzie służyć podniesieniu kompetencji świętokrzyskich pracowników instytucji rynku pracy, w zakresie prowadzenia działań związanych z osobami znajdującymi się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym bezrobotnymi oddalonymi od rynku pracy oraz osobami biernymi zawodowo. Jest to istotne, z uwagi na prognozowane głębokie zmiany rynku pracy, spowodowane m.in. problemami demograficznymi, w tym zmniejszaniem się liczby ludności w wieku produkcyjnym i starzeniem się społeczeństwa.

W celu szczegółowym 4 (b) planuje się położenie nacisku na podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadr Publicznych Służb Zatrudnienia (PSZ) oraz innych instytucji rynku pracy. Systematyczne inwestowanie w rozwój kadr pozwoli zapewnić, efektywne i skuteczne wsparcie, mające na celu zwiększenie pomocy dla polskich pracodawców w pozyskiwaniu pracowników z innych państw członkowskich UE (w tym migrantów powrotnych) oraz pozwoli zapewnić pomoc osobom pozostającym bez zatrudnienia czy poszukującym pracy na europejskim rynku pracy.

Ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację wśród pracowników np.: poprzez wprowadzenie do programów szkoleń pracowników publicznych służb zatrudnienia i innych instytucji rynku pracy zagadnień dotyczących podnoszenia wiedzy na temat niedyskryminacji w miejscu pracy.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 4 (b) będą opierać się na założeniach wynikających z wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.

Planuje się realizację następujących działań:

Rozwój umiejętności pracowników PSZ i innych instytucji rynku pracy:

1. Szkolenia służące nabyciu lub podniesieniu kwalifikacji/umiejętności zawodowych przez pracowników PSZ województwa świętokrzyskiego, mających bezpośredni kontakt z klientem oraz w zakresie poradnictwa zawodowego na rzecz osób poniżej 30 roku życia oraz świadczenia innych form aktywizacji zawodowej.
2. Szkolenia/warsztaty podnoszące kwalifikacje/umiejętności pracowników PSZ świadczących usługi w ramach sieci EURES.
3. Projekty wspierające PSZ w zakresie EURES, mające na celu:
 - zwiększenie pomocy dla pracodawców z terenu województwa świętokrzyskiego w pozyskiwaniu pracowników z innych państw członkowskich oraz
 - zwiększenie pomocy dla Polaków mieszkających za granicą w celu znalezienia zatrudnienia w województwie świętokrzyskim.

4. Szkolenia/warsztaty dla innych pracowników innych instytucji rynku pracy wynikające z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy (WUP), MUP i PUP a także OHP województwa świętokrzyskiego,
- pracownicy instytucji rynku,
- bezrobotni lub poszukujący pracy,
- pracodawcy z terenu województwa świętokrzyskiego,
- ~~nauczyciele,~~
- osoby pracujące z osobami młodymi.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu UE*, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Zasady horyzontalne, w tym wyrównywanie szans i polityka antydyskryminacyjna znajdą odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, proces wyboru operacji będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W celu przeciwdziałania bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji na każdym etapie wdrażania będzie zapewniony dostęp do informacji publicznej i mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów. Przestrzeganie zasad horyzontalnych zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji, promocji i realizacji projektów.

Kobiety i mężczyźni pracujący w PSZ, instytucjach rynku pracy będą mieć zapewniony równy dostęp do szkoleń podnoszących kwalifikacje i umiejętności zawodowe. O udziale we wsparciu nie będzie decydować pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status

ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, itp. Zasada równości i niedyskryminacji będzie przestrzegana na każdym etapie realizacji projektu. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny, która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji,
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Działania realizowane w obszarze CS (b) przyczynią się również do realizacji zaplanowanych działań w zakresie zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz na rzecz niebieskiego wzrostu i niebieskiej gospodarki w regionie. Interwencje realizowane w CS (b) są również zgodne z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Działania realizowane w obszarze CS (b) przyczynią się do realizacji celów zawartych w Programie Zielony Ład, m.in. w zakresie cyfryzacji, poprzez realizację wsparcia z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych. Dodatkowo edukacja w zakresie postaw proekologicznych, która będzie istotnym elementem działań w ramach CS (b), przyczyni się długofalowo do wzmocnienia efektów zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład.

Działania projektowe będą również realizować zalecenia wynikające z załącznika nr 3 Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w obszarze tematycznym „Edukacja – badania i zdolność do zatrudnienia”.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	0,00	550,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	495,00	2020	495,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	139. Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	~~550-000836~~ 517,00
10	ESO4.2	Ogółem			~~550-000836~~ 517,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~836 517550-000~~ ,00
10	ESO4.2	Ogółem			~~836 517550-000~~ ,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~836 517550-000~~ ,00
10	ESO4.2	Ogółem			~~836 517550-000~~ ,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	~~836 517550-000~~ ,00
10	ESO4.2	Ogółem			~~836 517550-000~~ ,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	836 517 550 000 ,00
10	ESO4.2	Ogółem			836 517 550 000 ,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W regionie świętokrzyskim istotnym problemem jest równość płci. Jak wynika z diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem, na rynku pracy wciąż występują istotne różnice w sytuacji kobiet i mężczyzn, co w znacznej mierze wynika z trudności godzenia życia zawodowego z obowiązkami rodzinnymi (w tym przede wszystkim macierzyństwem), a także stereotypowym postrzeganiem ról społecznych. Kobiety mają większe kłopoty z wejściem na rynek pracy oraz ponownym podjęciem zatrudnienia, częściej niż mężczyźni dotyka je też problem bezrobocia długotrwałego. Istotną kwestią jest także niska aktywność zawodowa ludności, na którą wpływ mają, m.in. zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym, co jest powiązane z trudnościami w godzeniu życia zawodowego i osobistego.

Różnice w położeniu rynkowym kobiet i mężczyzn mają charakter wieloaspektowy. Wśród wielu czynników na plan pierwszy wysuwają się jednak uwarunkowania życia rodzinnego będące wypadkową osobistych preferencji i życiowych konieczności.

Istotnym czynnikiem, którego niezamierzonym skutkiem ubocznym jest dodatkowy bodziec obniżający aktywność zawodową kobiet jest obecny system zabezpieczenia społecznego. Dla korzystających z niego kobiet pozostawanie poza zatrudnieniem aż do czasu uzyskania pełnoletności dzieci może skutkować trwałym wykluczeniem z rynku pracy. Dlatego tak ważnym aspektem jest podejmowanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności zawodowej i społecznej kobiet w regionie, które w chwili obecnej nie stanowią aktywnych zasobów siły roboczej, jak również budowanie ich potencjału w przyszłości.

Ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację uczestników poszczególnych form wsparcia. Powzięte będą działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwiększania równości płci w obszarze kształcenia i szkolenia, a także przeciwdziałania pauperyzacji kobiet oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego poprzez dostęp do opieki nad dziećmi i osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 4 (c) będą opierać się na założeniach wynikających z wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

I. Działania wspierające podniesienie kwalifikacji i umiejętności kobiet będą obejmować m.in.:

- poradnictwo indywidualne z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne,

- indywidualne konsultacje dietetyczne wraz z treningiem personalnym,
- grupowe poradnictwo zawodowe,
- szkolenie z zakresu wizerunku biznesowego,
- bezpłatne kursy/szkolenia.

II. Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze zatrudnienia (np.: kampanie w zakresie zwalczania stereotypów związanych z płcią i zapobieganiem dyskryminacji na rynku pracy, działania służące tworzeniu sieci kontaktów, działania podejmowane przez organizacje pozarządowe i partnerów społecznych) [1].

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

[1] Pomimo zawarcia działań w zakresie budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w celu (c), zakres merytoryczny tych działań będzie szerszy i będzie mógł dotyczyć budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w obszarach wszystkich pięciu celów szczegółowych EFS+.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

I. Kobiety sprawujące opiekę nad dzieckiem do lat 7 oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu powracające na rynek po zakończonym okresie sprawowania opieki, w tym w szczególności kobiety zamieszkujące obszary wiejskie.

II. Pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze zatrudnienia i partnerów społecznych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o UE*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu UE*, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* i art. 73 rozporządzenia ogólnego. Zasady horyzontalne, w tym wyrównywanie szans i polityka antidyskryminacyjna znajdą odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, które będą przejrzyste i bezstronne. W celu przeciwdziałania dyskryminacji na każdym etapie wdrażania będzie zapewniony dostęp do informacji publicznej i mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów, a także stosowane będą adekwatne procedury na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji i realizacji projektów.

Działanie adresowane jest do kobiet, celem zapewnienia ich równego udziału w projektach bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną itp. W celu zwiększania ich udziału w dostępie do rynku pracy i umożliwienia godzenia życia zawodowego i rodzinnego, zapewniona zostanie opieka nad dziećmi i osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o standard minimum. Tematyka ta będzie także podnoszona w kampaniach w zakresie zwalczania stereotypów związanych z płcią i zapobieganiem dyskryminacji na rynku pracy.

Wsparcie będzie udzielane projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. Gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów - kryteria wyboru projektów odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji,
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiejkolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Działania realizowane w obszarze CS (c) przyczynią się również do realizacji zaplanowanych działań w zakresie zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz na rzecz niebieskiego wzrostu i niebieskiej gospodarki w regionie. Interwencje realizowane w CS (c) są również zgodne z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Działania realizowane w obszarze CS (c) przyczynią się do realizacji celów zawartych w Programie Zielony Ład, m.in. w zakresie ekologii, cyfryzacji, czystej energii, klimatu w szczególności poprzez premiowanie dodatkowymi punktami projektów zakładających podwyższanie kwalifikacji i umiejętności uczestników w ww. obszarach. Działania projektowe będą także realizować zalecenia wynikające z załącznika nr 3 Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w obszarze tematycznym „Edukacja – badania i zdolność do zatrudnienia”. Dodatkowo edukacja w zakresie postaw proekologicznych, która będzie istotnym elementem działań w ramach CS (c), przyczyni się długofalowo do wzmocnienia efektów zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLCCO01	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie równości kobiet i mężczyzn	osoby	135,00	2-7143 634 ,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLCCR01	Liczba osób, które podniosły poziom wiedzy w zakresie równości kobiet i mężczyzn dzięki wsparciu w programie	osoby	60,00	2020	60,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	142. Działania na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji ze względu na płeć na rynku pracy	13 068 84410 012 664 ,00
10	ESO4.3	Ogółem			13 068 84410 012 664 ,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	13 068 84410 012 664 ,00
10	ESO4.3	Ogółem			13 068 84410 012 664 ,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	13 068 84410 012 664 ,00

10	ESO4.3	Ogółem			13 068 84410-012-664 ,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	07. Budowanie zdolności partnerów społecznych	500 000,00
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	08. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	500 000,00
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	12 068 8449-012-664 ,00
10	ESO4.3	Ogółem			13 068 84410-012-664 ,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Ukierunkowanie na aspekt płci	13 068 84410-012-664 ,00
10	ESO4.3	Ogółem			13 068 84410-012-664 ,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wsparcie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego 4 (d) realizowane będzie wsparcie w postaci usług rozwojowych dla przedsiębiorstw i innych pracodawców zgodne ze zidentyfikowanymi potrzebami. Podmioty te będą mogły podnosić kwalifikacje/umiejętności swoich pracowników, a zastosowany system popytowy pozwoli na skorzystanie ze wsparcia wynikającego z faktycznych potrzeb. Oddzielny wachlarz pomocy skierowany zostanie do osób zagrożonych utratą pracy, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz osób odchodzących z rolnictwa. Możliwość zastosowania rozwiązań w ramach outplacementu (grupowego lub indywidualnego) ułatwi pracownikom płynne przejście do innej formy aktywności zawodowej i uchroni przed stanem długotrwałego bezrobocia oraz będzie stanowić uzupełnienie do działań związanych z poprawą dostępu do profilaktyki zdrowotnej.

Oddzielną grupą w ramach celu szczegółowego 4 (d) są osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych i cywilnoprawnych, które dzięki udzielonej pomocy poprawią swój status na rynku pracy w celu znalezienia stałego zatrudnienia.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 4 (d) będą opierać się na założeniach wynikających z wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.

Na etapie realizacji programu **premiowane będzie wsparcie w zakresie usług szkoleniowych i doradczych dotyczących m.in.: gospodarki ekologicznej**, czystszych technologii służących osiągnięciu zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, transformacji cyfrowej itp. Ponadto ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację wśród pracowników np.: poprzez wprowadzenie do programów szkoleń zagadnień dotyczących podnoszenia wiedzy na temat niedyskryminacji w miejscu pracy.

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

I. Wsparcie procesów adaptacyjnych w przedsiębiorstwach i innych podmiotach, w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF).

W ramach tego typu przedsięwzięć pracodawcy oraz ich pracownicy będą mogli realizować usługi dostępne w Bazie Usług Rozwojowych (BUR), w tym:

1. Usługi rozwojowe dla pracodawców obejmujące np. doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej.
2. Usługi rozwojowe dla pracowników wspierające rozwój i dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami pracodawców (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia).

II. Outplacementu dla pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracownika oraz osób odchodzących z rolnictwa obejmujący:

1. Identyfikację potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia / zagrożonych zwolnieniem / odchodzących z rolnictwa oraz diagnozowanie potrzeb szkoleniowych i możliwości doskonalenia zawodowego w regionie przez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania.
 2. Realizację programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:
 - poradnictwo zawodowe / psychologiczne / psychoterapeutyczne,
 - szkolenia/kursy prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych i/lub nabycia nowych umiejętności,
 - staże/praktyki zawodowe,
 - subsydiowanie zatrudnienia dla osób ze szczególnie utrudnionym dostępem do rynku pracy,
 - pośrednictwo pracy,
 - dodatkowe wsparcie w zależności od zidentyfikowanych potrzeb (np. konsultacje lekarskie, wsparcie trenera personalnego, poradnictwo prawne, itp.).
 3. Zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami.
 4. Jednorazowy dodatek relokacyjny dla osoby, która uzyskała zatrudnienie z przeznaczeniem na pokrycie kosztów dojazdu i/lub zakwaterowania w początkowym okresie zatrudnienia.
- III. Wsparcie mające na celu poprawę sytuacji na rynku pracy zatrudnionych na umowach krótkoterminowych i cywilnoprawnych, obejmujące w szczególności:
1. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych i możliwości doskonalenia zawodowego w regionie.
 2. Realizacja programów obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:
 - poradnictwo zawodowe/psychologiczne,
 - szkolenia/kursy prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych i/lub nabycia nowych umiejętności,
 - studia podyplomowe,
 - pośrednictwo pracy,
 - dodatkowe wsparcie w zależności od zidentyfikowanych potrzeb (np. konsultacje lekarskie, wsparcie trenera personalnego, poradnictwo prywatne, itp.).
 3. Realizacja programów mających na celu poprawę dostępu do zatrudnienia dla osób w niekorzystnej sytuacji, poprzez zwiększenie świadomości i kompetencji pracodawców/związków zawodowych na temat sposobów zapobiegania dyskryminacji i tworzenia przyjaznego środowiska pracy.
- IV. Wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, w tym we wprowadzaniu pracy zdalnej m.in. poprzez:
- szkolenia lub doradztwo u pracodawcy, umożliwiające pracownikom dostosowanie do zmian, w tym godzenie życia zawodowego z prywatnym,
 - szkolenia ułatwiające stosowanie elastycznych form zatrudnienia, w tym we wprowadzaniu pracy zdalnej.

Wsparcie procesów adaptacyjnych w ramach usług rozwojowych (PSF) w regionie świętokrzyskim będzie realizowane przez Województwo Świętokrzyskie - Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach. ~~Wsparcie procesów adaptacyjnych w ramach usług rozwojowych (PSF) na terenie województwa świętokrzyskiego planuje się w formie projektu własnego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.~~

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

1. Pracodawcy oraz ich pracownicy, w szczególności:

- osoby powyżej 55 roku życia,
- osoby o niskich kwalifikacjach.

2. Osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych.

3. Osoby zagrożone utratą pracy, przewidziane do zwolnienia lub zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika oraz osoby odchodzące z rolnictwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu UE*, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* oraz art. 73 rozporządzenia ogólnego. Zasady horyzontalne, w tym wyrównywanie szans i polityka antydyskryminacyjna znajdą odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, proces wyboru operacji będzie przejrzysty, rzetelny i bezstronny. W celu przeciwdziałania dyskryminacji na każdym etapie wdrażania będzie zapewniony dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów, a także stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji, promocji i realizacji projektów.

Kobiety i mężczyźni kierowani przez pracodawców na szkolenia podnoszące kwalifikacje/umiejętności będą mieć zapewniony równy udział w dostępie do wsparcia bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie,

światopogląd, orientację seksualną itp. Na etapie rekrutacji realizator projektu będzie promował wśród pracodawców konieczność zapewnienia równego udziału kobiet i mężczyzn w dostępie do szkoleń. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o standard minimum.

Wsparcie będzie udzielane projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny, która podjęła działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – odpowiednie kryteria wyboru projektów w szczególności odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji,
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla grup docelowych z Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Działania realizowane w obszarze CS (d) przyczynią się również do realizacji zaplanowanych działań w zakresie zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz na rzecz niebieskiego wzrostu i niebieskiej gospodarki w regionie. Interwencje realizowane w CS (d) są również zgodne z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Działania realizowane w obszarze CS (d) przyczynią się do realizacji celów zawartych w Programie Zielony Ład, m.in. w zakresie ekologii, cyfryzacji, czystej energii, klimatu.

Na etapie realizacji programu będzie **premiowana** – poprzez wyższy poziom dofinansowania – możliwość skorzystania ze wsparcia w zakresie usług szkoleniowych i doradczych dotyczących m.in.: gospodarki ekologicznej, czystszych technologii służących osiągnięciu zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń (zielonej transformacji), transformacji cyfrowej, opieki długoterminowej itp.

Działania projektowe będą także realizować zalecenia wynikające z załącznika nr 3 Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w obszarze tematycznym „Edukacja – badania i zdolność do zatrudnienia”.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO05	Osoby pracujące, w tym prowadzące działalność na własny rachunek	osoby	32,00	~~1 5862~~ 344,00
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO01	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa	387,00	3 874,00
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO02	Liczba dużych przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa	2,00	38,00

10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	osoby	968,00	9 684,00
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO05	Liczba pracowników dużych przedsiębiorstw objętych usługą rozwojową	osoby	114,00	1 136,00
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO06	Liczba osób objętych wsparciem z zakresu outplacementu	osoby	216,00	~~2-1642-0452~~ 180,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	4 398,00	2021	~~8-65610~~ 531,00	CST2021	
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR06	Uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy po upływie sześciu miesięcy od opuszczeniu programu	osoby	30,00	2020	40,00	ewaluacja	
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCR02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/poprawy środowiska pracy podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	70,00	2020	70,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	~~7 000 000~~ 11 066 511,00
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	146. Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	19 100 000,00
10	ESO4.4	Ogółem			~~26 100 000~~ 30 166 511,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~30 166 511~~ 26 100 000,00
10	ESO4.4	Ogółem			~~30 166 511~~ 26 100 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~30 166 511~~ 26 100 000,00
10	ESO4.4	Ogółem			~~30 166 511~~ 26 100 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Przyczynianie się do umiejętności ekologicznych i zielonych miejsc pracy oraz zielonej gospodarki	~~4 000 000~~ 5 910 112,00
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	~~22 100 000~~ 24 256 399,00
10	ESO4.4	Ogółem			~~30 166 511~~ 26 100 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	30 166 511 26 100 000 ,00
10	ESO4.4	Ogółem			30 166 511 26 100 000 ,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wsparcie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Kwalifikacje i umiejętności osób dorosłych stanowią o jakości kapitału ludzkiego w regionie świętokrzyskim. Zachodzące zmiany, w tym szybkie tempo rozwoju, postęp technologiczny, wzrost mobilności, powodują reorganizację systemu uczenia przez całe życie. Województwo świętokrzyskie należy do grupy województw o niskim odsetku osób uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu. Brak dostępu do informacji o możliwościach podniesienia kwalifikacji/umiejętności deklarują najczęściej osoby bierne zawodowo. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach tego działania mają zapewnić wsparcie dla osób dorosłych, w tym osób z najtrudniejszych grup docelowych, chcących podnosić swoje umiejętności, zdobyć nowe lub podnieść już posiadane kwalifikacje/umiejętności bądź przekwalifikować się.

W ramach celu szczegółowego 4 (g) planuje się promowanie uczenia się przez całe życie, w szczególności stworzenie możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy będą mogły korzystać z oferty usług rozwojowych w Bazie Usług Rozwojowych (BUR). Wsparcie zostanie skierowane na usługi m.in. w zakresie umiejętności cyfrowych w ramach PSF. Premiowane będą interwencje stanowiące uzupełnienie do powyższych działań.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 4 (g) będą opierać się na założeniach wynikających z wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.

Premiowane będzie wsparcie w zakresie usług szkoleniowych dotyczących m.in.: gospodarki ekologicznej, czystszych technologii służących osiągnięciu zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, transformacji cyfrowej itp. Ponadto ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację, np.: poprzez wprowadzenie do programów szkoleń zagadnień dotyczących podnoszenia wiedzy na temat niedyskryminacji w miejscu pracy.

Na etapie realizacji programu **premiowana będzie możliwość skorzystania ze wsparcia przez pracowników opieki długoterminowej.**

Działania w ramach podnoszenia kompetencji cyfrowych będą komplementarne do interwencji w FERS polegającej na tworzeniu klubów rozwoju cyfrowego (KRC).

Planuje się realizację przedsięwzięcia:

Edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy poprzez:

- usługi rozwojowe, w tym w zakresie umiejętności cyfrowych w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania za pośrednictwem BUR, które chcą z własnej inicjatywy podnosić kwalifikacje/umiejętności.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Województwo Świętokrzyskie - Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach~~Wojewódzki Urząd Pracy – projekt własny.~~

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Osoby dorosłe w szczególności osoby w niekorzystnej sytuacji:

- o niskich kwalifikacjach,
- starsze,
- z niepełnosprawnościami.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o Unii Europejskiej*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu UE*, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* i art. 73 rozporządzenia ogólnego. Zasady horyzontalne, w tym wyrównywanie szans i polityka antydyskryminacyjna znajdują odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, które będą przejrzyste, rzetelne i bezstronne. W celu przeciwdziałania dyskryminacji będzie zapewniony dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów, co zapewni stosowanie adekwatnych procedur na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji, promocji i realizacji projektów.

Kobiety i mężczyźni będą mieli zapewniony równy udział w dostępie do projektu bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną itp. Na etapie rekrutacji do projektu i kampanii informacyjnej podnoszona będzie kwestia równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji. Przy pomocy w wyborze rodzajów szkoleń realizator będzie podejmował działania związane ze zwalczaniem stereotypów dotyczących podziału zawodów na męskie i żeńskie. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o standard minimum.

Wsparcie będzie udzielane projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny, która podjęła działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – kryteria wyboru projektów w szczególności odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji,
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

Na obszarach np. zagrożonych trwałą marginalizacją planowane są działania wspierające edukację osób dorosłych, która pełni ważną rolę w wyrównywaniu szans tej grupy osób m. in. na rynku pracy.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Działania realizowane w obszarze CS (g) przyczynią się również do realizacji zaplanowanych działań w zakresie zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz na rzecz niebieskiego wzrostu i niebieskiej gospodarki w regionie. Interwencje realizowane w CS (g) są również zgodne z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027. Wsparcie w tym zakresie możliwe jest m.in. w ramach Bazy Usług Rozwojowych. Na etapie realizacji programu będzie premiowana możliwość korzystania ze wsparcia w zakresie usług szkoleniowych i doradczych dotyczących m.in. gospodarki ekologicznej

(zielonej transformacji), transformacji cyfrowej itp. Planowane w celu (g) wsparcie osób dorosłych w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności przyczyni się do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w obszarze polityki edukacyjnej, ukierunkowanej m.in.: na zwiększenie dostępu do rynku pracy poprzez uczenie się przez całe życie, pozwalające na dostosowanie się do potrzeb rynku pracy – w tym wyzwań digitalizacji – oraz do własnych możliwości, związanych ze stanem zdrowia lub wiekiem (np. poprzez znalezienie pracy mniej obciążającej fizycznie).

Działania projektowe będą także realizować zalecenia wynikające z załącznika nr 3 Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w obszarze tematycznym „Edukacja – badania i zdolność do zatrudnienia”.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	1 290,00	12 898,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	4 398,00	2021	10 318,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	20 000 000,00
10	ESO4.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	20 000 000,00
10	ESO4.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	20 000 000,00
10	ESO4.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Przyczynianie się do umiejętności ekologicznych i zielonych miejsc pracy oraz zielonej gospodarki	4 097 200,00

10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	15 902 800,00
10	ESO4.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	20 000 000,00
10	ESO4.7	Ogółem			20 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. [Promowanie-Wspieranie](#) integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W regionie świętokrzyskim tempo wzrostu udziału osób ubogich pracujących jest ponad dwukrotnie większe od tempa wzrostu ogólnej liczby pracujących. Przewiduje się, że proces pauperyzacji pracujących może nasilać się w przyszłości wraz ze stopniowym wzrostem kosztów pracy. Zbiorowość obejmuje osoby o szerokim spektrum cech społeczno-demograficznych, ale zauważalna jest przewaga osób o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach oraz osób, które z racji wykonywanej pracy są szczególnie narażone na bezrobocie technologiczne. Skuteczną formą obniżania poziomu ubóstwa wśród pracujących jest stymulowanie ich proaktywności poprzez podnoszenie aspiracji i kwalifikacji zawodowych oraz budowanie ich potencjału na rynku pracy. Wsparcie w celu szczegółowym 4 (I) skierowane będzie do osób ubogich pracujących, które dzięki udzielonej pomocy poprawią swój status na rynku pracy.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego 4 (I) będą opierać się na założeniach wynikających z wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.

Ze względu na negatywne stereotypy i występowanie dyskryminacji osób ze względu na płeć, orientację seksualną, światopogląd czy wyznanie, realizowane będą działania wspierające równe traktowanie i niedyskryminację uczestników poszczególnych form wsparcia. Powzięte będą działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwiększania równości płci w obszarze kształcenia i szkolenia, a także przeciwdziałania pauperyzacji kobiet oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego.

Planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

Wsparcie mające na celu poprawę sytuacji na rynku pracy osób ubogich pracujących, obejmujące w szczególności:

1. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych i możliwości doskonalenia zawodowego w regionie oraz realizacja programów obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia:

- poradnictwo zawodowe/psychologiczne,
- szkolenia/kursy prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych i/lub nabycia nowych umiejętności,
- studia podyplomowe,
- pośrednictwo pracy,
- dodatkowe wsparcie w zależności od zidentyfikowanych potrzeb (np. konsultacje lekarskie, wsparcie trenera personalnego, poradnictwo prawne, itp.).

2. Realizacja programów mających na celu poprawę dostępu do zatrudnienia dla osób w niekorzystnej sytuacji, poprzez zwiększenie świadomości i kompetencji pracodawców/związków zawodowych na temat sposobów zapobiegania dyskryminacji i tworzenia przyjaznego środowiska pracy.

Zaplanowane do realizacji typy działań będą zgodne z zasadą DNSH.

Beneficjenci:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Osoby ubogie pracujące.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Przestrzegane będą zasady horyzontalne, o których mowa w art. 2 i 3 *Traktatu o UE*, w art. 10 *Traktatu o Funkcjonowaniu UE*, *Karcie Praw Podstawowych UE*, *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* oraz art 73 rozporządzenia ogólnego. Zasady horyzontalne, w tym wyrównywanie szans i polityka antidyskryminacyjna znajdą odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, które będą przejrzyste, rzetelne i bezstronne. W celu przeciwdziałania wszelkiej dyskryminacji na każdym etapie wdrażania będzie zapewniony dostęp do informacji publicznej oraz mechanizmy zapobiegające powstaniu konfliktu interesów, a także stosowane będą adekwatne procedury na każdym etapie realizacji Programu tj. programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów.

Kobiety i mężczyźni będą mieć zapewniony równy udział w projekcie bez względu na pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, rodzicielski, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną itp. Na etapie rekrutacji do projektu i kampanii informacyjnej o projekcie podnoszona będzie kwestia równości kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji. Przy pomocy w wyborze szkoleń realizator będzie podejmował działania związane ze zwalczaniem stereotypów dotyczących podziału zawodów na męskie i żeńskie. Zasada równości kobiet i mężczyzn będzie weryfikowana w oparciu o tzw. standard minimum.

Wsparcie będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiegokolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Planowane działania:

- na etapie wyboru projektów – kryteria wyboru projektów w szczególności kryteria odnoszące się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji,
- w umowach o dofinansowanie – klauzula zakazująca jakiegokolwiek dyskryminacji w korzystaniu ze wsparcia przez odbiorców ostatecznych/ personel projektu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się wykorzystania narzędzi terytorialnych. Przewiduje się jednak możliwość zastosowania preferencji dla projektów realizowanych na terenach Obszarów Strategicznej Interwencji [1], z uwzględnieniem ZIT.

Na obszarach np. zagrożonych trwałą marginalizacją planowane są działania wspierające edukację osób dorosłych, która pełni ważną rolę w wyrównywaniu szans tej grupy osób m. in. na rynku pracy.

[1] Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymagała połączenia dwóch podejść, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu wyrażonej w KSRR 2030 oraz regionalnego, wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel obejmuje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Działania realizowane w obszarze CS (I) przyczynią się również do realizacji zaplanowanych działań w zakresie zielonej transformacji w ramach Programu Zielony Ład oraz na rzecz niebieskiego wzrostu i niebieskiej gospodarki w regionie. Interwencje realizowane w CS (I) są również zgodne z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027.

Działania projektowe będą także realizować zalecenia wynikające z załącznika nr 3 Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w obszarze tematycznym „Edukacja – badania i zdolność do zatrudnienia”. Działania realizowane w obszarze CS (I) przyczynią się do realizacji celów zawartych w Programie Zielony Ład, m.in. w zakresie ekologii, transformacji cyfrowej, czystej energii, klimatu w szczególności poprzez premiowanie dodatkowymi punktami projektów zakładających podwyższanie kwalifikacji i umiejętności uczestników w ww. obszarach. Planowane w celu (I) wsparcie osób ubogich pracujących m.in.: w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności przyczyni się do realizacji założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w obszarze polityki edukacyjnej, ukierunkowanej m. in. na zwiększenie dostępu do rynku pracy poprzez uczenie się przez całe życie, pozwalające na dostosowanie się

do potrzeb rynku pracy – w tym wyzwań digitalizacji – oraz do własnych możliwości, związanych ze stanem zdrowia lub wiekiem (np. poprzez znalezienie pracy mniej obciążającej fizycznie).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu główną formą finansowania będzie dotacja. Nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Działania w ramach celu mają charakter prospołeczny, nie generują dochodu ani oszczędności kosztów.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO01	Całkowita liczba uczestników	osoby	46,00	~~1 190~~ 1 947,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	61,00	2021	70,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	~~3 000 000~~ 4 910 112 ,00
10	ESO4.12	Ogółem			~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00
10	ESO4.12	Ogółem			~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00
10	ESO4.12	Ogółem			~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00
10	ESO4.12	Ogółem			~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00
10	ESO4.12	Ogółem			~~4 910 112~~ 3 000 000 ,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2. Priorytety pomocy technicznej

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 11. Pomoc Techniczna EFRR

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Celem PT EFRR jest wspieranie skutecznej i efektywnej realizacji PR FEŚ 2021-2027[1].

Głównymi kierunkami wsparcia są m.in.:

- utrzymanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego instytucji,
- stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie wdrażania,
- wspieranie beneficjentów (w tym potencjalnych) w aplikowaniu o FE i realizacji projektów,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych,
- przestrzeganie przez wszystkie strony zaangażowane we wdrażanie PR postanowień KPP i prawidłową realizację zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację.

Planowane działania:

1. Wsparcie instytucji Programu w zarządzaniu zasobami ludzkimi (ZZL) i wzmocnienie ich potencjału administracyjnego[2]:

- opracowanie i wdrożenie planu ZZL, który m.in.: określi obowiązki instytucjonalne, zapewni wykwalifikowaną kadrę kierowniczą posiadającą wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze, przestrzeganie norm etycznych,
- wsparcie modernizacji i cyfryzacji procesów ZZL,
- działania z zakresu poprawy wizerunku pracodawcy, programy wdrożenia nowych pracowników i rozmowy z odchodzącymi pracownikami,
- utrzymanie/rekrutacja wykwalifikowanego personelu IZ i IP, m.in: finansowanie wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz umów cywilnoprawnych, zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji; promowanie elastycznych form pracy,
- szkolenia i podnoszenie kwalifikacji w zakresie wdrażania FE, np. uproszczenia, skuteczne stosowanie zielonych i społecznych zamówień, ochrona różnorodności biologicznej, zasady horyzontalne (w tym dostępność i niedyskryminacja),
- utrzymanie wsparcia organizacyjnego dla IZ i IP związanego z wdrażaniem PR oraz doposażanie stanowisk pracy, zakup sprzętu i zabezpieczenie powierzchni biurowych (w tym kosztów eksploatacji) niezbędnych do wykonywania obowiązków.

2. Wsparcie skutecznych procesów i procedur we wdrażaniu Programu:

– stosowanie przejrzystego procesu zarządzania finansowego i kontroli (w tym zamknięcie perspektywy 2007-2013, 2014-2020 i przygotowanie perspektywy po 2027 r.), m.in. przygotowanie, programowanie, organizacja naborów, ocena i wybór projektów, weryfikacja płatności, monitoring, ewaluacja, badania, analizy, ekspertyzy, sprawozdania oraz usługi zewnętrzne niezbędne do skutecznej i efektywnej realizacji PR; księgowanie wydatków, audyt i kontrola PR (w tym funkcjonowanie KM), rozpatrywanie skarg i odwołań, stosowanie przejrzystego procesu zarządzania finansowego i kontroli (w tym zamknięcie perspektywy 2014-2020 i przygotowanie perspektywy po 2027 r.), m.in. przygotowanie, programowanie, organizacja naborów, ocena i wybór projektów, weryfikacja płatności, monitoring, ewaluacja, badania, analizy, ekspertyzy, sprawozdania oraz usługi zewnętrzne niezbędne do skutecznej i efektywnej realizacji PR; księgowanie wydatków, audyt i kontrola PR (w tym funkcjonowanie KM), rozpatrywanie skarg i odwołań,

- utrzymanie systemów IT wraz z niezbędną infrastrukturą, z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej,
- stosowanie przejrzystych i konkurencyjnych procesów zamówień publicznych z odpowiednimi systemami kontroli wewnętrznej:

IZ będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności, w tym stosowanie kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu i usług, kryteria ekologiczne i społeczne, a także innowacyjne. Przy wyborze wykonawcy usług szkoleniowych będą stosowane kryteria wiedzy i doświadczenia w przedmiocie szkolenia.

- zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji:

IZ będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 ust. 1 lit. c) i lit. d) rozporządzenia 2021/1060. Będą stosowane mechanizmy służące zwiększeniu przejrzystości, zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, organizacji typu watch-dog, ocenie ryzyka i działania edukacyjne. IZ zapewni działania zapobiegawcze, tj.:

- zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, w tym zwiększanie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty,
- utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów dla zachowania ścieżki audytu,
- istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE,
- uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania FE,
- wykorzystanie dostępnych baz danych i narzędzi informatycznych typu Arachne lub podobnego oraz narzędzi mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu,
- promowanie paktów uczciwości oraz stosowanie ich w zasadnych przypadkach[3].

3. Wsparcie funkcjonowania komitetów, grup roboczych i doradczych, partnerów, beneficjentów (w tym potencjalnych) Programu:

- rozwój kompetencji niezbędnych do aplikowania o fundusze UE, przygotowania tzw. *project pipeline* i ich realizacji, prowadzenia i rozliczania projektów, np. organizowanie szkoleń, konsultacji i spotkań informacyjnych, seminariów,
- wsparcie w zakresie wdrażania strategii rozwoju terytorialnego i lokalnego, np. w przygotowaniu i weryfikacji dokumentów dla projektów, niezbędnych do wdrażania instrumentów terytorialnych poprzez szkolenia, organizowanie spotkań informacyjnych, wsparcie eksperckie i doradztwo,
- pomoc w dostosowaniu działań do Europejskiego Zielonego Ładu i DNSH,

- podnoszenie wiedzy na temat wdrażania zasad horyzontalnych w realizowanych projektach, w tym niedyskryminacji, szczególnie dla kadry w instytucjach z obszaru edukacji, zdrowia i pomocy społecznej, w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji osób i grup narażonych/dyskryminowanych,
- obsługa prac KM, grup roboczych i doradczych zaangażowanych we wdrażanie PR, w tym członków KM reprezentujących partnerów (art. 8 ust. 1 CPR). Finansowane będą m.in.: koszty organizacji posiedzeń, sieci, grup, ekspertyzy, szkolenia, prace przygotowawcze, niezbędne do realizacji PR,
- wsparcie realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, m.in.: pomoc ekspercka, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcja materiałów informacyjno-edukacyjnych, a także audyt istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności,
- wsparcie Grupy Roboczej ds. monitorowania zasad horyzontalnych.

4. Spójny system informacji i komunikacji:

Działania będą służyć poprawie widoczności FE, tj. popularyzacji wiedzy na temat FE i PR, promujące możliwości dofinansowania i realizowane strategie oraz przedstawiające osiągnięcia FEŚ 2021-2027 (także, efekty wdrażania programów z poprzednich perspektyw oraz inwestycje planowane po 2027 r.). Planowane jest m.in. prowadzenie działań promocyjnych w mediach, targi, konkursy, konferencje prasowe, spotkania ze środowiskami branżowymi, portale internetowe.

Działania komunikacyjne są prowadzone z uwzględnieniem zasad dostępności, równości szans i niedyskryminacji, postępującej cyfryzacji i Zielonego Ładu. Podstawowym trybem informowania przez IZ/IP będzie forma cyfrowa. Wydruk materiałów informacyjnych i promocyjnych zostanie ograniczony do niezbędnego minimum, a zastosowane materiały będą przyjazne dla środowiska. Gadżety nie są narzędziem promocji FE.

System rozliczania PT oparty o koszty rzeczywiste, które jest łatwe do zaplanowania i generuje w miarę stałe koszty roczne. W projektach gdzie łączny koszt operacji nie przekracza 200 000 EUR stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów.

Na każdym etapie realizacji Priorytetu, przestrzegane będą zasady horyzontalne, zapobieganie dyskryminacji ze względu, m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Środki PT przyczynią się do zapewnienia skutecznego wdrożenia tych zasad. Działania Priorytetu będą zgodne z zasadą DNSH.

[1] Działania PT EFRR w FEŚ 2021-2027 będą komplementarne z działaniami PT FE oraz pozostałymi programami krajowymi i regionalnymi, z zachowaniem linii demarkacyjnej. IK PT na poziomie krajowym jest odpowiedzialna za przygotowanie wspólnych wytycznych do PT 2021-2027 na poziomie krajowym i regionalnym, w tym wspólnych list wskaźników, które wyznaczają mechanizmy koordynacji PT w całym kraju.

[2] Przy określaniu zakresu planowanego wsparcia należy wziąć pod uwagę dobre praktyki z okresu programowania 2014-2020, w tym wnioski z projektu pilotażowego KE „*Frontloading administrative capacity building for post-2020*” factsheet_oecd_synthesis_report_pl.pdf (europa.eu) oraz Narzędzie samooceny budowania zdolności administracyjnych dla instytucji zarządzających funduszami UE w ramach polityki spójności - Polityka regionalna - Komisja Europejska (europa.eu).

[3] Pakt na rzecz uczciwości jest narzędziem przeciwdziałania nadużyciom w zamówieniach publicznych. Zakłada, że podmiot publiczny i oferenci umawiają się, iż będą postępować w sposób przejrzysty i odpowiedzialny, zarówno na etapie starania się o kontrakt, jak i w czasie jego realizacji. Ponadto zgadzają się na monitorowanie całego procesu zamówienia przez społecznego obserwatora. W przypadku, gdy objęcie danego projektu paktem uczciwości jest zasadne, to jego wdrażanie IZ będzie konsultować z KM.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównym celem działań podejmowanych w ramach Priorytetu Pomoc Techniczna EFRR jest objęcie beneficjentów wsparciem, umożliwiającym efektywne wypełnienie nałożonych na nich obowiązków.

Projekty w ramach Priorytetu skierowane będą do pracowników zaangażowanych w realizację Programu, beneficjentów, potencjalnych beneficjentów oraz do ogółu społeczeństwa w województwie świętokrzyskim.

Grupy docelowe w ramach Priorytetu Pomoc Techniczna:

- Instytucja Zarządzająca programem regionalnym *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w tym pracownicy Instytucji Zarządzającej;
- Instytucja Pośrednicząca, w tym pracownicy Instytucji zaangażowani w realizację programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*;
- partnerzy, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego;
- potencjalni beneficjenci i beneficjenci;
- ogół mieszkańców województwa świętokrzyskiego, tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO153	Liczba posiedzeń sieci, grup, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji	sztuka	9,00	26,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	Sztuka	0,00	314,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	Sztuka	441,00	1 512,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	Sztuka	2,00	14,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	Sztuka	1,00	6,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	179. Informacja i komunikacja	3 200 000,00
11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	~~36 200 652,00~~ 34 839 138,00
11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	~~1 359 191,00~~ 2 200 000,00
11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	~~1 190 532,00~~ 1 711 237,00
11	Ogółem			41 950 375,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	41 950 375,00
11	Ogółem			41 950 375,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 12. Pomoc Techniczna EFS+

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Celem PT EFS+ jest wspieranie skutecznej i efektywnej realizacji PR FEŚ 2021-2027[1].

Okres programowania 2014-2020 wykazał, iż najważniejszym czynnikiem warunkującym sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu jest właściwy potencjał administracyjny instytucji uczestniczących w procesie jego realizacji.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa wsparcie w ramach Priorytetu 12 Pomocy Technicznej EFS+, posłuży m.in. wzmocnieniu i utrzymaniu potencjału administracyjnego instytucji realizujących Program, które odbywa się poprzez realizację odpowiednich działań. Przedmiotowe wsparcie ma na celu utrzymanie doświadczonych pracowników oraz stanowi pewność zachowania pamięci instytucjonalnej systemu. Wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń poprzez angażowanie kadr, zapewnieni płynne przejście pomiędzy dwoma okresami programowania, tj. między zakończeniem realizacji perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnym uruchomieniem perspektywy 2021-2027 w województwie świętokrzyskim.

Zadaniem priorytetu Pomocy Technicznej jest wsparcie systemu instytucjonalnego odpowiedzialnego za realizację Programu, tj. właściwe przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w celu efektywnego wydatkowania funduszy europejskich w województwie świętokrzyskim.

W ramach priorytetu realizowane będą zadania związane z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem oraz kontrolą programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w tym:

- utrzymanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego instytucji,
- stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie wdrażania,
- przestrzeganie przez wszystkie strony zaangażowane we wdrażanie Programu postanowień KPP i prawidłową realizację zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację.

Planowane są następujące działania:

1. Wsparcie instytucji Programu w zarządzaniu zasobami ludzkimi (ZZL) i wzmocnienie ich potencjału administracyjnego[2]

- opracowanie i wdrożenie planu ZZL, który m.in.: określi obowiązki instytucjonalne; wymagania dla wykwalifikowanej kadry kierowniczej posiadającej wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze; przestrzeganie norm etycznych- wsparcie modernizacji i cyfryzacji procesów ZZL,
- działania z zakresu poprawy wizerunku pracodawcy, programy wdrożenia nowych pracowników i rozmowy z odchodzącymi pracownikami,
- utrzymanie/rekrutacja wykwalifikowanego personelu IZ i IP, m.in: finansowanie wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń; finansowanie umów cywilno-prawnych, zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji; promowanie elastycznych form pracy,

- szkolenia i podnoszenie kwalifikacji w zakresie wdrażania FE, np.; uproszczenia, skuteczne stosowania zielonych i społecznych zamówień, ochrona różnorodności biologicznej, zasady horyzontalne (w tym dostępność i niedyskryminacja),
- utrzymanie wsparcia organizacyjnego dla IZ i IP związanego z wdrażaniem Programu oraz doposażanie stanowisk pracy, zakup sprzętu i zabezpieczenie powierzchni biurowych (w tym kosztów eksploatacji) niezbędnych do wykonywania obowiązków.

2. Wsparcie skutecznych procesów i procedur we wdrażaniu Programu

- stosowanie przejrzystego procesu zarządzania finansowego i kontroli (w tym zamknięcie perspektywy 2007-2013, 2014-2020 i przygotowanie perspektywy po 2027 r.), m.in. przygotowanie, programowanie, organizacja naborów, ocena i wybór projektów, weryfikacja płatności, monitoring, ewaluacja, badania, analizy, ekspertyzy, sprawozdania oraz usługi zewnętrzne niezbędne do skutecznej i efektywnej realizacji PR; księgowanie wydatków, audyt i kontrola PR (w tym funkcjonowanie KM), rozpatrywanie skarg i odwołań,

~~- stosowanie przejrzystego procesu zarządzania finansowego i kontroli (w tym zamknięcie perspektywy 2014-2020 i przygotowanie perspektywy po 2027 r.), m.in. przygotowanie, programowanie, organizacja naborów, ocena i wybór projektów, weryfikacja płatności, monitoring, ewaluacja, badania, analizy, ekspertyzy, sprawozdania oraz usługi zewnętrzne niezbędne do skutecznej i efektywnej realizacji Programu; księgowanie wydatków, audyt i kontrola Programu (w tym z funkcjonowania KM), rozpatrywanie skarg i odwołań,~~

- utrzymanie systemów IT wraz z niezbędną infrastrukturą, z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej,
- stosowanie przejrzystych i konkurencyjnych procesów zamówień publicznych z odpowiednimi systemami kontroli wewnętrznej:

IZ będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności, w tym stosowanie kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu i usług, kryteria ekologiczne i społeczne, a także innowacyjne. Przy wyborze wykonawcy usług szkoleniowych będą stosowane kryteria wiedzy i doświadczenia w przedmiocie szkolenia.

- zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji. IZ będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 ust. 1 lit. c) i lit. d) rozporządzenia 2021/1060. Będą stosowane mechanizmy służące zwiększeniu przejrzystości, zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, organizacji typu watch-dog, ocenie ryzyka i działania edukacyjne. IZ zapewni działania zapobiegawcze:

- zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, w tym zwiększanie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty,
- utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów dla zachowania ścieżki audytu,
- istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE,
- uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania FE,
- wykorzystanie dostępnych baz danych i narzędzi informatycznych typu Arachne lub podobnego oraz narzędzi mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu
- promowanie paktów uczciwości oraz stosowanie ich w zasadnych przypadkach[3].

System rozliczania Pomocy Technicznej tak jak w perspektywie 2014-2020 będzie oparty o koszty rzeczywiste, które jest łatwe do zaplanowania i generuje w miarę stałe koszty roczne. Ponadto, w przypadku projektów gdzie łączny koszt operacji nie przekracza 200 000 EUR stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów.

Na każdym etapie realizacji Priorytetu Pomocy Technicznej EFS+, zapewniona zostanie realizacja zasad horyzontalnych, w zakresie zapobiegania dyskryminacji ze względu, m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Środki PT przyczynią się do zapewnienia skutecznego wdrożenia tych zasad. Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie m.in.: poprzez wsparcie personelu instytucji zarządzającej oraz instytucji wdrażających w realizacji zasad horyzontalnych. Działania zaplanowane do realizacji w ramach Priorytetu, będą zgodne z zasadą DNSH.

[1] Działania z priorytetu PT EFS+ w FEŚ 2021-2027 będą komplementarne z działaniami realizowanymi z PT FE oraz pozostałych programach krajowych i regionalnych, z zachowaniem linii demarkacyjnej. Instytucja koordynująca pomoc techniczną na poziomie krajowym jest odpowiedzialna za przygotowanie wspólnych wytycznych do pomocy technicznej 2021-2027 na poziomie krajowym i regionalnym, w tym wspólnych list wskaźników, które wyznaczają mechanizmy koordynacji PT w całym kraju.

[2] Przy określaniu zakresu planowanego wsparcia należy wziąć pod uwagę dobre praktyki z okresu programowania 2014-2020, w tym wnioski z projektu pilotażowego Komisji Europejskiej „*Frontloading administrative capacity building for post-2020*” factsheet_oecd_synthesis_report_pl.pdf (europa.eu) oraz Narzędzie samooceny budowania zdolności administracyjnych dla instytucji zarządzających funduszami UE w ramach polityki spójności - Polityka regionalna - Komisja Europejska (europa.eu).

[3] Pakt na rzecz uczciwości jest narzędziem przeciwdziałania nadużyciom w zamówieniach publicznych. Zakłada, że podmiot publiczny i oferenci umawiają się, iż będą postępować w sposób przejrzysty i odpowiedzialny, zarówno na etapie starania się o kontrakt, jak i w czasie jego realizacji. Ponadto zgadzają się na monitorowanie całego procesu zamówienia przez społecznego obserwatora. W przypadku, objęcie danego projektu paktem uczciwości jest zasadne, to jego wdrażanie IZ będzie konsultować z KM.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównym celem działań podejmowanych w ramach priorytetu Pomoc Techniczna wdrażanie i realizowanie Programu w zakresie dotyczącym interwencji EFRR oraz EFS+.

Grupy docelowe w ramach priorytetu Pomoc Techniczna:

1. Instytucja Zarządzająca programem regionalnym *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w tym pracownicy instytucji zarządzającej;

2. Instytucja Pośrednicząca, w tym pracownicy instytucji zaangażowani w realizację programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	Sztuka	314,00	314,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	16 406 810,00
12	Ogółem			16 406 810,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	16 406 810,00
12	Ogółem			16 406 810,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	16 406 810,00
12	Ogółem			16 406 810,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

3. Plan finansowy

Reference: points (g)(i), (ii) and (iii) of Article 22(3), Article 112(1), (2) and (3), and Articles 14, 26 and 26a CPR'

3.1. Przesunięcia i wkłady (1)

Reference: Articles 14, 26, 26a and 27 CPR

Zmiana programu związana z	☐ wkład na rzecz InvestEU
	☐ przesunięcie do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego
	☐ przesunięcie między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy
	☐ Funds contributing to the objectives set out in Article 21c(3) of Regulation (EU) 2021/241

(1) Applicable only to programme amendments in accordance with Articles 14, 26 and 26a, except complementary transfers to the JTF in accordance with Article 27 CPR. Transfers shall not affect the annual breakdown of financial appropriations at the MFF level for a Member State.

Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)

Wkład z		Wkład w:	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Segment InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Zrównoważona infrastruktura (a)	Innowacja i transformacja cyfrowa (b)	MŚP (c)	Inwestycje społeczne i umiejętności (d)	Ogółem (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Ogółem						

* Skumulowane kwoty wszystkich wkładów wniesionych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU

Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Ogółem
Ogółem		

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie

Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do		Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Przesunięcie do innych programów. Przesunięcia między EFRR a EFS+ mogą być dokonywane wyłącznie w ramach tej samej kategorii regionu.

Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)

	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności	EFMRA	FAMI	FWB	IZGW	Ogółem
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte						
Ogółem												

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie

Table 21: Resources contributing to the objectives set out in Article 21c(3) of Regulation (EU) 2021/241

Fundusz	Kategoria regionu	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
Suma całkowita								

3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego

Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*	2025	2026	2027	Ogółem

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego do innych programów (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*	2025	2026	2027	Ogółem

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

3.4. Przesunięcia z powrotem (1)

Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do		Podział według roku							
InvestEU lub inny instrument unijny	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu w odniesieniu do zasobów przesuniętych z powrotem z innych instrumentów unijnych, w tym elementów FAMI, FBW i IZGW, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, lub z InvestEU.

Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie)

Z	Do								
InvestEU/Instrument	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności		
	Lepiej rozwinięte	Przejsście	Opracowano	Lepiej rozwinięte	Przejsście	Opracowano			

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR*	Regiony słabiej rozwinęte	0,00	167 771 255,00	174 080 514,00	181 551 858,00	189 327 165,00	82 543 329,00	82 543 329,00	86 785 201,00	86 785 201,00	1 051 387 852,00
Ogółem EFRR		0,00	167 771 255,00	174 080 514,00	181 551 858,00	189 327 165,00	82 543 329,00	82 543 329,00	86 785 201,00	86 785 201,00	1 051 387 852,00
EFS+*	Regiony słabiej rozwinęte	0,00	64 602 199,00	67 031 752,00	69 907 066,00	72 902 359,00	31 785 412,00	31 785 412,00	33 422 900,00	33 422 900,00	404 860 000,00
Ogółem EFS+		0,00	64 602 199,00	67 031 752,00	69 907 066,00	72 902 359,00	31 785 412,00	31 785 412,00	33 422 900,00	33 422 900,00	404 860 000,00
Ogółem		0,00	232 373 454,00	241 112 266,00	251 458 924,00	262 229 524,00	114 328 741,00	114 328 741,00	120 208 101,00	120 208 101,00	1 456 247 852,00

* Kwoty po przesunięciu uzupełniającym do FST.

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, w których w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Mniejsza kwota elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
1	1	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	214 976 615,00 210 976 615,00	180 354 116,00	34 622 499,00 30 622 499,00	37 937 050,00 37 231 167,00	18 968 525,00 18 615 584,00	18 968 525,00 18 615 584,00	252 913 665,00 248 207 782,00	84,9999997784% 85,0000001209% 84,9999999012%
2	2	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	354 800 000,00 358 800 000,00	297 658 611,00	57 141 389,00 61 141 389,00	62 611 765,00 63 317 648,00	47 000 000,00	15 611 765,00 16 317 648,00	417 411 765,00 422 117 648,00	84,9999998105% 84,9999999401%
2	3	OgółemPubliczny	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	50 000 000,00	41 947 380,00	8 052 620,00	8 823 530,00	8 823 530,00		58 823 530,00	84,9999991500%
3	4	OgółemPubliczny	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	140 000 000,00	117 452 665,00	22 547 335,00	24 705 883,00	24 705 883,00		164 705 883,00	84,9999996661%
4	10	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	150 857 257,00	127 628 314,00	23 228 943,00	26 621 869,00	20 658 570,00	5 963 299,00	177 479 126,00	84,9999999437%
4	5	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	104 500 000,00	87 670 025,00	16 829 975,00	18 441 177,00	15 675 000,00	2 766 177,00	122 941 177,00	84,9999996340%
4	7	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	32 914 693,00	26 801 307,00	6 113 386,00	5 808 476,00	4 840 396,00	968 080,00	38 723 169,00	84,9999983214%
4	8	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	80 150 134,0074 150 134,0072-141 098,00	66 304 771,0060-304 771,00	13 845 363,0011-836 327,00	14 144 142,0013 085 318,0012-730 783,00	11 283 535,0010 224 711,009-870 176,00	2 860 607,00	94 294 276,0087 235 452,0084-871 881,00	84,9999997707% 84,9999989985%
4	9	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	124 531 106,00130 531 106,00132 540 142,00	105 142 076,00111-142 076,00	19 389 030,0021-398 066,00	21 976 078,0023 034 902,0023 389 437,00	19 637 135,0020 695 959,0021 050 494,00	2 338 943,00	146 507 184,00153 566 008,00155 929 579,00	84,9999994791% 84,9999999038%
5	6	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	145 160 862,00	121 782 358,00	23 378 504,00	25 616 623,00	20 000 000,00	5 616 623,00	170 777 485,00	84,9999998536%
TA36(4)	11	OgółemPubliczny	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	41 950 375,00	35 194 167,00	6 756 208,00	7 403 008,00	7 403 008,00		49 353 383,00	84,9999988856%
TA36(4)	12	OgółemPubliczny	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	16 406 810,00	13 775 220,00	2 631 590,00	2 895 320,00	2 895 320,00		19 302 130,00	84,9999974096%
Ogółem			EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	1 051 387 852,00	882 059 322,00	169 328 530,00	185 539 036,00	142 223 005,00 142 575 946,00	43 316 0312,00 42 963 090,00	1 236 926 888,00	84,9999997049% 84,9999997736%

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Mniejsza kwota elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
Ogółem			EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	404 860 000,00	339 651 688,00	65 208 312,00	71 445 885,00	59 314 956,00	12 130 929,00	476 305 885,00	84,9999995276%
Suma całkowita					1 456 247 852,00	1 221 711 010,00	234 536 842,00	256 984 924,00	201 537 961,00	55 446 963,00	1 713 232 774,00	84,9999996556%
									201 890 902,00	55 094 019,00		84,9999997052%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcia uzupełniającego przesuniętego z EFRR i EFS+. Tabela nie powinna zawierać kwot wskazanych w art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i zasoby związane z art. 4 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku zasobów, o których mowa w art. 4 rozporządzenia w sprawie FST, nie przewidziano kwoty elastyczności.

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
1. Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych			Tak	Istnienie mechanizmów monitorowania obejmujących wszystkie umowy w sprawie zamówień publicznych oraz postępowania w sprawie tych zamówień w ramach Funduszy zgodnie z prawodawstwem Unii dotyczącym zamówień. Wymóg ten obejmuje: 1. rozwiązania mające zapewnić gromadzenie faktycznych i wiarygodnych danych dotyczących postępowań w sprawie zamówień publicznych o wartości powyżej unijnych progów zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi na mocy art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	<u>Link do ustawy :</u> http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf <u>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych:</u> https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych Wypracowano jednolitą procedurę określającą obow. inst.zaangażowanych we wdrażanie PO w zakresie zapewnienia ich zgodności z KPP. Procedura obejmuje monitorowanie, przygotowanie i zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP i dot.wszystkich programów realizowanych w ramach wskazanych 8 funduszy.Procedura dot.weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinans.jak i w trakcie realizacji projektów.Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP	<u>Kryterium 1. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania sytemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z Platformy e-Zamówienia, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.</u> Kryterium 1. Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						zgłaszane są odpowiednio do IP/TW/IZ/Rzecznika FUE.	RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
				2. rozwiązania mające zapewnić, by dane obejmowały co najmniej następujące elementy: a) jakość i natężenie konkurencji: nazwiska/nazwy zwycięskich oferentów, liczba oferentów na początku postępowania oraz wartość umowy; b) informacja o ostatecznej cenie po zakończeniu postępowania i o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów, w przypadku gdy systemy krajowe podają takie informacje;	Tak	<u>Link do ustawy :</u> http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf <u>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych:</u> https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych <u>https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</u> Ust.z dn.11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2019 poz. 2019) oraz Rozp. Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. 2016 poz. 2038). Zgodnie z Art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE) Urząd Zamówień Publicznych (UZP) przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych	Kryterium 2. UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających oraz bazy BZP Kryterium 2. UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE oraz ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających) z wyjątkiem danych dotyczących finalnej ceny po wykonaniu zamówienia. Zgodnie jednak z aktualnym brzmieniem warunku, dane dotyczące finalnej ceny są wymagane tylko, jeśli krajowe systemy przewidują/gromadzą takie informacje.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						sprawozdaniach o udzielonych zam. publ.	
				3. rozwiązania mające zapewnić monitorowanie i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE i art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	<u>Link do ustawy :</u> http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf <u>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych:</u> https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych Ust. z dn. 11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2019 poz. 2019) oraz Rozp. Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. 2016 poz. 2038). Zgodnie z Art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE) Urząd Zamówień Publicznych (UZP) przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zam. publ.	Kryterium 3 Zgodnie z obowiązками wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Kryterium 3. Zgodnie z obowiązками wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				4. rozwiązania mające zapewnić, by wyniki analiz były udostępniane publicznie zgodnie z art. 83 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 3 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	<u>Link do ustawy :</u> http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf <u>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych:</u> https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych Ust.z dn.11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2019 poz. 2019) oraz Rozp. Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. 2016 poz. 2038). Zgodnie z Art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE) Urząd Zamówień Publicznych (UZP) przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zam.publ.	Kryterium 4. UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne. Kryterium 4. UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne.
				5. rozwiązania mające zapewnić, by wszelkie informacje wskazujące na przypadki podejrzanego złoju	Tak	<u>Link do ustawy :</u> http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Kryterium 5. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do złoju przetargowej UZP

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				przetargowej były przekazywane właściwym organom krajowym zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE.		<u>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych:</u> <u>https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</u> Ust. z dn. 11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2019 poz. 2019) oraz Rozp. Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. 2016 poz. 2038). Zgodnie z Art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE) Urząd Zamówień Publicznych (UZP) przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zam. publ.	przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń. Niezależnie od powyższego instytucje oraz podmioty zamawiające mogą bezpośrednio zwrócić się do UOKiK w przypadku podejrzenia zмовы przetargowej. Kryterium 5. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zмовы przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń.
2. Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa			Tak	Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa: 1. w odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy.	Tak	<u>Link do ustawy :</u> <u>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf</u> <u>Spełnienie warunku zapewnienia ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362</u> <u>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf</u>	<u>Kr.1.</u> Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 743 ze zm.) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie podmioty udzielające pomocy są

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zobligowane do zbadania warunków dopuszczalności pomocy publicznej. Zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy. Co do zasady dotyczy to też sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, na podstawie których weryfikowana jest poprawność przedstawianych danych. W przypadku podmiotów objętych postępowaniem upadłościowym wszelkie zdarzenia w tych postępowaniach są obwieszczane, a dodatkowo przedsiębiorca obowiązany jest posługiwać się nazwą firmy wraz z oznaczeniem „w restrukturyzacji” lub „w upadłości”.
				2. poprzez dostęp do specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów ds. pomocy państwa z podmiotów lokalnych lub krajowych.	Tak	<u>Link do ustawy :</u> http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf Spełnienie warunku zapewnia ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	<u>Kr.2.</u> Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK, a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Prezes UOKiK opiniuje wytyczne dotyczące pomocy publicznej, projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym finansowane ze środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							polski w postępowaniu przed Komisją oraz monitoruje udzielaną pomoc publiczną. Ustawa reguluje obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej przedsiębiorcom, tj. gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji w tym zakresie. UOKiK zapewnia pełną informację na stronie urzędu i zależnie od potrzeb prowadzi dla instytucji wdrażających programy warsztaty dotyczące stosowania pomocy publicznej. W ramach współpracy z UOKiK 2 grupy robocze ds. pomocy publicznej udzielanej w ramach funduszy strukturalnych polityki spójności (dla krajowych i regionalnych programów), koordynowane przez MFIPR, opracowują horyzontalne interpretacje dotyczące udzielania pomocy publicznej;
3. Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty praw podstawowych			<u>NieTak</u>	Istnienie skutecznych mechanizmów służących zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”), które obejmują: 1. ustalenia mające zapewnić zgodność programów wspieranych z Funduszy i ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty;	<u>NieTak</u>	<u>W celu spełnienia warunku opracowano dokument pn. samoocena spełnienia warunku: skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych w Polsce, który zawiera m.in. jednolitą ramową procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). Procedura obejmuje wszystkie etapy realizacji programu i dotyczy wszystkich programów realizowanych w ramach 8 funduszy objętych</u>	<u>Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP na każdym etapie wdrażania programu, w tym od złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Procedury dotyczące podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP są w niej również uregulowane. Ponadto, dokument „samoocena...” opisuje system ochrony praw umocowanych w KPP w kontekście funduszy unijnych oraz obowiązki spoczywające na beneficjencie i na instytucjach.</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<u>rozporządzeniem ogólnym (rozporządzenie PE i Rady nr 1060/2021 z dnia 24 czerwca 2021 r.).</u> Procedura określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania.	Kryterium 1. Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
				2. rozwiązania dotyczące zgłaszania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Kartą oraz skarg o nieprzestrzeganie Karty złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	NieTak	<u>W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą ramową procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie wszystkich 8 programów w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP), wspomnianą w kontekście kryterium 1. Procedura obejmuje również zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP.</u>	Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. IZ

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności w celu zweryfikowania stanu faktycznego i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP w zależności od charakteru sprawy właściwa inst.przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ Programu przygotowuje roczną zbiorczą inf.o wszystkich zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z KPP, w celu rozpatrzenia przez KM, który podejmuje decyzję o działaniach zaradczych.	<u>programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.</u> Kryterium 2. Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.
4. Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE			Tak	Istnienie krajowych ram zapewniających realizację Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują: 1. cele ogólne obejmujące wymierne wartości docelowe, mechanizmy gromadzenia danych i monitorowania;	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2021/218/M2021000021801.pdf https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf Spełnieniem warunku jest przyjęcie dokumentu: „Priorytetowe Ramy Działań w zakresie finansowania europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na lata 2021-2027”. (ang: Prioritised Action Framework, PAF). ~~Dok.zawiera inf.nt. działań priorytetowych niezbędnych do zrealizowania na terenie obszarów sieci Natura 2000 po 2020r. oraz wskazanie potencjalnych źródeł ich finansowania.~~	~~Kryt~~ Kryterium 1. Ramy polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania realizacji KPON stanowi Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta przez Radę Ministrów 16 lutego 2021 r., która określa cele i działania do osiągnięcia w oznaczonym czasie ze wskaźnikami i odpowiedzialnymi podmiotami, a także mechanizmy monitoringu realizacji celów i działań oraz gromadzenia danych w tym zakresie. Ponadto, w zakresie realizacji procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, m.in. dla osób z niepełnosprawnościami (OzN) odpowiednim dokumentem strategicznym jest również Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) przyjęta przez Radę Ministrów 7.06.2022 r (SRUS).

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<u>Przyjęcie i wdrożenie SRUS umożliwia zatem realizację celów w obszarze deinstytucjonalizacji wskazanych w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 oraz zapewni monitoring realizacji wskaźników dotyczących tego obszaru dla OZ nr 1. Działania dot. utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in.:</u> ■ zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: — ekstensywna gosp. rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk — zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych — wykup gruntów ■ odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: — powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk — przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego — zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych — restytucja gatunków zagrożonych — udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych — utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							▲wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: —opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 —monitoring sieci Natura 2000 —bad.i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 —budowa/rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
				2. rozwiązania mające zapewnić, by w ramach przygotowywania i wdrażania programów odpowiednio zostały odzwierciedlone polityka, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności;	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2021/218/M2021000021801.pdf https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030 przyjętej Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.; Procedura na poz. UP oraz dla każdego z programów dot. weryfikacji zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPON w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania.	Kryterium 2 Spełnione Kryterium zostanie spełnione poprzez zobowiązanie IZ do realizacji następujących działań: (1) wskazania konkretnych artykułów KPON związanych z zakresem wsparcia planowanym do realizacji w ramach programu, (2) zapewnienia zgodności z KPON wszelkich procesów i procedur realizowanych na każdym etapie wdrażania programu, tj. programowania, wyboru i realizacji projektów, a także kontroli projektów, monitorowania i ewaluacji, co znajdzie odzwierciedlenie m.in. w treści procedur/wytucznych/regulaminów określających sposób realizacji poszczególnych procesów związanych z wdrażaniem programu,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							(3) <u>oceny projektów pod kątem kryterium dotyczącego zgodności z KPON,</u> (4) <u>zapewnienia stosowania standardów dostępności poprzez Wytyczne określające standardy zapewniania dostępności w inwestycjach finansowanych w ramach polityki spójności,</u> (5) <u>realizacji działań informacyjnych/świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON,</u> (6) <u>wprowadzenia do systemu realizacji programu procedury zgłaszania podejrzeń i skarg dotyczących niezgodności interwencji/działan z KPON.</u> Opracowano procedurę dla programów finansowanych z 8 funduszy nakładającą na IZ Programu obowiązek przygotowania rocznej informacji o zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z KPON oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM decyduje o podjęciu działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków. Procedura obejmuje weryfikację zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia
				3. rozwiązania dotyczące sprawozdawania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Konwencją oraz skarg o nieprzestrzeganie Konwencji złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2021/218/M2021000021801.pdf https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030 przyjętej Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.; Procedura na poz. UP oraz dla każdego z programów dot. weryfikacji zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPON w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania.	Kryterium zostanie spełnione poprzez wprowadzenie obowiązkowego rocznego raportowania Komitetowi Monitorującemu o zgłoszonych przypadkach niezgodności interwencji/działan z KPON oraz skargach na nieprzestrzeganie KPON. KM będzie informowany o charakterze i liczbie skarg i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach programu z zapisami KPON oraz o tym, jakie czynności w związku z ich wystąpieniem podjęły właściwe instytucje. W przypadku naruszeń systemowych lub powtarzających się, po przedstawieniu sprawozdania przez IZ, KM będzie mógł powziąć szereg działań, aby przeciwdziałać ich występowaniu w przyszłości. W przypadku potwierdzenia naruszenia KPON, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub	EFRR		NieTak	Strategia (strategie) inteligentnej specjalizacji powinna (powinny) być wspierana przez:	Tak	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+	Badaniom podlegały m.in. obszary dot. kierunków rozwoju innowacyjności wśród przedsiębiorców, rozwój obszaru

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
regionalną strategią inteligentnej specjalizacji		RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii		1. aktualną analizę wyzwań związanych z upowszechnianiem innowacji oraz cyfryzacją;		https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/345/753 Identyfikacja wąskich gardeł dla dyfuzji innowacji w województwie świętokrzyskim https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/289/752 Raporty z przeprowadzonych badań i analiz https://www.spinno.pl/inteligentne-specjalizacje/raporty-analizy	B+R czy też wpływ wsparcia z RPOWŚ na realizację celów RIS. W ramach badań wskazywano problem, które spowalniały proces wdrażania innowacji. Do gł.należały: niewystarczająca <u>liczba</u> podmiotów innowacyjnych i wdrażających innowacje, mała <u>liczba</u> jednostek prowadzących działalność B+R oraz ośr. innowacji, niski poziom zatrudnienia w sektorze B+R oraz niewielkie ponoszone nakłady. Badania wskazywały na potrzebę rozbud.istniejących już bilateralnych powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami cechującymi się wysoką aktywnością innowacyjną, a uczelniami i innymi jednostkami badawczymi w regionie. Najbardziej aktualnymi dok.wskazującymi problemy jest przeprowadzone w 2020 roku bad.pn. Identyfikacja wąskich gardeł dla dyfuzji innowacji w woj.świętokrzyskim oraz Diagnoza potencjału innowacyjnego woj.świętokrzyskiego
				2. istnienie właściwej regionalnej lub krajowej instytucji lub podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji;	Tak	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Rozdział „System wdrażania” s.27-30 https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/345/753 Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Rozdział 7. System realizacji i monitorowania SRWŚ 2030+, s. 124	Zarządzanie i wdrażanie strategii inteligentnej specjalizacji odbywa się na dwóch poziomach: strategicznym i operacyjnym. Poziom strategiczny: - Zarząd Województwa - jest podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie RSI, - Świętokrzyska Rada Innowacji-zewnętrzny organ doradczy Zarządu

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://www.swietokrzyskie.pro/file/2021/04/SRWS_2030_ZALACZNIK-DO-UCHWALY-SEJMIKU-wersja-dostepna-cyfrowo.pdf	Województwa, składający się z 35 członków instytucjonalnych spotykających się minimum raz w roku. Poziom operacyjny: - Oddział ds. Innowacji i Transferu Wiedzy Departamentu Inwestycji i Rozwoju, wspierany przez pozostałe Departamenty UMWS wg zakresów kompetencyjnych; - Konsorcja na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji reprezentowane przez Koordynatorów, wyłonione dla każdej ze specjalizacji, które będą powołane do końca 2023 roku.
				3. narzędzia monitorowania i ewaluacji w celu pomiaru realizacji celów strategii;	Tak	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Rozdział „System monitoringu i ewaluacji” s.43 Raporty i analizy, dot. monitorowania i ewaluacji RSIWS 2030+: https://www.spinno.pl/inteligentne-specjalizacje/raporty-analizy Raport z ewaluacji ex-post RIS3 2014-2020+: https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/289/748	Jednostką odpowiedzialną za proces monitorowania i ewaluacji jest Dep.Inw.i Rozwoju, Oddział ds. Innowacji i Transferu Wiedzy. Organem zatwierdzającym wytworzone dokumenty jest Zarząd Woj., po ich zaopiniowaniu przez Świętokrzyską Radę Innowacji. System monitorowania i ewaluacji zaktualizowany w RSI 2030+ będzie się opierał na corocznej identyfikacji wskaźników realizacji celów strategicznych/operacyjnych strategii na podst.danych z wdrażania FE, statystyk publicznych i danych pozyskanych od interesariuszy. Pierwszy raport z monitorowania będzie opracowany w IV kwartale 2022 r., a kolejne w III kwartale każdego roku. W latach 2023, 2027 oraz 2030 wykonywane będą

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							badania ewaluacyjne śródkresowe, a po zakończeniu okresu oddziaływania - badanie ex post. Identyfikacja projektów realizowanych w ramach programu regionalnego z przyporządkowaniem do konkretnej inteligentnej specjalizacji. Współpraca z poziomem krajowym w ramach narzędzia monitorującego – Smart Radar. Dodatkowo opracowane będą analizy/raporty, dostarczające pogłębionych danych. Wyniki będą udostępniane publicznie przez publikację na stronach internetowych.
				4. funkcjonowanie współpracy z zainteresowanymi stronami („proces przedsiębiorczego odkrywania”);	Tak	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Podrozdział „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania” s.34 https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/345/753	Proces przedsiębiorczego odkrywania prowadzony jest w woj. św. w sposób ciągły, a formalnie został opisany i zaplanowany na okres perspektywy 2021-2027 w RSI WŚ 2030+. PPO realizowane będzie, m.in. poprzez współpracę przedstawicieli samorządu, biznesu, uczelni, jednostek B+R skupionych w ramach Konsorcjów na rzecz inteligentnych specjalizacji. Proces ustanawiania nowych konsorcjów oraz ich koordynatorów zostanie przeprowadzony do końca 2023 roku. Realizacja od 2023 r. projektu koordynującego działania animacyjne w zakresie ppo na poziomie regionalnym.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Uczestnictwo w Regionalnym Forum Inteligentnych Specjalizacji i Grupie Konsultacyjnej ds. KIS.
				5. działania mające na celu poprawę krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji, w stosownych przypadkach;	Tak	ŚRI w formule instytucjonalnej, Uchwały ZWŚ nr 2388/20 z 22lipca 2020r. https://bip.sejmik.kielce.pl/dopobrania/2020/7839/Uchwała.nr.2388.2020.pdf Konsorcja na rzecz rozwoju intel.specjalizacji woj.św. https://bip.sejmik.kielce.pl/dopobrania/2020/7839/Uchwała.nr.3049.2020.pdf „Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w reg.świąt.poprzez profesjonalne usługi doradcze” https://vouchery.spinno.pl/ „Św.Racjonalizator” https://www.swietokrzyskie.pro/categor y/nagrody/swietokrzyski-racjonalizator/ RIS WŚ 2030+	Regionalny system innowacji budowano w oparciu o zapisy RIS3. Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał woj.św. 2014-2020+”, a w persp.do 2030+ jego rozwój i kontynuacja oparta będzie o zapisy RIS WŚ 2030+. System bazuje na otwartej komunikacji interesariuszy sytemu innowacji, którymi są podmioty reprezentujące śród.przedsiębiorców, jedn.bad-nauk., job, adm.publicznej. Kluczowe znaczenie w świętokrzyskim systemie innowacji odgrywa ŚRI, która od 2011r. działa w regionie i jest ciałem doradczym i opiniodawczym dla ZW w zakresie kreowania polityki innowacyjnego rozwoju województwa oraz pełni funkcję forum dyskusyjnego w procesie budowy świętokrzyskiego systemu innowacji. Istotne również znaczenie ma animacja współpracy uczestników systemu innowacji w ramach powstałych w 2015r. Konsorcjów na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji woj. świętokrzyskiego, skupiające niezależne podmioty ze środowisk biznesowych, naukowych i około biznesowych działające w obszarze danej inteligentnej specjalizacji.
				6. w stosownych przypadkach, działania wspierające transformację przemysłową;	Tak	SRWŚ 2030+ Rozdział 7. System realizacji i monitorowania SRWŚ 2030+,	W roz.5 SRWŚ 2030+ (cel oper.1.3 Wsparcie proc.transformacji, cel. oper. 2.1 Poprawa jakości środowiska) oraz w

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://www.swietokrzyskie.pro/file/2021/04/SRWS_2030_ZALACZNIK-DO-UCHWALY-SEJMIKU-wersja-dostepna-cyfrowo.pdf Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/345/753 „Rural RDI milieus in transition towards smart Bioeconomy Clusters and Innovation Ecosystems”, http://www.rdi2club.umws.pl/pl/ RESINDUSTRY https://www.interregeurope.eu/resindustry/	RSI WŚ 2030+ uwzględniony jest obszar transf.przemysłowej. Zarówno SRWS 2030+ jak i RSI WŚ 2030+ uwzg.w swoich celach dział. związane z trans.przemysłową. Obniżenie emisyjności, wprow.innowacji, cyfryzacji, goz, przemysł 4.0., neutralność klimatyczna – to obszary, których rozwijanie ma pomóc regionowi w transformacji przemysłowej. W zał. nr II do SRWS 2030+ wskazano planowane przeds.strategiczne, których znaczna część odnosi się do zagadnień dotyczących gospodarki odpadami, rozwiązań z zakresu IT, technologii opartych o sztuczną inteligencję, zasobów wody, czystej energii itp. Ponadto woj.św. posiada Regionalny Profil Biogospodarki, odnoszący się do cyklu biologicznego GOZ, wypracowany w ramach proj. RDI2CluB (tj.„Rural RDI milieus in transition towards smart Bioeconomy Clusters and Innovation Ecosystems”. W obszarze gospodarki niskoemisyjnej woj.święt. jako partner realizuje w ramach Interreg Europe projekt RESINDUSTRY, którego celem jest wypr.dobrych praktyk w kierunku niezależności energetycznej sektora przemysłu.
				7. środki służące zacieśnieniu współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych w ramach strategii inteligentnej specjalizacji.	<u>NieTak</u>	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, https://www.spinno.pl/component/jdownloads/finish/345/753	Na poziomie regionalnym gł.celem współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej jest zbudowanie mocnej pozycji Świętokrzyskiego, jako regionu, który w zdecydowany sposób

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						ATM for SMEs https://www.interregeurope.eu/atmforsmes/ ENERSELVES https://www.interregeurope.eu/enerselves/ KEEP ON https://www.interregeurope.eu/keepon/ RESINDUSTRY https://www.interregeurope.eu/resindustry/ RDI2CluB http://www.rdi2club.umws.pl/pl/	rozwija innowacje i konkurencyjność konkurencyjność. W persp. przyszłej współpr. sieciowej i wymianie dobrych praktyk, władze regionalne są zaangażowane we wdrażanie międzynarodowych projektów, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji (np. Access to Microfinance for Small and Medium-sized Enterprises, ENERSELVES, KEEP ON, RESINDUSTRY, RETURN, RDI2CluB). Szczególny nacisk kładziemy na wzmocnienie zdolności instytucjonalnych, poprawę funkcjonowania struktur organizacyjnych i pozyskania większego doświadczenia. Zgodnie ze SRWŚ 2030+ wspieramy i będziemy wspierać znacząco internacjonalizację przedsiębiorstw. Prowadzimy cykliczne badania i analizy proeksportowe oraz planujemy analizy łańcuchów wartości międzygałęziowych. Będziemy wzmacniać współpracę dzięki Inicjatywie Sieć Gospodarcza Trójmorza.
2.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności	EFRR	RSO2.1. Wsparcie efektywności energetycznej i redukcji emisji	Tak	1. Przyjęcie krajowej długoterminowej strategii renowacji na rzecz wsparcia renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zgodnie z wymogami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i	Tak	<u>Spełnienie warunku stanowi Długoterminowa strategia renowacji budynków (DSRB) jako wymóg wynikający z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.</u> https://www.gov.pl/attachme nt/64841ec3-1e9c-49d9-85f7-	Kryterium 1. Długoterminowa strategia renowacji budynków wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050, które zostały określone w scenariuszu rekomendowanym renowacji budynków, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji: 1. scenariusz szybkiej i głębokiej

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych		gazów ciepłarnianych		Rady (UE) 2010/31/UE; strategia ta: a) zakłada szacunkowe cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050; b) przedstawia indykatorywny zarys zasobów finansowych na wspieranie realizacji strategii; c) określa skuteczne mechanizmy promowania inwestycji w renowację budynków.		~~2a58bead36b2Spełnienie warunku stanowi aktualizacja Długoterminowej strategii renowacji budynków (DSRB) jako wymóg wynikający z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.~~	termomodernizacji, 2. scenariusz termomodernizacji etapowej, 3. scenariusz rekomendowany (rozdział 9). Ponadto, zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych (rozdział 5). Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków (rozdział 9), oraz wskazuje mechanizmy ułatwiające inwestorem podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków (rozdział 8). DSRB zawiera wytyczne w zakresie dalszych działań dotyczących wsparcia renowacji budynków w Polsce. DSRB poza wypełnieniem wymogów wynikających z warunku 2.1, spełnia również wymagania nałożone art. 2a dyrektywy 2010/31/UE.
				2. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii	Tak	Warunek należy uznać za spełniony w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	Kryterium 2. Dot. działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Ponadto, w dniu 16 czerwca 2021 r., za pośrednictwem Stałego Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do Dyrekcji Generalnej ds. Energii (DG ENER) Komisji Europejskiej dokument pn. Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							energetycznej - zawierający opis szczegółowej metody funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 7a oraz 7b ww. dyrektywy. W wymienionych dokumentach zawarto informacje na temat działań podjętych i planowanych na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii, w tym m.in. łącznej kwoty wymaganych oszczędności w zakresie końcowego wykorzystania energii w terminie do 31 grudnia 2030 r.
2.2. Zarządzanie w sektorze energetycznym	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Tak	Przedłożenie Komisji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i z zapewnieniem spójności z określonymi w porozumieniu paryskim długoterminowymi założeniami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych; plan ten obejmuje: 1. wszystkie elementy wymagane we wzorze przedstawionym w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1999;	Tak	~~Link do dokumentu: Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK), który przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. Został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu 18 grudnia 2019~~ ~~https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke~~	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnym, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. - wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, - redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej. Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
				2. zarys planowanych zasobów i mechanizmów finansowych w odniesieniu do środków promujących energię niskoemisyjną.	Tak	<u>Link do dokumentu: Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK), który przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. Został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu 18 grudnia 2019 r. https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke</u>	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnym, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. - wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, - redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej. Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
2.3. Skuteczne propagowanie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej UE	EFRR	RSO2.2. Wsparcie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Tak	Istnienie środków, które zapewniają: 1. zgodność z wiążącym krajowym celem dotyczącym energii odnawialnej na 2020 r. i z udziałem bazowym energii odnawialnej do 2030 r. lub podjęcie dodatkowych środków w przypadku gdy udział bazowy nie jest utrzymywany przez okres jednego roku zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 i rozporządzeniem (UE) 2018/1999;	Tak	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (dalej: „ustawa OZE”): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D20150478.Lj.pdf Ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1873) Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. 2024 poz. 4182): Spełnieniem warunku jest osiągnięcie w Polsce udziału energii z OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r na poziomie 15% lub podjęcie dodatkowych działań	Kryterium 1. Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE: - Główny mechanizm to aukcyjny system wsparcia. Na aukcjach OZE zakontraktowano w l. 2016-2018 - ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 - ok. 2500 MW, w 2021 r. - ok. 3900 MW. W l. 2022-2023 – ok. 1350 MW. Nowelizacja ustawy OZE przedłużyła udzielanie pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP do 30.06.2047 r. - Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej, biometanowej oraz hydroenergetycznej

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						~~zarządzych dla utrzymania ścieżki osiągnięcia celu. Cel z 2020 roku stanowi poziom odniesienia do wyznaczenia celu na 2030 r. i obejmuje obszary: elektroenergetyki, transportu, ciepła i chłodu.~~ ~~Cel udziału OZE w elektroenergetyce ma być osiągnięty głównie w dzięki aukcjom OZE z lat 2018-2020 a także produkcji energii pozyskanej z realizacji programów "Mój Prąd" i "Energia Plus" i „Agroenergia” a także „Czyste powietrze”~~	• <u>Prosumencki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu, a także w oparciu o system wartościowy (tzw. net-billing)</u> • <u>Program "Mój Prąd" dotąd zapewnił wsparcie dla instalacji o mocy 3166 MW. We wrześniu 2024 r. rozpoczął się nabór do jego 6. edycji wraz z nowymi elementami - magazyny energii i „Moja elektrownia wiatrowa”</u> • <u>Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców oraz „Agroenergia” i „Energia dla Wsi” dla rolników</u> • <u>Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii stanowić centralny element osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych</u> <u>Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE:</u> • <u>Głównym mechanizmem jest aukcyjny system wsparcia. W ramach aukcji OZE zakontraktowano w l. 2016-2018 – ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 – ok. 2500 MW oraz ok. 2500 MW w 2021 r. Nowelizacja ustawy OZE przedłuży okres udzielania pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP.</u> • <u>Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej oraz hydroenergetycznej.</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							~~• Prosumencki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu.~~ ~~• Program "Mój Prąd" do 2020 roku zapewnił wsparcie dla 1200 MW. W lipcu 2021 r. rozpoczął się nabór do jego 3. edycji. Kolejna, poszerzona o nowe elementy, tj. punkty ładowania samochodów elektrycznych czy magazyny energii jest w trakcie przygotowania.~~ ~~• Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców i „Agroenergia” dedykowany rolnikom.~~ ~~• Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii będzie stanowić centralny element do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych~~
				2. zgodnie z wymogami dyrektywy (UE) 2018/2001 i rozporządzenia (UE) 2018/1999 – zwiększenie udziału energii odnawialnej w sektorze ciepłownictwa i chłodnictwa zgodnie z art. 23 dyrektywy (UE) 2018/2001.	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001084/O/D20171084.pdf ~~W celu osiągnięcia wymaganego poziomu udziału energii z OZE w elektroenergetyce kontynuowane będą obowiązujące mechanizmy wsparcia systemowego, takie jak system aukcyjny, systemy FiT/FiP oraz programy wsparcia inwestycyjnego źródeł OZE, zmodyfikowany zostanie dedykowany prosumentom model, co pozwoli na jego dostosowanie do wymagań regulacji wchodzących w skład pakietu „Czysta Energia dla Wszystkich Europejczyków”~~	Kryterium 2. Promowaniu rozwoju OZE w zakresie produkcji ciepła i chłodu służą: - Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii poszerzające katalog podmiotów zobowiązanych do zakupu ciepła z OZE. - Program „Czyste Powietrze” umożliwiający wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							termomodernizację budynków-kontynuacja do 2029 r. - W celu rozwoju produkcji ciepła i chłodu z OZE powołano Zespół ds. określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła, który opracował Strategię dla Ciepłownictwa, określając kierunki transformacji sektora w Polsce w zakresie niskoemisyjności i będzie stanowić podstawę dla działań podejmowanych w tym obszarze w najbliższych latach. - Ponadto programy wsparcia inwestycyjnego w zakresie indywidualnych źródeł ciepła z OZE, takie jak program "Czyste powietrze" oraz inne programy podlegać będą stosownym zmianom i udoskonaleniom, a zależności od potrzeb otrzymają komplementarne wsparcie.
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi	EFRR	RSO2.4. Wsparcie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Tak	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje: 1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE,	Tak	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresem przedmiotowy.	Kryterium 1. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				odzwierciedlający bieżący profil ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach dotyczących zmian klimatu;			6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego
				2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;	Tak	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresem przedmiotowy.	Kryterium 2. Streszczenie istotnych el.krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1cele strategiczne, 2)działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3)część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4)część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5)wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju -procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania -komunikację ryzyka -organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, -zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód -procedury uruchamiania rezerw strategicznych -priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej -finansowanie
				3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.	Tak	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresem przedmiotowy.	Kryterium 3. Streszczenie istotnych el.krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej - finansowanie
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-kanalizacyjnym	EFRR	RSO2.5. Wsparcie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Tak	Dla każdego sektora lub obu tych sektorów istnieje krajowy plan inwestycji, który obejmuje: 1. ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy Rady 91/271/EWG i dyrektywy Rady 98/83/WE;	Tak	Speł.war.jest przyg.pl.inwe,który obejmuje oc.obec.st.wdroż.dyr.(91/271/EWG) dot.oczyszcz.,śc.kom.w spr. w.pitnej (98/83/WE) 1. VI akt.KPOŚK (przyjętej przez RM 5 maja 2022) 2. Pr.inw.w zakresie popr.jakości i ogran.strat wody przezn.do spożycia przez ludzi	Kryterium 1. Spełnione Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Program Inwestycyjny) oraz VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2022). Ocena obecnego stanu wdrożenia dyrektywy

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						~~Dok.obej.~~ ~~1. ——— okreś.i plan.inw.publ.~~ ~~a) wym.do wdroż. dyr.91/271/EWG~~ ~~b) wym.do wdroż. dyr.98/83/AWE~~ ~~c) wym.wynik. z dyr.(UE) 2020/2184~~ ~~2. ——— oszac. inw.niezbędnych do odn. ist.infr.wod.śc. oraz wsk. potencjalnych źródeł fin. Publ.~~ Link https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	91/271/EWG przedstawiona jest w AKPOŚK 2022 w rozdziale 10. Ocena inwestycji zaplanowanych w AKPOŚK 2022 w aspekcie wypełnienia warunków dyrektywy 91/271/EWG oraz w zał. 3 (kolumny 31-34). Plan Inwestycyjny zawiera ocenę stanu wdrożenia dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wraz z wyznaczeniem kluczowych potrzeb inwestycyjnych wymaganych do wdrożenia tej dyrektywy oraz do spełnienia wymagań wynikających z jej rewizji, dyrektywy 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a
				2. określenie i planowanie, w tym indykatywne szacunkowe dane finansowe, wszelkich inwestycji publicznych: a) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG, wraz z określeniem priorytetów ze względu na wielkość aglomeracji i wpływ na środowisko oraz z podziałem inwestycji na poszczególne aglomeracje; b) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 98/83/WE; c) wymaganych, aby zaspokoić potrzeby wynikające z dyrektywy (UE) 2020/2184, w szczególności w odniesieniu do	Tak	Speł.war.jest przyg.pl.inwe,który obejmuje oc.obec.st.wdroż.dyr.(91/271/EWG) dot.oczyszcz.,śc.kom.w spr. w.pitnej (98/83/WE) 1. VI akt.KPOŚK (przyjętej przez RM 5 maja 2022) 2. Pr.inw.w zakresie popr.jakości i ogran.strat wody przezn.do spożycia przez ludzi ~~Dok.obej.~~ ~~1. ——— okreś.i plan.inw.publ.~~ ~~a) wym.do wdroż. dyr.91/271/EWG~~ ~~b) wym.do wdroż. dyr.98/83/AWE~~ ~~c) wym.wynik. z dyr.(UE) 2020/2184~~	Kryterium 2. Spełnione W AKPOŚK 2022 priorytetyzację aglomeracji niespełniających warunków dyrektywy 91/271/EWG opisano w rozdziale 6.2. (oraz w kolumnie 14 załącznika nr 3), planowane inwestycje w rozdziale 7, ocenę potrzeb finansowych na realizację inwestycji ujęto w rozdziale 11. Program Inwestycyjny identyfikuje 14 obszarów działań służących zapewnieniu jakości i bezpieczeństwa oraz przedstawia priorytety zidentyfikowane na poziomie regionalnym ze wskazaniem kategoryzacji inwestycji w sektorze zaopatrzenia w wodę (Tabela 14 w Programie Inwestycyjnym, s. 51). Wykaz inwestycji zgłoszonych przez

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				zmienionych parametrów jakości określonych w załączniku I do tej dyrektywy;		~~2. — oszac. inw. niezbędnych do odn. ist. infr.wod-śc. oraz wsk. potencjalnych źródeł fin. Publ.~~ Link https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	gminy i przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w procesie ankietyzacji zawierają Załączniki 1 i 2 do Programu inwestycyjnego). https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a
				3. oszacowanie inwestycji niezbędnych do odnowienia istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej, w tym sieci, w zależności od ich wieku i planów amortyzacji;	Tak	Speł.war.jest przyg.pl.inwe,który obejmuje oc.obec.st.wdroż.dyr.(91/271/EWG) dot.oczyszcz.,śc.kom.w spr. w.pitnej (98/83/WE) 1. VI akt.KPOŚK (przyjętej przez RM 5 maja 2022) 2. Pr.inw.w zakresie popr.jakości i ogran.strat wody przezn.do spożycia przez ludzi ~~Dok.obej.~~ ~~1. — okreś.i plan.inw.publ.~~ ~~a) wym.do wdroż. dyr.91/271/EWG~~ ~~b) wym.do wdroż. dyr.98/83/WE~~ ~~c) wym.wynik. z dyr.(UE) 2020/2184~~ ~~2. — oszac. inw. niezbędnych do odn. ist. infr.wod-śc. oraz wsk. potencjalnych źródeł fin. Publ.~~ Link	Kryterium 3. Spełnione Informacje dotyczące odnowienia istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej ujęte są w AKPOŚK w rozdziale 7. Omówienie inwestycji zaplanowanych na lata 2021-2027 w aglomeracjach (oraz w kolumnie 44-45, 49-50 oraz 52 załącznika nr 3). Z planów inwestycyjnych wynika, że w ramach AKPOŚK 2022 planowane jest zmodernizowanie 3 173 km sieci kanalizacyjnej, w tym 1 036 km w aglomeracjach niespełniających warunków dyrektywy 91/271/EWG. W Programie Inwestycyjnym zawarto szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji oraz oszacowano nakłady finansowe na odnowienie infrastruktury. Szacunkowe koszty całkowite oszacowane na podstawie danych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	statystycznych ekstrapolowanych na obszary priorytetowe za pomocą wyznaczonego na podstawie ankietowania PWiK i gmin wskaźnika przeliczeniowego wyniosły ok. 44 mld złotych, w tym ok. 26 mld zł na inwestycje związane z siecią dystrybucji (w tym modernizacji sieci).
				4. wskazanie potencjalnych źródeł finansowania publicznego, jeżeli są potrzebne w celu uzupełnienia opłat pobieranych od użytkowników.	Tak	Speł.war.jest przyg.pl.inwe,który obejmuje oc.obec.st.wdroż.dyr.(91/271/EWG) dot.oczyszcz.,śc.kom.w spr. w.pitnej (98/83/WE) 1. VI akt.KPOŚK (przyjętej przez RM 5 maja 2022) 2. Pr.inw.w zakresie popr.jakości i ogran.strat wody przezn.do spożycia przez ludzi ~~Dok.obej.~~ ~~1. ——— okreś.i plan.inw.publ.~~ ~~a) wym.do wdroż. dyr.91/271/EWG~~ ~~b) wym.do wdroż. dyr.98/83/WE~~ ~~c) wym.wynik. z dyr.(UE) 2020/2184~~ ~~2. ——— oszac. inw.niezbędnych do odn. ist.infr.wod.śc. oraz wsk. potencjalnych źródeł fin. Publ.~~ Link https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Kryterium 4. Spełnione Informacja o źródłach finansowania ujęta w rozdziale 12. (oraz w kolumnach 114-122 załącznika nr 3) przewiduje, że głównymi źródłami finansowania inwestycji ujętych w AKPOŚK 2022 będą: 1. środki unijne w ramach programów polityki: • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, • Programy Regionalne, 2. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, 3. krajowe fundusze ekologiczne: NFOŚGW i WFOŚGW 4. środki własne gmin. W Planie Inwestycyjnym oceniono możliwości finansowania inwestycji z zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							potrzeby ich uzupełnienia, wskazano możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i zagranicznych. Publiczne fundusze krajowe pochodzą głównie z funduszy zarządzanych przez NFPŚGW i WFOŚGW oraz budżetów JST i budżetu centralnego. Głównymi środkami finansowania z zagranicznych źródeł są fundusze strukturalne i Fundusz Spójności. Inne zagraniczne źródła to środki np.: Mechanizmu finansowego EOG czy Norweskiego Mechanizmu Finansowego
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR	RSO2.6. Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Tak	Istnienie planu (planów) gospodarowania odpadami, jak określono w art. 28 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE, obejmujący (obejmujące) całe terytorium państwa członkowskiego; plan ten obejmuje (plany te obejmują): 1. analizę bieżącej sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na danym obszarze geograficznym, w tym rodzaj, ilość i źródło powstających odpadów oraz ocenę kształtowania się tych danych w przyszłości, z uwzględnieniem spodziewanych skutków środków określonych w programie (programach) zapobiegania powstawaniu odpadów opracowanym	Tak	<u>Spełnienie kryterium zapewnia : KPGO 2028, wraz z m.in. załącznikiem 2 do KPGO 2028.</u> <u>Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028</u> <u>https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2023/7/02</u> <u>Kryteria 1, 2 i 4 w ramach warunku należy uznać za spełnione w oparciu o aktualny stan prawny oraz funkcjonujące dokumenty strategiczne tj. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO)</u>	Kryterium 1. <u>KPGO 2028 wraz z oceną luki inwestycyjnej zawartą w załączniku nr 2 zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania.</u> <u>W zakresie analizy luki inwestycyjnej oceniono istniejący potencjał instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz określono zapotrzebowanie na inwestycje mające na celu zapewnienie osiągnięcia celów UE dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania odpadami. KPGO 2022 z nowo dodanym w 2021 r. zał. zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				(opracowanych) zgodnie z art. 29 dyrektywy 2008/98/WE;			~~uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania.~~ ~~Analiza Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), stanowiąca podstawę do opracowania ww. zał.do KPGO 2022, jako elementu realizującego m.in. warunek 2.6 w części dot. określenia luki inwestycyjnej w sektorze odpadowym, zawiera analizę dotyczącą aktualnego stanu, w tym ocenę istniejącego potencjału instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz prognozy zmian ilości i jakości wytwarzanych w Polsce odpadów komunalnych w perspektywie lat 2019–2035.~~ ~~Analizę sporządzono na podstawie danych wejściowych dla 2018 r. (najnowsze dostępne).~~ ~~Bazą do określenia zapotrzebowania inwestycyjnego była przeprowadzona analiza ilościowa i jakościowa wytwarzania odpadów komunalnych w szczególności na podstawie danych GUS, sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi i dostępnych badań składu morfologicznego.~~
				2. cenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym materialnego i terytorialnego zakresu selektywnego zbierania oraz środków służących	Tak	Spełnienie kryterium poprzez KPGO 2028 Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028	Kryterium 2 KPGO 2028 zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				poprawie jego funkcjonowania oraz potrzeby stworzenia nowych systemów zbierania;		https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2023/7/02 Link do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000019/O/D20170019.pdf Link do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000906/O/D20210906.pdf . Kryteria 1, 2 i 4 w ramach warunku należy uznać za spełnione w oparciu o aktualny stan prawny oraz funkcjonujące dokumenty strategiczne tj. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO)	<u>selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. Już w KPGO 2022 wskazano potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju. Określono je w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 29 grudnia 2016 r. ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. W 2021 r. nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w tej sprawie wprowadziło zmiany nazw frakcji odpadów, które gminy są zobowiązane zbierać selektywnie. Nowe rozporządzenie dostosowuje terminologię tj. frakcję „odpadów ulegających biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów zastąpiono terminem „bioodpady”. Sposób selektywnego zbierania odpadów nie różni się od już obowiązującego.</u> <u>Załącznik do KPGO 2028, na podstawie analizy potrzeb dot. systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie. Kryterium 2. KPGO zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. W wyniku tej oceny w KPGO wskazano potrzebę</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju, które następnie zostały określone w rozporządzeniu ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Załącznik do KPGO 2022, na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb w zakresie systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie.
				3. ocenę luki inwestycyjnej uzasadniającą potrzebę zamknięcia istniejących obiektów gospodarowania odpadami oraz wprowadzenia dodatkowej lub zmodernizowanej infrastruktury gospodarowania odpadami, z informacją o źródłach dostępnych dochodów na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania;	Tak	Spełnione poprzez przyjęcie nowego załącznika do KPGO 2022 Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdfW celu spełnienia kryterium 3 dot. potrzeb inwestycyjnych dokonano aktualizacji KPGO 2022 w formule opracowania dodatkowego załącznika, w szczególności w zakresie recyklingu i zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zawierającego informacje o źródłach dochodów na pokrycie kosztów utrzymania i eksploatacji inwestycji	W załączniku nr 2 do KPGO 2028 zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju. Kryterium 3. Na rzecz realizacji kryterium została przeprowadzona Analiza IOŚ-PIB oraz opracowany i opublikowany w roku 2021 Załącznik do KPGO 2022, w których zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju.
				4. informacje dotyczące kryteriów lokalizacji do celów identyfikacji przyszłych lokalizacji obiektów oraz dotyczące wydolności przyszłych instalacji przetwarzania odpadów.	Tak	<u>Spełnione poprzez art. 35 ust. 1 pkt 4 lit. c) ustawy o odpadach, KPGO 2028, załącznik nr 2 do KPGO 2-28, WPGO</u> <u>Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028</u> <u>https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2023/7/02</u>Kryteria 1, 2 i 4 w ramach warunku należy uznać za spełnione w oparciu o aktualny stan prawny oraz funkcjonujące dokumenty strategiczne tj. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO)	<u>Uchwalanie i obowiązywanie planów gospodarki odpadami reguluje -ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik nr 2 do KPGO 2028 – ocena luki inwestycyjnej - zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju. Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju.</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<u>W uzasadnionych przypadkach -KPGO 2028 określa kryteria lokalizacji instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych; składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin. Kryterium 4.Uchwalanie i obowiązywanie PGO reguluje ustawa z 14 gr.2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik do KPGO 2022 – ocena luki inwestycyjnej – zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju. Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju.</u> W uzasadnionych przypadkach KPGO 2022 określa kryteria lokalizacji instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							~~PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych; składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin~~
2.7. Ramy priorytetowego traktowania w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących współfinansowanie unijne	EFRR	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Tak	W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG: istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.	Tak	~~Link do dokumentu: https://www.gov.pl/web/gdos/wytyczne-i-poradniki2 Spełnieniem warunku jest przyjęcie dokumentu: „Priorytetowe Ramy Działań w zakresie finansowania europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na lata 2021–2027”. (ang: Prioritised Action Framework, PAF). Dok. zawiera inf.nt. działań priorytetowych niezbędnych do zrealizowania na terenie obszarów sieci Natura 2000 po 2020r. oraz wskazanie potencjalnych źródeł ich finansowania.~~	Kryterium 1.Działania dot. utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych -i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in.: • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: - ekstensywna gosp.rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk - zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych - wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk - przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							• wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: - opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - bad.i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 - budowa/rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
3.1. Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	NieTAK	Funkcjonowanie multimodalnego mapowania istniejącej i planowanej infrastruktury – z wyjątkiem szczebla lokalnego – do 2030 r., które: 1. zawiera ocenę ekonomiczną planowanych inwestycji, opartą na analizie zapotrzebowania i modelach przepływów transportowych, które powinny uwzględniać spodziewany wpływ otwarcia rynków usług kolejowych;	NieTak	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> <u>https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</u> Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.	W województwie świętokrzyskim funkcjonuje spójny system kompleksowego planowania rozwoju transportu na poziomie regionalnym. Kierunki rozwoju infrastruktury transportu w województwie świętokrzyskim wynikają z Regionalnego Planu Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030. Wynikające z dokumentu plany i zamierzenia inwestycyjne zostały objęte oceną ekonomiczną, opartą o analizę zapotrzebowania dokonana przy użyciu modelowania ruchu. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., oraz stosownych dokumentów wdrożeniowych a także przygotowanie i wdrożenie Zintegrowanego Modelu Ruchu.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				2. jest spójne z elementami zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu dotyczącymi transportu;	NieTak	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030 Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.	System kompleksowego planowania rozwoju transportu w województwie świętokrzyskim jest spójny z Krajowym planem na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK). KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej oraz wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r., w tym m.in. 14% udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. w transporcie. Kluczowe działania w tym zakresie podejmowane są w sektorze wytwarzania i dystrybucji energii. Działania w sektorze transportu, wynikające z Regionalnego Planu Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030, będą przyczyniać się do: obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie KPEiK oraz zapewnienie zgodności dokumentów wdrożeniowych z tym dokumentem.
				3. obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie CEF, zgodnie z odpowiednimi planami prac dotyczącymi korytarzy sieci bazowej TEN-T;	NieTak	<u>Nie dotyczy poziomu regionalnego</u> Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla	Kryterium nie ma zastosowania do dokumentów planowania na poziomie regionalnym. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., oraz stosownych dokumentów wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						~~Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.~~	inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T.
				4. w przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność przez zapewnienie wystarczającego rozwoju połączeń sieci miejskich, regionów i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T i jej węzłami;	NieTak	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> <u>https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</u> Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.	Funkcjonujący w województwie świętokrzyskim system kompleksowego planowania rozwoju transportu zapewnia łączność regionu i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T. W celu poprawy dostępności transportowej w ramach województwa świętokrzyskiego, podejmowane będą inwestycje łączące miasta i poszczególne obszary regionu, działania wpływające na poprawę komunikacji transportowej pomiędzy stolicą województwa, pomiędzy ośrodkami miejskimi oraz powiązania ich z obszarami pozamiejskimi. Realizowane będą również inwestycje polegające na budowie, przebudowie oraz remontach poszczególnych rodzajów dróg, obwodnic i mostów. Prowadzone będą również inwestycje w transport kolejowy o znaczeniu regionalnym. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie stosownych dokumentów wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem inwestycje poza korytarzami sieci bazowej TEN-T.
				5. zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia sprawozdanie z wdrażania europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) zgodnie z	NieTak	Nie dotyczy poziomu regionalnego Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem	Kryterium nie ma zastosowania do dokumentów planowania na poziomie regionalnym. Kryterium zostanie spełnione poprzez bieżące przekazywanie informacji do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/6;		regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030. <u>Nie dotyczy</u>	zabudowy ERTMS na infrastrukturze kolejowej.
				6. wspiera multimodalność, określając potrzeby w zakresie transportu multimodalnego lub przeładunkowego oraz terminali pasażerskich;	<u>NieTak</u>	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030 Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.	<u>System kompleksowego planowania rozwoju transportu wspiera rozwój transportu intermodalnego oraz multimodalnego – m.in. identyfikuje potrzeby rozbudowy odpowiedniej infrastruktury punktowej i liniowej oraz inne niezbędne działania.</u> Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. i stosownych dokumentów wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem kwestie transportu multimodalnego.
				7. obejmuje środki istotne z punktu widzenia planowania infrastruktury, mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityki;	<u>NieTak</u>	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030 Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów.	<u>System kompleksowego planowania rozwoju transportu uwzględnia kwestię promowania paliw alternatywnych.</u> Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 uwzględnia Krajowe ramy polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (z 2017 r.), które określają m.in. cele dotyczące rozbudowy infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych i do tankowania

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<u>Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.</u>	<u>gazu ziemnego w postaci CNG i LNG (czyli paliw alternatywnych, które już funkcjonują na rynku paliw transportowych; przy jednoczesnym poparciu dla innych paliw alternatywnych) oraz rynku pojazdów napędzanych tymi paliwami, a także instrumenty wspierające osiągnięcie tych celów.</u> Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych oraz zapewnienie zgodności stosownych dokumentów wdrożeniowych z tym dokumentem.
				8. przedstawia rezultaty oceny ryzyk dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa ruchu drogowego, wraz z mapowaniem dróg i odcinków narażonych na takie ryzyka oraz ustaleniem związanych z tym priorytetów inwestycyjnych;	NieTak	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> <u>https://funduszeu.wswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</u> <u>Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów.</u> <u>Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.</u>	<u>Funkcjonujący w województwie świętokrzyskim system kompleksowego planowania rozwoju transportu uwzględnia cele Narodowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2021-2030, który stanowi szczegółowe i wieloaspektowe podsumowanie oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.</u> <u>Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 przedstawia wyniki oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego i wskazuje plan działań inwestycyjnych zmierzających do usunięcia zidentyfikowanych zagrożeń.</u> Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2021—2030 wraz ze stosownymi dokumentami wdrożeniowymi sektora drogowego,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				9. dostarcza informacji na temat zasobów finansowania odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania istniejącej i planowanej infrastruktury.	NieTak	<u>Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030</u> https://funduszeueswietokrzyskie.pl/dokumenty/regionalny-plan-transportowy-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030 Spełnienie warunku na poziomie krajowym zapewnia przyjęcie pakietu narzędzi oraz dokumentów. Warunek na poziomie regionalnym zostanie spełniony wraz z przyjęciem regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.	obejmującymi kwestie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 przedstawia informacje na temat finansowania realizacji inwestycji oraz utrzymania infrastruktury transportowej. Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie stosownych programów utrzymaniowych w odniesieniu do infrastruktury, znajdującej się w zarządzie państwa.
4.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnej polityki rynku pracy	EFS+	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania	Tak	Istnienie ram strategicznych polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia; ramy te obejmują: 1. rozwiązania w zakresie sporządzania profilów osób poszukujących pracy i oceny ich potrzeb;	Tak	Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnej polityki rynku pracy stanowi ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi. Spełnienie kryterium zapewnia Indywidualny Planu Działania (IPD) - art. 34a Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf	Urząd pracy ma obowiązek przygotować IPD dla każdego bezrobotnego w terminie 60 dni od dnia rejestracji w urzędzie. Urząd pracy ustalając sytuację bezrobotnego i dostosowując dla niego pomoc bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Ww. informacje pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w wywiadzie (w tym

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;					z wykorzystaniem kwestionariusza udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy). Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji IPD ma obowiązek kontaktować się z bezrobotnym co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w IPD. Ww. kontakt może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną / pocztową.
				2. informacje o wolnych miejscach pracy i możliwościach zatrudnienia z uwzględnieniem potrzeb na rynku pracy;	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. e) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001.Lj.pdf Centralna Baza Ofert Pracy http://oferty.praca.gov.pl/	<u>Powiatowe urzędy pracy (PUP) przyjmują i realizują oferty pracy przestrzegając zasady jawności i równego dostępu do ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra wł. ds. pracy, której rolę pełni Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP). CBOP i aplikacja mobilna ePraca to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP i aplikacja mobilna ePraca udostępniają informacje o organizowanych przez PUPy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez PUP i WUP szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców.</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<u>CBOP jest zintegrowana z systemami: Wortal PSZ (psz.praca.gov.pl), praca.gov.pl, Syriusz Std (wykorzystywanym przez PUP), WUP Viator (wykorzystywanym przez WUP). CBOP jest dostępna z komputera, tabletu i smartfona. Aplikacja mobilna ePraca dostępna jest na platformie iOS i Android.</u> Powiatowe urzędy pracy w ramach usługi pośrednictwa pracy przyjmują i realizują oferty pracy przestrzegając zasady jawności ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy, której rolę pełni obecnie Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP). CBOP to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP umożliwia także prezentowanie informacji o organizowanych przez powiatowe urzędy pracy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców. CBOP jest zintegrowana z innymi systemami takimi jak Wortal PSZ (psz.praca.gov.pl), praca.gov.pl, Syriusz Std (wykorzystywanym przez powiatowe urzędy pracy), WUP Viator

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							(wykorzystywanym przez wojewódzkie urzędy pracy). CBOP dostępna z komputera, tabletu i smartfona.
				3. rozwiązania służące zapewnieniu, by opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami;	Tak	Ustawa z 20.04 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 5, rozdział 8, art. 22) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Ustawa z 24.07 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf Rozporządzenie MPiPS z 22.07 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf	<u>Kluczowe działania na rzecz aktywnej polityki rynku pracy :</u> 1. <u>_____ rady rynku pracy, działające przy ministrze wł. ds pracy, marszałku województwa (WUP) i staroście (PUP). Tworzą je m.in. przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, KWRiST, samorządu terytorialnego i nauki. Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całokształt funkcjonowania PSZ prowadzone są na każdym etapie prac nad projektem.</u> 2. <u>_____ Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, kształt i stan są przedmiotem prac RDS, a zmiany prawa dotyczące aktywnych polityk rynku pracy przed wdrożeniem są przedmiotem konsultacji w ramach tego ciała.</u> 3. <u>_____ Rola Konwentu Dyrektorów WUP i Rada Forum Dyrektorów PUP. Minister wł. ds. pracy publikuje corocznie na stronie www katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określone wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy.</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<u>Opiniowanie planów i sprawozdań Funduszu Pracy należy do kompetencji rad rynku pracy, a monitoring i ocenę polityk rynku pracy realizuje RDS. W procesie kształtowania, wdrażania, monitorowania i przeglądu działań na rzecz aktywnej polityki rynku pracy podstawową rolę odgrywają:</u> 1. — system rad rynku pracy, działających przy ministrze właściwym do spraw pracy, marszałku województwa (WUP), i starosty (PUP). W skład rad rynku pracy wchodzi m.in. przedstawiciele wszystkich reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, organów samorządu terytorialnego i przedstawiciele nauki. Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całokształt zasad i procedur funkcjonowania PSZ, prowadzone na każdym etapie prac nad projektowanym rozwiązaniem 2. — Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, jego kształt oraz stan są również przedmiotem prac Rady Dialogu Społecznego, a wprowadzanie zmian prawa dotyczących aktywnych polityk rynku pracy przed ich wdrożeniem jest przedmiotem konsultacji w tej instytucji dialogu. 3. — Rola Konwentu Dyrektorów Wojewódzkich Urzędów Pracy i Rada

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							~~Forum Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy.~~
				4. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu aktywnych polityk rynku pracy;	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 8, art.22) i Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001.Lj.pdf https://www.gov.pl/web/rodzina/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane	Minister wł. ds. pracy, z Prezesem GUS prowadzi badanie "Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na formy aktywizacji. Minister wł. ds. pracy co rok dokonuje analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez PUP, finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa. W POWER 2014-2020 realizowany jest projekt „Wypracowanie metodologii i wdrożenie monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowe bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy”. ~~Minister wł. ds. pracy publikuje na str. internetowej co rok katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty rynku pracy finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określone wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy~~ ~~Opiniowanie planów i sprawozdań Funduszu Pracy należy do kompetencji rad rynku pracy, a monitoring i ocenę~~

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<u>polityk rynku pracy realizuje Rada Dialogu Społecznego.</u>
				5. w odniesieniu do interwencji na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – sprawdzone empirycznie, ukierunkowane ścieżki kariery przeznaczone dla ludzi młodych niepracujących, niekształących się ani nieszkolących się, w tym działania informacyjne i oparte na wymogach jakościowych uwzględniających kryteria wysokiej jakości przygotowania zawodowego i staży, w tym w kontekście realizacji programów gwarancji dla młodzieży.	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Rozdz. V, art. 50 ust. 1, art. 53) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. z 2011 r., poz. 920) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf Rozporządzenie MPiPS z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. z 2009 r., poz. 1160) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf Rozporządzenie MPiPS z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. z 2014 r., poz. 497) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf	<u>Wsparcie osób młodych, w tym młodzieży NEET, w aktywizacji zawodowej odbywa się w ramach GdM. Plan realizacji GdM w Polsce, zatwierdzony 1.08.2022, osadzony jest na 4 filarach – urzędach pracy, ochotniczych hufcach pracy, projektach centralnych i programie pożyczkowym. W wyniku diagnozy sytuacji osób młodych na rynku pracy, opartej o dane z GUS i Eurostatu, wyróżniono 4 grupy priorytetowe:</u> (1) <u>Osoby w wieku 15–17 lat, które porzucają naukę lub zaniedbują obowiązek szkolny lub edukację;</u> (2) <u>Osoby w wieku 18–29 lat:</u> <u>zarejestrowane jako bezrobotne;</u> <u>młodzież NEET;</u> <u>osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, osoby kończące naukę lub absolwenci uczelni wyższych;</u> (3) <u>Osoby, które opuściły opiekę zastępczą;</u> (4) <u>Kobiety poniżej 30 roku życia wychowujące dzieci.</u> <u>W Planie zawarto priorytety wsparcia np. wysoka jakość ofert, w tym staży jako kluczowych form aktywizacji osób młodych i rozwoju ich umiejętności. Standardy jakości staży, obowiązujące</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<u>przy wdrażaniu GdM regulowane są ustawą o promocji zatrudnienia (Dz.U. z 2024 r. poz.475) i rozp. MPiPS z 20.08.2009 w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz.U.z2009r.poz.1160).</u>Wsparcie osób młodych, w tym młodzieży NEET, w aktywizacji zawodowej odbywa się w ramach Gwarancji dla młodzieży. Plan realizacji GdM w Polsce, zatw.1.08.2022, osadzony jest na 4 filarach—urzędach pracy, ochotniczych hufcach pracy, projektach centralnych i programie pożyczkowym. W wyniku diagnozy sytuacji osób młodych na r.pracy, opartej o dane z GUS i Eurostatu, wyróżniono 4 gr. gr.prioryt.: (1)——Os.w wieku 15–17 l0, które porzucają naukę lub zaniedbują ob.szkolny lub edukację; (2)——Os.w wieku 18–29 l.: o——zarejestrowane jako bezrobotne; o——młodzież NEET; o——osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, osoby kończące naukę lub absolwenci uczelni wyższych; (3)——Osoby, które opuściły opiekę zastępczą; (4)——Kobiety poniżej 30 r.życia wychowujące dzieci. W "Planie" zawarto priorytety wsparcia. Standardy jakości staży, obowiązujące przy wdrażaniu GdM regulowane są ustawą o promocji zatrudnienia (...)

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							(Dz.U.2022.poz.690) i rozporządzeniem MPiPS z 20.08.2009 w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz.U.z2009r.poz.1160).
4.2. Krajowe ramy strategiczne na rzecz równości płci	EFS+	ESO4.3. Wsparcie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Tak	Istnienie krajowych ram strategicznych polityki na rzecz równouprawnienia płci, które obejmują: 1. identyfikację w oparciu o rzetelne podstawy wyzwań związanych z równouprawnieniem płci;	Tak	<u>Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030</u> https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 <u>Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424, ze zm.) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u> https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20240000424 <u>Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030</u> <u>Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u> https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000124901.pdf	<u>Kryterium 1. Spełnione</u> <u>KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antydyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja.</u> <u>Zidentyfikowano następujące wyzwania dla równości między kobietami a mężczyznami:</u> <u>1. Niższy poziom zatrudnienia kobiet</u> <u>2. Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet</u> <u>3. Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach</u> <u>4. Niski poziom kobiet w STEM</u> <u>Jeżeli chodzi o przemoc wobec kobiet, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424, ze zm.), działania przeciw przemocy są uregulowane w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który jest przyjmowany przez Radę Ministrów.</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antidyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja. Zidentyfikowano następujące wyzwania dla równości między kobietami a mężczyznami: 1. Niższy poziom zatrudnienia kobiet 2. Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet 3. Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach 4. Niski poziom kobiet w STEM Jeżeli chodzi o przemoc wobec kobiet, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), działania przeciw przemocy są uregulowane w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który jest przyjmowany przez Radę Ministrów.
				2. środki na rzecz rozwiązania problemu różnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn w zakresie zatrudnienia, płac i emerytur oraz na rzecz promowania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym przez poprawę dostępu do	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640	Priorytet II – Praca i zabezpieczenia społeczne - obejmuje działania na rzecz: równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów; włączenia społecznego pod kątem równouprawnienia płci; wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy; zwiększania zatrudnienia kobiet,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, wraz z celami końcowymi, przy jednoczesnym poszanowaniu roli i autonomii partnerów społecznych;			zwłaszcza w starszych grupach wiekowych oraz żyjących w ubóstwie; zwiększenia udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych oraz prowadzących działalność gospodarczą również w obszarach nowych technologii, dążenie do równości płac kobiet i mężczyzn za tą samą wykonywaną pracę lub pracę o równej wartości, wyeliminowanie różnic w płacach i emeryturach ze względu na płeć, zarządzania różnorodnością oraz klauzul społecznych w zamówieniach publicznych. W programie wskazane są ramy czasowe dla każdego z zadań, instytucje odpowiedzialne i współpracujące, a także wskaźniki z wartością bazową i docelową.
				3. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki i metod gromadzenia danych w oparciu o dane segregowane ze względu na płeć;	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 <u>Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424, ze zm.) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u> https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20240000424<u>Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u>	Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów do 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok, zawierające m.in. raport z realizacji KPDR. Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągania zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDR. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania Zespołu Monitorującego KPDR mogą także odnosić się do sygnalizowania ryzyka w realizacji poszczególnych priorytetów, a także wskazywania na poziom osiągniętych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000124901.pdf	zmian w życiu społecznym i gospodarczym. Dane segregowane ze względu na płeć będą cyklicznie zbierane. Przewidziano też działania na rzecz rozbudowy systemu gromadzenia danych równościowych, w tym w rozbiciu na płeć. Zgodnie z art. 11 ustawy, sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest składane corocznie, w terminie do 30 września, Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Radę Ministrów.
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym podmiotami ds. równości, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424, ze zm.) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20240000424 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie	KPDRT poddano szerokim konsultacjom ze stronami zainteresowanymi: „Zgłoś pomysł” 4.07-19.11.2020 r. poprzez formularz internetowy na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. - publicznym (24.11-18.12.2020 r.) - w BIP MRiPS - z KWRiST (17.11.2020 r.-11.05.2021 r.) Realizacja działań przewiduje współpracę z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i samorządami. Współpraca ta będzie

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000124901.pdf	przebiegała w różnorodny sposób, w zależności od sposobu obranego przez instytucję wiodącą np. na zasadzie powierzenia realizacji zadania publicznego, konkursu czy zamówień publicznych. Odpowiednie podmioty ds. równości, partnerzy społeczni i organizacje społeczeństwa obywatelskiego wchodziły w skład zespołów, których zadaniem jest m.in. monitorowanie realizacji obu programów. Oba sprawozdania wymienione w kryterium 3 podlegają szerokim konsultacjom z wszystkimi interesariuszami.
4.3. Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFS+ EFRR	ESO4.6. Wsparcie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki w zakresie systemu kształcenia i szkolenia, które obejmują: 1. oparte na rzetelnych danych systemy przewidywania i prognozowania umiejętności;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w: 1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i					zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto, corocznie ustalana jest prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.
				2. mechanizmy i usługi monitorowania losów absolwentów do celów wysokiej jakości i skutecznego poradnictwa zawodowego dla osób uczących się w każdym wieku;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf ~~Link do dokumentów:~~ https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ ~~https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow~~	Ramy strategiczne zostały określone w: 1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto, funkcjonuje system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online		3. środki na rzecz zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości, przystępnego cenowo, odpowiedniego, wolnego od segregacji kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz uczestnictwa w takim kształceniu i szkoleniu i ukończenia go, a także nabywania kluczowych kompetencji na wszystkich poziomach, w tym na poziomie szkolnictwa wyższego;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	<u>Kryterium 3. Spełnione</u> <u>Ramy strategiczne określone w:</u> <u>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju</u> <u>ZSU 2030 (cz. ogólna) – Priorytet 1, Priorytet 6,</u> <u>ZSU 2030 (cz. szczegółowa) – Obszar oddziaływania I</u> <u>Ponadto:</u> a) <u>akty prawne dot. równego dostępu do kształcenia: Prawo oświatowe, ustawa o systemie oświaty, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie MEN ws. ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach [...], tworzona ustawa o wsparciu dzieci, uczniów i rodzin (wykaz prac legisl. RM UD319)</u> b) <u>przedsięwzięcie MEN: „Włączeni w edukację” (wdrożenie edukacji włączającej wysokiej jakości, zapewniającej wszystkim dzieciom i uczniom warunki do rozwijania potencjału oraz nabywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym i włączenia społecznego; obejmuje prace legisl. i działania wdrożeniowe, w tym projekty:</u> <u>Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży</u> <u>Szkoła dostępna dla wszystkich</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							• <u>Przygotowanie kompleksowego wsparcia poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego</u> • <u>Budowa skoordynowanego systemu pomocy specjalistycznej opartego na Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację</u> <u>Włączając</u> Ramy strategiczne zostały określone w: 1. <u>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);</u> 2. <u>ZSU 2030 (część ogólna) — Priorytet 1 oraz Priorytet 6;</u> 3. <u>ZSU 2030 (część szczegółowa) — Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe (...);</u> Ponadto: a) <u>akty prawne podkreślające równy dostęp do kształcenia (m.in.: ustawa Prawo oświatowe, ustawa o systemie oświaty, ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, opracowywana ustawa o wsparciu dzieci, uczniów i rodzin (wpis do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów nr UD319));</u> b) <u>przedsięwzięcie MEiN: „Włączeni w edukację” (wdrożenie edukacji włączającej wysokiej jakości;</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zapewniającej wszystkim dzieciom i uczniom warunki do rozwijania indywidualnego potencjału oraz nabywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym i włączenia społecznego; obejmuje prace legislacyjne i działania wdrożeniowe w tym zakresie).
				4. mechanizm koordynacji obejmujący wszystkie poziomy kształcenia i szkolenia, w tym szkolnictwo wyższe, oraz jasny podział obowiązków między odpowiednimi organami krajowymi lub regionalnymi;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności, 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – wszystkie Obszary oddziaływania poprzez wskazanie podmiotów kluczowych dla realizacji Tematu działania. Dodatkowo ma zastosowanie w szczególności rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”, 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordinacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji),

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: projekt MEiN: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”, projekt FRSE/MEN „Rozwój współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie”..
				5. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1. ZSU 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. oraz rozdział 10. 2. ZSU 2030 (część szczegółowa) – rozdział 3. 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: a) funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu do spraw

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, b) projekt MEiN „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”. Przegląd śródkresowy i ewaluacja wdrażania ZSU 2030, w tym ewaluacja koordynacji jej wdrażania na poziomie krajowym i wojewódzkim, zostały przewidziane do realizacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Planowana data przeglądu śródkresowego i ewaluacji: III kw. ~~2024-2025~~ – I kw. ~~2025-2026~~).
				6. środki skierowane do osób dorosłych o niskich umiejętnościach zawodowych i niskich kwalifikacjach i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz ścieżki poprawy umiejętności;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf ~~Link do dokumentów:~~ ~~https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/~~ ~~https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa~~ ~~dokument przyjęty przez radę ministrów~~	Ramy zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych; 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności; 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności; 6.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju i możliwości wykorzystania umiejętności. 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; V Rozwijanie umiejętności w miejscu pracy; VI Doradztwo zawodowe; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto: a) funkcjonowanie Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku b) przedsięwzięcie MEiN: „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji” c) projekt FRSE: „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych” d) program Senior+.
				7. środki na rzecz wspierania nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i kadry akademickiej w odniesieniu do odpowiednich metod nauczania, oceny i walidacji kompetencji kluczowych;	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdfhttps://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdfhttps://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-	Ramy zostały określone w: 1. ustawie Karta Nauczyciela – Rozdział 7a: Finansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, 2. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe, 3. ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dział XII Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarka finansowa uczelni (m.in. „Doktorat wdrożeniowy”), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...); 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (...), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.
				8. środki na rzecz wspierania mobilności osób uczących się i kadry oraz transnarodowej współpracy podmiotów świadczących usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, w tym przez uznawanie efektów uczenia się i kwalifikacji.	Tak	https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/	Ramy zostały określone w: 1. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu (...), 2. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. kształcenia

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						~~https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa~~ ~~dokument przyjęty przez radę ministrów~~	ustawicznego w formach pozaszkolnych, 3. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego (...), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2 Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5 Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto funkcjonowanie: a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, b) Narodowego Centrum Nauki, c) Sieci Badawczej Łukasiewicz, d) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, e) Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.
4.4. Krajowe ramy strategiczne			NieTak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych	NieTak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20210000843	Kryterium 1.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
polityki na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem	EFS+ EFRR	ESO4.8. Wsparcie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji RSO4.3. Wsparcie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi		polityki lub ram ustawodawczych na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa, które obejmują: 1. opartą na rzetelnych danych diagnozę ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ubóstwa dzieci, w szczególności pod względem równego dostępu do dobrej jakości usług dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, a także pod względem bezdomności, segregacji przestrzennej i edukacyjnej, ograniczonego dostępu do podstawowych usług i infrastruktury oraz szczególnych potrzeb osób w każdym wieku znajdujących się w trudnej sytuacji;		tem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (KPPUiWS) oraz w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych Strategia Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna na lata 2021-2030 (z perspektywą do 2035 r.).	Diagnoza w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (KPPUiWS) dotyczy ubóstwa i wykluczenia społecznego. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych. W diagnozie uwzględnione zostały takie problemy jak ubóstwo dzieci, bezdomność, ograniczony dostęp do usług społecznych oraz specyficzne potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem. Diagnoza zawiera również informacje dotyczące dostępu do edukacji, w tym edukacji wczesnej i opieki. Opisany został obszar wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wykluczenia mieszkaniowego, ubóstwa osób pracujących i osób starszych oraz przedstawiona została sytuacja cudzoziemców - tytuły pobytowe, dostęp do usług. Diagnoza obejmuje również usługi w ramach pomocy społecznej - usługi w miejscu zamieszkania a domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione. Przy opracowaniu diagnozy opierano się m.in. na danych Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu oraz sprawozdaniach resortowych.
				2. środki na rzecz zapobiegania i zwalczania segregacji we wszystkich dziedzinach, w tym ochrony socjalnej, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu i dostępu do	NieTak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20210000843 tem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą	Kryterium 2. KPPUiWS koncentruje się na:- • przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		mieszkaniowe i usługi społeczne		wysokiej jakości usług dla osób w trudnej sytuacji, w tym migrantów i uchodźców;		~~do roku 2030” (KPPUiWS) oraz w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych Strategia Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna na lata 2021-2030 (z perspektywą do 2035 r.)~~	• przeciwdziałaniu bezdomności, • rozwijaniu usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i innych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, • wspieraniu osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, • wspieraniu integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy. We wszystkich obszarach uwzględniono działania na rzecz przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej, ~~zgodnie z paradygmatem deinstytucjonalizacji zgodnie z dokumentem pn. Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.~~
				3. środki na rzecz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej;	NieTak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf ~~Spełnieniem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (KPPUiWS) oraz w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych Strategia Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna na~~	Kryterium 3. <u>Opracowywano Strategię rozwoju usług społecznych polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.). Zawiera ona diagnozę obszarów procesu DI wraz z wnioskami, wizję, cele strategiczne oraz kierunki interwencji i zasady realizacji polityki publicznej w danym obszarze. Strategia będzie realizowana w obszarach: opieki nad</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						lata 2021-2030 (z perspektywą do 2035 r.)	dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością, nad osobami starszymi, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wsparcia osób w kryzysie psychicznym i w kryzysie bezdomności. Strategia rozwoju usług społecznych obejmuje np: 1. priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku 2. rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną 3. wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych 4. zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej jako ostatni i najmniej pożądany element systemu 5. rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomagane z koszykiem usług 6. system koordynacji i standaryzacji usług społecznych – funkcja koordynatora usług społecznych 7. systemową usługę asystencji osobistej. W celu spełnienia kryterium dodatkowo opracowywana jest Strategia rozwoju usług społecznych (SRUS), która będzie realizowana w obszarach: 1. opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							2. opieki nad osobami starszymi i przewlekle somatycznie i psychicznie chorymi; 3. niezależnego życia—wsparcia osób z niepełnosprawnościami; 4. wsparcia osób bezdomnych; Deinstytucjonalizacja obejmować będzie np: 1. priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku nad usługami stacjonarnymi 2. rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną 3. wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych 4. zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej; 5. rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomagane 6. wdrożenie systemu koordynacji i standaryzacji usług społecznych; 7. wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej.
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi i	NieTak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20210000843 Spełnieniem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (KPPUiWS) oraz w zakresie deinstytucjonalizacji usług	Kryterium 4. Oba dokumenty opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uwzględniono rezultaty pracy

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.		<u>społecznych Strategia Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna na lata 2021-2030 (z perspektywą do 2035 r.)</u>	<u>niezależnych tematycznych grup eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi, bezdomne i cudzoziemcy. Grupy eksperckie wypracowały założenia, wykorzystane do zaplanowania działań w KPPUiWS i Strategii DI.</u> <u>Monitorowanie działań odbywać się będzie w partnerstwie i z udziałem interesariuszy, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych dokumentami</u> <u>W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołane zostaną Zespoły z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów (KPPiUWS) i opracowanego zestawu wskaźników rezultatu (Strategia DI). KPPUiWS opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy. Uwzględniono rezultaty pracy</u> <u>niezależnych tematycznych grup eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, os. z niepełnosprawnościami, os. z zaburzeniami psychicznymi, os. bezdomne i cudzoziemcy. Grupy</u>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							eksperymenty wypracowały założenia, wykorzystane następnie do zaplanowania działań w KPPUiWS. Monitorowanie KPPUiWS odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy. W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołany będzie Zespół ds. realizacji działań KPPUiWS, z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych w obszarach objętych KPPUiWS, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów.
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFS+ EFRR	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej;	NieTak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki na rzecz zdrowia, które obejmują: 1. mapowanie potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym pod względem personelu medycznego i pielęgniarskiego, w celu zapewnienia zrównoważonych i skoordynowanych środków;	NieTak	<u>Mapa potrzeb zdrowotnych na lata 2022-2026</u> <u>http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_M_Z/2021/69/akt.pdf</u> <u>Mapa potrzeb na lata 2022-2026 (analizy)</u> <u>https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/</u> <u>Krajowy Plan Transformacji na lata 2022-2026</u> <u>http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_M_Z/2021/80/akt.pdf</u> <u>Wojewódzkie Plany Transformacji na lata 2022-2026</u>	Spełnienie kryterium zapewniają Mapy Potrzeb Zdrowotnych (MPZ) w formule obejmującej analizy oraz wyzwania systemu opieki zdrowotnej, a także krajowy oraz wojewódzkie plany transformacji, które wdrażają rekomendacje zawarte w MPZ. MPZ obejmują cały system, czyli wszystkie poziomy opieki opisane rodzajami świadczeń (od POZ po opiekę paliatywną i hospicyjną), z uwzględnieniem zasobów w systemie. W proces mapowania opieki długoterminowej wpisuje się także Strategia Rozwoju Usług Społecznych (SRUS) oraz Regionalne Plany Rozwoju Usług Społecznych i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki				<u>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</u> https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetailes.xsp?id=WMP20220000767 <u>Regionalne Plany Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji</u> Spełnienie warunku zapewnia: •mapa potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 7 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz); •Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027 z perspektywą do 2030”; •Ramy strategiczne w zakresie deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia na lata 2021–2030 (Strategia Deinstytucjonalizacji zapewnia spełnienie warunku w tym zakresie.	Deinstytucjonalizacji. SRUS prezentuje koncepcję deinstytucjonalizacji zakładającą przechodzenie od instytucjonalnej do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i lokalnym dla obszarów usług społecznych (osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodziny oraz dzieci i młodzież w pieczy zastępczej, osoby z problemami zdrowia psychicznego, osoby bezdomne). Na szczeblu lokalnym i regionalnym plany rozwoju i deinstytucjonalizacji usług zawierają diagnozy potrzeb w obszarach objętych deinstytucjonalizacją oraz stanowią uporządkowaną koncepcję zmiany na poziomie regionalnym. Kryterium 1. Spełnienie kryterium zapewni publikacja mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendowanymi kierunkami działań będzie obejmować okres 5 lat. Coroczna aktualizacja MPZ dotyczyć będzie danych statystycznych i wyników analiz. Analizy przedstawione w mapie potrzeb zdrowotnych z jednej strony stanowią diagnozę systemu ochrony zdrowia, a z drugiej, dzięki prognozom i rekomendowanym kierunkom działań, przyczynią się do zapewnienia równego dostępu do opieki, wspieranie odporności oraz poprawy jakości. Uwzględniają one obszary szczególnie istotne, takie jak podstawową opiekę zdrowotną, profilaktykę.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		rodzinnej i środowiskowej					Mapy potrzeb uwzględniają rekomendowane kierunki działań na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i na terenie województw, tj. regionalne różnice w zdrowotności społeczeństwa i dostępności do opieki zdrowotnej. W czerwcu 2020 r. na stronie www.basiw.mz.gov.pl zostały zamieszczone dane statystyczne i analizy w formie zaawansowanego narzędzia analitycznego stanowiące bazę danych statystycznych i analiz zarówno dla całego kraju, jak też dla poszczególnych województw.
				2. środki na rzecz zapewnienia efektywności, trwałości, dostępności i przystępności cenowej usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych z systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz osób, do których najtrudniej jest dotrzeć;	NieTak	<u>Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-27, z perspektywą do 2030</u> https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030 <u>KPT na lata 2022-2026</u> http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/80/akt.pdf <u>WPT na lata 2022-2026</u> <u>SRUS, pol.publiczna do roku 2030(z persp.do 2035 r.)</u> https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20220000767 <u>Regionalne Plany Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji</u>	Kryterium 2. Spełnieniem kryterium jest głównie dokument strategiczny „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” Jego celem jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia. Dokument określa ramy strategiczne działań koniecznych do podjęcia na podstawie diagnozy z MPZ. Przy projektowaniu tego dokumentu w centrum został postawiony pacjent, a wszelkie działania są podporządkowane przede wszystkim konieczności zapewnienia równej dostępności do świadczeń zdrowotnych. Ponadto, środki mające na celu

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Spełnieniem warunku są: • ~~mapa potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 7 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz);~~ • ~~Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030”;~~ • ~~Ramy strategiczne w zakresie deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia na lata 2021-2030 (Strategia Deinstytucjonalizacji zapewnia spełnienie warunku w tym zakresie.~~	<u>zapewnienie wydajności, trwałości, dostępności i przystępności usług zdrowotnych zawarte są w Krajowym Planie Transformacji na lata 2022-2026 i Wojewódzkich Planach Transformacji na lata 2022-2026. Z kolei Strategia Rozwoju Usług Społecznych prezentuje koncepcję deinstytucjonalizacji społecznych usług opiekuńczych. Jednym z zadań wskazanych w SRUS do realizacji na szczeblu lokalnym i regionalnym są plany rozwoju i deinstytucjonalizacji usług.</u> Spełnieniem kryterium jest przyjęcie Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Ob.nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030” wraz zał., tj. ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi. Dok.będzie wdrażany w drodze uchwały RM w sprawie ustanowienia polityki publicznej pt. „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” Zakłada on działania w 4 głównych wzajemnie zależnych obszarach: pacjenta, procesów, rozwoju i finansów. Celem tej polityki publicznej jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny;

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia. Efektem realizacji polityki ma być wydłużenie życia i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa. Obecnie w analizach epidemiologicznych coraz więcej uwagi przywiązuje się nie tylko do długości życia, ale również do jego jakości. Niezbędne do tego jest zapewnienie opieki medycznej.
				3. środki na rzecz wspierania usług środowiskowych i opartych na rodzinie poprzez deinstytucjonalizację, w tym profilaktyki i podstawowej opieki zdrowotnej, opieki w domu i usług środowiskowych.	NieTak	<u>Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z persp. do 2030</u> https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030 <u>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</u> https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20220000767 <u>KPT na lata 2022-2026</u> http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/80/akt.pdf <u>WPT na lata 2022-2026</u> <u>Społecznych i Deinstytucjonalizacji</u> Spełnieniem warunku są: • mapa potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 7 lat, co roku	Kryterium to w zakresie opieki wypełniają dwa dokumenty o charakterze strategicznym: a) Strategia Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. b) Strategia Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi. Stanowią one załączniki do dokumentu „Zdrowa Przyszłość”. Ponadto, również opracowany Krajowy Plan Transformacji oraz Wojewódzkie Plany Transformacji na lata 2022-2026 zawierają środki mające na celu promowanie usług środowiskowych i rodzinnych poprzez deinstytucjonalizację – zawarte w nich działania obejmują wzmocnienie profilaktyki i opieki podstawowej. Ponadto, Strategia Rozwoju Usług Społecznych adresuje kwestie związane z polityką społeczną, a na poziomie województw przygotowane zostały plany rozwoju i deinstytucjonalizacji

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz); •Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027 z perspektywą do 2030”; •Ramy strategiczne w zakresie deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia na lata 2021–2030 (Strategia Deinstytucjonalizacji zapewnia spełnienie warunku w tym zakresie.	usług społecznych. Dokumenty te są wobec siebie komplementarne, tak aby zapewnić najwyższą jakość kompleksowej opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w szczególności z uwagi na starszy wiek, niepełnosprawność, problemy z zakresu zdrowia psychicznego, uzyskaną w efekcie koordynacji opieki zdrowotnej i społecznej. Kryterium 3. Dokument Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027 z perspektywą do 2030, zawiera ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi stanowiącymi jako załącznik. Przyjęcie dokumentu „Zdrowa przyszłość”, w tym w szczególności załączników, przyczyni się: —w zakresie opieki nad osobami starszymi—do poprawy jakości życia i zdrowia seniorów i ich opiekunów (rozwój zasobów kadrowych, rozwój form opieki dziennej, domowej oraz innowacyjnych form opieki, wsparcie opiekunów nieformalnych i koordynacja opieki środowiskowej); —w zakresie opieki psychiatrycznej—do wzmocnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							rodzinnej i środowiskowej (inwestycje w kadry i poprawa jakości kształcenia w dziedzinie psychiatrii i innych specjalizacji zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego, zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej i inwestycje infrastrukturalne).

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k) oraz art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby kontaktowej	Położenie	Adres e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Departament Inwestycji i Rozwoju, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego	Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce	sekretariat.IR@sejmik.kielce.pl
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Ministerstwo Finansów Departament Audytu Środków Publicznych	ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Ministerstwo Finansów Departament Instytucji Płatniczej	ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa	Sekretariat.IP@mf.gov.pl
Podmiot (inny niż instytucja zarządzająca) wykonujący zadania w zakresie księgowania wydatków	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach	ul. Witosa 86, 25-561 Kielce	wup@wup.kielce.pl

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

Zasada partnerstwa jest jedną z obowiązujących nadrzędnych zasad horyzontalnych regulujących działanie funduszy strukturalnych w ramach polityki spójności na lata 2021-2027. Zasada ta polega na stałej współpracy pomiędzy administracją rządową, samorządem terytorialnym, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia aktywnego udziału partnerów w całym procesie funkcjonowania programu regionalnego od programowania poprzez wdrożenie wraz z monitorowaniem, aż po jego ocenę.

Etap programowanie:

Właściwe zaplanowanie wykorzystania środków pochodzących z komponentu EFS+ i EFRR wymaga udziału partnerów wywodzących się z różnych środowisk, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego. d początku prac nad przygotowaniem Programu Samorząd Województwa Świętokrzyskiego dąży do realizacji zasady partnerstwa wyrażonej w rozporządzeniu ogólnym oraz rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

W celu zapewnienia szerokiej partycypacji społecznej jako warunku efektywnego wykorzystania środków unijnych jak również z uwagi na szereg zagadnień i obszarów, przewidzianych do wsparcia w zakresie realizacji poszczególnych celów polityki spójności w latach 2021-2027, zaangażowanie przedstawicieli różnorodnych środowisk oraz szerokiego grona interesariuszy, reprezentujących różne sektory (publiczny, społeczny, gospodarczy, akademicki) stanowiło merytoryczne wsparcie w zakresie przygotowania regionalnego programu na lata 2021-2027. Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 12.05.2021 r. zostały powołane grupy robocze wspierające prace nad przygotowaniem programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”. Do udziału w pracach grupy zostali zaproszeni przedstawiciele właściwych resortów, środowisk akademickich i naukowych, partnerów społecznych i gospodarczych (związków zawodowych, organizacji otoczenia biznesu, instytucji o charakterze regionalnym), organizacji pozarządowych (m.in. Świętokrzyska Rada Działalności i Pożytku Publicznego) oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Do celów programowania, Zarządzeniem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21.01.2021 r. powołano również Zespoły robocze, w skład których wchodzi pracownicy IZ RPOWŚ 2014-2020 oraz IP RPOWŚ 2014-2020.

Szczególne znaczenie dla przygotowania Programu miały konsultacje społeczne. Podjęte zostały wszystkie niezbędne działania, które zapewniły, że konsultacje miały wielostronny charakter. Do udziału w konsultacjach zaproszono szerokie grono osób i instytucji, a w szczególności przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i osoby fizyczne.

Czas trwania konsultacji społecznych ustalony został od 30 września 2021 r. do 12 listopada 2021 r. W okresie od 30 września 2021 r. do 8 listopada 2021 r. w każdym powiecie województwa świętokrzyskiego odbywały się stacjonarne spotkania konsultacyjne - łącznie 13 spotkań, podczas których prezentowane były założenia Programu. Dodatkowo prowadzone były spotkania w formule on-line. Dostęp do spotkań był możliwy również poprzez platformę do wideokonferencji, co dawało możliwość wysłuchań z możliwością zadawania pytań szerszemu gronu odbiorców.

Poza spotkaniami konsultacyjnymi, wynikającymi z harmonogramu, założenia projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 FEŚ prezentowane były również na innych wydarzeniach tj.: Forum Gospodarczym, Posiedzeniu Rady ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Forum upowszechniającego efekty projektu „Innowacyjna edukacja – nowe możliwości zawodowe”, sesji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego oraz XXIX Posiedzeniu Komitetu Monitorującego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Dodatkowo, w czasie trwania konsultacji społecznych, w odniesieniu do założeń projektu programu regionalnego Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Kielcach oraz Komisja Wspólna Rządu i

Samorządu Terytorialnego wydały pozytywną opinię dot. projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027.

Konsultacje miały charakter nieprzerwany, były prowadzone przez 44 dni. Łącznie w spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyło ponad 1600 osób.

Zamierzeniem konsultacji było dotarcie do jak najszerszego grona interesariuszy, potencjalnych odbiorców wsparcia oraz wysłuchanie głosów z regionu, które pomogły w danych obszarach interwencji określić właściwe kierunki wsparcia. Otrzymane propozycje przedstawiały zapotrzebowanie pełnego przekroju zainteresowanych podmiotów, w szczególności zaś jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, przedsiębiorców, instytucji naukowych i badawczych. Zgłoszone uwagi w liczbie ponad 580, w tym również propozycje przedsięwzięć zostały szczegółowo przeanalizowane, czego efektem było poznanie lokalnych i regionalnych potrzeb oraz identyfikowanych wyzwań. Podsumowanie konsultacji społecznych zostało zawarte w Sprawozdaniu z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*. Uwagi dotyczyły wszystkich części projektu programu, w szczególności zakresu zaproponowanych do realizacji typów przedsięwzięć i grup docelowych. Wszystkie zgłoszone podczas konsultacji uwagi, dotyczące zapisów projektu FES 2021-2027 podlegały rozpatrzeniu przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego na podstawie przyjętej metodologii, tj.: uwzględnienia, częściowego uwzględnienia, bądź nieuwzględnienia. Sprawozdanie z konsultacji dostępne jest na stronie: <https://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/poznaj-program-na-lata-2021-2027/poznaj-zalozenia-nowego-programu/item/4545-sprawozdanie-z-przebiegu-i-wynikow-konsultacji-spoecznych-projektu-programu-regionalnego-na-lata-2021-2027-fundusze-europejskie-dla-swietokrzyskiego>.

Etap wdrażanie, monitorowanie, ewaluacja:

Podstawową rolę we wdrażaniu programu będzie pełnił Komitet Monitorujący, o którym mowa w art. 38 rozporządzenia ogólnego. Przy powoływaniu członków Komitetu należy mieć na uwadze dążenie do zrównoważonego udziału strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz jak najwyższej efektywności i jakości ich pracy. W skład Komitetu Monitorującego wejdą partnerzy w rozumieniu art. 8 rozporządzenia ogólnego i tym samym wezmą udział w procesie monitorowania i ewaluacji programu, a także zatwierdzania kryteriów wyboru projektów. Funkcjonowanie Komitetów Monitorujących, w tym zasady wyboru ich członków określają Wytyczne dotyczące Komitetów Monitorujących na lata 2021 – 2027, a także Wytyczne dotyczące realizacji zasady partnerstwa na lata 2021 – 2027, które zapewniają właściwe wdrożenie zasady partnerstwa. Komitet Monitorujący zostanie powołany zgodnie z UP oraz właściwymi *Wytycznymi*, a w jego składzie znajdą się m.in. przedstawiciele organizacji społeczeństwa informacyjnego. Ponadto, wielu partnerów z regionu, którzy zostali zaangażowani w proces programowania 2021-2027 poprzez udział w pracach będzie miało możliwość kontynuacji prac w ramach Komitetu Monitorującego, tak aby wykorzystać ich dotychczasowe doświadczenie i wiedzę specjalistyczną z poszczególnych dziedzin.

Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy ochrony praw podstawowych i organizacje praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną społeczną i zdrowotną, a także w projekty EFS+, aby zapewnić poszanowanie zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych. Nad realizacją zasady niedyskryminacji i równości szans czuwać będzie koordynator IZ ds. zasad równościowych, a w Komitecie Monitorującym zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących grupy zagrożone dyskryminacją.

Na etapie monitorowania i ewaluacji zasada partnerstwa będzie uwzględniona poprzez udział partnerów w systemie sprawozdawczości, przekazywanie informacji o postępie realizacji programu oraz udział w dyskusji nad rezultatami ewaluacji programu. Instytucja Zarządzająca zapewni udział partnerów na każdym etapie tj. programowania i realizacji programu regionalnego. W przypadku IT partnerstwo z odpowiednimi władzami i podmiotami terytorialnymi będzie zapewnione poprzez udział tych przedstawicieli w pracach w szczególności KM PR lub KM RLKS.

Formy wsparcia partnerów w ramach programu regionalnego:

Korzyści, które płyną ze współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego implikują działania do ich aktywnego udziału w szczególności w takich obszarach jak polityki zatrudnienia, kształcenia, włączenia społecznego wspieranych z EFS+. Dlatego też przyjęto, że zostanie przeznaczona odpowiednia pula środków pochodzących z tego funduszu na budowanie zdolności administracyjnych wskazanych podmiotów. Do narzędzi służących realizacji tego celu należą m.in. wsparcie: szkoleniowe, działań służących tworzeniu sieci kontaktów i wzmacnianiu dialogu społecznego oraz działań podejmowanych wspólnie przez partnerów społecznych.

Wsparcie w obszarze budowania zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego będzie podlegało cyklicznym przeglądom z udziałem partnerów. W wyniku rezultatów powyższych przeglądów wsparcie może być reprogramowane w części lub w całości.

7. Komunikacja i widoczność

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Komunikacja nt. programu to informowanie o jego ofercie, rezultatach projektów (w tym oczekiwanych), korzyściach, jakie przynoszą dla obywateli i wpływie polityki spójności na rozwój regionu i UE. Komunikacja służy upowszechnianiu idei integracji europejskiej, podnoszeniu świadomości społeczeństwa nt. roli i wartości dodanej wsparcia UE i wartościach unijnych leżących u podstaw projektów realizowanych w ramach programu. Korzyści rozwojowe podkreślane są nie tylko na poziomie regionalnym czy krajowym, ale także w kontekście celów rozwojowych całej UE. W komunikacji akcentowane są strategie UE, podkreślając wkład projektów w ich realizację. Komunikacja wynika także z potrzeby zachowania transparentności wydatków z budżetu UE.

Informowanie jest elementem krajowego systemu komunikacji marki Fundusze Europejskie (FE).

Działania komunikacyjne prowadzi IZ i IP we współpracy z instytucjami w systemie wdrażania oraz partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami. W celu uniknięcia podwójnych standardów obowiązkiem właściwej komunikacji objęte są również inne organy właściwych władz publicznych, jeżeli ich zakres odpowiedzialności obejmuje planowanie, finansowanie, realizację lub nadzór nad realizacją projektów otrzymujących dofinansowanie z programu. Wymiar unijny zapewniony jest przez m.in. zaproszenia KE na wydarzenia związane z projektami, uwzględnienie wystąpień KE w scenariuszu wydarzeń, włączenie cytatu KE do informacji prasowej, itd.

Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w Strategii komunikacji programu.

Cele:

Działania komunikacyjne realizują cele określone ww. Strategii:

- aktywizacja do sięgania po FE,
- wsparcie w realizacji projektów,
- zapewnienie powszechnej akceptacji społecznej dla działań rozwojowych, realizowanych przy pomocy Programu i FE,
- zwiększenie świadomości na temat wartości EU w tym równości, niedyskryminacji, włączenia społecznego w celu zwalczania negatywnych stereotypów dot. grup narażonych na dyskryminację.

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np. promowania instytucji lub osób i działań o charakterze politycznym.

Grupy docelowe:

- beneficjenci,
- potencjalni beneficjenci, w tym wymagający działań dedykowanych do tzw. projektów trudnych,
- społeczeństwo regionu, w tym osoby o niskim poziomie wiedzy o FE, osoby młode, seniorzy, środowiska opiniotwórcze i potencjalni beneficjenci, którzy nie otrzymali dofinansowania.

Kanały komunikacji:

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów, a wybór konkretnych kanałów i narzędzi jest powiązany z wyznaczonymi celami.

Kanały komunikacji to:

- media o szerokim zasięgu (TV, radio, prasa, Internet),
- serwisy internetowe i społecznościowe (kanały własne: Facebook, You Tube, portale FE),
- sieć PIFE,
- publikacje i materiały audio-video,

- wydarzenia informacyjne i promocyjne (konferencje, festyny, pikniki),
- inne dotychczas niezidentyfikowane środki przekazu informacji.

Obok wypełniania obowiązku informacyjnego, wszystkie podmioty biorące udział we wdrażaniu Programu, są zaangażowane w realizację dodatkowych działań komunikacyjnych. Duży nacisk położony jest na wykorzystanie potencjału beneficjentów, zaangażowanie ich w działania komunikacyjne i w rolę ambasadorów marki FE. Obowiązki informacyjno-promocyjne beneficjentów są załącznikiem do umowy.

Odpowiednia komunikacja ma zastosowanie do schematów pomocowych, wiązek projektów, a operacje strategiczne podlegają specjalnym działaniom promocyjnym.

Budżet:

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ i IP wynosi 3,680 mln €, w tym 3,2 mln € wsparcia z UE (0,25% alokacji programu). Kwoty w podziale na grupy docelowe i cele określone są w rocznych planach.

Budżet jest wstępnie podzielony na 3 cele:

- 640 000 € potencjalni beneficjenci,
- 640 000 € beneficjenci,
- 1 920 000 € społeczeństwo regionu.

Szacunkowy udział kwot w poszczególnych latach (w €): 2021: 0; 2022: 0.; 2023: 450 tys.; 2024: 550 tys.; 2025: 550 tys.; 2026: 450 tys.; 2027: 450 tys.; 2028: 450 tys.; 2029: 300 tys.

Monitoring i ewaluacja:

Działania komunikacyjne podlegają ewaluacji i monitoringowi pod kątem ich jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych i skuteczności w dotarciu do grup docelowych (m.in. badania ankietowe/ jakościowe, analizy użyteczności).

Ocena strategiczna obejmuje systematyczne monitorowanie osiągania założonych celów i wskaźników Strategii komunikacji. Dodatkowo realizowane jest regularne badanie społeczeństwa pod kątem oceny wiedzy, świadomości i rozpoznawalności FE w celu dostarczenia rekomendacji do planowania kolejnych działań i podejmowania działań naprawczych.

Monitoringowi i ocenie podlega szereg wskaźników w tym wskaźniki oddziaływania (jedn. miary: %, sposób pomiaru: bad. społ., częstot. pomiaru: co 2 lata, wb. na 2020 r.), m.in.:

- Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój regionu (wb. 85%),
- Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w programie (wb. 0%),
- Odsetek mieszkańców regionu uważających, że osobiście korzystają z FE (wb. 63%).

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.

Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Kwota, której dotyczy finansowanie niepowiązane z kosztami	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić/rezultaty, które należy osiągnąć, uruchamiające refundację przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary warunków, które należy spełnić/rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających refundację przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody stosowanej do refundacji kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
					Kod (1)	Opis		Kod (2)	Opis		

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem

Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem (art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów).

Charakter wykazu jest określony w Rozporządzeniu UE 2021/1060 i nie stanowi listy zamkniętej projektów przewidzianych do wsparcia. Są to przykłady projektów podlegających szczególnym środkom dot. monitorowania i komunikacji.

EFRR:

1. Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny GUM - etap II
2. Centrum Badań Molekularnych (ŚCO)
3. Ochrona bioróżnorodności Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych oraz Kielc

EFS+:

1. Świętokrzyska edukacja zawodowa
2. Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów
3. Profilaktyka świętokrzyskich pracowników
4. BUduj swój Rozwój – Baza Usług Rozwojowych
5. Pracownik kapitałem firmy. Postaw na jego rozwój z Bazą Usług Rozwojowych
6. Dziś uczeń – jutro student!

DOKUMENTY

Tytuł dokumentu	Rodzaj dokumentu	Data dokumentu	Lokalny numer referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Nadawca
Programme snapshot 2021PL16FFPR013 1.2	Podgląd danych przed wysłaniem	15 lis 2022		Ares(2022)7883610	Programme snapshot 2021PL16FFPR013 1.2 - Machine Translated Programme_snapshot_2021PL16FFPR013_1.2_pl.pdf Programme_snapshot_2021PL16FFPR013_1.2_en.pdf	15 lis 2022	Janusz, Tomasz

[illegible]

1. <i>Complexity</i> 2. <i>Time</i>	3. <i>Space</i> 4. <i>Energy</i> 5. <i>Cost</i>

[illegible]